Woodcraft
7BX 36
.D1D
.C27
A7

PRESIDENT WHITE LIBRARY
CORNELL UNIVERSITY

A.198709 21/12/1905

Woodcraft
7BX 36
.D1D
.C27
A7

PRESIDENT WHITE LIBRARY
CORNELL UNIVERSITY

A.198709 21/12/1905

7599 C26

TRACTATVS
DE
MODO PROCEDENDI
IN CAVSIS S. OFFICII,

CÆSARIS CARENÆ CREMONENSIS I. C.
Sacræ Theol. Doct. Eminentiſs. & Reuerendiſs.
D. D. Card. Camporei Epi Cremonen.
Auditoris, Conſultoris, & Adu. Fiſcalis
Sancti Officij,

Opus omnibus Epiſcopis, Inquiſitoribus, & eorum Miniſtris, ac etiam Confeſſarijs perutile, & neceſſarium.

CREMONÆ. Apud Marc' Ant. Belpierum.
M. D. C. X X X VI.

SVPERIORVM PERMISSV.

W166
21/12/05

~~7599C36~~
BK
A.198709

EMINENTISS. ET REVERENDISS. D. D.

SANCTAE ROMANAE ECCL. CARDINALIB.

PETRO CAMPOREO,

EPISCOPO CREMONEN. ET

FRANCISCO BARBERINO,

SVPREMIS VNIVERSALIBVS INQVISITORIBVS.

CAESAR CARENA, F. P.

MEVS, de modo procedendi in Cauſis Sancti Offitij Tractatulus (Ampliſs. Principes) in lucem recens prodit, Hunc vobis, veluti Humillimum, obſeruantię meæ pignus, addico, vt quos Principes mihi ſelegi, huiuſce laboris mei patronos agnoſcam. Et dum inſtituti mei fuit, Catholicæ religionis hoſtes deprimere, ſub quibus alijs auſpitijs militare debui, quam veſtris (Eminentiſsimi Cardinales) qui in hoc vno ſemper omnes conatus tamquam Sanctiſsimi Tribunalis Præſides, direxiſtis, vt debellatis Apoſtatis, Hæreticis, & Schiſmaticis, ac omni prorſus Hæreſis eliminata ſuſpitione, germana fides in Catholica religione conſeruetur? Excipite, igitur Religioſiſsimi Supremi Inquiſitores opuſculũ hoc, quale cumq; ſit, ea qua ſimilia complecti ſoletis humanitate, meæ erga vos obſeruantiæ monumentum, Viuite diù felices, Eccleſiæ Sydera, & Columnæ, Viuite diù, ac Valete.

Cremonæ XV. Cal. Ian. Ann. 1635.

AD LECTOREM.

QVæ, & scitu digniora, & notabiliora in hoc Sacro Sancto Tribunali, tempore à meis forensibus occupationibus, veluti furto subtracto, spatio decem annorum, quo ex Voto Supremi Tribunalis de Vrbe, Consultoris, & Aduocati Fiscalis munere fungor, recollegi, nunc importunis ferè amicorum precibus, in modum manualis potius, quam tractatus, edere in lucem Cogor. Et Quoniam vniuersum Ius, vt ait I. C. in l. 3. ff. de statu hominum, versatur circa personas, res, & actiones, Eruere nunc, benigne lector, ea totius huiusce tractationis parte, quæ res ad Sanctum Officium spectantes concernit, & citò alias duas partes expecta, in quarum prima, agam de omnibus personis, & ministris huiusce Tribunalis, ac eorum muneribus, & Officijs, in altera vero, spectantia ad actiones perstringam; Et hanc diuidam in Duas sectiones, in vna tractabitur de singulis actibus Iuditialibus, in altera instituetur particularis processus, vsq; ad expeditionem, in quo multa necessaria trademus, ad validos, & legitimos processus conficiendos. Interim scito, benigne lector, multos in hoc opere imprimendo errores irrepsisse, qui Impressorum incuriæ, & permultis meis publicis occupationibus erunt condonandi, Vale.

IN-

INDEX
TITVLORVM ET §§.
HVIVS TRACTATVS.

Titulus 1.
De hæresi, & hæreticis pag. 1.

§. 1. *Quid sit hæresis pag.* 5
§. 2. *De pertinacia ad hæresim requisita, pag.* 6
P. 3. *An dubius in fide sit hæreticus. pag.* 7
P. 4. *De subiecto hæresis, & an Infans baptizatus, nutritus inter hæreticos, negans fidem, sit hæreticus, pag.* 8
P. 5. *De hæreticis manifestis, & secretis, pag.* 11
P. 6. *De hæreticis affirmatiuis, & negatiuis, pag.* 12
P. 7. *An ignorantia excuset ab hæresi, pag.* 13
P. 8. *De proferentibus verba hæretica ioco, lubrico linguæ, vel simili modo, pag.* 15
P. 9. *Tenens veram opinionem, putans illam esse contra Ecclesiam Catholicam, an sit hæreticus, pag.* 15
P. 10. *De protestatione, an ab hæresi excuset pag.* 16
P. 11. *An sit hæreticus, qui metu compulus, aliquid hæreticale committit, pag.* 17
P. 12. *An liceat disputare de fide, pag.* 18.
P. 13. *De probationibus in crimine hæresis, pag.* 19
P. 14. *De tortura hæreticis danda* ibidem
P. 15. *De tortura super intentione danda in causis hæresis, pag.* 20
P. 16. *An persistens in tormentis, sit in crimine hæresis absoluendus pag.* 22
P. 17 *De tortura danda Clericis, & monacis in crimine hæresis, pag.* 24
P. 18. *De tortura in crimine hæresis danda super Complicibus, pag.* 25

P. 19

P. 19. An à decreto torturæ in causis hæreseos detur appellatio, pag. 26
P. 20. De abiuratione hæreticis iniungenda, ibidem
P. 21. De excommunicatione, & irregularit. hæreticor. pag. 27
P. 22. De Infamia, & privatione Beneficiorum, pag. 31
P. 23. De pœna mortis, degradationis, & privationis Ecclesiasticæ sepulturæ, pag. 32
P. 24. De pœna carceris, & alijs pœnitentijs salutaribus, Pœnitentibus hæreticis imponendis, pag. 34
P. 25. De hæresiarchis, pag. 35

Titul. 2. De hæreticis pœnitẽtib. impœnitentibus, & relapsis, pag. 37.

§. 1. De hæreticis pœnitentibus pag. 39
P. 2. De Casibus, in quibus hæretico pœnitenti etiam pro prima vice non parcitur pag. 42
P. 3. De hæreticis impœnitentib. ibidem
P. 4. De non implendis pœnitentias pag. 43
P. 5. De Relapsis, pag. 46
P. 6. De pœna Relapsi, pag. 48
P. 7. Quomodo se debeant gerere Confessarij, cum hæreticis pœnitentibus, negatiuis, & relapsis, pag. 50

Titulus 3. De Apostasia, & Schismate, pag. 54.

§. 1. Quid sit Apostasia à fide, & in quo differat ab hæresi, pag. 56
P. 2. Baptizatus nulliter, si ad rem probam sectam se trãsferat, an dicatur apostata pag. 58
P. 3. De Transeuntibus ad Sectã Iudeorũ, & Saracenorũ, ibidẽ
P. 4. Quis sit Iudex huius criminis, pag. 59
P. 5. An Apostatæ pœnitentes ad misericordiam sint recipiendi, pag. 60
P. 6. De Tortura, & abiuratione Apostatarum, pag. 61
P. 7. De pœnis Apostatarũ, ibidẽ
P. 8. De Schismate, pag. 62
P. 9. Quid, & quotuplex sit schisma ibidem
P. 10. An Schismatici primi generis sint suspecti de hæresi, & qualiter, & an torqueri debeãt &

& abiurare, pag. 64
P. 11. De panis Schismatis, pag. 66
P. 12. An Sacerdos, vel Episcop. non baptizatus, vel dubitans, possit baptizari iterum sine periculo Apostasiæ, pag. 68
P. 13. Quomodo Confessarius se gerere debeat cum Apostata, pag. 71
P. 14. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum schismaticis, pag. 72

Titulus 4.
De fautorib. hæreticorum, pag. 74.

§. 1. De Fautoribus hæreticorũ, ex omissione, pag. 77
P. 2. De Varijs Casibus, in quib. quis dicitur Fautor hæreticorũ opere, pag. 79
P. 3. De Impedientibus Sanctũ Officium, Pag. 80
P. 4. De Receptatoribus hæreticorum, pag. 82
P. 5. De Conuersantibus cum hæreticis, pag. 88
P. 6. De Defensoribus, & Aduocatis hæreticorum, pag. 91
P. 7. De Credentibus hæreticorũ, pag. 93
P. 8. De Consultoribus hæreticorum, pag. 96
P. 9. De Tortura hæreticorũ fautoribus danda ibidem
P. 10. De Abiuratione Fautorib: huiusmodi iniungenda ibidẽ
P. 11. De pœnis Fautoribus hæreticorum imponendis, pag. 96
P. 12. Quomodo cum Fautorib. &c. hæreticorum, Confessarius se gerere debeat, pag. 97

Titulus 5.
De Polygamis pag. 99

§. 1. An Polygamia sit prohibita, & quo iure, pag. 101
P. 2 An Polygamus sit de hæresi suspectus, pag. 105
P. 3. An Polygamia sit delictum mixti, fori pag. 107
P. 4. An Contrahens secundum matrimonium, non seruata forma, Cap. Dominus. de secundis nuptijs, subdatur Iuditio Inquisitorum, vbi quod sic, & ibi dictis adde, ita fuisse iudicatum in simili causa, in foro Archiepiscopali Neapolitano, apud Ricc. decis. 91. vol. 3 pag. 109
P. 5. An Contrahens secundum matrimonium ob nullitatẽ primi prætensam, non tamen declaratam, subdatur foro, & Iuditio Inquisitorum, pag. 111

P. 6. An Coniugatus contrahens sponsalia cũ alia vina coniuge, sit de foro Inquisitor. pag. 112
P. 7. De probatione primi matrimonij, & superuuentia primæ Vxoris, pag. 113
P. 8. An Polygamus debeat torqueri, & quomodo, pag. 114
P. 9. De Abiuratione Polygamo Iniungenda, pag. 115
P. 10. De Panitentijs salutaribus, & alijs panis Polygamo imponendis, pag. 117
P. 11. An filij ex matrimonio prædicto procreati sint legittimi, pag. 119
P. 12. An Inquisitores sint Iudices competentes in causa hac legitimitatis prolis, pag. 120
P. 13. Cui ex parentibus incumbat onus alendi liberos, nullo declarato matrimonio ex causa Polygamiæ, pag. 122
P. 14. Quomodo Confessarius se gerere debeat cum Polygamo, pag. 124

Titulus 6. De Confessarijs Sollicitantibus, pag. 126.

§. 1. Quo iure Inquisitores procedat in hoc crimine pag. 128
P. 2. An Bulla Greg. 15. sit fauorabilis, vel odiosa, pag. 130
P. 3. De varijs dubijs in hac materia declaratis per Bullã Gregorij 15. pag. 131
P. 4. An Sollicitans feminas ad alia peccata, non tamen luxuriosa, incurrat panas nostræ Cõstitutionis, pag. 132
P. 5. Variæ Quæstiones declarantur occasione verborum Bullæ Gregoriana, pag. 133
P. 6. An hoc delictum sufficienter probetur testibus singularibus, pag. 140
P. 7. An hoc crimen ex testimonio mulierũ probatur pag. 141
P. 8. De Qualitate fœminarum ad probandam sollicitationem, pag. 142
P. 9. An mulieres quæ sollicitanti Cõfessario consenserunt, sint sufficientes testes in hoc crimine, pag. 143
P. 10. An hoc delictum plene probetur à duab. fœminis, pag 145
P. 11. An fœmina honesta denuncians faciat inditium ad torturam, vel capturam, pag. 147
P. 12. De tortura huiusmodi sollicitantibus danda, pag. 148
P. 13. De Abiuratione Confessario sollicitãti indicẽda, pag 150

P. 14. De pœnis, & salutaribus pœnitentijs istis Confessarijs sollicitãtibus ĩponẽdis pag. 151
P. 15. Quomodo Confessarius se gerere debeat, cum Confessario solli citante, & pœnitente sollicitata, pag. 152

Titulus 7.
De Blasphem. pag. 155

§. 1. Quid sit Blasphem. pag. 157
P. 2. De Blasphemia hæreticali, & non hæreticali pag. 159
P. 3. An Blasphemia sit mixti fori, pag. 160
P. 4. An Blasphemus sit suspectus de hæresi, & qualiter, pag. 160
P. 5. Quis dicatur assuetus blasphemare, & ex consuetudine, pag. 161
P. 6. De Blasphemia hæreticali prolata in ira, in Ebrietate, & ioci causa pag. 163
P. 7. De fædantibus, & Conspurcantibus Imagines Sanctorum, pag. 165
P. 8. De Varijs generibus Blasphemiarum, & An Inquisitores aliquãdo possint punire blasphemias non hæretic. pag. 167
P. 9. An Consuetudo Ciuitatis excuset à pœnis Blasphemiæ, & an Blasphemi gaudeant immunitate Ecclesiæ pag. 169
P. 10. De tortura Blasphemis dãda, pag. 170
P. 11. De Abiuratione Blasphemo iniungenda pag. 174
P. 12. De pœnis, Pœnitentijsq; salutaribus Blasphemis imponendis, pag. 175
P. 13. Quomodo Confessarius se gerere debeat cum Blasphemo, pag. 176

Titulus 8.
De Insordescente in Excomunicat. pag. 179

§. 1. De tempore requisito ad insordescentiam, pag. 180
P. 2. De Pertinatia requisita ad insordescentiam pag. 181
P. 3. De nonnullis effectibus insordescentiæ, pag 182
P. 4. An Insordescens in excommunicatione sit suspectus de hæresi, pag. 183
P. 5. An hæc suspitio sit lenis, vehemens, vel violenta, pag. 186
P. 6. De tortura, & Abiuratione Insordescentibus huiusmodi dãda, pag. 188
P. 7. De Pœnis huiusmodi Insordescen-

descentib impunēdis, pag. 189
P. 4. Quomodo Confessarij se gerere debeāt cum Insordescentibus, pag. 190

Titulus 9
De obligatione denunciandi, pag. 191.

§. 1. An Hæretici sint denunciādi, pag. 192
P. 2. An suspecti de hæresi sint denuntiandi, pag. 193
P. 3. An Filius Patrem, & Vxor maritum denuntiare teneatur, pag. 194
P. 4. An denunciationem debeat precedere fraterna correctio, pag. 196
P. 5. An si sub Magno Secreto sciā aliquem esse hæreticum tenear illum denunciare, pag. 199
P. 6 An Hæreticus emēdatus sit denunciandus, pag. 200
P. 7. De AEdicto Eminentiss. & Reuerēdiss D Cardinalis Episcopi nostri, & Reuerendiss. Patris Inquisitoris, pag. 201
P. 8. An non denunciās hæreticos communicaturus sit suspectus de hæresi, & quomodo, pag. 204
P. 9. Quomodo Confessarius se gerere debeat cum obligatis ad denunciandum, pag. 206

Titulus 10.
De Retentoribus librorū prohibitorū pag. 207

§. 1. De Excommunicatione Bullæ Cœnæ, lata in legentes &c. libros hæreticorum, pag. 209
P. 2. Quis sit Iudex huius Criminis pag. 213
P. 3. An retinens libros damnatos, sit habendus pro hæretico, vel tantum pro suspecto de hæresi ibidem
P. 4. An hæc suspitio sit leuis, vel vehemens, pag. 214
P. 5. De Transcribentibus, Imprimentibus &c. huiusmodi libros ibidem
P. 6. De Tortura huiusmodi retentoribus danda, pag. 215
P. 7. De Abiuratione istis retentoribus iniungenda, pag. 217
P. 8. De Panis, & penitentijs salutaribus huiusmodi Reis imponendis, pag. 219
P. 9. Quomodo Confessarius se gerere debeat cum legentibus, & retinentibus libros hæreticos, vel alias prohibitos, pag. 220

Tit-

Titulus 11.
De Celebrantibus, & Administrantibus Sacramentum Panitètiæ, cum non sint Sacerdotes pag. 222.

§. 1. An Celebrantes, cum Sacerdotes non sint, Panitentiæq; Sacramentum Administrantes sint de hæresi suspecti, & qualiter, pag. 223

P. 2. Quis sit Iudex competens horum Reorum, pag. 225

P. 3. Duo dubia circa Bullas Greg. 13. & Clem. 8. declarantur, pag. 227

P. 4. An, & quomodo in hoc crimine debeat constare de corpore delicti 228

P. 5. De Reo, penes quem reperte sunt litera testimoniales falsa, & nihilominus allegante se Sacerdotem, pag. 231

P. 6. De Tortura, Abiuratione, & panis horum Reorum pag. 233

P. 7. Quomodo, cum huiusmodi Reis se gerere debeat Confessarius, pag. 234

Titulus 12.
De Sortilegis.

§. 1. Sortilegiũ quid sit, pag. 237

P. 2. De Potest. Dæmon. pag. 238

P. 3. De Pacto Sortilegi cum Dæm. expresso, & tacito, pag. 241

P. 4. De Sortilegijs hæreticalib. & non hæreticalibus pag. 243

P. 5. An præbere pocula amatoria sit Sortilegium hæreticale, pag. 246

P. 6. An Sortilegium factum cũ Hostia non consecrata sit hæreticale, pag. 247

P. 7. De Vtente in Sortilegijs nominibus, & characteribus, & signis ignotis, pag. 249

P. 8. De Inuocantibus Dæmones pag. 250

P. 9. De Diuinatione per Astra pag. 253

P. 10. De Faciente pactum expreßum, & tacitum cum Dæmone, & Professoribus Magiæ pag. 256

P. 11. Quis sit Iudex huius Criminis, pag. 257

P. 12. An Inquisitores in Causis lamiarum, soli, sine Episcopis, possint procedere, pag. 259

P. 13. An, & quomodo in Sortilegijs debeat constare de cor-

pere delicti, pag. ibidem
P. 14. De inditijs contra Sortilegos pag. 262
P. 15. De Tortura Sortilegis, & maleficis danda, pag. 264
P. 16. An Depositiones duarum Sagarum attestantium se in cōuentu aliarum Sagarum vidisse Inquisitam, faciant inditiū ad torturam pag. 267
P. 17. An ex depositionibus duarum Lamiarum attestantium se in conuentu aliarū vidisse aliquem, contra eum possit per Inquisitores inquiri, pag. 268
P. 18. An, & quomodo Sortilegi debeant abiurare ibidem
P. 19. De Penitentijs salutarib. & alijs panis Sortilegis imponendis, pag 273
P. 20. Quomodo Confessarij se gerere debeant cum Sortilegis, pag. 276

Titulus 13.

De Bulla Sanctiss. Pij 5. Ti de proteg. pag. 279

§. 1. An Bulla nostra potius ad terrorem, quam ad eius executionem condita sit, pag. 281
P. 2. An nostra Constitutio possit extendi ad personas in ea non nominatas, pag. 283
P. 3. De nonnullis Considerandis ad Bullæ nostræ intelligentiam, pag. 284
P. 4. An offendens eum, qui fuit Minister S. Offic. puta Inquisitor, comprehendatur in Bulla nostra, pag. 285
P. 5. An nostra Constitutio habeat locum in offendēte Ministrum S. Offic., electum tantū, pag. 287
P. 6. An hosce Ministros offendens, non intuitu S. Offic sed ex odio priuato, incurrat panas nostræ Constitution pag. 288
P. 7. De intellectu Bullæ in illis verbis (Per claras probationes pag. 291
P. 8. An omittens obuiare actionibus per Bullam nostram prohibitis incurrat panas eiusdem pag. 293
P. 9. An reum habens crimina per Bullam prohibita, subdatur penis illius pag. 294
P. 10. De non obstante, rum ex iustitia teneatur, An in Bulla nostra cōprahēdatur, pag. 295
P. 11. De illis verbis Bullæ, siuè alias auxilium, consilium, vel fauorem &c. pag. 297
P. 12. De illis verbis Bullæ licet

nemo occisus, nemo verberatus, nemo extractus, emissus, vel ereptus, nihil effractum, succensum, direptumue, nullū deniq; damnum re ipsa sit sequtū &c. pag. 298
P. 13. An mandans, qui mandatum reuocauit, subdatur pœnis nostræ Bullæ, pag. 299
P. 14. De illis verbis Bullæ, seu Perterrefecerit, pag. 301
P. 15. An Perterrefactio, de qua in Bulla, intelligatur de Perterrefactione facta factis, An etiam verbis, pag. 303
P. 16 An Perterrefaciens testē, non sequuto effectu, incurrat pœnas nostræ Cōstitut. pag. 304
P. 17. Circa illa verba Bullæ, in Causis fidei ibidem
P. 18. De alijs verbis Bullæ, captumuè eripuerit pag. 305
P. 19. An nostra Constitutio comprehendat Iudices, & Magistratus, pag. 306
P. 20. An Minor ætas excuset trāsgressores nostræ Constitutionis, pag. 307
P. 21. De alijs Causis excusantibus à pœnis nostræ Constitutionis, pag. 308
P. 22. De Ignorantia nostræ Constitutionis, pag. 309
P. 23. An Rei nostræ Constitutionis torqueantur, & abiurēt, pag. 310
P. 24. De Pœnis horum Reorum, pag. 312
P. 25. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum Reis nostræ Constitutioni, pag. 313

Titulus 14.

De Iudeis, & alijs Infidelibus, pag. 315.

§. 1. An Iudei sint hæret. pag. 316
P. 2. An Iudei in delictis subdantur Iurisdictioni Iudicis Layci, vel Ecclesiast. pag. 317
P. 3. An Inquisitores de Iure in aliquibus casibus possint Iudeos punire. pag. 318
P. 4. De Bulla Greg. 13. Antiqua Iudeorum pag. 319
P. 5. De primo Casu Bullæ nostræ ibidem
P. 6. De secundo Casu Bullæ pag. 321
P. 7. De tertio Casu Bullæ nostræ, ibidem
P. 8. De quarto Casu Bullæ pag. 322
P. 9. De quinto Casu Bul. pag. 323
P. 10. De sexto Casu Bul. pag. 324

P. 11. De septimo Casu Bullæ nostræ ibidem
P. 12. De octauo Casu Bul. ibidē
P. 13. De nono Casu, Bullæ nostræ, pag. 325
P. 14. De decimo, & vltimo Casu Bullæ, pag. 326
P. 15. De alijs Casibus, in quibus Iudei subsunt foro Inquisitorū, pag. 327
P. 16. An iurisdictio concessa Inquisitoribus à Greg. 13. in Casibus, de quibus supra, intelligatur priuatiuè, quo ad Laycos, pag. 328
P. 17. De Tortura, & abiuratione Iudeis ininngenda, pag. 329
P. 18. Quibus panis Iudei, & alij infideles puniātur, pag. 330
P. 19. An paruuli Iudeorum possint baptizari inuitis parentibus, ibidem
P. 20. Quomodo Confessarius se gerere debeat, cum Conuersantibus cum Iudeis, & alijs Infidelibus, pag. 331

Titulus 15.

De Edētibus carnes in dieb. prohibitis pag. 332
§. 1. De hæresibus circa delectū ciborum, ibidem
P. 2. An Comedens carnes in diebus prohibitis sit suspectus de hæresi, pag. 333
P. 3. An Rei nostri sint suspecti de hæresi leuiter, vel vehementer, pag. 336
P. 4. Quis sit Iudex huius Criminis, pag. 337
P. 5. Quomodo probetur Infirmitas, pag. 339
P. 6. De Tortura, abiuratione, & panis huiusmodi Reis imponendis pag. 340
P. 7. Quomodo cum Reis nostris se gerere debeat Cōfessar. ibidē

Titulus 16.

De varijs propositionū Gradibus, pag. 341.
§. 1. De propositione hæretica, pag. 342.
P. 2. De propositione erronea, pag. 343
P. 3. De Alijs propositionum gradibus ibidem
P. 4. An Inquisitores possint procedere contra proferentes propositiones scandalosas, temerarias, & similes, pag. 346
P. 5. De praxi procedendi contra hosce Reos, pag. 347.

Titulus

Titulus 17.
De Variis delictis ſpectãtib. ad S.O. pag 349.

§. 1. De non Conſitentibus, & Communicantibus ſemel in anno, pag. 350

P. 2. De Contemnente Cenſuras, pag. 351

P. 3. De Profeſſis, & Clericis in Sacris matrimonium contrahentib. & vxoratis ſuſcipientibus ordines ſacros, pag. 353

P. 4. De Sacerdote celebrante, & non conſecrante, & ſumente Hoſtiã nõ conſecratã, pag 335

P. 5. De Incidentibus in Conſtitutionem Clem. 8 incipientem, Cum ſicut, & Conſtitutionem Greg. 15. incipientem, Romani Pontificis, editam anno 1622. 2. Iulij, pag. 356

P 6 De regulari vltra Mare proficiſcente, 358

P. 7. De Obloquentibus, de Inquiſitore, & S. Officio, pag. 358

P. 8. De ſuperioribus regulariũ procedẽtib. cõtra regulares ſubditos in cauſis Hæreſis, pag. 359

P. 9. De Incidentibus in Conſtitutiones, Pauli 5. & Greg. 15. in materia Cõceptionis B.M.V. pag. 360

P. 10. De Venerantibus homines Mortuos ante eorum canonizationem, vel Beatificationem, pag. 363

P. 11. De fingente ſe Miniſtrum Sancti Officij, pag. 368

P. 12. De Iudice Laico in cauſis Hæreſis ſe Ingerente, 369

P. 13. De Teſtibus falſis, & eorũ ſubornatoribus, ibidem

P 14. De Teſte reuelante ſuam depoſitionem in Sancto Officio, pag. 372

P. 15. De Vtente verbis Sacræ Scripturæ ad locum, ibidem

P. 16. De Reuelationibus mulierum, ibidem

Titulus 18.
De ſponte Comparentib. & tẽpore Gratiæ.

§. 1. Qui dicantur, & haberi debeant pro ſponte Comparentibus, pag. 373

P. 2. De Hæreticis ſponte Comparentibus, pag. 374

P. 3. De ſuſpectis de Hæreſi ſponte Comparentibus, pag. 375

P. 4. De Tẽpore Gratiæ pag. 376

P. 5. In quibus Caſibus ſit, vel non

nō sit locus tēpori Gratiæ ibidē
P. 6. Quibus Competat, vel non, tempus Gratiæ 377
P. 7. De Praxi obseruanda in tēpore Gratiæ publicandæ, &c. pag. 378
P. 8. Qui auctores Tractent de tempore Gratiæ pag. 379

Titulus 19.

De modo Procedēdi cōtra defunctos pag. 380

§. 1. An delicta morte extinguantur, pag. 380
P. 2. Intra quantum tempus possit contra defunctos Hæreticos agi, pag. 380
P. 3. An suspecti de Hæresi post mortē possint inquiri, pag. 381
P. 4. An memoria se ipsum in carcere occidentis possit, & debeat damnari, pag. 382
P. 5. De probationibus in hoc iuditio, pag. 382
P. 6. De ordine procedendi contra defunctos, pag. 382
P. 7. An cum agitur de damnanda memoria defuncti nomina testium sint ędenda pag. 384

INDEX RERVM ET MATERIARVM

Primus numerus folium Secundus vero numerum designat.

Abiuratio.

ABiuratio formalis hęreticis pęnitentibus est iniungenda fol. 26. num. 91.

Quando debeat fieri in loco publico ibi

Errantes in fide asserentes se putasse ità credi ab Ecclesia errorem suum debēt reuocare 27. 93

Ad Abiurandum non admittuntur hęretici relapsi ibi 94.

Qui abiurauit vt hęreticus non potest eligi in Decurionē 31. 112.

Abiurans de vehementi si postea in easdem hęreses incidat habendus est pro relapso 46. 29.

Bis abiurans de leui, vel de vehemēti nō habet. p relapso 48. 35.

Cōstito de schismate abiurare debet de eodem scismate 65. 31.

Abiuratio in causa fautoriæ indicit. pro modo suspitionis 96 74.

Abiuratio generalis quando sufficiat in casu fautorię ibi 75.

Abiuratio debet iniungi retentoribus librorum hæreticorum, & qualiter 217. 36.

De abiuratione indicenda celebrātib. cū nō sint sacerdotes 233. 24.

Sortilegis iniungenda qualis 268 per totum §. 18.

Qualis abiuratio blasphemo iniungenda 174. n. 53. & seq.

Polygamus regulariter abiurare debet de vehementi 115. n. 40. & seq. vbi reprobantur Symāch. & Guttier.

Confessarius solicitans debet abiurare de vehementi, reprobata opinione Parami, & Roder. à Chuna 250. n. 53. & seq.

Insordescens quomodo debeat abiurare 188. n. 27.

De abiuratione iniungenda retentoribus librorum prohibitorum 217. n. 36. & seq.

Sortilegi hęreticales regulariter abiurare debent de vehementi præuia tortura super intētione; Non hęreticales verò tantummodo de leui fol. 269. n. 85. & seq.

INDEX

seq. vbi late an isti sint torquendi super intentione.

Sortilega Confessa se credidisse dæmonem posse cogere hominis voluntatem si est parata corrigi, sufficit si abiuret de vehementi 270. n. 87. & fol 328. sub. n. 20.

Rei Bullę si de protegendis, cur regulariter non coguntur abiurare 310 97 & 99.

Iudei an & quomodo abiurent 329 n. 36 & seq. Suspectus de schisma te non est cogendus ad abiurādū vt i suspectus de hæresi 66. n. 33.

Absolutio.

IN Articulo mortis nullus casus est reseruatus, & quid cessante periculo faciendum pro absolutione 29. 102. vide in verbo excōmunicatio Inquisitor, Episc. Administrans Sacramenta vide celebrans.

Alimenta.

A quo sint alendi filij nati ex polygamo vide in verbo filius

Appellatio.

A Diffinitiua sententia in Causa hæresis non datur appellatio, secus ab interlocutorijs grauamen inferentibus fol. 26. n. 89. Appellatio vero huiusmodi raro in S. Offic. est admittēda ibid. 90.

Apostasia.

A Postasię, & hęresis differentia fol. 6. n. 7. & fol. 57. 5.

Apost. est recessus totalis à fide ibi.

Apostasiæ ætimologia 56. 1.

Quattuor eius species ibi 2.

Apostata quis dicatur 57. 3. 6. 7. fol 58. n. 9. 10. 11.

Apostasia non est specie distincta ab hęresi 58. 8.

Apostatę an ad misericordiam recipiendi 60 14.

Apostatis potest imponi abiuratio & torqueri possunt fol. 61. 16.

Apostatę puniuntur pęnis hæreticorum. & an in hoc crimine, & etiam in crimine hæresis sit locus remissioni 61. 17.

Circūstantia Apostasię num in Cōfessione necessario explicanda fol. 70. 51. vsq; ad 57.

Assensus

A Sensus fidei in intellectu consumitur. fol. 6. sub n. 5.

Astra, Astrologia.

A Strologia naturalis, coniectās quæ naturaliter contingūt ex aspectu astrorū est licita 254. 48

Astrologia iudiciaria prędicens pēdentiā ex libero arbitrio aut casus fortuitos est superstitiosa ibi

De Bulla Sixti 5. contra Astrologos ibi 49.

De alijs diuination. specieb. 255. 51

Quid

Quid ſit obſeruandum circa facientes natiuitates 273. 97.
De Bulla S.D.N. Vrbani 8. 255. n. 50
Temeraria eſt ea pars Aſtrologiæ quæ prædicit exaſtris miſteria noſtræ fidei ibid.

Baptiſmus.

DVbitans de validitate ſui baptiſmi eſt baptizandus ſub conditione fol. 68. 43.
Baptizati baptiſmo inualido deficientes in fide licet in foro interiori ſint hęretici, tamen non puniuntur ab Eccleſia niſi fictionē ignorarent fol 9. n. 23. 24. & 25.
Baptizati in infantia, ſed enutriti in partibus hæreticorum ſimpliciter loquendo non dicuntur hęretici, & quare fol. 9. n. 25. circa quod vide caſum pulcherrimū deciſum ab E.E. D.D. Cardinalibus Inquiſitoribus Generalibus in tota Cath. Repub. fol. 10. n. 26. & 27.
Character Sacramenti ordinis neceſſario ſupponit caracterē baptiſmi fol 68. 44.

Blaſphemia

QVid ſit blaſphemia 157. 1. 2.
Cōrumelia in S. eſt blaſph. 158. 4
De ratione blaſphemię eſt diminutio honoris diuini ibi 5.
Blaſphem. an opponat. Relig. ibi 6.
Blaſphemia hęreticalis quid ſit, vbi plura exempla de blaſphemijs an ſint hæreticales vel ne, fol. 159 7. 8. & 160. n. 11. 12. & fol. 344. n. 12.
Blaſphemia non hæreticalis quid. 160 10.
Blaſphemię hæreticales ſpectant ad Inquiſitores, non hęreticales vero ſunt mixti fori 159. 13. 14.
Iudex Laicus an poſſit ſupplere pęnam, vbi leuis ſit ab Eccleſiaſtico blaſphemo iniuncta, & qualiter ibi 15. 16.
Blaſphemi hæreticales ſunt ſuſpecti de hęreſi, & qualiter 160. 18 19. 20. 21.
Quot actus requirantur ad hoc vt quis dicatur blaſphemus aſſuetus 161. 23. 24. 25. & 162. 26.
Conſuetudo blaſphemandi an probetur teſtibus ſingularib. 162. 27
Plures blaſphemię vnico contextu platę habentur pro vnica ibi. 28.
Mitius puniuntur blaſphemię prolatę infra 163. 29. 30.
Ob ebrietatem minuitur pęna blaſphemantis, & de multiplici ebrietate 163. 31. 32.
Blaſphemia ioco prolata grauiſſime punitur 164. 33.
Blaſphemans in ira, ebrietate, & ioco ſubditur Inquiſitori 164. 34
Onus probandi blaſphemiam prolatam infra &c. ſpectat ad Reū 165. 35.
Trahentes verba ſcripturę ſacrę ad iocoſa ſubduntur Inquiſitoribus 165. 36.
Qui Imagines Sanctorum conſpurcāt facto blaſphemāt 165. 37. 38

Horum punitio spectat ad Inquisitores, priuatiuè verò ad laycos 165. 39. 40. 41. 42.
Varia blasphemiarum genera 168. 43. & fol. 344. sub n. 12.
Inquisitores cognoscunt de hæreticalibus blasphemijs, secus de non hæreticalibus, nisi sint coniuncti cū hæreticalibus 169. 44. 45.
Consuetudo an excuset à blasphemia 169. 46.
Blasphemi an gaudeant immunitate Eccles. 170. 47.
Blasphemis datur tortura super intentione, & pro vlteriori veritate 170. 48.
Cum tantummodo blasphemus est suspectus de leui, an possit dari tortura, & an torquēdi sint blasphemi remitētes se dictis testiū 170. à n. 49. vsq; ad n. 52. inclusiuè.
Quomodo debeāt abiurare 174. 53.
Item el Blasphemans non abiurat, & qualiter puniatur 174. 55.
Bis, vel ter blasphemans abiurat 174. 56.
Pœnæ blasphemo imponendæ, quæ; vbi an nobilitas excuset à pœnis blasphemiæ 175. 57.
Blasphemāti in ludo solet sub pœna prohiberi ludus 176. 61.
Excusantur ab abiuratione, & pœna blasphemātes in iras si illico coram astantibus signa pœnitentiæ fecerint 176. 62.
Blasphemus habens errorē in intellectu est excommunicatus ex communicatione Bullæ Cœnæ 176. 63.
Quid si pœnitens dubitet de intentione sua 176. 64.
Blasphemia hæreticalis vt plurimum solet esse reseruata 176. 65.
Reseruatio an liget ignorantes, blasph. 177. 66.
Reseruatio blasphemiæ non ligat rusticum ignorantem vim verborum blasphemiæ 177. 67.
Blasphemus de quibus interrogandus à Confessario 177. 68.
Blasphemo consuetudinario num absolutio deferenda 180. 73.

Bona temporalia hæreticorum.

QVando confiscanda fol. 32. sub n. 118.
Licet de iure bona hæreticorum pœnitentium confiscentur, tamen de generali consuetudine eis condonantur fol. 41. n. 9.

Bulla Cœnæ Domini.

CEnsuræ Bullæ Cœnæ sunt reseruatæ Papæ fol. 97. 84.
In Bulla Cœnæ tolluntur omnes facultates & indulta ibi 85.
A Bullæ Cœnę Censuris non possunt absoluere regulares vigore cuiusdam motus proprij Pij V. ibi 86. 87.
Habens facultatem absoluendi à ca-

casibus Bullæ Cænę excepta hæresi, an possint absoluere fautores hæreticorum schismaticorũ fol. 97. n. 88 & fol. 98. 89.

Bulla Pij 5. si de Protegendis.

BVlla est condita non solum ad terrorem, verum etiam vt pœnæ in ea contentę executioni mãdentur contra reos 282. 3.

Non extenditur ad personas non nominatas 283. 5. 6. 7.

Non comprehendit mulierẽ, quæ percusserat Clericum, qui indicauerat eius virum Cursori Sancti Officij ibi 8.

Bulla generalis est, & comprehendit quascumq: personas 284. 9.

De Comprehensis quo ad S. Offic. in illa bulla ibi, 10. 11. 12. 13.

Offendens ministrum S Offic. iam officio functum non comprehenditur sub pœnis bullæ, secus si in contemplatione officij præteriti: nam talis offendens caderet sub pœnis bullæ 285. 16. 19.

Casus in hoc facto ibi 20.

Bulla non habet locum in offendẽte Ministrum S. Officij electum tantum 288. 21.

Offendens Ministrum S. Offic. nõ intuitu S. Offic sed ex odio priuato non incurrit pœnas bullæ 288 23.

In dubio an huiusmodi Ministri intelligantur offensi odio priuato si offendens fuerit denunciatus, inditiatus, vel punitus in S. Officio, seu fuerit offendentis consanguineus intelligitur, & præsumitur factum odio S. Officij 289. 25.

Ad probandum odium priuatum, quę requirantur 290. 26.

Præsumptio bullæ quando procedat 290 27.

Per illa verba Bullæ (per claras probationes) non excluditur præsumptiua, & coniecturalis probatio 291. 30.

Non incurrunt in pœnas bullę omittentes obuiare actionibus prohibitis per bullam omissione pure negatiua.

Incurrunt autem non obuiantes omissione nõ pure negatiua sed positiuum, vel moralem influxũ in actiones prohibitas habente vt auferendo arma à Ministris S. Officij ne se possint deffendere 293, 36. 39.

Ratum habens crimina per Bullã prohibita non subditur pœnis illius 295. 42.

Non obuians delicto, cum tenetur ex iustitia, comprehenditur sub dispositione bullæ, secus de non obstante, qui non tenebatur ex iustitia, sed solum ex charitate 295. 43. 44.

Illa verba bullæ (siuè alias auxilium, consilium, & fauorem) debent intelligi de fauore, & auxiliato-

liatore, & in actionibus in bulla prohibitis in ipso delicto, nõ autem post delictum 297. 49.
Ex verbis eiusdem Bullæ (nemo occisus, nemo verberatus &c. colligitur quod in delictis in ea prohibitis punitur affectus, & conatus nõ secuto effectu 298. 50
Vt possit conatus, & effectus puniri pœnis bullę requiritur aliquis actus exterior ibi 52.
Isti actus debent esse proximi delicto ibi 53.
Mandans in casu bullę licet non notificauerit reuocationem mãdati mandatario, excusatur ab incursu censurarum bullæ 299. 57.
Mandans si mandatum reuocauit an sit excommunicatus excommunicatione bullæ 299. 58.
Quæ dicuntur de mandante, habẽt etiã locũ in Consulente 301. 61.
Post reuocatum Consilium, certi sunt cum cui consilium dederũt amplius delictum consultũ, non esse perpetraturum, tunc à pari procedũt cũ mãdatorib. 301. 61
Si vero certi non sunt, tunc vltra mandatores tenentur, denuncia re illi in cuius necem consilium præbuerunt ibi 62.
Perterrefactio, de qua in bulla debet esse de re graui ibi 63.
An ista perterrefactio intelligatur de perterrefactione verbis vel factis facta 302. 65. & seq.
Perterrefaciens testem non sequto effectu, non incurrit pœnas bullę 304. 66.
Pœnis bullæ ligantur non solum offendentes testes &c. in causa hæresis deponentes, sed etiam in omni, & quacumq; causa ad S. Officiũ spectante 304. 67.
Ereptio reorum S. Offic. de qua in bulla, sufficienter non probatur à solis birruarijs numero pluribus ad cõuincendum, sed solũ ad effectũ torquendi reũ 305. 68
Si capita birruariorum non habeantur pro personis villibus (pro vt est in aliquibus locis) tunc plenè conuincitur ab his reus 306. sub n. 68. qua in pagina est error numerorum, post enim numerũ 68. adest in pag. 306. immediate n. 80.
An bulla comprehendat Iudices, & magistratus, & occasio huius Quæstionis 306. per totum §. 19. vbi laudatur Regens de Ponte
Minores 25. annis incurrentes in pœnas bullę, mitius puniuntur 307 per totum §. 20.
Causę excusantes à pœnis bullæ quot, & quæ 308 per totũ §. 21.
Ignorantia istius Bullæ non saluat à pœnis in bulla contentis, & quare 309. 89. vsq; ad 92.
Exceptuantur rustici, & idiotę quibus minui potest pœna ordinaria Constitutionis ibi 93.
Rei huius bullę torquentur, 310. 96. tamen regulariter non abiurant ibi 97. debent tamen absolui ab excõmunicat. lata 311. 98.

Pre-

Prędictis reis ſententia publice legitur 310. 97. in fine.
Caſus reorum dictæ bullæ ad Eminentiſs. D.D. Supremos Inquiſitores refferri debent 312. 100.
In pænis horum reorum non ſeruatur in omnibus caſibus rigor bullę, in quibus caſibus ſeruetur & caſus aliquot ſecuti in tali re ibidem per totum §. 24.
Quo modo ſe gerere debeat Confeſſarius cum prędictis reis 313. 101. an poſſit abſoluere ab excommunicatione ibi 102.
An ſit reſeruata huiuſmudi abſolutio Summo Pontifici ibi 103.
Hanc excommunicationem incurrit Conſulens 314. 104.
Rei dictę Conſtitutionis in cōſciētia non tenentur ſubire pęnam confiſcationis bonorum ante sē tentiam ibi, 105.

Bulla Greg. 13. incipiēs Antiqua Iudeorum Vide in Verbo Iudeus.

BVlla Clementis 8. Incip. cū ſicut & Greg. 15. incip. Rom. Pontificis ędita anno 1622. 2. Iulij 336. 19. vbi de illius materia late.
Sunt Conformes iuri communi, & ab eo interprætatione recipiūt ac fauorabiles ſunt 357. ſub n. 19
De materia harum Bullarum videantur D.D. alleg. fol. 358. ſub n. 19. in fine.
Bulla Pauli 5. & Greg. 15 in materia Concept. B.M.V 360. 23.
Hæ bullę habent locum contra reprobantes opinionem affirmatiuam etiam indirecte 361. 23.
Bulla Sixti 5. contra Aſtrologos an habeat locum in foro conſciētiæ 254. n. 49.
De bulla Greg. 15. contra maleficos 274. n. 99. vbi pulcherrimū dubium, quod poteſt occurrere.

Canonizatio, & Beatificatio Sanctorum

NVnquam Eccleſia Catholica venerata eſt homines mortuos antequam publica auctoritate Iudicum Eccleſiaſticorum eſſent recepti, & approbati. 364. 25.
Legitimi Iudices in hac re erant Romę Romani Pontifices. In Prouincijs autem Epiſcopi, & Concilia Prouincialia, ibi 26.
Probati tantummodo publica auctoritate Eccleſiæ in martyrologia, & Cathalogis Sanctorum relati ſemper fuerunt, ibid. 27.
Semper in Eccleſia Dei viguit Doctrina de pręcauenda falſorum Sanctorum veneratione, ibi. 28.
Eccleſia maiorem adhibuit ſemper diligentiam ī Confeſſoribus referendis in numerum Sanctorum, quàm in martyribus, vbi pulcherimus locus D. Hieronymi, 365. 29.

INDEX

Ad Canonizationem Sanctorum vltra vitæ Sanctitatem, & miracula Ecclesia requirit multiplicatas præces magnorum Virorum, ibid. 30.

Canonizatio Sanctorum nunc est Papæ specialiter reseruata nec ea potest alteri delegari 366. 31.

Episcopi in suis Diœcesibus non possunt præcipere celebrationē festi alicuius Sancti non canonizati per Papam, ibid. 32.

Post Canonizationem quis honor Canonizato debeatur, ibid. 33.

Nundum Canonizati non possunt publicè, & solemniter coli, in secreto tamen licet fundere præces ei, quem quis credit Sanctū, atq; alijs etiam audientibus illum Sanctum appellare ibidem. 35. 36.

Imago alicuius Demneti non canonizati non potest pingi nec in publicis, nec in priuatis Oratorijs cum Diademate vel radijs, 367 36. 37. Vbi reprobatur Molf. c. 45. n. 33.

Beatificatio est species veræ canonizationis, ibi. 38.

De materia Canonizationis, & Beatificationis Sanctorum de formatione processus, probatione miraculorum, de qualitate testium vide DD. allegatos, fol. 368. 39.

Fugiens à Carcere sibi assignato pro pœnitentia, an sit habendus pro relapso, fol 44. n. 18.

Quid de fugiente à Carcere sibi assignato in Custodiam, ibi. n. 20.

Cathecumenus negans fidem licet in foro interiori sit hæreticus; in foro exteriori tamen non subditur Iuditio Inquisitionis, fol. 8. n. 19. 20. & 21.

Character Sacramenti ordinis necessariò supponit Chara & erem Baptismi, fol. 68. 44.

Celebrans.

CElebrans, & pœnitētię Sacramētum administrans cū Sacerdos non sit, de hæresi est suspectus & qualis ista suspitio, 223. à n. 1. vsq; ad 6. inclus.

Inquisitores sunt Iudices huius criminis, 225. 7. 8. 9.

An Constitutio Greg. XIII. directa Inquisitoribus Hispaniæ habeat locum extra illa loca 226. 10. 11. 12

De Bulla Clem. & circa huiusmodi, & qui incidant in pœnas dictæ Bullæ. & Greg XIII. 227. 14. 15.

Quomodo in hoc delicto debeat constare de corpore delicti, 228. 16.

An corpus delicti in hoc crimine probetur sufficienter testibus singularibus 229. 17.

Probato corpore delicti per testes singulares, an locus sit condemnationi

cioni in pœna extraordinaria, 230. 19. 20.
Reus habens pœnes se literas testimoniales falsas, & asserens se nihilominus Sacerdotem, est vehementer suspectus quod celebrauerit sine ordinibus, & quare, vbi multa latè, 231. 21.
Confessus qualificatè, quomodo debeat expediri 232. 22. 23.
De Abiuratione, tortura, & pœnis dandis huiusmodi reis, 233. per totum §.
An huiusmodi Rei sint irregulares, 235. 34.

Circumstantia

CIrcumstantia Apostasię num necessario in Confessione explicanda, 71. n. 57.
Circumstantię non mutantes speciem, notabiliter tamen aggrauantes, num in Confessione explicandę, 70. n. 55. & seq.

Clericus.

AN Clericus immurandus sit prius degradādus, fol. 35. n. 24.
Clericus insordescens habetur pro confesso, & an sit priuatus beneficijs, 182. 11. 12.

Comestio cibi Vetiti.

QVi sunt dies prohibiti ab Ecclesia comedendi carnes, 333. 2.
Comedens carnes, oua, & laticinia in diebus vetitis est suspectus de hęresi, 334. 3.
Hæc tamen, hæresis suspitio cessat in habente licentiam, 335. 5.
Comedens carnes in die Ieunij, & sine licentia Superioris, si id nō faciat in Ecclesiæ contemptum, sed ex iusta causa per medicum approbata non est suspectus de hęresi, 335. 6. circa finem.
Circa Animalia de quibus potest dubitari an sint pisces, vel carnes stari debet iuditio medicorū. Huiusmodi tamē animalia comedē tes ab Inquisitorib obiurgādi sūt oretenus, & quare, 336. 6. in fine.
Dispensatus in esu carnium, si pisces comedat non subditur foro Inquisitorum, vbi quādo iste talis peccet mortaliter, 337. 12.
Si licentia comedendi carnes esset ficta, tunc Inquisitores contra comedentes possent inquirere, 339. 13.
Quomodo probetur infirmitas ad comestionem ciborum vetitorum, 339. 14.
Nō est regularit dāda tortura huiusmodi reis super intētione, nisi sit vehemēter suspecti: possunt tamē torqueri super veritate, 340. 15.
Abiurare debent, & quo modo sūt suspecti, ibi. 16.

Conceptio B. M.

QVi credit Cōceptionem immaculatam, vt articulum fidei est

hæreticus, 361 sub n. 23.
Propositio hęc quod Articulus immaculatę Conceptionis licet nõ sit de fide, est de pertinentibus ad fidem, fuit damnata ab Inquisitoribus Portugallię annuente Paulo V. 362. sub n. 23.
Valet iuramentum, vel votum de tenenda Conceptione immaculata, ibidem.

Confiscatio.

COnfiscatio bonorum hæreticorum quando locum habet f. 33. sub n. 118.

Confessio.

COnfessio explicita fidei requiritur in Christiano, fol. 17 57.
Coactio quomplex, fol. 17. n. 58.
Coactio precisa excusat ab hæresi, fol. 17. n. 59.
Quid de coactione non precisa, & num excuset à pœnis hæreticorum, fol. 18. n. 60. & 61.

Confessio Qualificata.

DE hac materia vide fol. 231. in. 21. & seq. vbi de praxi contra eum obseruanda.

Confessio implicita.

REmittens se dictis testium an videatur implicitè confessus, vel sit torquendus pro habenda responsione precisa, fol. 173. n. 52. vers. hic autem comode.

Confessarius.

QVæ Considerare debeat Confessarius cum hæresis est externa, fol. 51. 48.
Confessarius quomodo se gerere debeat cum proferente verba hæretica absq; animo hæretico, ibi. 49.
Confessarius quid exigere debeat ab hæretico, ibi. 50.
Confessarius quomodo inducere debeat hæreticum ad contritionem peccatorum suorum. fol. 51. 51.
Quomodo in cath. veritate confirmandus, fol. 52. & seq.
Confessarius postquam absoluit hæreticum, de quibus admonere eum debet, fol. 52 n. 56.
Confessarius quomodo se gerere debeat cum hęretico negatiue remissiuè, fol. 53. n. 57.
Confessarius denegare minime debet hæretico absolutionem, fol. 53 n. 58.
Quomodo se gerere debeat cum Apostata, fol. 70 à n. 51. vsq; ad 58 vbi multa scitu necessaria.
Quomodo se gerere debeat cum Schismaticis, fol. 72 à nu. 59. vsq; ad n. 66. vbi multa videnda.
Quomodo cum fautoribus hæreticorum Confessarius se gerere debeat,

beat, fol. 97. 82. 83. & fol. 98. 90. 91. 92.
Quomodo se gerere debeat cum polygamis, fol. 124. per totum §. 14.
Quomodo se gerere debeat cum Blasphemantibus 176. 63.
Quomodo se gerere debeant Confessarij cum legentibus, retinentibus libros hæreticorum & prohibitos, & contra bonos mores, 220. 45.
Quomodo se gerere debeat confessarius cum Sortilego, 276. 102. per totum §. 20.
Quomodo se gerere debeat cum reis Constitutionis Pij V. side protegendis &c. 313. 101. per totum §.
Quomodo se gerere debeat cum Celebrantibus cum non sint Sacerdotes, 234. 32.
Quomodo se gerere debeat cum comedentibus carnes diebus prohibitis, 340 17.

Confessarius socius criminis.

VIde in verbo socius criminis.

Confessarius solicitans in Confessione.

SOllicitare quid sit, fol. 137. n. 33.
Contra Sollicitantes, Inquisitores procedere possunt, & virgore cuius, fol. 128. n. 2. & seq. item 129 §. 6. 7.
Bulla Gregorij XV contra Sollicitantes est odiosa, 130. 11. & 12.
comprehenditur in predicta bulla Confessarij pueros sollicitantes, fol. 131. à n. 15. vsq; ad 17. inclusiuè.
Solicitans ad alia peccata non luxurioſa non incurrunt pœnas Cõstitutionis Gregorij fol. 132. 18. per totum §. 4.
Fingẽs se esse Sacerdotem, & solicitans nõ incurrit pœnas Constitut. Greg. sicut nec fœminæ Cõfessarios solicitantes 134. 21.
Proceditur ab Inquisitoribus licèt actus inhonesti non sint completi fol. 134. 24.
Quid in solicitante ad peccata carnalia in alijs Sacram. fol. 135 26
Solicitans ãte, vel post confessionem quando incidat in bullam 135. à n. 27. vsq. ad 29. inclus.
Quid in solicitante in Confessionario 136 30. & seq.
Confessarius consentiens mulieri solicitanti an incurrat pœnã &c. fol 138. 35.
Incidit in pœnas Constit. Confessarius sollicitans, etiam si post solicitationem statim pœniteat fol. 139 36.
Incurrunt eandem pœnam solicitãtes tacitè, vel laudantes venustatem mulieris, & num paruitas materię excuset fol. 139 37.

Sufficiēter probatur solicitatio per duos testes singulares, & per mulieres, fol. 140. n. 39. per totū §. 6.
Qualitas mulierum denunciantiū in hoc crimine diligenter considerāda est fol. 142. 42.
Mulieres sunt testes idoneę, licet consenserint Confessario solicitanti fol. 144 44.
Duę fœminæ in hoc crimine nō Cōeuncunt, & quot requirantur 145. 46 47 48.
Fœmina honesta denuncians non facit indicium ad torturā 147. 49.
Confessarijs solicitantibus datur tortura super intētione, & pro vlteriori veritate, fol. 148. 51.
Si in tortura perstitat, an dimittendus 148 52.
Quid agendum cum Confessario solicitante per verba ambigua, & negante se habuisse intentionem solicitandi ibidem.
Confessarij solicitantes sunt suspecti de vehementi, & de vehementi abiurare debent fol. 150. n. 54 & seq.
Non tamen Confessarius, qui non in confessione, sed solum in Confessionario solicitat 151. 55.
Quibus pœnis puniantur 151. 56.
Mulier solicitata tenetur denunciare Confessarium solicitationi etiam si consenserit solicitanti etiam omissa correctione fraterna 153 n. 63. 64. 154. n. 65.
Quomodo denūciare teneatur virgo nobilis, quę non potest sine infamia accedere ad Inquisitores 154. 67.
De Causis excusantibus à denunciatione, remissiuè 155. 68.
Confessarij non iniungentes pœnitentibus obligationem denunciandi grauiter puniri debent 155. 69.
Quomodo se gerere debeat Cōfessarius cum Confessario solicitante, habēte errorem in intellectu 152. n. 57.
Vbi non est Casus reseruatus Episcopis, sicuti in diœcesi Neapolitana, quilibet Sacerdos potest absoluere confessarium solecitātem 152. 59.
Quid consulendum confessario solicitanti 153. 61. 62.
An regulares vigore suorum priuilegiorū possint absoluere mulierem solecitatam, quæ confessarium solicitantem non denunciauit, in termino edicti Inquisitorum, ob idq; est excommunicata excommunicatione dicti edicti, 154. 66.

Consuetudo.

IN delictis ex duplici actu inducitur consuetudo 161. 22. vide in verbo Blasphemia.

Cõuersatio hæreticorũ vide hæreticus.

EX conuersatione hęreticorum oritur contra conuersantes indicium ad torturam, fol. 91. 54.

Credere.

QVot sint genera credibiliũ, fol. 16. n. 54.

Defensores hæreticorũ

QVi dicantur fol. 92. 57. 60.
Q Sunt suspecti de hęresi, & qualiter cogũtur abiurare ibi. 58 59

Degradatio.

AN Clericus immurandus sit prius degradandus fol. 34. num. 124.

Defunctus, suspectus, vel hæreticus.

CVm tractatur de damnanda memoria defuncti, an nomina testium sint ædenda, vbi reprobatur Menoch. 384. 13.

Delictum.

IN crimine hęresis fallit Reg. q̃ delicta extingũtur morte 380. 1.

Damon.

QVid possit circa eleméta 238 4
Quid possit circa corpora hominum, & animalium 238. n. 5. vsq; ad 14. inclus.
Quid possit circa animam corpori iunctam 240. 15.
Quid possit circa eam separatam vbi explicatur locus Primi Regum c. 28. ibi 16.
De pacto Sortilegi cum dæmone expresso, & tacito, quid sit vtrumq; & de eorũ malitia, & an differant specie, & quid in foro conscientię 241. per totum §. 3.

Damonis inuocatio.

INuocans Dæmonem cum adoratione latriæ, vel duliæ est hæreticus, & quando habeatur pro suspecto, plura exempla 250 39. 40.
Inuocans dæmonẽ ad facienda miracula, hęreticale cõmittit Sortilegium 251. 41.
Inuocans dæmonem ad faciẽda ea quę potest ipse naturaliter scire, quando hęreticale committat Sortilegium 251. 43.
De inuocatione Dæmonis sine cultu 252 44. 45. 46.
De Sortilegio ad includendum dæmonem in vase 253. 47.
Paciscens cum dæmone hæreticale cõmittit, Sortil. & quare 256 52.

Pactum tacitum cũ Dæmone iniẽs, alio actu hęreticale non interueniente, hęreticale factum non committit ibi 53.
Assertio Dæmonis extorta per exorcismos non facit inditium ad torturam 268. 82.

Denunciatio Denunciare.

OMnes tenentur denunciare, & Reges 201. 26
Denuncationes sunt faciendę in scriptis 202 27.
Vide in verbo, hęretici denũciãdi.
An vi edicti Inquisitoris quis teneatur denũciare se ipsũ 202. 30.
Qui à pſona fide nõ digna audiuit num teneatur denũciare 203. 31.
Mulier quæ habet nomen maleficę an sit denuncianda 203. 32.
In denunciatione monialis, & Virginis honestę, quomodò gerere se debeant 204. 34.
Non denunciantes cum tenentur an sint suspecti de hęresi, & quali suspitione 204. à n. 35. vsq ad 38 inclusiuè.
Metus cadens in constantem virũ excusat non denũciantẽ 205. 39.
Et filius, & Vxor in casibus in quibus tenentur denunciare, si non denunciant sunt suspecti de hęresi 205. 40.
Quomodo se gerere debeant Confessarij cum obligato ad denunciandum 206. 41.
An pœnitens possit absolui ante factam denunciationem cum solo proposito denunciandi ibi. 42.

Diuinatio.

DE varijs diuinationis speciebus 255. n. 51. vbi de fisionomia

Dubius.

DVbius de fide est infidelis fol. 7. n 16.
Contra ipsum procedit à S. Officio ibidem n. 17.
Dubius cum pertinatia dubitans est hæreticus ibidem n. 16.
Debet abiurare de formali nisi ex simplicitate vel rusticitate circa fidei credibilia dubitarent ibidem n. 17.
Dubius in fide in quattuor casibus non est hęreticus fol. 8 sub n 17.
Disputare an liceat de fide fol. 18. n. 64.

Ebrietas.

QVotuplex sit ebrietas, 163. 32. vide in verbo blasphemia.

Ecclesia.

NOn potest errare in qualificatione propositionum 346. sub n. 14.

Excom-

Excommunicatus.

EXcommunicatus non est schismaticus 63. 22.
Fidelis communicans cum Iudeo si errorē habet in intellectu est excommunicatus 331. 44.

Excommunicatio.

EXcommunicatio contrahitur ob hæresim etiam occultam, modo non sit merè mentalis fol. 27. 95.
Ab excommunicatione prædicta Inquisitores, & Episcopi in foro exteriori possunt absoluere ibi n. 96.
Episcopi quas excommunicationes per hęresim cōtractas absoluere possit fol. 27. n. 96. & seq.

Edictū Inquisitorum.

EDictum Inquisitorum comprehendit Reges, & offitiales D. Papæ contra quos possunt dicta testium recipere vt eorum delicta possint Sedi Apostolicę denunciare 202. 29.
An vi ædicti quis teneatur denunciare se ipsum 202. 30.
An ædictum S. Officij sit perpetuum, & obliget cum periculo vitę vel famę, & quid cessante in præsumptione ædicti 203. 34.
In quibus casibus ædicta Inquisitorum obligant 207. 43.

Episcopus.

EPiscopi non absoluunt hæreticos in foro cōsciētiæ fol. 53. 61.
Episcopus seu Sacerdos dubitās de suo baptismo est iterum baptizandus sub conditione, & cogendus ad iterum ordines suscipiendos fol. 69. 47. 48.
Episcopus de iure communi est Iudex contra legentes libros prohibitos ob res lasciuas 213. 18.
An possit in sua Diœcesi libros prohibere 219. 43.
Episcopi sunt Iudices circa sortilegia non hęretica lia 258. 56.
Tamquam Sedis Apostolicæ delegatus à Concilio Tridētino possunt procedere contra asserētes in Concionibus propositiones scandalosas, temerarias, & similes 347. 16.
Contra laicos huiusmodi propositiones proferentes procedunt tamquam ordinarij ibi. 18.

Error.

ERror fidei in intellectu completur fol. 6. n. 5.
Error ex ignorantia non constituit hęreticum ibid. n. 6.
Error si non sit circa aliquam fidei veritatem nō est hæresis ibi. n. 7.
Error cōtra omnes fidei veritates est Apostasia ibidem.

Fautores hereticorum.

FAutores hęreticorum qui dicantur fol. 77. n. 2. 5. & fol. 78. n. 6. 7. fol. 79. 9. 10. 11. 12. 13. fol. 80. 16 item fol. 96. 71.
De hęresi illius, cui fautum est debet constare, vt procedatur cōtra fautores, fol. 80. n. 14.
Fautores huiusmodi sunt suspecti de vehemēti regulariter, ibi. 15.
Tolquentur, maximè super causa fauoris 96. 72.
Pro modo suspitionis indicitur abiuratio ibi. 74.
In casu fautorum &c. abiuratio general. quādo sufficiat fol. 97. n. 75
Relabens in fautoriam, quādo sit vt relapsus brachio seculari relaxandus fol. 97. 77 fol. 98 78.
De pœnis prædictorum reorū fol. 98. n. 80. 81.

Fideicommissum.

FIdeicommissa in casu delicti ad exclusionem Fisci, an valeant, maxime in foro S. Officij 32. 118. vbi quid de legitima, & trebellianica, & decisio Illustrissimi Magistr. Extraord. Mediolani in hac materia.

Fides.

ASsensus fidei in intellectu consumatur fol. 6. n. 5.
Fidei error in intellectu complectur ibidem.
In factis arduis, & horrendis obliuio non præsumitur fol. 13. n. 36.
Ad fidem alia directè, alia indirectè pertinent fol. 13. n. 38.
In pertinentibus ad fidem non præsumitur ignorantia fol. 14. n. 41 multo minus in articulis manifestis ibi. 43.
Factum hæreticale committentes per vim an sint suspecti de hęresi fol. 18. n 62. & qualiter n. 63.

Filius.

FIlij nati ex polygamo, an sint legitimi 119. 50.
Nati ex matrimonio putatiuo quid, ibi. 51.
Bona fide existente in altero ex coniugibus, filij ex putatiuo matrimonio nati sunt legitimi, quo ad honores, fideicommissa, & alia omnia 119. 52.
An tales filij habeantur pro legitimis, etiam quo ad parentem existentem in mala fide, 119. 54. 55.
Matrimonium putatiuum legitimat prolem illegitimam prius susceptam, 120. 56.
An orti ex matrimonio clandestino sint legitimi 120. 57 58.
An Inquisitores sint Iudices competētes huius legitimitatis 120. 2 n. 59. vsq; ad 68. inclus.
Altero ex parentibus existente in bona, alio in mala fide, cui incunbat onus alendi filios, 122. 2 n. 67. vsq; 72. inclus.

Cum

Cum ambo sunt in mala fide, onus alēdi filios spectat ad patrē, & mater nō tenetur nisi in subsidiū 123 74. 75.
Cum ambo sunt in bona fide, tunc pater tenetur alere, & in subsidium mater, 123. 76. 77. 78. 79.

Fuga.

FVgiens à carcere sibi assignato pro pœnitentia, an sit habendus pro relapso fol 44. n. 18.
Quid de fugiente à carcere sibi assignato pro custodia ibi. 20. & quid si nequeat comprahendi fol. 45. 21.

Hæret. & Hereſiarcha.

HEreſiarchę qui sit fol. 36. n. 128
An pro prima vice sint admittendi ad misericordiam, 16. 129.
Quis dicatur hæreticus pœnitens, fol. 39 n. 1.
Hæreticus pœnitens punitur carcere perpetuo, fol. 34. n. 119. Non tamen quando est sponte comparens, ibi. n. 120.
Huiusmodi carcer qualis debet esse fol. 35. n. 126.
Hæreticis sic carceri mancipatis debent imponi etiam pœnitentiæ salutares, ibi. n. 127.
Hæreticis pœnitentibus ex benignitate parcitur ab Eccles. 39. n. 2.
Quo tempore recipiantur hæretici pœnitentes ibi. 3. 4.
Hæreticus pœnitens post traditionē brachio seculari arbitrio Inquisitorum, & Episcoporū possunt admitti ad pœnitētiam fol. 40 n. 6. ad misericordiam autē admissus varijs pœnis punitur 41. n. 7.
In harum pœnarum impositione, quæ consideranda, fol. 41. 8.
Hæreticis pœnitentibus de iure bona confiscantur, sed de generali consuetudine eis condonantur, vbi an recuperent beneficia, & an abiurantes de vehementi sint ad ea obtinendi inhabiles fol. 41. 9.
Hæreticis etiam pœnitentibus in quatuor casibus pro prima vice non parcitur fol. 42. n. 10.
Hæreticus impœnitens quis dicatur iol. 42. n. 11.
Hæreticus negatiuus habetur pro impœnitente, ibi. n. 12.
Item reconciliatus, si omnes errores suos, & complices non reuelauerit, fol. 43. n. 13.
Quid si hæreticus post suam abiurationem reuocat suam Confessionem, ibi. n. 14.
Contra hæreticos impœnitentes praxis fol. 43. n. 15.
Contra hæreticos pœnitentes Inquisitores habent iurisdictionē, dum non implent pœnitentias fol. 43. n. 16.
Hæresis pure mentalis an habeat annexam excommunicationem Bullæ, fol. 30. 45.
Hęres. externa, quę dicat. ibi. n. 46

INDEX

Hæresis cum est externa, quæ considerare debeat Cõfessarius, fol. 51 48.

Hæreticus quomodo in veritate catholica sit confirmandus, fol. 51 52 & seq.

Hæreticus post datam absolutionẽ, de quibus sit monẽdus, fol. 52. 56

Hæreticus negatiuus an sit in foro cõscientiæ absoluendus, fol. 53. 58.

Si iste negatiuus sit innocẽs & cõfiteatur hæresim, an peccet mortaliter, ibi. 59.

Ab hæresi Episcopus, & Inquisitor non absoluunt in foro conscientiæ, fol. 53. 61

Hæreticus occultus, qui absolutionem in foro conscientiæ non potuit obtinere, quid agere debeat fol. 54 n. 63.

Hæreticus.

CVm hæreticis conuersatio, allocutio, visitatio, & contractio parentelæ sunt prohibita, fol. 88. 47. 48. 49 50.

Cum hæreticis conuersatio causat suspitionem de hæresi, & qualiter fol. 88. 52 & fol. 89. 53.

Instituens hæreticum hæredem in testamento quãdo ex̃ suspectus de hæresi, fol. 91. 56.

Hæresis.

HÆresis definitio fol. 5. col 2. n 3. Explicatio huius definitionis ibidem à n. 4. vsq; ad 9.

Hæreticus, vt quis constituatur requiritur & error, & exterior manifestatio erroris, fol. 1. 9.

Hæresis omnis est error, non tamen omnis error est hæresis 5. 2. 4.

Hæresis non oritur ex quocumq; facto enormi sine errore intellectus, licet ex eo facto oriatur suspitio hæresis, etiam vehemẽs fol. 5. c. 2. n. 4

Hæreticus quis non dicitur si ex ignorantia erret, fol. 6. n 6.

Hæresis est particularis recessus à fide circa aliquam tantum rem fol. 6 n. 7.

Hæresis est error in fide cum pertinatia fol. 6 n. 80.

Hæreticus dicitur, qui errori adhæserit, etiam per aliquod modicũ tempus fol 7. n. 14.

Hæreticus non dicitur qui numquã fidem Catholicam ex̃ professus fol. 8 n. 18.

Hæreticus in foro interiori licet dicatur, qui credere non vult priuatæ reuelationi, tamen non est punibilis ab Eccles. Et quid de negãte propositionem Theologicam, quæ infertur ex vna de fide & alia euidenti lumine naturæ fol. 11. n. 18.

Hæreticorũ duæ species, fol. 11. n. 28

Hæretici manifesti qui, fol. ibid. n. 30 & 31.

Deprehensus in hæresi quis dicatur fol. 11. n. 33.

Hæretici alij negatiui, alij positiui,

&

& quare sic vocentur, fol. 12. n. 34. 35.
Quæ requirantur ad conuincendū hæreticum negatiuum ad hoc, vt tradat. brachio seculari, ibi. n. 36
Credens falsum putans ab Ecclesia ita teneri, an sit hęreticus fol. 15. n. 50.
Hæreticus formalis, & verus est tenens veram opinionem putās illam esse contra Ecclesiam Catholicam, fol. 16. n. 52.
De hæresi suspecti an sint, per vim facta committentes hęreticalia, & qualiter fol. 18. n. 62. 63.
Hęresis an probetur duobus testib. fol. 19. n. 65. 66.
Hæreticorum tortura fol. 19. n. 67.
In crimine hæresis, quomodo debeat constare de corpore delicti fol. 19. n. 69.
Hęresis inditia, an in hoc crimine debeant esse vrgentiora fol. 19. n. 70.
Ab hæresi nullus potest absolui Vi Cruciatę, & Iubilęi, fol. 28. n. 101
Ob hæresim incurritur irregularitas fol. 29. n. 104.
Hæretici incurrunt infamiam, & priuationē bonorū fol. 31. n. 111.
Hanc infamiam solus Papa, & Supræmum Vrbis Tribunal potest auferre, fol. 32. n. 113.
Hæresis inducit priuationem beneficiorum, fol. 32. 114.
Hæc priuatio non comprehendit suspectos de hæresi ibid. 115.
Hæreticorum bona, quando confiscanda, fol. 32. n. 118. & seq. & quid in casu fideicommiss, ibi, & de trebell. & legit ibid.
Inter hæresim, & schisma differentia 63. 23.
Hæreticorum fautores, vide fautores hæreticorum.
Hæreticorum receptatores, vide receptatores hæreticorum.
Hæreticorum Defensores, vide defensores.

Hæreticorū Credentes.

QVot modis dicatur ali quis credens hæreticorum, & qui sint, & quomodo cognoscantur fol. 93. 61. 62. 63. & fol. 94. 65. 66. & fol. 95. 67. 68. 69. 70.
An sint suspecti, & qualit. fol. 94. 64

Denūciatio hæreticorū.

HÆretici sunt denunciandi Inquisitoribus sub pęna excommunicationis, & peccati mortalis, 192. 1.
Suspecti de hęresi sunt denunciandi, 193. 3.
Leuiter suspectus, an sit denunciandus 193. 7.
Filius patrem hęreticum, & maritus Vxorem denunciare tenentur 194. 9.
Filius denuncians patrem hęreticum euitat pęnas 195. 11.
Pater suspectus de hęresi est denūciandus, ibi. 12. 13.
Patr. malefici sūt denūciādi, ibi. 14

Vxor si vir sit terribilis excusatur à denunciatione 196. 19.
Hæretici occulti, suspecti de hæresi Blasphemi hæreticales, Sortilegi, & Confessarij solicitantes, etiam omissa correctione fraterna sunt denũciãdi 196. 16 & seq.
Confessarius non tenetur denunciare hæreticum, nisi hæreticus ad eum accederet animo eum pervertendi 199. 19 20. 21.
Quodcumq; aliud secretum nõ excusat à denũciatione fol. 200 22.
Hæreticus emendatus est denũciãdus vbi adducit ratio 200 23. 24.
Non denunciantes vi ędictorum S. Inquisitionis ipso facto sunt excommunicati, 201. 25.
Quęcumq; personę etiam Reges denunciare tenẽ ur sub pęnis in ędictis Inquisitorum contentis. 201. 26. 28.
Contra Reges, & Principes non proceditur, nisi consulto Supremo Tribunali Romę 201 28.

Hæretici memoria.

Vide in verbo defunctus.

Hæreticus Medicus.

Medici hæretici opera in quib. casibus Catholicus potest vti 357. sub n. 19

Iactantia.

Qvomodo puniri debeat iactantia in Sortilegijs, 275. n. 101.

Identitas.

Identitas personę quomodo probanda in polygamia fol. 114. n. 38. fol. 354. n. 10. in fi.

Ignorantia.

Ex ignorantia qui erat hæreticus non dicitur. 6. 6.
In fidelis etiam pertinax non dicitur hæreticus fol. 6. n. 9.
Ignorantia quotuplex fol 13. n. 39.
Ignorantia crassa quid ibidẽ, n. 40.
Ignorantia inuincibilis excusat ab hæresi, fol. 14. n. 41.
Ignorantia non præsumitur in pertinentibus directè ad fidẽ, ibi. 42
Multo minus in articulis manifestis, ibid. 43.
Ignorantia crassa excusat ab hæresi ibi. fol. n. 44.
Quid de ignorantia affectata, ibi. n. 45.
In foro exteriori neutra excusat, ibid 46.

Inditia ad torturã, & capturam.

De huiusmodi inditijs vide in titulo, de Confessarijs sollicitantibus, & in titulo, de Sortilegijs, & aliqua etiam in singulis titulis.

Inquisitionis Officium.

Impedientes S. Offic. qui dicantur fol. 81. à n. 17 vsq; ad 21.

Huius-

Huiusmodi Impedientes subdũtur iurisdictioni Inquisitorum fol. 82. n. 22.
Sunt regularirer suspecti de hæresi, ibi. 23.
Sunt torquendi super causa, qua moti fuerunt ad impediendũ S. Offic. ibidem, 24.

Inquisitor.

INquisitor, & Episcopus ab excõmunicatione contracta per hæresim possunt absoluere, fol. 27. n. 96. & seq vbi multa circa hoc
Inquisitores an in foro conscientię possint absoluere ab hæresi, fol. 29. n. 103.
Inquisitores possunt mutare, seù mitigare carcerem perpetuum hęreticis pęnitentibus debitum, fol, 34. n. 121.
Minime autem possent, si illa sententia perpetui carceris lata fuisset à Supremo Tribunali Eminentiss. Cardinalium Supremorum Inquisitorum, ibi. n. 122.
Inquisitores habent iurisdictionẽ contra pœnitentes, non implentes pœnitentias fol. 43. 16.
Quid in causis ciuilibus ibi. 17.
Inquisitores, seu Episcopi non punientes hęreticos, nisi id facerẽt ad euitanda scandala, sunt suspecti de hęresi, & qualiter, fol. 77. n. 4.
An debeant procedere contra dominos temporales, vel magistratus incidentes in fautoriam, & quomodo, fol. 78. 8. 9.
An Inquisitores sint Iudices competentes legitimitatis filiorũ procreatorum matrimonio nullo ab eis declarato ex causa polig. fol. 520. à n. 59. vsq; ad 66. inclus.
Inquisitores vigore quarum Constitutionum Apostolicarum cognoscant, contra sollicitantes in confessione, fol. 128. n. 12. & seq.
Inquisitor procedit contra conspurcantes Imagines Sanctorũ, fol. 165. n. 40. 41.
Cognoscunt de blasphemijs hæreticalibus, non tamen de non hæreticalibus, nisi sint coniunctę, cum hæreticalibus, 169. 44.
Inquisitores in causa fidei contra quoscumq; procedere possunt, 301. 26.
Contra Episcopos consecratos, & officiales D. Papæ possunt dicta testium recipere, vt eorum delicta possint Sedi Apostolicę denunciare, 202. 29.
Inquisitores contra Reges, & Principes non procedunt, nisi consulto Supremo Tribunali, 202. 28.
Inquisitores sunt Iudices contra legentes libros prohibitos ob hęresim, vel suspitionem falsi dogmatis, Quinimo etiam contra legentes libros prohibitos ob res lasciuas &c. 213. 17. 18.
Inquisitores, an possint in sua Dioc

ces Hebreos prohibere 219. 43.
Procedunt contra celebrantes, & administrantes Sacramenta penitentiæ, & Eucharis. cum non sint Sacerdotes 225. 7.
Inquisitores possunt procedere cõtra Iudices laycos, si sententias suas non exequãtur 254. 31.
Est Iudex Sortilegiorum tam hæreticalium, quam non hæreticalium 257. 55.
Inquisitores procedere possunt cõtra Iudæos condemnando sine Episcopo, 259. 57.
Inquisitor, cũ est Iudex i causa Sortilegij debet esse facilis ad torturam 264. 73.
Nullam habent Inquisitores in Iudæos authoritatem, ex eo quod Iudei sunt fol. 317 4.
In quibus casibus habent iurisdictionem cõtra hebreos, 318. à §. 3. vsq; ad 15. inclusiuè.
Iurisdictio concessa à Greg. 13. cõtra hebreos in casibus in Bulla contentis, intelligitur priuatiuè quo ad laycos, 328 per totũ §. 16
Qualiter Iudei torquentur, & abiurent, 329. 36. & seq;
Quibus pœnis puniantur 330. 39.
Iudei non possunt puniri ab Inquisitore, seu Episcopo solum, sed simul, ibi. 40.
Iudeorum paruuli non sunt baptizãdi inuitis parentibus 330. 41
Communio cum Iudeis in pertinentibus ad Religionem est illicita, 331. 42. & etiã in rebus politicis, quando cum Iudeo potest resultare nimis familiaritas ibi. 43.
Communicans cum Iudeo Fidelis si errorem habet in intellectu est excommunicatus, & quid si peccauit ex contemptu 331. 44.
Inquisitor est Iudex contra cõmedẽtes carnes diebus vetitis 337.
Procedere possunt Inquisitores cõtra asserẽtes propositiones suspectas, scandalosas, temerarias & similes 346. 15. & licet Episcopi sint à Concilio Tridentino delegati contra concionatores huiusmodi, aut similia proferentes, non tamen censetur adempta facultas Inquisitorib. ibi. 16
Inquisitor contra Concionatores proferentes huiusmodi propositiones est paris authoritatis, cũ Episcopo, ibi. 17.
Possunt procedere contra non confitentes, & non communicantes semel in anno, si alias sint aliquo modo suspecti de hæresi, 350 per totum §. primum.
Contra contemnentes censuras, Campanas, & alias ecclesiasticas cæremonias, & quomodo 351. per totum §. secundum.
Contra Religiosos professos, & Clericos in sacris matrimonium contrahentes, & vxoratos, suscipientes ordines sacros 353. per totum §. tertium.
Hæc regula non habet locum in Græcos vxoratos, 354 n. 193.

Ha-

Habet tamẽ locũ i Relig. Soc. Iesu p fessos, qui emiserunt vota tantũ simplicia biennij 354. n. 10.
Contra laycos sumentes maxime tempore mortis hostiam non cõsecratam, nisi hoc faciãt ob maximam reuerentiam erga Sanctissimam Eucharistiã 355. 15.
Cõtra Sacerdotes celebrãtes & nõ consecrantes, & sumentes hostiam non consecratam 356. 16.
In qualem suspitionem incidat Sacerdos hæc committens ibi. 17.
Procedit contra Regulares proficiscentes vltra mare & ibi de Sancta Sede obloquentes 358. 20.
Contra obloquentes de P. Inquisitore S. Offic. & eius Ministris & quomodo tales sint puniendi ibidem 21.
Contra Superiores Regularũ procedentes contra sibi subditos in Causis hæresis 359. 22.
Contra incidentes in Bullas Pauli 5. & Greg. 15. in materia conceptionis B. M. V. 360 23.
Quomodo Inquisitor procedere debeat contra hos reos, maxime si de opinione affirmatiua tantum indirectè agant 362. sub n. 23.
Contra Venerantes homines mortuos ante illorum Canonizationem, vel Beatificationẽ 363 24.
Contra fingentem se ministrum S. Offic 368. n. 40.
Contra Iudices laycos ingerentes se in crimine hæresis 369 n. 41.
Contra falsos testes, & eorum subornatores ibid. 42.
Contra testem in S. Offic. reuelantem suam depositionẽ 371. n. 43.
Contra vtentes verbis Sacræ Scripturæ ad iocum 371. n. 44.
An possit procedere contra mulieres habẽtes reuelationes, ibi. 45
Procedit contra Defunctos, toto tit. 19.

Insordescens.

AD insordescentiam incurrendã requiritur annus completus, etiam in causis fidei 180. 2.
Annus hic quando incipiat, 181. 5.
Ad insordescẽtiam requiritur perseuerantia cum pertinacia, & q excommunicatus habuerit notitiam excommunicationis 181 6. 182. 7.
Excommunicatus, qui intra annũ instetit pro absolutione non dicitur insordescens, 182. 8.
Super insordescentia requiritur declaratoria, & cuius Iudicis, 182 9. 10.
Clericus insordescens habetur pro confesso, & an sit priuatus Benefitijs, 182. 11. 12.
Insordescentes an possint puniri per laycum, 183 13. 14.
Insordescens in excommunicatione lata ob aliam causam, quam fidei regulariter non inquiritur In S Officio de consuetudine 185 18.
Insordescentes qualiter sint suspecti, 184. 15. & seq.

Insordescens in excommunicatione, qualiter sit de hæresi suspectus 186 19.
Insordescens in Causis fidei, quando habetur pro hęretico 186. 20. 21.
Tortura an Insordescentibus inferatur 188. 26.
Praxis procedendi contra insordescentes ex causa fidei 188. à n. 27 vsq; ad 34. inclus.
Pœna Insordescentium quę 189. 35
Quomodo cum Insordescentibus se debeat gerere Confessarius 190. 36.
Actus negatiui Insordescentium, an sint sufficientes ad faciendā hæresim mentalem exteriorem, ita vt subdatur Inditio Ecclesiæ 190. 37.

Irregularitas.

OB hæresim incurritur irregularitas, fol. 29 n. 104
Durat post pœnitentiam hęretici, ibi. n. 105.
Extenditur ad fautores, receptatores, defensores hæreticorum ibid. 106.
Impedit à ministerio ordinum suscepeorum & à susceptione aliorum ordinum fol. 30. n. 107.
In huiusmodi irregularitatib. quis possit dispensare, ibi. à n. 107. vsq; ad n. 110.

Iudeus, & Iudei.

EX quibus Iudei baptizati præsumūt. defeciſſe à fide fol. 59. 12
Iudei sunt extra Ecclesiā Dei 316. 1. Et si contra fidem sentiāt non sunt propriè Hæretici, ibi. 2.
Impropriè, & largo modo possunt vocari hæretici, ibi. n. 3.
Iudei in delictis merè secularibus subduntur Iurisdictioni Iudicis layci 317. 5.
In delictis vero merè spiritualibus Ecclesiastici Iudices solum sūt competentes. In mixtis verò amborum Iurisdictioni subduntur 318. 7.
Quibus in casibus subdantur Inquisitoribus, ex Bulla Greg. 13. Antiqua Iudeorum 319. à §. 4. vsq; ad 15. incl.
Vide in verbo Bulla Greg. 13.
Iudeus transiens ad sectam Saracenorum subditur Inquisitoribus & quid si trāsiret ad aliquam sectam, quæ nihil contrarium haberet, in his, in quibus nobiscū Iudei conueniunt 320. 13.
Quę delicta Iudeorum sint mixti fori, laicalis scilicet, & Ecclesiastici 322. §. 8. n. 18.
Nutrices Christianas tenentes, etiam extra domum propriā, subduntur Inquisitoribus. Et in hoc casu non possunt dispensare Iudices seculares 326. 27. 28. 29.
Conspurcantes, & Frangentes Imagines Sanctorum, abradentes in

Biblijs verbâ, quæ Christo conuenire posſũt, Et sibi faciẽtes accendi ignem die Sabbati per Christiãnos, 32. per totum §. 15. subduntur Inquisitoribus.

Iudex.

IVdices layci tenentur statim exequi sententias Inquisitorum cõtra hæreticos latas 49 44.

In Causis hæresis nullo modo possunt se ingerere ibi. neq; prętextu violentię, neq; in causis Apostasię 59. n. 13. vbi de quadã ordinatione Regni Lusitanię.

Inquisitor non absoluit hæreticos in foro conscientię fol. 53. 61.

Quis sit Iudex Apostasię fol. 59. 13.

Ad traditionem brachio seculari non deuenitur nisi consulto Supremo Tribunali Vibis 98. 79

Iudex laycus.

IVdex laycus an possit supplere pœnam, vbi lęuis sit ab Ecclesiastico iniuncta Blasqh. & qualiter 159. 15. 16.

Iudices layci debent remittere Sortilegos ad Inquisitores 258. 55

Lamiæ.

INquisitores in causis lamiarum possunt procedere ad condemnationem sine Episcopo 259. 57.

Legitimitas.

FIlij nati ex Polygamo, an sint legitimi, & qualiter, & num Iudex competens in hac causa legitimitatis prolis sit Inquisitor, vide in verbo filius.

Lex.

LEgum alia fauorabilis, alia odiosa, 130. 10.

Lex fũdata in præsumptione an cesset in conscientia cessante præsumptione 220. 49.

Libri prohibiti.

ECclesia habet potestatem prohibendi libros, & quid de Principibus laycis 208. 1.

Excommunicantur excommunicatione Bullæ Cœnę legentes scienter retinentes, imprimentes, seu quomodolibet defendentes libros hæreticorum, & prohibitos à primo Canone Bullę 209. 2.

Legentes libros infidelium non incurrunt hanc excommunicationem ibi. 3.

Ad excommunicationem prædictã incurrendam sufficit librum esse alicuius hæretici, licèt nundum damnati 209. 4.

Excommunicatio illa quos ligat, & de quib. libris intelligatur, 210. 5. & seq. & 211. 11. & 212. 12. 13. 14 15.

De requisitis ad incurrendam dictam excõmunicationem, 210. 7.

Paruitas materiæ an excuset ab hac excommunicatione, 210 10.

Inquisitores sunt Iudices, contra legentes libros prohibitos ob hære-

hæresim, vel suspitionem falsi dogmatis, Quinimo Vlterius sunt etiam Iudices contra legentes libros prohibitos ob res lasciuas &c. 213. per totam §

De iure communi Episcopi sunt Iudices contra legentes libros prohibitos ob res lasciuas, 213. 18.

Legentes, & tenentes libros hæreticorum, qualiter sint suspecti de hæresi, 213. à n. 22. vsq. ad 26.

Quid agendum, quando reperiuntur pœnes hæredem libri prohibiti, 214. 27.

Scriptores librorum hæreticorum, eosdem asportantes ad partes Catholicorum, corrumpentes libros Catholicorum, & Imprimentes libros hæreticorum sunt suspecti de hæresi, 214. 28.

Retentio libri hæretici num sit indicium ad torturam, 215. 32.

Retentores horum librorum debēt abiurare, 217. 36.

Quid in retinente libros continentes propositiones temerarias, 218. 39.

Quid de negantibus se libros hæreticos pœnes se se repertos legisse, 218. 40.

De pœnis horū reorū, latè 219. 42.

An Inquisitores, & Episcopi possīt in suis diœcesibus libros prohibere, 219. 43

Facultas concessa alicui ab Inquisitore legendi libros prohibitos an suffragetur etiam extra diœcesim illius Inquisitoris, 219. 44

Præcurrens oculis librum hæreticū an sit excommunicatus excommunicatione Bullæ, 220. 47.

Ob lectionem, & retentionem librorum contra bonos mores incurrit peccatū mortale, 220. 48.

Libri Hæretici sunt S. Offic. consignandi, & quatenus essent Ordinario consignati, ordinarius teneretur cōsignare eos S. Offic. & debet præcedere consignatio absolutionem, 221. à n. 50. vsq; 56 inclus.

Matrimonium.

SEcundum matrimonium non cōtrahitur, nisi habito certo nuntio de morte prioris coniugis fol. 109. 24

Praxis Curiarum Ecclesiasticarum in hac materia, ibid. 25.

Contrahens secundum matrimonium ob absentiam longam viri non seruata forma cap. Dominus de secundis nuptijs subditur iuditio Inquisitorum, &c fol. 109. 26 27. & in hac materia videnda est decisio Ricc. 91. vol. 3.

Vide in Verbo polygamia.

Contrahens secundum matrimonium ob nullitatem primi prætensam, nundum tamen declaratam, an subsit Inquisitorib. fol. 111. 30. 31.

Coniugatus contrahens sponsalia cū alia, viua coniuge, an subsit Im-

Inquisitoribus 112. per tot. §. 6.
Vide filius.
Parochus in Anglia non potest assistere matrimonio celebrando inter Catholicum, & hæreticũ, nisi adsit spes conuersionis hęretici, & causa à S. Sede Apostolica approbanda, 357. 19.
Vide in verbo Polygamus.

Medicus.

IN quibus casibus Catholicus potest vti opera medici hæretici, 357. sub n. 19.

Metus.

AD hoc vt metus cadat in constantem Virum, quot requirantur, 301. 64.

Mulier.

MVlieri nuptę, cum ad pœnitẽtiam recipitur, assignatur domus mariti pro carcere, 35. 125.

Pertinacia.

PErtinacia, dicitur in malo, quæ requiritur ad hæresim fol. 6. n. 10. 11.
Perseuerantia, dicitur in bono fol. 6. n. 10.
Pertinax dicitur, qui determinate consentit in id, cuius contrariũ scit à S. M. Ecclesia determinatum fol. 7. n. 12.
Pertinax quis dicitur, licet sit paratus corrigi, dummodo argumentis conuincatur, ibid. n. 13.
Pertinax non dicitur, qui credens recte sentire non assentitur Episcopo, Inquisitoribus, Virisq; dotis asserentibus cõtrarium esse de fide, fol. 7. n. 15.
Protestatio, quando excuset ab hæresi, fol. 16. n. 55.
Protestatio contraria facto non releuat, fol. 17. n. 56.

Pœna.

QValis & quando mortis infligitur hæreticis, fol. 32. n. 117. & seq. 48 n. 37. seq.
In Pœnam Carceris perpetuę hæreticus etiam pœnitens condemnatur, si tamen non sit sponte comparens, fol. 34. n. 119. 120.
Hanc pœnam possunt mutare, & mitigare Inquisitores ibid. n. 121 si tamẽ nõ sit lata Sẽtẽtia à Suprem. Inq. Sacræ Congregat. ibi. n. 122.
Intra quantum tempus soleat dispensari in hac pœna, ibid. 123.
Pœna immurationis quando Clericis infertur, an debeant prius degradari, ibid. n. 124
Varijs pœnis puniuntur hæretici pœnitentes, fol 41. 17.
In harum pœnarum impositione, quæ consideranda, ibi. 98.
Polygamis infligenda qualis, fol. 117 44 45 46.
Item Contrahentibus sponsalia, vi

nẽte adhuc alia vxore, 118.46.47
Pœnam polygamis debitam incurrunt ducentes in matrimonium vxorem alterius scienter, & mulieres ducentes virum alterius, 118. 49.
Quibus pœnis puniantur Confessarij sollicitantes fol. 151. 56.
De pœnis blasphemo imponendis 175. 57.
Pœna Sortilegis danda, 273. per totum §. 19.
De pœnis contra fautores hæreticorum, 98. n. 80 81.
De Varijs delictorum pœnis Vide in singulis titulis huius operis.

Pœnitentia.

AD pœnitentiam cum recipitur mulier nupta, eidem assignari potest domus mariti pro carcere, 35. n. 125.
Pœnitentię salutares hęreticis pœnitentib. iniũgendę fol 35. n. 127
Pœnitentias sibi impositas non implentes, quomodo puniantur, fol. 45 n. 22.
Ex non obseruantia pœnitentię, an oriatur hęresis suspitio, & qualis, 45. n 23.
Sub pœna relapsi non potest quis se obligare, nisi à iure ob non obseruantiam pœnitentię esset relapsus 45. 24
Onus probandi obseruantiam pœnitentiarum incumbit alleganti fol. 45. 25.

Polygamia.

POlygamię duę species fol. 101. 1 An sit prohibita, & quo iure ibi. 2. & fol. 102. 3.
Polygamia ante legem Euangelicam an esset licita, & quid de iure naturali, fol 100. à n. 4. vsq. ad 12. inclus.
Polygamus est de hæresi suspectus, & quomodo, fol. 105. 13. 14. 15, 16. 17
An sit mixti fori, 107. n 18. 19 20.
Polygamia hodie ad solos Inquisitores spectat, fol. 108 21. 22. 23.
Contrahens secundũ matrimoniũ ob absentiam longam Viri non seruata forma cap. Dominus de secundis nuptijs subditur iuditio Inquisitorum fol. 110. 27. Et ibi dictis adde secundum opinionem affirmatiuam fuisse iudicatum in Curia Archiepiscopali Neapolitana apud Ricc. de cis. 91. vol 3.
In Polygamo primum matrimonium, & superuiuentia primę vxoris sunt in S. Offic. probanda, & qualiter, 113. 35 36. 37.
Polygamus torquetur, & qualiter 114. 38. 39.
Sunt suspecti de vehementi, quę suspitio oritur ex abusu Sacramenti 115. 40. 41.
Polygami condemnantur ad triremmes 117. 44. 45 46.
Contrahens sponsalia, viua coniuge abiurat de leui 117. 43.

Quo-

Quomodo publicantur Contrahentes sponsalia, &c. 118. 47.
De pœna horum delinquentiũ plura remittuè, ibi. 48.
Vide in verbo, matrimonium.
Pœnam Polygamiæ incurrunt ducẽtes in matrimonium vxorem alterius scienter, & mulieres ducentes Virum alterius, 118. 49.
In hoc delicto probanda est identitas personę, aliter, quam per Cõfessionem ipsius, cum agitur de dissoluẽdo matrimon. 354. fol. 10

Probatio.

PRobatio clara dicitur illa, quæ fit per testes, vel per facti euidentiam, 291. 29.
Probatio propria, & vera dicitur etiam hominis præsumptio, dũmodò leuis non sit, 291. 31.

Propositio.

PRopositio hęretica est, quæ apertè alicui veritati Cathol. de fide definitę cõtraria est, 242. 3.
Propositio erronea est, quę est contra veritatẽ aliquã ab Ecclesia non diffinitam 343. 5.
Propositio sapiens hęresim est, quę prima consideratione habet sensum hæreticum, piè tamen intellecta, potest habere sensum catholicum, 343. 7.
Propositio temeraria est, qua aliquid tanquam certum affirmatur, quod nulla potest ratione, vel authoritate efficaciter affirmari, 344. 8.
Schismatica est, quæ parit in Ecclesia diuisionem, ibid. 9.
Malè sonans est, quę licèt nudè sumpta videatur Catholica, tamen iuncta cũ circũstantijs loci, tẽporis, & psonar. malè sonat, ibi. 10.
Scandalosa est, quę in materia doctrinę solet prębere occasionem errandi, 344. 12.
Blasphema est, qua Deo, & Sanctis maledicta, iniurię, & incõueniẽtia dãt. attributa, ibi & de varijs blasphemiar. gradibus 344. 12.
Iniurioſa est, quę detrahit alicui fidelium statui 345. 13.
Vni soli propositioni plures gradus ex supranominatis conuenire possunt, 346. 14.
De modo procedendi contra huiusmodi reos, 347. per totum §.
Ecclesia an possit errare in qualificat. propositionũ fol. 346. n. 14

Ratificatio.

QVid sit, 294. 40.
Ratificatio non est simpliciter mãdatum, & in rei veritate, sed per fictionem Iuris, 294. 41.

Receptatores.

REceptatores hęreticorum, qui sint, fol. 82. 25. & fol. 83. 26. 27. Item fol. 84. 28. 29. 30. 31. Item fol. 86. 37.
Ignorantia an excuset receptatores, fol. 85. 33.

In receptante hæreticum publicè denunciatum, præsumitur scientia, & quomodo puniatur, fol 86. 38.
Receptatio ex quibus actibus inducatur, ibid. n. 40.
A receptatione, an excuset Vis, & metus, ibid. 41.
Receptatores an sint suspecti de hæresi, & qualiter, 87 42.
Receptatoribus indicitur abiuratio pro modo suspitionis, ibi. 45
Receptatores quibus pœnis puniri debeant, ibi. 46.

Regulares.

NOn possùt procedere cõtra subditos in causis hæresis, 359. 22.
Si procedunt, puniuntur ab Inquisitoribus & quomodo, ibi 21.
Hoc fallit vbi Superiores regulariũ haberent in aliquib. locis Iurisdictionẽ quasi episcop. 360 22
Impedientes sibi subditos ne denũcient hæreticos, vel suspectos de hæresi sunt excommunicati, & qualiter, 360. 22.

Relapsus.

RElapsi non admittuntur ad abiurandum, fol 27. n. 94.
Relap. quis iudica. debeat 46 27
Reincidens in hæreses quas abiurauit est relapsus, ibi. 28.
Pro relapso habetur, qui abiurauit de vehementi, & postea in eandem hæreses incidit, ibi. 29.
Relapsi qui dicantur, & in quot, & qualibus casibus dicendi sint tales, 46. à n. 27. vsq; ad 34. inclus.
Bis abiurans de leui, vel vehementi non habetr pro relapso, fol 48 n 35
Relapsus relaxatur brachio sęculari, etiam si pœniteat, 48 37. 38
Relapsi admittũtur ab Ecclesia ad Sacramenta pœnitentię, & Eucharistię, non tamen ad sepulturam Ecclesiasticam, fol. 49 n. 40. 41. & fol 53 n 60.
Relap. torquẽt. sup cõplicib. ibi. 42.
Non tamen admittuntur ad Abiurationem, ibi. n. 43.
An Relapsorum filij succedere possint in Maioratu, ibi.
Relapsus à quo absoluatur ab excommunicatione Bullę Cęnæ in foro conscientię, 53. 61.
Casus pulcherrimus qui in facto accidit in Ciuit. Comi. 48. 36.

Religiosus.

PRofessus in Religione, in casu inualiditatis sui baptismi est cogẽdus ad iterũ profitẽdũ, 69. 49.

Remissio Reorum.

DE remissione in foro S. Offic. facienda per Iudices laycos statim, vide 257. sub n. 55. vbi late, & ibi laudat. insignis I. C. Hyspanus Ioseph Sesse, in suo tract. de Inhibi. Iustitię Regni Arag.
Layci Conspirantes Imagines Sanctorum præuẽti in foro layco, Inquisitoribus sunt remittendi, vt

Regiam Pincianã Cancellariã in facti contingentia iudicasse testis est, Azeued. 165. n. 40. & seq
Idem dicendum de Iudeis Imagines conspurcantibus, licet ille casus non sit ex comprehensis explicite in Bul. Greg. 13. 328. n. 34
Hæreticus remittendus est ad Inquisitorem eius loci, vbi primũ ipsius hæresis exterius fuit manifestata, fol. 62. n. 17
Remissio numquam fit de Supremo Vrbis Tribunali ad tribunalia inferiora fol. 62. n. 17.

Reus.

REo, an fisco incumbat onus probandi scientiam, vel ignorantiam, cum per ipsam, se excusat receptando hæreticos, fol 85. 34.

Sacerdos.

SAcerdos, vel Episcopus dubitãs de suo baptismo, est iterum, baptizandus, sub conditione, & cogendus ad iterum ordines suscipiendos, fol. 69. 47 48
De Sacerdote inualidè baptizato consecrãte, egregia doctrina Angelici Doctoris, 78 n. 50.
De Sacerdote celebrante super rebus aptis ad faciendum Sortilegia, remissiuè, 356. 18.

Saga.

DEpositiones duarum Sagarum attestantium se in conuentu aliarum vidisse aliquem, vel aliquam, an faciant inditium ad torturam, vel Capturam, 287. 81. 82.

Sancti.

QVi Imagines Sanctorum conspurcant facto blasphemant, & sunt suspecti de vehementi, & horum punitio spectat ad Inquisitores, priuatiuè ad layeos, fol. 165. à n. 37. vsq; ad 41. inclus.

Schisma.

SChismatis ætimologia, & definitio 62. 18 19.
Schismaticus quis dicat. 63. 20. 21.
Inter hæresim, & Schisma differentia, 63. 23.
Schismaticorum differentia, & an sint hæretici, 63. 24. vsq; ad 29. inclus.
Constito de schismate reus torquẽdus est super credulitate sua, fol. 65. 30.
Abiurari debet Schisma ibi. 31.
De Schismate, nec Confessus, nec conuictus torquetur pro veritate habenda, & abiurat Schisma ad formam Suspectorum de hæresi, fol. 65 32.
Suspectus de Schismate non potest cogi ad abiurandum, vti suspectus de hæresi, fol. 66. 33.
De pœnis Schismaticorum fol. 66. à n. 34. vsq; ad 41. vbi multa scitu digna.
Quomodo cum Schismaticis se gerere debeat Confessarius latiss. fol. 72. n. 59.

INDEX

Scriptura Sacra.

TRahentes verba Scripturę Sacrę ad iocosa subdũtur Inquisitoribus 165. 36. & fol. 371. n. 41. vbi decisio Sacrę Congregationis, ex Locato. In Iudiciali Inq.

Sententia.

SEntentiæ in causis fidei possunt fieri, etiam die feriata in honorem Dei, fol. 36. n. 130.

Simplicitas.

SImplicitas an excuset ab hæresi fol. 29. n. 47.

Socius criminis.

DE iure communi licet Sacerdos Socius criminis non deberet absolvere reum Socium, Actu mẽ si absolvit, absolutio est valida. 278. 15. 16.

Secus in terminis Concilij Septimi Prouincialis Mediolani, 278. 117.

Huiusmodi Confessio secundum idem Concilium non est valida neq; tempore Iubilei, & an comprehendat quæcumq; peccata mortalia, 279. 118. 119.

Huiusmodi absolutio an valeret si vterq; ignoraret prohibitionem Concilij, ibid. 119.

Sortilegus.

SOrtilegus, an pro relapso haberi debeat, quando primo abiurauit ob Dęmonum inuocationem, & postea de eadem inuocatione reperitur confessus, fol. 46. 30.

Sortilegium.

SOrtilegium quid sit, quot eius species, 237. 1. 2. 3.

De pacto Sortilegi cum Dęmone expresso, & tacito, quid sit vtrumq; & de vtriusq; malitia, & an differant specię, & quid in foro conscientię, 241. per totũ § 3.

Sortilegium hæreticale quid sit & plura eius exempla 243. à n 23. vsq; ad numerum 28. inclus.

Sortilegium non hæreticale quid sit, & plura eius exẽpla, 245. 29.

Sortilegium amatorium, quãdo sit hæreticale, 246. 30 31. 32.

Sortilegia amatoria comitẽtes interrogandi sunt, an crediderint dæmonẽ posse cogere voluntatẽ hominis, 247. 33.

Sortilegium factum cum hostia nõ consecrata est hęreticale, quidquid dicat Farinacius, 247 34. 35. 36. 37.

Sortilegium cum ossibus mortuorum, an sit hæreticale, 245. 29. vers. similiter Sortilegium, & ibi dicta intellige, nisi ossa illa in Sortilegio adhiberentur pręcise ratione benedict. in Ecclesiastica sepultura imprię ossib. illis

Sortilegi sunt, medentes vulnera breuissime applicando medicamenta, petijs lineis, &c. ibidẽ vbi,

vbi, quod tales sunt S. Officio, denunciãdi & de vtẽte nominib. signis, & Characteribus ignotis, 249. 38.
Inuocans Dæmonem ad facienda miracula hæreticale comittit Sortilegium, 251. 41.
Inuocans Dæmonem ad faciendũ, vel sciendum quæ potest ipse naturaliter potest facere, & scire quando hęreticale comittat Sortilegium, ibi. 43.
De Sortilegio ad includendum Dęmonem in vase, 233. 47.
Inter Sortilegos an numerari possint professores magię non naturalis, & Dæmoniacę, 257. 54.
Iudex tam Sortilegiorum hæreticalium, quam non hæreticaliũ est Inquisitor, & an Episcopus, in non hæreticalibus Sortilegijs sit Iudex, & quomodo 257. per totum § 11.
Vide Iamia. Astrologus.
Quomodo debeat constare de corpore delicti in Sortilegijs facti transeuntis, & permanentis, 259. 58. 59. 60. 61. 62.
De pbãdo corpore delicti, 261. 63.
Inditia varia contra Sortilegos, 262 per totum §. 14.
Iudex in hoc crimine debet esse facilis ad torturam, à qua dignitas non excusat, 264. 73.
In hoc delicto datur tortura etiam super complicibus, 265. 76.
Datur tortura in hoc delicto super intentione, 266. 80.
Sunt suspecti de hæresi, & debent abiurare, circa quam abiuratio nem notabilis doctrina, 268. 83. 84.
Qualiter Sortilegi hæreticales debent abiurare, 269. à n. 85. vsq; ad 89. exclus.
Suspitio leuis in hoc crimine an tollenda, & qualiter 271. 89.
Suspitio leuis an sit tollenda per purgationem canonicam, tortu ram, vel abiurationem ibidem.
Pænę Sortilegis dandę quæ 273. 98. 99.
Iactans se quod Sortilegia commisserit grauiter puniri debet, 275. 101.
Quomodo Confessarius se gerere debeat cum Sortilego, 276. per totum §. 20.
An contra exercentes magicas artes, & Sortilegia sit lata in iure aliqua excommunicatio ipso iure, 277. 112.
Quomodo se gerere debeat Cõfessarius circa Sortilegi confessionem, 277. 108.

Sponte Comparens.

Sponte Comparentes, qui dicantur, 373. n. 1.
Sponte Comparentes an dicantur, qui non vocati comparent, cum tamen sint inditijs præuẽti ibid. n. 2. & 3. vbi qnid si quo ad aliqua sint prẽuẽti, quo ad aliqua non.
Requisita, vt quis sponte Comparentiũ

rentiũ beneficio gaudeat 374. 7.
De hæreticis ſponte comparentib. & de Relapſis, & de Praxi in eos obſeruanda, ibid. n. 8.
De ſuſpectis de hæreſi ſponte Comparentibus, 375. n. 10.

Suſpitio hæreſis.

DE ſuſpitione oriente ex fautoria, cõuerſatione, & defenſione, & nimia familiaritate cũ hæreticis, vide tot. tit 4. fol. 77.
Polygamus, an ſit ſuſpectus de hæreſi, 105. n. 13.
Coniugatus contrahens ſponſalia eſt ſuſpectus de hæreſi, vbi reprobatur Ricc. 112. n. 32.
Polygamus eſt ſuſpectus de vehementi, contra Hyſpanos, qui eum habent tantummodo pro ſuſpecto de leui, 115 n. 40. & ſeq
Contra eoſdẽ I. C. Hiſpanos Confeſſarij ſollicitantes ſunt ſuſpecti de vehementi, 150 n 53.
Blaſphemus quando ſit ſuſpectus de hæreſi, 160. n. 18 & ſeq.
Conſpurcantes Imagines Sanctorum ſunt ſuſpecti de vehementi, 165. n. 38.
De ſuſpitione hæreſis, Inſordeſcentium, Sortilegorum, & aliorum delinquentium, vide in proprijs titulis.
Abiurationi ob hæreſis ſuſpitionẽ non eſt locus, niſi concludenter, non autem præſumptiuè tantum cõſtito de facto, ex quo hæreſis ſuſpitio oritur, quia alias præſumptio ex præſumptione oriretur, fol. 269 ſub n. 84. & fol. 66. n. 23.

Templum.

IN Terris hæreticorũ num liceat eorum Templa adire, 91. 55.

Tempus Gratiæ.

QVid ſit tempus gratiæ, quibus caſibus ei ſit locus, quibus perſonis proſit, qui auctores de eo tractent, & quæ praxis ſit obſeruanda in eo concedendo, fol. 376 n. 17. & ſeq.

Teſtis.

TEſtium ſingularitas quotuplex 140. 38 229. n. 17, 18.

Teſtis falſus.

TEſtis falſus, & illius ſubornator, quomodo puniantur, 369. n. 42. vbi etiam quomodo contra eos ſit procedendum.
Eorum ſententiæ publice legi debent, ex Symancha, 370. in fine

Tortura.

DE Tortura hæreticorum, fol. 19 n. 67
Ante torturã debet conſtare de corpore delicti 19. 68. 259. 68. 218 16
De tortura danda ſuper intentione 20. 71 & ſeq. vbi quanta debeat eſſe. Etan ſit danda ſuper in-

intẽtione ſuſpecto tantũmodo de leui, vide omnino tit. de Blaſph. in §. De tortura danda Blaſph.

Perſiſtens in tormentis in crimine hæreſis, num ſit abſoluẽdus, fol. 22 78 & ſeq.

Clerici & Monaci quomodo torqueantur, 24. 83.

Tortura quando danda in crimine hæreſis, ſuper complicib. 25 85.

Errantes in fide, aſſerentes ſe putaſſe ita credi ab Eccleſia, torquentur ſuper prętenſa credulitate, 27. 92

An poſſit torqueri Reus receptans hęreticum publice damnatur, ſuper ſcientiã excuſans ſe de ignorãtia talis cõdemnationis, 86. 39

Ex conuerſatione hæreticorum oritur contra conuerſantes indi tium ad torturam 91. 54.

Blaſphemo danda 170 48. vide in verbo Blaſphemia.

Danda retinentibus libros hęreticorum, & prohibitos, 215. per totum § 6.

Datur ſuper Complicibus in Caſu ſortilegij, & quando in alijs caſibus, 265. 76,

Datur ſuper intentione 266 80

In crimine Sortilegij Iudex debet eſſe facilis ad torturam 264. 73.

Contra Comedentes carnes dieb. vetitis, quomodo & quando dã da 340. 15. 16.

Tortura ſuper intentione an, & quomodo danda ſit conuicto de facto, vel verbis hæreticalibus 21. 76. vbi declaratur Doctr. Farin. de hæreſi queſt. 179 n 60.

Tortura quæ nam ſit danda Poligamis, 114. n. 38 & 39.

Quomodo torquendus Confeſſarius ſollicitans, 148. 51. & ſeq. vbi quid de eo, qui fateretur verba importantia ſollicitationem negaret tamen ſe habuiſſe mentem ſollicitandi.

Blaſphemus quomodo torquendus, 120. n. 48.

Suſpectus de leui an torquendus ſuper intentione latè ibid. n. 49. vbi etiam num torquendus pro vlteriori veritate.

De tortura Inſordeſcentium 188. n. 26 & ſeq.

Retentores librorum prohibitorũ an torqueantur, & num ex ſola retentione fol. 215. n. 32 & ſeq.

Celebrantes cum non ſint Sacerdotes &c. torquentur, & quomodo 233. 24. remiſſiuè.

Dictum duarum Iamiarum circa geſta in Conuentu diabolico, an faciat contra nominatam ab eis inditium ad torturam 267. 81. & ſeq.

Obſceſſa à Dæmone an poſſit torqueri 266. n 80.

Sortilegus in tortura, quomodo circa Socios interrogandus ibi. n. 79

De tortura in Sortilegio ſuper vſu 264. n. 73.

Contra eum pęnes quem reperta ſunt inſtrumenta magica, num poſ-

possit ad torturam procedi, 265 n. 74 & fol. 262. n. 64. & 65.
Tortura an sit danda remittenti se Dictis testium, fol. 173. 52. vers hic autem Commodè.

Verbum.

PRoferentes verba ioco, lubrico linguæ, &c. an dicantur hæreci fol. 15. n. 48.
An tales subdantur Iuditio Inquisitoris, ibi. n. 49 & fol. 371. 44.
Verba hæretica lia an sint ioco pro lata, probandum est per Reum, & quomodo, ibid. n. 5.
Quomodo intelligatur axioma D. Hieronymi ex verbis inordinatè prolatis oriri hæresim ibidè n. 51.

FINIS.

TRACTATVS

DE MODO PROCEDENDI IN CAVSIS SANCTI OFFICII.

CAESARIS CARENAE I. C.
Et Sacræ Theol. Doctoris.

Titulus Primus.

DE HÆRESI, ET HÆRETICIS.

SVMMARIVM.

De grauitate Hæresis, remissiue n. 1.
De Aetimologia Hæresis n. 2.
Hæresis quid sit. n. 3.
Omnis Hęresis est error, sed non omnis error est Hæresis, n. 4.
Hæresis, est error Intellectus n. 5.
Errans ex ignorantia, non est Hæreticus n. 6.
Hæresis, quomodo differat ab Apostasia n. 7.
De Pertinatia requisita ad Hæresim n. 8.
Infidelis nō potest dici Hæretic. n. 9.
Pertinacia quid. sit n. 10.
Pertinacia est de ratione Hæresis n. 11.
Pertinax est ad effectum de quo agitur, qui determinate consentit. n. 12.
Item qui paratus est corrigi, dummodo argumētis connincatur n. 13.
Item qui errori adheret, per modicum tempus n. 14.
An pertinax dicendus, qui putans se recte sentire, non assentiretur inquisitoribus, & alijs viris doctis asserentibus, contrarium esse de fide n. 15.
DuBius de fide, est infidelis n. 16.
Et cōn hosce dubitantes procedit tribunal Inquisitionis n. 17.
Hæreticus non dicitur, qui nunquā fidē Catholicā fuit professus n. 18.

Catbecumenus negans fidem an sit hæreticus n. 19.
In foro interiori, affirmativa sententia est verior n. 20.
In foro Externo Catbecumenus non subditur inditio Inquisitionis n. 21.
Per Baptismũ efficitur quis membrũ Ecclesiæ n. 22.
Baptizati Baptismo invalido, an sint hæretici, idem dicendum quod de Catbecumeno n. 23.
Si tamen Ecclesia ignoraret invaliditatem &c. subderentur Inquisitoribus n. 24.
Quid de Baptizatis in infantia, sed enutritis in partibus Hæreticis n. 25.
Mentio Honorifica D. Marci Ant. Amidani n. 26.
Casus Pulcherrimus ad propositum istud. decisus ab Eminentissimis Cardinalibus supremis Inquisitoribus n. 27.
An habenddus sit pro Hæretico, qui non vult credere privatæ revelationi n. 28. vbi etiam quid de negante propositionem Theologicam deductam, ex vna de fide, & alia Evidenti lumine naturæ.
De Hæreticis occultis, & manifestis n. 29.
Manifesti Hæretici, qui sint. n. 30.
Intellectus c. super quibusdam de verb. sig. n. 31.
Differentia inter hæreticos manifestos, n. 32.
Et Deprehensos, n. 33.
De Hæreticis affirmativis, & negativis n. 34.
Negativus quis dicatur n. 35.
De requisitis ad hæreticum negativum n. 36.
Oblivio quando præsumatur in factis antiquis n. 47.
Ad fidem alia directè alia indirectè pertinent. n 38.
Ignorantia quotuplex n. 39.
Ignorantia crassa quid n. 40.
Ignorantia invincibilis excusat ab Hæresi n. 41.
Ignorantia non præsumitur in pertinentibus directè ad fidem n. 42.
Et multo minus in articulis manifestis n. 43.
An Ignorantia crassa excuset ab Hæresi n. 44.
Quid de ignorantia affectata n. 45.
Neutra excusat in foro Exteriori n. 46.
An Simplicitas Excuset ab Hæresi n. 47.
Proferens verba Hæretica loco &c. an sit Hæreticus n. 48.
Talis subditur Inditio Inquisitorum n. 49.
Quod tamen verba Hæretica prolata sint loco &c. probandum est per reum n. 50.
Quomodo Intelligendum Axioma D. Hieron. ex verbis inordinate prolatis oriri Hæresim n. 51.
Credens falsum putans ita ab Ecclesia teneri, an sit hæreticus n. 52.
Percutiens laicum credens esse clericum an incidat in Excom. can. siquis

quis suadente Diabolo n. 53.
Quot sint genera credibilium n. 54.
Protestatio quando excuset ab Hæresi n. 55.
Protestatio contraria facto non releuat n. 56.
In Christiano requiritur confessio explicita fidei n. 57.
Quotuplex sit coactio n. 58.
Coactio præcisa excusat ab Hæresi. n. 59.
Quid de coactione non præcisa. n. 60.
Et num excuset à penis Hæreticorum n. 61.
Per vim commitentes facta Hæreticalia an sint suspecti de Hæresi n. 62.
Et qualiter n. 63.
An liceat disputare de fide, remissiuè n. 64.
An hæresis probetur duobus testibus n. 65. 66.
De tortura Hæreticorum n. 67.
Ante torturam debet constare de corpore delicti n. 68.
In Crimine Hæresis quomodo debeat constare de Corpore delicti n. 69.
An indicia in hoc Crimine debeant esse vrgentiora n. 70.
De tortura dandv super intentione latissime n. 71. & pluribus sequentibus.
Persistens in tormentis in crimine hæresis nũ sit absolaendus n. 78 seq.
Clerici, & Monachi quomodo torquantur n. 83. seq.
De tortura super Complicibus, & quando inferenda n. 85.
A Decreto torturæ andetur appellatio n. 89. & 90.
Abiuratio formalis iniungi solet Hæreticis n. 91. vbi, & quando abiuratio debeat fieri in loco publico.
Errantes in fide, asserentes se putasse ita credi ab Ecclesia, torquentur sũ per pretensa credulitate n. 92.
Et errorem suum debent reuocare n. 93.
Relapsi non admittũtur ad abiurandum n. 94.
Excommunicatio contrahitur ob hæresim, etiam occultam modo non sit, mere mentalis n. 95.
Inquisitores, & Episcopi in foro Exteriori possunt ab hac excommunicatione absoluere. n 96.
Talis facultas non est sublata per Bullam Cœnæ n. 97.
Episcopi ab hæresi manifesta non possunt absoluere in foro interiori n. 98.
Quid in occulta vigore Tridetini sess. 24. de Refor. c. 6. n. 99.
Per clausulam non obstantibus an intelligitur sufficienter derogatũ Tridentino n. 100.
Vi cruciatæ, & Iubilei nullus ab hæresi potest absolui n. 101.
In articulo mortis nulli casus sunt reseruati n. 102. vbi, ancessante periculo debeat se presentari superiori
An Inquisitores in foro Conscientiæ possint absoluere ab Hæresi n 103.
Ob Hæresim Incurritur Irregularitas n. 104.

Durat, etiam post pœnitentiam Hæretici n. 105.
Extenditur ad fautores Hæreticorum n. 106.
Impedit à susceptione ordinum, & ministerio susceptorum, n. 107.
Ab Hac irregul. an Epi possint dispensare, vi Tridentini sess. 24. c. 6. n. 108.
Episcopi possunt dispensare, vt hæreticus ministret in ordinibus susceptis, n. 109.
Præter sacrã Pœnitentiæ, & altaris, quia, quo ad hæc sacramẽta nõ possunt habilitari, nisi à solo Papa n. 110. vbi etiam, quid de his qui abiurarunt de vehementi
Hæretici incurrunt infamiam, & privationem honorum n. 111.
Non potest qui abiurauit vt hæreticus eligi in Decurionem n. 112.
Hanc infamiam solus Papa, & Supremum Vrbis tribunal potest auferre n. 113.
Ob Hæresim inducitur privatio Beneficiorum n. 114.
Hæc privatio non comprehendit suspensionem de Hæresi, n. 115.
An Hæreticus pœnitens recuperet beneficia remiss. n. 116.
De Degradatione, & privatione Ecclesiasticæ sepulturæ Hæretici, n. 117.
De confiscatione Bonorum Hæretici remissiuè n. 118.
Hæreticus penitens punitur carcere perpetuo n. 119. & seq.
An Inquisitores possint hanc pœnam mitigare n. 121.
Quid, si hæc pena fuisset imposita à supremo Tribunali, n. 122.
Intra quantum tempus soleat dispensari in hac pena, n. 123.
An Clericus immurandus, sit prius degradandus, & qualiter. n. 124.
Mulieri nuptæ, cum ad pœnitentiam recipitur assignatur domus mariti pro carcere n. 125.
De Qualitate carceris assignandi hæretico n. 126.
Hæreticis iniungũtur pœnitentiæ salutares n. 127.
Hæresiarchæ qui sint n. 128.
An pro prima vice Hæresiarchæ sint admittendi ad misericordiam n. 129.
Sentẽtiæ in Causis fidei possunt ferri etiã die feriata in honorẽ Dei 130.
Quomodo cũ hæreticis se debeãt gerere Confessarij remissiuè. n. 131.

1 DE Grauitate † huius criminis Hæresis, aliqua hoc loco eſsent præmittenda, ſed qm̃, vnuſquiſq; eam facile colligere poteſt, tum ex cap. ſicut qui Eccleſiam 17. queſt 4. cap. vergentis de Hæret. l. Manicheos, Cod. eodem tit., tum ex grauitate pœnæ in huius Criminis reos ſtatutæ, cuius effectus ſæpe etiam poſteros ipſos afficit d. l. Manicheos., tum deniq; ex latiſſ. cumulatis, per Farin. de Hæreſi quæſt. 197. n. 1. & ſeq. ſed max. n. 4. vbi probauit Cam̃ Hęreſis, dici cauſam Dei, & n. 6 vbi grauius eſse, dixit Hoc Crimen, Crimine lęſę Maieſtatis Humanæ, ideo hæc, tanquam omnibus obuia omittendo, ad materiam propoſitam deueniendum eſt.

§. 1.

Quid ſit Hæreſis.

2 OMiſsa † ætimologia Hęreſis de qua plurima Suarez de Fide diſput. 19. ſect. p. n. 1. & ſeq. Leonard. Duardus ad Bullam Cęnę Dñi lib. 2. can. 1. quęſt. 20. n. 1. & ſeq. Farin. de Hęreſi queſt. 188 n 30. & ſeq. Lud. à Paramo de Orig. S. Inquiſitionis lib. 3. Queſt. 3. n 3. & ſeq. Sanctarellus de Hæreſi cap. 1. concl. 1. n. 1. Molfeſ. in Promptuario triplicis iuris. p. p. tract 11. c. 2. n. 39. & latius Azued. ad regias Hiſp. Conſt. Nou. recompil. lib. 8. tit. 3. lege p. n. 1. & ſeq,

3 Dicendum eſt, quod Hæreſis eſt Error † intellectus voluntarius, contra aliquam fidei veritatem, cum pertinacia aſſertus, ab eo, qui fidem recepit, ita Hęreſim definierunt Sanch. in Precepta decalogi. lib. 2. cap. 7. n. 1. Becanus in ſumm. p. 3. tract. de fide cap. 14. queſt. 1. n. 2. Duardus loco ſupra prox. citato, n. 1. Ricciullus de Iure perſonarũ extra Eccleſiæ gremium exiſtentium lib. 5. cap. 1. n. 7. & Sanctar. loco iam alleg. n. 2., & cum hac definitione in effectu conueniũt oẽs ferè alię definitiones allegatę per Farin. d. queſt. 188. n. 2. & plurib. ſeq.

4 In Hac Hęreſis definitione, dr̃ p. loco, quod eſt † error, loco generis, nam omnis Hęreſis eſt error, ſed non omnis error eſt Hęreſis, vti ex Alph. à Caſtro de Iuſt. Hęret. punitione lib. 1. c. 1. declarauit Ricciullus d l. 5. cap. 1. n. 8. Item dr̃ error quia ex quorumq; facto quãuis enormi, non oritur Hęreſis, ſine errore intellectus, lz. ex eo facto oriatur ſuſpitio Hęreſis, etiã vehemens Azeued. vbi ſupra n. 36. & ſeq.

5 Secundo dr̃ Intellectus, tum ad differentiam aliorũ errorũ qui

citra

citra intellectum committitur, vt dixit Ricciullus, vbi supra, tum qã sicuti assensus fidei in intellectu consumatur, ita error fidei contrarius, in intellectu complet ur, vt dixerunt Sanch & Sanctar. locis indicatis, quia contraria, sunt circa idem subiectũ in casu nostro Filiuc. Inst Moral. p. 2. tract. 32 cap. 6. n. 153.

6 Tertio additur pticula † voluntarius, qm de ratione Hęresis est, vt voluntarie comitattur, & qui ex ignorantia errat, Hęreticus dici non potest, vnde dicebat D. Augustinus lib. 1. de Trinitate Errare potero, sed hęreticus non ero, ita Ricciullus vbi sup n. 9. Sanch. & Sanctar. locis indicatis.

7 Quarto dr, circa aliquam fidei † veritatem, tum quia error in alijs, non est Hęresis, tum quia in hoc differt Hæresi ab Apostasia, quod Hæc est, recessus totalis à fide, illa vero non est totalis recessus, sed particularis circa aliquam tantum rem, vel aliquas res. de fide, Sanch. vbi sup. & Ricciull. ibid. n. 12 seq.

8 Quinto Dicitur cũ pertinacia † quoniã cõsumata, & perfecta Hęresis non dr, nisi superueniente pertinacia, vt infra vid.

9 Sexto tandem additur assertus ab † eo qui fidem recepit, ad differentiam Infidelis, qui nequaquam potest Hęreticus dici Ie. pertinax esset in materia fidei, Sanch. vbi sup & nos infra latè.

Ex quibus colligitur quod ad constituendum Hæreticum requiritur, & error, & factum seu exterior manifesto Erroris pòt el. in Dubijs regul. verbo Hęresis, n. 10. & seq vbi bene declarat, quale factum, & qualis Manifestatio requiratur.

§. 2.

De Pertinatia ad Hæresim requisita.

10 QVo ad pertinatiæ noẽn animaduertendum, quod sicuti perseuerantia, dr in Bono, vnde dicitur, eam esse virtutem partemq; fortitudinis, ita pertinacia dr in malo, vti notaut Ricciullus de Iure Person. lib. 5. ca. 2. n. 1 seq.

11 Pertinatiam † hanc esse de ratione Hęresis, constat inter omnes, & expresse id doruerunt Sanch. in summ. lib. 2. cap. 7. n. 2. Suar. de Fide disput. 19. n. 9. & Sanctarell. qui plurimos cumulat, de Hæresi cap. 1. dub. 4. Molfes. in Sum. tract. 11 c. 2. n. 41. Azened. latiss. vbi sup. à n. 85. vsq; ad n. 103.

12 In eo etiam, pertinatiam hanc consistere † comm. dixerunt D.

D. vt

D. vt quis determinate cõsẽtiat in id, cuius cõtrarĳũ scit à Sancta Matre Ecclesia determinatũ. Sã ch. d. c. 7. n. 2. Ricciull. d cap. 2. n. 7. Sanctar. allegator dub. 4 n. 18 Suar. disp 19. de Fide, Sect. 3. n. 10. Marius Alterius de censuris, Tom. 1. lib. 5. disput. 2. cap. 2. vers. sed Postulabit aliquis. vñ pertinatiã morã aliquã tẽporis non requirere, dixit, Filiuc. loco sup. alleg. n. 154. & Molfes. ibid. n. 41.

13 Nec pertinax † quis esse desinit. Iz. sit paratus corigi, dummodo argumentis conuincatur Sanch. loco citato, n. 6.

14 Vel si solummodo † errori adhęserit, per modicum aliquod tempus Sanch. n. 7. & Ricciullus d. c. 2 n. 11.

15 Non tamen pertinax † diceretur, qui credens se rectè sentire non assentiretur Inquisitoribus vel Epo, & Viris doctis, asserentibus contrarium esse de fide, pro vt optime ad versus Bartolum l. tutor. §. tutores n. 1. de suspectis tutor. probauit Sanch. d. c. 7. n. 25. & Leonard. Duard. ad Bullam Cœnę Dñi lib. 2 can. 1. quest. 25. n 4 circa quam tñ rem videndus est Pegna. comm. 26. vers. cæterum contraria sententia p. p.

§. 3.

An dubius in fide sit Hæreticus.

16 DVbium † in fide, Infidelẽ esse, dicit text. in cap. 1. de Hæreticis, ac proinde voluntarie, & cum pertinacia dubitandem de rebus fidei, Hæreticum esse dixerunt, Alphons. à Castr. lib. 1. de Iusta Hæret. punitione cap. 9. Farin. de Hęresi, quest. 178. n. 90. & seq. latiss. Pegn. omnino videndus. in cõm. d. cap. 1. de hęret. p. 2. in director. Suarez. de Fide, disput. 19. sect. 4. n. 8. & seq. (vbi confutat opinionem Sanch. in sum. cap. 7. n. 12. lib. 2) Leonar. l. Duard. ad Bullam Cœnæ Dñi lib. 2. can. 1. quest. 23. Ricciull. de Iure person. extr. Ecclesiæ gremium existentium, lib. 5. cap. 4. & Sanctar. de hæresi cap. 1. dub 3. Azued. ad Regias Hispaniæ Cõstitutiones libro 8. tit. 3. l. p. n. 42 & 43. Portel. qui benè rem declarat, in Dubijs regul. Verbo, Hęresis n. 4.

17 Vñ Iure † merito, contra Hosce de rebus fidei dubitantes, procedit supremum tribunal Sanctæ Romanæ Inquisitionis, testibus Pegn. loco allegato, versiculo cum iraq;, vbi quod tales abiurant, vti hęretici formales Farin. d. quest. 178. n. 107. & Ricciull. d c. 4. n. 8 in fi. nisi ex Simplici-

plicitate vel rusticitate circa fidei credibilia dubitarent, nam tunc, non vt hæretici, sed vt suspecti tantummodo, pro suspitionis tamen modo, abiurare coguntur Pegn. & Farin. locis indicatis.

In quatuor tamen casibus dubius in fide non est Hæreticus, quos refert ex Fel. in c. p. de hæreticis Azeued. vbi sup. n, 75. qui omnino videatur, quia rectè in hac materia loquitur, & cũ eo Barbos in suis Colectaneis ad ius Canonicum d. c. p. de Hæreticis, qui omnes D.D de Hac materia loquentes cumulauit.

§. 4.

De subiectio Hæresis, & an Infans Baptizatus, nutritus inter Hereticos, negans fidem sit Hæreticus.

AD hoc vt quis possit dici Hæreticus, necessario requiritur, vt aliquando fidem Christianam
18 professus † sit, vt colligitur ex definitione Hæresis, de qua sup. & tradiderunt Sanctarll. de Hęresi, c. 1. dub. 2. n. 3. & Suar. de fide disput. 19. Sect. 5. n. 1. & seq. qui alios allegant, difficultas tamen est circa hoc.

19 Primo Quid. sit dicendum, de † Cathecumeno negante fidem, in qua re.

Sanch. in sum. c. 7. lib. 2. n. 34. qui alios allegat, tenuit Cathecumenum non esse proprie Hæreticum, si fidem Catholicam neget, Suarez vero loco cit. n. 3. & de cẽsuris disp. 21. sect. 2. & in Defens. Cath. fidei aduersus Anglicanę sectę Errores lib. 1. cap. 24 & Sanctarellus d. dub. 2. n. 3. qui alios plurimos D. D. ad
20 id allegant † Contrarium tenuerunt, talem 53. Cathecumenũ Hęreticum esse, Rõ horum autorum est, quod ex quo iste Iam credidit in Christũ, infidelis est, at nõ est Iudeus, nec Paganus, ergo est Hęreticus, cũ tres tm̃ sint infidelitatis spes, Atq; Hęc Sententia in foro Interiori verissima est.

21 Sed in foro † Externo, huius modi Cathecumenus non subditur Iuditio Ecclesiæ, & sic non est punibilis ab Ecclesia, ita Suarez. d. sect. 5. n. 5. & 8. Sanctarellus d. dub. 2. n. 5 Ricciull. de Iure person extr. Eccleſię &c. lib. 3. cap. 40. n. 28. Farin. de Hęresi quest. 178. n. 131. Filiuc. Inst. Moral. p. 2. tract. 22. c. 6. n. 156. Quid quid in contrarium dixerit Alph. à Castro. de Iust. Hęre punit. lib. 1. cap. 8. vbi voluit Ecclesiam Habere Iurisditionẽ in Cathecumenos, cuius opinio

confu-

22 confutatur ex eo, quod per Baptiſmum † efficitur homo Chriſtianus, & membrum Eccleſiæ, & de his, qui foras ſunt non ſolet iudicare Eccleſia, vt latius contra Caſtrum proſequuntur, Suar. & Santarell. locis allegatis, & Leonard. Duard. ad Bullam Cœnę lib. 2. Canone 1. queſt. 21. n. 1. & 4. & Ricciull. d. lib. 3. cap. 4 per tot. & Filiuc. vbi ſ. Molfeſ. d. tract. 11. c. 2. n. 46

23 Secundo, Dubitari poteſt, quid ſit dicendum de Baptizatis Baptiſmo inualido, & nullo ob aliquem ſubſtantialem defectum in materia, vel forma. Et quidē hi, quo ad forum Interius, ſi à fide Catholica deficiant Hæreticos eſſe conſtat tum ex hucuſq; dictis de Cathecumeno, tum ex eo quod D Auguſtinus lib. de Vnico, De Baptiſmo cōtra Donatiſtas cap. 3. dixit, non nullos Hęreticos eſſe denuo in Eccleſia recipiendos ſine nouo Baptiſmo, nonnullos verò, denuo Baptizandos, & vtroſq; eſſe veros Hęreticos.

24 Quo ad forum † autem Exterius Exiſtimo cum Suarez. de fide diſp. 19. ſect. 5. n. 8. & Sanctar. de Hæreſi c. 1. dub. 2. n. 6. qui alios allegant, Contra Simancham tit 31. n. 5. Hoſce Baptizatos fictè, recedentes à fide, nullo modo poſſe puniri ab Eccleſia, Vnico tantum caſu excepto, quo Simanch. Op. omnino recipienda eſſet, cum sl. Eccleſia fictionem ignoraret, nam tunc talis ab Eccleſia puniretur, vti notauit Sanch. in ſumm. lib. 2. cap. 7. n. 35. Molfeſ. vbi ſ. n. 47.

25 Tertio Queri poteſt, quid ſentiendum ſit de Baptizatis in infantia, ſed enutritis in partibus Hęreticorum, Et quidem Clarum mihi vī hoſce ſimpliciter loquendo non poſſe dici Hęreticos, cum ad hęreſim non ſolum in ſub. requiratur Baptiſmus, ſed etiam ſufficiens inſtructio in fide Catholica, non. n. ad hoc ſufficit ſola fides intuſa, vti optime notauit Alph. à Caſtro, de Iuſta Hęret. punitione lib. 1. cap. 8. allegans doctrinam Pauli, Quomodo credent ei, quem non audiuerunt, aut quomodo audient, ſine prędicante, ſicuti ſcriptum eſt, quam ſpetioſi pedes euangelizantium pacem, euangelizantium bona, Ex qua auctoritate, docuit Alphonſus Hęreticum eum dici non poſſe, qui lz. Baptizatus, fidem plenā, prędicatione, aut Cathechizatione non eſt aſſecutus, atq; ita etiam docuerunt Simanch. de Cath. Inſtit. tit 51. n. 47. & 10. & Sanch. in ſumm. lib. 2. cap. 1. n. 8. Azeued. ad regias Hiſpanię Conſtitutiones l. 8. tit. 3. n. 26. & ſeq.

Si tamen talibus enutritis in regionibus hęreticorum ſufficiē-

ter proponeretur fides Catholica, & ipsi illam acceptare nollent, tunc vt Hæretici hñdi essẽt, vti dixerunt Cast. Simanch. & Sanch. locis indicatis.

Ad hoc tamen propositũ omittere non possum, casum pulcherimum, qui hic Cremonæ accidit de Anno 1588. vt apparet, ex quibusdam Votis Manuscrip
26 tis Reuerendissimi D. † Marci Antonij Amidani, tũc temporis Sancti Officij Consultoris Tom. primo, eius votorum, Casu x i. fol. 66, Casus autem talis est.
27 Quidam† Iuuenis annorum 21 natus in Ciuitate Gebẽnę, vbi oẽs Caluini Hęreses, & didicit, & tenuit, cum per duos annos moram traxisset in Ciuitate Lugduni, multa didicit fundamenta fidei Catholicę qua propter de fide Gebennensium dubitans, Spiritu Dei adiutus, Cremonam se contulit, vt ibi Catholice viueret, inter suos consanguineos, (ꝙa natus erat Gebẽnę, ex Patre Hęretico) Cœterũ cum dictus Iuuenis primo presentasset se cuidam consanguineo eius, qui illum acceptare recusauit, sed literas deferendas ad alium ipsius proximiorem, tradidit, in itinere captus fuit, & in Carceribus Sancti Officij carceratus.

Casu autem hoc, vt potè valde in solito, ad supremum Tribunal transmisso, Eminentiss. D. Cardinales Præsente S. D. N. Sixto Papa v. decreuerunt, Quod iste iuuenis deãt formaliter abiurare Hęreses, quas tenuerat, eas specificando, & etiam oẽs alias Hæreses in genere, & quod deferre deberet habitellum cum Cruce suptus vestes, & quod nõ exiret à Ciuitate Cremonæ sine licentia, & ter in Anno confiteretur peccata sua, sl Die Resurrectionis Dñi, Die Assensionis B. M. V. & Die Natiuitatis Dñi, cum non nullis alijs pœnitentys salutaribus.

Item prędicti Eminentissimi D. D. Card. decreuerunt, quod ad eius Baptismum iam olĩ Gebennæ celebratum, ad hiberẽtur nunc Cœremoniæ, & Ritus, qui in simili actu requirũtur, sm Ritum Sanctæ M. Ecclesię, & sm coẽs D. D traditiones, de quibus Coninch. de Sacram. p 3. Q. 66. art. 9. dub. 1. n. 99. Et ita fuit executum in Ecclesia Sancti Dominici, die 8. Iunij 1588. cum prius abiurasset, vt s. coram D. D. de Congreg, & non nullis fratribus, pro vt de his omnibus attestatur præf. Reuerendiss. D. Amidanus loco supra. allegato.

Similem casum olim, etiam Romę decisum habemus, apud Locatum in 6. Casu Romę definito fol. 539.

Disputant etiam, Hoc loco D. D. an Hęreticus censendus sit, qui

28 qui † priuatæ reuelationi ſibi facte credere nõ vult, de qua re ex-profeſſo pertractarunt Suarez. vbi ſ. d. ſect. 5. n. 11. & 12. & Sanctar, alleg. dub. 2. n. 9. & ſeq. qui alios cumulant, vbi concludunt, talem in foro interno eſſe Hæreticum, ſed in externo non eſſe ab Eccleſia punibilem.

Quid autem dicẽdum ſit de negante propoſitionem Theologicam, quæ infertur ex vna de fide, & altera euidenti lumine naturæ, vt V. G de negante, Chriſtum eſſe riſibilem, vide Filuc. d. tract. 22. c. 6. n. 179. vbi, quod talis eſt Hæreticus, ſaltem mediate, & indirecte. Portel. in dubijs regul. verbo Hæreſis vbi quod talis in foro exteriori hr̃ pro Hæretico, ibi, n. 9.

§. 5.

De Hæreticis Manifeſtis, & ſecretis,

28 HAereticorũ duas eſſe ſpẽs, manifeſtos, & occultos, ſeu ſecretos, comm. dixerunt. Canoniſtæ in cap. ſuper quibuſdam, extra, de verborum ſignificatione Albert. in tract. de Agnoſcendis Aſſert. cath. queſt. 29. Locat. in Iud. in verbo, Hæreticus, n. 24. Pegn. comm. 58. p. 2. & Farin. de hæreſi, q. 185. n. 76. & ſeq. late Barbos, de Officio Epi, alleg. 40, n. 1. ſeq. p. 2.

30 Manifeſti † Hæretici dnr̃, qui publice contra fidem Catholicam prædicant, aut profitentur, ſeù defendunt eorum errores, vel qui coram Prælatis ſuis conuicti, vel confeſſi, vel ab eis Sententialiter condemnati ſuper Hæretica prauitate, ſic ad literã reſpondit Summus Pontifex Innocent. 3. Capitulo Eccleſiæ Tholoſanæ, in c. ſuper quibuſdã, de verb. ſignificatione, & docuerunt Albert. Locatus, Pegna. & Farin. locis ſ citatis, Exquibus à Contrario colligitur, qui nam ſint Hæretici occulti, & ſecreti.

Duo tamen hoc loco animaduertenda ſunt, alterum eſt circa text. in d. c. ſuper quibuſdam, ibi,

31 ſeu defendunt eorum errores, quod ſi. d verba reſtringũtur à verbis præcedentibus, publice prædicant, & ſic niſi, quis errores Hæreticorum publice defendat, non poteſt dici manifeſtus Hæreticus, ita Farin. vbi ſ. n. 82.

32 Alterum eſt inter † manifeſtos Hæreticos, & deprehenſos in hæreſi, nullam eſſe differentiam, vti poſt. Præpoſitum, in c. Si Papa, n. 1. verſ. Mota ex textu, diſt. 40. notauit Farin. vbi ſ. n. 80.

33 Deprehenſus †. n. in Hæreſi dr̃, qui, vel publice predicat Hæreſim, vel legitima probatione per teſtes, vel per ſuã confeſſionem

conuictus est de Hæresi, vti notarunt D.D. in c. ad abolendam in verbo, Deprehensi de Hæret. Eymericus in Direct p.3. quest. 89. Albert. de Agnosend, Assert. q. 29. & Farin. qui alios allegat. d. q. 185. n. 78.

§. 6.

De Hæreticis Affirmatiuis, & Negatiuis.

34 HAereticus † alius affirmatiuus est, alius negatiuus, Affirmatiuus est, qui errorem, quē habet in mente, aut verbo, aut factis ostendit, ita Farin. qui alios allegat de Hæresi, quest. 178. n. 19.

35 Negatiuus vero Hæreticus dr̄, qui legitime conuictus de hæresi, constanter illam negat, & asserit se credidisse, & credere omnia, quæ credit S. Mr̄ Ecclesia, Et iste sic pertinaciter in negatiua persistens, puniendus est vt i hæreticus verus, & pertinax, ac vt talis brachio Sæculari est relaxandus, ita magistraliter decidit Rot. Rom. decis 875. in antiq sub tit. de Hæret. quæ decisio incipit, Accusatus, & hoc idem clariss. collig. ex cap. 7. 8. & 9. Concilij Bittenensis, & cap 26. Concilij Narbonensis, quorum conciliorum verba referuntur à Pegn. p.3 com. 48. v ers. & quamquam, Decisionemq; illam Rotæ, 875. sequuti fuerunt magis comm. D.D. quos allegant, Pegn d. comm. 48 Farin. d. quest. 178, n. 20. Ludouicus à Paramo de origine S. Inquisitionis lib. 3. q. 4 Rubr. de Expedit. processus in causis fidei, n. 41. & Ricciullus de Iure personarum &c. lib. 5. cap. 6. per tot. Sanctar de Hæresi c. 1: n. 27. vers. Prętera protestatio non excusat.

Ex quibus colligitur contrariam sententiam Boer. Decis. 341. n. 4 in fi. & Clari in §. Hęresis n. 9. vers. Et nota in hoc proposito, omnino esse repellendam.

36 Vt tñ † sit locus dispos. d. decis 875. plura requirōtur primum est vt Negatiuus sit conuictus de vera, & formali Hæresi.

Secundum est, vt verba, vel facta Hæretica, sint clara, non ambigua.

Tertium est, vt reus de Hęresi conuincatur per testes, omni exceptione maiores

Quartū est, vt factum vel dictū Hęreticum dequo conuincitur reus sit recens, non vetustum, ita vt reus verisimiliter credatur eius fuisse oblitus.

Quintum est, quod testes Hunc Negatiuum conuincentes, depo nant ipsum asseruisse, se illa credere, nam testes, vt accusatum de Hæresi conuincant dent deponēre de accusati Credulitate

Alber-

Albert. de Agnoſ. Aſſert. Cath. q. 8. n. 8. & q. 34. n. 51. quem ſeq. Hieron. Gabr. conſ. 178. n. 11. lib. 1. & Eymeric. in Director. in fā exam. teſtium 3. pē atq; Hæc omnia requiri, vt Negatiuus brachio Ꝙculari tradatur, dixerunt Pegna. Farin. & Ricciull. locis ſ. alleg.

Occaſione autem 4. requiſiti dubitari poteſt an in dictis, & factis † antiquis pręſumenda ſit obliuio, In qua re breuiter dicendum, in factis arduis, & horrendis obliuionem non præſumi, cum in arduis rebus memoria non lędatur, vti dicebat Plinius. In alijs vero dictis, & factis rem arbitrio Iudicantium relictam eſſe dixit, Pegna. ad Director p. 2 comm. 59. verſ. ſed in hac queſt. qui, & alios allegat, & rem hanc fuſiſſime explicat.

Quanta vero in huiuſmodi cauſis maturitate ſit procedendum videndus eſt idem, Pegna. comm. 48 p. 3. per tot.

§. 7.

An Ignorantia excuſet ab Hæreſi.

PRæmitendum primo quod, quæ ad fidem pertinent ſunt in du-
38 plici † differẽtia alia. n. pertinẽt ad fidem directè, talia ſunt ea, quę nobis ſunt principaliter diuinitus reuelata, vt Deum eſſe vnum, trinum &c. alia indirectè, ex quibus conſequitur aliquid contrarium fidei, ſicuti ſi quis diceret, Samuelem non fuiſſe filium Elcanę, ex hoc. n. ſeq. ſcripturam Diuinam eſſe falſam, ita Eymeric. in Direct. p. p. q. 7. n. 1. ſeq. Latiſſ. Pegn. in Director. p. 2 comm. 1.

39 Pręmittendum 2. quod alia eſt Ignorãtia † Inuíncibilis, quæ cadit in eo, qui nullo modo eam ſuperare poteſt, cũi eſt infans, & Mentecaptus, alia eſt Ignorantia probabilis, quę proprie illa dr̃, quę ſine aliqua culpa, cognitione priuat, vt cum quis ſe-
40 ducitur, à Viro docto, Alia eſt † ignorantia Craſſa cum quis ignorat ea, quæ cœteri hoẽs ſuę conditionis ſciunt, vt cum quis de media plebe, Ignorat Chriſtum mortuum, Alia tandem eſt ignorantia Affectata, cum quis data opera vult ignorare, vt ab actu quem exequi vult, non retrahatur, de qua Ignorantia intelligitur illud Prophetæ, Noluit intelligere, vt bene ageret, & de Hiſce, & etiam multis alijs ignorantiæ ſpeciebus, videndi ſunt Sanch. in ſum. lib. 1. cap. 16. Ricciull. de Iure perſon. lib. 5. cap. 7. & Sanct. de Hęreſi cap. 1. dub. 5. n. 20. & ſeq. qui alios allegant.

41 His præmissis, loquendo de Ignorantia inuincibili, (quæ tñ in praxi vix dari pōt) ac etiam de Ignorantia probabili, Clarum est, quod hæ excusant ab hęresi, ita Castr. de Iust. Hæreticorum punitione, lib. 1. c. 9 Ricciull. de Iure Person. extr. &c. lib. 5. cap 7 n. 6. & seq. Sanctar. d. dub. 5. n. 20. & Farin. de Hæresi, q. 179. n. 23. 25. & 26., Atq; hoc multo magis procederet in his, quæ ad fidem spectant indirecte, nā in his facilius excusat ignorantia, quam in alijs ad fidem directe spectantibus, vt colligitur ex Pegna. p. p. comm. 22. Reg. 4 5. 6. & 7. quem seq. Farin. vbi s. n. 25.

42 In His tñ, quæ directe ad fidem pertinent, non præsumitur Ignorantia † sed per allegantem illa est probanda, ita Ricciull. vbi s. n. 7. vers. 2. est declaran ius Farin. loco alleg n. 27.

43 Nec allegatio ignorantię † in articulis manifestis esset admittenda, nisi versaremur in casibus ex naturali iure excusabilibus, puta si quis diceret, Patrem esse maiorem filio, latiss. Farin. d. q. 179. n. 1. vbi ex summa Angelica, in verbo fides, n. 6. ponit Exemplum, de quadam vetula credente Trinitatem esse vnam fœminam.

44 Quo vero ad Ignorantiam † crassam Magis, cōis op. est D. D. quod illa à peccato Hæresis excusęt, qm̃ taliter ignorans, si est paratus corrigi, non potest dici habere pertinatiam, quæ est ad Hęresim necessaria, vt s. vid. atq; ita tenuit, Alphonsus a Castro de Iust. Hęret. punitione lib. 1. c. 9 & lib. 2. c. 17. Ricciull. vbi supra, n. 10 & seq. Sanctar. ibid. n. 20 & 21. Filiuc. vbi supra, n. 170.

45 Atq; idem prorsus † docuerūt memorati auctores de ignorantia affectata, Latiss. Sanctar. vbi supra, qui alios allegat n. 22. 23. & seq. nisi adsit contemptus Ecclesiæ Filiuc. d. c. 6. n. 173. Sed, In hac re aliter mihi dicendum vr̃, quo ad hasce duas Ignorantias, quod 1z. in hoc Crimine

46 minime excusant in foro † Exteriori, nam in interrioria memoratorum auctorum traditionibus non discederem, atq; ita tenuit doctiss. Simanch. de Cath. Inst. tit. 26. n. 4. & in Enchiridio, tit 49. n. 2. Pegn. in Sępe cit. comm. 22. vers. 3. Regula, Ludouicus à Paramo, de origine Sanctæ Inquisitionis lib. 3. q. 3. n. 46. & seq. & quest. 19 n. 149. latiss. Farin. de Hæresi quęst. 176. n. 29. vbi de Ignorantia Crassa, & n. 30. vbi de Ignorantia affectata, opt. Valentia Vid. 22. q. 11. art. 1. vers. est autem discutienda, disp. 1.

47 Ex dictis patet, quid sit Dicendum

dum de † ſimplicitate, an excuſet ab Hæreſi, de quo art. latiſſ. Farin. d. q. 179. n. 8. & ſeq. nam illa ſola non excuſat, niſi ſit coniuncta cum Ignorantia, Farin. vbi ſup. n 22. verſ. Et in hac materia, vñ pro modo ignorantię, & illius qualitate, & iuxta illius regulas, idem etiam de Simplicitate erit dicendum.

§. 8.

De Proferentibus verba Hæretica, Ioco, lubrico linguæ, velſimili modo.

QVamuis multa ad hanc materiam dixerim in t t. de Blaſphemiis, attñ nunc Breuiter dicendum, proferentem verba Hęreti
48 ca, Ioco, lubrico, linguę, ex † magna Ira, vel ob magnam animi comotionem, & corporis dolorem vel etiam recitatiue, recitando. sl. aliorum Hęreſes, non eſſe vti Hæreticum puniendum, ſed alia pœna extraordinaria, & maxime pecuniaria, Latiſſ. Farin. de Hæreſi, q. 179 n. 40. & ſeq. & Sanctar. de Hęreſi, tract. de Blaſph. c. 8. dub. 2. n. 3. vbi alios allegat.
49 Et tales in hoc caſu ſubduntur † iuriſd. Inquiſitorum, vti contra nonnullos, voluerunt Pegn. p. 3. comm. 17. Farin. n. 48. & Sanctar. d. n. 3.
50 Aduertendum tamen, non eſſe facile per † Inqniſitores ad mittendas haſce exceptiones, & eas alleganti, incumbere onus eas etiam probandi, vti pluribus cumulatis docuerunt Albertin. de Agnoſ. aſſer. Cath. q. 36. n. 18. & Sanctar. vbi ſup. n. 4 & alij per me allegatiin dict. tit. de Blaſph. quibus addo Homobnum de bonis, de examine Eccleſiaſtico tom. 1. tract. 7. q. 4.
51 Quomodo autem intelligi debeat axioma illud, quod ſub nomine D Hieronimi circumfertur, Ex verbis † inordinate prolatis oriri Hęreſim, videndi ſunt Lud. à Paramo de Orig. Sanctæ Inq. lib. 3. q. 3. n. 114. & Sanctar. de Hęreſi, c. 1. n. 30.

§. 9.

Tenens veram opinionem, putans illam eſſe contra Eccleſiam Catholicã, an ſit Hæreticus.

52 SIcuti † Credens falſum putans, ſic teneri ab Eccleſia ab Hęreſi excuſatur, vti latiſſ. docuerunt plurimi relati per Farin.

Farin. de Hæresi q. 179. n, 1.

Ita, tenens veram opinionem putans illam esse contra Ecclesiam Catholicam, est verus, & formalis Hęreticus, ita Farin. vbi sup. n. 2. vers. quid e contra, Sanch. in Summ. lib. 2. c. 4. n. 30. Lud. à Paramo de Orig. Sanctæ Inq. lib. 3. q. 3. n. 20 Ric. ciull. de Iure Person. Extr. Eccleſię &c. lib. 5. cap. 5. Rō huiusce rei est, quod talis formaliter à fidei ratione recedit, credens nō in vniuersum esse vera ab Ecclesia definita, & cum in effectu talis aliquid de fide neget, Ecclesiam sz esse certam fidei regulam, quę nec falli, nec fallere potest, omnino verus hę reticus est dicendus.

53 Neq; obstat quod percutens † laicum credens illum esse clericum, nō incidat, in excommunicationem c. si quis suadente Diabolo, qá vt ait Sanch. hic non est verus percussor clerici, & excommunicatio d c. fertur contra percussorem clerici, at ille est verus Hęreticus.

§. 10.

De Protestatione an ab Hæresi excuset,

54 NOtandum est hoc loco tria esse † genera credibilium, alia nanq; ad fidem directè pertinent, vel sunt omnes art. fidei, & huiusmodi credibilia explicite à quolibet fideli credi debent, vt late probauit Pegna in p. p. director, comm. 20. alia sunt credibilia, quę indirecte ad fidem spectant, qā sz. principaliter credenda, sicut superiora non proponuntur, ad eorum tñ negationem seq. Hæresis, talia sunt, quod Abram duos habuerit filios &c., & huiusmodi credibilia nō tenetur, quis explicite credere sed sufficit si implicite credantur, credendo verum quid quid in sacra scriptura continetur, Allia tandem sunt credibilia, quæ expresse in Sacra Scriptura non ponuntur, tñ sunt per Ecclesiam definita tamquā credenda, vt V. G quod Spiritus Sanctus procedat à Patre, & Filio &c. atq; hæc etiam sufficit si per minores implicite credantur ita Eymericus in directorio p. p. q. 12. n. 1. & seq. Pegn. cōm. 1. vers. Ad Hæc prenotandum est, p. 2. Latiss. Farin. alios cumulans, de Hæresi quest. 179. n. 65. & seq.

55 Hoc premisso, vel protestatio generalis, precedit negationem alicuius ex credibilibus primi gris, & tunc illa non iuuat protestatantem qm errans in his, quę scire vnusquisq; tenetur explicite, censetur peccare ex malignitate, ita Eymer. d. quest.

12. Pe-

12. Pegn. ibid. comm. 26. ſub. litera B. Farin. de Hæreſi queſt. 188. n. 154. & ſeq. Sanctarellus de Hæreſi, cap 1. dub. 6. n. 27. qui alios allegant.

Vel proteſtatio generalis præcedit, negationem alicuius ex credibilibus, 2. vel 3. generis, & tunc proteſtatio ſolet excuſare, ita Pegn. Farin. & Sanctar locis allegatis.

Quod tamen temperandum ē, niſi eſſemus in viris doctis, Epiſcopis Inquiſitoribus &c. qui omnia credibilia expreſse credere tenentur, ita Eymericus d. queſt. 12. n. 11.

Item limitandum eſt, 2. niſi negatio fieret coram Iudice, vel Inquiſitore à quo de veritate informatus nollet aquieſcere, nam tunc proteſtatio illum ſic proteſtationem, & negantem non iuuaret, ita Pegn. d. comm. 26. verſ. Cæterum, Farin. vbi ſup. n. 157. & ſeq. de qua tamē re dixi ſupra in queſt. de pertinatia ad Hęreſim requiſita.

56 Addendum etiam hoc loco, quod nec proteſtatio releuaret, ſi eſſet contraria facto, puta, ſi quis proteſtetur, ſe credere meſſiam veniſſe, & ita proteſtetur, & tamen Agnum Paſchalem comederet, & Sabbatha more Iudeorum coleret ita Farin. vbi ſu. n. 153. & Sanctar. loco cit. dub. 6. n. 27.

§. 11.

An ſit Hæreticus, qui metu compulsus aliquid Hæreticale committit.

SVpponenda eſt hoc loco communis D.D. traditio, quod huiuſmodi Chriſtiano non ſufficit habere ſinceram fidei credulitatē, ſed requiri etiam eiuſdem fidei
57 † confeſſionem explicitam, vti communiter docuerunt, Theol. 22. queſt. 3. art. 2. Pegn. ad Director, p.p. queſt. 9. comm. 24. latiſſ. Ricciull. de Iure perſonarum extra Eccleſiæ gremium Exiſtentium lib. 1. cap. 4. 5. & ſeq. qui alios allegat.

58 Præmitendum, 2. † coactionē eſſe duplicem, alteram abſolutā, & præciſam, cum quis V. G. ligatus, & penitus renitens cogitur genua flectere Mahometo, vel frangere imaginem ſacram; Alterā vero cōditionalē tm, vt ſi quis pro euitanda morte, aliquod factum Hæreticale cōmitat, ita Pegn. d. comm. 24 verſ. Ac primum quidē, his præmiſſis.

59 Dico pri. coactione † præciſa factum comittens Hæreticale, neq; Hæreticus eſt, neq; peccat ita Pegn. vbi ſup Farin. de Hæreſi, queſt. 183. n. 32. Ricciull. de Iure perſon. lib. 6. cap. 5. n. 2. ſeq. rō eſt, qā talis coactus

magis dicitur pati, quam agere, vt in quit text. c. Sacris, de ijs, quæ vi, metusve causa &c.

60 Dico secundo, vbi † vis, seu coactio est non præcisa, sed conditionalis, tunc committens per talem vim factum Hæreticale non est Hæreticus, qã cum corde credat, non potest dici pertinax in errore, peccat tamen grauissime ita Pegna, loco cit. Farin. ibid. Ricciull. d c. 5 n. 4 qui alios allegat, & Hinc est, quod talis non é-

61 puniẽdus † pœnis Hæreticorũ, vti optime probauit, Pegn. in alleg. comm. 24 vers. de Coactis ex concilijs Ancyrano, & Arelatẽse, quorũ verba ibi refert, Barbos, de Officio Episcopi alleg. 40. n. 32.

62 Negari tamen non potest, † quin sic talia facta committentes, quoad Ecclesiam (quæ non iudicat de occultis, c. 1. de clandest. desponsa.) sint suspecti de

63 hæresi, quandoq; Vehementer si vis, vel metu cessante adhuc in facto hæretico perstiterunt, vel si persona grauis sit, vel si metus leuis fuerit, puta carcerationis fustigationis &c., vel solummodo metus fuerit reuerentialis Pegn. d. comm. 24 vers. sed hæc quidem, Farin. vbi sup. n. 26. 28. seq Ricciull. d. c. 5. n. 7. & 8.

Quandoq; de leui tantum, quãdoq; etiã nullo modo suspectus talia facta committens redditur, vt puta, si statim post lapsum metu cessante reuertãtur, Simanch. de Cath. inst. tit. 17 n. 37. Pegn. d. comm. 24. vers. Ergo qui post lapsum. vbi quod talis statim redijens benigne est, recipiendus, & mitissime tractandus, omissa etiam omni abiuratione, si nulla ad sit Hæresis suspitio. Si autem nõ statim redierit tũc, ad abiurationem compellatur, p modo suspitionis, cuius dicta, seq. Barbos, d. alleg. 40. n. 33. & Duard ad Bullam Cœnæ lib. 2. can. 1. quest. 12. n. 8.

§. 12.

An liceat disputare de Fide.

64 DE materia † videndi sunt, Eymer. in direct. p. p. q. 10. Pegn. comm. 25. ibid. Farin. de Hæresi, quæst. 178. n. 108. & seq. Sanctar. de hæresi, c. 8. n. 4. & seq. Scortia in selectas Rom. Pontif. Const. Theoremate 21. vbi quod layeis non est prohibitum disputare de fide in circulis Honoris gratia, quia hoc est disputare tantũ materialiter, non formaliter. i. ad veritatem suadendam, ad eos benignum lectorem remitto.

§. De

§. 13.

De probationibus in crimine Hæresis.

65 QVoniam regulariter in omnibus delictorum probationibus, sufficiunt duo testes Abb. in c. quoties de testibus Angel. cons. 14 iuxta dictum Christi Domini, in ore duorum &c.

Difficultatẽ in Crimine hęresis facit, text. in c. excomunicamus § Adijcimus, ibi, tresautplures boni testimonij viros de hęret. per quẽ text. plurimi voluerunt, in Crimine Hęresis duos testes non sufficere ad condemnandum ita Hostiens, in summa in tit de hæret. §. Qualiter, Archid. in cap. vt officiũ de Hæret. in 6. alijq; latiss. alleg, per Farin. de hęresi, qnæst. 188. n. 56. Sanctar. in Simili tract. cap. 39. dub. 2. n. 11. & Azeued. ad Regias Hisp. Const. Nouę Recompil. lib. 8. tit. 3. l. p. n 106. & sequentibus.

66 In contrarium tamẽ est, verior † Sententia, imo per duos testes conteſtes, & omni exceptione maiores sufficienter probari hoc crimen, ita Farin. Sanctar. & Azued. locis citatis Borell. in sũm. decis. tom. 2. tit. 5. de nu testiũ, n. 50. ratio est quia in ore duorum, vel trium ſtat omne verbũ, cap. & si Christus de Iureiur. Batbos. ad d. §. Adijcimus n. 46. Cuius disposition non obstat, nã respõdetur ibi non esse sermonẽ de probatione Hæresis, sed de modo inquirẽdi Hęreticos generaliter, vt obseruauit Sanctarel. loco sup. alleg. n. 12. De qualitate autem horum testium vide, Azeued. vbi sup. & nos late in 2. parte huius operis, vbi etiam plura alia ad hanc materiam tam de testibus, in hoc foro Sancti Officij per tractabimus.

§. 14.

De Tortura Hæreticis danda.

67 QVod † Hæretici torqueãtur pro vlteriori veritate &c. clariss. est, & ab omnibus pro indubitato pręsupponitur.

68 Solummodo hoc loco dicendũ est, nullo modo posse ad torturã in hoc crimine deueniri, nisi † cõstet prius de corpore delicti, ita Pegn. comm. 110. versiculo Primum ergo p. 3, & Farin. de hæresi, quęst. 185. n. 147. In crimine

69 autem † hæresis ꝙ solet esse facti trãseuntis, sufficiẽtur dicitur constare de corpore delicti, cum semiplene constat de delinquẽte ita Farin. vbi sup. & de inquisitione quæst. 2. n. 26.

An autem inditia ad torquendum debeant in hoc crimine esse

70 vrgentiora † quam in alijs dis-

putant D. D. longa serie relati, per Farin. de hereſi d. q. 185. n. 141. & ſeq.

Sed verior op. eſt, iudicis arb. relictum eſse qualia indicia ſufficiant ad torturam, in hoc crimine, Royas. de hæret p 2. n. 191. Pegn. comm. 39. d. 3. litera, D. Bisfeld. de Confeſſ Malef Mēbr. 2. poſt. concl. 5 § Exempli gratia, vbi quale debet eſse hoc arbitrium Iudicis optime declarat, Farin. in Praxi. q 37 n. 192 & ſeq.

§. 15.

De Tortura ſuper Intentione danda in cauſis Hæreſis.

QVoniam Hæreſis delictum eſt in mente reſidens, & occultū, ſingulare habet hoc Officium Sanctæ Itquiſitionis, vt per tormenta Iudices violatæ religionis poſſint ſe certificare, an bene, an male de fide ſenſerit reus, in hoc Santo tribunali inquiſitus vti dixit, P. Zanardus, in ſumm. Diuinorum præceptorum. 2. cap. 94. de tortura in cauſis fidei, n. 14. Quia autem hæc tortura dari ſolet cum reus fatetur factum hæreticale, vel dictum, ſed negat intentionem, ideo prius videndum eſt, de confitente dictum Hæreticale, poſtea de confitente factum dicturi.

72 Præmitendum tamen hoc loco, quod non ita de facili, & ſemper deueniendum eſt ad torturā ſuper iſta intentione, ſed tunc demum cum omnibus conſideratis, ſed maxime qualitate perſonæ Rei, loci, modi, & aliarum circumſtantiarū (de qnibus Locatus in iudiciali inqui. verbo hęreticus, n. 33., & poſt iudiciale, quæſt 27. Pegn. ad director, parte 3. comm 17. verſ. ad hęc, & Farin. de hærcſi q. 179. n. 62.) res dubia eſt, ita Bellamera in c. 1. n. 11. q. 3. de ſumma Trinitate, & fide Catolica, Simanch. de Cath. Iuſt. t. t. 13. n. 17. ibi, Non nunquam audiendus eſt, qui negat ſe praua intentione feciſſe, nimirum ſi res dubia ſit, & n. 19. & in Eucberid. Iudicum Violatæ religionis tit. 52. n. 27. & tit. 29 n. 9. & ſeq. & Farin. de hereſi, q. 179. n. 7. Hoc ſic premiſſo.

73 Quoad cūfitētes ſe hæretica locutos verba, protuliſſe, ſed intentionem hęreticam ſe ſe habuiſſe negantes, quod ſuper iſta intentionis qualitate torqueātur, & torqueri ſoleant, in hoc Sancto Officio, nemo in hoc Sacro Tribunali, vel mediocriter verſatus ignorat, & late docuerunt Simanch. de Cath. Inſtit. tit. 65. de tormentis, n. 51. Pegna. ad director. Inquiſit. p. 3. comm.

110. verſ. Ad Hęc, idē Simanch. in Encherid. Iudicum Violatæ Religionis tit. 29. n. 10 Zanard. in ſumma diuinorum pręcept. tom. 2. cap. 94. verſ. ſi, & Farin. de hæreſi q. 179. n. 57. Locat. poſt Iuditiale Inquiſitorum q. 27 verſ. ſi autem, Ratio huius concluſionis eſt, quia de Intentione iſtius rei non poteſt Eccleſia (quæ de occultis non ſolet iudicare) ſe, ſe certificare, niſi per tormenta, & ob id reos ſuper intētione iſta torquere ſolet.

74 Quoad confitentes vero facta Hæreticalia, licet Albertinus de Agnoſcendis aſſertionibus cath. quæſt. 36. n. 18. verſ. circa pręd. & Ludouicus à Paramo de Origine Sanctæ Inquiſitionis lib 3. q. 9. n. 85. dixerint, confitentem ſe factum Hęreticale, vel Apoſtaticum comiſiſſe, eſse vti hæreticum puniēdum, nec audiēdū, ſi impiam intentionem neget, cum in malis factis, malus pręſumitur Animus.

75 Attamen cōtrariū † quod imo, etiam talis ſit torquendus ſuper intentione, ſi intentionē hæreticam ſe ſe habuiſse neget, voluerunt Simanch. de Cath inſtit. tit. 65. n. 52. Didac. Canter. in q. Criminalibus, Rubr. de Hæreticis cap. 1. n 69. & 70. Graff. lib. 2. ſuarum deciſ. Aurearum cap. 5. n. 15. Pegna. 3. p. direct. cōm. 110. Verſ. ad hęc, & latius, in 2. p. direct. comm. 59. Verſ. quod ſi non compareant, vbi quod ita practicatur in ſupremo tribunali Romanæ Inquiſit. Genuenſ. in praxi Archiep. Neapol. cap. 68. n. 8. in no. vbi quod abutens Sacramentis in ſortilegijs, ſi negat intentionē torquetur, & Farin. q. 179. de hæreſi n. 54. verſ. vide tamen, & n. 59. verſ. quod ſi factum.

Hæc tamen omnia hñt locum in confitente, ſe verba Hæreticalia, vel facta protuliſſe, vel exeruiſſe, ſecus vero ſi de illis, verbis, vel factis nō eſsēt cōfeſſi, ſed

76 conuicti, † nam hi ſuper intentione non torquētur, ſed locus in iſtis eſt punitioni ita Farin. de hæreſi q. 179. n. 60. vbi quod ipſe non crederet ab hac eſse opinione recedendum.

Hæc tamen Farinatij Doctrina nō eſt ita indiſtincte accipiēda, ſed duo factorum genera ſunt diſtinguēda, Alia nanq; ſunt clara & manifeſte hęreſī ſignificāt, vt quia cū ad ea natura proni minime ſimus, nō ob aliud geſta intelligūt, quā ob errorē intellectus cūi sūt Adoratio Mahumetis, re Iudaizatio. Circūciſio, & ſimilia

Alia ſunt facta, ad quę natura proni ſumus, vt eſt luxuria, gula &c. & in his non ita facile præſumit error in intellectu, ſicut in primis, Hanc diſtinctionē tradiderunt Caſt. de iuſta Hæret. punitione,

sitione, lib. 1. c. 1. quem seq. fuit Symanch. in Enchir. Iud. Viol. Relig. tit. 40. de Præsumpt. n. 5. & 6.

Modo in primis factis ego existimarem procedere Doctrinam Farin. non autem in secundis.

Quis n. dixerit, confessarium conuictum de sollicitatione, vel alium de esu carnium in diebus vetitis, vel de retentione librorum prohibitorum, statim condemnandos esse vti Hæreticos negatiuos? propt. in his factis 2. generis cú, reus est conuictus (saluo semper saniori Iuditio) arbitrarer, esse locum torturę super intentione, sicut, & illius speciei Abiurationi, ac si reus esset confessus.

Et Hoc idem dicendum est, proportionaliter de verbis Hæreticis, alias ex doctrina, Farin. seq. conuictum de Blasphemia, esse vti hæreticum negatiuum relaxandum Brachio sęculari, quod tamen esset absurdissimum.

77 Tortura † autem hęc qualis, quantaq; esse debeat in arbitrio est iudicantium, ita tamen vt regulariter mediam horá non excedat prout, ita in praxi obseruari, docuit Genuens. in Braxi Archiepiscopali Neapol. ca. 68. in Nouis. & 84. in antiquis n. 8. in fi.

An autem tortus super intentione persistens, sit relaxandus, vel vlterius debeat etiam, vel abiurare, vel se canonicè purgare patebit ex infra dicendis in seq. Quæstione.

§. 16.

An persistens in tormentis, sit in Crimine Hæresis absoluendus.

78 SImanch. de Cath. † institutionibus tit. 56. n. 18. & seq. latiss. improbat consuetudinem, què apud multos Inquisitores inualuerat, vt reus vehementer suspectus, prius torqueatur, deinde, si nihil cõfessus fuerit, se purgare, vel abiurare cogatur.

Mouetur primo, quia non consurget (inquit Nahum Propheta) duplex tribulatio, neq; vindicabit Dominus bis, in idipsú.

Secundo, quia in Criminalib', nõ est simul plurib. pœnis vtẽdũ

Tertio, quia tã tortura, quam abiuratio per se est efficax ad tollendam quamlibet hęresis suspitionem, quæ si vehemens est, modus etiam torturę potest augeri.

Et hanc Simanch. opinionem sequuti fuerũt Pegn. ad director. p. 3. comm. 39. litera L. fol. mihi 485. Binsfeld. in l. & ff. excepta Cod. de Malef. & Mathem. quęst. 1. vbi fuse disputat hanc quæst. concl. 16. per totam Lud.

à Paramo

à Paramo de Orig. Sanctę Inquisit. lib. 3. quæst. 4. Rubr. de expeditione processus in causis fidei n. 6. & Scacc. de iudic. Ciuil. Crim. & Hęret. lib. 1. cap. 95. n. 1. vers. Si nō cōstat de innocētia, & vers. seq.

79 Cardinalis vero † in clemētina p. de Vsuris, & Squillacen. de Hæret. c. 31. n. 1. voluerunt purgationem, vel abiurationem, etiam torto in tortura persistēti indicendam, quod idem voluerāt, Auctor Repertorij Inquisitorum, in verbo, Purgatio. Vers. An Hæretico, qui fuit tortus, & in verbo, tortura vers. sed notandū Locatus in Iudiciali Inquisit. quæst. 27. post dictum tractatū vers. si autem presumptiones Graff. lib. 2 suarum decis. Aurearum cap. 5. n. 15 P. Zanardus in Summa diuin precept. tom. 2. cap. 94. Rubr. de Tortura in cāis fidei, vers. sed vbi, vbi quod si reus delictum fateatur, & intentionem neget in tortura, abiurat, vel de leui, vel de vehementi, pro qualitate facti.

80 Pro resolutione dicēdum quod 2. opinio † procedere potest, vbi reus non fuit sufficienter tortus, nec plene inditia per torturam purgauit, prout sæpissimè in S. Officio euenire solet, vbi rei non solent ita grauiter torqueri, vt in alijs fonis, sed vbi per torturam plene purgata sunt inditia, tunc non est locus abiurationi, nec canonicę purgationi.

81 Comprobantur hæc, ex doctrina pulcherima Madrilianę † Instructionis relatæ per Peguam ad direct. inquisit. p. 2. comm. 14. Vers Cæterum, cuius hæc sunt verba, Si reus superauerit tormentum debent tunc Inquisitores arbitrari, & considerare qualitatem indiciorum, & quantitatem, & formam, seu modum tormenti, & dispositionem, seu naturam, & ętatem ipsius rei torti, quibus omnibus consideratis, si visum fuerit, quod reus sufficienter purgauerit omnia inditia, absoluent eum ab ea iuditij Instātia. Quod si ob aliquam rationem, & causam visum fuerit consideratis prędictis qualitatibus tormentum non fuisse inflictum, cum debito rigore, tunc imponere ei poterunt abiuratio nem de leui, vel vehementi, aut aliquam pœnam pecuniariam.

Ex quo colligitur in iudicis arbitrio esse positum, qño nam cēseantur purgata per tormentum inditia, quod etiam alijs relatis adnotauit Bansfeld. in l. & si exceptā quæst. 1. cōcl. 16. vers. Simpliciter absoluendū, c. de Malef.

Et iuxta Madrilianæ illius instructionis doctrinam, ita indifficultate prędicta resoluerunt, Regna. Royas, & Scacia locis s. indicatis, & Farin. qui omnes allegat

allegat d. quæst. 185. n. 128.

82 Animaduertendum † tamen é, quod qui fatetur se dixisse, vel fecisse aliquid hæreticale, & intentionem neget, semper post torturam etiam sufficientem ei super intentione datam, solet abiurare, vel de leui, vel vehementi vti annotaui q. Proxima ex Pegna. 2. p. Direct. comm. 59. vers. quod. si non compareāt, nam præsumptio malę intentionis orta ex dicto, vel facto hæreticali, adeo vehemens est, vt nō possit per solam torturam in S. Officio dari solitam purgari.

§. 17.

De Tortura danda Clericis, & Monacis in Crimine Hæresis.

CLericos, & monachos in Crimine hæresis torqueri dicemus in 2. parte huius operis ex Simancha, Pegna, & alijs, Pro nūc circa modū torturæ dicendum,

83 quod ob dignitatem † qua decorantur, mitius, & leuius sunt torquendi, ita not. Abb in c. cū in contemplatione, n. 6. de Reg. Iuris, & Pegna ad Director. p. 3. comm. 110. Vers. de Clericis, & ita in praxi obseruari dixit Gēuens. in Praxi Archiepiscopali, Neapol. cap. 55. n. 13. Diaz. in pract. Crim. Can. cap. 128. n. 6. vbi Salced. in addit.

84 Dubitari tamē hoc loco potest an Clerici, & Monachi possint torqueri, si semiplena adsit probatio, an † vlterius requiratur. quod sint de delicto infamati, in qua re.

Abbas antiquus in c. p. de deposit. in ea fuit sententia, vt ad torturam Clerici de necessitate diceret, vltra semiplenam probationem requiri vlterius diffamationem ipsius Clerici & sentētiam hanc sequuntur, ibi Card. & Barbat. & alij plurimi, latiss. relati per Salced. ad Diaz. in Pract. Criminali Can. cap. 128. in verbo, sit infamatus Attamē.

Abbas Panormitanus in d. c. p. de depositi. n. 6. contrarium tenuit minime sz. requiri in Clerico diffamationem, vt torturę in eius persona sit locus, & quamuis contraria opinio, Abb. antiqui videatur benignor, & coniunior, attamen opinionē hanc de iure veriorem esse tradiderunt, eam etiam sequentes, Simanch. de Cath. Instit. tit. 65. Rubr de tormentis n. 48. Pegna ad Direct. p. 3. comm. 110. vers. & tam, & si plurimi, & Salcedo loco prox. alleg. vers. & 1z. opin. hęc, vbi, & alios D. D. allegat, & quod ea in praxi obseruetur, attestatur Farin. conf. 38. n. 16. vol. 1. & attestatur in praxi aliā

opinio-

opinionem non seruari, cum nullo iure, aut aliqua euidẽti ratione minime fulciatur, & ex alijs adductis ibi per Salcedo, qui tñ ex Abb. in c. licet, in primo notando, de testibus, & Simone, de prætis conf. 36. n. 4. vol. 1. notauit, clariora debere esse inditia contra Clericos, ad eos torquendos, quam contra laycos, optime Felicius allegat. 133. p. 2. vbi quod inditia, quæ sufficerent contra Laycum ad torturã, non sunt sufficientia contra Clericum, vel Monacum, & quod Clerici in casu torturæ mitius sunt torquendi, quam Layci.

§. 18.

De Tortura in Crimine Hæresis danda, super Complicibus.

85 HAereticos, vel confessos † vel conuictos, super complicibus, socijs, & magistris suis, & interrogandos, & quãdoq; torquendos, docuerunt D. D. infrà allegandi, & de hac re extat decretum Sacrę Congreg. impressum, post iuditiale Inquisit. æditum die 28. Iulij 1569. in hęc verba; Inherendo decretis, alias per Fęlic. Recor. Paulum Papã 4 D. N. Pius 5. decreuit omnes, & quoscunq; reos confessos, & conuictos de Hęresi, pro vlteriori veritate habenda, & super cõplicibus fore torquendos arbitrio D. D. iudicum, ita etiam Locatus, in iuditiali Inq. in verbo, Hęreticus, n. 45. & in verbo Inditium, n. 23. & in verbo, inquisitus, n. 1. vbi quod hoc speciale est in Crimine Hæresis, & lesæ Maiestatis, & Farin. qui alios allegat, de Hæresi quæst. 189 n. 133, & Simanch. de Cath. Instit. tit. 65. in Rub. de Tormentis, n. 59 & in Encheridio, Iudic. Viol. Relig. tit. 52. de Tormentis, n. 30. & Luduicus à Paramo, de Origine Sanctæ Inquisitionis lib. 3. quæst. 9. n. 182.

Bene verum est, quod ad torturam super complicibus non est, 86 deueniendum, nisi semiplene † probatum sit, quod reus socios criminis habet, aut scit alios hęreticos esse ita pulcherrime Simanch. de Cath. Instit. d. tit. 65. n. 60 & in Enchir. d. tit 62. n. 31.

87 Dubitari tamen potest, an hęc habeant locum in ijs † hæreticis, qui de se fatentur, & non negãt, Nam.

Royas in tract. de hæret. p. 2. n. 243. & seq. & n. 315. voluit. præ dicta locum tantummodo habere, in Hęretico conuicto, quiq; negat de se, & de alijs, nam inquid, si de se cõfiteatur verisimi de est, quod si alios sciret, illos etiam reuelaret.

Verum Simanch. de Cath. Inſtit. d. tit. 65. n. 60. & Farin. lo-
88 co citato, n. 135. contrarium † & melius tenuerunt, quod torturę ſuper complicibus locus ſit Iz. reus, de ſe Crimen confeſſus ſit, dummodo adſint indicia contra reum, quod haberet ſocios.

Neque quid quam facit ratio Royas, nam vt loco cit. dixit Farin. multi reperiuntur, qui magis curant regere ſocios, & cõplices, quam ſe ipſos, plura de hac tortura dixi, in tit. de Sortileg. in q. de tortura Sortilegis danda.

§. 19.

An à Decreto torturæ in cauſis Hæreſis detur Appellatio.

IN Cauſis Hęreſis, à diffinitiua nõ dari appellationem certum eſt apud omnes, & latiſſ. probabo, parte ſequenti, tit. particulari, de Appellationibus.

89 Ab interlocutorijs † autem, grauamen inferentibus, etiam in cauſis hæreſis datur appellatio, Simanch. de Cath. Inſt. tit. 6. n. 3. vbi de cõmuni, & in Enchirid. tit. 65. n. 2. Pegn. ad Director p. 3. comm. 31. Lud. à Paramo de orig. Sanctę Inq. libro 3. q. 4. Rubr. de Expe d. proceſſus in cauſis fidei, n. 60. & ſeq. Farin. de Hæreſi q. 185. n. 232.

Et Hinc, ad quęſtionẽ patet reſpondẽdũ eſſe affirmatiue, quod ſz. etiam in Sancto Officio datur appellatio à decreto torturę, ita Pegn. loco ſupra citato ſub lite. A. vbi ponit ad hoc verba cuiuſdam inſtructionis Madrilianæ, omnino videnda, Scaccia de Iud. Ciuil. Criminalib. & hæret. lib. 1. cap. 97. n. 98. verſ. Hinc quoq; eſt, & Farin loco ſupra cit. 235.

90 Bene verum eſt † quod in hoc tribunali Sanctæ Inquiſitionis, raro huiuſmodi appellatio eſt admittenda, quia raro contingere poteſt, quin friuola ſit, & calumnioſa, cum decretum torturę, ſoleat ex Voto plurium Conſultorum interponi, vti conſiderauit Scaccia, vbi ſupra n. 90. in fin.

§. 20

De Abiuratione Hæreticis Iniungenda.

91 ABiuratio † quoq; formalis Hæreticis pęnitentibus eſt iniungenda vt latiſſ. proſeq. Farin. de Hæreſi, quęſt. 194. n. 24. qui alios allegat, de qua materia, latiſſ. agam in tit. particulari, de Abiuratione parte ſequẽti, Abiuratio tamen hæc debet eſſe publica, argumento, text. in c.

in.c ad abolendam,de Hęreticis vbi modernus Barbos, n. 11. & ſeq. qui id limitat in Hęretico ſponte comparente, & in ſuſpecto de leui, & alios antiquos D. D. ad hoc allegat.

92 Addam hoc loco vnum circa errantes † in fide, & aſſerentes ſe ſic erraſſe quia credebant, ita ab Eccleſia teneri, quod ſolent tor queri ſuper prętenſa credulitate & intentione, vti dixit Farin.de Hæreſi, q. 179. n. 6. ſi id qualitas perſonæ, & articuli, in quo errat poſtulet, vt bene ex Bellamera in c. 1. de ſumm. Trinitatę & Fide Cath. n. 11. q. 3. notauit Farin. vbi ſupra, n. 7.

93 Et vlterius † debent errorem ſuum reuocare, etiam ſibi iniuncta aliqua pœnitentia, Cott. vid. in ſuis Memorab. verſ Hæret eſt & Albert. de Agnoſc. Aſſert. Cath. q. 36 n. 8. Farin. vbi ſupra, n. 5.

Tandem animaduertendum, qꝙ quę de abiuratione dicta ſunt, intelligenda ſunt de Hæreticis pęnitentibus, ſecus de Relapſis, qui licet petant ſe vnitati Eccleſiæ reſtitui, attamen non ad-
94 mittũtur ad abiurandum, † qm̃ quo ad forum exterius hm̃r pro impenitentibus, lz. quo ad interius admittãtur ad Sacramenta pœnitentiæ, & Euchariſtiæ, ita Maſſin. in Praxi Sancti Officij, p. 9. Aſſert. 12. primæ Impreſionis.

§. 21.

De excommunicatione, & Irregularitate Hæreticorum.

95 PRima pœna quæ contrahitur ob hæreſim eſt excommunicatio † .c. ad Abolendam de hæret. cum alijs alleg. paſſim per D.D. infra allegandos, incurritur q; excommunicatio hæc ipſo Iure, Pegn. comm. 71. p. 3. ſiue Hæreſis occulta ſit, ſiue manifeſta modo non ſit mere mentalis Farin. de Hæreſi, quęſt 192. n. 4. & ſeq. Ricciull de iure perſon. extra Eccl. gremiũ exiſtẽtiũ, lib. 5. cap. 13. n. 4. Sanctar. de hęreſi, cap. 3. dub. 1. n. 5. Vbi alij allegãt, hęc tñ excom. nõ ẽ de iure diuino hęreſi annexa, Ricciull. vbi ſupra, n. 7 & Sanctar. n. 2. & pluribus ſeq. Azued. qui latiſſ. loquitur de hac excomunicatione ad Regias Hiſp. conſtit. libro 8. tit. 3. l. 1. n. 137. ſeq.

Quoad Abſolutionem ab hac excomunicatione, quędam ſunt certa, quædam incerta.

Certum eſt primo poſſe Inquiſitores, & Epiſcopos in foro Iuditiali, cum hęreticos pœniten-
96 tes recipiunt, abſoluere ab excomunicatione prędicta, lata in Hæreticos per multa Iura, ſed maxime per Bullam Cęnæ, Can.

1. ita Farin, de hæresi, q. 192. n. 52. Grat. discep. 414. n. 24. Ric ciull. loco. citato, cap. 14. & Sanctar. de hęresi, c. 5. n. 1., hęcq; absolutio proderit etiam in foro interiori, vt expresse dixerunt Riccull. & Sanctar. locis indicatis.

97 Neq; talis absoluendi facultas, sublata fuit per Bullam † Cœnæ Dñi, quoniã prędicta Bulla intelligitur de Absolutione, in foro interiori, non exteriori, vti notauit Farin. d. q. 192. n. 52. & Ricciull. d. c. 14. n. 3. & 4.

98 Secundo, certum est † Episcopos in foro conscientię, non posse absoluere ab Hæresi manifesta, quoniã expresse obstat Bulla Cœnę.

99 Dubium tamen, est, an ex quo vigore Concilij Tridentini † sess. 24. de Reform. c. 6. possunt absoluere ab Hęresi occulta, facultas hæc eis sit sublata per Bullã Cœnæ Domini.

In qua re, 12. contrariæ inter se adsint D.D. Sententiæ, attamen, Veriſſima Sententia est facultatem illam Episcopis per Bullam Cœnæ, fuisse sublatam, ita nanq; docuerunt, Farin. de Hæresi, q. 192. n. 53 Leonardus Duard. ad Bullam Cœnæ, lib. 3. § 2. q. 11. n. 43. Ricciull. de Iure person. d. c. 14. n. 13. & seq. Barbos. de Officio Episcopi, p. 2. alleg 40. n. 21. & pluribus seq. & Sanctar. d. c. 5. n. 1. Valer. de Differentijs vtriusq; fori, verbo, Hęresis, differentia 3. Ricc. decis. Curię Archiepiscopalis, Neapol. decis. 280. p. 3 Homobon. de Bonis, in exam. Ecclesiastico, tom. 1. tract. 7. q. 5. qui omnes, & plurimos allegant, & ita pluries decisum, tum à Sacra Congregatione Concilij Tridentini, tum à S. D. N. Greg. XIII. fuisse, & ita etiam practicari, passim attestantur, Cessareq; videt hodie hæc difficultas stantibus verbis Bullæ Cœnę Greg. XV. publicatę de anno 1621. vbi in §. Cæterũ ab huiusmodi Sententijs, fit mẽtio de Episcopis Speciatim, & de decretis cuiusuis concilij, verba autem dictę Bullæ, referũtur à Barbos. dicta alleg. 40. n. 21.

Neq; obstat, quod ad derogationem decreti Concilij Triden-
100 tini, requiratur specialis † derogatio, nam, quod Imo sufficiat generalis derogatio, Non obstantibus Constitutionibus Apostolicis, declarauit Pius V. anno 1570. 23. Decembris, cuius constitutionem refert Garzia de Benef. p. 4. cap. 5. n. 32. ita Ricciull. qui plures Rotę decis. allegat, d. c. 14. n. 16.

Et taliter dicitur absolutio ab hac excomunicatione, reseruata Sedi Apostolicę, vt neque vigo-
101 re Bullę † Cruciatę, vel Iubilei, possit quis absolui, etiam si

in illis

in illis dicatur, quod posſit absolui à Casibus comprehensis in Bullę Cœnę, nisi specifice dicatur, quod posſit absolui ab Hæresi, ita Ricciullus qui alios allegat vbi supra, n. 17. Barbos. d. alleg. 40. n. 31. & de hoc nunc non est, dubitandum stante cõst. Greg. xiii. 37. Incip. Officij nostri partes.

102 Limitant Hæc † omnia in articulo mortis, nam tunc nulla datur reseruatio casuum, vt inquit Tridentinum, sess. 14. c. 7. §. Hanc autem, de Sacramento Pœnitentię, latiss. Sanctar de Hæresi, cap. 6. per totum.

Sed pulcherimum dubium est, an Hęreticus taliter in articulo mortis absolutus, cessante periculo mortis, debeat se presentare superioribus, iuxta *dispositionẽ*, text. c. eos qui, de Sent. excom. in 6. In qua re dicendum, quod nõ, tam in hęretico occulto, quã in denunciato, ita Ricc. decis. 280. n. 4. p. 3.

Dubium secundo loco est, an Inquisitores possint absoluere ab
103 Hæresi, in foro Interiori † in qua re Iz. Guttier. Canon. quęst. lib. 1. cap. 13. n. 7. & Lud. à Paramo de Orig. Sanctę Inquisitionis, lib. 3. q. 9. n. 190. voluerint, Inquisitores posse in foro conscientię Hęreticos absoluere, ob Constitutionem quandã Clem. 7. quę incipit, Cum sicut §. Vobis, vbi papa dat facultatem, Inquisitoribus absoluendi ab Hęresi occulta, extraiuditialit, prę missa abiurationę, quod etiam sensit Duard. lib. 3. §. 2. q. 12.

Attamen contraria Sententia est Verissima, & cõmuniss. vti tenet Ricciull. lib. 5. c. 15. per tot. Sanctar. de hęresi, c. 5. dub. 7. per totum, & Barbos. qui alios allegat d. alleg. 40. n. 26 probaturq;, tũ quia, quod Inquisitores talem habeant facultatem in foro interiori, nusquam legitur, tum quia, quatenus illam haberent à dicta cõstitutione, Clem. 7. vtiq; illa esset per Bullam Cęnę sublata, vti diximus de facultate concessa Episcopis per Tridentinum.

Neq; obstat memorata const. nam verbum illud, extraiuditialiter, non excludit formam Iudiciariam, sz Notarium. & testes, sed solemnitatẽ Iuditij, vti pluries fuisse declaratum à Supremo Tribunali Sanctę Inquisitionis Romanę attestatur Barbos. vbi supra, n. 27. Et de tota hac materia absolut. ab excomunicatione huiusmodi, latiss. Diana resol. moralium, p. p. tract. 5. per totum.

104 Præter excomunicat. hęret. incurrit quoq; irregularitatem vti †notarunt Pegn. part. 3. comm. 162. versiculo, ac primum quidem, Sanch. in summ. libro 2. cap,

cap. 25. Riccíull. lib. 5. c. 17. Farin. de hęresi, quęst. 192. n. 67. & Sanctar. de hęresi, cap. 25. atq; hec quidem irregularitas, annexa est Hęresi sm̃ se, ac proinde incurritur lz. sit hæresis occulta, Sanch. n. 2. Farin. n. 68. Pegn. & Ricciull. locis citatis

105 Duratq; hęc irregularitas etiã postquã per pœnitentiam hęretici reuertũtur, Pegn. d. comm. 162. Ricciull. libro 5. cap. 18.

106 Extenditur autem irregularitas hæc ad fautores defensores, & receptatores Hæreticorũ Sanch. d. c. 25. n. 7. Farin. d. q. 192. n. 74. an autem extendatur ad eos qui abiurarunt de vehementi dicam tit. de Abiuratione §. sequenti.

107 Et quoniam irregularitas hæc duo efficit, nam impedit Hęreticum à Susceptione † ordinum, & si aliquos habeat ab eorum Ministerio, Ideo Quo ad promotionem ad ordines, cum tali Hęretico potest solus Papa dispensare, Sanch. d c. 25. n. 13. Farin. n 75. Sanctar. d. c. 25. n. 5. 6. qui alios allegant. Neq; Inquisitoribus suffragatur rescriptum, seu cõst. Clem. 7. incip. cum sicut, quia quo ad hoc reuocatum fuit dictũ rescriptum, per posteriores Pontificum constitutiones, vti notauit Pegn. p. 3. comm. 175. in fi. Vide Farin. d. q. 192. n. 76.

108 An autem cum Hęresis est, occulta † possint Episcopi vigore concilij Tridentini, sess. 24. cap. 6. ibi liceat Episcopis, dispensare in hac irregularitate, sicuti potest in alijs &c.

Suar. de Censuris, disput. 43. sect. 1. n. 15. & tractatu, de fide, disput. 21. sect. 5. n. 2. & Ricciull. de iure person. lib. 5. cap. 16. tenuerunt, quod, ex quo facultas concessa Episcopis absoluendi ab hęresi occulta est sublata, ita quoq; intelligitur sublata facultas dispensandi, per c. cum illorum, de sententia excomunicationis, vbi dicitur Episcopos non posse dispensare in his casibus, in quibus non possunt absoluere.

Sanch. vero, lib. 2. cap. 25. n. 15 Farin. d. q. 192. n. 79. & Sanctar. de Hæresi, c. 25. n. 7 & 8. contrarium tenuerunt, mouentur que ex generalitate concessionis factæ Episcopis, vt possint dispensare in omnibus irregularitatibus prouenientibus ex delictis occultis, excepto Homicidio.

Neq; obstat, text. in c. illorum, nam cum Cunciliũ Trridentinũ, coucedat facultatem Episcopis absoluendi, & dispensandi &c. si per Bullam Cœnæ, intelligitur sublata facultas absoluendi, vtique in facultate dispensandi nõ erit recedendũ à Concilio, & d c. intelligit, vbi dispẽsatio nõ esset

expres-

expresse cõcef. ita Gar. de Benef. p. 11 c. 10. n. 86. & Sãct. n. 8. in fi.

109 Quo vero ad dispensationem† vt possint Hęretici pœnitentes in susceptis ordinibus ministrare, dicendum est eam posse concedi ab Episcopis, ita Sanch. d. c. 25. n. 14 Sanctar. n. 6. & Farin. n. 78. qui alios allegant.

110 Limitatur tamen hoc, quo ad exercitium Sacramentorum Pęnitentiæ,† & Altaris, nam, quo ad hęc non possunt habilitari nisi à Papa, vti declarat Pius v. pro vt attestantur Farin. Sanctar. & Sanch. locis alleg. & Ricciull. d. c. 16. n. 8. seq., quinimo neq; qui abiurarunt de vehementi solẽt à Curia Archiepiscopali, Neapol. admitti ad audiendas Confess. teste Genuensi in Praxi, c. 53. n. 3. antiquę impressionis Ricc. collectan. 567. vers. 3. & decis. 217. quæ omnino videatur, vol. 2. vbi refert. decis. Supremi Tribunalis Sancti Officij de Vrbe.

Et quia in hoc capite pluries facta fuit mentio Hęresis occultę, notorię, & mentalis ad affectum incurrẽdi, tã excom. quam Irreg. ideo de materia vide omnino, Sanctarell. qui alios omnes cumulauit cap. 3. per tot.

§. 22.

De Infamia, & Priuatione Beneficiorum.

111 HAeretici ob Hęresim infamiam† incurrunt, & ob id Nobilitas Hæretici non excusat eum à Pęna ignominiosa, vlteriusq; priuantur, seu arcẽtur, & repelluntur ab omnibus Honoribus, dignitatibus, & publicis Officijs, ita latiss. probauit Farinn de hæresi, q. 189. n. 40 43. & seq. & Sanctar. de hęresi c. 25. dub. 2. Azued. vbi sup. n 162 seq.

Et iam supra 50. annos fuit per Congregationem D. D. consultorum Sancti Officij Cremonę. declaratum, electionem factam

112 in Decurionem† dictæ Ciuitatis, de quodam, qui abiurauerat vti hęreticus esse nullam, ipsũq; illius publici Officij incapacẽ, vt patet ex votis manuscriptis Reuerendiss. D. Marci Ant. Amidani, qui apud me reperiuntur, Et an infamia hæc extẽdat ad filios hęret. vide Sãct. vbi su. n. 12.

Controuertunt tamẽ D. D. hoc loco, num filij Hęretici, si Catholice viuant amittant antiquam nobilitatem. In qua re, quamuis Simanch. de Cath. Inst. tit. 29 n. 18. & seq. tenuit negatiuam sententiam, attamen contrarium tenuit, & rectius, Othalor. I C. Hijsp. de Nobilit. Hisp. 4. p. principale, cap. 9. quem seq. fuit Paschal. de Patria Potest, p. 4. cap. 5. n. 53. & seq. cum n. hij filij à iure infames reputentur, censentur quoq; incapaces nobilitatis

licatis.

113 Hanc infamiam, solus Papa, † seu Eminentiss. Cardinales Supremi Inquisitores, & illorum Tribunal, non autem singuli potest tollere, nec Inquisit. vel Episcopus possunt hæreticum ad famam restituere, ita pegna, comm. 4. p. p. in fi. Ricciull. libro 5. c. 19. n. 35.

114 Priuantur quoq: Hęretici omnibus Benefitijs, † siue ante, siue post delictum obtentis, Inhabilesq; ad alia obtinenda reddantur, quę extendũtur etiã ad receptatores, defensores, & fautores Hæreticorum, ita Sanch. latiss lib. 2. cap. 26. Sanctar. da hæresi cap. 33. Ricciull. de jure person. lib. 5. c. 19. & Farin. de hæresi q. 189. n. 69.

115 Non tamen, priuatio hæc beneficiorum comprehẽdit suspectos † de hæresi, ita Sanctar. d. c. 33. n. 6. & Ricciull. d. c. 19. n. 26. & n. 27. vbi, quod const. Pij 5. reseruans Sedi Apostolicæ beneficia Vacantia ob Hæresim, non habet locum in eo, qui abiurauit de vehementi, ita etiam Sanch. d. c. 26. 12. & Flaminius Paris. de Resign. benef. lib. 4. q. 3. n. 17. opt. Genuens. in praxi Archiepiscopali, Neapol. c. 53. n. 6. vbi meminit de pulcherima decis. Rot. in vna Gradicen. Canonicatus, coram Comitulo, 20. Iulij 1587. vbi late fuit probatũ, capitulum Cathedralis non potuisse denegare possessionẽ cuiusdam canonicatus, cuidam qui ante, 20, annos publice pœnitẽtiatus, abiurauerat de vehementi, dicta autem decisio habetur, apud Farin. post. primum vol, Consil. decis. 51. vbi etiam agitur, quando ex abiuratione sequaturin famia, & qualis.

115 An autem hęretitus pœnitens recuperet beneficia vid, est, pegna. comm. 162. vers. Iam tandem, p. 3. Farin. q. 189. n. 82 & seq. & Ricciull. d. c 19. n. 20. & seq. qui alios allegant.

§. 23.

De Pœna Mortis, Degradationis, & Priuationis Ecclesiasticę Sepulturæ.

117 PVniri solent hęretici, quandoq; morte, Degradatione, & priuatione Ecclesiasticæ Sepulturæ, sed quoniã penę hę solumodo locum habent, in hæreticis relapsis, vel impenitentibus, ideo de hisce pœnis agam in particulari tit. de Relapsis, & impęnitentibus, vbi etiam de hęreticorum, incapacitate ad succedẽdum.

118 Agendum quoq; hoc loco esset, de Confiscatione bonorum hęreticorũ, sed quoniã materia capi-

hæc quotidiana est, & ab omnibus pleniſſime p tractata, ideo me remito, ad tradita, per Pegnam, p. 3. comm. 158 & plurib. ſeq. Farin. de hæreſi, q. 190 per tot. Ricciull. lib. 5. c. 31. & plurib. ſeq. Sanch. pleniſſ in ſumm. lib. 2. c. 14. & plurib ſeq. & Sanctar. de hæreſi, c. 16. & plurib. ſeq. Quibus etiam locis agunt de capacitate, & incapacitate filiorum hæret. & his addendus Azeuedeus, vbi ſup. n. 180. & pluribus ſeq. Solummodo hoc loco controuerti poteſt, num ſubſtitutiones, quæ fiunt in caſu delicti valeant, & ſuſtineantur aduerſus Fiſcum, etiam in Sancto Officio, In qua re, Symach. de Cath. inſtit. titulo 9. n. 138. & pluribus ſequentibus. adeo tenaciter, opinatus eſt haſce ſubſtitutiones non valere, vt dixerit contrariam opinionem eſſe falſiſſimam.

E contra, vero Tellus Fernandez, ad leges Tauri, l. 27. n. 19. verſ. Ego vero libenter, tenuit, pro validitate harum ſubſtitutionum, & opinionem ſuam veriſſimam eſſe profeſſus fuit, quæ indubitata redditur, ſi teſtator in hiſce ſubſtitutionibus excludit Fiſcũ, ob cõſeruationẽ bonorũ in agnatione, colligit ex Maſtrill. deciſ. 181. Regni Siciliæ n. 1. verſ. pluries iudicauimus, ibi, maxime quando fieret, vt bona conſeruentur in agnatione, & ibi, Tellus reſpondet omnibus rationibus adductis à Symanch. loco citato.

Et opinionem hanc Telli tenuerunt etiam plurimi alij D. D. quos allegat, & ſequitur, Sanch. videndus in ſum. lib. 2. cap. 18. n. 24. & 46. vbi loquitur de excluſione fiſci, in caſu lęſę Maieſtatis Diuinæ, & humanę, & D. D. ibi allegatis, addi poteſt, Dõ. Didac Lud de Lima, in ſuis addit. ad Molinam, de Hiſpanorum primog. lib. 2. c. 12. n. 56. & Odd. de fideicom. ex prohibita alienatione reſultantibus, quęſt. 6. art. 3. n. 32. & pluribus ſequentibns.

An autem in hoc caſu legitima, & Trebell. delinquentis ſpectent ad fiſcum.

Quo ad legitimam dicendum eſt eam (etiam ſi eſſet prohibita) ſpectare ad fiſcnm, vt fuit deciſum in Magna Curia Regni Siciliæ, iuxta Magiſtralem deciſionem Marij, Mutæ 46. per totẽm, quæ etiam in concuſſe obſeruatur nunc, in Illuſtriſſimo Magiſtratu extraordinario Mediolani, contra deciſionem Maſtrilli, 181. & conſilium Surdi, 570. & idem tenendum eſt, de Trebell. ſi non ſit prohibita, vel ſi ſit prohibita, ſi ſimus in locis in quibus ea non poteſt prohiberi, filijs primi gradus.

Et hic, dum Annis præteritis, vti Aduocatus defenderem bona Io. Baptistæ Bouerij, affinis mei, coram Illustrissimo Magistratu Extraordinario Mediolani, quę subiecta erāt fideicomisso in Casu delicti, cum prohibitione legitimæ, & Trebillianicæ, & allegarem consilium illud Surdi, & decisionem Mastrilli, non potui obtinere, nam ille Illustriss. Ordo, decreuit bona esse relaxanda substitutis, retenta pro fisco legitima, & Tribellianica, quia Cēx Tribellianica, iuxta consuetudinem inueteratam non potest prohiberi filijs primi gradus secūdū cons. Bottæ 63 n. 6. in fine.

§. 24.

De Pœna carceris, & alijs Pœnitentijs Salutaribus, Pœnitentibus Hæreticis Imponendis.

119 Ecclesia (hæretico ad pœnitētiam recepto) solet illū condemnare ad pœnam Immurationis, seu perpetui carceris, vt colligitur ex Concilio Tolosano, cap. 10 §. Hæretici autem, cuius verba referuntur à pegna. p. 3 comm. 46. sub litera E. vbi, etiam, refert aliū insignē locum Concilij Narbonensis, cap. 9. & vers. quāquā vero, vbi ex Concilio Bitterensi ponit ritum olim seruari solitum in hac Immuratione, latiss. de hac Hæreticorū pœnitentium pœna, Farin. de Hæresi quæst. 193. n. 101. & plūribus seq. Azued vbi supra, l. 2. n. 19, vbi quod hodie Hæretici, loco carceris perpetui, damnātur ad triremes.

120 Hoc tamen non habet locum in hęretico sponte † comparente, vti dixit Pegna p. 3. comm. 142. vers. Primus est, & nos infrà late, in tit. de Sponte comparentibus, & tempore gręę

121 An autē, Inquisitores possint pœnam hanc perpetui carceris mitigare, † Dicendum est quod sic, vti manifeste colligitur, ex text. in c. vt comissi, de hęret. in 6. Pegn. comm. 145. p 3. Farin. qui alios omnes allegat d. q. 193 n. 104 vbi quod Inquisitores possunt pęnam illā mutare, & mitigare Peg. Vid. com. 108. ibid.

122 Si tamen, sententia perpetui carceris fuisset lata a Supremo † Tribunali Cardinalium Supremorum Inquisitorum, tunc pęna illa perpetui carceris mutari nō posset, sine ipsorum Cardinalū licentia, vti notauit Zanard in summ. Diuin. Præcep tom. 2 c. 86. de carcer Sancti Officij §. Quinto Noto, vers. dummodo Sententia non fuisset lata.

Intra quantum autem tempus so-

pus ſoleat diſpenſari in carcere
123 perpetuo† certa regu. dari nó poteſt, ſed hoc arbitrio relictũ eſt Inquiſitorum, & Simanch de Cath. inſt. tit. 16. n 20. quem ſequitur Pegna vid. comm. 108 p. 3. verſ. Queſitum ſcio, & Zanardi in ſumm. loco citato, §. 6. Noto, dixit ſolere poſt triennium Inquiſitores cum ordinarijs diſpẽſare, poſt octauum, vero annum cum condemnatis ad carcerem perpetuum irremiſſibiliter, & facilius cum vltramontanis, quam cũ Italis ſolet diſpenſari Farin. n. 107. Azued. vbi ſupra d. l. 3. n. 18.

Vnum hoc loco addendum eſt, Inquiſitores non debere diſpenſare in carcere perpetuo, cum condemnatis ad illum poſt grandẽ pertinatiam, & longas diſputationes, niſi conſulto prius ſupremo Senatu Romanæ Inquiſitionis, ita Zanardus loco ſupra citato, § 6. Dico in fi.

124 Et an Clericus immurandus, ſit prius† degradandus, & qualiter, non leuis eſt inter D. D. controuerſia.

Sed breuiter in hac re dicendum, talem clericum perpetuo immurandum, eſſe prius degradandum, non realiter, ſed verbaliter, ita Pegna. comm. 46. verſ. Et conſequitur p. 3. vbi quod lz. de iure talis clericus eſſet realiter degradandus, attamen quia ſæpe cum condemnatis ad perpetuos carceres ſolet ex benignitate Sancti Officij diſpenſari, ideo in praxi ſeruatur, vt degradetur ſolum verbaliter, Sanctar. de Hæreſi, cap. 26. nu. 2. ſeq. latiſſ. Farin. de hæreſi, quæſt. 189. n. 13. & ſeq. vbi de ſtylo ſupremi Tribunalis Zanard. d. c. 86. §. ſed hic Nota.

125 Vbi autem Mulier† nupta ad Miſericordiam recipitur, tunc conſulta tamen prius ſuprema Inquiſitione Rom. aſſignari ei poſſet domus Maritipro carcere, ita poſt Pegnã, & Zechium, dixit Farin. vbi ſupra, n. 105.

Tandem Animaduertendum ẽ carcerem perpetuum Hęretico
126 pœnitenti aſſignatum, non debere eſſe ita arctum, vt intra paucos dies reus moriatur, nam tunc Inquiſitor redderetur Irregularis, Pegna. vid. comm. 107. verſ. Veruntamen, & Farin. vbi ſupra, n. 106.

Vltra carcerem perpetuum ſolent, etiam Hæreticis pœnitentib. dari, & imponi pœnitentię†
127 ſalutares, Pegna comm. 144 p. 3. vbi, quid conſiderandum ſit in hiſce pœnitentijs Imponendis, & quales eſſe debeant

§. 25.

De Hæreſiarchis.

128 HAereſiarcha † dicitur, non ſolum, qui nouas hęreſes adinuenit, ſed etiam, qui ab alijs inuentas defendit, & alijs prædicat, vti probauit, Pegn. comm. 64. in prin p. 2. & P. Zanard in ſumm. diuin. Prącep. p. p. tit. de fide, §. 14. Dico.

Circa hoſce Hæreſiaſchas magna inter D.D. controuerſia eſt, an abſq; miſericordia (etiam ſi conuerti velint) pro prima vice

129 † tradendi ſint Brachio ſæculari.

Nam tradendos, latiſſ. probauit, Simanch. de Cath. Inſt tit. 47. n 50. & in Encherid. tit. 59. n. 1. Royaſ. p. 2 n 339. de hęret.

At non eſſe ſęculari Curiæ tradendos, dixit Pegn. comm. 64. ſupra citato, vbi nonnullorum Conciliorum veterum loca ad hoc adducit, Farin. de hæreſi, quæſt. 193. 1. ſeq. atq; hoc verius videtur.

Opinio tñ Simanch. omnino recipienda eſſet Primo ſi magnã oſtenderint pertinaciam, & obſtinationem, in ſe conuertendo ad fidem.

Secundo, ſi enixe prącce, prącibus, & minis alios ad hæreſim ſeduxerint.

Tertio, vbi Regibus, & Principibus Hæreſes, perſuadere conati ſint, Hiſce .n. caſibus abſq; miſericordia ſęculari brachio relinquendos, docuerunt, Pegn. vbi ſupra, verſ. Illos autem Hęreſiarcha, Farin. d. q. 193. n. 7. & ſeq. Zechius in ſumm. p. p. tit. de Fide, Rubr. de hęreſi, c. 11 n. 17. verſ. Fallũt prędicta, & Zanard. in ſum d. tit de Fide, §. 14. Dico, verſ. 2. ſunt morti adiudicandi.

130 Tandem † ad finem huius tituli, notandum eſt cauſas Sanctæ fidei, hoc habere ſpetiale quod poſunt ferri ſententię, etiã die feſtiuo in honorem Dei, prout ita etiam de cõſuetudine ſeruatur, & die 26. Iulij 1605. reſcripſit Sacra congregatio Eminẽtiſſimorum D. D. Cardinaliũ Supremorum Inquiſitorum, teſte Mario Anton Var. reſol lib. 3. reſol. fin.

131 Quomodo autem cum hæreticis cõfeſſarius ſe gerere debeat, dicam in tit. de hæreticis pœnitentibus, impenitentib. & relapſis.

TITV-

TITVLVS SECVNDVS
DE HAERETICIS, POENITENTIBVS, Impenitentibus, & Relapsis.

SVMMARIVM.

Haereticis pœnitentibus, ex benignitate parcitur ab Ecclesia, n. 1.

Quis dicatur hæreticus pœnitens, n. 2.

Quo nam tempore hæretici pœnitentes recipiãtur, n. 3.

Vera Sententia, n. 4.

Intellectus .c. ad abolendam, de hæret., in verbis, continuo &c. n. 5.

Hæreticus pœnitens, post traditionem Brachio Seculari, an admittatur ad Misericordiam, n. 6.

Pœnitentes variis penis puniuntur, n. 7.

In harum penarum Impositione, quæ considerandæ, n. 8.

Hæreticis pœnitentibus de iure bona confiscantur, sed de generali consuetudine eis condonantur, n. 9. vbi an recuperent beneficia, & an abiurantes de vehementi, sint ad ea obtinenda inhabiles.

Quatuor casus, in quibus Hæretico pœnitenti pro prima vice non parcitur, n. 10.

Hæreticus impœnitens, quis, n. 11.

Negativus habetur pro Impœnitente, n. 12.

Item Recontialiatus, si omnes errores suos, & complices non revelauerit, n. 13.

Item sũ aliquos, qui post abiurationem revocat suam confessionem. asserens se innocentem fuisse, n. 14. magis tamen vera sententia est, hos dicendos esse temerarios, & vt tales puniendos.

Praxis cõn impœnitentes, n. 15.

Inquisitores habent iurisditionem cõtra pœnitentes, non implentes pœnitentias, n. 16.

An hæc iurisd. extendatur, etiam ad causas ciuiles, n. 17.

Fugens a carcere sibi assignato, pro pœnitentia, an sit habendus pro relapso, n. 18.

Est habendus, pro Impœnitente, n. 19.

Quid, de fugiente e carcere sibi assignato ad custodiam, n. 20.

Talis fugiens, si nequeat cõprehendi habetur pro confesso, & Impœnitente, n. 21.

Quæ dicta sunt de fugiente e carcere, an sint extẽdẽda ad pœnitentias non implentes, n. 22.

Ex non obseruantia pœnitentiæ, an oriatur suspitio hæresis, & qualis, n. 23.

An quis possit se obligare ad pœnitentias

Vtæ obseruandas, sub pœna relapsi, n. 24.
Onus probandi obseruantiam pœnitentiarum incũbit allegãti, n. 25.
De relapsis, qui D.D. agant, n. 26.
Relapsus, quis iudicari debet, n. 27.
Reincidens in hæreses, quas abiurauit est relapsus, n. 28.
Abiurans de vehementi, si postea in easdem hæreses, quas abiurauit incidat habẽdus ẽ, pro relapso, n. 29.
Quid de forti lego, qui p. abiurauit ob dæmonum inuocationem, & postea de eadem inuocatione reperitur confessus, n. 30.
Qui primo abiurauit de vehementi, si in alias hæreses incidat dicitur relapsus, n. 31.
Idem, de his qui postea incidunt in eandem hæresim, n. 32.
Alius casus, in quo quis habetur pro relapso, n. 33.
Vt quis sit relapsus, debet constare de lapsu in hæresim, n. 34.
Bis abiurans de leui, vel vehementi non habetur pro relapso, n. 35. & seq. vbi, & ref. pulcherrimus casus.
Relapsus relaxatur brachio seculari, etiam si poeniteat, n. 37. & 38. si poeniteat, prius strangulatur, & postea comburitur, n. 39.
Ecclesia admittit relapsos ad Sacramenta pœnitentiæ, & Eucharistiæ, n. 40. & seq. non tamen admittit eos ad sepulturam Ecclesiasticam.
Relapsi torquentur, super complicibus, n. 42.
Relapsus non admittitur ad Abiurationem, n. 43. vti quod admittit bona, & an eius filij succedere possint in maioratu.
Iudices laïci, tenentur statim Exequi Sententias Inquisitorum contra Hæreticos latas, n. 44. vbi, quod in Causis hæresis nullomodo possunt Laïci se se ingerere, etiam sub prætextu violentiæ.
Hæresis pure mentalis non habet annexam excomunicationem Bullæ, n. 45.
Hæresis externa, quæ dicatur, n. 46.
Hæresis externa habet anexam excomunicationem, n. 47.
Quæ considerare debeat confessarius, cum hæresis est externa, n. 48.
Quomodo se debeat gerere confessarius, cum proferente verba hæretica, absq; animo hæretico, n. 49.
In Sacramentali Confessione, quid exigere debeat confessarius ab hæretico, n. 50.
Quomodo ad contritionem peccatorum suorum induci debeat hæreticus a Confessario, n. 51.
Quomodo pariter in catholica veritate confirmandus, n. 52. vbi adducitur insignis locus D. Hieron.
Confirmatio in fide Catholica a Deo præcibus, & lacrimis abtinenda, n. 53.
Perseuerãtia est donum speciale Dei, requirens peculiare Christi Domini auxilium, n. 54.
Tractus sæpe ab hæretico, & corde, & ore proferendus, n. 55.

Post

Post datam absolutionem, de quibus sit Hæreticus monendus, n. 56.
Quomodo Confessarius se gerere debeat cum hæretico negativo, remissive, n. 57.
Hæreticus Negativus, an sit in foro conscientiæ absoluendus, n. 58.
Negativus innocens, si fateatur hæresim, an pecet mortaliter, n. 59.
Relapsus admittitur ad Sacramentum pœnitentiæ, & Eucharistiæ, n. 60
Episcopus, & Inquisitor non absoluunt in foro Conscientiæ ab hæresi, n. 61.
Relapsus relaxatus brachio sæculari, dicitur in articulo mortis, n. 62.
Hæreticus occultus, qui absolutionem in foro conscientiæ non potuit obtinere, quid agere debeat, n. 63.

§. I.

De Hæreticis Pœnitentibus.

1 POenitentibus Hæreticis ex benignitate Piæ matris Ecclesiæ parci, patet ex text. in l. Manicheos, Cod. de hereticis, & in .c. ad abolendam. §. præsenti, & § laycus, de hæret. vbi, id docuerunt omnes canonistæ, longa serie relati, per Farin. de Hæresi, q 192. n 2. Simanch. de Cath. Inst. tit. de pœnitentibus, n. 1. & seq Zechium in summa, tit. de Fide, Rubr. de Hæresi, c. 1. n. 17. p. p. Lud. à paramo de Origine Sanctæ Inquisit. lib 3. quæst. 9. n. 51. & seq. & Campanil, in diuersorio Iuris Canonici, Rubr. 11. cap. 26 n 44.

2 Pœnitens autem Hæreticus in proposito dicitur, qui errorem mente, aut etiam facto conceperat, & post modum cognita veritate ad se reuersus, rescipiscit Campanil d. n 44 post Pegn comm 65 sub littera B. part. 2. & Farin. vbi supra, n. 4.

3 Difficultas tamen maxima est, quo nam tempore pœnitentes Hæretici † recipiantur, oriturq; præcipue hæc difficultas, ex text. in c. ad abolendam de hæret. ibi Nisi continuo post deprehensionem erroris, ad fidei Catholicæ vnitatem sponte recurrere &c. & in §. laycus ibid Nisi abiurata Hæresi, & satisfact. exhibita, confestim ad fidem consurgerit.

Ob cuius text. dispositionem non defuerunt, qui dixerint, hæreticum ad pœnitentiam non esse admittendum, nisi statim post deprehensionem, se ipsum corrigat. de quibus Menoch. de Arbitr. Iud. cas. 373 n. 3.

Alij vero, hoc in Arbitrio positum esse Inquisitorum, dixerunt

runt, & ita senserunt plurimi relati, per Pegnam comm. 8. vers. quod vero, p. 2., quos etiam sequutus fuit, Menoch. dicto cas. 373. n. 5.

4 Verissima tamen † in hac re Sententia est, quã etiã cõmunis huiusce Sancti Tribunalis praxis approbauit, hæreticos, quando cumq; ante Sententiam pœnitentes, ad misericordiam esse admittendos, tuncq; etiam dici eos statim, ac confestim ad Ecclesiæ vnitatem redire, cum ante Sententiam, (in quacunq: tandem Iuditij pte) redeunt, & hanc Sententiam probarunt; Zanch. de Hæret., cap. 16. n. 7. vbi latiss. Campeg. in Addit Pegn. d. com. 8. vers. Vsus autem; Simanch. de Cath. Inst. tit. 47. n. 40., & in Enchirid. tit. 58. n. 11 vbi alios D.D. antiquos allegat, latiss. Farin. de hæresi q. 193. n. 55.

5 Neq; his obstant dictiones † cõfestim, & continuo, nam intelligendæ sunt, cum temperamento temporis, & aliquando, pro subiecta, materia longũ interuallũ admittunt, vt in propositio, animaduertit, Symanch. in Encherid. tit. 58 n. 15. & ad illius textus intellectũ videdus é modernus Barbos. ibidem, num. 9. & 10. & Fernandez, de Otero, Diuerss. quæst. Iuris par. 3. q. 13. n. 12.

An autem aliquando etiã post Sententiam, imo, etiam post tra-
6 ditionem factam, brachio † sæculari admitti possit ad misericordiam hæreticus pœnitens, controuertunt D.D. In qua re, breuiter, & resolutiuè.

Dicendum est, quod in arbitrio positum est Inquisitorum, & Episcoporum admittere, dictos hæreticos ad misericordiam, etiam post traditionem factam de eis brachio sæculari, ita Bursat cons. 90. n. 34. vol. 1. Parin. d. q. 193. n. 62. qui alios allegat.

Bene verum est, quod rariss. huiusmodi hæretici, admittendi sunt ad misericordiam, maxime, vbi iam traditi essent brachio sæculari, quoniam conuersio de illo tempore facta, non præsumitur facta, ex corde, sed ob dolorem vrentis ignis, & timorem mortis, & ita etiam nos experientia docuit, & exemplũ refert Eymericus in Direct. p. 3. in 10. modo terminandi processum, n. 204. vers. & de facto, de quodam Sacerdote, qui, vti impœnitens non relapsus, in Ciuitate Barchinon. in Cathalonia, fuerat traditus brachio sæculari, & igni applicatus, & etiam ex vna parte, aliqualiter adustus, cœpit clamare, quod educeretur, quia volebat abiurare, & sic factum fuit, sed post quatuordecim annos, inuentus fuit permansisse continue ĩ hæresi, ac multos

infeciss-

infeciſſe, vñ vti impęnitens relapſus fuit combuſtus, ita Pegn. 2. p. comm. 36. ſub littera, E & 3. p. comm. 46. ſub littera, H. & latius Albert. c. 1. de Hæret, in 6. q. 12. n. 16. Royas de Hæret. p. 2. n. 193. Symancha de Cath. inſt. tit. 46. n. 40. latiſſ. Azeued. ad Regias Hiſp. Conſt. nouę recom pil. lib. 8. tit. 3. l. 3. n. 10. ſeq.

Quamuis autẽ, pęnitentes hæretici ad miſericordiam admittãtur, attamen varijs alijs pęnis puniendi ſunt, & in ſpetię pæna
7 † perpetui carceris, de qua late, ſupra dixi, in tit. p. de hęret. Varię quoq; pęnę ſalutares eis imponuntur, & condemnari vlterius ſolent, ad delationem habitelli cũ crucibus ſuper veſtes, de qua re plura apud, Symanch. de Cath. Inſt. tit. 47. n. 9. & n. 11. vbi de occultante habitellum, Pegn. p. 3. comm. 44. ſub littera F. Lud. à Paramo de Origine Sancti Officij, lib. 1. tit. 2. cap. 4. & 5 & Farin de hæreſi, q. 193. n. 91. & ſeq. & Fernand. de Otero, d. q. 13.

In harum tamen pęnarum Impoſitione, maxima ratio haben-
8 da eſt ad † tempus, quo hęretici iſti cõuertũtur, nã mitius puniẽdus eſt, qui metu imminẽtiũ probationum confitetur, quam, qui in çarceres coniectus cõfitetur, & mitius punitur hic, quã, qui poſt publicatas attęſtationes confiteretur, vti notauit Symanch. de cath. inſt. tit. 47. n. 28. & ſeq.

Et lz. inter hęreticorum pęnas, pręcipuum teneat locum confiſcatio bonorum, quæ de iure habet locum, non ſolum in hęretico impenitente, vel relapſo, ſed etiam in pænitente, vti animaduertit, Simanch. d. tit. 47. n. 15. & in Encherid. tit. n.

9 Attamen, ex † generali totius Italiæ conſuetudine receptum eſt, vt Hęretico ad cor reuerteti, bonacõfiſcata cõdonẽtur, vti not. Clar. in §. hęreſis, n. 7. Zaſ. conſ. 23. n. 11. & 16. lib. 1. Surd. conſ. 386. n. 26. Farin. de hęreſi q. 190. n. 131. & ſeq. vbi quod Sãctũ vniuerſalis reipublicę chriſtianæ Inquiſitionis Tribunal, omnes hęreticos pœnitentes ſemper condemnat in hęreticorum pęnas, in exequutione tamen, & occupatione bonorum, magna cum miſericordia, & circumſpectione procedere ſolet latè Ricciullus de iure perſon. &c. l. 5. c. 42. & c. 43. vbi an Pœnitens hęreticus recuperet iuſpatronatus & c. 44. vbi, quid de benefitijs, Certum tamẽ eſt, quod qui abiurauit non vt hęreticus, ſed vt ſuſpectus tantummodo, etiam de vehementi non eſt inhabilis ad beneficia, etiã Cathedralia Freitas ad Roder. de confeſſ. ſollicit. q. 24. n. 71. Lotter de re benefi-

ciaria libro 2. cap. 43. n. 34.

§. 2.

De Casibus in quibus Hæretico Pœnitenti etiam pro prima vice non parcitur.

10 QVamuis regulariter pœnitens hæreticus ad Misericordiam pro prima vice admittatur, in nonnullis tamen casibus ei nullo modo parcitur.

Primus casus est, in cellebrante Missam, & ad ministrante Sacramentum pœnitentiæ cum Sacerdos non sit, nam talis etiam pro primo lapsu traditur curiæ sæcularí, vti probaui in proprio tit. de celebrantibus &c.

Secundus casus est, de hæreticis, qui negant Trinitatem, Diuinitatem, D. N. Iesù Christi, Eius conceptionem de Spiritu Sancto, mortem ipsius, vt nos redimeret, ac Virginitatem B. M. V. vt habetur in const. Pauli 4. Incip. Cũ quorũdã hoĩum malitia, quæ Romæ die 18. Maij 1597. fuit practicata, dum in Ecclesia Sanctę M. supra mineruã, vnus pœnitens, qui inciderat in casum dictę constitutionis fuit sęculari brachio relaxatus, vt attest. Campan. in diuers. Iuris, Can. Rubr. 1. n. 47. in fi. & de hac Bulla vide Scortiam in sęlectas Rom. Pontif const. epit. 67.

Tertius Casus est, de quo in cõstitutione eiusdem Pauli 4. Incip. Cũ ex Apostolatus Officio, de quibusuis Magistratibus, & Dominis Ecclesiasticis, & Temporalibus incidentibus in scisma, de quo dixi in tit. de schismate.

Quartus casus est In Lamijs, quę per Malefitia aliquos occiderint, vt per constitutionẽ Greg. xv. de qua in tit. De Sortilegis, quę Bulla impressa habetur post hunc tractatum.

§. 3.

De Hæreticis Impœnitentibus.

11 HAereticus impœnitens dicitur, qui de hęresi conuictus, tenaciter errorem defendit, nec vult illum cognoscere, & detestari, & ad Ecclesiæ vnitatem redire, imo recusat Hęresim abiurare, vel se purgare ad arbitrium Inquisitoris, & Episcopi, ita Eymericus in Directorio Inq. p. 2. quæst. 40. n. 1. vbi Pegn. & latiss. Farin. de Hęresi, quæst. 196. n. 2.

12 Hinc Colligitur primo, quod Hęreticus Negatiuus † de quo supra in tit. p de Hęresi, habendus est pro hæretico impœniten-

te, Fa-

te, Farin d. q. 196. n. 16.

13 Secundo colligitur, quod, qui de se confitetur, & Ecclesiæ reconciliatur, si postea compertũ sit, quod non omnes suos errores, & complices reuelauit, reputatur, vt hęreticus impęnitẽs, Symãch. de Cath. instit. tit. 48 n. 27. & ĩ Enchirid. tit. 29. n. 13. & tit. 61. n. 4. Royas de hęret. p. p. n. 195. Pegn. p. 2. comm. 19. vers. Ex his possumus Lud. à Paramo de Orig. S. Officij, lib. 3. q. 9. n. 193.

14 Tertio, ex ijsdem apparet, habendum esse pro hęretico impęnitente, qui † retractat confessionem suam post Sententiam, & abiuratiionem, asserens se confessum metu tormentorum, & se fuisse innocentem, ita Calder. cons. 2. de hęret. Simanch. de Cath. inst. tit. 13. n. 25. & tit. 60. n. 8 Royas de hęret: p. 2. n. 255. Quamuis, & melius dixerit, Simanch in Enchirid. tit 29. n. 11. talem reuocantem suam confessionem, & dicentem se iniuste damnatum, potius condemnandum, vti temerarium, quam vti impœnitentem, & pœnis arbitrio Iudicum inulctandum, vt fustibus &c. pro vt ita obseruari in Sancto Officio, attestatur idem Symanch. de Cath. Inst. tit. 13 n. 26. & Farin. d q. 196. n. 23

15 Praxis † contra hos impœnitentes est, vt diu in carceribus detineantur, sępius moneantur, vt conuertantur, quod si noluerint pœnitere tradendi sunt curię sęculari, vt viui cõburantur, ita Pegn. p. 2. comm. 65. vers. in his, Farin. d. q. 196 n. 4. & seq. vbi alij allegantur, Non obstantibus ijs, quę in contrarium ab hęreticis allegatur, ex Matth. 13. vers. 30. sinite vtraq; crescere vsq; ad messem, circa quem locum videndus est Sixt. Senens. in sua Bibliot. Sancta, lib. 6. Annot. 60. & Io. Maldon. in dictũ locum Matth.

§. 4.

De non Implentibus pœnitentias.

16 SVpponenda hoc loco est cõmunis D.D. traditio, quod contra † non implentes pœnitẽtias possunt Inquisitores Hæreticę prauitatis procedere, vti cõtra Decium cons. 137. & Probũ ad Monachum, in c prędsidentes, de hæret. in 6. & Decian. Tract. Crimin. lib. 5. cap. 54. n. 40. & cap. 55. n. 11. firmarunt, Symanch. de cath. instit. tit. 48. n. 29. & 30. & in Enchirid. tit. 61. n. 7. Pacian. cons. 19. n 37. Pegn. com. 146. p. 3. & Farin. de Hęresi, q. 193. n. 123. qui alios allegat, hoc supposito.

Dubitari merito potest, quousq; hæc Inquisitorum iurisd. se

se extendat, an sz. huiusmodi pœnitentes, tam in ciuilibus, quam in criminalibus, sint à regia Iurisditione exempti. in qua re.

Calder. consilio 7. de Iuditijs Host. in Summ. in tit. de foro compet. Ant. de Butr. in c. 2. de foro compet. & Berous, c. de his, de Accusat. affirmatiuã Sẽtentiam probarunt, moti ex. c. aliud. 11. q. 1. ibi, vñ si quis pœnitens habet causam, quam negligere forte non debeat. melius expetit Ecclesiasticum, quam forense Iuditium, quod generaliter, ibi Gratianus, intelligit de quacumq; causa, tam ciuili, quã Criminali.

Royas tamen sing. 98. Symanch. de Cath. instit. tit. 47. n. 19. Couar. Pract. quæst. c. 34. n. 3. Pegn. d. comm. 146. Vers. Cæterũ, tenuerunt, (& melius) hosce pœnitentes posse indistincte conueniri coram Iudicibus Regijs, quia nulla lex hos à Iurisd. suorum Iudicum eximit, neq; obstat text in d. c. aliud, tum, quia ibi cõsilium datur, non præceptum, tum quia ibi loquitur text. de actore, non reo, ita Symanch. & Pegna omnino videndi locis allegatis.

Dubitari secundo loco potest, num fugiens e carcere sibi pro pœnitentia assignato habendus
18 sit pro † relapso.

In qua difficultate Archid. Io. Andr. Dominicus, & Anchar in c. vt commissi. §. nec non, de hæret. in 6. voluerunt fugentem e carcere habendum esse pro relapso.

Verum Symanch. de Cath. inst. tit 16. n. 24. opinionem hanc falsam, & crudelem esse dixit, quod etiam voluerunt Pegn. d. comm. 146 vers. veruntamen contraria, & Farin. d. q. 193. n. 135. vbi, etiã quod ita in supremo tribunali Ro. Inquisitionis seruatur in praxi, Ratio istius opinionis est, quam adduxit loco cit. Symãch. quia relapsus non est, nisi qui in Hæresim labitur, at fugiens è carcere, nullam Hæresim fuga committit, igitur non est relapsus.

19 Licet autem, hæreticus relapsus non sit, talis fugiens censendus, habendus tamen est pro hæretico Impenitente, quamdiu in fuga permanserit, ita tamen vt si compareat, possit ad pœnitentiam admitti, Pegn loco cit. versiculo itaq; quamdiu Rim. Iun. conf. 150. n. 25. Menoch. conf. 82. n 127. & 132. Farin. vbi sup. n. 136. in fin.

20 Atq; Hæc de fugiente à carcere sibi assignato †ob pœnitentiam, extendi debent ad fugientem e carcere sibi assignato ad custodiam, nam fugiens ex carcere sibi dato ad custodiam, pendente processu, si honestior sit diligentius custoditur, & durius punitur. si

tur, si vero, sit Vilis, fustibus cœditur, atq; ita in praxi seruari attestatur, Symanch. d. tit. 16. n 23. quem sequitur Farin. vbi sup. n. 138.

21 Quod si comprehendi nequeat, tunc † contra eum proceditur, vti confessum, & impœnitentẽ, Symanch. vbi sup. & in Enchiridio tit. 26, n. 5. & in annot. ad Zanch. cap. 8. Royas de Hæret. p. 2. n. 185. Lud. à Paramo de Orig. Sancti Offi. lib. 3. q. 4. de Ordine procedendi, n. 72. Et de hac re videnda est Const. Pij V. Si de protegendis, vers. Quiue carcerem.

22 Quæ autem hucusq; dicta sunt de fugiente † ex carcere sibi ad pœnitentiam dato, extendenda sunt ad omnes, qui alias quascũque pœnitentias non obseruant, nam magis, hi impœnitentes dicendi sunt, quam relapsi, vti docuerunt Pegn Symanch & Farin. locis supra citatis.

23 Vbi tamen ex non † obseruãtia pœnitentiæ iniunctæ. siue deinde illa nõ obseruantia consistat in omittendo siuè in comittendo, oritur vehemens hæresis suspitio, vt si iniunctum fuerit reo, quod comunicet bis in anno, & ipse per plures annos non communicauerit, vel in iunctum fuerit, ne hæreticos amplius recepter, & ipse aliquos postea receptauerit, tunc tales habendi essent, vti relapsi, secundũ distinctionem Calder. in c. litteras de præsumption. quem refert. & sequitur repert. Inq. in verbo, Pœniten. vers. sed posset Quęri, & Pegn. d. comm. 146. verss. sed Calderinus.

24 An autem aliquis possit se se, sub pœna relapsi, obligare ad pœnitentiam peragendam, controuersum aliquando extitit.

Sed communis opinio est quod non, vbi alias à Iure, ob non obseruantiam pœnitentiæ nõ esset relapsus. Ratio est quia nullus est Dominus membrorum suorum, nisi quatenus leges permittunt. l. liber hom o, ad. l. Aquiliam, atq; ita tenuit Pegn. d. comm. 146. vers. & quamuis, quibus addo Ego, D.D. Placentinos, in 14. Casu Placentino, post iuditiale Locati, vers. at hoc nihil est, fol. mihi 460. Menoch. cons. 82. n. 113. lib. 1. vbi pluri ma intermiuis huius materiæ.

25 Tandem notandum, alleganti se adimpleuisse pœnitentias sibi iniunctas, incumbere † onus probandi, quoniam implementum pœnitentię est quod fact, & facta non pręsumũtur, nisi probetur. l. in Bello §. factæ ff. de capt. & postlim. reuers. c. cum in Iure, de Officio delegati.

§. 5.

§. 5.
De Relapsis.

26 HAereticorũ relapsorũ† materia tractatur in c. ad Abolendam, §. qui vero, & in §. Illos quoq; de Hæret. & in c. accusatus, in prĩcipio, & §. eum vero, & §. ille quoq; de hęret. in 6. quod capud desumptum est, ex constit. Alex. IV., quę incipit, Quod super.

27 Ex quibus iuribus colligitur, quod ille† iudicari debet relapsus, qui vel primo abiurauit hęresim formalem, & postea incidit in vehemẽtem suspitionem, vel qui primo abiurauit de vehementi, & postea incidit in hęresim formalem, sufficit. n vt constet semel, de vno lapsu verè, sine ante, siue post, ita expresse docuerunt, Gemin. in c. accusatus §. ille quoq; de hæret. in 6. Grilland. de hæret. q. vltima in fi. Gundissal. in simili tractatu, q. 20. n. 5. Locatus in iudiciali, in verbo relapsus, n. 3. Symanch. de Cath. Inst. tit. 57. n. 4. Et in Enchirid. tit. 60. n. 2. Lucerna Inquisitorum, in verbo relapsus, n 4. Zanchin. de hęret. cap. 16. n. 3. Albert. de Agnoscend. Assert q. 25. n. 25. Alph. à Castro, de Iusta Hæret. punitione lib. 2. c. 2. Royas. de hæret. p. 2. Assert. 41. Pegn. ad. Director. p. 2. comm 64.

Ex supradictis possunt firmari, sequentes iuris conclusiones.

28 Prima, Conclusio† erit, quod ille verè dicitur relapsus, qui abiurat vnam, vel plures species Hæresis, & postea incidit, in easdem hæreses, quas prius abiurauerat, vti notauit. Eymericus in Director. p, 2. quæst. 58. Zanch. d. c. 16. n. 2. Lælius Zechius, in summa. p. p. Rubr. de fide. c. 11. de Hæresi, n. 19. vers. dicuntur vero, Farin de hæresi, q. 195. n. 1. Sanctar. in eodem tractatu, de Hæresi, c. 42. n. 1. & hoc etiam vĩ conuenire *rationi naturali*, nam verbum Relapsus considerando particulam (re) vĩ referri ad actum reiteratum eiusdem speciei, .l. verbum reddendi, de verb. significatione.

29 Secunda, Conclusio† est de eo, qui dicitur relapsus iuris fictione, vt si abiurauit de vehementi, articulũ de Purgatorio, vel de puritate B. M. V., & postea deprehenditur per confessionẽ, vel probationem testium, incidisse in easdem speties Hæresium formaliter, vt est text. in d. c. accusatus in princpio; ita Eymeric. in Direct. d. q. 58. n. 3. vbi Pegn. vers. Altera. est illius, Farin. d. q. 195. n. 10., & Sanctar. in alleg. c. 42. n. 6. qui alios allegant.

30 Ex qua conclusione apparet, quid sit dicendum de† sorttilego, qui

go, qui qrimo abiurauit ob dæmonum inuocationē, & postea de eadem inuocatione est confessus, vel conuictus, nam si, vel prima, vel secunda vice, abiurauit, tanquam Hæreticus formalis, tunc habendus est pro relapso, vt quia V. G. crediderit Dæmones posse cogere liberam hominum voluntatem, &c. secus si tam prima, quam secunda vice abiurauit de vehementi, ita Symanch. de Cath. inst. tit. 57. n. 9. & in Enchiridio, tit. 60 n. 4. Farin vbi supra n. 9. & seq.

31 Tertia, Conclusio † est, quando aliqnis abiurat Hæresim formaliter, vel de vehementi tantum, & successiue generaliter, prout moris est, abiurat quamcunq; aliam Hæresim, vt traditur in formulis impręssis, apud Eymeric & Locat, tunc, si talis post abiurationem de formali, incidit in vehementem suspitionem cuiuscunq; hæresis, siuè ille, qui abiurauit de vehementi incidit in aliam Hæresim formalem, tales iuris præsumptione iudicātur relapsi, quæ præsumtio, cum sit iuris, & de iure, non admitt t probationem in contrarium, iuxta. not. in c. afferte mihi gladium, de præsumpt. conclusionem hanc probant latiss. trad. per Sanctarelum de hæresi, c. 42. n° 2. vbi alios allegat.

Hinc etiā relapsus dicitur qui post abiurationem de formali receptat hæreticum, etiam si receptatio sit vnica, dum modo sit facta scienter, verbum n. c. accusatus. §. ille quoq; de Hęret. in 6. ibi, acceptet verificatur etiam in vnica receptatione l. mariti § quesitum ff. de Adult. Zāch. de hæret. c 6. Locatus, in suo casu 13.

32 Quarta conclusio † non solum sunt relapsi. qui post abiuratio nem de vehementi incidunt in hæresim, sed etiam illi, qui in eandem hæresim incidunt, post indictam illis purgationem canonicam, text. ē inc. ad abolendā §. illos quoq; de hæret. Sanctar. vbi sup. n. 4. & Farin. d. q. 195. n. 27.

33 Quinta conclusio, † si quis pri. abiurauit de leui, quia non constabat de eius Hęresi, vel de vehementi suspitione, & postea inueniatur conuersationem habuisse cum hæreticis, vel alia fecisse, de quibus in d. c. accusatus. §. ille quoq;, si pendente hoc 2. processu, probetur, & constet, eum tunc fuisse hæreticum, quando abiurauit de leui, habendus est pro relapso, Ratio est, quia apparet eū in prima abiuratione fuisse impœnitenem, nec voluisse veritatem fateri &c. ita Anchar. in d. c. accusatus in 6. Notab. & Franc. n. 1. Sanctarelli de Hæresi d. c. 42. n. 6. vers. Quāuis

uis bene addat.

34 Sexta Conclusio', † vt quis relapsus censeatur, de necessitate req. quod vere, & realiter constet de lapsu in hæresim formalem, conclusio hæc deducitur ex alijs conclusionibus, supra firmatis.

35 Ex hac † conclusione deducitur, quod qui post abiurationem de vehementi, iterum in vehementem hæresis suspitionem incidit, non est relapsus, Locat. in iudiciali in verbo, Vehemens suspitio, vbi quod ita declarauit Pius v. in Congregatione Sancti Offici anno 1567. Sanctar. de hęresi, d. c. 42. n. 11., qui alios allegat.

36 Eodem modo, † qui abiurauit de leui, si in vehementem, vel leuem Hæresis suspitionem incidat, non potest dici relapsus, lz. sit grauius puniendus, Pegn. d. comm. 83. parte 2. sub littera B. Sanctar. vbi supra, Farin. d. q. 195. n. 22. 23. & 24.

Pulcherimum tamen dubium esse potest, an si quis coram sub delegato ab Inquisitore, vti hæreticus abiuret, si postea in eandem, vel aliam hęresim reincidat, habendus sit pro relapso, si non cõstet de subdelegatione illius iudicis, corã quo abiurauit.

Casus hic, in individuo accidit in Ciuitate Comi, teste Lamber. de Contract. mulierum &c. Glo. 7. n. 75. & sequentibus, vbi etiam attestatur, de cõsilio totius collegij Iuris Cõsultorũ dictæ Ciuitatis, ac Reuerendissimi Episcopi, & Ill. D. Io. Tho. Odescalchi R. D. Senatoris, fuisse mulierem illam, vti relapsam brachio sęculari relaxatam, & combustam, & eo loci Lambertegn. attestatur, ita fuisse iudicatum, & executum Mantuæ in simili casu, qui ibi contigerat.

Quod verissimũ est, nam adest, plenissimum consilium, Bursati, 24. vol. 1. factum in Casu, qui ibi contigit, & in fi. consilij, ita executum attestatur, anno 1568.

§. 6.

De Pœna relapsi.

37 R Elapsus † absq; vlla Misericordia, relaxatur brachio sęculari, nam sufficit tales per falsam conuersionem Ecclesiam semel decepisse, vt dicebat Concil. Narbonense. c. 11. de quo Pegn. in alleg. comm. 83. sub littera C. Scortia in sęlectas Rõ. Pontif. Constit. Teoremate. 36. num. 2.

38 Arq; hoc † procedit, siue relapsus, velit pœnitere, siuenon, nam semper (quid quid olim seruaretur) traditur sæculari brachio, ita disponit textus in c. ad Abolendam

lendam. §. illos quoq;, de hæret. Pegn. vbi ſupra, Farin. d q. 195. n. 4. & Sanctar. d. c. 42. n. 17.

39 ita † tamen, vt ſi pęniteat prius ſtranguletur, & poſtea comburatur, ac etiam ad Sacramenta Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ admittatur, ſi vero ſit impęnitẽs viuus comburatur, Symanch. de Cath. inſt. tit. 57. n. 16. & 17. Azeued. ad Regias Hiſp. conſt. lib. 8. tit. 3. l. 1. n. 172. ſeq.

40 Et quamuis † Eccleſia nunquã ſoleat gremium claudere redeuntibus, iuxta text. in l. vltima Cod. de ſumma Trin. & Fide Cath. & c. dico 23. quæſt. 4.

41 Attamen, hoc intelligi debet † in foro poli, vnde Eccleſia admittit relapſos, ad Sacramenta, vt ſupra dicebam, ſecus in foro fori, vti diſtinguit Symancha d. tit. 57. n. 14. Decian. tractat. Crimin. lib. 5. cap. 16. n. 7. & Sanctarellus d. c. 42. n. 17. verſ. Obijcies, Azeuedeus vbi ſup. l. 3. n. 27. Non ſunt, tamen admittendi ad Eccleſiaſticã ſępulturã vt cõn Alphonſ. à caſtro, docuit Symanch. d. tit. 57. n. 13. Treuiſ. deciſ. 36. n. 15. lib. 2.

An autem Relapſi, ſiue pœnitentes, ſiue impœnitentes tor-

42 queri debeant, dic, quod ſic, ſaltem, ſuper compli cibus, iuxta not. per Farin. de hæreſi, q. 185. n. 133. & ea quæ nos diximus ſupra, in tit. pri. de tortura Hæreticis danda.

Certum tamẽ eſt, quod lz. relapſus ad pœnitentiam ſe admitti petat, attamen cum relaxari omnino debeat Brachio ſęculari, non eſt admittendus ad abiura-

43 tionem † vti notauit in tit. de Hęreſi, & Hæreticis, in §. de abiuratione iniungenda Hæretico, ſicuti certum pariter eſt, omnia eius bona confiſcari, vt ſupra diximus tit. 1. remiſſiue, Solũmodo poſſet dubitari, num filij iſtorum relapſorum, & impęnitentium ſint capaces Maioratus, & primogenituręIn qua re Breuiter, Dico quod ſic, ita Molin. I. C. de Hiſp. Primog. lib. 4. c. 11. n. 55. vbi loquitur de natis ante Hęreſim patris, & Sanch. in ſum. lib. 2. c. 30. q. 2 vbi de filijs natis, & ante, & poſt hæreſim patris, & Sanch. ſequitur. Don. didac. Lud. de Lima, ad Molinam loco cit. vbi alios allegat, & ad materiam in habilitationum filiorum Hæretici, vide Azeued. ad leges Nou. Recompil. lib. 8. tit. 3 l. 3 vbi latiiſſ. de materia.

44 Ad finem Huius tituli Animaduertendũ eſt, Iudices † Laycos, poſtquam hæreticus impenitẽs, negatiuus, vel relapſus ipſis eſt relaxatus, teneri punire eum abſq; vlla reuiſione proceſſus, ſtatim, & abſq; vlla mora, Scortia qui alios cumulat In ſelectas Rom. Pontificum Conſti-

tutiones, Theoremate, 34. vers. *Quare Iudex Secularis.* & ita cõ Bartolum in .l. Magistratibus, n. 4. ff. de iurisditione omnium Iudicum, latiss. veritatem hanc defendit, Franc. Molinus, de brachio seculari, lib pri. cap. 8 per totum, & Salcedo, ad Diaz. in Praxi Criminali Canonica, cap. 144 per totum, qui in hac materia omnino videatur.

Et addit Vlterius hic auctor, quod apud Hispanos, qui tenerent opinionẽ Bartoli, haberetur pro Impio, etiam si Iudices Laici scirent sententiam Inquisitorum esse iniustam.

Quia (ait Salcedo) Iudices Laici non possunt vllo modo se intromittere in Cognitione Hæresis, vt dicam in tit. de Apostasia & latius in secunda parte huius operis.

Vñ, cum apud eosdem Hispanos adsit tribunal Laycũ, quod vocant violentię, vbi cognoscuntur violentię illatæ à Iudicibus Ecclesiasticis non deferentibus Appel. de cuius Trib. m ã tractãt D. D. alleg. i Cõm S Bulla Cęnę Dñi, Can 15. & à Rot. omnino videnda decis. 10. in posth. Farin. p. 2. quæ fuit Compilata ab Eminentissimo I. C. Hispano Francisco Pegna.

Tale tamen tribunal, sub quocunq; prętextu, etiam Violentię, numquam cognoscit de pertinentibus ad forum Sãcti Officij, vti attestatur alijs relatis, Gasp. Rodet. de Annuis redditibus, libro primo, quęst. 17. n. 74. vers. nec ea quæ pertinent.

§. 7.

Quomodo se debeant gerere Confessarij cum hæreticis pœnitentibus negatiuis, & Relapsis.

56 PRimo loco, quo ad hæreticos pœnitẽtes † animaduertere debet Confessarius, an eorũ hęresis fuerit pure mentalis, quo casu non habet annexam excommunicationem Bullę Cœnę Dñi, Filiuc. quæst moral. tom. 2. tract. 22. c 6 n. 182 & nos supra diximus, tit primo, in proprio § de excommunicatione, vbi, quod ob id hæreticus pure mentalis à quocumq; potest absolui, Homo bonus de Bonis, de Examine Ecclesiastico, p. p. tract. 7. cap. 1. quęst. 3 vers. *Hio Suppositis*, quid quid in contrarium dixerit Cæual, in suis Comm. contra Cõm. quęst. 698. An vero potius eorũ hęresis etiam externa fuerit, quę ad hoc, vt talis dicatur tria de necessitate requirit, Filuc. vbi supra, n. 184.

46 Primum † requiruntur est, vt signum externũ sufficienter hæresim ma-

sim manifestet, ita quod si ibi alivis adesset, illud ei sufficienter hæresim manifestaret, vnde per actus indifferentes manifestans Hæresim, non potest dici hęreticus, puta si mente, quis assentiretur propositioni huic, *Deus nõ est Trinus*, & exterius verba hæc tantummodo proferet, *Non est*, Filiuc. loco cit. n. 186. Bonac. in Bullam Cœnę disp. 1. quæst. 2. puncto. 2. n. 5. & 6.

Secundum, requisitum est, vt actus externus, sit ex se Malus, Ex quo sequitur, Hęreticũ mentalem confessario hæresim suam verbis exprimentem, non effici hęreticum externum, Filiuc. n. 193. Bonac. n. 7.

Tertium requisitum est, vt talis actus externus, sit manifestatio Hęresis, Filiuc n. 184. & 195.

47 Et in isto Casu, Hæresis† externa habet annexam excommunicationem Bullæ Cœnæ, soli summo Pontifici reseruatam, vt vidimus, tit. primo.

48 Secundo, si hęresis sit externa,† considerare debet Confessarius, an pręuia abiuratione, sufficienter p Inquisitoris, vel Episcopi in foro exteriori absolutionem, sublata sit excommunicatio, nã tunc remanebit solum Hæresis peccatum, quod à quocumq; cõfessario poterit Sacramentaliter per absolutionem tolli, Filiuc. d. cap. 6. n. 183 Reginald. in Praxi fori Pœnitentialis. lib. 17. cap. 4. q. 3. n. 71. vers. *Secundo facta abiuratione*, Io. Valer de Differentis vtriusq; Fori, verbo, *Hæresis*, Differentia 3. n. 4.

Tertio, quia aliqui quandoq; 49 verba Hæretica† proferunt, ablq; tamen Hæretico, Sciat confessarius hos à quo cunq; confessario regulariter posse absolui, Homobonus de Bonis, d. tract. 7. cap. 1. q. 4.

Quarto, In Sacramentali Confessione abiuratio in foro exter-
50 no facta, confirmanda† erit, & exigendum, recipiendumq; erit ab hæretico iuramentum de parendo mandatis informa, Interroganduſq; erit diligenter, de qualitate hæresis, de tempore, quo in ea permansit, de violatione pręceptorum Ecclesiæ, sz. annuæ confessionis, obseruationis festorum, & similium, vna cum omnibus circumstantijs arbitrio prudentis Confessarij, Homobonus de Bonis, vbi sup. cap. 2. quęst. 7.

Quinto, Variis Scripturę Sacræ locis inducendus erit Hęreticus,
51 ad contritionem† peccatorum suorum, & pręcipuæ peccati hæresis, quæ, & ortum habuit à Diabolo, vt dixit Apostolus, Prima ad Timoth. 4. *attendendes Spiritibus erroris, & Doctrinæ Dæmoniorum*, Ex quibus Apostoli verbis, Colligit ibi Chrysosto-

mus, omnem Hęresim, & Hæreticorum dogmata esse à Diabolo, & sub specie pietatis, vera est impietas, vnde idem Apostolus. Secunda, ad Timoth. 3. dixit, *voluptatum amatores, magis quoniã Dei, habentes speciem quidem pietatis, virtutem autem eius ab negantes*; quem locum etiam patres omnes, ibi, exponunt de hęreticis.

Admonendus vlterius est Hæreticus, vt tamquam venenum fugiat Superbiam, & Luxuriam, ex quibus hęreses oriri solent, vt latiss. prosequitur, D. Hieronimus, ad Ctesiphontẽ, & P. Petrus Iustinell. in Triumpho Castitatis, p. p. cap. 16.

52 Et tandem † in Catholica veritate confirmandus, de quo in signis est locus, D. Hieronimi, tom. 2. eius operum, in Dialogo Aduersus Luciferianos, cap. 9. in fin. vbi habet hæc verba.

Apertam animæ mei Sententiam proferam, in ea esse Ecclesia permanendum, quæ ab Apostolis fundata, vsq; ad Diem hanc durat, sic vbi audieris eos qui dicuntur Christi, non à Domino Iesu Christo, sed ab alio quoquam nuncupari, vt pote Marcionitas, Valentinianos, Montenses, scito non Ecclesiam Christi, sed Antichristi, esse Synagogam, Nec sibi blandiantur, si de Scripturarum capitulis videtur sibi affirmare, quod dicunt, cum, & Diabolus aliqua de scripturis Locutus sit, & scripturæ non in legendo consistat, sed in intelligendo, hucusq; D. Hieronimus.

53 Et ad hoc obtinendum lacrimis, † & orationibus, auxilium speciale Dei implorare debebit hęreticus pœnitens, quia communis Theologorum.

54 Sententia est, perseuerantiam esse speciale Donum Dei, peculiare, ac quotidianum ipsius auxilium requirens, D. Tho p. 2. q. 95. art. 10 vbi late Vasq. disput. 197. iuxta illud, Io. 6. *Nema potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit eum*, poteritq; ob id Pœnitens sępe, tractum hunc, vel similem, & corde, & ore

55 proferre, † *Illumina occulos meos, ne vnquam ob dormiã in morte*, nequando, (sz. cum moriar) *dicat inimicus meus, prævalui aduersus eum*, Psal. 12. *Emitte lucem tuam, & veritatem tuam, ipsa me deduceant, & adducant in montem Sanctum tuum, & in tabernacula tua*, Psal. 42. *Notam fac mihi viam in qua ambulem, quia ad te leuaui Animam meam, Eripe me de inimicis salutis meæ, Domine ad te confugi, doce me facere voluntatem tuam, Quia Deus meus es*, Psalm. 142.

56 Quinto post datam absolutionem Hęretico, confessarius † eum ad monere debet distincte, de omnibus pœnis, per eum in cursis ob

sis ob hęresim, de quibus, tit p. diximus, Homobonus de Bonis, d. c. 2. qnæst. 7.

57 Sexto, quo ad hęreticum † Negatiuum, dubium est, an sit in foro consientiæ absoluendus, si humiliter Sacramenttm petat

58 pœnitentię, Inqua re † Sanch. in summa, lib 3. cap. 7. n. 10. in fin. fuit in Sententia negatiua, Portel. vero in Dubijs Regularibus, in Addit. verbo, Reus, n. 3. quem sequutus fuit, Diana Resolut. Moral. p. p. tract. 5. resol. 8. vers. Pro coronide, voluit Sacramentū pœnitentiæ, minime posse Negatiuo hęretico denegari, quam opinionem etiam ego, vti magis piam omnino in praxi recipiendam arbitror.

59 An, autem si ille negatiuus † sit vere innocēs, & fateatur Hęresim, quam vere non tenuit, peccet mortaliter, Affirmat Pegna comm. 48. in 3. p. directorij, vers. sit secunda conclusio Negat Hieron. Rodriquez, in Comp. quæst. Regular. Resol. 73. n. 16. cuius, opinio satis probabilis est, nam cum in isto Casu, Negatiuus sit secundum allegata, & probata conuictus, & iuste damnandus, nullum est scandalum graue, si fateatur, secus Dicendum, si non esset conuictus, nam tunc peccaret mortaliter, fatendo Hęresim, in qua non fuit reus, ob irreparabile infamię damnū quo totam suam descendentiam maculat.

60 Septimo, Quoniam relapsus, † vti supra vidimus, admittitur, ad Sacramenta pœnitentiæ, & Eucharistię, dubitari potest, quis debeat eū absoluere ab excōmunicatione contracta ob hæresim,

61 Nam † Episcopus, & Inquisitor non habent auctoritatem absoluendi ab Hęresi in foro interiori, sed tantummodo in foro externo, Ricciull. de Iure person. extra Ecclesiæ gremium existentium, lib. 5. cap. 15. Sanch. in summ. lib. 2. cap. 12. n. 3. qui alios allegant, & nos late supra, titulo, p. & ab hac opinione non est hodie recedendum, (quid quid in contrarium dixerit, Diana resol. moral. p. p. tract. 5. resol. 3, cuius dicta possunt procedere in Inquisitoribus Hisp. & Sicilię, secundum dicta per Freitas, ad Roder. de Confess. sollicit. q. 21. n. 18.) quia à Supremo Vrbis Tribunali, ita fuisse decisum, attestatur Maffin. in Praxi Sancti Officij, p. 10. Assert. 108.

Neq; videtur, quod confessarij simplices, possint hunc relapsum absoluere, stante Bulla Cœnæ Domini,

62 Nisi fortasse diceremus, † hosce relapsos, Brachio sæculari relaxatos, proprie dici in articulo mortis constitutos, secūdū Duard in

ard. in Bullam Cœnæ, lib. 3. §. 2. q. 2. n. 1. vers. *vel cum quis per Iudicis sententiam*, quo casu cessante omni reseruatione, (vt supra pluries docuimus,) omnis confessarius posset absoluere, vt expressè dicitur in dicta Bulla cœnæ.

Verum in hoc negotio, caute agendum censeo, & omnia referenda existimatem supremo Tribunali vrbis.

63 Octauo Queritur hoc loco posset, quid facere possit Hæreticus occultus, qui absolutionem ab Episcopo, vel ab Inquisitore non potuit obtinere, Freitas (sub censura tamen) ad Roder., de Confess. solicit. quæst. 21. n. 18. cuius dicta sequutus fuit, Diana dicto Tract. 5. resol. 4. tom. 1. voluit, hunc Hæreticum, debere mittere Romam ad summum Pœnitētiarium, ad effectum, vt eius absolutionem confessario idoneo in partibus committat.

TITVLVS TERTIVS

DE APOSTASIA, ET SCHISMATE

SVMMARIVM

Etimologia apostasiæ, eiusdem speties, n. 1. & 2.

Apostata dicitur, qui a fide Christiana totaliter recedit, n. 3. & 4.

Hæresis est recessus a fide partialis, Apostasia totalis, n. 5.

Sacrificans Dæmoni est apostata, Iuz & reiterantes Baptismum, num. 6. & 7.

Apostasia non est speties distincta ab Hæresi, n. 8.

Baptizatus nullater transferens se ad sectam Iudeorum, num dici possit apostata, n. 9. remissiue.

Transeuntes ad sectam Iudeorum, vel Saracenorum sunt apostatæ, & de ritu Iudeorum in recipiendo Christianos, n. 10. & 11.

Ex quibus Iudei Baptizati præsumitur defeciße a fide, n. 12.

Quis sit Iudex Apostasiæ, vbi refelliter quædam Ordinatio Regni Portugaliæ, & qua ratione olim Imperatores penas constituerint in hæreticos, & Apostatas, n. 13.

Apostatæ an ad Misericordiam recipiendi, n. 14.

Intellectus l. 3. Cod. de Apostatis, num. 15.

De Apostatarum tortura, & Abiuratione,

ratione, n. 16.
Apostatæ puniuntur pœnis Hæreticorum, & an in hoc crimine, & etiã in crimine Hæresis sit locus remissioni, nu. 17.
Etimologia schismatis, n. 18.
Schisma quid sit, n. 19.
Schismaticus est faciens Synodos generales inuito summo Pontifice, item renuens communicare membris Ecclesiæ, n. 20 & 21.
Excommunicatus non est schismaticus, n. 22.
Differentia inter hæresim, & schisma, num. 23.
Schismatici, alij sunt diuisi ab Ecclesia, quo ad obedientiam tãtum, alij etiam quo ad Credulitatem, & hi hæretici sunt, Alij sunt diuisi ab Ecclesia, quia ignoranter putant aliquem esse summum Pontificem, qui Canonice non est electus, n. 24. & 25.
Schismatici, secundi generis sunt hæretici, & vti tales iudicandi, n. 26.
Schismatici primi generis sunt suspecti de hæresi, & qualiter, num. 27. 28 29.
Conficto de schismate, reus torquendus est, super credulitate sua, n. 30
Item abiurare debet schisma, n. 31.
De schismate, nec confessus, nec conuictus, torquetur pro veritate habenda, & abiurat schisma ad formam suspectorum de hæresi, n. 32.
In casu in quo, quis sit suspectus de schismate nõ potest cogi ad abiurãdum, vti suspectus de hæresi, n. 33.
Prima pœna schismaticorum est, Priuatio Ecclesiasticæ poãtis, n. 34.
An, hæc pœna habeat locum in schismatico, non denuntiato, n. 35.
Secunda pœna est, excõmunicatio Bullæ Cœnæ, quæ cõprehendit schismaticos solo opere exterieri, non antè mentales solum, n. 36. & duobus sequentibus.
An schismatici primi generis incurrant excommunicationem prædictæ Bullæ, n. 39.
Tertia pena est, inhabilitas ad beneficia, n. 40.
Quarta Pœna est pœna mortis, & de alijs penis remissiue, vbi de fautoribus schismaticum, n. 41. seq.
Dubitans de validitate sui Baptismi, est Baptizandus sub conditione, num. 43.
Character Sacramenti ordinis necessario præsupponit characterem baptismi, n. 44.
L. Barbarius ff. de officio Præsid. in materia Sacram. non habet locum, num. 45. & 46.
Sacerdos, vel Episcopus dubitans de suo Baptismo est iterum Baptizandus, sub conditionne, & cogendus ad iterum ordines suscipiendos, n. 47. 48.
Professus in Religione, in casu inualiditatis sui baptismi, est cogendus ad iterum profitendum, n. 49.
De Sacerdote inualid. baptizato cõsecrãte, egregia Doctrina Angelici Doctoris, n. 50.
Circumstancia Apostasiæ num in confes-

confessione necessario explicanda, n. 51. & 57. vbi etiam, num Apostasia exterior tãtum habeat annexam excommunicationem Bullæ Cœnæ.

Circumstantia aggrauantes intra eandem speciem, secundum veram Opinionem non sunt necessario explicandæ in confessione, n. 52. sed contraria opinio est verior ex, Tridentino Concilio, n. 53. & seq.

Hæc contraria opinio intelligitur de circumstantijs notabiliter aggrauantibus, n. 55.

Prima tamen opinio posset practicari in pœnitente de recenti conuerso & scrupulis vexato, n. 56.

Locus Proverb. 6. vbi status Apostatæ describitur, n. 58.

Quomodo se gerere debet confessarius, cum schisma habet Hæresim coniunctam, n. 59.

Differentia inter excõmunicationẽ latã in schismaticos, & inhæret. n. 60.

Deffensores &c. schismaticorũ ligãtur excommunicatione nulli reseruata, n 61.

Quid consulere debet confessarius pœnitenti, existentibus duobus summis Pontificibus, n. 62.

Sit ne schismaticus, an hæreticus tenẽs non esse de fide, hunc numero Papam, esse verum Pontificem, n. 63.

Quid exiget confessarius à schismatico in confessione, n. 64.

Grauitas delicti schismatis, ex quibus colligatur, n. 65. & seq.

Monitum aureum B. Antonij Magni, ex Sancto Athanasio, n. 66.

---

1 Postasia græca vox est, quæ latinè idẽ significat, quod elongatio, † vel rebellio, vti dixerunt Decian. in tract. Crimin. lib. 5. c. 70. n. 1. & Riccius lus de iure person. extr. Eccl. gremium exist. lib. 6. cap. 1.

2 Et sicuti quatuor sunt modi, quibus Deo iungimur, per fidẽ, per obedientiam, per ordinem, seu clericatũ, & per Religionẽ, ita secundum quadruplicem à Deo recessũ, quatuor assignantur Apostatarum species, nam, Quidã dicuntur Apostatæ à Fide, Quidam ab ordine Quidam ab obedientia, & Quidam à Religione, Leonard Duard. ad Bullam Cœnæ, lib. 2. can. 1. quæst. 9. n. 4. & seq. Hoc autem loco de solis Apostatis à Fide nobis est per tractandum.

§. 1.

Quid sit Apostasia à Fide, & In quo differat ab Hæresi.

3 Apo-

3 Apostata † à Fide dicitur, qui à tota Fide Christiana recedēs ad aliam sectam puta Turcarum &c. se se transfert, & in hoc differt ab Hæretico, qui lz. neget aliquos articulos, tamen in reliquis, & fidem retinet, & Christiani nomen, ita D.D. in.l. p. & 2. Cod. de Apost. Farin. de Hęresi, q. 183. n. 13. Lud. à param. de Orig Sancti Officij, lib. 3. q. 3. n. 17. vbi ait apostasiam, esse totalem temerarium recessum à fide Catholica, Ricciull. de iure person. lib. 6. c. 2. n. 1. Sanch. in sum. lib. 2. cap. 7. n. 16. vbi quod, in Apostasia duo possunt considerari, primo, recessus totalis temerarius à fide semel, susceptа, & hoc est essentiale in Apostasia, Secundo, conuersio ad aliquam aliam sectam, & hoc est accidentale, ex eo, quod primum potest reperiri, sine secundo, & erit vera Apostasia, quod etiam Voluit, Sanctar. alios cumulās de hęresi, c. 2. dub. 1. n. 1. & post hęc scripta visus Reuerendiss. Do. meus, ac conciuis, Pueronus meritissimus Abb. generalis Montis Oliueti, in suis Eruditiss. comm. in Bullā Cœnæ, cap. 1. n. 33. & 34.

4 Et lz. Suarez de fide disput. 16. sect. 5 Existimauerit † hæreticū deficientem à fide verè, & proprie dici Apostatam, attamen sumendo Apostatæ nomen, pro vt comm. à D.D. sumi consueuit, sz. pro totali recessu à fide, clarum est, quod, Suarez. natat contra torrentem D.D. vti etiam ipse paulo post animaduertit, n. 6. Exquibus.

5 Colligitur primo, primariam † differentiam inter Hęresim, & Apostasiam esse, quod hęc dicit totalem recessum à fide Catholica, illa vero non totalem, sed partialem, Royas de hęret. p.p. n. 485. Ricciull. d. lib. 6. cap. 2. n. 5. & Sanctar. qui alios cumulat de Hæresi, cap. 2 n. 1. vers. ex dictis sequitur, Azeued. ad Regias Hisp. Const. Nouę Recompil. lib. 8. tit. 2. de los Iudeos, leg. 2. n. 3 & seq.

6 Colligitur, secundo, quod † sacrificans Dæmoni, vel Idolis, & se tradens Dæmoni est Apostata D. Tō. 22. quęst. 12. art. 1. vbi etiā quod Christianus adorans sępulcrum Mahumetis est Apostata, Decian. tract. Crimin. lib. 5. c. 72. n. 3. Ricciull. d. c. 2. n. 3. & Farin. de Hęresi, q. 183. n. 17. vbi de vouentibus, se Diabolo propria malitia scientes illū esse Diabolum, Dei inimicissimum.

7 Colligitur tertio, Reiterantes † Baptismum esse Apostatas qūi, vt dicit Abb. in Rub. de Apostatis, videtur à priore Baptismate recedere, ita D.D. Canonistę in d. rubr. de Apost. & reiteranti-

-bus Baptismum, & Ciuilistæ in l. p. Cod. ne Sanctum Baptisma iteretur, vbi Pegn. p. p. Direct. comm. 12. & 13. Farin. d. q. 183. n. 18. qui alios allegat, & nouiss. Paulus Christineus, Decis. supremę Curię Belgicę, tom. 2. decis. 38 super tit. codic. ne Sanctum Baptisma Iteretur.

8 Colligitur quarto, Apostasiæ Crimen non esse speciem distinctũ ab hęresi, sed tantummodo importare circumstantiam magis aggrauantem, intra tamẽ eandẽ speciem, ita Alph. à Castro, de Iust. hęret. punit. lib. 1. c. 7. Pegn. p. 2. com. 74. Sanch. in sum. lib. 2. c. 7. n. 16. Ricciull. de iure person. lib. 6. cap. 4. n. 4. Suar. de fide disp. 16. sect. 5. in fi. & Sanctar. qui alios cumulat, d. c. 2 n. 2. & seq. & Azened. vbi sup. n. 5. prob. autem concl. p. quia Apostasia est, recessus totalis, Hęresis vero spetialis à fide, & magis, & minus non facit differe spetie, igitur &c.

Secundo, Quia si Apostasia spetie differet ab hæresi, sequeretur aliquem per solam multiplicationem Hæresum, desinere esse Hęreticum, vt si Hæreticus multiplicando Hęreses recederet à tota fide,

§. 2.

Baptizatus nulliter, si ad Reprobam sectam se transferat, an dicatur Apostata.

9 DE hac quęst videnda sunt ea, quæ scripsit in tit. de hæret. § de subiecto hęresis, D. D. autem ibi alleg. loquentibus in materia Hęresis, addo Ocham. tract. de hæret. lib. 3. cap. 2. & 3. Alph. à Castro de Iust. Hęret. punit. lib. 1. cap. 8. dub. 3. & Ricciull. de Iure person. exter. Ecclesiæ gremium existentium, lib. 6. cap. 3. vbi loquitur in materia Apostasiæ.

§. 3.

De Transeuntibus ad sectam Iudeorum, & Saracenorum.

10 CHristiani ad impias Iudeorum, & saracenorum sectas, siue transeuntes, siue redeuntes Apostatas esse proprie, docuerunt, comm. Canonistę, in c. contra Christianos, de hęreticis in 6. Eymeric. in Director. p. 2. q. 44. & seq. vbi Pegn. comm. 69. & 70. Farin. alios cumulans

de hæ-

de hæresi, q. 183. n. 19. & de Hac materia sunt, duæ Bullæ Pontificię Alt. Nicolai 4. Incip. Turbato corde, altera Greg. 11. Incip. Admodum dolenter, quę impręssæ habentur apud, Eymeric. locis citatis.

Ac pro inde contra hos procedere possunt omnes, qui sunt in causis Apostasię Iudices competentes, sicuti etiam possunt procedere contra, Iudeos, & saracenos suadentes Christianis, vt ad eorum sectam, vel transeant, vel redeant, vt late dixi, & probaui in tit de Iudeis in 5. & 6. casu Bullæ Greg. 13. Incip. Antiqua Iudeorum.

11 De Ritu † autem, quo Iudei vtuntur, cum Christianos recipiunt videndi sunt Eymeric. in Director. p. 2. q. 44. n. 6. vbi late Pegn. sub lra F. G H. & .I.

Ex quibus coniecturis, signis, & pręsumptionibus Christiani, vel Iudei Baptizati, ad Iudaismum

12 redijsse colligatur, videndi sunt Crauett cons. 73. vol. 1. Alciat. resp. 478. secundum impressionem lugdunensem, & Menoch. de Arbitr. Iudicum cent. 6. cas, 547.

Quid etiam dicendum sit de transeunte ad hasce sectas metu mortis Videnda sunt ea, quę dixi in tit. de hæreticis, in §. an sit Hæreticus, qui metu compulsus aliquid hæreticale committit.

§. 4.

Quis sit Iudex huius Criminis.

13 CLarissimum est, in hoc Apostasię Crimine Iudicem Competentem esse, Hæreticę prauitatis Inquisitores, vti dixit Oldrad. cōs. 36 col. 1. vers. ad Primū Articulū, Menoch. de Arbitr. Iud. cent. 6. cas. 546. n. 4. & Farin. qui alios allegat de hęresi, q. 183. nu. 11. ita tamen vt simul cum ordinarijs Ecclesiasticis procedant, modo à sacris canonibus præscripto de quo par. 3. latiss. tractabimus, ex quo colligitur quam erronea sit Ordinatio Regni Lusitanię, lib. 5. tit. 2. § fi. qua videtur probari, posse Iudicem Laycum iudicare de Apostasia Quia etiam si de ea notorie constaret, & vlterius Apostata nollet pęnitere, adhuc Laycus eum punire non posset, nisi postquam Iudex Ecclesiasticus eum sibi remiserit, c. vt inquisitionis, §. prohibemus de hęret. in 6. & late ordinationem, illam impugnat, Barbos Lusitanus in l. Titia, n. 55. sol. matr.

Addo ego, non posse dari casū Apostasiæ, tam notorię, quin saltem, sit apostata interrogandus, & torquendus super Complicibus, quod sine difficultate spe-

stat ad Inquisitores, & Iudices Ecclesiasticos, & cũ Apostasia sit species hæresis, & in hæresi Lyaeus nullo modo sit Iudex competens, vt p. 3. videbimus, & latiss. pronũc docuerunt D. D. longa serie relati per Scottiam in selectas, Rom. Pontif. Const. Epit. 10. Teorem. 34. neq; in Apostasiæ crim. vllo modo poterit se ingerere, atq; ita in hæresi, & apostasia quamtumuis notoria, & carente omni dubio iuris, & facti, docuit alijs relatis, Capiblanc. de Baronibus, & eorum officio, Pragmatica. 8. p. p. n. 95. vers. sed verior fuit.

Neq; obstat quod cõn hæreticos, & Apostatas Imperatores varias legibus suis pœnas constituerint. Quia leges illę latę fuerunt ab Imperatoribus, non vti Iudicibus Competentibus, sed vti protectoribus Ecclesiæ; *debet.* inquit D. Leo in Epistola 75. (ad Leonem Augustum) *Imperator incunctanter aduertere Regiam potestatem non sibi solum ad mundi regimen, sed maxime ad Ecclesiæ præsidium esse collatam, vt ausus temerarios comprimendo, & quæ bene statuta sunt defendat, & veram pacem ijs, quæ sunt turbata restituat.*

§. 5.

An Apostatæ pœnitentes ad Misericordiam sint recipiendi.

MAttheus de Afflict. in const. Regni Siciliæ, tit. 3. Nicol. Arelat. de Hæret. Notab. 44. & alij non nulli, tenuerunt Apostatas etiam conuersos, & pœnitentes, ab Ecclesia ad Misericordiã recipiendos non esse, moti ex dispositione text. l. 3. Cod. de Apost. ibi *nec horum flagitium ob literabitur pœnitentia, & infra lapsis etenim, & errantibus subuenitur, perditis vero hoc est S. Baptismate profanantibus nullo remedio pœnitentiæ succurritur.*

14 Veram contraria Sententia † certissima est, & probatur ex verbis Siricij Papæ Epistola, p. cap. 3. relatis per Pegn. p. 2. com. 74. vers. & Hanc Sententiam, vbi etiam, Pegn. attestatur ita in praxi obseruari, Simanch. de cath. inst. tit. 7. de Apostatis, n. 3. & 4. Menoch. arbitr. iudicum, cas. 546. n. 19. & 20. Ricciull. de iure person. extr. Ecclesię gremium existentium, lib. 6. cap. 4. n. 11. & Sanctar. de Hæresi, c. 2. dub. 5. n. 4. & 5. latiss. Farin. q. 192. de Hæresi, n. 14. seq. Christineus decisionum Supremæ curiæ

curię Belgicę, vol. 2. decis. 39. nn. 4 vbi quod hæc opinio certa ẽ, lz. de Iure Ciuili contraria opinio Affli&i sit verior.

15 Quo ad text. vero in d. l. 3. C. de Apost. Royas in tract. de hęret. p. p. n. 496. allegans glo. fi. in c. fi dist. 29. ait eos ineptos esse, qui canones, & leges cõcordandas dicunt. vnde Alph. à Castro, de iust. Hęret. punit lib. 1. c. 23. & Simancha, d. tit 7 n. 4. voluerunt, dictum text. esse de Iure Can. correctum.

Mihi tamen magis placet Sententia Rimin. Iun. inter cons. vlt. volunt. cons. 83. n. 20. lib. 2. quem seq. Ricciull. de iure person. lib. 6. c. 4. n. 12. & 13. quod ex textu illo, nequaquam possit colligi, & probari opinio Arelaten. & Affl. nam non dicit text. quod Apost. redeuntes vita mulctentur, se tantum excludit pœnitentiam, quo ad alias pœnas in eo text. nominatas.

§. 6.

De Tortura, & Abiuratione Apostatarum.

16 DE Apostatarum tortura, & abiuratione prorsus superuacaneum est hoc loco disserere, quoniã in his, omnia quę de hæreticis dicta sunt locum habent, vti etiam notauit, Simanch. de Cath. inst. tit. 7. n. 6.

§. 7.

De Pœnis Apostatarum.

17 BReuiter, in hac re dicendum Apostatas ijsdem pœnis subiacere, quibus Hęretici subiacent, Et ideo Apostatę sunt irregulares, Excõmunicati, omnis dignitatis incapaces, eorum bona cõfiscantur, subditi, & vassalli liberi à Iuramento fidelitatis, testari nequeũt, hęredes instituì non possunt, à testimonio ferendo repelluntur, nec vllo modo contrahere queunt, latiss. Menoch. de Arbitr. Iudicum, cent. 6. cas. 546. à n. 1. vsq; ad n. 24. Farin. de hæresi, q. 183. à n. 34. vsq; ad n. 53. Sanctarellus de hęresi, c. 2. dub 5. concl. 3. nu. 6. Locat. Repert. Inq. & Comens, in Lucerna, in verbo Apostata. Circa excommunicationem tamen Apostatarum, notandum quod lz. apostatę sint, etiam veri hæretici, Attamen vnica excommunicatione ligantur non duplici, vti doctissime notauit Reuerẽ diss. Conciuis meus, cui me plurimũ debere scio, D. Pueronus Abbas Generalis Monacorum Montis Oliueti, in suis scelectiss. comm. in Bullam Cœnæ, cap. 1. n. 35. qui alios cumulat Te-

lat Scortia, Teoremate 40. qui alios citat, Layman in summ. lib. 2. tract. 1. c 16. nu. 4. Hoc loco etiam quæri posset, vbi Apostatæ debeant puniri, sicut, & Hæretici, & an in his delictis locus sit remiss. Inquo Dic. quod regulariter Apostatæ, & Hæretici remittuntur Inquisitoribus, eius loci, vbi hæresis primum exterius manifestata fuit, tunc. n. cepit Hæresis subijci Iuditio Ecclesiæ. Molinus de brachio sæculari lib. 3. c 48. qui alios cumulat, si tamen Romæ esset Hæreticus deprehensus, nullo modo remittendus esset ad Inquisitores loci, vbi Hæresis fuit contracta, Quia regulariter non fit remissio de maiori Tribunali, ad minus, Oldrad. cons. 124. opt. Marcus Ant. Amid. tom. 3 eius Votorum, casu. 12. vbi quod cum ipse esset ex consultoribus supremi tribunalis de vrbe, de anno 1591. die 29. Augusti, omnes fere Eminentiss. Cardinales, & Reuerendiss. Prælati, Censuerũt non esse locum remiss. de tribunali vrbis, ad Tribunalia inferiora Inquisitorum.

§. 8.

De Schismate.

18 SChisma græca vox est, quæ latine scissuram significat Iuxta illud. ad Corinth. 2. cap. 2. Audio scissuras inter vos esse, late, Duard. ad Bulla Cœnæ, lib. 2. Can. 1. q 56. n. 1. & alij infra allegandi.

De Atrocitate huiusce criminis videndi sunt, Decian. in tract. Crim. tom. 1. lib. 5. cap. 63. Farin. de hæresi, q 184. in prĩcio, & Duard. loco allegato, & max. n. 3 vbi quod schismatici dicuntur deteriores illis, qui Christũ Crucifixerunt, cum illi, nec tunicã Dñi inconsutilem scindere, nec eiusdẽ ossa cõfringere fuerit ausi, Hi vero Ecclesiam eius, in illius tunica, & ossibus configuratam lacerant, & disrumpũt. Suar. de Charit. disp. 12. Sect. p. Salcedo in praxi, ad. c. 115. Diaz. Origen. Homil. 9 in Ezechiel, vbi dixit Hæresim, & schisma, esse sorores.

§. 9.

Quid, & Quotuplex sit schisma.

19 DIfinitur schisma à Theologis comm. cum S Tom. in secunda, secundæ quæst. 39. art. 1. vt sit *voluntaria, & pertinax subtractio, & separatio ab obedientia vniuersalis Ecclesiæ, vel sũmi Pontificis, qui principem in Ecclesia locum tenet*, Bonac. in Bullã Cœnæ, disp. 1. q. 3 puncto, 5. n. 2. Reuerndissimis Pr̃ Pueronus in Bul-

in Bullam Cœnæ, cap. p. n. 2 ex qua definitione.

20 Colligitur primo, illum esse schismaticum, qui cõtempto Sũmo Pontifice facit, aut facere intendit Synodos generales, Et Episcopos constituere, & nouas constitutiones facere, Farin. de Hęresi, q. 184 n. 8 Sanctar. de Hęresi, cap. 43. n. 3. circa medium, Duard. d. q. 56. n. 7. Bonac. vbi sup. n. 2 vers. Decimo.

21 Secundo, Colligitur, illos esse schismaticos, qui communicare renuũt membris Ecclesię, Sanch. in sum. lib. 2. c. 36. n. 2 Duard. n. 9 Farin. n. 9.

22 Tertio Colligitur, Excommunicationum, non esse † schismaticum, quia hic non intendit se subtrahere ab obedientia summi Pontificis, Duard, loco cit. n. 4. vers. Imo, Sanctar. n. 9. Nec illum, qui renuit obedire Papę, ob grauitatem rei, quam præcipit, vel ob odium particulare ipsius, vel non vti Papę, sed vti Damnino temporali, V. G. Ciuitatis Bononię, ita Sanch. d. c. 36. n. 3. & 4. qã de ratione schismatis est, quod schismaticus se subtrahat ab obedientia summi Pontificis, vti sũmus Pontifex ẽ, Bonac. vbi sup. num. 2.

23 Quarto Colligitur, præcipuam differentiam inter † Hæresim, & schisma esse, quod Hæresis formaliter consistit, in negatione doctrinæ fidei, Et sic opponitur fidei, schisma verò consistit in repugnatia Vnioni corporis Ecclesię & sic opponitur principaliter virtuti Charitatis, ita Sanar. de virt. Theol. 1 tract. de charit. disp. 12 sect. 1. & Sanch. d. c. 36 n. 7. & 8. qui alios allegant. Ex quo sequitur, quod omnis Hæreticus est, schismaticus, qã Hæreticus non credendo Ecclesię, se separat ab illius vnitate, & ex eo, quod non credit, Hæreticus dicit, ex eo vero, quod ab Ecclesię vnitate se separat schismaticus appellatur, non tamen omnis schismaticus Hæreticus est, quia potest esse, quod quis credat omnibus fidei articulis, & Sum. Pontificem esse caput Ecclesiæ, & tamen ei nolit ex propriæ voluntatis malitia obedire, ita D. Tho. d. q. 39. art. 1. ad tertium, Sanch. loco cit. n. 8. Sanctar. qui alios cumulat, dict. 43. n. 7 latiss. Azeued. ad Regias Hisp. Const. Nou. recompil. lib. 8. tit. 3. 1. p. n. 44 & pluribus seq. qui in hac materia omnino videatur, Et Hinc oritur Axioma D. Hier. super Epistola D. Pauli ad Galatas, quod Hæresis pernersum Dogma docet, schisma ab Ecclesia separat, de quo Marius Alterius de censuris tom. 1. disp. 2. lib. 5. c. 9. vers. Nauar. in manual.

24 Schismatici sunt † in duplici differentia

ferentia, alij nanq; diuisi sunt ab Ecclesia, quo ad obedientiam solum, vt pote, quia cum nullum habeant in fide errorem, moti malitia, superbia, vel auaritia deuiant ab obediẽtia Ecclesię, Alij vero sunt diuisi ab Ecclesia, & quo ad obedientiam, & quia nolunt determinationibus Ecclesię credere, & hi proprie sunt Hęretici Hęc Magistralis diuisio schismaticorum fuit D. Tho. in 22. q. 39. art. 1. ad tertium, & eam sequuti fuerunt Eymericus in Direct. p. 2. q. 48. n. 2. Pegn. ibi, Simanch. de cath. Instit. tit. 58. de Schism. n. 4. & in Enchirid. violatę Relig. tit 5. n. 2 Suar. de Charit. disp. 12. sect. 1. n. 2. Farin. d. q. 184. n. 14. & Riccius. de iure personarum, lib. 8. c. 1. n. 17. & seq.

25 Tertium, Schismaticorum † genus, ex Simanch. Pegn. Farin. & Riccinllo, locis citatis addi potest, illorum sz. qui probabili, vel insuperabili ignorantia ducti, putant aliquem esse summum Pontificem, qui rectè electus nó est, quod tunc euenire solet cum plures de Papatu disputant, & neq; Hęretici sunt, neq; de Hæresi suspecti, sed hij non nisi improprie schismatici, dici possunt, nec vllas à Iure pœnas incurrunt.

26 Quo ad secundum, Schismaticorum genus attinet, quod is cõsumati † sunt Hæretici in illis Iudicandis, & puniendis non est multa difficultas, cum per omnia sint, vt Hæretici tractandi, vti animaduertit, Pegn. d. com. 73. sub littera B. Ideo de primo tantum gẽre nunc nobis pertractandum est.

§. 10.

An schismatici primi generis sint suspecti de Hæresi, & qualiter, & an torquęri debeant, & abiurare.

VBi schismata, ibi esse Hæreses, & disensiones, dicebat Originenes supra alleg. Homelia, 9. in Ezechielem. Vnde non mirũ, si schismatici primi generis, lz. se se Christianos profiteantur, 27 tamẽ sint de hęresi suspecti † Bonac. vbi supra, Puncto, 5. n. 12. vers. Obserua tamẽ, re n. ipsa, & facto, palam ostendunt se credere, Quod extra Ecclesiam sit salus, Quod Summo Pontifici non sit parendum Quod Vnitas Ecclesiæ possit scindi, & multa alia eiusdem generis Hęretica, & erronea, vt egrege, docuit Simanch. de Cath. Inst. tit. 58. n. 6. vnde cõn eos procedit Sanctum Officium, vt notorium ẽ. Peirin. in Priuil.

in Priuil. Minimorum, tom 2. ad const. 9. Pauli v. n. 14.

28 An autem sint suspecti de hęresi leuiter, vel vehementer Dicēdum est, quod regulariter sunt suspecti de vehementi optime, Simanch. loco cit. n. 8. vbi quod Iudices Ecclesiastici, in hosce schismaticos animaduertere debent, vti de hæresi vehementer suspectos, Quod idem videtur sensisse, Eymeric. d. q. 48. n. 3. & Pegn. ibid. comm. 73. sub lra A. vbi dixerunt hosce schismaticos, ad minus ex schismate reddi suspectos dę hæresi leuiter, quasi velint, quod regulariter sint suspecti de vehementi, Menoch. de Præsumpt. lib. 5. prę sumpt. 6. n. 24.

29 Quinimo, si schisma sit antiquum ex eo vtiq; grauissima, & violentissima oriretur, † Hæresis suspitio, vt ex text. in extrauag. Ad certitudinem, de sententia excom. inter comunes, ibi *tamquam eorundem Græcorum Antiquorum schismaticorum, & inantiquato schismate constitutorum, & per hoc hęreticorum*, & ibi glo. quod etiam docuit, Abb. in c. qā Diligentia, n. 2. de elect.

30 Constito igitur de schismate diligētur interrogādus est schismaticus, super credulitate † sua, an sz. crediderit, Sum. Pontificē Romanum esse capud Ecclesiæ, extra Ecclesiam esse posse salutem, & singilatim super similibus fidei articulis, & vbi catholice respondeat, torqueri debet, super dicta sua credulitate, eo modo, quo solent torqueri suspecti de Hęresi, & quidquid ex dicta tortura emergat, torqueri debet super cōplicibus in crimine schismatis, iuxta notata 2. p. tit. de Ind. & tortura, & supra tit. p. de Hæresi. §. 18.

31 Tortura ei data, schismaticus, Abiurare debet schisma † formaliter, iuxta formam de qua in c. quoties, 1. q. 7. & Turrecremata in summa, de Ecclesia, lib 4. p. 1. cap. 15. Et etiam Hæresim pro modo suspitionis eiusdem, Vt notauit Pegn. d. comm. 73. vers. sed vlterius Quęritur, & Decian. in suis tract. crim. lib. 5. c. 68. n. 2. Et de materia abiurationis horum, schismaticorum videndi sunt, Simanch. de Cath. Inst. tit. 1. n. 15. & seq. Farin. de Hæresi, q. 184. n. 35. & Leonard. Duardus ad Bullam Cœnæ, lib. 2. Can. 1. q. 56. n. 12.

Vbi autem de schismate, quis, nec conuictus, nec confessus esset, tunc extantibus inditijs ad

32 torturam torquendus esset † pro Veritate habenda, & vlterius vbi ex tortura nihil emergeret, pro suspitionis modo schisma abiurare deberet, in omnibus, & per omnia ad formam suspectorum de hęresi, Nam si-

cuti, quo ad abiurationem à pari procedunt Hęreticus formalis, & schismaticus formalis, ita etiam, quo ad eãdem abiurationem, à pari procedere debent suspectus de Hæresi, & suspectus de schismate.

33 In prędicto tamen casu, quo quis de schismate, nec cõuictus, nec confessus esset, sed tantumodo suspectus, † non esset reus cogendus ad abiurandum, vti suspectus de Hæresi, nam ex præsumptione nõ nascitur prędsumptio. sed ex facto certo, vt sentit Bart. in l. 2 §. Diuus ibi *quod probato vero tunc præsumitur subtraxisse*, ff. de iure fisci, & apertius Bald. l. Idem, & si, in 2. Lect. de statu hominum, Ruin. cons. 90. in fi. vers. secus autem, lib. 3. & cons. 51. n. 15. vol. 5. vbi de cõi, Mantic. decis. Rotæ Rom. 264. n. 10. At de schismate ex quo oritur hæresis suspitio, non constat, nisi prędsumptiue igitur ex eo schismate præsumpto non possũt oriri Hæresis suspitio.

§. II.

De Pœnis schismatis.

34 PRima schismaticorum pęna est priuatio † Ecclesiasticæ potestatis, (loquendo de potestate Iurisditionis non Ordinis) text. est, in c. didicimus, 24 q. 1. Sanch. in sum. lib. 2. c. 36. n. 10. 36. n. 10. & Card. Tuschus, pract. concl. tom. 7. lĩa S. conclus. 55. n. 1. & seq. Bonac. de cẽsuris in spetie, disp. p. de cẽsuris Bullę cęnę, q. 2. punct. 5. n. 8. Suarez. de Caritate disp. 12. sect. 2. n. 3 qui allegant.

35 An autem hęc pœna habeat locum in schismatico non denunciato, controuertunt scribentes, nam.

Azor. Instit. Moral. p. p. lib. 8. c. 20. Quesito 9. & Valentia, tom. 3 disp. 3. quęst. 15. puncto 3. existimarunt schismaticum, etiam antequam sit denuntiatus carere Ecclesiastica Iurisditione. *Toletus, vero, lib. 1 sum. cap. 13. n. 2. & sotus in 4. dist. 12. q. 1. art 4.* Leonard. Duard. ad Bullam Cęnę, lib. 2. can. 1. quæst. 56. n. 13. vers. quę quidem, & Bonacina, in decalogum, disp. 3. q 4. Punct. vlt. § 5. n. 8. & loco supra alleg. n. 9. probabilius oppositum censuerunt, nam ex consilio Cõstãtiensi, cuius constitutionem referunt, Tolet. & Sotus locis supra cit. nullus ex vi prohibitionis Ecclesiasticæ Vitandus est, Nisi notorius, sit percussor clerici, vel nominatim denunciatus, sit reus perpetrati delicti, cui ẽ adiũcta comunionis priuatio,

36 Secunda, Schismaticorum pœna est Excommunicatio † lata in in p. Can. Bullæ Cœnæ, nam an de Iure antiquo essent excom.

contro,

controuersum est inter D.D. ita Sanch. d. c. 36. n. 11. Duard. d. q. 56. n. 6. Suar. de charitate disp. 12. Sect. 2. n. 1. Sanctar. de Hęresi, c. 43. n. 8. & Farin. de hæresi, q. 184. n. 37. & seq. Dixi schismaticos esse excommunicatos, excommunicatione Bullæ, in p. Can. cõn Nauar. in Man. c. 27. n. 57. qui ponit hanc excommunicationem, in 2. Canone, sed vere, Nauar. natat cõn torrentẽ D. D. & eum late Impugnauit Alter. de Censur. tom 1. lib. 5. disp. 2. c. 9. in principio.

37 Hæc tamen excommunicatio non comprehendit schismaticos solum mentales, † Sanch. n. 15. & Duard. n. 17. nec fautores &c. schismaticorum, Sanch. n. 16. & Duard. n. 8. Bonac. d. puncto. 5. n. 10. vers. Obserua Quarto, lz. hi ligentur excommunicatione de qua in Bulla Pauli 4. incip. Cum ex Apostolatus officio.

38 Ligãtur tamen hac Bullę Cœnæ censura schismatici, solo exteriori † opere, lz in eis desit intentio se subtrahendi ab obedientia papæ, vti docuerunt, Sanch. n. 14. Suar. de Censur. disp. 21. sect. 2 n. 13. Duardus, n. 8. Ex quo ibi inferunt D.D. Censura Bullę ligari eos, qui i Anglia externę obedientię signa exhibent erga Regem, lz. in mente credant ipsum non esse Christi Vicarium, Bonac. vbi sup. vers. Obserua testio, & Marius Alterius de cens. tom. 1. disp. 2. lib. 5. c. 9. col 6 Filiuc. quęst Moral. tom. p. tract. 16. Cap. 2. nu. 48. Reuerendiss. Pueronus Abb. Generalis Monachorum Montis Oliueti, Do ac conciuis meus, in comm. suis eruditiss. in Bullã Cœnæ, cap. 1. n. 230.

39 An autem in excom Bullæ nr̃ę cõprehẽdantur soli schismatici, & Hęretici simul, an † vero, etiam schismatici primi generis, non habentes schisma coniunctum cum Hæresi.

Farin. tenet solummodo schismaticos habentes, cum schismate Hæresim coniunctam comprehendi, ex eo, quod hi proprie sint schismatici, ita q. 184. n. 59. At Duard. d. q. 56. n. 6. Sanch. & Suar. locis citatis manifeste docuerunt, etiam schismaticos, non habentes cum schismate hæresim coniunctam, comprehendi Bulla Cœnæ, quia etiam hi stricte sunt schismatici, vt supra vid. & schismatici secundi generis iam sunt excom. per eandem Bullam nostram sub nomine hæreticorum.

40 Tertia Pœna, est inhabilitas † ad Benefitia in futurum consequenda, Sanch. n. 18. Farin. d. q. 183. n. 42 Pegn. com. 73. p. 2. vers. Cognitu dignũ, vbi reprobat Crauett qui consuluerat cõtrarium cons. 283. Sanctar. de

hæresi, c. 43. n. 12. & 13. & de hoc est text in c. quia dilig. de electione, Bonacina, d. puncto. 5. n. 12. vbi addit, ob schisma modo non sit coniunctum cum hæresi, non incurri priuationem beneficiorum obtentorum ante schisma.

41 Quarta Pœna, est pœna † mortis, vbi schismatici sint impœtentes, Farin. d. q. 184. n. 51. & n. 52. vbi quod in tali casu Iudices sęculares possunt sine degradatione punire clericos schismaticos, Marta de Iurisd. capite 38. par. 2.

Et eadem pœna mortis puniri debent, Dñi, & Magistratus omnes, tam Ecclesiatici, quam
41 sęculares, qui in schisma † inciderint, excitauerint, &c. secundum Bullam Pauli 4. incip. Cum ex Apostolatus officio vbi omnes tales schismaticos, etiam pro primo lapsu puniri, mandat Papa, vti vere relapsos, Duard. loco cit. n. 13. Scortia late, in selectas, Rom. Pontif. const. Epitome, 72. per tot.

42 De Alijs schismaticorum Pœnis vid. est Farin. d q. 184. à n. 37. vsq; ad 59. & Marta de Iurisd. p. 2 cap. 38.

De fautoribus autem schismaticorum, idem dicendum proportionabiliter, quod de fautoribus Hæreticorum diximus, vide tamen de his, Scorciam, vbi supra, Theoremate 184.

§. 12.

An Sacerdos, vel Episcopus non Baptizatus, vel dubitans, possit baptizari, iterum sine periculo Apostasiæ.

SVpra dicebamus, quod reiterantes Baptismum puniuntur vti Apostatæ, nunc hoc limitandum est, vbi quis fuit Baptizatus inualide, vt pote ob deffectum, vel materię, vel formę, nam sine dubio, talis est Baptizandus.

43 Similiter, vbi quis † probabiliter dubitaret, num sit valide baptizatus, an inualide, vel etiã simpliciter, an sit baptizatus, nec ne, is namq; sub cõditione, *si non est baptizatus*, est Baptizandus, Siluest. in sum. in verbo Baptismus, 4 q. 9. Tabiena eodẽ verbo 4. n. 7. Sotus in 4. dist. 3. q. 5 art. 9. ad 4. Paulus Comitulus Respons. Moral. Lib 1. q. 1. n. 1.

44 Et cum Character. Sacramenti ordinis, necessario pręsupponit Characterem Baptismi, cap. veniens, de Presb. non Baptizato, Bonacina de Sacram. disp. 1. q. 5 puncto. 3. n. 2. Manifeste, seq. ad ordinis Sacramentum ascendere non posse eum, qui baptismi lauacro non sit ablutus,

Sacer-

Sacerdotemq non baptizatum, (lz. probabiliter fortassis se baptizatum putet) corpus Christi non conficere, & Episcopum non baptizatum, valide ordines non conferre, latiss. Campanil. in Diuers. Iuris Canonici Rubr. 2. n. 23. 24. & 25. & Aug. Barbosa de Officio Episcopi, tom. 2. alleg 2 n. 8. post Suarez. in 3 partem, D. Tom. disp. 22. sect. 1. tō. 3. & alios ibi allegatos.

45 Et quamuis † cōmunis error so leat facere ius .l. Barbarius, de Officio Prēsidis, attamen text. ille intelligendus est, de his defectibus, qui possunt suppleri a legislatoribus, vnde secus est de illis defectibus, qui sunt Iuris diuini vel naturalis, vt est defectus baptismi in Sacerdote, ita Barbos. vbi sup. n. 10. & Campanil. n. 25. vbi quod reg. illius legis non habet locum in Spiritualibus.

46 Ex quib' apparet, Primo quidem falsam † esse opinionem Ang. in verbo Baptismus 7. n. 12 volentis talem Sacerdotem non Baptizatū, consecrantem conficere nō virtute sua, sed Ecclesiæ.

47 Secundo, Colligitur talem Sacerdotem, vel Episcopum, si de suo Baptismo dubitet, esse baptizandū sub conditione, vel absolute, vbi non esset Baptizatus, Repert. Inq. in Verbo Sacramētum, vers. sed quid si, & Campanil. vbi sup. n. 24. vbi quod. cum quidam in Anglia promotus fuisset ad Episcopatum, ante Baptismum, Mart. v. decreuit, vt baptizaretur, atq; iterum ordinaretur, & in Episcopum consecraretur, cum declaratione, quod, qui antea ab eo ordines receperāt, vere promoti, & Ordinati non erāt.

48 An autem probabiliter dubitans, an sit Baptizatus, postquā fuit baptizatus sub conditione, sit cogendus † ad iterum suscipiendum ordines, Dicendum ē, quod sic, c. 1. & fi. de Presb. non baptizato, D. Tom in Addit. ad 3. partem, q. 35. art. 3. ad 2. ne casu, quo à principio fuerit rite, & recte baptizatus, & consequētur Ordinatus, Laycalē vitā agat.

49 Idem dicendum esset, de professo in Religionem dubitante de valid. sui Baptismi, nam post iteratum sub cōditione baptismū, cogendus esset ad iterum profitendum, vel professionem iam emissam ratificandum, tum qā votum, & promissio Infidelis valet, igit multo magis promissio fidelis nō baptizati, Sanch. de Matrim. lib. 9. disp. 33. n. 6. tumquia in hac re dubia, tutior pars est eligenda, c. fi. de Præsb. non Baptizato tumdeniq; quia in dubio melior est cond. possidentis, secundum vulg. Iuris regulam, at Religio est in possessio istius

ne istius professi virtute professionis, igitur potest illum retinere, quousq; plene constet illũ nõ esse Baptizatum.

50 Tandem, quo ad Sacerdotem non Baptizatum consecrantem notanda est, Doctrina singularis Angelici Doctoris, D. Tho. in supplemento 3. partis, † q. 35. art. 3. ad 2 Vbi dixit pie credendum esse Deum, vti Summum Sacerdotem supplere effectus Sacramentorum à tali non Baptizato administratorum.

§. 13.

Quomodo Confessarius se gerere debeat cum Apostata.

QVoniam Apostasia est recessus totalis à fide, vt supra vidimus, & spetie ab hæresi nõ differet, ideo circa Apostatã confessarius ea oĩa animaduertere debet quæ supra notauimus, tit. prox. § fi. per totum, de hæreticis.

51 Dubitari tamen potest an circumstantia † Apostasiæ sit necessario confitenda in confessione.

Hęc qiæstio dependet ab alia in scolis sępe per tractata controuersa, An sz. circumstantiæ peccatum aggrauantes intra eandem spetiem sint necessario in confessione explicandæ.

52 In qua difficultate, Prima † Sententia est negatiua, pro qua Diana resolut. Moralium, p. p. tract. 7. resolut. prima, enumerat triginta duos Doctores, & vere hęc opinio apud modernos cõmunis est.

53 Secunda † Sententia est, asserẽs has circumstantias esse necessario in Sacramentali confessione explicandas, & hanc tenuerunt decem, & octo Doctores enumerati à Diana ibidem, interquos adest. Mag. Philippus Faber, meus olim in Patauino Gimnasio, dum Theologiæ operam darem, amantissimus præceptor.

In hac materia mihi semper placuit hæc Secunda sententia, quæ est magis conformis Sacro

54 Tridentino Concilio † sess. 14. cap. 5. vbi docuit eam esse necessariam peccatorum confessionẽ quæ sufficit, vt Sacerdos recte iudicare possit de peccatorum grauitate. At hoc iuditium nequit recte fieri, nisi hæ etiam circumstantiæ explicentur.

Cum autem dico circumstantias aggrauantes esse in confes-

55 sione explicandas † intelligo de circunstantijs, non quomodocumq; aggrauantibus, sed notabiliter arbitrio prudentis viri, & confessarij vt explicat, Filiuc. Quæst. Moral. tom. primo, Tract. 7. cap. 4 n. 87. & sequentibus.

56 Si tamẽ versaremur † in pœnitente de recenti viam Domini Ingresso, quiq; scrupulis nimis Vexaretur quod in eo peniten-

tium ſtatu ſæpe contingit, ex diaboli tentationibus, iuxta illud Eccleſiaſtici 8. Filij accedens ad ſeruitutem Dei, ita in Iuſtitia, & Timore, & prępara animam tuam ad tentationem, tunc prudens confeſſarius, poterit ſequi primam opinionem, & conſulere, imo & præcipere pęnitenti, quod illam ſequatur, Filiuc. vbi ſup. n. 87. verſ. Prima ergo Sententia probabilis eſt.

57 Ex His ſequitur, quid de propoſita quæſt. † ſit ſentiendum, Nam ſequentes opinionem eorum qui voluerunt non eſſe circumſtantias aggrauantes neceſſario in confeſſione explicãdas, conſequenter loquendo debent tenere circumſtantiam Apaſtaſiæ, non eſſe neceſſario in confeſſione explicandam, prout tenuit, idem Diana loco ſupra alleg. Reſolutione, 54.

Sequentes vero aliam Sententiam, de Neceſsaria explicatione harum circumſtantiarum in confeſsione, quam nos probaliorem iudicauimus, tenere debent circumſtantiam Apoſtaſię eſse neceſsario confitendam, cum ſine dubio notabiliter aggrauet peccatum Hęreſis, pro vt in individuo tenuerũt, Suar. de fide, diſp. 16. ſect. 5. in fi. Sanch. in sũm. lib. 2. cap. 7 n. 17 Valentia, 22. diſp. p. q. 11. puncto. 1. & q. 10. puncto. 5. qui alios allegant. quibus addi poteſt, Layman. in ſum. lib. 2. tract. 1. c. 16. n. 3. & poſt hæc ſcripta viſus, Reuerendiſs. Do. ac conciuis meus, Pueronus Abb. Generalis Monachorum Montis Oliueti in Bullam Cœnæ, cap. p. n. 36.

Animaduertet, tamen confeſſarius, quod ſi Apoſtaſia ſit tantum exterior, & in intellectu ſuo recte pęnitẽs ſenſerit de Catholica fide, poterit a quocunque confeſſario abſolui, nec excommunicationem Bullę Cœnæ vllo modo incurrit, ita Valer. de Differentis vtriuſq; fori, verbo Hæreſis, Differentia 2. nu. 1. & alij alleg per me ſupra, tit. 2 §. fi. n. 49. quamuis, Diana reſolut. Moral. p. tertia tract. 4 reſolut. 143. & lz. in fi. illius reſolut. dicat hanc opinionem diſplicere multis, attamen eſt mera veritas & eandem opinionem vti veriſſimam, ſequutus fuit Reuerẽdiſſimus Pueronus, ſupra per me ſepe citatus, in ſuis commentarijs, ad Bullam Cœnę Domini, cap. 1. n. 37.

58 Proponet † vlterius confeſſarius Apoſtatę, infœlicem ipſius ſtatum, & exitum ex ſcriptura Diuina, Prouerbiorum, cap. 6. *Homo Apoſtata vir inutilis graditur ore peruerſo, annuit oculis, terit pede, digito loquitur, prauo corde Machinatur malum, & omni tempore iurgia ſeminat, Huic ex*

templo

templo veniet perditio sua, & subito conteretur, Nec habebit vltra medicinam, quem locum accomodauit Cardinalis Baronius, tom. 4. Annal. circa Annum Dñi 363. & Spondan. in Epit. ibid. n. 16. Iuliano Apostatę, & omnibus alijs Apostatis, Et de Apostatarum Infelici morte vide eundem Spondan ad Annum Domini 362. n. 24. Tandem, vt supra monui omnia, quę diximus obseruanda circa Hæreticos, obseruabit confessarius circca Apostatas.

§. 14.

Quomodo se debeat gerere confessarius, cum schismaticis.

59 QVoniam, vt supra vidimus § 10. schisma aliquãdo ẽ, coniunctum cum hæresi, aliquando non, cum est cum hæresi coniunctum, tunc confessarius, circa schismaticum eo modo se geret, quomodo diximus supra se se gerere debere circa hęreticũ.

Si vero schisma sit ab hęresi seiunctum, tunc.

Imprimis † animaduertet confessarius differentiam, quæ versatur inter excommunicationẽ latã ob Hæresim, & ob schisma, quia illa requirit copulatiue errorem in intellectu, & manifestationem illius extrinsecam, hæc vero solum extrinsecum opus requirit, quod sufficit ad censuram incurrendam, etiam si non adsit animus, se subtrahendi ab obedientia Pontificis, vt capud Ecclesię, ita Suar. Sanch. Duard. & alij allegati per Bonac. de cens. in spetie, tom. 3. disp. p. q. 2 puncto. 5. n. 10. vers. Secundo patet, Quibus addi potest, Scortia in selectas, Rom. Pontif. const. Epit. 166. Theorem. 410. vers. quod spectat ad tertiam partem, ibi. hinc colligi Catholicos, cum alijs de quibus supra.

61 Secundo fautores, † defensores, & receptatores schismaticorum incurrunt tantummodo censurã latam à const. Pauli 4. de qua supra, n. 41. quæ cum nulli sit reseruata, poterit à quocumq; cõfessario tolli, Duard. in Bullam Cœnæ, lib. 2. Can. 1. q 56 n. 18. vers Bene verum est, Bonacina vbi sup. vers. Obserua Quarto, Abbas Pueronus, ad Bullam Cœnæ Domini, cap. 1 n. 246.

62 Tertio, Existentibus † duobus Summis Pontificibus eodem tẽpore si constet de canonica electione vnius, & de alterius electione non canonica, consulere debet confessarius pœnitenti, & precipere, quod pro vero Pontifice, eum agnoscat, quem cõ-

stat

stat canonice electum, Si vero, res est dubia, & de alterutrius canonica electione minime constet, tunc confessarius consulere debet pœnitentibus, quod teneant se vti membros vnius Ecclesiæ Catholicæ, & se referant ad eius supremum capud Christum Dominum, ac Pontifices illos, non vti certos, sed vti dubios agnoscant, promptosq; se exhibeant ad illum pro uero Pontifice agnoscendum, quem pro tali approbabit Concilium Generale, Mar. Alterius de censuris, lib. 5. disp. 2. cap. 9. vers. si postules, & vers. Addo etiam, vbi addit, quod in tali dubio, quisq; potest negare alterum ex illis esse verum Pontificem, absq; periculo peccati mortalis, vel excō. Nald. in summ. verbo, Bulla Cenę Domini, n. 16. qui alios allegāt. Reuerendiss. Pueronus Abb. Generalis Oliuetanę Religionis, ad Bullam Cœnæ, cap. 1. n. 243. & seq.

63 Quarto animaduertere debet cōfessarius, quod qui diceret nō esse de fide hūc numero Papam V.G. Sanctissimum D. N. Vrbanum VIII. esse verum Pontificē non est habendus pro schismatico, sed pro vero hæretico, vti latiss. probauit, Suar videndus de Fide. Disput. 10. sect. 5. per totam, vbi hoc pluribus Concilijs Summorum Pontificum, Constitutionibus, & P. P. auctoritabus comprobauit, Sicut .n. Ecclesiā Dei visibilem, esse hanc numero est de fide, ita etiam esse debet de fide, illius capud visibile, cui subest, & obedire tenetur, esse hunc hominem visibilem, pro Summo Pontificem cōi Ecclesiæ consensu habitum, & si hoc est de fide, ergo contrarium asserens, est hæreticus, bene Turrian. videndus in suis selectis, disputat. p. p. disp 35. dub. 5. vbi quod hoc certius nunc est, quam esset ante tempora Clem. 8. late Bonac. post hæc scripta visus, de censuris inspetie, tom. 3. eius operum, disp. 1. q. 2. puncto. 1. n, 9 & Reuerendissimus Pueronus Nouissime visus ad Bullā Cœnæ, cap. 1. n. 142.

64 Quinto, circa † schismaticum confessarius eo modo se gerat proportionaliter, quo modo supra, tit. 2. docuimus eum se gerere debere cum Hęretico, Nam sublata à schismatico censura, ab Episcopo & Inquisitore, abiurato schismate, & hæresis suspitione in foro externo, eadē exiget ab eodem in foro interno, Monereq; debet eum de grauitate schismatis, quam confessarius colligere potest.

Tum ex eo, quod schisma Ecclesiam Dei in tunica D. N. inconsutili, & in vnica Arca Noe,

figuratam, & de qua in Canticis 6. dicitur, *Vna est Columba mea, perfecta mea, vna est Matri suæ Electa genitrici suæ*, vt notatur in extrauag. Vnam Sanctam, de Maior. & obedientia, scindit, & diuidit, vnde Beda in Martirolog. die. 25. Nouembris, refert, Christum B. Petro Alexandrino Episcopo, veste concissa apparuisse, eiq; dixisse, hoc fecisse Arium, quia Ecclesiam lacerauerat.

65 Tum ex † diuininis vltionibus schismaticis immissis, vnde, Nu. 16. iussu omnipotentis Dei, terra viuos absorbuit, Datan, & Abiron.

66 Tum deniq; ex aureo † Monito discipulis suis tradito à B. Ant. Magno moriente, in hæc verba relato, à Sancto Athanasio in eius Vita, *Schismaticorum, inquit, & Hæreticorum venena vitate, meum que in eos odium consectamini, quia Christi sunt inimici, scitis ipsi, quod nullus mihi, nec pacificus quidem sermo, cum ijs aliquando fuerit, propter eorum prauam voluntatem, & pertinax cõn Christum bellum*, Similiter schismaticum moneat confessarius, de pœnis, quas ob schisma contraxit, cũ eas in foro etiã conscientiæ omnino obseruare teneatur, & ei salutares pœnitentias, & delicto, & personæ qualitati congruas, prudenti ipsius arbitrio iniungat.

TITVLVS QVARTVS.

DE FAVTORIBVS HÆRETICORVM

SVMMARIVM

Fautorum appellatione, qui veniant, n. 1.

Fautores habentur Inquisitores, & Episcopi, si Hæreticos non puniant num. 2.

Nisi, id facerent ad euitanda scandala, n. 3.

Et in isto casu Episcopi, & Inquisitores, non puientes Hæreticos sunt suspecti de Hæresi, & qualiter, n. 4.

Fautores sunt, Domini temporales omittentes capere hæreticos, n. 5.

Idem, de Iudicibus inferioribus, n. 6

Omittentes denũtiare hæreticos, sunt fautores, n. 7.

Cõntra dños temporales, & magistratus non procedetur, nisi Papa consulto, n. 8.

to, n. 8.
Can. primus Bullæ Cœnę, nõ habet locũ cõn fautores ſuſpecti de hæreſi, n. 9.
Fautores habentur, alim. Hæret. dantes, & tales ſunt ſuſpecti, n. 10. 11.
Item, qui Hæreticos venerantur, n. 12
Item illos viſitantes, n. 13.
De hæreſi illius cui fautum eſt, debet conſtare, vt procedatur, cõn fautores, n. 14.
Fautores huiuſmodi ſunt ſuſpecti de vehementi, regulariter, n. 15.
Sanctum Officium Imped. directe, & indirecte, n. 16.
Impedire Sanctũ Officium dicuntur, offendentes Inquiſitores, & eorum miniſtros, n. 17.
Item, qui verbaliter tantum terret, num. 18.
Item, impedientes familiares in vſu armorum, n. 19.
Item, occultantes hæreticos, & eis conſulentes, n. 20. 21.
Huiuſmodi Impedientes ſubdũtur Iuriſditioni Inquiſitorum, n. 22.
Sunt regulariter ſuſpecti de hęreſi, num. 23.
Sunt torquendi, ſuper cauſa, qua moti ſunt ad Impediendum Sanctum Offitium, n. 24.
Receptator Hæreticorum, quis ſit, num. 25.
Dicitur, lz ſemel tantum receptauerit, n. 26.
Quis dicatur receptator Hæretici, vt hæreticus ẽ, n. 27.
Receptans hęreticum cõſanguineum, an incurrat pœnas receptantiũ, num. 28.
Talis non excuſatur a tota pœna, & qualiter puniendus, n. 29. & ſeq.
Quid, de receptante Hæreticum magna amicitia coniunctum, n. 32.
Ignorantia, an excuſet receptatores, n. 33.
Cui Incumbat onus probandi ſcientiam, vel ignorantiam, reo, an fiſco, n. 34. & ſeq.
Quid, de nautis, cauponis, & ſtabulariis receptantibus, n. 37.
Scientia præſumitur in receptante hæreticum publice denuntiatum, & quomodo debeat puniri, n. 38.
Torqueri an poſſit reus, ſuper ſcientia, num. 39.
Receptatio ex quibus actibus Inducatur, n. 40.
Vis, & metus an excuſet a receptatione, n. 41.
Receptatores an ſint ſuſpecti de Hæreſi, & qualiter, n. 42. & ſeq.
Receptatoribus indicitur abiuratio, pro modo ſuſpitionis, n. 45.
De pœnis receptantium, n. 46.
Conuerſatio, & allocutio, viſitatio, & contractio parentelæ, cum Hæreticis ſunt prohibita. n. 47. & ſeq.
De Hæreticis vitandis, plura remiſſiue, n. 51.
Conuerſantes cum Hæreticis ſunt ſuſpecti de hæreſi, & qualiter, n. 52. num. 53.
Ex conuerſ. oritur cõn. conuerſantem, inditium ad torturam, n. 54.
In terris hæreticorum, num liceat eorum tẽpla adire, n. 55.

De Instituente in testamẽto hereticũ, num. 56.
Defensores Hæreticorum, qui dicantur, n. 57.
Sunt suspecti de hæresi, & qualiter, cognũtur; abiurare, n. 58. & seq.
De Aduocatis, & procuratoribus hæreticorum, n. 60.
Credentes hæreticorum habentur, qui eorum erroribus credunt, n. 61.
Item, qui credunt eos esse viros bonos, n. 62.
An credentes dicantur, qui Hæreticos obediunt, n. 63.
Et an sint suspecti, & qualiter, n. 64
Qui proprie credentes Hæreticorum dicuntur, n. 65.
Intellectus Bullæ cœnæ, in primo Canone, n. 66.
Credentes, ex quibus verbis, & factis cognoscantur, n. 67. & seq.
Audiens concionem hæretic. etiam semel est suspectus de Hæresi, & qualiter, n. 69.
Petens in infirmitate Hæreticos, pro eius Consolatione, dicitur credens hæreticorum, n. 70.
De consultoribus Hæreticorum, n. 71.
Fautores hæreticorum torquetur, maxime super causa fauoris, n. 72. & 73
Pro modo suspitionis indicitur abiuratio, n. 74
Abiuratio generalis, quando sufficiat in hoc casu, n. 75. & seq.
Relabens in fautorium, quando sit, vt relapsus brachio sæculari relaxandus, n. 77. 78.
Ad traditionem Brachio sæculari nõ deuenitur, nisi consulto supremo Vrbis tribunali, n. 79.
De pœnis reorum prædictorum, num. 80. & 81.
Quomodo se gerere debet Confessarius, cum fautoria habet annexam Hæresim, n. 82
Quid, si non habet annexam hæresim, nu. 83.
Cœnsuræ Bullæ Cœnæ Domini sunt reseruatæ Papæ, n. 84.
In bulla Cœnæ tolluntur omnes facultates, & indulta, n. 85.
Regulares, vigore cuiusdam motus proprij Pij 5., non possunt absoluere a censuris bullæ, nu. 86. & 87. vbi reprobatur Peirin.
Habens facultatem absoluendi a casibus Bullæ Cœnæ, excepta Hæresi, an possit absoluere fautores hæreticorum, schismaticos &c. num. 88. 89. vbi etiam an fautores suspectorum de hæresi, sint excommunicati, excommunicatione bullæ Cœnæ.
Grauitas huius delicti, ex quibus colligitur, n. 90.
Pœnitens, quam benigne sit monendus, ex, Nazianzeno, n. 91.
Qualis Satisfactio iniungenda, n. 92.

EAutorum nomẽ, hoc loco late accipiemus, pro vt, ſub eo quoq; comprehẽdi poſſunt, receptatores, defenſores, &
1 credentes Hæreticorum, † de his .n. omnibus hoc tit. agemus, Sciendum igitur eſt ex Pegna. p. 2. com. 78. verſ. trifariã autem, tribus modis dici, quem fautorem Hæreticorum, primo modo, Omiſſione, ſeu negligentia, ſecundo modo facto, ſeu cooperatione, tertio modo conſilio, ſeu verbis, ita etiam Explicat Farin. de Hæreſi, q. 182. n. 1. & Leonad. Duar. ad Bullam Cœnę, lib. 2. Canone 1. q. 32. & alij, ab ipſis latiſſ. alleg.

§. 1.

De *Fautoribus Hæreticorum, ex omiſſione.*

IN iſtam fautorię ex omiſſione, & negligentia ſpetiẽ, incidere poſſunt, perſonæ publicæ, & priuatę & quo ad publicas quidẽ in hanc fautoriam incurrunt.

2 Primo Epiſcopi † Inquiſitores, & eorum miniſtri, ſi hæreticos non puniant, nec contra illos procedant, text. eſt in Clem. p. de pœnis, & in cap. excom. il p. § Volumus, de Hæreticis, & idem dicendum, ſi lectionem librorum prohibitorum permittant, & prędicationem falſorum dogmatum, late Pegna. ad Director. p. 2 comm. 2, verſ. ſi de Epiſcopis, Farin. de Hæreſi, q. 182. n 24. & q 186. n. 145. Sanctar. de hæreſi, c. 11. n. 2. qui alios allegant.

Hoc tamen intelligendum eſt, niſi Epiſcopus, vel Inquiſitores,
3 tales hęreticos † permitterent, ad euitanda maiora ſcandala, vel vbi ignorarent aliquem eſſe Hæreticum, Farin. qui alios cumulat, d. q. 186. n. 149. & ſeq.

Et quod in caſu noſtro, Epiſcopi, ſint ſuſpecti de hæreſi, conſtat inter omnes, ſolumodo dubitari poteſt de qualitate ſuſpi-
4 tionis, † Attamen dicendum eſt ſuſpitionem eſſe violentam, ita vt ex hac, poſſint vti hęretici damnari, vti fuſe probauit, Pegna. d comm. 2. verſ. ſi de Epiſcopis, quem ſeq Farin. vbi ſup. quęſt. 182. n. 26 Quibus autem pœnis puniri debeant, vide eundem Pegna. vbi ſup. verſ. Epiſcopi ergo, & verſ. ſeq. vbi de cauſis eos excuſantibus.

5 Secundo, in hanc fautoriam incurrunt. Domini temporales, † qui requiſiti omittunt in veſtigare, capere Hæreticos &c. text. eſt in cap. excom §. moneantur, de Hæret. late Farin d. q. 182. n. 15 & ſeq. Pegn. p. 2. comm. 78. ſub littera A Sanctarllus, d. cap. 11. n. 6.

11. n. 6. Scortia, in selectas Pōtif. constitutiones, Theor. 410. vers. excommunicantur quarto, Filiuc. Quæst. Moral. p. p. tract. 16. c. 2. n. 38. Reuerendiss. Pueronus, in Bullam Cœnæ, c. 1. n. 164 & licet n. 1. sequenti, excuset à censura Bullę Cœnę, Principem, & eius Magistratus, fauentes hęretico, ab Inquisitoribus vti tali relaxato, si tam Princeps, quā officiales eius sciant eum esse innocentem, quod etiam visus est voluisse, Sousa. in dictam Bullā Cœnæ, disp. 12. concluſ. 3. Attamen aduertendum, quod dicta, per Reuerendiss. Pueronū, & per Sousam habent locum, tantummodo in foro conscientię, in quo vere loquuntur, secus n. est in foro externo, in quo Principes, & eius Magistratus fauentes hæretico, sic ab Inquisitoribus, ipsis relaxato haberētur pro fautoribus hęreticorum, & in omnes pœnas canonicas incurrerent, vt in hoc opere alias latiss. probaui, & ij nisi aliqua legitima causa excusentur suspecti sunt de hæresi violenter, faciunt Notata per Pegnam, com. 2. p. 2. vers. si de Episcopi, Farin. vbi supra, nu. 16. Graff. lib. 4. Suarū, decis. c. 28. nu. 20. vol. 1. Leonard. Duard. ad Bull. Cęnę lib. 2. can. p. quæst. 32. n. 11. Marium. Alt. de censur. tom. 1. lib. 5. disp. 2. c. 5. & his pœnis puniri debent, de quibus, Pegna, vbi supra.

6 Tertio Idem dicendum de Magistratibus, † & alijs Iudicibus inferioribus, Pegn. d. comm. 78. sub. littera E. Farin. d. q. 182. n. 19. & seq. Sanctar. n. 6. vers. Prætera publici officiales, Suar. de fide, disp. 24 sect. p. n. 6. Scortia, Theor. 26. vers. Fautores.

Quarto, Aliquādo personę priuatę incurrūt in hanc fautoriā o-
7 mittēdo denunciare hęreticos † vt dixi in tit. de obligatione denunciandi, vel si à Magistratib' aliquid eis fuerit iniunctum aduersus hęreticos, & illis non impediti minime obediant, late Farin. d. quęst. 182. n. 27. & seq. Pegn. d. comm. 78. vers. priuati autem, Suar. de fide, vbi sup. Filiuc. d. n. 38. Scortia, vbi sup. vers. dixi generaliter, Reuerendiss. Pueronus, d. c. p. n. 166.

Circa quę tamen aduertendum est, quod stantibus edictis Inquisitorum obligantibus omnes ad denunciandum, omnes etiam indistincte, etiam Priuatæ personę, in hanc fautoriam incidēt, eo tamen modo, & forma, prout declaraui, in tit. de obligatione denunciandi.

An autem, & quomodo tales sint de de hæresi suspecti, dixi in d. tit. de oblig. denunciandi. Alios istius fautoriæ modos, & casus, vide apud Sanctarellum, vbi sup. tit.

sup. cap. 11. & Sanch. in summ. tom. 1. lib. 2. c. 10. n. 11. & seq.

Duo tamen diligẽtur notanda sunt, circa Dños temporales, & magistratus in hanc fautoriam Incidentes.

8 Primum est non esse contra eos procedendum, nisi † consulto supremo Tribunali Rom. Inquisit. vti notauit Pegna. d. comm. 78. vers. Ac in puniendis.

9 Alterum est, Censuram latam in Bullam Cœnæ, can. p. contra fautores † Hæreticorum, non habere locum, contra dnõs temporales, vel magistratus Negligentes in capiendo excommunicatum Insordescentẽ in excommunicatione per annum, vel sortilegum &c. quia isti non sunt hæretici, sed tantum de hæresi suspecti, ita contra Nauar. quem ibi allegat, voluit Sanch. in sum. loco alleg. n. 14. & Suar. de censuris, disp. 21. sect. 2. n. 14. & nos infra §. 12. n. 89.

§. 2.

De Varijs casibus in quibus quis dicitur fautor Hæreticorum opere

10 PRimo hanc fautoriæ speciem incurrunt, alimenta † Hęreticis præstantes, & pecuniã eis mutuãntes, Farin. qui alios cumulat, de hæresi, quæst. 182. n. 6. Leonard. Duard. ad Bullam Cœnæ, lib. 2. canon. p. quæst. 32 n. 8. Sanctar. de Hæresi, cap. 11. dub. 1. n. 16.

11 Et hi, nisi aliquibus causis excusentur sunt suspecti † de hæresi Vehementer, vel leuiter, secundum quod maiora, vel minora, ad sunt contra eos inditia, ita locat. in verbo credentes, n. 2. Farin. vbi sup. n. 7. quæ tamen declaranda sunt ex his, quæ tradit idem Farin. ibid. n. 13.

12 Secundo, fautores † hęreticorũ habẽtur, qui eos adorant, venerantur, & Laudant, Farin. d. q. 182. n. 4 & 5. vbi alij alleg. Sanctar. vbi supr. n. 11. Item, Hęreticos visitantes, Sanctarellus, ibid. n. 11. vers. Item dicuntur.

Et hi, pro inditiorum qualitate, & circunstantiarum numero, & modo, suspecti sunt de hæresi, modo leuiter, modo vehemẽter, ita Locat. in d. verbo, credentes, n. 2.

13 Tertio, Fautores † dicuntur hęreticorum, Primo illos visitantes, & cum ijs sussurantes, dum carcerati habentur, 2. qui valde lamentãtur de eorũ comprehensione, & morte 3 qui dicunt eos iniuste damnatos 4. qui egris occulis aspitiunt illos persequentes, 5. furtiue colligẽtes Hæretici combusti ossa abscondenda, & hi haberi debent,

vti vehe-

vti vehementer ſuſpecti de Hæreſi, ita Pegna. 2. p. director. caſu 78. verſ. Iam vt nihil Farin. vbi ſup. nu. 10. Zanard. in ſum. diuin. Præcept. tom. 1. cap. 5. de fide, verſ. fautoriæ.

Et generaliter alios particulares caſus, vide apud Sanctar. vbi ſup. d. c. 11. Farin. d. q. 182. Suarez. de fide, diſput. 24. ſect. p. Sanch. d. cap. 10. n. 11. & ſeq. Leonard. Duard. ad Bullam Cęnę, lib. 2. Can. 1. q. 32. per tot. Marium Alterium, de cenſuris, tom. 1. lib. 5 diſp. 2 cap. 5. Locat. & alios in verbo, Fautores

Duo tamen hoc loco ſunt præmonenda, Alterum eſt quod vt rite recteq; contra aliquem vti fautorem Hæreticorum procedatur, conſtare prius debet, de
14 Hęreſi † illius cui fautum prætenditur, iuxta Doct. Bart. l. is qui; de furtis Locat in Iudiciali in verbo, fautores, n. 3. verſ. Vnum tamen, materia doſ. ad Repert. Inquiſit. in verbo fautores littera H. Farin. d. q. 182. n. 11.

Alterum eſt quod fautores hæreticorum, niſi qualitas perſonæ aliud ſuadeat, & reliquæ circun-
15 ſtantię, regulariter ſunt † ſuſpecti de Hęreſi vehementer, ita Eymericus, in Director. p. 2. q. 56. nu. 6 vbi probat hoc, ex eo quod excõmunicati ob cauſam fidei ſunt ſuſpecti de Hæreſi, vehementer, vt probatur in c. cum contumatia, de hæret. in 6. & nos late diximus, in tit. de Inſordeſcentibus in excommunicatione. At fautores hęreticorum ſunt excommunicati, ex cauſa fidei, per c. excommunicamus, il primo §. credentes de hęret. igitur &c. Farin. ad hoc vid. qui alios allegat, vbi ſupra, n. 55.

§. 3.

De Impedientibus Sanctum Officium.

AB omni, & quocumq; impedimento liberum omnino debere eſſe Sanctum Officium, ſapiẽtiſſ. conſtituerunt Summi pontifices, prout late. probauit, Cãpeg. ad Zanch. cap. 31.

16 Impedientes autem Sanctum Officium, ſunt in duplici differentia alij .n. illud impediunt † directe, vt puta ſtatuendo quod nullus de hoc crimine cognoſcat, niſi V.G Magiſtratus ſęcularis, alij autem illud tantummodo indirecte impediunt, ſtatuendo V.G. quod nullus portet arma, niſi ſit de familia poteſtatis, per hoc .n. ſtatutum excludũtur familiares Sancti Officij, vt infra Videbimus, ita Eymeric. in Direct. p. 2. q. 54. n 1. Pegn. 161. ſnb littera A. Farin. alios allegans, de Hæreſi, q. 182. n. 24. & 75. & ſeq. In pluribus autem ca-

tem casibus particularibus, dicitur quis Sanctum Officium impedire, quos breuiter enumerabimus.

17 Primo.n Impedire† Sanctum Officium dicuntur, iniuriantes, vel offẽdẽtes Inquisitores, seu eorum ministros, vel etiam testes, & denuntiatores, qui in Sancto Officio, aduersus aliquem deposuerunt, de quibus late dixi in materia Bullę, Si de Protegendis; & pro nunc videndi sunt, Simanch. de cath. inst. tit. 34. nu. 28. & in Enchir. tit. 7. n. 13. late Cãpeg. ad Zanch. c 32. vbi, quod iniurias in Inquisitores prolatas possunt Inquisitores punire, Farin. alios cumulans, d. q. 182. n. 79. Sanctarellus de hæresi, c. 11. num. 14. Scortia, Theor. 278

18 Secundo, Impedire Sactum Officium dicuntur, qui minis, & † terroribus verbalibus tantũmodo vtitur, Lucern. Inq. in verbo Impedientes, §. 2 Pegn. comm. 79. p. 2. sub. littera A. Farin. vbi supra, num. 84.

19 Tertio, Impedire Sanctum Officium dicuntur, prohibentes familiares† Inquisitorum in vsu armorum, Clem. 2. §. fi. de Hęret. vbi Zabar. Vital. Imol. & alij, latiss Farin. d. q. 182. n. 89. & seq. Singulare .n. priuilegium habent Inquisitores,, vt possint familiam habere armatam, vt patet, ex Bulla Io. 22, Incip. Exigit ordinis Vri, vbi etiam Papa dixit, quod non debent Inquisitores abuti priuil. concedendi arma suis familiaribus, sed de his latius In tit. de Inquisitoris potestate interim Videndi Farin. vbi sup. Pegn. p. 3 comm. 105. Simanch. de Cath. Inst. tit. 34. n. 23. & tit. 41. Salcedo ad Diaz. in Praxi cap. 154 n. 24. qui alios allegant, quibus addi potest Borel. de Magist. A Edictis, l. 3. cap. 17. n. 21. Sicuti nec eodem priuil. abuti debent familiares, vt p. seq. videbimus, vbi etiam late probabo in casu, quo familiares priuilegio armorum sibi ab Inquisitoribus concesso abutantur, Sanctum Officium esse Iudicem competentem.

20 Quarto, Impedire Sanctum dicuntur, occultantes Hæreticum, ne ad manus Curię veniat, Farin. vbi sup. n. 95. & seq. Item captum Hæreticum vi est manibus curiæ eximentes, Farin. nu. 96. Item si peccunia, vel pręcibus carceratos Hæreticos curent liberari, Farin. n. 97. & Sanctarell. cap. 11 n. 8 Item qui se fingunt Hæreticos illos, quos quęrunt Inquisitores, vt hoc modo veros Hæreticos liberent, Sanctar. vbi supra, nu. 9. Farin. ibid. n. 98. qui alios allegant.

21 Quinto, Impedire Sanctum Officium dicuntur, Consulẽtes† Hæreticis, iam captis, vt veri-

tatem celent, cum interogati fuerint ab Inquisitore, c. accusatus de hæret. in 6. §. Sacerdotes, Eymericus in director. p. 2 q 56 n. 4. Vers. Quartus Casus, vbi Pegn. Farin d. quæst. 182. nu. 8. Idem prorsus dicēdum de, consulentibus dictis hæreticis, vt fugiant, vel eos, cum contra ipsos ē decreta captura, commonefacientes, Sanctar d. cap. 11 n. 10

22 Contra hosce Sanctum Officiū Impedientes, † procedere possunt Inquisitores. tex. est in. cap. statutū, vbi cōmuniter, D. D de Hæret. in 6. & c. vt Officium, §. compescendi, eod. tit. in 6. latiss. Mater. pertractans, Pegn. 3 par. comm. 85. & Farin. d q. 182. n. 77. qui alios citat, & ad hoc videnda est, Bulla, Alex. 4 Incip. Quod super, inter litteras Apostolicas pro Santo Officio.

23 Hi etiam impedientes Sanctū Officium habendi sunt pro suspectis de hæresi vehementer, † ita dixit Eymericus, in Directorio inquisit. p. 2 q. 56. nu. 2. vers. Secundus Casus, vbi Pegn. sub littera A & Farin. d. q. 182. nu. 70 declarat, hoc procedere hīta ratione personarum, & modi impediendi, nam aiunt, quod si rusticus V. G impediret, vel aliquis alius indirecte ob affectionem carnalem &c. tunc tales non haberētur pro suspectis de Hæresi vehementer, sed tantummodo leuiter, idem dixit, Pegn. p. 2 cōm 79. sub littera B. Duard. ad Bullam Cœnæ, lib. 2. Canone p. q. 33. n 20.

Erunt tamen tales impedientes Sanctum Officium, diligenter interrogandi, ac torquendi

24 † super causa, qua moti sunt ad impediendum Sanctum Officiū, vti doctiss. annotauit, Pegn. d. comm. 29. vers. In hac tamen difficultate, & Farin. d. q. 182. n. 70 & 85. & nos infra, cum de modo procedendi contra hos fautores Hæreticorum.

Ad materiam tamen huius tituli, vide quę dixi ī materia Bullæ, si de protegendis.

§. 4.

De Receptoribus Hæreticorum.

15 SVpponendum est, primo loco, illum dici Hæreticorum receptatorem, † qui sciens quē hęreticum esse illum recipit, ita Io de Anan. in c. excommunicamus §. credentes, n. 13. de hæret. & alij relati, per Farin. de Hęresi. q. 182. n, 132. Leonard. Duard. ad Bullam Cœnæ. lib. 2. canone p. q. 28. n. 1. Sanch. in Decalogum, lib. 2. cap. 10. n. 4. & seq. Mariū alterium de censuris, lib. 5 disp 2. cap. 4. tom. p. qui alios allegant.

26 Sup-

26 Supponendum ſecũdum, quod Hæreticorum receptatores † dicuntur, etiam ij, qui Hæreticos ſemel tantum recipiunt, vt eos hac ratione ab Inquiſitoribus liberent, ita Pegn. p. 2. comm. 76. ſub littera B. vbi quod hæc eſt cõmunis opinio, quid quid dicant non nulli veteres, Farin. d. q. 182. n. 152. Sanctar. de hęreſi, c. 12. n. 1. concluſ p. Suar. de fide, diſput. 24. ſect. p. n 24. & Sanch. in alleg c. 10. n. 10. Scortia in ſelectas, conſt. Pontif. Theor. 410. verſ. Excommunicatur tertio, vbi etiam bene notauit ad inccurrendam excommunicationem Bullæ, à receptante non requiri, quod Hæreticus ſit denunciatus, quod etiam voluit, Sanch. d. c. 10. n. 6. & Filiuc. q. Moral. p. p. tract. 16. cap. 2 n. 39. & n. 36. in fi. Reuerendiſs. Pueronus, ad Bullam Cœnæ, c. 1. n. 125. & 128.

Hiſce ſuppoſitis, dubitari hoc loco poteſt, circa huiuſmodi receptores, de nonnullis, & quidẽ

27 Primo, Dubitari poteſt, quis vere, & proprie receptator † hęretici, vt hęreticus eſt ſit dicendus, in qua re.

Sanch. d. c. 10. n. 5. verſ. ſed. contrarium, voluit illum vere, & proprie dici hęretici, vt hæreticus receptatorem, qui illum recipit ob hæreſim, & in hęreſis fauorem.

Suarez vero de fide, diſp. 24. ſect. p. n. 7. & ſeq. & melius, dixit illum dici vere, & proprie receptatorem Hæretici, vt hæreticus eſt, qui taliter hęreticum recipiendo, eum liberat à Manibus Inquiſitoris. & ſic facit aliquid, quod tendit in fauorem hęreſis, lz formaliter non intendat fauere hęreſi, & ſic pticula illa [vt] intelligenda eſt, ſpecificatiue, non reduplicatiue, vt explicat, Suar. d. n. 9 & Suar. ſeq. Sanctarellus de Hæreſi, c. 12. n. 3. qui alios allegat, & ab hac opinione in foro externo non eſt diſcedendum, optime Layman. in ſum. lib. 2. tract. p c. 14. n. 5. Verſ. Tertio Excommunicatur, vbi dixit, quod licet, vt quis incidat in excommunicatinem bulę requiratur, quod receptet hæreticum, vt hæreticus eſt, attamen non requiritur formalis intentio fauendi hæreſi, ſed ſufficit indirecta, & putatiua, alias inquit, & bene vix poſſet reperiri receptator, & fautor, qui etiã non eſſet Hæreticus, & ibi reprobat, Sanch. loco ſupra citato.

Nihilominus, Sanch. etiã opinio probabilis eſt, tũ ob auctoritatem tanti Doctoris, tũ quia illam late defendit, Duard. loco ſupra cit. q. 29.

Secundo, Dubitari poteſt, an pœnas in receptatores hæreticorum latas incurrant receptan

28 tes consanguineos † Hæreticos in quare, videndi sunt, Duard. d. q. 29. per totam, Marius Alter. d. lib. 5. disp. 2. c. 4. vers. Controuersia tamen est, & Sanctarellus de hæresi, d. c. 12. n. 2. conclus. 2. qui alios latiss. allegat, Breuiter tamen.

29 Dicendum, primo receptantem consanguineum hæreticum ratione consanguinitatis, † non excusari à tota pœna, mitius, tamen puniendum, ita Pegn. 2. p. comm. 81. sub. littera B. & vers. Cæterum, Marius Alter. loco proxime allegato, Farin. qui alios allegat, d. q. 182. n. 144. & seq. Fund. hæc conclusio in l. 2. ff. de Receptator. vbi dr̃ quod receptator latronis affinis mitius est puniendus, quam legẽ locũ habere etiam in Crimine læsæ Maiestatis docuerunt, Tiraq. de pœnis temperandis, causa 20 & 21. & Gigas. de Crim. læsę Maiest. lib. 3. tit. de pluribus & varijs quęstionib⁹, quęstione quinta, n. 3. late Scortia in selectas, Rom. Pontif. constit. Theor. 27. vers. receptatores, ibi, sed quid in foro, vbi etiam declarat quid dicendum, sit in foro interno, quo ad excõmunicationem bullæ, de qua re, vide Layman. in summa, lib. 2. tract. 1. cap. 14. n. 5. vers. tertio loco, ibi Quod vero, & Reuerendiss Puerorum concíuem meum, ad Bullam Cęnæ, c. 1. n. 137. & seq. qui tamen loquitur in foro Aĩę.

30 Dicendum Secundo, in impositione istius mitioris † penę, habenda est ratio graduum consanguinitatis, vt mitius puniantur qui gradu proximi sunt receptato Hęretico, quam remotiores, ita Pegn. vbi supra, vers. Rursus consanguineorum, Graff. in suis decis. aureis, p. p. lib. 4. c. 18 n. 35. & seq. Farin. vbi sup. n. 144. in fi. & n. 148. & seq. vbi de Patre, & Vxore, receptante filiũ, vel Maritum Hæreticum, Siman ch. de cath. inst. tit. 15. n. 21. & iterum Pegn. 3. p. comm. 160. vers. num autem.

31 Dicendum, Tertio consanguineum † receptantentem hæreticum, vti talis est, non vt consanguineus incurrere in omnes pœnas impositas, huiusmodi receptatoribus, ita Farin. vbi supra, nu. 142. sed in dubio receptans consanguineum pręsumitur illium non vti hæreticum receptasse, sed vti consanguineum, ita Graff. vbi sup. c. 18, n. 35. Sanctarell. d. c. 12 n. 3. in fi· & Farin. ibid. n. 143. Leonad. Duard. d. can: p. q. 29. n. 5. Marius Alter. vbi supra, Bonacin. de cens. in spetie, disp. p. q. 2. puncto. 3. num. 2.

32 An autem hucusq; de consanguineis dicta, habeant locum in receptante Hæreticum † sibi amititia

micitia coniunctum, vide Pegnã d. comm. 81. verſ. numquid autem, & Farin. n. 146. qui alios citat.

33 Tertio, Dubitari poteſt de receptante Hæreticos, ignorante † eos eſſe Hęreticos, & quidem clarum eſt, iſtum ſic Hęreticos receptantem, non eſſe puniendũ pœnis ſtatutis, in receptantes Hæreticos, ita Docuerunt Eymeric. p. 2. q. 51. n. 2. vbi Pegn. comm. 76. Farin. d. q. 182. n. 163. qui alios allegant, quibus adde, Leonad. Duard. vbi ſup. q. 28. n. 7. & Marium Alterium de cenſuris, tom. p. lib 5. diſp. 2. cap. 4. verſ. ſed ſi ex ignorantia, & Sanctarellum de Hæreſi, cap. 12. n. 5. concluſione quinta, Azeued. in Regias Hiſp. Conſt. lib. 8. tit. 3. l. 5. n. 5. & ſeq. & Reuerendiſs. Pueronum ad Bullam Cœnæ, d. c. 1. n. 130.

34 An autem, & cui in hoc caſu incumbat onus probandi ſcientiã, †vel ingnorantiam, an fiſco alleganti ſcientiam, an Reo allegãti ignorantiam.

Dicendum, Primo ignorantiã in dubio præſumi, & per conſequens fiſco alleganti ſcientiam incumbit onus illam probandi, ita Pegn. d. comm. 76. verſ. an autem receptator, Simanch. de Cath. inſtit. tit. 15. n. 18. & ſeq. & in Enchirid. tit. de receptat. n. 4. & 5. Farin. d. q. 182. nu. 164. Duard. ad Bullam Cœnæ, loco ſupra allegato, n. 9. Sanctarell. d. c. 12. n. 6 vbi quod hoc multo magis procederet, in allegante ignorantiam, & illam probãte per iuramentum.

35 Dicendum, Secundo ſi † notorium erat receptatum eſſe hęreticum, vt quia erat denunciatus, vel Amicus, vel Vicinus receptatoris, tunc quia præſumptio, quod ſciuerit receptatũ ẽẽ hęreticũ, militat in fauorẽ fiſci, ipſi receptãti incũbit onus probãdi ignorãtiã, ita docuerũt D. D. oẽs ſupra allegati in prox. cõcluſ. & in ſupradicto caſu intellexit, Simanch. d. n. 18. Doctrinam Alphonſi à Caſtro. de iuſta Hæret. punit. lib. 2. c. 17. vbi voluit reũ debere ſe oſtendere innocentẽ, & à culpa liberũ, ſi per ignorãtiã ſe dicat hęreticos recepiſſe.

Concluſiones haſce ambas, probant mirifice tradita, per Giurbam, conſ. deciſiuo Criminali. 29. n 32. vbi de probatione ſciẽtiæ in receptante bannitos.

Et cum receptare ex ſe in genere ſuo, non ſit malum, Pegn. d. comm. 76. verſ. ſub littera, & Giurba d. conſ. 29. n. 32. & Monal. conſ. 109. n. 11. vol. p. ad probandum receptantem eſſe in

36 † culpa, tota vis poſita erit in probanda ſcientia receptantis, vt arguunt, Pegna. & Giurba. vbi ſupra.

37 Ex

37 Ex his seq. quid dicendum sit, de Nautis Caupon. & stabularijs, nam tunc demum pro † receptatione punientur, cum hæreticum publicę damnatum, & denuntiatum receptabunt, Locat. in Iud Inquisit in verbo Receptatio, n. 6. Pegn. vbi sup. Vers. Hinc consequitur, Graff. in suis aureis decis. lib. 4. c. 18 nu. 33. tom. 1. Decian. in Tract. Crimin. lib. 5 c. 51. n. 70. Farin. d. quęst. 182. n. 161. Leonard Duard. d. q. 29. n. 11. Sanctarell. d. c. 12. n. 6. latiss. Farin. in praxi Criminali, q. 133. n. 42. & seq. vbi dixit, quod si aliter diceremus esset magnum priuilegium cauponum quorum genus communiter reputatur improbum.

Ex quibus, omnino reprobanda est doctrina, Azor. Instit Moralis, tō. p. lib. 8. c. 15. q. 8. ī fi. vbi videtur excusare caupones, etiã in d. casu receptationis hæretici publice denuntiati, à probatione ignorantię, prout expresse, etiam Azor. reprobauit, Duard. d. q. 28. n. 11. in fi.

38 An autem receptator Vicini hęretici, vel publice pro hęretico denunciati, quo casu pręsumitur receptator scisse receptatum esse hęreticum, ex traditis supra, & Farin in Prax, d. quęst. 133. n. 122. & seq. ob talem scientiam pręsumptam possit, condemnari in pœnam huiusce criminis ordinariam, si scientiam Neget.

Dicendum est quod non, sed puniendum esse alia pœna extraordinaria mitiori prout, voluit, Bald. l. p. n. 2. Cod. de his qui latron. Menoch. de arbitr. casu 348. n. 15. & alij quos. seq. & allegat Farin. d. q. 133. n. 136 & n. 138

Vbi ex Claud. ad Bertazol. cōs. 126. sub littera C. vers. iam vero, & Sim de Prętis. cons. 50. n. 9. dixit quod Iudex omissa ex-
39 traordinaria condemnatione † poterit reum torquere, super d. scientia, circa quam tamen torturam consulo esse magna cum cautela procedendum.

40 Quarto, Dubitari posset, per quos actus inducatur † receptatio hęretici prohibita, sed de hac re vid. est textus in l. p. §. quod autem ff. de seruo corrupto, & Farin. latiss. d. quęst. 133. cap. p. per tot.

41 Quinto, Queri potest, an receptans hęreticos per vim, † vel metum excusetur à pœnis receptātium Hęreticos, &

Dicendum quod sic, ex alleg. p Farin. d. q. 133. n. 36. & seq. Sanch. in summ. lib. 2. cap. 10. n. 8. & Farin. de hæresi. d. q. 182. n. 162 & Giurb. qui alios allegat, cons. Criminali decisiuo, 28. n. 17. Scortia in selectas const. Pontif. Theor. 410. vers. excommu-

nicatur

nicatur 3.

42 Sexto, Dubitari poteſt, an talis receptor ſi ſuſpectus † de hęreſi, & quo ſuſpitionis gradu in qua re.

Dicendū Primo, certū omnino eſſe, hoſce receptatores Hæreticorū ſcienrer, eſſe de hęreſi ſuſpectos, concluſionē hanc vnanimiter docuerūt D. D. infra citādi, & in ea nulla adeſſe poteſt difficultas.

43 Dicendum, Secundo, hoſce receptatores, regulariter loquēdo ēē de hęreſi ſuſpectos † vehemēt, ratio huius cōcluſionis eſt, quia oēs excommunicati ex cauſa fidei, ſunt vehementer de Hæreſi ſuſpecti, vt probauit Eymericus in direct. p. 2 q. 56. nu. 5. verſ. Quintus caſus eſt, at tales receptatores ipſo facto ex cauſa fidei ſunt excommunicati, c. excommunicamus, §. credentes de hęretic. igitur ſunt ſuſpecti de hæreſi vehementer,

Et ita Docuerunt Eymericus in directorio, p. 2. q. 51. n. 4 & q. 56. n. 6. Locatus in iuditiali Inquiſitorum, in verbo excommunicati n. 3 & in verbo Pœna, n. 11. & in verbo ſuſpitio, nu. 3. Franc. Leon in Theſauro fori Eccleſiaſtici p. 3. cap. 37. n. 34. verſ. Quintus ſi quis, Leonard. Duardus ad Bullam Cœnæ, lib. 2. can. p. q. 33. concluſ. 2. n. 31. Sanctarellus de Hęreſi, cap. 12. n. 3. concluſ. 3, Farin. d. quęſt. 182. n. 133.

44 Bene verum eſt, quod in hac re diligentiſſ. conſiderari debent, qualitas perſonarum † receptantium, & modus receptationis, nā ex horum conſideratione manifeſte apparebit, aliquando ſuſpitionem, hanc vehementem eſſe, aliquando leuem tantummodo, vti animaduertit, Pegn. ad Direct. p. 2. q. 51. comm. 76. ſub littera C. & Farin. d. n. 133.

45 Ex quibus colligitur quod hiſce receptatoribus † indici debet abiuratio, modo de leui, modo de vehementi ſecundum gradū, quem contrahunt ſuſpitionis, ex hac receptatione, ita Pegn. vbi ſup. Farin. d. n. 133. & Sanctarellus, d. c. 12. n. 3. concluſ. 3. in fi. vbi alios allegat.

Quomodo autē talis receptator debeat abiurare, & qua abiurationis forma, dicam in fine tit. præſentis.

46 Septimo, Dubitari poteſt, quibus pœnis puniri debeant † huiuſmodi receptatores Hęreticorum.

Circa quam rem videndi ſunt, Pegn. d. comm. 76. verſ. Receptatores vero, Simanch. de Cath. inſtit tit 15. n. 14 Farin. in alleg. 33. vbi de receptatione Bānitorum, & in quæſt. 182. n. 134. & ſeq. Sanctarell. d. c. 12. n. 6. & ſeq. qui alios allegant.

§ 5.

§. 5.
De Conuersantibus cũ Hæreticis.

47 COnuersationem, † familiaritatemq; nimiam cum hæreticis prohibitam esse docuerunt, Simanch. de cath. inst. tit. 11. per totum. & Repertorium Inquisit. in verbo Communicare, n. 1. & seq. vbi Petrus Vendramen. in addit. sub littera A. qui alios cumulat.

48 Sub nomine autem conuersationis istius prohibitæ comprehendũtur, Allocutio † hæreticorum, Farin. de hęresi quæst. 182. n. 168. & quęst. 133. n. 13. vbi de alloquente cum Bãnito, transmissio, & receptio litterarum, Decian. in tract. Crim. lib. 5. c. 41. n. 12 vers. 6. ad Hęreticos, Pegn. comm. 81. littera D. vers. Iam vt vno verbo, vbi quod tales transmittentes vel recipientes &c. sunt suspecti de hęresi vehementer.

Negotiatio cum hęreticis, Farin. d q. 182 n. 171 vbi alios allegat, Royas singulari 212

49 Visitatio † hęreticorum, secundum text. in c. accusatus, § ille quoq; de Hęret. in 6. & quod tales visitantes regulariter sint suspecti de hæresi vehementer, dixit Eymericus, in Direct. p. 2. quęst. 56. n. 8. Locat. in Iuditiali Inquisit. in verbo, suspitio, n. 3. Farin. qui alios cumulat, loco sup. cit. n. 172 & seq.

50 Missio munerum, † ad hæreticos, contractioq; parentelę scienter cum ipsis, Locatus in verbo suspitio, n. 20. & 30. & quod tales mittentes &c. sint suspecti de hæresi vehementer, dixerunt Eymeric. in Direct. p. 2 q. 56. n. 8. & Pegn. ibi comm. 81. sub littera D. vers. Iam vt vno verbo, quos sequitur Farin. vbi supra, n. 175. & seq.

51 Plura de Hęreticis † vitandis, videnda sunt apud Sanctarellũ de Hęresi, cap. 7. 8. & Martinũ Becanum in sua summ. Theol. tom. 3 cap 16. q p. & pluribus sequentibus, qui alios cumulãt.

52 Sciendum tamen est generaliter, hosce conuersantes cum hæreticis suspectos † esse de hęresi, fautoresq; dici Hæreticorum, ita Repert. Inquisit. in verbo hæreticus, Vers. Nota quod conuersatio, & ĩ verbo cõuersatio, vers. 2. & in verbo Detegitur, vers. Item si nunquam, vbi quod hæc suspitio est vehemens, Eymeric. in Director p. 2. q 56. n 7. vbi quod hæc suspitio est vehemens, Locat. in Iuditiali Inquisitorũ. in verbo suspitio, n. 15. vbi propterea, quod habentes familiaritatem, cum Hæreticis, propter vehementem suspitionem debẽt

abiura-

abiurare, Lud. à Paramo de Orig. Sanctę Inquisit. lib. 3. quęst. 9. n. 166. & seq. vbi, q̃ ex cõuersatione vehemens oritur suspitio, ob quam tales conuersantes sępe coguntur, vel se purgare, vel familiaritatem illam, & conuersationem abiurare.

53 Quamuis hæc non ita indistincte sint accipienda, nam non sẽper contra tales conuersantes † oritur suspitio vehemens, sed modo vehemens, modo leuis, secũdum qualitatem personarum, loci temporis, & aliarum circũstantiarum, prout dixerunt, Locat. in Iud. in verbo, Credentes, n. 2. Simanch. de cath. instit. tit. 11. n. 9. & Farin. d. q. 182. n. 166.

54 Addendum tamen est, ex Royas, in tract. de Hæret. p. 2. n. 77. quod ex hac conuersatione, oritur † inditium sufficiens ad torturam, contra conuersantem, vbi ita dicit consuluisse, Bald. cons. 79. vol. 3. posse quendam Episcopum torquere conuersantem cum Hæretico, si de hæresi accusaretur.

55 Sed Quoniam hoc loco de conuersantibus cum hęreticis loquimur, dubitari potest, an in locis Hęreticorum, liceat Catholicis adire † templa hęreticorum, eorumq; concionibus, prębus, ac ritibus superstitiosis interesse, non vt falsam fidem profiteantur, sed vt suo Principi obediant in quaire.

Concludendum omnino est negatiue, etiam si mors Catholicis ob id immineret, ita latiss. probauit, Sanctarellus de hæresi, cap. 8. dub. p. per tot. Sanch. lib. 2. in Decalog. cap. 4 n. 27. & Suarez, in defensione Catholicæ fidei aduersus Anglicanę sectæ Errores, lib. 6. c 9. n. 16. asserens id esse sine vlla dubitatione, & ita fuisse in quodam Breui declaratum à Sanctiss. Paulo pap. V. attestatur, Sanctarellus, vbi sup. n. 3. in principio, & in fine.

56 Dicendum etiam hoc loco esset aliquid de instituente hæredem, in testamento scienter, † Hæreticum, sed de hoc alibi, tantummodo pronunc dixisse suffitiat, talem instituentem Hæreticum esse de hæresi suspectum, siue hęreticus institutus sit extraneus, siue sit consanguineus instituentis, ita Carer. de Hæret. c. 2. n. 69. Menoch. de præsumpt. lib. 5. prębsumpt. 6. n 33., Farin. de hęresi. q. 190. n. 108. & Sanctarellus de hæresi, cap. 15. dubio 3. n. 10. vers. Deinde Quia, qui alios D D. allegant.

§. 6.

De Defensorib' & aduocatis Hæreticorum.

57 DEfensores † Hæreticorum sunt in duplici differentia, alij namq; dicuntur ij, qui Hæreticorum errores defendunt, & Hi Hæresiatchę dicuntur, & de his iura non loquuntur, cum vere sint hęretici, ita Eymeric. in director. p. 2. quęst. 52. n. 1. vbi Pegna. in comm. 77. sub littera A & B. & Farin. de Hęresi, quęst. 182. n. 63 & Simanch. de cath. instit. tit. 15. n. 8. Leonard. Duard. ad Bullam Cœnæ Domini, lib. 2. can. 1. q. 32. n. 1. & 2.

Alij autem dicuntur hęreticorum defensores, quia eorum, nō errores, sed personas defendūt, viribus, potentia, armis, vel fraude, & hi proprie defensores Hęreticorum habentur, Exempla videri possunt, penes, Pegnā, d. comm. 77. sub littera B. qui alios allegat, quib' addi potest, Sanctarellus de hæresi, cap. 11. dub. 3. concluſ. p. & seq.

58 Et Hi defensores hęreticorum † sunt suspecti de hæresi, modo leuiter, modo vehementer, considerata qualitate defensionis, Eymericus, d. q. 52. n. 3. Pegn. d. comm. 77. vers. Hic autem modus defensionis, Simanch. d. tit. 15. n. 9. vbi quod considerandū est, an hæc defensio facta sit in Iuditio, an extra, an cum armis, ab sine, An verbis, an factis, Farin. d. q. 182. n. 64. Sanctarellus, vbi sup. n. 27. in fi.

59 Ac proinde abiutare etiam cōguntur tales defensores Hæreticorum, iuxta Eymeric. loco supra allegato, nu. 3. & Pegn. vbi supra, sub littera D. vbi alios allegat, & Pœnas quibus tales defensores plectuntur enumerat, de quibus etiam vide, Sanctar. vbi sup. n. 28 & Farin. d. q. 182. n. 58. & seq. qui alios D. D. referunt.

60 Quo ad Aduocatos † vero, & notarios, seu procuratores, si in casibus ipsis non permissis (quę enumerantur, à Farin. de Hęresi, q. 197. n. 54. & seq. & Sanctarell. de hęresi, c. 11. dub. 2. per tot.) & sine licentia Inquisitoris, (quę omnino requiritur Farin. vbi sup. n. 77.) Patrocinium Hęreticis, Hæreticorum fautoribus, receptatoribus, defensoribus &c. pręstent, vltra penas de quibus, Farin. & Sanctarell. vbi sup. sunt etiam de hæresi suspecti, & contra eos, vti tales possunt Inquisitores procedere, & cōprehendūtur sub nomine defensorum Hæreticorum, ita Farin. vbi sup. n. 55. & Sanctar. n. 21. vers. Imo aduocati, qui alios latiss allegant, & Leonard Duard. ad Bullam Cœnæ Domini, lib. 2. can. p. q. 32. n. 9. vers. huius criminis, Paul. Christineus, Decis. curię Belgicę, vol. 2. decis. 34. n. 9. vbi quod nullo modo Aduocatus, potest accusato de hære-

de hęresi, prębere ſuum patrocinium, niſi de licentia ſuperiorum, & quod ita iudicauit Supremum Mechlinenſe Conſilium, Freitas ad Roder. de confeſſ. ſolicit. q. 23. n. 28. vbi quod præbens conſilium inquiſito, etiam iuſtum, inſcio Inquiſitore arbitrarie puniri debet, & ita practicatum in S. Officio atteſtatur, Locatus in iudiciali Inquiſitorum, caſu 10. inter caſus Placentię, fol. mihi 462. Scortia in ſelectas, conſt. Theor. 30. n. 1. Reuerendiſs. Pueronus, d. c. 1. n. 149.

§. 7.

De Credentibus Hæreticorum.

DIſputant hoc loco D. D. an hæreticorum credentes dici formaliter poſſint hæretici, circa q̃ quęſtionem, ne in equiuoco verſemur.

61 Præmittendum eſt aliquem dici poſſe credentem † hęreticorũ pluribus modis.

Primo quidem, quia credit hęreticorum erroribus, & hij proprie dicuntur Hęretici, ita Eymericus in Director. p. 2. q. 50. n. 1. Suar. de fide, diſput. 24. ſect. 1. n. 1. Marius Alterius de cenſur. tom. 1. lib. 5. diſput. 2. cap. 3. verſ. Alios vero dicit, Leonard. Duard. ad Bullam Cœnæ Domini, lib. 2. cap. 1. q. 26. n. 2. Royas de Hęret. p. 1. n. 298. & pluribus ſeq. Sanch. in Decalog. tom. 1. lib. 2. cap. 10. n. 2. qui alios allegant, latiſſ. Farin. d. q. 182. n. 121. ſeq.

62 Secundo, illi Credentes Hæreticorum, qui licet nulli hęreſi expreſſe adhereãt, credunt tamen hæreticos eſſe viros bonos, & habere bonam fidem, & ſic credentes hęreticorum dicuntur habere Hæreticorum perfidiam non explicitam, ſed implicitam, ita originaliter, dixit Palud. in 4. ſent. diſt. 13. quæſt. 3. concluſ. 7. Marius Alter. de cenſur. loco ſupra cit. verſ. Secunda opinio eſt, optime Toletus, in ſumma, lib. 1. cap. 19. n. 5. vbi dixit hæreticorum Credentes eſſe, qui errorem expreſſe non habent, nec explicite, ſed implicite, tantum, cuius dictum ſingulariter cõmendat, Farin. vbi ſupra, nu. 104. verſ. Et ex omnibus prædictis, Pegn. d. comm. 75. verſ. Petrus de Palude, Sanctarellus de hęreſi, d. cap. 11. dub. 4. nu. 29. qui alios allegat, & hi proprie credentes Hæreticorum dicuntur, vt notarũt D. D. alleg. Scortia in ſelectas, Rom. Pontif. conſtit. Theoremate 27. & Theor. 410.

63 Tertio, Alij videntur dici credentes Hęreticorum, de quibus non apparet † quod credant hę-

reticorum erroribus explicite, vel implicite, sed vñ credere Hæreticorum verbis, inflexionib⁹ &c. vt potè, quia hęreticos visitant, eis alimoniam prębent ad eorum dictum vadunt, & redeunt &c. & hij proprie credentes Hæreticorum non dicuntur, vt notarunt Guido Fulcodius, in consult. ad Inquisit. quæst. 9. cuius verba referuntur per Pegnam, d. comm. 75. sub littera D. & Eymericus, p. 2. quęst. 50. n. 5. vers. Tales. non iud. Suar. de fide, disput. 24. sect. p. n. 2. vbi p tales potius dicũt fautores, quam credentes Hæreticorum, Leonard. Duard. d. q. 26. supra cit. n. 8. vbi quod asserens hæreticos esse viros bonos, non potest ab hoc dici credens Hæreticorum, sed fautor, quod idẽ voluit Suar. de censur. disp. 21. sect. 3. nu. 6. & seq & Sanch, in summ. lib. 2. cap. 10. n. 3

64 Isti tamen proprie credẽtes non dicantur, tamen sunt de Hæresi suspecti vehementer, vel leuiter secundum qualitatem, & modum circumstantiarum, Eymeric. in direct. p. 2. q. 50. n. 5. Duard. vbi supra, n. 8. & 9 vers. Imo prædicti, Pegn. d. comm. 75. sub littera E. vbi quod ob id coguntur tales abiurare.

65 His præmissis ad quæstionem respondendum est, credentes Hæreticorum esse formaliter hęreticos, loquendo tamen de credentibus proprie, Cõclus. Hanc docuerunt latiss. Duard. d. q. 26. per totam, Suar. de Fide, disput. 24. sect. p. n. 1. vbi quod ad essentiam hęresis nihil refert, an explicite, & in particulari, an implicite, & in vniuersali, & generali Hæreticorum errores credantur, Sanch. d. c. 10 n. 2 Sanctarellus de hæresi, d. c. 11. dub. 4. n. 36. concluſ. 2.

66 Et si opponatur, quare ergo in Bulla Cœnæ excõmunicatur in p. Canone, Hęretici, & eorũ credentes, nam hoc modo hæc vltra verba essent superflua.

Respõdẽdum est cum Duardo, vbi supra, n. 11. vers. ad secundum, & Sanctarell. loco citato, quod speciális excommunicatio fuit lata contra credentes hæreticorum, ad maiorem declarationem, nam cum duobus modis possit quis credere Hæreticis, vel distincte assentiendo eorum erroribus, vel confuse, iz. ambo sint hæretici, tũ quia credentes secũdo modo nihil distincte credunt contra fidem, proprio nomine ad maiorem declarationẽ sunt expressi, Reuerendiss. Pater Pueronus Abbas Generalis Oliuetanus, Do. ac Consiuis meus in Bullam Cœnæ, cap. 1. n. 116.

Et hinc est quod in Bulla Cœnæ Pij v. deerant illa verba, & eorum credentes, vt animaduertit,

Nau.

Nau. in ſum. c. 27. n. 55. Sanctar. & Duard vbi ſupra.

67 Supereſt modo vt videamus, ex quibus cognoſcantur † Hæretico-rum credentes, & quoniam cognoſcuntur verbis, & factis, vti dixerunt Eymericus in direct. p. 2. quæſt. 50. n. 2. & Pegn. ibi verſ. quomodo.

Verbis quidem dignoſcuntur, ſi verbis profiteantur ſe Caluini erroribus credere ita Eymericus, & Pegn. locis indicatis, Duard. qui alios allegat, d. q. 26. n. 4.

68 Opere, autẽ, vel facto cognoſcuntur ex pluribus, & primo quidem, ſi ſermones, ſeu prædicationes Hæreticorum audierint pluries, nam tales dicendi ſunt ex hoc Hæreticorum credentes, ita Eymeric. d. q. 50. n. 3. Pegn. d. comm. 75. verſ. & quamuis hæc ſit, vbi quod non ſufficit ad hoc vnicus, nec binus actus, & ad hoc alleg. Concil. Narbonenſe, de quo ibi latiſſ. Farin. d. q. 182. n. 115. & ſeq. Duard. d. q. 26. n. 5. Suar. de fide, diſput. 24. ſect. 2. n. 3. in fi. & Sanctarellus de Hæreſi, d. c. 11. n. 31. concl. 3. qui alios allegat, Souſa, poſt hæc ſcripta viſus; ad Bulam Cœnæ, diſp. 8. n. 10.

69 Et ſi. ſemel, vel bis † audiens conciones Hæreticorum non poſſit ob id dici credens hæreticorũ, non tamen ob id immunis reddi tur à ſuſpitione Hæreſis leui, vel etiam vehementi, ſecundũ qualitatem perſonæ audientis, & aliarum circunſtantiarum, ita Archid. c. quicumq; de hæreticis in 6. n. 2. Io. Andr. ſ. 3. & Gemin. n. 7. Sanctarell. de Hæreſi, loco cit. n. 31. Farin. qui alios cumulat, n. 120. ſed præ omnibus videndum eſt concilium Tarraconenſe, apud Pegnam. p. 2. fol. mihi 220. in principio. § Suſpectus de hæreſi.

70 Secũdo, Credentes hæreticorũ cognoſcũt, ex eo quod ſi infirmitate cõſtituti, petuut Hæreticos, vt ab eis cõſolationẽ recipiãt p manus impoſitionem, ita Cõcil. Narbon. apud Pegnam, d. com. 75. ſub littera A. Farin. d. q. 182. n. 110. & ſeq. Sanctar. d. n. 31. & de hoc habemus, text. in c. filij de hæret. in 6. Pleniſſ. Pegn. p. 3. comm. 170. per tot. Reuerendiſs. Do. meus Pueronus, ad Bullam Cœnæ, c. 1. n. 121. qui tamen in foro conſcientiæ, hoc non admittit, Hoc tamen vt non procedit ſi infirmus dum petijt Hæreticos non erat ſanæ mentis, ita glo. & D.D. in d. c. filij, Farin. n. 111. & Pegn. vbi ſupra, an autem infirmus in prædicto caſu præſumatur ſanæ mentis, & an, & cui incumbat onus probandi infirmũ eſſe, vel non eſſe ſanæ mentis, & in quibus caſibus non poſſit infirmus admitti ad probandum

ſe tunc

re, tunc fuisse non sanæ mentis vide texte. in d. c. filij, vbi D. D. Farin. vbi sup. n. 112. & seq. & Pegn. d. comm. 170.

§. 8.

De Consultoribus Hæreticorum.

71 BReuiter dicẽdum, † consiliũ Hæretico præstantes, dicendos esse fautores Hæreticorum, ac proinde de hæresi suspectos, pro vt sunt fautores, ita Farin. d. quæst. 182. n. 3. optime Concil. Tarracon. apud Pegn. p. 2. fol. mihi 220. in principio, & ad hoc videnda est Const. Inn. 4. Ad exstirpanda, §. quicunq; vero, & Alia Const. Clem. 4. Ad exstirpanda, §. quicunq; vero, in litteras Apostolicas, pro Sancto Officio, illa fol. 6. hæc fol. 30. post Director.

§. 9.

De Tortura Hæreticorum fautoribus danda.

72 OMittendo † pro nunc illos qui leuiter hæreticis fauẽt, quibus illud torturæ genus infligi debet, quod datur leuiter suspectis, de quo dixi in titulo de Blasphemis, nu. 9. §. 10. nu. 49. & sequentibus, & alibi sæpissime.

Quo ad eos, qui magnopere Hæreticis fauent, & vehementer sũt suspecti, maxime in casibus, de quibus Concilium Narbon. cap. 14. 15. & 16. apud Pegnã, p. 2. comm. 78. vers. Iam si hoc ce, Dicendum quod, isti tales fautores adhibita tortura diligenter interrogari † debent, de causa, cur hæreticis fauorem præstiterunt, pro vt, et docuit, Farin. d. q. 182. n. 69. vbi de Impedientibus Sanctum Officium, & n. 133. & n 85. 55. Sicuti etiã torquẽdi sunt, super cõplicibus, iuxta ea quę dixi in tit. de tortura, parte secunda huius operis.

§. 10.

De Abiuratione Fautoribus Huiusmodi Iniungenda.

74 CIrca Quæstionem hanc, supponenda est hoc loco communis D. D. traditio, quod pro qualitate suspitionis, † gradus quoq; abiurationis est suspecto iniungendus, ita vt si fautor suspectus sit, de hæresi leuiter, ei leuis sit abiuratio indicenda, si vero vehementer, abiuratio de vehementi.

Præmittendum etiam 12. regulariter non subsistat abiuratio generalis

75 generalis, non expreſſis particularibus erroribus ſeu hæreſibus; Attamen hoc fallit in abiuratione fautoribus iniungenda, ita Eymeric. in Director. p. 2 q. 54 n. 4. vbi Pegn. in comm. ſub littera C. & Repert. Inq. in verbo, fautores, Leonard. Duard. ad Bullam Cœnæ Domini, lib. 2. can. 20 q. 33. n. 34 nam cum iſti fautores hęreticorum in nullam ſpetialem, & particularem hæreſim videantur conſentire, ideo nullam in ſpetie hęreſim abiurare poterunt, & ſic ſatis erit, ſi in genere dicat, ſe deteſtari omnẽ hęreſim, cuius ſuſpitionem fauendo hęreticis, eoſdem receptando, aut Inquiſitoris Officiũ impediendo, contraxit, Eymer. vbi ſupra, Pegna ibid. & Leonard. Duardus, ad Bullam Cœnę, loco cit. n. 34.

76 Hiſce premiſſis † dicendum eſt, quod ſi premiſſa tortura apparear fautorem (fautoris nomen hoc loco accipiendo generice, vt dixi ſupra in prĩo tituli) potius perſonę, quam errori voluiſſe fauere, tunc ſufficiet illa generalis abiuratio, de qua ſupra, Quod ſi ſecus ſit, & aliquę alię coniecturę concurrant, ex quib' oriatur ſuſpitio, eũ qui ſe fauorem exhibuit eoſdem, cum hęretico habere errores, vt quia V. G. diſtincte ſciat omnes illius hęretici, cui fauit hęreſes, tunc vltra generalem hęreſum abiurationem, de qua ſupra, cogendus omnino eſt, talis fautor etiã ad particulares errores, & Hæreſes abiurandas, ita pegn. d. comm. 79. ſepe cit. verſ. In hac tamen difficultate, Farin. de hęreſi, q. 182. n. 55. vbi de tortura, & abiuratione iſtorum fautorum.

77 Sed Hic pulcherrima inſurgit dubitatio, An ſz. qui relabitur in fautoriam † iam de vehementi abiuratam, vel etiam aliam, poſt tamen abiurationem de vehementi alterius fautoriæ, ſit habendus pro relapſo, in qua re.

Licet locatus, in iuditiali Inquiſitorum in verbo Relapſi, n. 5. verſ. quidam autem ſunt relapſi ex concilio Taracon. de quo in directorio, p. 2. fo. 220. viſus fuerit inclinare in pẽm affirmatiuã.

Attamen contraria Sententia negatiua eſt verior, communior, ac Pietati huiuſce Sancti Tribunalis magis accomodata, & eã tenent, Pegn. p. 2. comm. 83. verſ. ſed tota difficultas, Farin. de Hęreſi, q 195. n. 36. & ſeq. & Sanctar. de hęreſi, c. 42. dub. 5. n. 14. qui alios allegant.

Et Ratio iſtius concluſionis ẽ, quia de natura, & eſſentia relapſi eſt, vt de aliquo lapſu conſtet in hęreſim, ad hoc, vt talis relapſus poſſit brachio ſeculari, pœna relapſis debita puniendus

relaxari

relaxari, Alph. à Castr. de iust. Hæret. punit. lib. 2. cap. 2. Simanch. de cat. institt. tit. 57. n. 5. & nostrate in tit. de Relapsis, At qui iterum fauet hæreticis, non constat ob id, quod in hæresim inciderit, igitur nõ erit relapsus

78 Si tamen quis non solum bis in abiuratam fautoriam, vel aliam relaberetur, † sed pluries, & pluries, tunc cum Pegn. vbi supra, vers. Hoc vnum, & Farin. d. q. 195. n. 39. dicendum esset omnino talem brachio seculari relaxandum esse, debitis pœnis mulctandum.

79 Ad Hanc tamen traditionem deueniendum non esset, inconsulto † supremo Senatu Vniuersalis Inquisit. Romanæ, pro vt semper, vbi de hominis vita agitur consulendus est, ita Campeg. ad Zanchin. de hæret. c. 17. sub littera A. Decian. in tract. crim. tom. 1. lib. 5. cap. 51. n. 85. Pegn. d. comm. 83. vers. Sicui tamen, & Farin. d. q. 195. de hæret. n. 38.

§. 11.

De Pœnis Fautoribus Hæreticorum Imponẽdis.

80 DE pœnis † fautoribus defensoribus, consultoribus Auxiliatoribus, Credentibus, & Receptatoribus Hæreticorum, imponendis, Videndi sunt latiss. de hac materia tractantes, Pegn. p. 2. in Director. comm. 76. vers. Receptatores vero, vbi de pœnis receptantium Hæreticos, & comm. 77. vers. Et debent abiurare, vbi de pœnis defensorum & comm. 78. Vers. & duodecim magnas, vbi de pœnis fauentiũ Hæreticis, & commentario 79. vers. at dubium est, vbi de pœnis impedientium Sanctum Officiũ Farin. de hæresi, q. 182. n. 37. & seq. & n. 58. & seq. vbi de pœnis defens. Hæret. & n. 71. & seq. vbi de pœnis Imped. Sanctum Officium, latiss. et Leonard. Duard. ad Bullam Cœnę Domini, lib. 2. canone primo, q. 27. vbi de pœnis credentium Hæreticorum, & q. 33. per totam, vbi de pœnis receptatorum, fautorum, & defensorum Hæreticorũ, Sanctarellus de hæresi, cap. 11. & c. 12. qui alios D. D. allegant.

81 Hisce pœnis de more Sancti Officij addendæ sunt † fautoribus pœnitentiæ salutares Ieiunia, orationes, Eleemosinę, Peregrinationes, &c.

§. 12.

Quomodo cum fautoribus &c. Hæreticorum Confessarius se gerere debeat.

82 SI fautoria, receptio, defensio, conuersatio, & credentia in Bulla Cœnæ Domini prohibitę sub excommunicationis pœna, iunctam habent Hæresim, tunc confessarius, cum fautorib' receptatoribus, defensoribus, & credentibus hęreticorum, eo modo se gerere debet, quomodo eũ se gerere debere, cum hæreticis, diximus supra, tit. 2. §. fi.

83 Si autem delicta illa ab hæresi, sint seiuncta, †illorumq. delictorum rei, catholicam semper mẽtem se se habuisse profiteantur, tunc quoniam (licet Hæretici nõ sint) tamen sunt excommunicati excommunicatione Bullæ Cęnę, ante quam eos confessarius absoluat diligenter animaduertat, an talem habeat facultatem.

84 Censuræ n † Bullæ Cœnæ, soli Summo Pontifici sunt reseruatæ, præterquam in articulo mortis, ita vt nec Concilium generale, nec Collegium Eminentiss. Cardinalium, ab eis possint absoluere, §. Cœterum à prędictis Sententijs, in Bulla prędicta Cęnæ, Nald. in Summ. in Verbo Bulla Cœnæ, n. 60. Et cum in memorata Bulla reuocentur, quæ-

85 † cunq; facultates, & indulta, quibus vis concessa, ac quælibet Concilij decreta, Regulares, virtute cuiusdam Bullæ Pij V. de qua mentionem facit, Portel. in Dubijs Regular. in verbo, Abbas, n. 6 & Suar. de Pœnit. tom. 4. in tertiam partem, D. Tho. disp. 30 Sect. 2. n. 7. nunc absoluere ab hæresi occulta, non po-

86 terunt, † vt reseruata virtute Bullæ Cœnæ, sicuti, nec ab alijs casibus eiusdem Bullæ, etiam si tractaretur, de Prælatis regularibus respectu suorum subditorum, ita Diana, qui alios more suo cumulauit, resol. Moral. p. p. tract. 5. resol. 6. & Tamburin. de Iure Abb. tom. 2. disput. 14. quęsito 15. per totum, & quęsito 17. Similiter per totum. & ratio est, quia Bulla Cenæ expresse tolit facultates, & indulta concessa Regularibus, & Monasterijs, & singulo anno renouatur, & publicatur, igitur sufficienter, intelligitur sublatum dictum indultum, Pij V. & cuiuslibet alterius Summi Pontificis, quid

87 quid in contrarium † voluerit; Peirin. in Priuil. Minim. tom. 1. const. 4. Sixti Quarti, §. 5. n. 6. & seq. ac alij à Diana, & Tamburino allegati.

88 Si tamen confessarius † aliquis haberet à Summo Pontifice, fa-

cultatem absoluendi à casibus Bullę Cœnę, excepta Hæresi. dubium est, an tunc posset absoluere hosce fautores, defensores, credentes, & receptatores Hæreticorum.

Et Breuiter, quando hi non sũt formaliter hæretici, arbitror virtute illius facultatis eos posse absolui, sic de Bulla Cruciatę, concedente absolutionem à Casibus quibuscumq; etiam Bullę, excepta Hæresi, plurimi D.D. relatià Diana, vbi sup. Resolut. 7. quibus addo, vidēdum omnino, Henriq. in Summa, lib. 6. de Sacramento pœnitentiæ, cap. 16. n. 2. in Addit. Vers. Quare, de se vī, vbi loquitur etiam de schismaticis, quando schisma non est cum Hæresi coniunctum, & rationem addit ibi, Henriq. quia

89 Exceptio firmat regulam in casibus non exceptis, & vere nō est tanta ratio hæresis, ac aliorum delictorum non habentium annexam Hæresim, & post hæc, scripta visus, Reuerendissimus Pueronus Abb. Generalis Oliuetanus, ad Bullam Cœnæ, cap. I. n. 248.

Circa hos tamen fautores notandum est, quod in bulla Cœnę excommunicatur fautores Hæreticorum, Quare fautores suspectorum tantummodo de Hæresi, non erunt ligati memorata censura, Do. meus Pueronus, d. c. 1 n. 168. qui alios allegat, & nos supra, §. p. n 9.

90 His de Potestate Confessarij consideratis, grauitatem † horũ delictorum pœnitenti proponet considerandam, tum ex insigni loco scripturæ sacrę, libro 2 Paralip. cap. 19. Impio prębes auxilium, & his qui oderunt Dominum amicitia cōiungeris, idcirco iram Domini, mereris, tũ ex D. Basilio, relato in cap. qui consentit, 11. quęst. 3. in hęc verba. Si quis peccantem defendit, acrius, quam ille, qui peccauit coherceatur, tum deniq; ex diuina horum delictorũ punitione, quę colligitur ex primo Regum cap. 15. vbi Dominus, Saul Regno priuauit, quia Regi Agag. pepercit.

91 Mox benigne † eum corriget, idest, vt explicat, D. Greg. Nazianz. orat. 26. de Moderatione, in disputationibus seruanda, Leuiter, & humane, non vt hostis, neq; vt durus, aut rigidus Medicus, adorteturq; vt peccata prędicta in futurum fugiat, velut à facie colubri, Eiq; tandem

92 † pœnitentias, & satisfactorias, & pręseruatorias, iniungat, iuxta Regulas in hac materia, à D. D. traditas, & pręsertim, à Coninch. de Sacram. p. 2. disput. 8. de Satisfactione, Dubio 3. per totum.

TITVLVS QVINTVS.

DE POLYGAMIS.

SVMMARIVM

Polygamiæ duæ ſpecies, n. 1.

An ſit prohibita, & quo iure, Opin. Hæreticorum, n. 2.

Sententia Catholica, n. 3.

An polygamia eſſet licita, ante legem Euangelicam, n. 4.

Pluralitas virorũ, reſpectu vnius mulieris eſt omni iure prohibita, n. 5.

Opinio Sanch. refertur, & confutatur, n. 6. & 7.

Opinio Menochij refertur, & confutatur, n. 8. & 9.

Quod modis dicatur aliquod eſſe cõtra ius naturæ, n. 10.

Dñium Corporum noſtrorum eſt apud Deum, n. 11.

Quomodo pelig. ſit contra ius naturæ, n. 12.

Polygamus eſt ſuſpectus de Hæreſi, & cur, n. 13. & 14.

Quid in ducente ſecundam vxorem clam, Refertur opin. auctoris repertorij Inquiſitor, n. 15.

Confutatur opinio prædicta, num. 16. & 17.

Polygamia an ſit delictum mixti fori, opinio Symanchæ, n. 18.

Opinio Genuenſis, n. 19.

Vera ſententia, & illius probatio, num. 20.

Hodie Polygamia, ad ſoles Inquiſitores ſpectat. n. 21. & 22.

Reprobatur deciſio 36. Franchi, n. 23

Secundum Matrimonium non contrahitur, niſi habito certo nuntio, nu. 24.

Praxis curiarum, Eccleſiaſticarum, in hac materia, n. 25.

Contrahens ſecundum Matrimonium ob abſentiam longam viri non ſeruata forma, c. Dominus de ſecundis nuptijs, ſecũdum Simanch. & Guttier. non ſubditur iuditio Inquiſitorum, n. 26.

In contrarium eſt veritas, quæ quotidie practicatur in Sancto Officio, num. 27.

Probatur concluſio, & reſpondetur rationi, Symanchæ, n. 28. 29.

An ſubſit Inquiſitoribus contrahens, ſecundum Matrimonium, ob nullitationem primi prætenſam, nundũ tamen declaratam, n. 30. & 31.

An coniunx. contrah. ſpouſ. cum alia viua con iuge ſubditur foro Inquiſitorum Opinio Riccij, n. 32.

Reprobatur Riccius, n. 33.

A præparatorijs infertur ad præparatum, n. 34.

Primũ Matrimoniũ, & ſuperuiuẽtia primæ vxoris, ſunt probanda, & qualiter, n. 35. 36. & 37.

Polygamus torquetur, & quãliter, n. 38. & 39.
Polygami sunt suspecti de Vehementi, reprobatio, Simancha, & Gutzier, qui loquũtur secundum consuetudinem Hisp. n. 40.
Vehemens suspitio oritur ex abusu Sacramenti, n. 41.
Polygami abiurant de Vehementi, num 42.
Contrab. spons. vna coniuge abiurãt de leui, n. 43.
Polygami condemnatur ad triremes, ad quas etiam condemnãtur falsi testes, n. 44. & seq.
Quomodo puniantur, qui contraxerũt spons. vna priori coniuge, n. 47.
De pœnis horum delinquentium plura remissione, n. 48. vbi quod etiã sũt infames, & an etiam eorũ filij.
Pœnis horum reorum puniuntur Viri ducentes in matrimonium vxorem alterius scienter, & mulieres ducentes virum alterius, n. 49.
Filij nati ex matrimonio prædicto, an sint legitimi, n. 50.
Filij nati ex Matrimonio putatiuo, quomodo sint legitimi, n. 51.
Bona fide Existente in altero ex coniugibus, filij ex putatiuo matrimonio nati sunt legitimi, quo ad honores, fideicomissa, & alia omnia, num. 52.
Pulcherrimus casus, ex Campanil. n. 53.
An tales filij habeantur pro legitimis, etiam quo ad parentem existentem in mala fide, n. 54. vbi reprobatur, Tellus Fernandez, & an talis parens filio possit succedere.
Tales filij sunt legitimi etiam si pendeat lis super matrimonio, n. 55.
Quinimo Matrimonium putatiuum legitimat prolem illegitimam prius susceptam, n. 56.
An orti ex matrimonio clandestino sint legitimi, num. 57. & 58. vbi quod nam sit Matrimonium Clandestinum.
An inquisitores sint iudices competentes huius legitimitatis, n. 59.
Iudex causæ principalis est iudex omnium incidentium, n. 60.
Iudex ecclesiasticus, est competens in omnibus connexis, cum causis spiritualibus, n. 61.
Causa legitimatis non est mere Laycalis, n. 62.
In Sancto Officio delicta melius probantur, n. 63.
In Curia Archiepiscopali, Neapol. similis causa fuit decisa, n. 64.
Cur iudex Ecclesiasticus, potest esse Iudex causæ Laycalis, ratione connexitatis, vel incidentiæ, & Iudex laycus, nullo modo potest esse Iudex causæ spiritualis, num. 65. & 66.
Altero ex parentibus existente in bona, altero in mala fide, cui incumbat onus alendi filios, n. 67.
Declaratur auth. si Pater, Cod. diuortio facto apud quem &c. n. 68.
Dispositio dictæ auth. si pater ante procedat, vbi mater est in mala fide, n. 69. & sequentibus, vbi reprobatur

batur cõmunis opinio, & Sanch. de matrimonio, libro 10. d sput. fi.

Ratio diuersitatis inter patrem, & matrem, in Casu de quo agitur, num. 73.

Cum ambo parentes sunt in mala fide onus alendi incumbit patri, & matri, non nisi in subsidium, num. 74. & 75.

Cum ambo sunt in bona fide adhuc pater tenetur alere, & in subsidium mater, n. 76. & seq. vbi late reprobatur, Surd. de Alim. tit. 1. q. 14. n. 8. & Sanch. dicta disp. vlt,

Cum Parens vnus est diues alter pauper, semper à Diuite filij sunt alendi, n. 80.

Declaratur, text. c. 2. qui filij sint legitimi, & c. cum haberet, de eo qui duxit in Matrimonium quam polluit per adulterium, n. 79.

Confessarius quomodo se gerere debeat cum Polygamo habente errorem in intellectu remissiue, n. 81.

Poligamus non habens errorem in intellectu potest absolui à quocumq; confessario, n. 82. vbi quid de sortilego, blasph. Hæreticali, & similibus, n. 82.

De grauitate huius delicti, n. 83.

Polygamo existente in mala fide, secunda Vxor lucratur omnia sibi donata, etiam prætiosa, n. 84.

Quomodo se gerere debet confessarius cum Muliere, quæ secundo nupsit, & dubitat de vita prioris viri, circa debitum reddendum, secundo viro, 85. & 86 vbi quid si factis diligentijs adhuc mulier est dubia & non potuit certificari.

De penitentia Sacramentali iniungenda Polygamo, n. 87.

---

1 POligamię duæ † sunt speties altera est plurium vxorum successiue de qua tractãt latiss. D.D. de Irregularitate, & Matrimonio, tractantes. & in spetie Card. Bellar. tom. 2. contro. de Matrim. contro. 3. cap 9. Sanchez de Matrim. lib 7. Disput 81. & pluribus seq. Suar. de censuris, disp. 49. per tot. qui alios cumulãt, & de hac hoc loco agendum nobis non est, Altera species est pluriũ vxorum simul ductarum, & de ista (quoniam vt infra videbimus hęresis suspitionẽ inducit) in præsenti nobis est pertractãdum.

§. 1.

An Polygamia sit prohibita, & quo Iure.

1 IN lege Euangelica licitam esse Polygamiam, impie dixerũt Anabaptistę, & Lutherus † pro vt illos referunt, Card. Bellar loco supra cit. cap. 10. Valentia in 3. p. tom. 4. disp. 10. q. 1. p. pun-

p. puncto 3. verſ. quod igitur attinet.

3 Sed in contrarium eſt Catholica veritas † definita in concilio Tridentino, ſeſſ. 24. canon. 2. hiſce verbis, Si quis dixerit licere Chriſtianis, plures ſimul habere vxores, & hoc nulla lege diuina eſſe prohibitum, anatema ſit.

Neq; noua eſt hæc Tridentini Cõcilij definitio, nam olim etiã idem definitum fuit à Syricio Papa, in Epiſtola 1. & ab Innocent. p. Epiſtola 9. & à multis alijs, de quibus, tot. tit. de ſponſa duonum, & apud Gratianum, 24. q. 3. cap. An non.

Probatur hæc veritas Catholica, Primo, Ex primeua Inſtitutione Dei, de qua Geneſis, 2. Quamobrem relinquet homo Patrem ſuum, & Matrem, & adherebit vxoris ſuę, & erunt duo in carne vna, ex quo loco notanda ſunt verba illa, vxori ſuæ, & etiam illa, & erunt duo, quæ polygamiam excludunt.

Secundo, hoc idem euidentius colligitur ex cap. 19. Matth. vbi interrogatus Ieſus à Iudeis, an licita eſſet vxoris repudiatio, reſpondet quod non, & adducit ſupradictum locum Geneſis, Et cũ Iudei inſtarent Moyſem permiſiſſe libellum repudij, Reſp. Chriſtus, ad duriciam cordis veſtri permiſit Moyſes vobis dimittere vxores veſtras, ab initio autem non fuit ſic.

Tertio probatur hoc ipſum, ex Paulo ad Corint Epiſtola p. cap. 7. ibi vnuſquiſq; habeat vxorem ſuam, & ex alijs quam plurimis locis, de quibus apud Bellar. & Valent. loco alleg.

4 Difficultas eſt, an hæc proh. ſit particularis legis euangelicę, † an etiam ante legem illam extiterit lex aliqua naturalis, aut diuina poſitiua, polygamiam prohibens.

5 Qua in re, ſupponendhm ẽ hic nõ tractari de pluralitate virorũ †reſpectu vnius mulieris, nam omnes concludunt iure naturali talem polygamiam prohiberi, vt potè contrariam productioni prolis, quæ eſt primarius Matrimonij finis, ita D. Tho. in 4. diſt. 33. q. p. art. p. ad 7. Sanch. loco cit. diſput. 80. n. 4. in fi Bellar. d. c. 10. verſ. Quarto polygamia, ſolum igitur hoc loco agendum eſt de polygamia plurium vxorũ reſpectu vnius viri. In qua re. Caietanus p. ad Thimoth. cap. 3. explicans ea verba, oportet Epiſcopum eſſe vnius vxoris virum, ait tunc temporis multos habuiſſe plures vxores eo quod nullibi id reperiatur interdictũ, Et Marci 10. explicans ea verba, Quicumq dimiſerit vxorem ait, legem de vxorum pluralitate nullibi in canonicis libris eſſe prohibitam

prohibitam, ex quibus colligitur quod Caietanus, non solum sentit polygamiam fuisse iu veteri lege licitam, sed etiam eam in Noua Euangelica non fuisse prohibitam.

Verum hæc Sententia confutatur ex loco Matth. 19. supra adducto, & apertius ex cap. gaudemus, de diuortijs, ibi, nec vlli vmquam licuit insimul plures vxores habere, nisi cui fuit diuina reuelatione concessum, Et ideo Sententiam hanc Caiet. latius confutarunt, Sanch. & Bellar. vbi supra.

6 Sanchez, in sepe† citata disputatione 80. n. 7. vers. cœterum vt quid, duplex ius naturæ distinguit, primarium vnum, quod primis naturę principijs (qualia sunt præcepta Decalogi) continetur, & in hoc Deus nequit dispensare. Alterum est quod ex illo tamquam conclusio ex principijs deducitur, & in hoc Deus dispensare potest.

Hoc supposito, ait Polygamiam natura sua esse contra ius naturę secundarium, non primarium.

7 Verum Sententiam, hanc confutat, & bene Conich. † de Sacram. tom. 2. disput. 26. dub. 5. n. 15. tum quia, nulla exempla quę extra controuersiam sint assignantur, quibus ius illud naturæ secundarium explicitur, tum quia, vel hoc secundarium naturę ius, deducitur ex primis principijs, tãquã conclusio necess. & tunc in illo non poterit dispensari, nisi dispensetur, in pñijs primis, sicuti in necessaria conseq. et̃ si Antecedens possit esse falsũ vera existente concl. attamẽ impossibile est hanc euerti, nisi euertatur Antecedens, vel ex primis principijs deducitur tantum ex quadam decentia, & tunc non obligabit, nisi ex illa decentia.

8 Menoch. de Arbitr. Iudicum, casu 420. n. 46. & pluribus seq. in ea fuit Sententia, Polygamiã natura sua iure naturali esse prohibitam eiusdem fuit Sententię Ledesma de Matrimonio, q. 65. art. 1. concl. 2.

9 Verum neq; † Sententia hæc sic generaliter sumpta potest defendi, nam vxorum pluralitas non aduersatur primario matrimonij fini, sed illum optime assequitur, cum vnus vir multis fœcundandis mulieribus earumq; liberis æducandis sufficiens sit, qui est primarius Matrimonij finis, igitur pluralitas illa non videtur lege naturali proh. Pro solutione istius difficultatis.

10 Supponendum primo posse aliquid tripliciter dici contra † ius naturę, primo quod secundum se, & intrinsece includat malitiã saltem obiectiuam contra naturam, seu iuri naturę repugnantẽ

hoc modo

hoc modo contra naturam sunt, odium Dei, & peccatum contra naturam, & in his non potest Deus dispensare, secúdo quãdo secundum se non ita absolute repugnat iuri naturæ quin possit ſępe licite fieri, tamen quandoq; repugnat, ratione, alicuius adiũcti repugnantis iuri naturę, sic copula Petri cum Ioanna est contra naturam ante nuptias, quia ẽ accessus ad non suam, post nuptias licita, cum tamen sit eiusdẽ phisicę spetiei cum prędecedente, tertio, quãdo solum illicitum est ratione alicuius periculi peccandi cõa ius naturæ, vt habitatiò Sarcedotis, cum Iuuenculis.

11 Supponendum secundum, nos non habere †Dominium nostrorum corporum, & rerum, sed Deum, quod ex infinitis propemodum sactę scripturæ locis colligi potest apertissime. Hinc fit vt iure Deus possit nobis concedere, vt sine peccato innocentem occidamus, & hoc modo Abraham filium occidisset, nisi ab Angelo, fuisset impeditus, sicuti etiam potest Deus concedere, vt aliquorũ bona surripiamus, prout contigit in Israelitis, qui AEgiptios spoliarunt, quia sz. Deus Vitę bonorumq; nostrorum est supremus Dominus His suppositis.

12 Dicendum est Polygamiam nõ †esse contra ius naturæ primo modo, attamen esse contra ius naturę, 2 & 3. modo dictum, ita Conich. de Sacram. tom. 2. disput. 26. dub. 2. à n. 19. vsq; ad 29. & Mart. Beccanus, in secunda parte suę summæ, Tract. 3. c. 3. num. 9.

Ratio primę partis cõclusionis est. Quia alias non potuisset Deus, cum Patriarchis Veteris testamenti dispensare in hac vxorum pluralitate, cum Deus contra ius naturę dispensare nequeat, Beccanus, qui alios allegat, loco proxime cit. n. 5. qui late articulum tractat, & alios D.D. allegat.

At Deus cum Patriarchis illis dispensauit in hac vxorum pluralitate, vt prob. ex c. gaudemus de Diuortijs, igitur &c.

Ratio secundę partis est quia Vir per matrimonium tradidit potestatem sui corporis primæ mulieri, igitur secunda mulier non potest vti illo eodem met corp., nam esset vsus rei alienæ, inuito Domino.

Et insuper multę occasiones sunt peccandi ob polygamiam, prout late deduxit, Bellar. loco citato, c. 10.

Ex Quibus patet quomodo Deus dispensauerit cũ Patriarchis in polyg. nam vti supremus omnium rerum Dominus, voluit vsum corporis, qui per priorem contractum, vni tantum fęminæ datus est,

datus est, communem esse posse duabus, priorem contractum ex pte rescidendo, ita Beccanus, loco cit. n. 9. in fi.

§. 2.

An Polygamus sit de Heresi Suspectus.

13 POlygamum de Hæresi † suspectum esse, clare constat apud omnes ferè D.D. de hac re pertractãtes, pręsumitur namq; male sentire de Sacramento Matrimonij, & tenere licitum esse plures vxores simul ducere, prout sentiebant Anabapt. Luterus & spurciſſimus Maumetus, ita docuerunt Lapus in c. accusatus §. sane de Hæret. in 6. Farin. ibid. in prio, n. 3. Io. Lupus in repet. c. per vras, §. 18. n. 25. de Donat. inter Virum, & Vxorem, Brunus, de hæret. lib. p. c. 2 Menoch de Arbitr. Iudic. casu 420. n. 114. Simanch de cath. instit. Rubr. de Matrim. n. 2. & in Enchiridio Violatę Relig. Iudicum tit. de Nepharijs nuptijs, n 5. Pegna ad Director. p. 2. q. 56. comm. 81. Vers. de eo qui viuẽte prima vxore, Iacob. Graff. lib. 5. suarum decis. Aurearum, c. 18. n. 16. Nauarus, cons. p. de hæret. Guttier. pract. quęst. lib. 2. quæst. 8. n. 1. Farin. de hæresi, q. 178. n. 68. & seq. & de Delictis carnis, quęst. 140. n. 24 Barbosa, de Officio, & Potestate Episcopi, p. 2. Alleg. 40. n. 44. praxis Archi episcopalis, Neapol. Genuens. cap. 68 n. 12. & Ricciullus de iure personarum extra Ecclesię gremium existentium, lib. 5. cap. 11. n. 19. qui alios antiquiores D.D. allegant inter quos, nullus latius materiam hanc pertractauit, quum Albertin. de Agnoscendis Assertionibus, cath quęst 23 per totam, Fernandez de Otero, quęst. Iuris, p 3 q. 9. n. 2. & Mattienz. in lib. 5. Nouę Recompil. legum Hisp tit. p. l. 5. glo. 2. n. 3 Salcedo, ad c. 84. Diaz. vers. nec illud hoc loco.

Probatur hoc ex pulcherima regula, Pegnę ad Directorium, p. 3. com. 24, in fi. vers. deniq; vt in hac causa, quam sumpsit à text. in c. excommunicamus il p. §. adijcimus de hæret. quæ est Quod, Omnia opera, per quę aliquis dissidet à communi Vita & conuersatione fidelium, aut ab Ecclesię probatis, ritibus, & cõsuetudinibus, aut à receptis Prũm doctrinis, & pceptis, quę communes magis, quam priuatos mores respiciũt, aut hęresim inducunt, aut hęresis suspitionẽ At ducere duas vxores simul, vel duos viros simul, est opus, per quod polygamus dissidet à comuni Vita fidelium, qui vnica vxo-

ea vxore vel viro sunt contenti, ab Ecclesiæ probata consuetudine, quę hanc polygamiam prohibuit, vt supra, visum fuit & à receptis prũm doctrinis, qui idem dixerunt, igitur talis Polygamus, vel est hęreticus, vel de hęresi suspectus. Augetur hęresis suspitio, ex eo quod extant particulares hęreses polygamiam permittentes, vt supra vidimus, vnde tales plures vxores ducentes presumũtur de secta Anabaptistarum, Turcharum, vel Lutheri. Cõf. predicta, quia lege diuina, & Euangelica, prohibetur Polygamia, Gen. 2. & adhærebit Vxori, & erunt duo in carne vna, vbi notanda sunt verba, vxori, & verba, erunt duo, idem repetit Christus Dominus noster, Matth. 19. igitur committens factum contra vnitatem Sacramenti Matrimonij, ab Euangelica lege statutam, facit actum hęreticum, per quem suspectus quis redditur, quod male sẽtiat de Sacram. Matrimonij, Lup. in repet. c per vestras, §. 17. n. 25. de don inter Virum, & Vxorem Couar. Epit. de spons. p. 2. c. 3. §. 3. n. 6.

15 Sed auctor Repertorij inquisitorum in verbo contrahens, versiculo primo, post medium, & in verbo Pertinax, vers. 2 admittere hęc videtur tantum in eo casu, quo palam vxores † plures ductæ sint; secus si secrete, quod & voluisse visus est, Simanch. de Catholicis instit. tit. 40. de Matrimonio, n. 4. in principio.

16 Verum, siue secundum Matrimonium contractum sit † palam, siue clam, semper polygamus ẽ de hæresi suspectus, ita D.D. oẽs supra allegati pro conclusione, dum generaliter loquuntur, & in specie id docuerunt, Albert. de Agnoscendis, assertion. catholicis, quęst 23. n. 89. vers. Ex quo inforo, Salcedo, vbi sup & Farin. de delictis carnis, q. 140. n. 24 circa medium, & de hęresi, q. 178. n. 7. vers. Contrarium videtur.

17 Ratioq; huiusce rei ea est quia Polygamus ducendo duas vxores, siue id faciat palam, siue clã, semper facit opus, per quod dissidet à comuni Vita fidelium, ab Ecclesiæ probatis ritibus, & à receptis Patrum doctrinis, & sẽper abutitur Sacramento Matrimonij, ex quo abusu oritur hæresi suspitio, vt infrà videbimus & docuit Mattienz. in libro 5. Nouę recompilat. legum Hisp. tit. 1. l. 5 glo. 2. n. 3. & 4 igitur semper, aut hęreticus est, aut de hęresi suspectus, & Iz palam hoc modo contrahens grauius peccet, & maiorem ostendat impudentiam, ob hoc tamen non tollitur, quin etiam clã contrahens sit de hęresi suspectus, maxime

cum

cum hęreſes, non ſolum palam comittantur, ſed etiam occulte vt poſt gloſam in in clem. p. de Hęreticis dicebat, Albert. loco ſupra allegato.

§. 3.
An Polygamia ſit Delictum Mixti fori.

18 SImanch. de Catholicis† inſtitutionibus, tit 40 de Matrimonio, num. 2. & 3 quem ſequutus fuit, Guttier. Pract. q. lib. 2. q 8. n. 1. & 2. dixit, quod de hoc Crim. ſępe cognoſcere ſolēt hęreticę prauitatis Inquiſitores ob abuſum Sacramenti Matrim. & hęreſis ſuſpitionem, inde manantem, Addit tamen, quod ſi reus aliquo colore excuſetur à ſuſpitione Hæreſis (puta quia aliquis duxit ſecūdam vxorem credens primam, ob longam abſentiam, iàm eſſe mortuam, vel putans primum Matrimonium ex aliqua probabili cauſa eſſe nullum, tunc ait quod conſultius facerent Inquiſitores, ſi cognitionem huiuſmodi delicti iudicib' ordinarijs relinquerent.

19 Genuenſis† in praxi Archiepiſcopali; Neapol. c. 84. in Antiq. & cap, 68. in nouis, n. 12. verſ. Item ſi Bigamus, ex inueterata conſuetudine illius Regni, dixit Polygamiam eſſe delictum mixti fori, ita tamen vt ſi polygamus, ſit prędentus à curia ſęculari debeat remitti ad Iudices Violatę religionis, qui illum torqueāt ſuper intentione, & abiurare faciant, deinde tenentur illum remittere ad Curiam Sæcularem, quę illum punit pro polygamia, ſimiliter ſi eſt præuentus ab inquiſitoribus, in totum ab ipſis punitur, ita .n. Genuenſ. loco cit intellexit, Farin. de hęreſi, q. 78. n. 71. verſ. Vide Mont. Maran.

20 Dicendum tamen eſt huiuſmodi criminis† cognitionem ſpectare ad Iudices fidei, priuatiue, quo ad quoſcunq; alios, ita docuerunt Maior parſ. D. D ſupra allegatorum, q. 2. in principio & ſingulariter, Farin. d. q. 178. n. 71. Sigiſmondus Scaccia de Iudicijs ciuilibu, criminalib' & hęreticalibus, lib. p. cap. 12. n. 55. vbi atteſtatur, hanc opinionem communiter practicari, latiſſ. Campan. in diuerſ. Iuris canonici, Rubr. p. n. 46. ſeq.

Ratio iſtius concluſionis eſt, quia non videtur, dari poſſe caſus, in quo ceſſet hęreſis ſuſpitio in tali ducente duas vxores, cum ſemper in tali adſit abuſus Sacramenti Matrimonij, ex quo manat hæreſis ſuſpitio. Ad exempla autem ſupra adducta à Simanch. infra in ſeq. q. erit reſpondendum.

21 Confirmatur Ratio principalis conclusionis ex † eo quod cũ causę, omnes hęresis, & suspitionis ipsius, delegatæ sint Inquisitoribus, & Polygamię causa sit ex his, quę hęresis suspectũ reddunt Polygamum. sequitur etiã causam hanc in necessariam consequentiam esse inquisitoribus delegatam.

At causę. Inquisitoribus delegatæ, sęper intelligũt delegatę, priuatiue, quo ad iudices Laycos, vt dixit egrege, Scaccia de Iudic. ciuil. Crimin. & Hæretical lib. p. cap. 12 n. 53. igitur causa, hęc polygamię priuatiue, quo ad Iudiecs Laycos spectabit ad hęreticæ prauitatis Inquisitores.

Et ob id Roias tractatu de hæreticis, parte p. n. 540. & seq. quem sequitur, Farin. in Additionibus suis, ad omnia eius opera, ad quęst. 140. ad. num. 24. fol. mihi 98. dixit quod lz. comuniter, dicant Doctores cognitionem huius criminis, esse mixti
22 fori, attamen hodie † ad solos Inquisitores, dicta cognitio spectat, Mattienz. lib 5. Nouę recompilat. tit. 21 l 5 glo. 2. n. 3. vbi post quam dixit, Polygamiam esse mixti fori, addit persępe, ob eius frequentiam de ea cognoscere Inquisitores, Et ibidem, Azeued. in glo [No. temiẽdo à Dios] n. 3. in fi. addit, quod nunc in Hispania soli Inquisitores contra Polygamos procedunt, & ita vel ob eiusdem delicti frequentiam, vel ob alias causas particulari iussu fuisse statutum, Vnde si processus contra Polygamos sit cęptus ab Episcopo, tamquam ordinario loci, qui vti talis potest cognoscere omnes causas iure ordinario, quas potest cognoscere inquisit. Iure delegato, lz. ab eodem processus posset perfici nõ tamen sine Inquisitore poterit Episcopus causam expedire, nec reum torquere, vt not. etiam Girlenz. cons. 137. n. 9. & sequentibus, & sic fuit pluries practicatum in Episcopatu Cremonę, in his Causis Polygamię.

23 Ex Quibus colligitur, Francũ, decis. 36. n. 4. vel decipi † vel loqui secundum consuetudinem seu potius abusum in suo regno, Neapol. existentem dum dixit, punitionem istius delicti spectare ad Iudicem Laycum, Neq; obstat quod tale delictum puniatur de iure ciuili, ab Imperatore, vt in l. eum qui duas, Cod. ad legem Iuliam de Adulterijs, nam etiam Crimen hæresis varijs pœnis ab Imperatoribus, olim punitum reperitur, de quibus tit Cod. de hęreticis, & tamen clarum est, cognitionem criminis Hæresis, nequaquam ad Iudicem Laycum, spectare posse, reliquum nunc est, vt exẽpla, Siman-

pla, Simanch. ſupra relata, examinemus.

§. 4.

An contrahens, ſecundum Matrimonium, Non ſeruata forma, cap. Dominus, de ſecundis nuptijs, ſubdatur iuditio Inquiſitorum.

SAnctiſſime, tum in c. Dominus de ſecundis nuptijs, tum in c. in preſentia, de ſponſalibus diſpoſitum eſt, ne Epiſcopi permittãt Matrimonio copulatos Eccleſię auctoritate, ad aliorum conſortium conuolare, donec certũ
24 † nuncium recipiant de morte coniugum.

25 Ex horum textuum diſpoſitione, manauit cõmunis Curiarum Eccleſiaſticarum praxis, vt coniugum mors, ad effectum aliud matrimoniũ cõtrahẽdi aliter probari non poſſit, quam per vnum teſtem de viſu, qui deponat qualiter vidit coniugem ab hac vita diceſſiſe, & inſuper neceſſe etiã erit, vt alij teſtes examinentur, qui deponant de publica voce, & fama, & de luctu coniugis, ita Aloys. Ricc. in Prax. fori Eccleſiaſtici, tit. de Reb. Matrimon. reſolut. 231. in impreſſis, Neapoli de anno. 1620.

Et lz. vbi eſſemus in coniuge, qui diſceſſit in Longinquis partibus ſufficiat vnus teſtis de viſu abſq; alia probatione, vt late probauit, Guttier. Pract. queſt. lib. 2. q. 8. & de Matrim. cap. 51. n. 2. verſ. mihi vero prior. tamen regulariter vbi ceſſat difficultas probationis, & non adeſt longa diſtincta loci, in quo cõiux obijt vltra certum nuntium, aliæ, etiã probationes requirũtur, vt doctiſſime, ſicuti etiam latiſſ. probauit, Sanch. qui alios allegat, de Matrim. lib. 2. diſp. 46. Hoc ſuppoſito. Quæritur modo an coniux ad ſecundum Matrimonium tranſiens, ſine ſolemnitate prædicta, certi nuncij poſsit puniri à Iudicibus violatę religionis, qua in re.

26 Simanch. de cath. inſt. tit. 40. de Matrim. n. 3. verſ. quid ſi ob lõgam abſentiam, quem ſeq. Guttier. Pract. queſt. lib. 2. q. 8. n. 3. verſ. hęc quamuis recte procedere, voluit hunc coniugem, ob lõgam abſentiam probabiliter exiſtimantem, alterum eſſe mortuum, ad ſecundum matrimonium tranſeuntem puniri non poſse ab Inquiſitoribus, ſed Epiſcopis locorum ordinarijs relinquendum eſse, rationem huiuſce ſuæ opinionis aſsignant, Simanch. & Guttier. quod ſz. talis bona fide

matri-

matrimonium cõtraxerit; vnde non videtur tamquam hęreticus infamandus, & puniendus, & hoc idem voluit, Mattienz. ad 5. librum, Nouę recompil. legũ Hisp. tit. 1. l. 5. glo. 2 n. 4.

27 In Contrarium, tamen est † veritas sæpissime in tribunalibus S. Officij practicata, quod ex talis iuditio, & foro Inquisitorum legitime subdatur, hanc doctrinam tamquam puram, & merã veritatem suppoſuit, Farin. de Hæresi, q. 178. n. 71. vers. Neq; exempla per eum adducta, & expresse, tradidit Massin. in Praxi Sancti Officij, p. 9. Assert. 43. pře Impressionis, & ita practicatum fuit in S. Officio Cremonæ in his, & similibus casibus, me existente, & Consultore, & Aduocato fiscali.

28 Fundamentalis huiusse rei ratio est, quod iste † sic contrahens secundum Matrimonium, sine certo nuncio mortis coniugis à Sacris Canonibus requisito, de necessitate, exponit se morali periculo, Polygamiam comittẽdi, & Sacramento Matrimonij abutendi, nam donec certus nuncius de prioris coniugis morte habeatur; potest esse quod viuat, At eiusdem est malitiæ constituere se in morali periculo, admittendi alicuius criminis, atq; illud crimen cõmittere, prout bene tradiderunt, Suarez. tom. 5. in tertiam partem, D. Tho. disp. 18. sect. 3. n. 16 & Sanchez in Precepta decalogi, tom. 1 lib. 1. cap. 8. n 4. igitur in eiusdem speciei malitia est polygamus ob abusum Sacramenti Matrimonij, ac taliter contrahens matrimonium, ex eo quod se exponit periculo Abusus talis Sacramenti.

Confirmatur ratio, quia iste quantum in se videtur dispositus ad contrahendum secundum matrimonium, tam si prima vxor sit mortua, quam si sit viua, alias curasset obseruationem, canonum circa mortis alterius cõiugis probationem disponentiũ, ex alia parte versamur in crimine hęresis, quod occultum est, & latens in mente, igitur iste non minus videtur suspectus de hęresi, ac verus polygamus exterior.

29 Nec bona fides istius † sic contrahentis potest allegari, sicuti illam allegabant, Simanch. & Guttier. nam imo potius præsumitur in eo dolus, ex eo quod fecit, quod de iure facere non debebat, Menoch. cons. 214. n. 7 vol 3. & ob non obseruatam iuris solemnitatem in secundo Matrimonio, contrah. Menoch ibid. n 51. maxime cum eadem certitudo mortis coniugis, requiratur ad effectum, quod Ecclesia concedat facultatem secundo loco contrahendi, ac ad effectum

propria

propria auctoritate ad dictas secundas nuptias conuolandi, vt bene probauit, Sanch. de Matrimonio, lib. 2. disp. 46. n. 6. & Sousa in Afforism. Inquisit. lib. 1. c. 35. n. 13.

Nec etiam est, quod excusetur ignorantia, cum hæc sit ignorantia iuris, quę neminē excusat. l. constitutiones Principum, Cod. de iuris, & facti ignorantia, cū ibi not. per D.D.

§. 5.

An contrahens secundum Matrimonium, ob nullitatem primi prætensam, nontamen declaratam subdatur foro, & Iuditio Inquisitorum.

30 SEcundum exemplum adductum à Simanch. & Guttier † vbi supra est de illo, qui cum prius matrimonium ex aliqua probabili causa nullum iudicaret, ad secundum Matrimonium connolauit, nundum declarata nullitate primi, Quęrimus hoc loco, an iste sit de foro Inquisit. Et breuiter existimo duos esse constituendos Casus.

31 Primus Casus est cum † nullitas primi matrimonij, non est patens, & secundo contraxit, sine declaratione Ecclesiæ. super nullitate primi Matrimonij, & tūc talis sic contrahens non euitabit Iuditium Inquisitorum, sed de eorum foro erit, & coram ipsis erit probāda nullitas primi matrimoni, qua non probata ab ipsis punietur, vti polygamus, ita Farin de Hæresi, quęst. 178. n. 71. vers. Sic, & is qui primo matrimonium, & Massin. in Praxi Sancti Officij, p. 9. assert. 43. p. impress. Ratio huius rei eadem est cum ea, quam supra proxima quęst. assignauimus.

Secundus casus est cum nullitas est patens, & in hoc casu, causæ cognitio spectabit, non ad Inquisitorem, sed ad Episcopum, ex eo, quod non sequuta declaratione nullitatis primi Matriminij, ad secundum conuolauerit, puniretur q; sic delinquens pœnis de quibus in. c. cum in Apostolica de sponsalibus, vbi Abb. & alij Canonistæ, latiss. Lancellot. de Attent. cap. 4. limitat. 17. per tot. ita Farin. loco supra alleg.

§. 6.

An Coniugatus contrahens ſponſalia cum alia viua coniuge, ſit de foro Inquiſitorum

32 ALoyſius † Ricc. in praxi aurea variarũ, Reſol. reſolut. 373. p totã, negat crimẽ hoc ſpectare ad hęreticæ prauitatis inquiſitores, Moueturq; ex eo quod, lz. expreſſum ſit quod contrahẽs matrimonium cum duabus ſimul, ſit de hęreſi ſuſpectus, attamen hoc non poteſt extendi ad contrahentem ſponſalia, cum aliud ſit matrimonium, aliud promiſsio Matrimonij, & aliud illud contrahere, aliud promiſſio de contrahendo. l. in bonæ fidei, de eo quod certo loco, c. penult de electione, in 6. vbi glo. in verbo, exprimendum.

33 Verum † contraria Opinio verior eſt, & vſu iam in Sancto Officio practicata, quod talis ſic contrahens ſponſalia, ſvti de hæreſi ſuſpectus ſubdatur foro, & iuditio Inquiſitorum, ita Coſta de Remed. ſubſid. Rem. 15. nu. 18. qui alios cumulat.

Ratio huiuſce rei eſt, quod negari non poteſt, quin à ſponſalibus, tamquam à præparatorijs

34 † inferatur ad matrimonium tanquam ad pręparatum, cum à pręparatorijs ad pręparatum efficax ſoleat ſumi argumentum, Menoch. conſ. 788 n. 13. vol 8. & conſequẽtur, quod iſte voluerit vere duas ſimul vxores ducere, & ſic abuti Sacramento Matrimonij ex quo abuſu oritur hę reſis ſuſpitio, & lz, iſte realiter, & in effectu, ſecundam non duxerit vxorem, attamen cum in ſe per externum ſignum, ſz. per ſponſalia contracta fuerit diſpoſitus ad illam ducendam, ſatis dicitur de hæreſi ſuſpectus, cum hæreſis crimen, ſola praua opinione perficiatur, vt dicebat, Menoch. de arbitr. iud. caſu 360. n. 7. & quamuis ſic ſponſalia contrahens non ſit illo ſuſpitionis hæreſis genere, & qualitate ſuſpectus, qua ſuſpectus eſt ducens duas vxores, vt infra (cum de Abiuratione Polygamis iniungenda agemus) videbimus, attamen negari non poteſt, quin etiam ſic ſponſalia contrahens aliquo modo ſit de hæreſi ſuſpectus.

Nec quidquam facit Ratio Riccij, nam vere ex illa nihil cõtra cõcluſionem noſtram, in hoc tribunali ſepiſsime obſeruatam colligi poteſt, vt vnicuiq; eam diligẽter conſiderãti facile manifeſtum fiet, Minus obſtaret, quod diſpoſita in matrimonio

regula-

regulariter non habent locum in ſponſalibus de futuro, vt late probauit, Azeued. lib. 5. Nouę recompilat. tit. 1. lege p. n. 1. & ſeq. qui alios allegat, Quia hoc non habet locum, cum diſpoſitio loquens de Matrimonio eſt perpetua, vt ibidem notauit, Azeued. dicta l. p. n. 19. & Salced. ad cap. 76. Diaz. verſ. Nec ſuperioribus, vbi ita intelligunt l. Oratio de ſponſ. vbi, dicitur Matrimonio prohibitio cenſeri prohibita ſponſalia. At in caſu noſtro durante primo Matrimonio prohibito ſecundi, eſt perpetua, & eadem etiam ratio prohibitionis viget in Matrimonio, & in ſpõſalibus.

Ex dictis colligi poteſt, quid dicendum eſſet de vxorato qui non cõtraxit matrimonium nec ſponſata cum alia viua coniuge, ſed tantummodo tractauit de ducenda alia, hic.n. omiſſa omni abiuratione deberet pęnis arbitrarijs puniri ab Inquiſitoribus.

§. 7.

De Probatione Primi Matrimonij, & ſuperuiuentia primæ Vxoris.

35 AD fundandam† Sancti Offi. Intentionem contra Polygamos, probãda primo loco sũt duo Matrimonia contracta, & hoc, vel per teſtes, vel per fidem ſumptam ex libris Parochorum, qui in hac materia plene probãt matrimoniam fuiſſe contracta, latiſſ. de hac materia pertractãtes, Nicol. à Ianua de Scriptura Priuata, lib. 5. tit. de libris Plebanorum, quęſt 6. Aloyſius Riccius in praxi fori Epiſcopalis, tit. de Matrimonio, reſol. 218. in impręſſis. Neap de anno 1620. qui alios plurimos Doctores cumulãt, cum autem Matrimoniũ probatur per teſtes, tunc exiſtimarem, teſtes debere eſſe omni exceptione maiores, quoniam agitur de validitate vnius matrimonij, & inualiditate alterius declaranda, ad not per Genuenſ. in praxi Archiepiſcopali, Neapolitana, cap. 21. n. 24. vbi alij D.D. allegantur.

36 Similiter, ſi † non fuit ſecundũ matrimonium contractum, ſed tantummodo contracta ſponſalia, tunc in proceſſu regiſtrandę erũt fides, primi matrimonij ex libro Parochi, & fides ſponſaliũ, vel publicationum matrimonialiũ factarũ à Parocho, cui in hoc caſu non eſt dubitandum, quin plena ſit adhibenda fides, cum in his, quę ad Parochi Officium ſpectant plene ei credatur, Marius Anton Variarum, Reſolut. lib. 1. c. 6. caſu 35. Nicol à Ianua de ſcriptura priuata, lib. 5.

loco supra citato, n. 6. Vel etiam poterunt in processu poni instrumenta dotalia, quæ etiam ipsa sponsalia aliqualiter probabunt.

73 Secundo loco probanda erit per fiscum Sancti Officij, superuientia prima vxotis, semper .n. Vita sicuti etiam mors probãda est, per illum, qui vel in vita, vel in morte funda tur, Corn. cons. 10. n. 4. vers. His tamen minime refragantibus, vol. p. latiss Farin. qui plurimos allegat in suis fragm. Crimin. p. 2. sub littera M. n. 308 & seq. vbi etiã latiss. ponit modos quibus vita, probari potest, & alios omnes D.D hac de re tractantes allegat. latiss. de materia, Guttier. in Pract. q. lib. 2. q. 6. per tot. bene Mattienz. in lib 5. Nouę recompilat. legum Hisp. tit. 1. l. 5 glo. 3. n. 8. vbi quod ad effectum hunc de quo agitur non sufficit probare superuiuentia alterius coniugis ex pręsumptione quod quilibet pręsumitur viuere centum annis.

§. 8.

An Polygamus debeat Torqueri, & Quomodo.

38 COnstitutus † Polygamus in Carceribus Sancti Officij, Verificata identitate personæ ipsius, vel per ipsius confessionẽ vel p testes, modo tradito p Scaccia, de Iudic. Ciuil. Crim. & Hæretic. lib. p. cap. 87. nu. 19. probatoq; delicto, modo supradicto, interogandus est, an vere crediderit licere, & licitum esse homni Christiano, post legẽ euãgelicam plures simul Vxores ducere, quod si respõdet affirmatiue, habẽdus ẽ, p formali hęretico, & Hæreticorum pœnis plectendus est, si vero respondeat negatiue, & catholice, negando se intentionem habuisse hæreticam, sed potius ad secundũ Matrimonium conuolasse ex libidine, & carnis concupiscentia, cũ crimen hæresis occultum sit, & in mente lateat, vt fidei Iudices se certificẽt, quid vere de fide sẽtiat Polygamus, ad tormenta super ipsius intentione deueniẽdũ ẽ, quod est singulare in hoc S. Officio, & recte ad hanc torturã deuenitur, nã cum factum, quod reus fatetur, vel de quo est conuictus, potuerit fieri absq; mentis errore, ex aliqua alia causa, puta ex concupiscentia, vt in hoc casu, & in committente sortilegia qualificata ad amorem, vel ob auaritiam, vt in committente sortilegia ad inueniendum thesauros, tunc semper reus torquetur,

quetur, super intentione, & credulitate eorum, quæ operatus est, ita Genuens. in Praxi Archiepiscopali, cap. 84. in antiq. n. 8. & cap. 68. in nouis eodem, n. 8. quem sequutus fuit, Farin. in tractatu de hæresi, quæst. 179. n. 59 vers. Quod si factum, & in punctualibus terminis nostris, Campan. in diuers. iuris. canon. Rubr. 1. n. 47. vers. Verum si rigoroso.

39 Neq; obstant ea quæ dixit Albertinus †de Agnoscendis, asser. cath. quæst. 36 n. 18. vers. Circa prædicta, vbi voluit quod cum quis factum hæreticale fatetur, sed negat intentionem non sit super intentione torquendus, sed deueniendum tunc esse ad punitionem, & condemnationem.

Nam, vel doctrina supradicta intelligenda est, cum factum nõ potuit ex alia causa fieri, quam hæresis vt supra dicebamus, vel generaliter sumpta est falsa, & contra communem practicam Officij Sanctæ Inquisitionis.

Quo vero ad modum torturę huiusce, Existimo standum esse consuetudini locorum, ita tamẽ, vt hæc tortura medietatem horæ non excedat, vt docuit Genuens. in Praxi Archiepiscopali, Neapol. cap. 68 n. 8.

§. 9.

De Abiuratione Polygamo Iniungenda.

ANtequam de abiuratione agamus videndum prius est, an Polygamus sit suspectus de hæresi leuiter, vel de vehementi, & quidem loquendo de Polygamo, qui sz. vere duas simul duxit vxores.

40 Simanch de Cath. inst. tit 40. de † Matrimonio, n, 6. quem sequutus etiam fuit, Gutier. practicarum, quæst. lib. 2. q. 8. n. p. & seq. sensit Polygamum esse tantummodo de hæresi leuiter suspectum, & ob id ex generali Hispaniæ consuetudine Polygami solent, abiurare tantũ de leui, cum secundum gradum suspitionis dari etiam soleat gradus abiurationis, & in hoc Hispani respexisse videntur ad libidinem & concupiscentiam Polygami, quæ regulariter solet esse origo, & prima causa impulsiua ad tale facinus perpetrandum.

41 Verum in contrarium † est Veritas semper in supremo Tribunali Sanctæ Romanæ Inquisitionis obseruata, quod sz. tales Polygami sunt vehementer de hæresi suspecti, pro vt attestatur, Farin. de Hæresi, quæst. 178 n. 68. in fi. vers. Et in supremo Vrbis totiusq; &c. Cost. Rem. 15. n. 18.

Fernand. de Otero, quęst. Iuris, P. 3. q. 9. n. 4. in fi.

Ratio huiusce rei est, quod illa dicitur vehemens suspitio, seu presumptio hęresis, quæ sumitur ex signis exterioribus operum, aut verborum, ex quibus concludi solet, frequenter, & vt plurimum, quod talia agens, vel dicens est hęreticus, ita Gerson. in tract. de protestat. consideratione 12. Simanch de cath inst. tit. 50. n. 27 & in Enchirid. violatę relig. tit 41. n. 3. Albert. de hæret. q. 34. n. 46. Pegn. p. 2. com. 80. vers. 2. Suspitio, Martin. del Rio, disquisit. Magic. lib. 5. sect. 12. vers. Vehemens suspitio, Ricciullus, de iure personarum extra Ecclesię gremium existentium, lib. 5. cap. 11. n. 7.

At ex abusu Sacramenti (quod in Polygamia interuenit) solet frequenter, & vt plurimum, quis iudicari hęreticus, pro vt solet iudicari hæreticus, vel vehementer suspectus de hæresi, Baptizãs imagines, Farin de hæresi, q. 181 n. 25. & Martinus del Rio, disquisitionum Magicarum, per t. lib. 3 parte prima, q. 3. sect. p. & lib. 5 1 & 15 vbi dixit, qp Baptizans imagines, vel hæreticus est, si putet formam, vel materiam Baptismi aliam esse posse ab ea, quã instituit Christus, vel vehementer de hæresi suspectus, si neget se sic credere, & hoc non aliunde prouenit, quam ab abusu Sacramenti Baptismi, Similiter in abutẽte Hostia consecrata, igitur etiam Polyg. ob eundem abusum erit vehementer de hęresi suspectus, (atq; ita Quatuor Polygamos Romę in Ecclesia Sanctæ M. supra Minerua, abiurasse de Vehementi, die 18. Maij 1597. ipso præsente, attestatur Campan. in diuers. iuris Canonici, Rubr. 1. n. 47.

42 Ex His colligitur quod isti Polygami solent abiurare † de vehementi, pro vt ex consuetudine & stillo Inquisit. suprem. Almæ Vrbis, dixit Farin. loco sup. allegato. Et quamuis Pegna dixerit, ex qualitate Polygami, aliquando oriri tantummodo leuẽ, aliqñ etiam nullam suspitionem vt videre est, apud ipsum ad direct. p. 2. com. 81. Vers. de eo, qui viuẽte.

Attamen, existimo difficillime posse dari casum in quo, vehemens suspitio in polygamo minuatur, & Ego in Sancto Officio Cremonæ, vidi etiam rusticos cogi ad abiurandum de vehementi, quia in vllo catholico, vix potest dari probabilis ignorãtia prohibitionis polygamię, & malitiæ illius, cum sit prohibita de iure naturæ, vt vidimus supra, quęst. p. Et in omnibus cõcurrat abusus Sacramẽti, ex quo resultat suspitio vehemens.

43 Quo

43 Quo vero, † ad Vxoratos, qui viua prima coniuge cũ alia ſponſalia contrahunt.

Dicendum, hos vti tantummodo de leui ſuſpectos, de leui tantummodo abiurare debere, ratio eſt, quia in iſtis non interuenit abuſus Sacramenti, ex quo oritur vehemens ſuſpitio hæreſis, igitur neq; in iſtis adeſſe debet ſuſpitio vehemẽs, quia tamen in iſtis adeſt praua animi diſpoſitio, ad abuſum Sacramenti, de leui erunt de hęreſi ſuſpectus, & de leui abiurare debebunt.

§. 10.

De Pœnitentijs ſalutaribus, & alijs Pœnis polygamo Imponendis.

POſt polygamo iniunctam abiurãtionem, ſolent eidem ab Inquiſitoribus iniungi varię pœnitentiæ Salutares, vt ieiunia, & orationes, & alia huiuſcemodi Poſt quæ.

44 Condemnatur † Polygamus, qui ſz. duas vxores duxit realiter, ad triremes per quinquẽniũ & ſi produxit falſos teſtes ad probandum mortem prioris coniugis per ſeptennium, & etiam plus arbitrio Inquiſitorum, & fit ei præceptum de redeundo ad primam vxorem, declarata ei nullitate ſecundi Matrimonij, & declarato ei ſtatu peccati, ĩ quo manſit cohabitando cum ſecunda Vxore, Simanch. de cath. inſt. tit. 40. de Matrim. n. 6. & in Enchiridio Violatę religionis, tit. 12. de Nepharijs, n. 6. qui vlterius addit, quod plebei fuſtibus cędi ſolent, parte etiam dimidia bonorum publicata, Lud. à Paramo de Origine Sanctę Inquiſitionis, lib. 2 tit. 3. c. 11. n. 71. vbi quod Polygami, infami mitra dehoneſtati fuſtibus cœduntur, Fernand. de Ottero, d. q. 9. n. 4. vbi quod hi polygami ſolent. damnari ad triremes, fuſtigationem &c. & quod ita vidit practicari, Mattienz. in librum 5. Nouę recompil. tit. 1. l 5 glo. 3. n. 3. vbi etiam Azeued. n. 6. qui dixerunt, hodie in Hiſp. hos polygamos damnari ad pęnam triremmum per decem annos, Farin. de hæreſi, quęſt. 178. nu; 73. circa quẽ, Farin. locũ aduertendum quod dum dicit, abiurent de leui, loquitur ſecundum conſuetudinem Hiſpanię, de qua de qua in proxima quæſt. dictũ, nam regulariter in iſtis partib⁹, ex inueterato ſtylo ſupremi tribunalis, abiurant de vehementi vti etiam ſupra late dixi, & voluit, Idem Farin. vbi ſupra, n. 68. verſ. & in ſupremo vrbis.

45 Ad quam † etiam pœnam condemnan-

demnantur falsi testes, vti dicemus infra in materia testium, & docuit, Simanch. loco supra cit. n. 6. qui refert, ita in facto fuisse Iudicatum.

Atq; hec habent locum, vbi Polygamus semel tantum secundã duxerit vxorem, nam si ter, vel etiam vlterius Matrimonium contraxerit grauius est puniendus, longioriq; tempore in triremibus stare debebit, Thesaur. quæst. forens. lib. 1. q. 14. n. 5. & Campan. in direct. Iuris canon. Rubr. 1. n. 47. vbi etiam, quod Romæ ipso præsente in Ecclesia Sanctæ M. supra Mineruam, quatuor Polygami à supremo tribunali Inquisitionis Rom. damnati fuerunt ad triremes, vt. duo per septennium, qui cũ trib' simul matrimonium cõtraxerãt, & alios duos ad quĩ quennium, qui ad secũdas tantum nupcias conuolauerant die 18. Maij 1597. præsentibus Cardinalib' Eminẽtiss. supremis Inquisitoribus.

46 Eodem modo puniri debent contrahentes secundum matrimonium, non seruata solemnitate, cap. Dominus de secundis nupt. &c. in præsentia de Sponsalibus, hi. n. preuia tortura super intentione, abiurant de vehementi, & condemnãtur ad triremes per quinquennium, & vltra nam quantum est in se consummarunt delictum, iuxta not. supra.

47 Quo vero ad illos qui secundũ matrimonium † non contraxerunt, sed solum attentarunt, contrahendo sponsalia, Hi post torturam super intentione, & abiurationem de leui, cõdemnari debent, vel ad carcerem per aliquod tempus, vel exiliũ, vel relegantur in aliquo loco, & si plebei sint in aliquam pœnam publicam V. G. vt stent præ foribus Ecclesiæ, vel ad alias pœnas, ad arbitrium Inquisitorum. Et si in idem delictum, & facinus relabantur repetita abiuratione de leui condemnari possunt ad triremes.

48 De Pœnis horum delinquentiũ plura †(de iure tamen illius regni loquens) Guttier. in pract. q. lib. 2. quæst. 6 per tot. & Thesaurus iunior, quæst. forens. lib. 1. q. 14. per totam, Fernand de Ottero, d q. 9. n. 3. seq. Et in spetie quod sint infames, Parlador. Quotid. differentiarum iuris, Differentia 108. n. 16. & n. 19. & seq. vbi quod hęc in fama non afficit filios Polygami quid quid sit de filijs hęretici.

Quę autem hucusq; dicta sunt de ducente simul plures vxores, habent quoq; locũ, quo ad torturam, abiurationem, & pœnas in Viro ducente in Matrimonium scienter Vxorem alterius, & in

49 Muliere scienter † ducente virum alterius, Symanch de cath.

inst.

inſt. tit. de Matrimonio, 40. n. 5. & P. Maſſinus in praxi Sancti Officij, p. 9. Aſſert. 46.

§. 11.

An filij ex Matrimonio prædicto procreati, ſint legitimi.

AN autem filij nati ex tali Matrimonio irrito ex memorata cauſa ab Inquiſitoribus declarato, ſint legitimi, videndi ſunt Canoniſtę, & alij moderni, in c. 2. qui filij ſunt legitimi, Lupus de Ille
50 git. com. 4 §. 1. n. 24 & ſeq. Franc. deciſ. 130. vbi addentes Barboſ. ad dictum c. 2. qui filij &c. cum alijs infra allegandis.
51 Nam regulariter proles ex Matrimonio putatiuo ſuſcepta, bona † fide exiſtente, vel in ambobus ex coniugibus, vel ſaltem in altero eſt legitima, d. c. 2. & l. qui in prouincia, § Diuus. ff de ritu nuptiarum, non ſolum, quo ad ſucceſſiones ex teſtam & ab inteſtato, & parentū, & conſanguineorum, ſed etiam quo ad omnes alios effectus, dignitates,
52 † Honores, ſpiritualia, bona Emphiteutica fideicomiſſa, etiā in prędiudicium ſubſtitutorū, feuda, & ſimilia, vt late probarunt infiniti propemodum D. D. alleg. per inſignem, I. C. Matium, Giurbam ad conſuetudines Senatus Meſſan. tom. 1. cap. 1 glo. 1. n. 31 & latius, glo. 4. n. 61 & 63. quibus addo ego, Do. Martam olim in Patauino Gimnaſio prędeptorem meum, de ſucceſſ. legali, p. p. q. 7. art. 1. n. & 3. Rot. coram Sanctę mem. Greg. xv. deciſ. 481. vbi Additio ſub n 11. Didac. Lud. de Lima, in Addit. ad Mol. de primog. Hiſp. lib. 3. cap. 1. n. 12. Campan. in Diuerſ. iuris canonici, Rub. 11. cap. 13. n. 140. & n. 145. vbi ponit pulcherimum caſum, qui ſibi contigit in facto, ipſum videat lector.
53 Et hi filij taliter ſunt legitimi, quod pro talibus habentur, etiā
54 quo ad parentem † qui fuit mala fide, Additio ad dictam deciſ. Greg. n. 11. circa medium latiſſ. Marta, d. q. 7. art. 1. n. 19. & ſeq. quamuis in hoc caſu diſputent D. D. an parens, qui fuit in mala fide ſuccedere poſſit filio, in quo art. mihi nunquam placuit opinio Neg. quam latiſſ. tuetur, Tellus Fernand. ad l. 8 Tauri, n. 7. & ſeq. Quoniam latiſſ. contrarium, docuit Ceual. comm. contra comm q. 697. n. 16. & Didac de lima, loco cit. nam qualitas legitimitatis, non poteſt diuidi, & eſſet abſurdum filium eſſe legitimū, & tamen patrem carere hac qualitate legitimatis.

Victorius, Pater habet regulam

pro ſe

pro se, quod affirmatiue, & negatiue succeſſio ſit reciproca, vt latiſſ. ibi proſequitur, Cęual. ergo donec clare probetur exceptio, ſtandum erit regulę memoratę.

55 Ampliantur † predicta, vt legitimati dicãtur filij, qui nati ſunt ex tali Matrimonio putatiuo, lite ſuper illius nullitatis declaratione pendente, quinimo, & lata Sẽtentia, pendente appellatione, ita in ſacro, Neapol. conſ. deciſum, refert Franch. deciſ. 130. Giurba vbi ſupra, n. 66. & 67. qui alios cumulant.

56 Quinimo Matrimonium † putatiuum prolem illegitimã prius ſuſceptam, legitimat, Giurba, n. 67. Campanil. vbi ſupra n. 138. Vbi tamen mala fides ſit in ambobus ex parentibus, proles ſine difficultate eſt illegitima, Giurba vbi ſupra, n. 68.

57 Sicuti autem ad legitimationẽ prolis, p primo requiſito neceſſarium eſt, adeſſe bonam fidem in ambobus, vel altero ex coniugitus, ita pro ſecundo requiritur quod matrimonium non ſit clãdeſtinum, d. c. 2. qui filij, Giurba. vbi ſupra, n. 67. verſ. Niſi clandeſtine, Paſchal. de Patr. poteſt. p. 2. cap. 4. n. 81.

An autem ad effectum de quo agitur, clandeſtinum dicatur matrimonium, ſi coram Parocho, & teſtibus celebretur, omiſſis tamen denunciatibus, † Rot. Rõ.

58 decis. 354. n. 6. poſt ſecundum vol. Conſiliorum, Farin. noluit hunc articulum decidere, ſed Curia Archiepiſcopalis, Neapol. in vna cauſa ſpectante ad Tribunal. Sancti Officij, apud Aloyſ. Ricc. deciſ. dictæ curiæ, 150. parte 3. decidit pro filiorũ legitimatione, pro qua ſemper in dubio pronunciandum dixit, Couar. de ſponſ. p. 2. c. 8. §. 2. n. 16. verſ. vndecimo.

§. 12.

An Inquiſitores ſint Iudices competentes in cauſa hac, legitimitatis Prolis.

59 SEd Hic dubitari poteſt, num huiuſce cauſæ illegitimitatis iudices competentes, ſint Inquiſitores Hęreticę † prauitatis. In hac difficultate reſpondendũ eſt, affirmatiue.

60 Primo, Quia Iudex cauſæ principalis eſt iudex omnium incidẽtium, & dependentium, l. Nulli, l. quoties, Cod. de Iud. l. p. cod. de ordine cognit. Tuſchus pract. concluſ. littera C. concluſ. 625. num. 10. Bim. conſ. 188. nu. 23. Gayl. Pract. obſeru. libro 1. obſeruat. 1. n. 22. optime, Graſſ. de effectibus Clericatus, effectu p. n. 400. & Modern. Barboſ. tra-

& de

&t. de clauſ inter eius tractatus varios, clauſula 38.n.7.& c quãto,de Iuditijs, vbi quod Iudex
61 Eccleſiaſticus † non ſolum eſt iudex competens,in omnibus cauſis ſpiritualibus,ſed etiam in omnibus cauſis annexis, & dependentibus ab ipſis,optime videndus Caldas. quęſt. forenſ.lib 1. q. 25. n. 13 & 14.

At cauſa hęc legitimitatis, dependet à cauſa principali Polygamiæ,de qua cognoſcunt Inquiſitores, igitur &c.

62 Secundo Quia cauſa legitimitatis, † non eſt mere Laycalis, vt probant D.D. in c lator, qui filij ſint legitimi,vnde ſępe articulus iſte legitimitatis ſolet ad Eccleſiaſticum iudicem remitti, vti dependens à Matrimonio, maxime vbi non ageretur de ſolo articulo facti ſuper matrimonio, Barboſ. in l. Titia, n. 22. 24 & 53 ff. ſol. matrimonio, & Menoch. conſ. 366. n. 11. igitur ęquum eſt,hunc articulum ab eo Iudice cognoſci, qui principaliter de Matrimonio cognouit.

63 Tertio, Quia in Sancto Officio regulariter delicta melius † probantur, quam in alijs foris, & ex probationibus, ibi ſuper Polygamia receptis,clarius apparebit,an in contractu matrimonij adfuerit bona fides ſaltem vnius ex coniugibus,quod vt ſupra diximus,eſt requiſitum nececeſſarium ad legitimationẽ prolis, igitur conueniens eſt, quod hęc quęſtio ibi decidatur.

64 Quarto, Quia de facto in Tribunali Sancti Officij Neapoli, ſimilis controuerſia tractata, & deciſa fuit,vt apud Riceium deciſ. 150. Curiæ Archiepiſcopalis Neapol. tom. 3.

65 Neq; obſtat, quod iudex Laycus,neq; ratione dependentię, & connexitatis † poteſt eſſe iudex cauſæ ſpiritualis, igitur nec Eccleſiaſticus poterit eſſe iudex cauſæ ſecularis,neq; ratione dependentiæ, Quia Iudex Laycus, reſpectu cauſę ſpiritualis eſt pęnitus incapax Caldas,conſ. 5. n. 14. Fontanell. de Pactis nupt. cla. 4. glo. 12. p. 2. n. 22. Bouadill. in ſua Polit. libro 2. c. 18. n. 17 & 23. vnde nec principaliter,nec incidẽter poteſt de huiuſmodi cauſis cognoſcere, Fontan. ibid. Mart. de Iuriſd. p. 4. ſent. 2. caſu 136. n. 11. Peguer. deciſ. 91. n. 5.

66 At Iudex † Eccleſiaſticus,reſpectu cauſę Laycalis non eſt incapax, ſed incompetens,qui propterea iuriſditionem habet in habitu, & potẽtia, quæ ex iuſta cauſa incidentiæ, & dependentiæ reducitur ad actum Fontanell ibid. n. 23 Valuſc. deciſ. 159. n. 7. optime Anguian. vid. tractatu de legibus, tom. 1. lib. 2. controu. 22. n. 21. à quo to-

tam Resolutionem 110. tract. 2. p. p desumpsit Diana in suis Varijs Resol. Moralibus.

§. 13.

Cui ex Parentibus incumbat onus alendi liberos, nullo declarato matrimonio ex causa Polygamiæ.

DIstinguendi Hoc loco sunt tres casus, ex quibus clara solutio huiusce quęstionis apparebit.

67 Primus casus est, cum in contractu Matrimonij † alter ex parentibus fuit in bona, alter in mala fide, & tunc proles debet ali expensis existentis in mala fide, apud coniugem qui fuit in bona fide hoc colligitur ex auth. sit Pater, Cod. diuort facto, apud quem liberi &c. quę licet loquatur in casu diuortij facti, attamen locum etiam habet in casu nostro, ex identitate rationis.

Nam ratio decidendi in illo textu fuit, ne culpa illius, cuius causa diuortium fit maneat impunita, vt animaduertet, Barbos. in Rub. soluto matr. p. 2 n. 53. igitur etiam in casu nostro, ne culpa coniugis, qui fuit in mala fide maneat impunita, eius expensis ali debent liberi, ita Sanch. de matrimonio, lib. 9 disp. 21. n. 11. vers. Quod si alter parens,

69 Et Hic casus Cum Pater fuit in mala fide ab omnibus, D.D. cõceditur, Difficultas est in Matre † an si ipsa sit in mala fide teneatur alere filios suis expensis,

70 Inqua re † communis Opinio ẽ affirmatiua, ob verba, Auth. Si vero contra, tunc apud, Patrem, Matris, locupletis expensis, atq; ita Docuerunt, Sanch. & Barbos. vbi sup. Guttieri can. quęst. lib. 1. cap. 24. n, 19. & manifeste id præsupponit, Odofr. in dicta auth. n. 1. Angel. in § illud, in auth. vt liceat matri, & Auiæ, & alij pleriq; & certe in iudicando non esset ab hac opinione recedendum.

71 Verum Hanc opinionem in pũcto † iuris arbitror esse falsam, quia verba illa Matris locupletis, expensis posita in dicta, auth. Si Pater, fuerunt ibi ex nimia licentia addita ab Ireneo, nec ad sunt in §. Illud, auth vt liceat matri &c. vnde sumpta ẽ memorata auth. Si Pater, vnde cum in iure habeamus regulam quod Patri incumbit onus alendi liberos, ab hac regula non est recedendũ, nisii habeamus apertum textum, atq; ita, quod in hoc casu Mater non teneatur expensis suis alere filium voluit, Salyc. in l. Alim. Cod. de Neg. gestis,

gestis, & latiss. defendit Valatchus vid. decis 92. n. 10. & 11. libro 1.

72 Neq; obstat solutio, Sanch. vbi sup. n. 70. quod illa verba optime ab Irineo addita fuerũt, auth. Si pater, quia dispositum in vno ex correlatiuis, intelligitur etiã statutum in alio, tum quia hoc modo, non potuerunt illa verba allegari in vim legis, cum Ireneus non habuerit auctoritatem legis condendę, tum quia non militat eadem ratio, quo casu cessat argumentum à correlatiuis, Barbos. in locis communib' argumentorum Iuris† loco 29.

73 ratio diuersitatis est, quia si Pater alit filios, & onus expensarũ sentit, patriam, tamen potestatem retinet, ex qua magnas percipit vtilitates, quod cessat in Matre, vnde si additio Irinei procederet, magis punire tur Mater in isto casu, quam Pater, & sic ad istam inęqualitates euitandam, argumentum à Correlatiuis cessare debet.

Neq; dubitandum est, quod pater etiam in mala fide existẽs, in potestate habeat filios, ex se natos, Vxore existente in bona fide.

Quia ad hoc est, punctualis doctrina, Baldi in .l. qui contra in 3. quæstione, n. 9. Cod. de incestis nupt.

Secundus casus est, cum omnes parentes fuerunt in mala fide, &

74 in isto casu† cum proles sit illegitima, alimenta istis filijs sunt pręstanda eo modo, & forma, qua pręstari solent filijs illegitimis, iuxta dispositionẽ. c cũ haberet, de eo qui duxit in matrim. qua polluit per adulterium, cuius dispositionem etiam in ciuili foro obseruari in confesso est, apud omnes & late docuit Coler. de Alim. lib. 1. c 3 n 8. & in hoc etiam casu consensit, Sanch. vbi sup. n. 11. vers. Quod si vterq;

75 Alenda igitur erit proles à Patre, & non nisi in subsidium à matre, Valasch. d. decis. 92. n. 13. & Costa Papiens. de Rem ed. subsid. Rem. 106. n. 5. qui alios cumulant.

76 Tertius Casus est, cum vterq; coniux est in bona † fide, & in hoc casu, Sanchez ait, communibus vtriusq; parentis expensis filios alendos, quod ante eum dixerat, Surd de Alim. tit. 1. q. 14. n. 8. & quędam Additio, ad Abbatem, in c. 2. qui filij sint legitimi, quam tamen Sanch. non allegauit, Mouẽtur omnes, ex d. c. 2. ibi, deparentum facultatibus nutriantur.

77 Verum hęc opinio mihi nunquam potuit placere, Quia †am bobus parentibus, existentibus in bona fide, proles est legitima, quo ad omnes omnino iuris ef-

fectus, vt supra, §. 11. probauimus, At filios legitimos, Pater alere tenetur, non mater, nisi in subsidium, Coler. de Alim. lib. 1. cap. 2. nu 14. seq. Costa Papiens, vbi supra Cõfirmatur qã mr̃ non teneẽ alere filios, nisi in casib', l Nesennius, ff. de neg gestis, vt obseruauit, Salyc. in l. alĩ. Cod. de neg. gestis at iste casus non continetur in dicta l. Nesenius.

78 Vlterius, contra Sanchez, † si vtroq; Parente existente in mala fide, & sic prole effecta illegitima, de alimentis eorum iudicandum est, ad instar aliorum illegitimorum, vt expresse dixit, Sanch. d. n. 11. vers. quod si vterq;, igitur à paritate roñis, vtroq; parente existente ĩ bona fide, & sic prole nata legitima de eius, alimentis idem iudicãdum erit, ac de alimentis aliorum, legitimorum, at alij legitimi aluntur à Patre, & in subsidium Matre, igitur.

79 Neq; obstat text. in in dicto c. 2. ibi, de Parentum facultatibus, Quia verba illa intelligũtur ordine successiuo, non coniunctiuo, ita in fortioribus terminis, tex. in c. cum haberet, de eo qui duxit in matr. quam polluit per Adulterium, ibi vt vterq; liberis suis necessaria subministret, in tellexit Peregr. de Iure fisci, libro 3. tit. 18. n. 59. & Modernus, Barbos. in d. c. cum haberet, n. 7.

80 Hæc tamen intelligi debent cũ ambo parentes† sunt locupletes, alias, n. semper filij sunt alendi ab eo, qui potest eos alere, non ab Impotente, ita colligitur ex d. auth. si pater, & perulgatum est inter omnes, patre paupere existente per matrem diuitem liberos esse alendos.

§. 14.

Quomodo Confessarius se gerere debeat, cum polygamo.

81 Diligenter siscitabitur confessarius à pęnitente, num incontrahẽdo secundo Matrimonio viuente † prima Vxore, bene senserit de Sacramento Matrimonij, Nam si errorem habuisset in intellectu, existimans fortasse polygamiam vxorum esse licitam, cum eo agere deberet confessarius, ac agitur cum hæretico, ac proinde cum excommunicato excommunicatione Bullæ Cœnæ Domini, in primo Canone.

82 Si vero † semper Catholice sensit de Matrimonio, tunc nisi polygamia sit ab Episcopo reseruata, oĩs confessarius ab ea poterit absoluere, ita Fagund. in præceptа

cepta Eccleſiæ, Prȩcepto ſecundo, lib. 8. c. 8. n. 89. P. Zanard. in ſumm. diu. prȩcep. p. p. Prȩcepto p. cap. 11. verſ. Sexto noto cum Toleto, Homob. de Bonis, de Examine Eccleſiaſt. p. p. tract. 7. cap. 1 q. 4. Valer. de Differentijs vtriuſq; fori, verbo Hæreſis, Differentia ſecunda n. 1. Sylu. 22. q. 11 art. 3. concluſ. 2. Filuc. queſt. moral. p. 2. Tract. 22. cap. 6. n. 164 & poſt hȩc ſcripta viſus, Reuerendiſs. ac Conciuis meus Dom. Don Dominicus Pueronus Abbas Generalis Monachorũ Montis Oliueti, in ſuis Doctiſſ. Comm. in Bullam Cœnæ, cap. 1. n. 37. & n. 66. & latius, n. 57. qui generaliter loquũtur de Apoſtata, Sortilego, Blaſph. Hæretical, & ſimilibus recte, & catholice ſentientibus, & ratio huius rei euidens eſt, quia vt dixi, tit. 1. §. 1. n. 4. verſ. Item dicitur error, nullum factum, quantumuis Hæreticum, eſt ſufficiens ad conſtituendum in foro Conſcientię Hæreticum, ſine errore in intellectu.

83 Monebit † deinde Confeſſarius Polygamum primo, de ſtatu in quo reperitur, & de grauitate peccati ſui, de quo Chriſtus Dominus noſter, Matth. c. 19. & Lucæ, c. 16. dixit, omnis, qui dimittit vxorem ſuam, & alteram ducit, mechatur, quę verba Chriſti referens, Marc. c. 10. addit Mœchatur, ſuper ſuam.

Secundo, de eius obligatione redeundi cum prima, de obligatione cum ſecunda Vxore reſtitutionis dotis, & in hoc caſu animaduertat confeſſarius, quod

84 Polygamo exiſtente in mala † fide, vxor ſecunda lucratur omnia ſibi donata, etiam prætioſa, iuxta ea, quæ allegat in parum abſimilibus terminis, Ricc in Praxi fori Eccleſiaſtici, Reſol. 223. in impreſſis, Neapol. de anno 1620. & ob obligatione erga filios ſecũdi Matrimonij, de qua nos ſupra.

85 Tertio, monebit Mulierem, † quæ dubitat de prioris viri vita, de diſpoſitione, text. in c. dominus, de ſecundis nuptij, vbi dicitur in eo caſu, poſſe Mulierem prędictam reddere debitum, ſed nequaquam illud poſſe exigere, ſtatimq; cum primo viro redire debere, ac certa eſt de illius vita, circa quam rem, videndus eſt Comitulus, reſponſ. moral. lib. 1. q. 129. Si tamen mulier ſic dubitans omnes poſſibiles diligẽtias feciſſet pro veritate indaganda

86 & † adhuc dubia eſſet, Diana reſol. moral. p. 3. tract. 4. reſol. 295. cum, Sanch. Filiuc. Conich. Valentia, & Reginaldo, quos allegat, probabiliter arbitrãt mulierem in iſto caſu, poſſe, & reddere, & petere debitum, argumento eorum quę docent D. D.

de poſſ.

de possessore bonę fidei, qui si dubitat rem esse alienam, & facto sufficiẽti examine, nequit dubiũ vincere, potest non solum rem retinere, sed etiam ea vti.

87 Tandem circa salutares pœnitentias, in foro conscientię polygamo iniungendas, confessarius prę oculis habeat, textum, in c. accepisti, de sponsa duorum, cuius hæc sunt verba, Accepisti illam in vxorem tibi, quam alter sibi despõsatam habebat, dimitte illam, quia nunquam potest tibi fieri legitima, & quadraginta dies ĩ pane, & aqua, cum septem sequentibus annis pęniteas, ita tamẽ, vt confessarius intelligat sibi non imponi pręceptum talem pœnitentiam iniungendi, cum circa hoc possit, iuxta prudẽs ipsius arbitrium, ieiunia illa moderari, vti notauit, Did. Perez. ad Ordinam. Regni Castell. lib 5. tit. 1. l. 3. fol. mihi. 45 vers. punitur.

TITVLVS SEXTVS.

DE CONFESSARIIS SOLLICITANTIBVS.

SVMMARIVM

De enormitate huius criminis, remissiue, n. 1.

De Bullis Apostolicis, quarum vigore Inquisitores cognoscunt de hoc crimine, n. 2. & seq.

An etiam de iure, hoc delictum spectaret ad Inquisitores, n. 5. & seq.

Post Bullas Pauli 4. & Pij 4. Inquisitores cognoscebant de hoc crimine, etiam extra loca Hispaniæ, n. 7

Legum, alia fauorabilis, alia odiosa, n. 10.

Constitutio Greg. 15. est odiosa, & correctoria iuris communis, n. 11. & sequentibus.

Ante Bullam Greg. disputabatur, an in bullis Pauli, & Sixti cõprehenderetur cõfessarius solicitans pueros, vel per interpositam personam vel post Confessionem, Hæc dubia hodie sunt decisa, n. 15. & seq.

Sollicitans ad alia, peccata, non luxuriosa non incurrit pœnas nostræ constitutionis, n. 18. & seq.

Pœnas nostræ constitutionis non incurrunt, fingens se Sacerdotem, & sollicitans, nec fœminæ confessariũ sollicitantes, n. 21. & seq.

Inquisitores procedunt, lz. actus inhonesti non sint completi, n. 24.

Quid in sollicitante ad peccata carnalia in alijs Sacram. n. 26.

Sollici-

Sollicitans, ante, vel post confessionē, quando incidat in Bullam, nu. 27. & seq.
Quid ī sollicitāte ī cōfessionario, vbi decretū Supr. Tribu. n. 30. & seq.
Sollicitare quid sit, & an confessaris consentiens mulieri sollicitanti incurrat in nostram constitutionem n. 33. & seq.
Quid de confessario post sollicitationē statim panitente, vel laudante venustatem mulieris, n. 36. vbi quid de sollicitante tacite, & num paruitas materiæ excuset.
Singularitas testiū, quotuplex, n. 38.
Sufficiēter probatur sollicitatio, per testes singulares, & per mulieres, n. 39. seq.
Qualitas mulierū diligenter considerāda, aliaq; perpendēda, n 42. seq. vbi de Varijs ad miniculis in hoc crimine.
Mulieres, quæ confessario solicitanti consenserunt, an sint testes idoneæ, n. 44.
Duæ fœminæ in hoc crimine non conuincunt, & quot requirātur, n. 46. seq.
Fœmina Honesta denuncians, non facit Inditium, ad capturam, nec ad torturam, n. 49. seq.
Tortura super intentione datur Confessarijs sollicitantibus, n. 51. & seq.
Item, & pro vlteriori veritate, & si in tortura persistat, an dimittēdus n. 52. vbi quid agendum, cum confessario sollicitante per verba ambigua, & negante se habuisse Intentionem sollicitandi.
Confessarij sollicitantes sunt suspecti de vehementi, cōn Paramum. & ideo abiurant de vehementi, n. 53. & seq.
Confessarij sollicitantes in confessionario non abiurant, n. 55.
Quibus pœnis puiantur. n. 56.
Quomodo se gerere debeat confessarius, cum confessario sollicitante, habente errorem in intellectu, n. 57
Sallicitatio, est casus reseruatus Episcopis in Regno Neapol. n. 58.
Vbi tamen non est casus reseruatus, quilibet confessarius potest absoluere, n. 59.
De grauitate huius delicti, n. 60.
Quid consulendum confessario sollicitanti, n. 61.
Reprobātur Peirin. & Molfes. n. 62,
Mulier sollicitata tenetur denuntiare confessarium sollicitantem etiam si consenserit sollicitationi, etiam omissa correctione fraterna, n. 63. & seq.
An regulares, vigore suorum Priuilegiorum possint absoluere mulierem sollecitatam, quæ confessarium sollicitantem non denuntiauit, in termino ædicti Inquisitorum, ob idq; est excommunicata excommunicatione dicti ædicti, n. 66.
Quomodo denuntiare teneatur virgo Nobilis, quæ non potest sine infamia accedere ad Inquisitores, n. 67
De causis excusantibus à denuntiatione remissiue, n. 68.

Confes-

Confessarij non explicantes pœnitenti obligationem denuntiandi, grauiter puniri debent, ab Inquisitoribus, n. 69.

DE Enormitate† huius criminis, aliqua prę mittenda esset, sed quoniam hæc ex D. D. infra allegandis vnicuiq; facile constabit, ideo ad materię tractationem accedendo, sit.

§. 1.

Quo Iure Inquisitores procedant in hoc Crimine.

2 INquisitores Hæreticæ prauitatis de hoc crimine cognoscunt, vigore Bullæ† Pauli 4. anno 1561. die 16. Aprilis æditæ, & directæ Archiepiscopo Hispalensi, Incip. Cum sicut nuper, & Bullę Pij 4. æditæ anno 1564. die 6. Aprilis, item Vigore decreti facti à supremis Generalibus Inquisitoribus, approbati etiam à Sãctiss. Clem. 8. de quibus, Lud. à Paramo de Origine Sanctę Inquisitionis, lib. 3. cap. 10. n. 168. sed Bullæ illæ, & illud decretum videntur habere locum tantummodo in Hispanijs, qm̃ directæ erant Bullæ, Archiepiscopo Hispalensi, & decretum Sacræ Congregationis expresse restrictum ad loca Hispaniæ, vt tam ex Bullis, quam ex decreto Sacrę Congregationis videre est.

3 De anno† autem 1612 de Mense Aprilis, fuit decretum à Sanctiss. Paulo 5. monendos esse omnes Inquisitores, vt confessarijs pręciperent, quod abstineant ab omni, & quacũq; sollicitatione, alias procederetur rigorose contra quoscumq; & de hoc decreto apparere ex litteris Eminentissimi Cardinalis Arrigonij, scriptis Reuerendiss. Inquisit. Mediol. sub die 5. Maij anni 1612. attestatur, Aloys. Bariola, in suis Florib. Direct. Inquisitorum, tract. de confess. sollicit. §. Inquisitores procedunt.

4 Nunc† autem Hac de re extat nouiss. constit. Greg. 15 ædita die 30. Augusti 1622. Incip. Vniuersi Dominici, In qua litteras, seu Bullam Pauli 4 confirmat, illamq; non solum in Hispaniarum Regnis, sed in quibus vis Christiani orbis partibus firmiter, & inuiolabiliter obseruari pręcipit, Bullam autem hanc ad verbum referunt, Naldus in summa in verbo, confessarius, n. 41.

& Bariola

& Bariola, in litteris pro Sancto Officio æditis post suos flores di rectorij, fol. mihi 462.

5 Disputari † tamen hoc loco potest, an etiam de Iure communi huiusmodi criminis cognitio spectaret ad inquisitores, in qua re. Salcedo ad Diaz. in pract Criminali, cap. 85. sub littera A. refert. Nauarum, in cons. p. in tit. de hęreticis, vbi (ait ipse) eum multis rationibus probare, minime potuisse Inquisitores cognoscere contra quendam Religiosum, qui carnaliter cognouerat duas mulieres quas in Sacramentali confessione audiuerat, sed voluit allegare, cons. secundum, vere etiã illud cons. Nauari non potuit ad hoc allegari, cum non loquatur de confessario sollicitante, sed de confessario cognoscente filiam spiritualem, vt animaduertit, Freitas ad Roder, de confess. sollicit. q. 2. n. 45 vers. Qui tamen.

In hac tamen quęst. loquendo ante Bullas, Pauli, & Pij 4.

6 Dicendum est, Inquisitores minime potuisse cognoscere de hoc crimine, sed Episcopos illius criminis † fuisse Iudices competentes, ita Lud. à Paramo, de Origine Sanctæ Inquisit. lib. 3. q. 10. n. 92. vnde etiam olim Episcopi solebant sibi reseruare hunc casũ pro vt de varijs Episcopis, i Regno, Neapol. attestat, Graff. de casibus reseruatis, lib. 2. cap. 12 n. 8. & seq.

7 Si vero loquamur, ante Bullam Gregorij 15. sed post Bullas Pauli 4. & Pij 4. Dico † quod Episcopi soli non poterant de hoc crimine cognoscere, sed ad Inquisitores spectabat, cognosciq; ab ijs debebat, eo modo quo cognosci solent cœtere causę Hęresis, cum interuentu ordinarij, ita Sanctarellus de Hæresi, cap. 44. dub 5 n. 1. Roder. à Cunha de confess. solicit q. 2. vbi Latiss. Freitas in additione, q. 2.

8 Probat cõclusio, quia ad Inquisitores pertinet de iure cognoscere in causis Hęreticorum, † & suspectorum de hæresi, c. accusatus de hæret. in 6. Freitas, ad dictã q. 2. Roder. n. 45. vers. Decipitur Secundo, Sanctarellus de hęresi, cap. 40. dub p. concl. sup. n. 5. vbi alios allegat. At Pontifex in dictis Bullis declarat, Hoscce confessarios de Hæresi suspectos ibi: Nos in animum inducere ne queuntes, quod qui de fide cath. rectè senserint Sacramentis ab Ecclesia Dei institutis abutantur, Et hoscce confessarios de hęresi, etiam esse suspectos docuerunt, Pegna. ad direct. p. 2 com. 81. vers. illę quoq;, Salcedo, ad Diaz. in Pract. Crim. cap. 85. vers. Hodie vero. Graff. de Casibus Reser, lib. 2. cap. 12. n. 23. & latiss. alios allegans, August.

Barbosa, de Officio Episcopi, tom. 2. alleg. 40 n. 41. & seq. igitur eius criminis cognitio post Bullas Pauli 4 & Pij 4. ad Inquisitores spectabat.

9 Et hoc † etiam extra Regna Hispaniæ, nã Ratio sup. allegata militat vbiq;, nec Papa censetur voluisse declarare hosce sollicitãtes suspectos in Hispania, non autem alibi, præsertim cum ratio præsumptionis Papæ, quę est abusus Sacramenti, militet vbiq; & quod ita obseruaretur, tam ĩ Inquisitionibus Hispanię, quam Italię, rescripsit Cardinalis Sanctę Seuerinæ, supremus Inquisitor. die 28. Iunij 1597. Io. Franc. Leonio tunc Vic. Gener. Episcopi Venell. vti attestatur, ipse in 3. p. Thesauri fori Ecclesiastici, c. 37 n. 35.

Post Bullã autẽ Greg. 15. nulla potest hac de re esse probabilis dubitatio, vt videre ẽ ex tenore ipsius bullæ, & ex infra dicendis

§. 2.

An Bulla Gregorij 15. sit Fauorabilis, vel Odiosa.

10 SVpposita communi † distinctione, seu diuisione legum in fauorabilem, & odiosã, de qua diuisione, latiss. tractant Suar. de legibus, lib. 5. cap 2. per tot. Salas in prima, secundę, tractatu de legibus, disputat. 21. sect. 4. n. 10. vers. Sed dubium est, & Gonzalez ad Reg 8. cancell. § 6. Prohemiali, per totum, vbi allegatur omnes alij D.D.

11 Dicendum est, præfatam † constitutionem non fauorabilem, sed Odiosam esse, ita Aloy. Ricc. in 3. parte variarum, Resol in Praxi Bullæ, circa sollicit. in cõfess. resol. 65. & 66. Sanctarell. de hæresi, cap. 45. dub. 5. n. 5. vers. Resp. hanc constitutionem, Ratio huiusce conclusionis est, nam fauorabilitas, & odiositas legum sumendę sunt ab earundẽ legum materia, ita Suar vbi supra, n. 4 & alij proxime citati, at materia huiusce legis est odiosa, quoniam pœnalis, igitur etiã constitutio illa est odiosa.

12 Et lz. indirecte videatur † hæc const. fauorabilis, quia fuit promulgata, vt Sacramenta legitime administrentur, & ad obuiãdum animarum periculis, attamen non per hoc desinit esse odiosa huiusmodi const., alias nullæ essent leges odiosæ, nam cuiuscunq; legis etiam odiosissimæ finis est, fauor totius Reipublicę & ipsius bonũ, Sic reseruatio votorum est facta ob salutem animarum, & fauorem Religionis, & tamen quia pœnalis est, ideo est odiosa, Suar. tom. 2. de Religio. lib.

lig. lib. 6. de voto, cap. 21. n. 1. Sot. de Iustitia, & Iure, libro 7. q. 4. art. 3. col. 5. vers. Ex his consequens, Sairus in claui, lib. 6. cap. 21. n. 48. latiss. Sanch. in Prącepta Decalogi, lib. 4. cap. 40. n. 25.

Sic reseruatio peccatorum, ex Tridentino, sess. 14. cap. 7. introducta est in Ecclesia in fauorem animarum, & tamen hæc reseruatio odiosa ē, Suar. de Pęn. disput. 40. sect. 6. Henriq. in summ lib. 6. de Pœnitentia, cap. 26. n. 6.

13 Ex his colligitur cōstitutionē, hanc † strictiss. esse intelligendam, c. odia de reg Iuris, in 6. l. cum quidam, ff. de lib. & posth. auth quas actiones, Cod. de s. s. Ecclesijs, vbi commituntur, D. D. latiss. Suarez. de legibus, lib. 6. cap. 2. & 3. ad quem semper recurrendum est in materia interpretationis, & extensionis legum, pro vt etiam de eadem materia vid. est, Farin. in suis Fragm. Crimin. p. p. post tractatum, eiusdem de furtis, in littera E. verbo Extensio, per plures numeros, & conclusiones, & Salas de legibus, dicta disp. 21.

14 Est etiam Bulla † hæc Iuris communis correctoria, cum ante bullas Pauli 4. & Pij 4. Episcopi soli de hoc crimine cognoscerent.

§. 3.

De Variijs dubijs in hac materia declaratis Per Bullā Gregorij 15.

ANte Gregorij 15 Bullam plura, eaq; maximi momenti disputari sollebant in hac materia, quæ nunc Sanctiss. per Bullam nostram sunt definita, &

15 primo, quidem † Disputari sollebat, an Bullę Pauli 4. & Pij 4. itemq; decretum congregationis, de quibus supra, haberēt locum, in sollicitante pueros, quoniam loquuntur solum de sollicitatione fœminarū, & quamuis opinio affectiua fuerit magis vera, magisq; in Sancto Officio practicata, vt patet ex Aloys. Ricc. in 3. p. Variarum, resol. tit. de sollicit. in confess. rescl. 66. per tot. & Sanctarello de Hæresi, c. 45. pre totum, Hieron. Rodriquez, in Compend. quæst. regul. resol. 131 n. 2. & seq. attamen etiam opinio negatiua magnos habuit sectatores, vt videre ē ex eodem, Sanctatello vbi supra, & ex Ludouico à Paramo de Orig. Sanctæ Inquisitionis, lib. 3. q. 10. n. 92. vbi alios allegat, Graff. cōs. 1. de cognat. Spirituali, in 6. quęsito, & Rodriq. vbi supra.

Hodie autem cessare debet hu-

iusmodi disputatio propter verba Bullæ Gregorianę circa medium, ibi Quascumq; personas, & quęcumq; illę sint sollicitauerint, quæ verba ob generalitatẽ eorum, etiam ad pueros extendi nullus negare audebit, Naldus, in verbo confessarius, n. 41. vers Quarum prima est, sed vere etiam ante Bullam nostram seruabatur in praxi, opinio affirmatiua, teste Molfes. videndo, in Sum. tract. 7. c. 24. n. 34 & Rodriq. loco proxime relato.

16 Secundo, Disputabatur an † iura illa antiqua habere possent locum, contra sollicitantes per inter positam personã, quæ quęstio multas patiebatur difficultates, vt videre ẽ ex, Riccio, vbi supra, Resol 65. per totam.

Attamen etiam hęc quæstio fuit Hodie per Bullam nostram decisa, per illa verba, Sive per se, sive cum alijs perpetranda, Naldus, vbi supra, vers. Secunda est an sollicitantes, Sanctarellus de Hęresi, c. 44. n. 19. concluf. 14.

17 Tertio, controuertebatur an † dicta Iura procederent contra sollicitãtes immediate, ante cõfessionem, vel immediate post, cum loquantur de sollicit. in actu confessionis, & Iz. affirmatiua opinio esset in Sancto Officio, iã vsu recepta, vt videri potest ex traditis per Bellon. de Potest. eorum, quę incont. fiunt, lib 1. c. 176. Aloys. Riccio, lib. 2. Variarum, resolut. Resolutione 440. per tot. Ludouic. a Paramo, d. q. 10. à n. 31. vsq; ad si, & n. 90. & Genuens. in Praxi Archiepiscopali, Neapol. cap. 66. n. 2. vbi, quod ita declarasse fertur, Clem. 8. & Hieron. Rodriq. vbi supra, n. 5. qui alios latiss allegat, attamen quęstio hęc, ex verbis Bullarum antiquarum, anceps reddebatur.

Hodie tamen, etiam quęstio, & controuersia hæc videtur per cõstitutionem hanc clariss. decisa, per illa verba, sive ante, vel post immediate, de qua re plura infra in propria quęst.

§. 4.

An sollicitans fœminas ad alia peccata, non tamen Luxuriosa, incurrat pœnas nostræ Constitutionis.

18 IN hac re † Doctissimus Pegna. in Directorium Inquisitorum, p. 2. com. 81. vers. ille quoq;, voluit eadem hæresis suspitione laborare confessarium sollicitantem mulieres ad libidinem, ac ad alia peccata, & proinde ad quęcumq; peccata solli-

citantẽ

citantē Inquisitorum Iuditio subditum esse, attamen hoc non obstante.

19 Dicendum est, talem confessarium † sollicitantē, non incurrere pœnas dictæ Constitutionis Gregorianæ, nec subdi iuditio Inquisitorum, ita Sanctarell. de hęresi, cap 46. n. p. conclus. p. latiss. post hæc scripta visus, Diana, Resol. Moral. p. p. tract. 4. resol. 20 per totam, vbi alios allegat, Ratio est quoniam Bulla loquitur de sollicitante ad venerea, nam lz. vtatur hisce verbis, ad in honesta, attamen illa verba, tum ex ordinaria eorum significatione, tū ex antecedentibus, actus libidinosos significāt, Sanctarell. vbi supra in fi. n. p. At in cōstitutionib' pęnalibus, & odiosis non fit extensio, de delicto, ad delictum, l. interpretatione, de pœnis, cap. in pœnis de reg. iuris, in 6. Honded. cons. 95. n. 99 vol. p latiss. Villagut. de extens. legum, Rub. de extensione legis pœnalis respectu męę pœnæ, n. 1 & seq. vbi latiss. probat extensionem non esse admittendā, in l. pœnali, & contrarijs argumentis respondet.

20 Hisce accedit etiam diuersitatis ratio, inter peccata carnis, & alia peccata, nam illa, ob carnis fragilitatem frequentius in confessione comitebantur sollicitudo pęnitentes, prout apparet ex prohemio Bullæ Pauli IV. nec nouum in iure nostro ē, aliquando grauiorem pęnam minori delicto imponi, cum homines ad illud proni sunt, soletq; frequentius comitti, vti animaduertit, Turrecrē. c interfectores, 33. q. 2. art 2. n. 5. glo. c. admonere eadem causa, & q. D. Tho. in 4. dist. 37. q. 2 art. 2. ad 2. vnde illis carnis peccatis, vti his quæ frequentius comittebātur, Greg. 15 reliquiq; Pontifices prędecessores pœnas per constitutiones supra nominatas, grauissimas cōstituerunt, quamuis fortasse cōtigere possit, pœnitentem solicitari ad peccata alterius generis grauiora, cum hoc, vel non accidere soleat, vel saltem rarissime, tum, & ob spetialem malitiam contrariam puritati tanti Sacramenti, & ita etiam tenet, Lud. à Param. lib. 3 c. 10. n. 12 1. vers Inde fit, lędesma, ibi alleg. in addit. ad 3. p. q. 56. art. 2.

§. 5.

Varia Quæstiones declarantur occasione verborum Bullæ Gregorianę.

VT breuiter casus in hac materia occurentes, secundum Gregorianæ

gorianę Bullæ decisionem possint declarari, verba nonulla bullę breuissime perpendemus, pro ut similia verba Bullę Pauli V. contra sollicitantes, perpendit, Portel. in dubijs regularibus, verbo sollicitare fœminas in cõfessione, fol. mihi 1018.

Ac præterea ne in futurum de pœna bis delinquentibus imponenda, & de modo contra eosdem procedendi ab aliquo dubitari possit, statuimus, decernimus, & declaramus, vt omnes, & singuli Sacerdotes, (circa) quæ verba.

21 Dubitari potest quid Dicecdũ sit de Sacerdote, † qui talem se esse fingit, quiq; fœminam sibi bona fide peccata sua cõfitentẽ, sollicitat ad turpia.

Huic difficultati breuiter respõdetur, quod cum bulla nostra loquatur in Sacerdote, non potest nec debeat extendi ad non Sacerdotem, qui se Sacerdotem fingit, ita Sanctarellus de hæresi, c. 46. n. 9. conclus. 6 Ratio istius conclusionis est, prohibitio extensionis in pœnalibus, & correctorijs, de qua supra, ita etiã sensit, Diana, post hęc scripta visus, var. resol. p. p. tract. 4. resol. 15.

22 Dubitari, secundo loco potest an pœnas dictarum † constitutionum incurrant fœminę confessarium sollicitantes.

Huic etiam dubitationi respondendum est, negatiue, quia constitutio prędicta loquitur in Sacerdote, & confessario, & est pęnalis, & odiosa, igitur, non est extendenda ad fęminam sollicitantem, & ita docuerunt, Aloys. Riccius in praxi variarum, Resolut. p. 3. Resolut. 67. per totam, sub rubr. Praxis contra, sollicitantes, Sanctarellus, d. cap. 46. n. 4. concl. 3. & Diana, vbi sup. 23.

23 *Qui personas*, † *quæcumq; illæ sint*, per hęc verba nulli dubium est, quin tollatur dubitatio antiqua, de qua supra, an sz. sollicitans pueros, in bullis, & decretis antiquis comprehenderetur, nam vt supra dixi, comprehenditur etiam talis sollicitans ob verba generalia, quæ ex ratione recti sermonis apta sunt, etiam masculos comprehendere.

24 *Ad inhonesta*, supra† in proxima quęstione dixi, per illa verba intelligi peccata libidinis, ac proinde confessarium sollicitantem ad alia peccata, non ligari nostra constitutione, ad ibi dicta me remitto.

Possunt autem Inquisitores procedere contra huiusmodi confessarios, siue actus inhonesti sint completi, siue incompleti, vt si interuenerint tãtum, oscula, tactus, amplexus &c. ita Ludouicus à Paramo, de Orig. Sanctæ Inquisit.

Inquisit. lib. 3. q. 10. n. 116. & 118. vbi addit eadem pœna confessarios, puniendos esse pro tactu, & signis, ac si ad effectum libidinis peruenissent, Sanctarell. de hæresi, cap. 44. n. 7. Rodriq. in Comp. quæst. regul. resol. 131 n. 4. vbi quod in constit. antiquis comprehenditur, etiam confess. prouocans pueros ad molliciem

25 *Siue per se, siue cum alijs quomodolibet † perpetrandam*, Per hæc verba Clarissimum est prohiberi sollicitantem etiam per interpositas personas, quid quid esset de iure Antiquo, ita Graff. de casibus reseruatis, lib. 2. cap. 32. de confess. sollicit. n. 29. & seq. & cons. p. de Cognat. spirituali, n. 37. vers. circa quartum, vol. 1. cum alijs supra alleg. bene Diana, Var resol. tract. 4. resol. 19.

26 *In actu Sacramentalis † confessionis*, Quid in Secerdote sollicitante ad turpia mulieres, dū administrat alia Sacramenta, puta Baptismi, Eucharistię &c. an incurrat pœnas huiusce nostrę constitutionis, & quidem, Sanctarellus de hæresi, cap. 46. n. 5. concl. 4. hanc quæstionem interminis format, & respectet negatiue, nam in prædicta Const. fit mentio solum de Sacramento pœnitentię, ergo quo ad alia Sacramenta, ius commune reseruans cognitionem horum criminum ordinarijs locorum remanet incorrectum.

27 *Siue ante*, † *vel post*, nam in moralibus, quod parum distat nihil distare videtur, vt interminis nostris dixit, Bell. de ijs quę incontinēti fiunt, lib. p. c. 176 in fi. & ita etiam in Sancto Officio seruabatur, ante dictam constit. 12. in constitutionibus Pauli 4. & Pij 4. non adessent hęc verba, & ita etiam viuæ vocis oraculo, declarasse, Clem. 8. refert, Genuens. in praxi Episcop. Neapol. cap. 66. n. 2. & circa hoc videndi sunt, Paramus, & Ricc. locis supra alleg. cum de hac re.

28 *Immediate*, Quamuis † cōfessarij comprehendantur sub dispositione nostrę constitutionis, si sollicitent fœminas ad turpia in actu confessionis, vel etiam ante, vel post, attamen id intelligi debet, immediate, nam si post multum temporis spatium elapsum, & postquam, tam confessarius, quam pœnitens ad sua habitacula se se receperunt, sollicitario contīgit, tunc tales ordinarijs locorum puniendi relinquūtur, nec constitutione prętenti ligantur, ita Rodericus in suis quæst. Regularibus, tom. 2 q. 27. art. 2. Graff de casibus reseruatis, lib. 2. d. c. 12. n. 36. vers. 6. & si affirmauimus, Lud. à Paramo de Orig. Sanctæ Inquisitionis, lib. 3. c. 10. n. 91. Sanctarellus de

lus de hęresi, c. 44 n. 15. concl. decima, & n. 13. concl. 9. & hoc stante d. particula, immediate, nunc non videtur habere posse probabilem dubitationem, quiquid lz. in diuersis terminis dixerit, Ricc. tom. 3. Variarum, Resol. resol. 69. per tot.

Vnde confessarium post auditã cõfessionem accedentem ad domum mulieris, & eam ibi sollicitantem, non incidere in hanc constitutionẽ, dixit Molfes. in sum p.p. tract. 7. c 24. n. 32. vers. Itaq; si confessarius, & P. Diana variarum, resol. p. p. tract. 4. resol. 14.

29 *Sine occasione*, † *vel prætextu confessionis huiusmodi, etiam ipsa confess. non secuta*, idem & à fortiori dicendum confess. sequta, sed absolutione non data, ita Graff. d. cons. p. de cognat. spirituali, & de casibus reseruatis, lib. 2. cap. 12. de confessarijs sollicitantibus, n. 31. Ratio huiusce rei est, quia cõfessio bona fide facta Sacerdoti, etiam non sequuta absolutione, dicitur Sacramentalis, vt not. Medina in suo Cod. de Pœnit. tract. 3. q. 7. vers. nec obstat.

Ratio vero, dictorum verborũ supra positorum bullę, & etiam immediate sequentium, est ne fiat constitutioni prędictæ fraus sic. n. vel non sequta confessione, vel non sequata absolutione, possent confessarij, dolo proprio ipsis patrocinante, contra omnes iuris regulas euitare pęnas nostræ constitutionis.

30 *Sine extra occasionem confessionis, in confessionario, aut in loco quocumq; vbi confessiones Sacramentales audiuntur, seu ad confessionem audiendam electo, simulantes ibidem confessiones audire.*

Secundum Bullas, & decreta antiqua, talis confessarius fingens se audire confessionem lz. re vera eam non audiret, sollicitans fęminam in confessionario, non incurrebat pœnas inflictas per bullas illas confessarijs solli citantibus, ita Sanctarellus de Hęresi, cap. 46. n. 6. concl. supra nam illę bullę, & Decreta loquuntur de eo qui abutitur Sacramanto Pœnitentię, at huius Sacramenti in casu prædicto, nullus adest abusus, quia ibi nulla cõfessio, & consequenter nullum Sacramentum & vulgata regula est, quod non entis nullæ sunt qualitates, igitur &c.

31 Sed Quoniam succedente tempore Confessarij, vt vim Constitutionum antiquarum euitarent in confessionario confessiones mulierum fingentes se se audire, quas tamen ex condicto non audiebant, fęminas ad turpia sollicitabant, & ob id antiquarum constitutionum rei non videban

tur ex

fur, ex Hieron. Rodriq. qui alios cumulat, in comp. quęst. regul. resol. 131. n. 10. ideo vt etiam contra istos, per Inquisitores procederetur in Sacro Supremæ Inquisitionis Romę Tribunali decreto particulari fuit Sancitum,

32 In hęc verba, † Feria 5. die 10. Iulij 1614. In generali Congregatione Sanctæ Romanæ Vniuersalis Inquisitionis habitata in Palatio Apostolico, Montis Quirinalis, coram Sanctissimo D. N. Paulo, Diuina prouidentia Papa 5. ac Illustrissimis, & Reuerendissimis D.D. Petro, tit. Sanctæ Marię in Transtijberim Aldobrandino, Roberto, tit. Sanctæ Marię in Via, Bellarm. Ferd. Taberna, tit. Sancti Eustachij, & Io. Garsia, s.s. Quatuor Coronatorum Mill. nuncupatis presbyteris, Sanctæ Romanę Ecclesię Cardinalibus, aduersus hęreticam prauitatem, in tota Republ. Christiana Generalib' Inquisituribus à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis, Facta relatione, quod multi confessarij tractant cum Mulieribus in confessionali extra occasionē confessionis, de rebus inhonestis, Sanctissimus Decreuit, vt contra huiusmodi confessarios procederet in Sancto Officio, & hoc decretum, refertur à Coriolano, de casibus reser. p. p. sect. 2. art. 22. n. 4. & Belochio in simili tractatu, p. 2 q. 7. n. 32 Ex quo sequitur, etiam ante Bullam Greg. 15. confessarios sollicitantes, esse denunciandos, etiam si sollicitent extra confessionem in confessario tantummodo, cōn p. Dianā, vbi supra, resol. 25. qui huius decreti, ibi non meminit,

Et hoc idē nūc, optime etiā fuit hic à Sanctiss. Greg 15. Declaratum in prędictis verbi Bulla, an autem istis debeat indici abiuratio videbimus infra cum de abiuratione confessarijs sollicitantibus indicēda loquemur

33 *Sollicitare † vel prouocare tentauerint*, sollicitare est studium suum, & diligentiam ad aliquid ponere iuxta, D. Tho. secunda, secundę, quęst 47. art. 9. vbi Cajet. latiss. Aloys. Ricc. Variarum resolut. p. 3 tit. de sollicitantibus in confessione, resolut. 70. sed nullus est, qui verba prędicta melius declaret, quam Turrecremata, in cap. si quis, tam fęminam, quam masculum, de pęnit. dist. p. Vt siquis (Inquit Turrecremata) attentauerit aliquē aliquo exteriori signo, & actu, sz. adulando, promittendo, sollicitando, blando eloquio, cum verbis lasciuis, & impudicis persuadendo ad rem veneream cū masculo, vel fęmina, ita etiam Graff. de casibus reseruatis, d. c. 12. n. 12. in explicatione verbi sollicitauerint, Peirin. in princip.

minim. tom. 1. const. 4. Greg. 15. §. 6. n. 21.

34 *Et dum in textu dicitur tentauerint*, notādum, quod sicut in grauibus delictis punitur affectus, non sequuto effectu, ita etiam in hoc crimine, lz. effectum non habuerit sollicitatio, attamen puniri debet, glo. in c. siquis tā fœminam, de Pœnit. dist. p. in verbo, attentauerit, Aloys. Ricc. loco proxime alleg. Resol. 70. n. 5. & 6. Sanctarellus, cap. 44. n. 16. conclusione 11. Bene Portel. in dubijs regular. verbo sollicitare fœminas, n. 2. Hic autem dubitari potest.

35 Primo, an in hasce † constitutionis nostræ pœnas incurrat confessarius, qui sollicitatus in confessione à fœmina, illi etiam in confessione assentit. Qua in re breuiter agendo, duæ possunt esse Sententiæ, nam.

Ludouicus à Paramo de Orig. Sanctæ Inquisitionis, lib 3 q. 10. n. 171. vers. at, ne omnino immunes, voluit hunc confessariū comprehendi sub dispositione Bullarum antiq. in hac materia æditarum, & esse de hæresi suspectum, iuditioq; Inquisitorum subiectum.

Sanctarellus, vero de hæresi, c. 46. nu. 2. vers. Dico secundo, & Graff. de casibus reseruat. lib 2. cap. 12. nu. 38. vers. Octauo ex verbo, & Seraph. de Freitas, in addit. ad Roder. à Chuna, de confess. solicit. q. 11. n. 18. & seq. Peirin. ad priuil. minimorum, tom 2. const. 4. Greg. 15. §. 2. n. 2. Homob. de examine Ecclesiastico, tom. 2 tract. 11. c. 12. q. 26. Bonacin. tract. var. disp. 6. puncto 3. n 17. Portel, ad dubia regul. in verbo, sollicitare fœminas, n. 10. etiam in terminis constitutionis nostrę, Contrariū tenuerunt, nam vt pluries supra dixi, verba nostrę constitutionis, vti pœnalis, & odiosę, sunt strictissime intelligenda, & interpretanda, at Bulla nostra loquitur contra confess. sollicitantes, & confessarius noster non potest dici sollicitator igitur nec potest sub dicta Bulla comprehendi.

Confirmatur primo, ex eo quod talis confessarius blanditijs fœminæ pœnitentis allectus, potius præsumitur consensisse ex humana fragilitate, quā ex errore in fide, vti not. Sāctar. vbi sup.

Confirmatur secundo, à simili, cum reseruatur Casus ab Episcopis, Exercentium Sodomiam, tunc in eo casu soli agentes comprehendendū excludūturq; patientes, quia non dicuntur exercere actum sodomiticum, sed pati, & verba in casibus reseruatis sunt stricte interpretanda, cum reseruatio sit odiosa, ita late docuit alijs pluribus relatis, Graff. de casibus reseruatis, lib. p. cap. 11. de

11. de Sodomia, n. 5. & pluribus seq. igitur, nec in casu nostræ bullæ comprehendi debet, confessarius sollicitanti mulieri consentiens, cum in illo non possit considerari tanta malitia, quanta in confess. sollicitante cum hic habeat se quodamodo ratione agentis, ille patientis.

Verum, sententa Hęc apud me magnam habet difficultatem stãtibus verbis Bullæ, aut cum eis illicitos, & in honestos sermone, & tractatus habuerint, & stante etiam abusu Sacramenti, cuius puritas æque leditur cooperando, & ob id quod talis confessarius includatur, in dispositione Bullæ, voluerunt Diana, resol. moral. tract. 4. resol. 11. p. p. & Sousa in opusc. de sollicit. lib. 1. c. 6. n. 8. & in Afforis. Inquisitorum, libro 1. c. 34. n 9.

Sentioq; ob id, cum Ludouico à Paramo, loco supra cit. in fi. casum hunc vti difficilimum, egẽtemq; Pontificia declaratione inconsulto Supremo Senatu, non esse decidendum.

36 Secundo, Dubitari potest quid † dicendum de confessario, qui post sollicitatione ĩmediate pœniter sollicitãtis factæ. Respõd. cum Sanctarello de hæresi, c. 44. n. 18. concl. 13. & Graff. de casibus reseruat. lib. 2. cap. 12. de confess. sollicit. n. 39. Quod iste confess. Incurrit &c. nam sollicitatio, iam fuit facta, & in deli & is non consideratur perseuerãtia, sed consideratur si adfuerit voluntas deliberata, etiam si incontinenti pęniteat, Turrecrem. in c. diuortium de pęnit. dist. p. an autem illa pœnitentia operari possit diminutionem pœnę in confessario, crederem quod sic, ex his quę in simili dicam de Blasphemio, qui post prolatam blasphemiam statim pęnitet percutiendo pectus, de quo in tit. de Blasphemia.

Tertio, dubitari potest, quid de mandante confessario, quod sollicitet, an in currat pœnas nostrę constitutionis, In qua re negatiue, & bene respondit, Diana, vbi supra, resol. 22. ad quem me remitto.

37 *Aut cum eis illicitos, † & in honestos sermones, seu tractatus habuerint*, In hanc constitutionem incurrunt confessarij qui nõ verbis expresis, sed tacitis mulieres alliciunt ad inhonesta, vt si illas de Pulcritudine, & venustate laudent, nam tales Sacerdotes huiusmodi blanditijs Sacramento pœnit. abutuntur, fœminasq; illis verbis ad inhonesta alliciunt, ita Sanctarell de Hæresi, cap. 44. n. 9. vers. Dico 6. & sic paruitas materiæ non excusat ab Incursu in pœnas nostræ constitutionis, Diana, d. tract. 4. resol. 21. Peirin. ad Priuil. minim. tom. 2. const. 4. Greg. 15.

§. 6. n. 21. & §. 5. n. 15. in fi.

§. 6.

An hoc delictum sufficienter probetur testib. Singularibus.

38 SVpponendum† est hoc loco, triplicem esse speciem singularitatis, quę in teste reperiri potest, prima dicitur obstatiua, secunda, diuersificatiua, Tertia, vero cumulatiua, seu adminiculatiua.

Singularitas obstatiua dicitur, cũ insurgit repugnantia, & contrarietas in vnico actu, de quo tantum probãdo agitur, vt accidit in testibus Susannæ, nam susanna de vnico tantum adulterij crimine accusabatur ab illis senibus, non .n. dicebant senes, Susannam pluries adulterasse, sed semel tantum, & tamen quia variabant in loco, nam vnus dicebat sub pinu, alius sub schino, ideo singularitas obstatiua inter dictos testes oriebatur, quę in totum fidem illorum enerauit.

Singularitas diuersificatiua dicitur ea, ex qua inducitur diuersitas rei, & effectus in substantia, vt cum Actor dicit se mutuasse decem, & testes super hoc inducit, quorum aliqui dicunt se vidisse mutuare decem Meuse Augusti, alij vero mense Septẽbris, isti testes sunt singulares in loco, & tempore, non tamen sũt contrarij, quia intelligi possunt de pluribus mutuis.

Singularitas autem cumulatiua est, cum dictum vnius coadiuuat dictum alterius, vt cum vnus testis deponit de visu, alter de auditu, vnus de actu, seu facto, alter de fama. Hasce singularitatis species ponit, ac declarat, Bald. cap. licet causam, nu. 11. de probat. Crauett. de Antiq. temp. p. 4. n. 157. & seq. Pegna in direct. p. 3. comm. 121. vers. Sed quo aptius, Ludouicus à Paramo de Orig. Sanctæ Inquisit. lib. 3. q. 10. n. 145. & plur. seq. Guttier. Pract. quæst. lib. 3. q. 12. n. 6. & seq. & latiss. Farin. de testibus, q. 64. à n. 4. vsq; ad 8. Hoc supposito.

39 Dicendum, crimen hoc sollicitationis in confessione,† sufficiẽter probari per testes singulares etiam plene, ad effectum huiusmodi reos condemnandi in pœnam ordinariam huius criminis maxime accedẽtibus inditijs, & coniecturis, ita docuerunt in terminis nostris, Ludouicus à Paramo de Orig. S. Inquisit. lib. 4. q. 10. n. 140. & plurib. sequentibus, & latius, Sanctarellus de hęresi, cap. 44. dub. vnico, conclus. 3. n. 4. Bell. de His quæ in cont. fiunt, lib. p. cap. 176. n.

à quo omnia aduerbum desumpsit, Aloys. Ricc. in suis variijs resolut. p. 2. resolut. 440. Zanard. in summa diuinorum præceptorum, tom 2 cap. 111. de testibus in causa fidei, vers. Tertio etiam Roder de Confess. sollic. q. 22. n 8 Peirin. ad Priuil. minim. tom. 2. const. 4. Greg. 15. §. 7. num. 22.

An autem sufficienter, sit ex his testibus, & coniecturis conuictus confessarius ad effectum, de quo supra, relictum ē in arbitrio Eminentissimorum D.D. Card. Sup Inquisit. vt expresse dicitur in Bulla Gregor.

40 Ratio huiusse rei ea est quia agitur de Crimine † in quo veritas aliter haberi non potest, cum in Sacramento pœnitentiæ nullus interueniat, nec interuenire possit, nisi Confessarius, & Pœnitens. At cum veritas aliter haberi non potest, ne delicta maneant impunita, etiam testes alias inhabiles, & singulares admittuntur, prout communiter notarunt Canonistæ, c. fi. de Testibus cogendis Royas in suis Singularibus fidei, Singulari 3. latiss. Lud. à Paramo, qui alios cumulat. d. q. 10. n. 136. & seq. & Sanctarell. loco prox. allg.

Confirmatur à simili de reuelatione confessionis, quæ lz. vere teste non probetur, quo ad effectum confessarij condemnandi in pœna ordinaria, attamen dicta reuelatio sufficitur probatur ex pluribus testibus singularibus, quoniam alias veritas haberi non potest, ita Suarez. tomo 4. in tertiam partem, de Pœnitentia, disput. 33. sect 8. num. 3. & Henriquez. in summa, lib 6. c. 19. nu. 10. igitur etiam in casu nostro, testes singulares hoc delictum probabunt, Binsfeld. de confess. malefic. memb. 2. concl. 6. vers. 5. omnium D.D.

§. 7.

An hoc crimē ex testimonio mulierum probatur.

45 QVamuis fœminæ mutabiles † sint, dolosę, fraudulentæ, mendaces, læues, & corruptibiles, vt multis probauit, Tiraquellus, in legibus Connub. lib. 9 n. 49 Mascardus de Probation. libro 2 conclus. 763. & Farin. de testibus, q. 59. n 1. & seq & ob id non admittātur ad testificandum, vti post glo. in c. quoniam, de testibus, in verbo mulieres, vbi Abb n 2. & Fel. n. 1 docuerunt, Mascardus, & Farin. locis allegatis.

Attamen negari non potest, quin admittantur ad hoc crimē probandum, tum quia vt supra, in similibus terminis dicebam, aliter veritas haberi non potest,

tum

tũ qã in criminib⁹ enormib⁹ admitti solẽt fęminę, vti latiss. probãt, Farin. de hæresi, q. 188. n. 76. & Delrius, disquisit. magicarũ, lib 5. in 2. appendice, q. 12. & 13. Confirmatur, quia in attrocibus licet iura transgredi, vt latiss. probat, Binsteld. de confess. maleficorum, & sagarum, membro 2. concl. 6. vers. 7. regulare, igitur multo magis admittentur mulieres, in hoc crimine ad testificãdum, cum hoc non sit contra iura, vbi aliter veritas haberi non potest, vt supra probaui, & latiss. Binsfeld. vbi supra, vers. Quinto oñim D. D. & delictũ nostrum, sit attrox. ita latiss concl. nostram, probat Paramus, d q. 10. n. 134. & seq. vbi alios allegat.

§. 8.

De Qualitate faminarum ad probandum sollicitationem

42 IN hoc crimine† semper ante Iudicum oculos, habenda est doctrina⁹, Leonissæ, in cons. 55. n. 12. inter cons. Crim. diuersorum, tom. p. quam sequitur, Ludouicus à Paramo d. q. 10. n. 165. Paulus Bellonus de Potest. eorum, quę fiunt in cont. lib. p. c. 176. n. 3. P. Zanard. in summa diuinorum pręceptorum tom. 2. cap. 111. de testibus, in causa fidei, vers. 4 quod hæ, & vers. 6. requiritur, & nullis ex his allegatis, Molfes. in sum. p. p. tract. 7. cap. 24. 38. Doctrina autem illa hæc est, vt diligenter consideremus, qualitates fœmirum denuntiantium, an sz. sint probatæ vitæ, an meretrices, nã illis facilius creditur, hisce difficilius, non .n. congruum est, ob vnius, vel alterius mulierculæ impudicæ testimonium, in discrimen venire probitatem confessarij, vti dicebat, Bell. vbi supra. & ob id, cum hæ mulieres malæ vitæ denunciant confessarios de hoc crimine, Sanctum Officium denunciationes debet recipere, attñ ob id non sunt confessarij vocandi, sed expectãdum est, quod alia superueniant inditia.

Secundo, diligentissime considerari solet qualitas etiam confessarij, an sz. sit deditus peccatis, & delictis carnis, nam facilius contra hosce procedẽdũ in Sancto Officio, & de hoc Inquisitores, se debent extra iuditialiter informare, vt dixit Lud. à Paramo, loco supra cit. n. 165. in Rubr. de stylo, & Pract. procedendi in hoc delicto.

43 Debent etiam in hoc crimine† probando nonnulla alia considerari, quæ magis, vel minus illius probationem

probationem adiuuare solent, hæc autem notantur, à P.Zanardo, d. cap. 111. vers. primum quod, & seq.

Primo, Considerandum, an Hæ mulieres sollicitatæ, vel pueri comparuerint in Sancto Officio sponte, quo casu minus probant, an coactæ à cõfessarijs, in confessione, maxime generali; quia eas absoluere noluerunt, nisi malum confessarium in Sancta Inquisitione deposuissent, quo sane casu nulli dubium est, quin magis probent, ita Zanard. vbi supra, vers. p. & vers. Secundum quod hæ mulieres, ex confessione .n. præsumitur, quod tantum ad exonerationem conscientiæ hoc dicant, & non suasione hominum.

Secundo, Considerandum, an hæ mulieres sollicitatę, bene euacuent interrogatoria, quæ eis fiunt, circa locum confessionis, verba confessarij &c. ita Zanard vbi supra, vers. Tertium quod indicent.

Tertio, Animaduertendum; quod si mulieres sollicitatæ, fuissent meretrices, vel malę vitæ (cum quibus potuit esse facilior sollicitatio ob maiorem spem actus carnalis, cum illis futuri, quam cum mulieribus honestis) an tempore depositionis sint honestæ, & ad pœnitentiam paratę, an etiam tunc in postribulo manerent, vel cum aliquo concubinario, quo casu parum eis esset credendum, quia existimandum esset, quod non ob exonerandã conscientiam hęc dicerent, cum in peccato perseuerent, sed merito posset suspicari, quod ab alio suasę, aut præce, vel prætio inductæ hoc deponerunt, Zanard. vbi supra, vers. Quintum quod si.

Quarto, etiam considerandum, an mulieres hę, cum inditijs probatis, & repertis deponant, V. G. quod extra confessionem, vel in ea, confessarius voluerit ei magnum donum facere, & constet de dono, vel tentauerit eam deosculari, vel manum suam ad mamillas ponere, vel in domum suam introducere, & hęc ab aliquibus, visa sint, & probata, nã tunc follicitatę mulieres, magnam facerent probationem, ita Zanardus, vbi supra, vers. septimum requiritur.

§. 9.

An mulieres quæ sollicitanti confessario, consenserunt sint sufficientes testes in hoc Crimine

QVamuis regulariter socius criminis non sit sufficiens testis, ad pro-

ad probandum alterius socij delictum secundum communissimas D.D. traditiones, de quibus Farin in tract. de hæresi, quæst. 188 n. 83 qui loquitur in crimine hæretis.

34 Attamen existimo † in hoc crimine, ex dispositione spetiali Greg. 15. de qua infra, exceptionem illam, quod fœmina sollicitanti consenserit, non posse vllo modo opponi dictæ mulieri, nec vllo modo considerari ad tollendum de fide illius, Moueor † ex Decreto Sacræ Congreg. Supremæ Romanæ Inquisitionis, facto de Anno 1624. 25. Iulij, de quo decreto, Eminentiss Card. Mellinus, de mandato S. D. N. Papæ Vrbani VIII. ac Eminentissimorum Card. Supremorum Inquisitorum commonefecit Eminentiss Archiepiscopũ Mediol. per litteras relatas ad verbum à Bariola, in litteris Apostolicis impressis post suos flores, Directorij, verba illarum litterarum ad quæstionem nostram spectantia, hęc sunt.

35 *N. S. & questi miei Illustrissimi Signori, in Congregatione tenuta auanti Sua Santità, à 25. di Luglio passato, dopo hauer anco inteso il parere, d'vna particolare congregatione deputata p questo effetto, hãno risoluto, che qualsinoglia penitente è tenuto à denonciar il cõfessore, dal qual sarà stato sollicitato nel loco della Confessione, ancorche gli habbia consentito, è non è tenuto à propalar il proprio consenso, ne sopra ciò s'interrogi dal Vescouo, ò dal Inquisitore, ò loro Vicarij, auanti quali deporrà, Ne meno il confessore denontiato, procedendosi contro di lui, nelli constituti, che se gli faranno, s'interogi sopra di detto consenso, & in caso, che egli volesse dirlo da se nõ si scrina il suo detto, come cosa in ordine alla persona sollicitata, non spettante al Santo Officio.*

Ex huius decreti verbis, colligi potest nullo modo fœminę denuntianti opponi posse hanc exceptionem, nam si consensus ille virtute dicti decreti non debet in actis reduci, & secundum vulgatam iuris regulam, quę sunt extra acta sunt extra mundum, quo ad Iudices, Ludouis. decis. prima, & ibi late, Beltram in addit. sequitur in necessarium consequens, talem cõsensum in hoc tribunali non esse habendum in consideratione, alias si voluit, sent talem consensum in aliqua haberi consideratione Eminentissimi Cardinales mandassent illum in actis redigi, saltem ad confessarij instantiam, nam indemnitati fœminę denuntiantis satis consultum esset mandando ne ob id contra ipsam procedatur, vel quod consensus ad partẽ ponatur pro defensione confessarijs

sarij, & expedita causa acta circa illum consensum facta comburantur.

Confirmãtur primo prędicta, ex eo quod vbi socius criminis admittitur contra socium in testẽ, maxime cum veritas aliter probari non potest, quam per testem consocium, tunc sufficiẽter probat, neq; ad diminuendũ eius dictum potest ei opponi, quod sit socius criminis, ita Abb. c. 1. de confess. col. pen. vers. secundo membro, Imo. Cynus, & alij allegati per Gomez, variarum, resol. libro 3. cap. 12. n. 18. vers. imo quod talis, & P. Sanchez in suis Opusculis Moralibus, lib. 6. cap 5 dub. 15. n. 3. igitur hoc multo magis habebit locum in casu nostro, in quo Papa mandat consensum mulieris sollicitationi præstitũ non esse in actis Sancti Officij redigendum.

Confirmãtur secundo, quia defectus complicitatis Criminis, qui post opponi testi, manauit à Iure positiuo, vt animaduertit, idem Sanch loco supra allegato ergo sufficienter alio iure positiuo, sz. decreto Supremæ Congregationis, de quo supra intelligi debet, fuisse sublatus.

Hęc tamen res maximam habet difficultatem, & ideo in hoc magna cum cautela procedendum est, & Iudicibus ipsis consulerem, quod in hac materia, cum de pœnis extraordinarijs, agitur confessario imponendis, aliquam habeant saltem extra iudicialiter, qualitatis huius mulieris rationem.

§. 10.

An hoc delictum plene probetur à duabus fœminis.

46 REgulariter quodlibet delictum plene per duos testes probari, Clarissimum est iuxta Christi Domini, sententiam in ore duorum, vel trium stat omne verbum, latiss. Sanctarell. de hæresi, cap. 39. dub 2. n. 11. & seq. vnde merito dubitari potest an idem sit in hoc crimine.

Ludouicus à Paramo de Orig. Sanctæ Inquisitionis, lib. 3. q. 10. n. 152 & pluribus seq. vers. Oppositam tamen sententiam, quẽ seq Bell. de his quæ in continenti fiunt, lib. 1. c. 176. n. 4. voluerunt duas fœminas hoc delictũ plene probare, & hosce D. D. seq. Ricc. 2. p. variarum, resol. Resolut. 440 & Bariola, in suis floribus Directorij, de confess. solicit. vers. possunt mulieres in hoc casu.

Mouentur ex eo quod in probatione cuiusliber delicti sufficiũt duo testes, quod late exornat,

Paramus loco citato, vbi addit, ita in Hispania obseruari, obseruarique; in Sanctissimo approbatam.

47 Verum hæc opinio nimis rigorosa † est, & pluries in Sancto Officio Cremonæ, me ibi consulto re presente reprobata, & ob id.

Dicendum, duas fœminas plene hoc delictum minime probare, ita Sanctarellus de hæresi, c. 44. concl. 4. n. 6. vbi late sententiam hanc probauit, quam etiã tacite approbauit, Curia Archiepiscopalis Neapol. & Sacra Congregatio Supremæ Inquisitionis de Vrbe, vt atteſtatur Genuens. in praxi Archiepiscopali Neapol. c. 66. in no, & c. 81. in antiq. vbi de ordine dictæ Sacrę congregationis de Vrbe, non fuit habitus pro conuicto Parochus, cõtra quem plures mulieres deponebant de sollicitione, quarum plures tactu, & signis fuerant tentatæ, & vna verbis, sed solummodo de ordine eiusdem congregationis fuit tortus, & nihil confessus, fuit a cura suspensus per annum, eandęq; Sententiam probauit, Roder. a Chuna de confess. sollicit. q. 23. n. 4, & seq. & Peirin. ad priuil. minim. vbi supra, §. 7. n. 23.

Probatur concl. 2. quia, qui grauatur in vno, in alio debet releuari. l. eum qui, de iure iur, at huiusce Criminis rei in hoc grauantur, quod possunt conuinci per testes singulares, vt supra visum est, igitur in hoc sunt releuandi, vt non sufficiant duo, sed plures requirantur.

Secundo probatur, quia alias Sacerdotes facile retraherentur ob audiendis cõfessionibus, fraudes namq; mulierum prudenter possent pertimescere.

Neq; obstat ratio, Ludouici a Paramo, de qua supra, nam illa regula generalis, intelligitur dũ modo testes sint omni exceptione maiores, prout ita ad illud argumentum respondet. Sanctarellus, vbi supra. At in casu nostro, testes, primo sunt mulieres, secundum sunt singulares.

48 Quot autem debeant † adesse fœminæ ad conuincendum, relinquitur arbitrio Inquisitorum, vt notauit Sanctarellus vbi supra, n. 6. in fi. Bene verum est, quod ad conuincendum confessarium testes, non debent pati alias exceptiones, præter exceptionem sexus, & singularitatis, alias plura spetialia inducerẽtur, quo ad vnum eundemq; testẽ, & constitutio Greg. 15. supponit testem alias habilem, & solum disponit super singularitate testis, vt illa non obstet.

§. 11.

§. II.

An Fœmina honesta denuncians faciat Inditiũ ad Torturam, vel Capturam.

IN hac re, Zanardus in ſumma diuin. præceptorum, tom. 2. cap. 88. tit. de Tortura, verſ. Item ſi mulier bonæ famę, dixit mulierem bonæ famę, deponentem cõtra ſuum cõfeſſarium de ſollicit. facere inditium ad torturam, niſi (inquit, Zanardus) confeſſarius eſſet probatę vitę, & pro tali cognitus.

49 Verum, ego dico † quod lz. confeſſarius non eſſet cognitus probatæ vitæ, adhuc ex ſola depoſitione vnius mulieris non poteſt, nec debet torqueri. Nam tunc ad torturam poteſt deueniri, cũ delictum eſt ſemiplene probatũ, vt cum contra reum adeſt vnus teſtis omni exceptione maior, ita late Pegna in director. p. 2 com. 110 littera G. & ego late dicam infra, in tit. de Inditijs, & tortura. At delictum ſollicitionis non eſt ſemiplene probatum per depoſitionem ſolam vnius fœminę, tum quia alias duę fœminæ plene probarent, contra dicta ſuperius, in proxima quæſt. tum quia teſtimoniũ fœminę patitur exceptionem ſexus, vt ſupra dixi loco proxime allegato, igitur ex ſola depoſitione fœminę non poteſt confeſſarius torqueri, atq; ita ex Leoniſſ. conſ. 55. n. 12. inter conſ. Crim. diuerſ. tom. 1. docuerunt Farin. de delictis carnis, q. 137. n. 32. & Campanil. in diuerſ. inris, Canonici, Rubr. 11. c. 32. n. 6. Si autem adeſſent alia inditia, tũc ſi illa in ſitia ſufficiẽtia eſsẽt, poſſet Iudex ad torturam deuenire, puta ſi adeſſet, mala fama confeſſarij, vel quod voluerit ei facere aliquid donum, &c. quæ tamen inditia prudentis Iudicis arbitrio relinquuntur.

50 Quinimo, † nec ob ſolius fœminę vnius depoſitionem, confeſſarius Vocandus ẽ, nec carceribus mancipandus, ex traditis per Royas de Heret. p. 2. n. 32. & Simanch. in Enchir. tit 25. n. 5. & tit. 16. de cath. iſtit. n 2. maxime cum in Sancto Officio ſola carceratio irroget infamiam, Rot. Rom. apud Ceſar. de Graſſis, decis 184. n. 4 Coſt. de facti ſcientia, & Ignorantia, inſpec. 19. n. 9 & ita in concuſſe obſeruari debet in Sancto Officio, qã vnica fœmina non facit ſemiplenam probationem, & in dubio ſtante paritate qualitatum, cõfeſſarius præualet fœminæ pœnitenti, ita Molfeſ. d. tract. 7. cap.

84. n. 39. vbi quod in praxi, ita obseruatur, & c. 23. n. 65. & sequentibus, optime Roder. à Chuna de confess. sollicit. q. 23. nu. 10. vbi dixit, confessarium, neq; posse carcerari ex depositione duarum mulierum, quæ meretrices sint, quia nimirum illorũ testimoniũ, vix æqui valet testimonio vnius fęminę honestæ.

§. 12.

De Tortura sollicitantibus huiusmodi danda.

51 DVplex tortura† solet huiusmodi cõfessarijs sollicitantibus dari, nam vel sunt confessi, vel conuicti, & tunc torquendi sunt super intentione, an fz crediderint licitum esse abuti Sacramento pœnitentiæ, ad res lasciuas, & vti illo Sacramento tamquam medio ad huiusmodi res obtinendas, & hoc ex vulgata regula in hoc Sancto Tribunali. Quod confitens factum hæreticale, vel non mere hęreticale, quod tamen potuit cum mentis errore fieri, ẽ super ĩtẽtione, torquẽdus, Simãch. de cath. inst tit. 75. n. 52. Didac. Canter. in suis q. Crim. Rubr. de hęret. c. 1. n. 69. & 70. Graff lib 2. suarum decis. cap. 5. n. 15. Genuens. in praxi Archiepiscopali, Neapol. c. 84. in antiq. & 69. in no. n. 8. cum alijs, quos infra late allegabo cũ de Tortura, in proprio titulo, hoc autem spetiale est in Sancto Officio, nam cum Hęresis, sit delictum latens in mente, certificari debet Ecclesia, per tormenta, an male reus senserit de fide, & ita in casu nostro confessarij sollicitantis, docuit Molfes. d. c. 4. n. 40.

Si vero non est confessus, nec conuictus, & adsunt indicia ad torturam, torqueri debet confessarius pro habenda veritate, quę torturę species, cum nihil in hoc crimine spetiale habeat, non est cur hoc loco de ea disseramus.

52 Dubitari tamen potest an si† intortura persistat, & nihil fatea tur, reus tunc sit liber dimittendus, vel potius suspendendus à confessionibus, maxime mulierum, in exilium mittendus &c. & pro nunc. Dico quod si indicia plene sunt euacuata, tunc reus, confessarius est liber dimittendus, si vero non sunt plene enerua ta, pro vt sępę accidit in Sancto Officio, quia reis in hoc Sancto Tribunali dari non solet, regulariter tortura, tam grauis, vti dari consueuit in alijs foris, tunc poterit aliqua ex dictis pœnis mulctari, prout factum fuit in illo Parocho, de quo supra, ex Genuens. in Prax., cap. 66. interim. Videndus, Farin. de hęres. q. 185. n. 126. & seq. nam de hac re infra

re infra late, in tit. de Tortura, p. 2. huius operis.

Quid autem dicendum sit, si cõfessarius fateatur verba importantia sollicitationẽ, negaret tamen se habuisse intentionem sollicitandi.

In hac re distinguendi sunt duo casus, Primus est, cum verba directe, & clare important sollicitationẽ, & tunc Dicerem, neq; admittendam esse eius excusationem, de deffectu intentionis, neq; super hac intentione esse torquendum, vt volebat Molfes. in sępe cit. c. 24. n. 42. etiam si alias confessarius, elset bonę famæ. Primo, Quia protestatio est contraria facto. Secundo, Qã, rei sic facile euitarent pœnas constitutionis nostræ, & Mentẽ Summorum Pontificum deluderent. Tertio Quia, si in tortura persisterent, maximum oriretur prejuditium fisco Sancti Officij, qui alias haberet contra reum fundatã suam intentionẽ.

Secundus casus est, cum verba important sollicitationẽ, solum indirecte, vt quia V. G sunt verba dubia, vel quia laudatur fœminæ pulcritudo, tunc quia supra diximus, etiam ex hoc incurritur in pœnas nostræ constitutionis, cum verba dubia in casu nostro, accipiantur in deteriorem, significationem, Roder. Achuna de confess. sollicitantibus, quęst. 5. n. 21. vbi dixit ad præsumptionem sollicitationis sufficere signa etiam remota, idq; argumento sumpto à communiter accidentibus, Peirin. in Priuil. minim. tom. 2. cõstitutione 4. Greg. 15. §. 6. n. 21.

Si confessarius, sit malæ famæ, potest super eius intentione torqueri, ita tamen, vt etiam, si in tortura persistat, ad huc suspendatur ad tempus à confessionibus mulierum, Molfes. d cap. 24 n. 43. ita in Parocho, qui plures sollicitauerat tactu, & signis, quę vt plurimum solent esse ęqui uoca, fuit executum in Curia Archiepiscopali Neapol. de Ordine Supremę Congregationis, de vrbe, teste Genuensi, in sępe citato, Praxi Archiepiscopali, cap. 81. in antiquis, quod exemplum refert, Freitas in additionibus ad dictam quęst. 7. Roder. Achuna. n 40.

Si vero confessarius sit bonæ famæ, tunc Molfes. d. n. 42. vult, quod ipsi credendum sit sine tortura, ita tamen vt super sua intentione, qua verba illa protulit diligenter interrogetur, Sousa in Afforism. Inquisit lib. 1. cap. 34. n. 53. hoc tamen relinquo ego cogitandum iudicibus, qui diligenter omnes circũstantias, & qualitates, tam Sacerdotis, & pęnitentis, quam sollicitationis considerare debent.

§. 13.

§. 13.
De Abiuratione Confessario sollicitanti Indicenda.

ANtequam de abiuratione agamus videdum ē, an Confessarij sollicitantes sint suspecti de leui, an de Vehementi, & quidem

53 Ludouicus † à Paramo de Origine Sanctę Inquisitionis, lib. 3. quæst. 10. n. 115. vers. Hoc supposito, voluit tales confessarios esse de hæresi suspectos leuiter, & n. 166. vbi dixit, huiusmodi confessarios regulariter debere abiurare de leui, & hanc opinionem tenuerunt omnes ferè, I. C. Hispani, Roder. à chuna, de confess. sollicit. q. 2. vbi Freitas, nu. 45. vers. Secundo quia suspitio.

54 Verum dicendum, Hoscet confessarios esse de hæresi vehementer suspectos, ita videtur tenere Pegna ad direct. p. 2. comm. 81. vers. ille quoq; vbi talem confessarium non leuem malę credentię suspitionem contrahere affirmauit, Bariola in suis floribus Directorij Inquisit. de confess. sollicit. vers. suspitio, qua vrgentur, & vers. seq. vbi dixit quod Hodie ex stylo Vrbis, & orbis, imo etiam ex Apostolico rescripto confessarij sollicitantes sunt vehementer suspecti de hæresi, ac propterea compelli ad abiurandum de vehementi, quod repetit idem, Bariola, in vers. De bent confessarij, idē dixit, Leon. in Thesauro fori Ecclesiastici, p. 3. c. 37. n 35.

Confirmari potest conclusio ex eo, quod tota hæc suspitio fundatur in abusu Sacramenti pœnitentiæ, vt patet ex constitutione Pauli 4. ibi, *Nos in animum inducere nequeuntes, quod qui de fide Catholica, recte sentiunt, Sacramentis in Ecclesia Dei institutis abutantur, aut illis iniuriam faciant*, At abutentes Eucharistia sunt vehementer suspecti de hæresi, vt probaui in tit. de sortileg. sicuti, & abutentes Sacramento Baptismi, & Matrimonij, vt probaui in tit. de Pollygamis, igitur idem dicendum erit in abutente Sacramento Pœnitentię.

Et hæc habent locum, quo ad sollicitantes mulieres in actu cōfessionis, vel immediate ante, vel immediate post, nam tunc etiam dicitur confessarius abuti Sacramento, quoniam vt supra dixi, in moralibus habet locum regula, quod parum distat &c.

55 Secus dicendum in confessario sollicitante tantummodo in confessario, & fiugente ibi audire confessiones, quas tamen nō audit, & sic in abutente tantum

modo

modo cõfessionario, nã cũ in hoc cesset causa suspitionis Hæresis, sz. abusus Sacramẽti, cessare etiã debet suspitio ipsa, ita post hæc scripta visus, Sousa in Affor. Inquisitorum, lib. 1. c. 34. nu. 68. cuius doctrina valde gauisus sũ.

Hisce suspposítis dicendum, ꝙ si confessarius fatetur cum pertinatia se habuisse errorem in mente, tunc debet abiurare de formali, & tractandus est, vti verus Hæreticus, ita Lud. à Paramo de Orig. Sanctæ. Inquisit. lib. 3. cap. 10. n. 165. contra tradita à Molfes. vbi sup. n. 40. qui in hoc casu, contra omnia iura mundi, voluit confessario iniungi debere abiurationem tantummodo de vehementi.

Si vero in tortura affirmet, & perseueret in respondendo Catholice, tunc abiurare debebit hic confessarius, vti suspectus de vehementi.

Si autem sollicitauerit extra actum omnino confessionis in cõfessionario tantum, modo sup. dicto in §. Secus in confessore, nullo modo abiurare debebit, quia nullo modo est de hæresi suspectus, hæc patent ex dictis supra, lz. iste confesarius in hoc Tribunali possit, & debeat pœnis nostræ constitutionis mulctari arbitrio Inquisitorum.

§. 14.

De Pœnis, & salutaribus Pœnitentijs istis confessarijs sollicitantibus Imponendis.

56 QVoad Pœnas † isti confessarij solent condemnari ad triremes per quinquenium, vel septennium, ita Bariola, vbi supra, in vers. Hodie, imo etiam in perpetuum, iuxta Bullam Gregorianam, imo aiiquando etiã, ad arbitrium tamen Eminentissimorum Card. Supremorum Inquisitorum, possunt brachio seculari tradi, pro vt aperte disponit const. Greg. 15. debent quoq; suspendi in perpetum ab audiendis cõfessionibus, priuari benef. dignitatibus voce activa, & passiua, ad arbitrium Inquisitorum, & confessarijs regularibus potest imponi, quod teneant vltimum, & infimum locum inter regulares sui Monasterij, Et aliquando debent Inquisitores mãdare, vt sententia contra confessarium regularem lata, publice legatur in proximo capitulo, suę Religionis generali, & Hoc ad aliorum terrorem, & exemplũ, de quibus pœnis, vide Bullam Gregorianam, & Lud. à Paramo

loco

loco allegato.

Solent etiam imponi eis pœnitentiæ salutares vt ieiunia, orationes, & similia, prout moris est huius Sanctissimi Tribunalis in omnibus delictis, ad ipsum pertinentibus

Animaduertere autem debent, Inquisitores contra huiusmodi confessarios sollicitantes, ne vltra hoc delictum, alia etiam cõmiserint, docendo nempe pœnitentes non esse peccatum, hanc sollicitationem, vel tactus impudicos &c. super quo in specie debent interrogari, quod si fatentur se ea, & docuisse, & credidisse abiurare dẽnt de fãli, si vero in tortura malam credulitatem negent, de vehementi.

§. 15.

Quomodo Confessarius se gerere debeat cũ confessario sollicitante, & pœnitente sollicitata.

PRimo loco Confessarius, circa confessarium sollicitantem ani
57 maduertere debet, † num in mẽte sua in actu sollicitationis habuerit errorem in intellectu, nã tunc habendus est pro hæretico formali, & excommunicato excommunicatione Bullæ Cœnæ.

58 Quod si semper catholicæ sen-
sit, tunc videndum est, an in loco sollicitationis, casus confessarij spllicitantis sit reseruatus † Episcopo, vt est in plurjbus Ciuitatibus Regni Neapolitani, teste Graff. de casibus reseruatis, lib 2. cap. 12. n. 8. & tom. 1. eius consil. lib. 4. tit. de cognatione spirituali, cons. 1. & in isto casu solus confessarius habens facultatem absoluendi à reseruatis, poterit confessarium sollicitantem absoluere. Si vero casus sollicitationis nõ sit reseruatus, quilibet confessarius † po-
59 terit eum absoluere, vt supra docuimus in tit de Apostasia, & in indiuiduo sollicitationis in cõfessione, docuit Peirin. in Prinil Minimorum, tom. 2 ad constitutionem quartam, Greg. 15. § 9. num. 25.

60 Secundo loco confessarijs, † sollicitantibus proponi debet grauitas delicti, potiss ex P. Ribera. super cap. 3. Sophon. In illis verbis *Sacerdotes eius polluunt Sanctum*, n. 3. cuius hęc sunt formali verba, *Sanctum quoq; polluunt, & contra legem iniuste agunt* (sz. Sacerdotes) *cum Sacræ Confessionis secessu, & sollitudine, ad turpitudinem abutuntur, & eas quæ vt abluerentur venerant, magis coinquinant, & contaminant, Horum typum portabant impij filij Heli, qui dormiebant cum mulieribus,*

lieribus, quæ obseruabant ad hostium tabernaculi, de quibus Paulo ante dictum est, Porro filij Heli, filij Belial, nescientes Dominum neq; officium Sacerdotum ad Populum (& mox) Erat ergo peccatũ puerorũ grãde nimis corã Domino qãre trahebãtes à sacrificio Domini, quod quãto melius in Sacerdotes huiusmodi conueniat, nemo non videt, qualis illorum exitus fuerit ibidem legimus, In die vno moriẽtur ambo, & suscitabo mihi Sacerdotẽ fidelẽ, qui iuxta cor meũ & animã meã faciet, & de inde Ribera subiungit infelicem exitum cuiusdam confessarij, qui hoc sollicitationis morbo laborabat

61 Tertio, Confessarius consulere † poterit sollicitanti, quod corde puro, sponte se deferat Inquisitoribus, quia si nullis sit præuentus inditijs, gaudebit beneficio sponte comparentiũ, & si est præuentus inditijs, gaudebit beneficio comparentium non citatorũ, nec vocatorũ, de quo plura infra titulo de spõte cõparentib', ita Peirin. ad Priuil. Minim. loco supra allegato, n 33. & Molfes. in Prõpt. triplicis iuris, tom. 1. tract. 7. c 24. n. 45. & 46.

62 Circa horum tamen dicta animaduertendum est, Quod dum dicunt † confessarium sponte comparentem, V. G Romæ, gaudere beneficio, sponte comparentium, lz. esset præuentus inditijs, Genuæ, grauissime errant Nam sic esset in facultate confessarij, hoc modo euitare pœnas huius delicti canonicas, si sciens se prœuentum in vno loco, in alio sponte se defferet, ad quod euitandum inoleuit Sanctissima praxis Sancti Officij, apponendi in expeditione sponte Comparentis, clausulam *dummodo non sis præuentus in aliquo Sancto Officio*, vti attestatur, Farin. de hæresi, q. 193. n. 28 vers & scias.

63 Quarto, confessarius circa pœnitentem sollicitatam, Imprimis eam monere debet, de ipsius ob ligatione denuntiandi cẽsoribus fidei confessarium sollicitantem hoc. n. expresse statuit in Bulla nostra Gregoriana, §. Mãdãtes oĩb' cõfessararijs late Peirin. loco supra allegato, §. 9. n. 24. & seq. Et

64 sic ad denunciandum cogende † sunt, etiam mulieres, quæ sollicitanti confessario consenserunt quid quid .n. in contrarium dixerit, Portel. in dubijs regularibus in verbo, Sollicitare, n. 15. & hæc opinio verior, & probabilior est vt, demonstrauit, Hieron. Rodriq. in Compend. quæst. regularum, Resolut. 131. n. 12. & Hodie, est certa, quia sic fuit decisum, à Suprema Congreg. Sancti Officij de Vrbe, vt patet ex litteris Eminentissimi Cardinalis Mellinus sub die 25. Iunij 1624. impressis post Flores, Bariolæ,

riola, & ante tractatum, Roder. à Chuma de confess. sollicit. Non .u. tenetur mulier explicare suum consensum, tamquam rem non spectantem ad Sanctum Officium, ex quo cessat omnis obiectio, quæ ex complicitate delicti posset oriri.

65 Dubitari tamen potest, an possit mulier sollicitata præmittere correctionem fraternam, antequam confessarium sollicitantem denunciet, In qua re tenui in tit. de obligatione denuntiandi opinionem negatiuam, quam etiam nũc constantissime teneo, stante Bulla, & Aedictis Inquisitorum, quid quid in contrariũ dixerint, Peirin. in Priuil. minimorum, loco supra allegato, n. 26. & 27. & Hieron. Rodriq. d. resol. 131. n. 13. & 14. ad cuius rei comprobationem videnda sunt, ea quę dixi, tit. prædicto, §. 6. per totum.

66 Similiter dubitari † potest, an regulares possint absoluere mulierem sollicitatam, quæ in termino ædicti confessarium sollicitantem non denunciauit, à cẽsura, quam in vim ædicti prædicti contraxit, vigore Priuilegiorum Regularibus concessorum, quod à quacumq; censura, etiã Papæ reseruata possint absoluere, In hac etiam difficultate, Portel. in dubijs regular. in verbo, sollicitare, num. 24. vers. tota dubitatio est, & Hieron Rodriq. d. resol. 131. n. 16. vers. vel etiã à regularibus, affimatiuam sententiam tenuerunt, dummodo mulier parata sit, denunciare confessarium, ego tamen in hoc caute admodum procedendum arbitror, & rem hanc eueniente casu, cum Hæreticæ prauitatis Inquisitoribus omnino communicandam, cum negatiuam Sententiam teneat, Homob. de Bonis, de examine Ecclesiastico, tract 7. cap. 7 quæst. 35.

67 Quomodo autem se se gereret † debeat confessarius, cum muliere, virgine honestissima, vel moniali, siue alia quacumq; quę nõ potest adire Inquisitores, sine periculo infamiæ, docuit Portel. in Dubijs regularibus, verbo, sollicitare, n. 21, nam ibi dixit tales admitti ad denunciandum p Epistolam missam ad Inquisitores, per aliquem suum familiarem, vel vt dixit Lazar. de Blaphe. q. 12 n. 64. per ipsum met confessarium, Verum hæc forma denunciandi per litteras, non debet executioni mitti, nisi re tota consulta, cum Reuer. P. Inquisitoribus, qui in hoc casu cautius fortasse agerẽt, si confessarium delegarẽt adrecipiendum talem denuntiationem, ab illa Nobili, vel moniali, in hoc tamen me semper remitto, determinationi Sacræ, & Supremæ In-

mæ Inquisitionis de Vrbe, & magna cum circunspectione procedere debent in hac materia, tam confessarij, quam Inquisitores,

68 De causis † excusantibus fœminas sollicitatas à Denuntiatione, videatur Roder. à Chuna, de confess. sollicit. quęst 19. per totam, & ibi Freitas in additionibus,

69 Tandem animaduertāt † confessarij, quod si in confessione non declarauerint fœminæ sollicitatæ obligationem denunciandi grauissime ab Inquisitoribus punientur, Sousa in Afforism Inquisitorum, libro 1 c. 34. n. 73. & expresse hoc in Bulla Gregoriana cauetur.

TITVLVS SEPTIMVS.

DE BLASPHEMIS.

SVMMARIVM

Blasphemia quid sit, & illius vera definitio, n. 1. & 2.

Blasph. semper subest falsum, vel in actu signato, vel exercito, n. 3.

Contumelia in Sanctos est Blasphemia, n. 4.

De ratione Blasphemiæ est diminutio Honoris diuini, n. 5.

Blasph. an opponatur Religioni, n. 6.

Blasphemia Hæreticalis, quid sit, vbi plura exempla, n. 7.

Blasphemia, al dispetto &c. an sit hæreticalis, n. 8.

Blasph. Puttana &c. an sit Hæreticalis n. 9.

Blasph. non hæreticalis, quid sit, n. 10.

Blasph. hæreticalis, an sit dicere, ò Deum iniustum, n. 11.

Blasph. Hæreticalis an sit dicere, Rinnego San Pietro, n. 12.

Blasph. Hæreticales spectant ad Inquisitores, n. 13.

Blasphemiæ non hæreticales sunt mixti fori, n. 14.

Iudex Laycus an possit supplere pœnã, vbi leuis sit ab Ecclesiastico blasph. iniũcta, & qualiter, n. 15. & 16.

Romæ Supremi Inquisitores de omnibus blasph. cognoscunt, n. 17.

Blasph. Hæreticales sũt suspecti de hęresi, & qualit, & quid si se excusẽt ex magna turbatione, n. 18. & seq.

In delictis ex duplici actu inducitur consuetudo, n. 22.

In blasph. tamen non sufficit bis blasphemasse, n. 23.

Quot actus requiratur, n. 24. & seq.

Consuetudo blasphemandi an probet

tur testibus singularibus, n. 27.
Plures blasphemiæ vnico contextu prolatæ, habentur pro vnico, n. 28.
Mitius puniuntur blasphemiæ prolatę in ira maxime ex causa iusta, n. 29. & 30.
Ob ebrietatem minuitur pœna blasph. & de multiplici ebrietate, n. 31. & 32.
Blasphemiæ, loco prolatæ grauissime puniuntur, n. 33.
Blasph. in ira, ebrietate, & loco subditur foro Inquisitorum, n. 34.
Onus probandi blasphemiam prolatã in ira &c. spectat ad Reum, n. 35.
Trahentes verba Scripturæ sacræ ad locos a subditur Inquisitoribus, n. 36.
Qui imagines Sanctorũ conspurgant facto blasphemãt, & etiam suspecti sunt de vehementi, n. 37. 38.
Horum punitio spectat ad Inquisitores primatiue vrgo ad Episcopos, n. 39. & seq.
Decisio insignis Supremi Consilij Castellæ, n. 42.
Varia blasphemarum genera, n. 43.
Inquisitores cognoscunt de blasphemijs habentibus connexionem cum hæresi, n. 44.
Non tamen cognoscunt de non hæreticalibus, nisi cum etiam coniunctæ sunt cum hæreticalibus, n. 45.
Consuetudo an excuset à blasphemia, n. 46.
Blasphemi an gaudeant Immunitate Ecclesiæ, n. 47.
Blasphemis datur tortura, & super Intentione, & pro Vlteriori veritate, n. 48.
Suspectis de leui, quando possit dari tortura, & an torquendi sint blasphemi remittentes se dictis tium n. 49. & seq.
Blasphemi, quomodo debeant abiurare, n. 53. & seq.
Semel blasphemãs nõ abiurat, & qualiter puniatur, n. 55.
Bis, aut ter blasphemans abiurat, nu. 56.
Pœnæ blasphemo, quæ imponendæ, n. 57 & seq. vbi an nobilitas excuset à pœnis blasphemiæ.
Blasphemãti in ludo solet sub pœna prohiberi ludus, n. 61.
Excusantur ab omni abiuratione, & pœna blasphemantes in ira si illico pectus obtunderint, aut coram audientibus dixerint, Domine Miserere, n. 62.
Blasphemus, habens errorem in intellectu est, excommunicatus excommunicatione Bullæ Cœnæ Domini, n. 63.
Quid si pœnitens dubitet de intentione sua, n. 64.
Blasphemia hæreticalis, vt plurimum solet esse reseruata, n. 65.
Reseruatio an liget ignorantes, n. 66.
Reseruatio blasphemiæ non ligat rusticum ignorantem vim verborum blasphemiæ, n. 67.
Blasphemus de quibus interrogandus num. 68.
Granitas blasphemiæ ex Scripturis, num. 69.

Item

Item ex diuinis Vltionibus, n. 70.
Qualitas satisfactionis est arbitraria Confessario, n. 71.
Pœnitentia præseruatiua blasphemio iniungi debet, n. 72.
Blasphemo consuetudinario num absolutio differenda, n. 73.

DE Varijs significationibus, huiusmodi nominis, blasphemię videndi sunt, Sanch. in Præcepta Decalogi, lib. 2. c. 32. n. 1. & Sanctarellus de hæresi, tract. de Blasphemia, cap. p. dub. p. vbi alij D.D. allegantur.

§. 1.

Quid sit Blasphemia.

1 SVarez de Religione, tom. p. lib. p. de Irreligiositate, cap. 4. Blasphemiam, definit, vt sit verbum † maledictionis, conuitij, seu contumeliæ in Deum, definitionemq; hanc latissime explicat, toto illo cap. 4.

2 Verum mihi magis placet definitio Blasphemię quam tradit, Sanchez loco supra citato, vt sit Loquutio falsa contra † Deum per modum conuitij, quam etiã ante, Sanch. tradidit, Bannes. 22. quęst. 13. art. p. Notabili 2.

Dicitur primo, loquutio quia Iz. Castro, lib. p. de Iusta hæret. punitione & Cordub. in quæstionario, lib. p. q. 17. § 15 notab. p. senserint in solis factis, & signis posse esse blasphemiam, vt siquis imagines conculcet, attamen verius est blasphemiam in solis verbis, mente, ore, vel scripto prolatis consistere, ita Suar. d. cap. 4. n. 4. vers. nihilominus dicendum, Sanch. d. cap. 32. n. 5. Sanctarellus in d. tractatu de blasphemia, cap. p. dub. 3. n. 5. & seq.

3 Dicitur secundo loco, falsa qã semper in blasphemia subest falsum, † vel in actu signato, quod contingit, cum aliquid falsum Deo tribuitur, vt Deus est iniustus, vel aliquod verum de Deo negatur, quod contingere potest non solum si blasphemus vtatur verbis modi indicatiui, sed etiã si vtatur verbis modi optatiui, & imperatiui, in quo modo Iz. non consistat falsitas, in enunciatione eius quod est, vel non est, attamen consistit falsitas in affectu vt in deo sit, quod esse nequit.

Vel in actu exercito, quod euenit, quando, & si verum significatur, at ex ipso irrisorio & contumelioso modo significandi significatur id esse tamquam irrisorium, & contumeliosum in

Deo, vt

Deo, vt cum inhoneſte pudenda Chriſti, vel Sanctorum nominãtur, ita Caiet. 2. 2 queſt. 13. art. 1. verſ. quo ad ſecundum, Simãcha de cath. inſt. tit. 8. de Blaſph. n. 2. Valentia, 22. diſp. p. q. 13. puncto 1. Sanch. d. cap. 32. n. 6. vbi reſpõdet ad argumenta, Suar. loco ſupra cit. n. 9. contrarium ſentientis, quem ſequutus fuit, Sanctarellus, d. tractatu de Blaſph. cap. 1. dub. 4. per tot.

4 Dicitur tertio loco in Deum, nam lz. etiam contumelia in † Sanctos prolata, ſit blaſphemia, attamẽ ea tenus dicitur Blaſph. quatenus, contumelia redundat in Deum, quia Deus in Sanctis maledicitur, vti declarat, Sãctarellus d. tract. de Blaſph. cap. 1. dub. 1. verſ. Obijcies primo.

5 Dicitur Quarto loco, per modum conuitij, nam de ratione Blaſphemię eſt diminutio, & derogatio diuinę glorię, quę duobus modis contingere poteſt, primo modo volendo directe illam diminutionem, quo pacto Damnati in inferno blaſphemãt, alio modo volendo illam indirecte, quoniam ſz. qui blaſphemiam vſurpat, lz. directe nolit immiuutionem diuinæ glorię, attamẽ attentis circunſtantijs, & modo vſurpationis, merito vſurpatio illa iudicatur habere diuinæ glorię contemptum, ita Sanch. d. c. 32. n. 2. Valentia, 2. 2. diſp. p. q. 13. puncto p. notab. 2. & Sanctarellus, loco cit. dub. 2. per totum, ex his.

6 Querunt D. D. num Blaſphemia opponatur Virtuti Religionis, † an vero confeſſioni fidei.

In hac re, Communis reſolutio eſt blaſphemiam, vt ſic ingenere ſumptam opponi virtuti Religionis, non autem confeſsioni fidei, probatur quia blaſphemia, vt ſic derogat honori deo debito at iſte honor debetur deo ex virtute religionis, igitur &c.

Quod autem non ſit contra confeſſionem fidei, probatur quia Demones blaſphemant. & tamẽ credunt, nec errorem habent in intellectu, cum ſciant Deum eſſe iuſtum &c. ergo Blaſphemia poteſt eſse ſine mala credentia, & infidelitate, ita Suar. de Relig. loco cit. cap. 6. n. 6 & ſeq. Valent. d. q. 13. puncto. 2. Sanctarell. d. cap. p. dub. 5. per totum, Becanus, 3 parte ſummę, cap. 14. n 4 & ſeq. Sanch. cap. 32. n. 7. qui alios latiſſ. allegat.

Non eſt tamen negandum, vt plurimum in Blaſphemia hęreticali, eſſe etiam coniunctam malitiam oppoſitam confeſſioni fidei, ſaltem externę prout docuit idem, Suar. d. c. 6. n. 7. & Sanctarell. vbi ſupra, n. 12. & 13 & hoc modo intelligendi ſũt, D. Tho. d. q. 13. art. p. Caſtro. de iuſta hęret. punitione, lib. 1.

cap. 12.

cap. 12 dum voluerunt, blaſphemiam opponi confeſſioni fidei.

§. 2.

De Blaſphemia hæreticali, & non hæreticali.

PRæcipua Blaſphemiarum diuiſio eſt in hæreticalem ſeu qualificatam, & in non hæreticalem, ſeu non qualificatam.

7 Hæreticales † Blaſphemię ſunt quæ ſignificant, & continent errorem contra fidem, cuius modi ſunt quando per verbum indicatiui modi, aſſeritur aliquid fidei contrarium, ita Saneh. in alleg. cap. 32 n. 36. Eymericus in Directorio Inquiſit. p. 2 q. 41. n. 1. vbi, Pegna, comm. 66. Duardus in Bullam Cœnæ, lib. 2. canone p. quęſt. 22. n. 29. Sanctarellus de hęreſi, in tractatu de Blaſphemia, cap 8. dub. p. n. 2. Suar. de Relig. tom. p. lib. p. de Irreligioſitate, cap. 5. n. 6 verſ. altera diuiſio Comitulus, Reſponſ moral. lib. 4 quęſt 9 cap 3. Barboſa de Officio Epiſcopi, Alleg. 51. n. 86. & ſeq. Zanard. in ſumm. diuinorum pręceptorum, tom. 2. cap. 64. verſ. Hæreticalem, latiſſ. Farin quęſt. 20 n. 28 ſeq.

8 Huiuſce generis Blaſphemiæ plura à D D. dantur exempla, & quidē. Primo pro Blaſphemia † Hæreticali habetur dicere *al diſpetto di Dio*, ita Gramat. deciſ. 50 Menoch. qui alios allegat, de Arbitr. Iud. caſu 375. n 4. Naldus in ſum in verbo Blaſphemia n. 1. Scortia in Bullas, Theor. 222. verſ Hæreticales, Molfeſ. in ſumm. tr. & 11. c 3. n. 20. & 27. Io. Baptiſta de Thoro, in cōpendio deciſ. Regni, p. p fol. 79. verſ. Blaſphemia, an cenſeatur dicendo *al diſpetto*.

Ex quo paret opinionem Baldi qui contrarium conſuluerat in conſ 476. ille qui dicit, lib. 3. eſſe erroneam, & temerariam, & ita in concuſſe hæc Blaſphemia in Sancto Officio habetur pro hæreticali, niſi declaremus eam vti eam declarat, Suarez. de fide. etiam ſi diſpliceat Deo, quomodo eam intellexiſſe viſus eſt, Azeued. ad Regias Hiſp. Conſt lib. 8. tit. 3. 1 p. n. 81. dum dixit dictam blaſphemiam, non eſſe hæreticalem cum cuius opinione tranſeunt cœteri omnes I C. Hiſpani, vt videre eſt, ex Royas, & alijs alleg. per Sanch. in ſum. lib. 2. cap 32. num 15.

Secundo, pro Hæreticalibus Blaſphemis habentur dicere, *Renego Dio, la Croce, la Fede, il Sacro Criſma, la purità della B. V. M.* ita Sanch. loco proxime cit. Salcedo ad Diaz. cap. 113. verſ. & quia Sępiſſime, Barboſa, d. alleg. 51. n. 88.

9 Tertio

9 Tertio, pro Hęreticali Blaſphemia habetur dicere, *Putana di Dio*, nam hæc verba ſunt contra puritatem Dei, ita Naldus, vbi ſupra, n. p. Homob. de Bonis, de caſibus reſeruatis, p. 2. caſu 1. verſ. contra vero colligitur, Belochius de caſibus reſeruatis, p. 2 q. 8. n. 241. quid quid in contrarium in terminis huius blaſphemiæ conſuluerit, Girlenzon. conſ. 85. per totum, quia vere nihil de qualitate huiuſce Blaſphemię dixit, Et ſic in Sancto Officio Cremonæ, adeſt conſuetudo eam puniendi ſupra 80. annos, vt conſtat ex Votis Manuſcriptis, D. Amidani ſepe in hoc Opere à me citatis.

Et certe, ſi Blaſphemia *Potta di Dio*, ab omnibus habetur pro hęreticali, mihi perſuadere non poſſum Blaſph. hanc non eſſe hęreticalem.

Quarto, pro Hęreticali blaſphemia habetur dicere *Potta di Dio*, ita ſępius fuiſſe deciſum à Curia Archiepiſcopali Neapol. atteſtatur, Viu. deciſ. 388.

Quinto, Idem iudicandum de blaſphemis, *Dio ingiuſto*, *Dio traditore*, *Dio parsegiano*, Zanardus in ſumm. p. P. cap. 10. verſ. tertio, Nixi, Comitul. d. q. 9. cap 3.

Sexto, Idem fuit iudicatum de Blaſphemia, *ai diſpetto di quel becco cornuto &c. ne hò pur fatto vna*, per ſenatum Pedemont, teſte Theſauro Iun. quęſt. forenſ. lib. 1. q. 78 & Hę formulæ blaſphemiæ hęreticalis, non deſinũt eſſe tales, lz. proferrerẽtur ſub cõditione, quia habent in ſe implicitam affirmatiuam, ita Royas de hęret. p. 2. nu. 173. & 174 & nos infra, §. 8. n. 43.

10 Blaſphemia non Hæreticalis, ea eſt quę, & ſi ex modo dicendi, & in actu exercito, ſignificant errorem contra fidem, attamen ſecundum ſe, & in actu ſignato, nõ affirmat † aliquid contra fidem, Sanch & alij omnes ſupra alleg. quibus addi poteſt, Do. meus Marta de Iuriſd. parte 2 cap. 13 n. 12. tales ſunt omnes imprecationes deo factæ, & omnes Maledictiones eidem datæ, & Hoc niſi ſint Deo factę per verba modi indicatiui, nam tunc eſſent hęreticales, vti animaduertit, Sanch. loco cit. n. 36 in fi.

11 Imo, Suarez. d. c. 5. n. 7. addit hęreticales eſſe blaſphemias, dicere *ò Deum iniuſtum*, † *ò Deum improuidum &c.* lz. non proferãtur per verba indicatiui modi.

12 Dubitari etiã poteſt an cum de Sanctis aliquid renegatur vt dicendo, *Renego San Pietro*, tunc Blaſphemiæ ſint hæreticales, ad quod quæſitum.

Dicendum quod non, quia per illas blaſphemias non negatur, neq; affectatur aliquid, quod ſit contra fidem, ita Sanch. vbi ſup.

vbi etiam

vbi etiã quod accepit ab Inquisitoribus, quod in huiusmodi Blasphemijs non procedunt.

§. 3.

An blasphemia sit mixti fori.

DIstinguendum hoc loco est inter blasphemias hæreticales, & non hęreticales.

13 Primo, quo ad blasphemias hęreticales illę ad iuditium † spectant Inquisitorum, ita Simanch. de Cath Instit. tit. 8. Castro de iusta hęret. punit lib. 1. c 12. Alber. de Agnosend. assert. Cath. quęst. 6. n. 24. & q. 22. n. 63. cum alijs pluribus cumulatis per Sanctarellũ de hæresi, tract. de Blasph. cap. 8 dub. 1. nu. 1, Leon. in Thesaur. fori Ecclesiastici, p. 2 cap. 16. n. 30. Salcedo ad Diaz in pract. cap. 113. vers. quandoq; tamen, Barbos. de Officio Episcopi, tom. 3. alleg. 51. n. 89. Et ad Tribunal Inquisitorum, taliter spectant quod nullus alius potest de eis cognoscere, Barbosa vbi supra, Scaccia qui alios allegat de Iud. Ciuil. Crimin. & hæretical. lib. 1. cap. 12. n. 56. Do. meus Marta de Iurisditione, p 2 c. 13. bene Capiblan. de Potestate Baronum, Pragm. 8 p p. nu 96. vbi quod Collaterale Consilium remitit, Iudici Ecclesiastico cognitionẽ harum Blasphemiarum.

14 Secundo, Quo ad Blasphemias non hæreticales † illę non spectant ad forum Inquisitorum, sed sunt mixti fori, & datur locus præuentioni inter iudicem Ecclesiasticum, & Sęcularem, text. est in cap. 2. de Maled. quẽ ad hoc elleganter, notat Socin. cons. 119 lib. 4. ita communiter concludunt omnes supra allegati. Salcedo, vers. Est quidem ex nostro, Leon. n. 29. Barbosa, n. 93. & alij locis supra allegatis.

15 Notant tamen communiter D. D quod si iudex Ecclesiasticus Laicum prędenerit, Penamq; leuem reo imposuerit, poterit iudex sæcularis † reum eundem condemnare vsq; ad condignam pœnam, Bald. in Auth. Clericos, col. 2. Cod. de Episcop & Cleric. latiss. Salcedo, loco proxime allegato, & Barbos. n. 95. qui alios D. D. allegat.

16 Verum recte ex, Salcedo vbi supra, † notat Barbosa, hoc pęnæ supplementum à Laico non fieri quia ad Ecclesiasticum, vti dignorẽ spectat de claratio an pęna sit condigna nec ne, & semper declarabit esse condignam, & hæc de iure communi.

17 Nam Romæ adest † const. quædam Iulij 3 quæ incipit in multis, in qua delegat cognitionem omnium blasphemiarum in Deũ

B M V. & Sanctos, Inquisitores generales Vrbis, prout latius ex ipsa constitutione apparet quæ est in Bullario in ordine 43. fol. 545.

§. 4.

An Blasphemus sit suspectus de hæresi, & qualiter.

DIstinguendum etiam nunc est inter hęreticales blasphemias, & non hęreticales, nam quo ad non hæreticales clarum ē, quod non sunt suspecti de hęresi eas proferentes, Quo ad blasphemios vero hæreticales regulariter
18 † sunt de hæresi suspecti, & ratio est, qā alias de illis Inquisitores minime cognoscere posset ita supponit omnes D. D. de hac materia tractantes, & expresse dixerunt. Locatus in iudiciali Inquisitor. in verbo blasphemia, n. 3. & Farin. qui alios allegat, de delict. & Pęnis q 20 n. 4. Difficultas est, an talis blasph. sit suspectus de hęresi leuiter, vel de vemēheti, Qua in re distinguendi sunt duo Casus.

19 Primus Casus est, in blasphemante pluries, & consuetudinarie, † tam in Ludo. & Ira, quam extra Ludum, & Iram, & ad omnem leuem animi motum, & in hoc casu blasphemus est suspectus de hæresi vehementer, Eimeric. in Direct. Inquisit. quęst. 41. n. 5. p. 2. Vbi Pegna. in cōm. illius, quæst. Locatus in Iudiciali, Verbo Blasphemia, n. 5 Zanard. in summa diuinorum, p. 2. cap. 64. vers. *Si vero id faciat*, vbi quod etiam si quis in ira blasphemet, si tamen id faciat ex habitu, & postquam sæpe fuit correptus, tunc etiam de vehementi erit de hæresi suspectus, Genuens. in Praxi Archiepiscopali, Neapolitana, cap. 18. in nouis, n. 11. vers. Item Blasphem. frequentia namq; habituata vehementem suspitionem solet in hisce casibus parere, Eymericus, & alijs locis supra indicatis.

20 Secundus casus est in Blasphemante non ex habitu, † sed raro & in Ludo, tantum vel, in ira tā tum, & in isto casu talis Blasph. redditur tantummodo suspectus de leui de hæresi, ita Eymericus, Pegna, Locatus vbi supra, n. 6. & alijs locis allegatis.

Neq; excusari potest allegando quod huiusmodi blasphemas protulerit quis, sola turbatione,
21 & furia, non ex mala † credentia, nam hoc est excusare excusationes in peccatis, sicuti namq; ab Apostasia à fide, & per consequens ab Hęresi, nō excusatur timore mortis Maumethē adorās & similia faciens secundū Rayn.

de Apostа

de Apostat. quęst. 7. vers. circa istos, ita à præsumptione hæresis excusari non debet Blasphemus, Iz. in ira blasphemat, nam maior commotio in mente insurgit ex timore mortis, quam in ludo ex amissime pecunuiarum, Eymericus, d. q. 41 n. 7. vbi ratiotionem hanc latius explicat, & Locatus in d. Verbo blasphemia nu. 6. vers. nec prodest. vbi omnia, & singula, verba Eymerici transportauit.

Ita etiã Docuerunt quo ad qualitatẽ su pitionis, tam in primo, quam in secundo casu Repertor. Inquisitorum, in verbo Blasphemus, §. Sed an tales blasphemi, Lelius Zechius in summ, tom. 1. cap. 25. Rubr. de blasph. ingenerali, nu. 3. circa medium, in tract. de fide, Zanard. in summ. diuin. præceptorum, tit. de blasph. cap. 10. vers. Blasphemi, autem in ira, Lazar. in tractu de blasph. q. 6 n. 8. & 9.

§. 5.

Quis Dicatur Assuetus Blasphemare, & ex consuetudine,

22 QVamuis regulariter in delictis ex duplici actu† inducatur consuetudo, vti dixit glo. c. mos dist. p. & in c. tua nos, & c. illo vos, de pignoribus, Gram. decis. 48. n. 3. Cæphal. cons. 28. n. 12. q. n. bis fit. frequenter fieri dicitur c. Monasteria de Vita, & Honest. Cleric. & ibi Abb. n. 5. vnde Demoniaci energumeni, & laborantes morbo caduco, si frequenter cadant non possunt in ordinibus ministrare, c. comuniter 33. distinctione, & c. p. 7. q. 2. & dicuntur frequenter cadere si bis cadant, vti dixit glo. in d. c. monasteria.

23 Attamen ad hoc vt quis dicatur habere consuetudinem blasphemandi non sufficit quod bis blasphemauerit, sed requiritur vt sæpe, ac† sepius id fecerit, ita Alex. cons. 77. n. 8. lib. 1. Mantua sing. 606. n. 3. Bellon. cons. 51. n. 5. Selua de Iuram. p. vlt. q. 51. n. 9. Albert. de Agnoscend. assert. cath. quęst. 6. n. 15. Decianus tract. crimin. tom. 2. lib. 6. cap. 3. nu. 26. Mascard. de probat. concl. 194 n. 1. Menoch de Arbit. iud. cent. 4 casu 375. Lazar. de blasph. q. 8 nu. 4. & 5. Graff. de Casibus Reseruatis, lib. p. cap. 10. n. 12. & seq. & n. 57. vers. 22. non comprenditur, & Sanctarellus de hæresi, tract. 3 de Blasphemia, cap. 6. dub 5. n. 5. vers. ad hoc vero,

24 Far. q. 10 n. 43

Quot autem† actus requirantur, vt quis blasphemare solitus dici possit multi multa dicũt nã.

25 Lazarius† vbi supra, nu. 5. ad

minus, consuetudinem blasphemandi in aliquo inducendam, vult requiri quinq; actus interpollatos.

Zanardus, vero in summ. diuin. præceptorum, tom. 2. cap. 64. vers. Vnde ad constituendũ, vult requiri saltem decem actus blasph. in anno, sed melius.

26 Menoch. d. casu 375. cum quo, & ego sentio † videtur hoc reliquisse arbitrio Iudicis, addo ego, dummodo tamen actus blasphemandi ad minus sint quinq;

27 Controuerti modo solet, an cõsuetudo† hæc blasphemandi probetur per testes singulares In qua difficultate.

Hippolitus Riminaldus, post Crot. quem allegat, cons. 7 nu. 21. in fi. & n, 83. voluit consuetudinem hanc sufficienter probari per testes singulares.

Alex. vero cons. 72. fieri per tot. vol. 1. optimis fundamentis probauit consuetudinem blasphemandi, non probari per testes singulares, & Alex. sequuti sunt, Boer. decis. 301 n. 11. Gramat. in Const. blasphemantes, n. 18. Bellon. cons. vlt. n 5. Decian. in tract. Crimin. tom. 2. lib. 6. cap. 4 n. 8 & cap. 5. n. 5. Mascard. de probat. concl. 194. n. 2. lib. 1. Farin. qui alios allegat. de testibus, quæst. 65. n. 289. & nouiss. Buccar. de differentijs inter Iudicia Ciuil. &. Crimin. differentia 68. n. 18. ex quibus colligi potest, quod ab hac opinione, vti comuniter à D. D. recepta, ne fas esset recedere.

In fine tamen huiusce Quæstionis animaduertendum est, quod actus per quos probari intenditur consuetudo Blasphemandi debent esse interpollati, nam si quis vnico impetu plures blas-

28 phemias † proferret, non diceretur talis pluries blasphemasse sed semel tantum, Cœpol. cons. 76. in Crim Angus. cons. 12 in princ. lib. 1. Pœnut. de Momento temporis, c. 20. n. 16. & Bellon. de ijs quæ Incontinenti fiunt, libro p. cap. 97. n. 11. Farin. de delicti, & pœnis, quæst. 20. n. 43. Lezar. de blasph. q. 8. n. 8 n. 23. & seq. optime Salazar. de vsu, & consuet. cap. 6. n. 13. vbi, quod plures proferens blasphemias vnico impetu, lz. puniatur pęna plurium Blasphemiarum, Attamen cum de credulitate blasphemantis agitur, qã in hæresim tendunt, inspiciendũ est interuallum temporis, vt de vna vel plurib⁹ blasphemijs, vel hęresib⁹ puniatur, bene verum é, ꝙ hic ob multiplicationem Blasphemiarum ẽ acrius puniendus, Bellon. vbi supra, n. 18 late Azeu edius ad Regias cõst lib. 8. tit. 4. lege p. n. 42. vbi allegat, Couar. lib. 2. Variarum, cap. 10 n 7. vers. Hactenus tractatum est.

§. 6.

§. 6.

De Blasphemia Hæreticali Prolata in ira, in ebrietate, & Ioci causa

QVo ad blasphemos hæreticales in ira, tam supra dixi ipsos esse tantummodo de leui de Hęresi suspectos, nunc etiam dico ip-
29 sos esse mitius puniendos, † ita namq; docuerunt, Albert. de agnoscend. assert. cath. quęst 27. n. 2. & 3. & alij plurimi allegati per Farin. de delictis, & pœnis, q. 20. n. 47. Lazzar. de blasph. q. 7. n. 61. & seq.

30 Addit tamen Farin. ibid. n. 48. dilligenter † considerandum esse, an ira ortum habuerit à iusta, & graui causa, an à leui, & iniusta, primo, namq; casu minus puniuntur, secundo, vero magis, & ibi enumerat causas iustas iræ, & n. 48. expresse voluit iram, quę insurgit ex ludo prouenire ex causa illicita, & iniusta, cum ludus precipue allearum, & taxillorũ sit à iure reprobatus. l. alearum vsus, Cod. de Relig. & sumpt. funerum, ita voluit etiam Albertinus de Agnosc. assert. quęst. 27. n. 8 & n. 18. cum alijs ibi allegatis, Inspicienda, etiam est diligenter qualitas personę, nam si esset rusticus magna ira commotus ex causa iusta ab omni suspitione Hæresis excusaretur, sic in fortioribus terminis, magna C. V. Neapol. absoluit quendam rusticum, qui dũ cum domino eius creditore altercaretur, ex magna ira, & in considerate hęc verba protulit, Quod Deus non poterat facere, quod ipse teneretur ad tantas operas, Io. Baptista de Thoro in Compendio decision. Regni, p. p. fol. 79. vers. blasphemans.

31 Excusabũtur etiã a pęnis blasphemi Hæreticales in ebrietate, vel saltem mitissime punientur, ita Farin. d. q. 20. n. 50. & seq. Lazzar. de Blasph. q. 8. nu. 47. Salcedo. ad Diaz. cap. 113. circa finem, Vers. Excusabitur autem is, idem .n. iudicandum est de ebrio, ac de furioso, & mente capto .l. omne delictum, §. per vinum ff. de re militari.

Idem etiam Dicendum est de dormientibus, Salcedo, vbi supra, vers. erunt etiam à pœna.

32 Sed ad maiorem præmissorum claritatem Aduertendum, quod ebrietas est triplex, leuissima, leuis, & Magna.

Leuissima est, quæ mentem nõ impedit, sed tantum exhilarat hominem, eumq; promptiorem reddit, & de hac agit, Bald. l. 1. n 40 Cod. vnde vi, vbi etiam ait pœnam delicti, ob hanc ebrietatem, non minui.

Leuis

Leuis é, quando calor vini mẽtem turbat, & in hoc casu, ebrietas solet minuere pœnam, Laderchius, qui alios allegat, consilio 207.

Magna est, quæ mentis alienationem inducit, atq; hæc delictũ prorsus tollit, cum hæc ebrietas furori propè similis sit, Laderch. vbi supra, per tot. conf. quem omnino vide. Et sicuti triplicem diximus esse ebrietatem, ita triplicem esse iram dixit, Idem Laderch. loco cit. vers. Magna est, de qua eadem omnino sunt dicẽda, quæ de ebrietate diximus.

Dictum vero D. D. vulgatum, quod ebrietas excusat à tanto, non a toto, de quo Albertinus de Agnoscendis Asser. q. 36. procedit in ebrietate leui, non in leuissima, quæ nec à toto, nec à tãto excusat, nec in magna quę ab vtroq; excusat.

Quia tamen difficillimũ est cognoscere an ebrietas inducat totalem mentis alienationem, & Ecclesia non solet iudicare de occultis, tutissima est opinio Albert loco cit. n. 16. quod ebrio dicenti verba Blasph. vel hæretica ad cautelam deposita ebrietate semper imponatur aliqua pœnitentia, siue quis peccauerit per ebrietatem insaniam calorẽ iracundiæ, seu furorem, seu etiã dormiendo argumento, c. excõmunicatorum, 23. quæstione. 5.

33 Qui vero per Iocum, † vel etiã lubricum linguę blasphemias hęreticales euomunt, grauissime sunt puniendi, ita Pegn. com. 17. in 3. p. littera B. vers. & quamuis regulariter, Lazzar. de blasph. q. 6. n. 11. Vers. Extenditur 3. Salcedo ad Diaz. d. cap. 113. Vers. sed locus iste, Farin. de hęresi, q. 179 n. 45. Sanctarell. alios referens de hęresi, tract. 3. de blasph. cap. 8. dubio 2. num. 3.

34 Sed an isti sint puniendi † per Episcopos, & alios ordinarios, an per Inquisitores controuertunt D.D.

Sed verior cõmuniorq; sententia est istos posse, & debere per Inquisitores puniri, nam ex quo hæreticalia proferunt verba, negari non potest, quin sint de hæresi suspecti, & consequitur Inquisitorum iurisd. subiecti, & ita tenuerunt Pegna, vbi supra, Vers. num autem, Salced. ibid. Vers. sed vtrum qui talia, Farin. d. q. 179. n. 48. & Sanctarell. loco allegato. Qui omnes in isto casu dicunt Inquisitores, posse imponere pœnam pecuniariam, quamuis ad augendam, vel minuendam pœnam, considerãda sit qualitas persona iocantis, verborum, & aliarum circumstãtiarum.

Et in omni casu, ei qui asserit se lubrico linguæ, vel Ioci causa,

vel in

vol in magna in Blasph. protulis-
35 se, incumbit onus† hoc proban
di, latiss. Pegn. & Sanctarellus
locis alleg. ille Vers. ad hęc il-
lud iste, n, 4. & Pegna eodem lo-
co sub littera D. vbi late de pro-
ferente has blasphemias per lu-
bricum linguæ, & quod eodem
modo puniri debeant,

36 Ab Inquisitoribus † quoq; pu-
niri possunt, qui verba Sacræ
Scripturæ ad Iocosa trahunt, li-
bellosq; componunt, ita Pegna,
vbi supra Vers. Postremo, Sal-
cedo, loco cit. Vers. Quæ sanæ
sunt obseruanda, & Sanctarell.
d. n. 4. in fi.

§. 7.

De *Fœdantibus, & cõs-purcantibus Imagines Sanctorum.*

37 DE hoc delicti genere in præ
senti pertractandũ est, quo
niam tales Imagines conspurcã-
tes, &c. facto† dicuntur blasphe-
mare, vti communiter dixerunt
D D. infra citandi.

38 Et imprimis huiusce criminis
reos esse de hæresi vehementer
suspectos † constat inter omnes,
vti docuere, Alphonsus de Cast.
de Iusta hæretic punit. lib. 1. c.
12. & 15. Genuens. in praxi Ar-
chiepiscopali Neapol. cap. 18.
n. 11. in fi. & in addit. nu. 17. P.
Zanard. in sum. diuin Præcepto
rum, cap. 64. Vers. 2. Dico quod
eadem pœna, tom. 2. vbi quod
hi aliquando etiam abiurant de
leui tantum, & regulariter de ve
hementi non autem de formali
(si catholici sint) Quamuis ait
ipse aliqui tenuerint hos non
debere abiurare, quia Maiesta-
tem confitentur, & eam tantum-
modo odio, & malo animo of-
fendunt, Simanch. in Enchiri-
dio iudicum Violatæ Relig. tit.
10. Rubr. de effractoribus Ima-
ginum, Lazzar. de blasph. q. 6.
num. 14,

39 An autem hic casus sit mixti fo
ri, vel potius ad Inquisitores per
tineat, priuatiue, † quoad Lai-
cos disputant D.D. in qua diffi-
cultate.

40 Clarus † in Pract. Crim §. fin.
q. 68. Vers. Imaginem, Siman-
ch. de cathol. instit tit. 33 n. 17.
voluerũt hoc delictum esse mix-
ti fori, ita vt sit locus præuentio-
ni inter iudicem Laicum, & Ec-
clesiasticum, & illos, varios ca-
sus particulares, in quibus tales
delinquentes à Iudicibus sæcu-
laribus fuerunt condemnati re-
ferentes, se quuntur, Baiard. ad
Clarum, n. 49. & seq. Farin. de
delict. & pœnis, q. 20. n. 68. &
seq Menoch. de Arbitr. Iud. ca-
su 376 per tot. Franc. decis.
504. vbi Riccius in addition. Ca-

ballus

ballus in suis resolut. Crimin. centuria prima, casu. 91. Farin. in nouiss addit. ad dictam q. 20. sub n. 68. & 70. qui alios refert, & concludit esse locum prę uentioni inter Iudicem sęcularem, & Inquisitorem, Franc. Bernard. Porrus, in suo fasciculo rerum Criminalium, fol. 45. vbi Memi nit, de quodam dicto il Spagnoletto, qui ex ordine Senatus nostri Excellentiss. fuit suspensus ob pedibus calcatam Sacram Imaginem, & quamuis hæc sit cõ muniſſima opinio. Attamen ego
41 contrariam † opinionem verio rem puto, videlicet.

Cognitionem huiusce Criminis spectare ad Iudices fidei, pri uatiue quo ad Laycos, moueor ex pluribus, &

Primo, Quia si is, qui taliter delinquit, verbo dixisset Imagines Sanctorum non esse venerãdas, vtiq; talis Blasphemasset hæreticaliter, & per consequens pu niendus esset ab Inquisitore, priuatiue, quo ad Laycum, vti supra dixi, at voluntas alicuius, non minus verbo, quam facto declaratur. l. reprehendenda, vbi D.D. Cod. de Instit. & subst. quinimo voluntas magis facto, quam verbis declaratur, Barbos. Axiomate 230. n. 4. qui alios allegat, fractione autem, aut conspurcatione alicuius Imaginis, clare pz. tales reos velle fateri Imagines non esse venerandas, igitur etiam hij facto hæreticaliter blasphemantes subdũtur iurisditioni Inquisitorum priuatiue quo ad Laycos.

42 Secundo, quia ita fuit decisum † à Supremo Regio consilio Hispaniæ, in quodam nouiter conuerso, qui Imaginem B. M. V. fregerat, quiq; prima sententia fuerat condamnatus, ad amputationem manus, & ad suspensionem in furca. & cum ab hac sententia hic reus appellasset, ad regiam Pinianam Cancellariam Iussu D.D. de dicta Cancellaria, causa hęc remissa fuit ad Inquisitores à quibus postea fuit ob non probatum delictum absolutus, ita suo tẽpore accidisse scribit Azevedius I. C. insignis ad Regias constitutiones, lib. p. tit. p. lege 3. n. 7. & seq. qui etiam vlterius tenet hanc remissionem iustitiissime factam fuisse, & de hoc crimine solos Inquisitores posse cognoscere.

Tertio, Moueor ex eo quod nullus hucusq; cõtrouertit, q̃ Inquisitores soli sint Iudices in causis sortilegorum hæreticalium, vt V.G. sortilegij in quo sortilegus vtitur Hostia consecrata, vel baptizat Imagines vt infra probaui in tit. de sortilegis, & hoc nõ ex alia ratione, quã ex eo, quod nisi crederet Hostiam consecra-

tam

tam habere virtutem ad sortilegia, illa non vteretur, vt ibi dixit ex Alphonso à Castro, & alijs, quod tenere esset hæresis, igitur etiam in casu nostro, idem dicendum, nam deturpans imagines, nisi crederet, imagines nõ esse venerandas, non est præsumendum, quod illas deturparet, sicuti etiam Baptizans Imagines, nisi crederet eas posse baptizari, non est præsumẽdum, quod illas baptizaret.

Quarto, Moueor ex eo, quia apud Grecos isti effractores Imaginũ vocantur Hęretici, vti notauit Azeuedius vbi supra, n. 9. circa medium.

Atq; ita tenet Azeuedius omnino videndus, vbi supra, Genuensis in Praxi Archiepiscopali, Neapol. cap. 18. in additionibus, n. 17 & Lazar de blasphemia, quęstione 6. n. 14.

Neq; obstat, quod communiter opponitur, quod Inquisitores nõ possint imponere pœnam cõdignam huic delicto, Quia hoc negatur, nam possunt ex enormitate delicti, & eius circunstãtijs, hosce reos Brachio sæculari relaxare, Azeued. loco citato, & Genuens. d. nu. 17. in fi. pro vt etiam Bononiæ, tres qui plures Imagines in Ciuitate conspurcauerant, de ordine Supremi Tribunalis Sanctę Romanę Inquisitionis, fuerunt brachio sæculari traditi de anno 1623. qui debitas tanti sceleris pœnas persoluerunt, & ita contra hosce reos obseruari in Hispania attestatur, Sousa in suis Afforism. Inq. lib. 2. c. 42 n. 14. seq.

Et tam enorme est hoc delicti genus, vt illius rei, à C. Regis nostri in dulto generali excludãtur, Mastril. ad indutum, cap. 26. n. 14. & 15. vbi idem concludit de blasphemo hęreticali, & sic Franc. Bernard. Porrus in suo fasciculo rerum Crimin. fol. mihi 46. attestatur se non potuisse obtinere ab Excellentiss. Senatu nostro Mediolani, quod quidam Benedictus Vicecomes, ob Hæreticales Blasbhemias ad remum per quinquenium damnatum frueretur beneficio decreti gratiosi.

§. 8.

De Varijs generibus Blasphemiarum, & an Inquisitores aliquando possint punire blasphemias non hæreticales.

QVamuis supra de varijs blasphemiarum generibus dixerim, attamen nunc maioris huiusce materiæ declarationis gratia, nonnulla exempla adducam si-

milium blaſphemiarum.

43 Et Primo de Blaſphemia, *nec Deus ipſe ſi deſcenderet cœlo, amoueret frumentum de Area hac*, clarum eſt, quod eſt hæreticalis, & de hac blaſph. videatur viuius deciſ. 275 n. 18. Lazar. de blaſph. quęſt. n 33.

Secundo, ſub hęreticalibus blaſphemis, comprehẽdũtur etiam blaſphemiæ hęreticales prolatę ſub conditione, Royas de hęreticis, p. 2. n. 173. & ſeq. Lazar. de blaſph. quæſt. 7. n. 44. & ſeq. quia in actu conditionali, adeſt voluntas de præſenti.

Tertio, pro hæreticali blaſph. habetur dicere *Dio Part ſano*, Plot. in tract. de Blaſph. nu. 27. Lazar. de Blaſph. q. 7. n. 29.

Quarto, qui diceret, *Dio becco Diauolo*, ſi eſt aſſuetus proferre blaſph. attroces in deum, præſumitur verbum illud iniuriosũ retuliſſe in Deum, alias ſecus, Lazar. de blaſph. quęſt. 3. n. 19. verſ. Hinc in facti.

Quinto, controuerti poteſt an blaſphemare dicatur, dicens, *al diſpetto, che non vò dir Dio, vel putana, che non vò dir della V. M.* & Plotus in tractatu de blaſph. n. 17. voluit, hunc blaſphemare hæreticaliter, nam inquit ipſe, proteſtatio illa non releuat, vti contraria facto.

Lazarius, vero de blaſph. q. 3. n. 30. tenet oppoſitũ, nã negatio poſita ante verbum regulariter inducit orationem negatiuam, & ita etiam ego in mitiorẽ partem inclinans teneo, Neq; obſtat ratio Ploti, nam in hoc Crimine, & in hoc Tribunali declarationi expreſſe, potius ſtari debet, quã facto contrario, cum verſemur in his, quæ in animo conſiſtunt, vti dixit, Menoch. de arbitr. caſu 86. n. 9.

Sexto, dicere *Putàna della Vergine*, non proferendo nomen Mariæ, eſt hæreticaliter blaſphemare, nam ex cõi vſu loquendi appellatione Virginis per excellẽtiã intelligitur Maria, ita Plot. de blaſph. n 13. Lazar. in eodẽ, tract. q. 3. n. 38. Belochius loco infrà alleg.

Septimo, dicere *al corpo di Dieci, ò dierà vel putana di Dio bacco vel al diſpetto di Chriſtophoro, vel putana della vergine Giouanna*, non eſt blaſphemare, attamen Iacobus Ramirez in tract. de cuſtodia linguę, c. 3. ait talia verba proferentem male facere; *nã ſicuti inquit, qui ſe ad ignem ſæpe approximat, quandoq; ab eo comburitur, ita etiam qui ex conſuetudine huiuſmodi verba proferet quãdoq; vere blaſphemat*, Quod ampliatur in luſore qui ſemper præſumitur blaſphemare, & addere illa verba doloſe, ita Lazarius de blaſph. quæſt. 3. n 33. Et de his omnibus ac alijs ſimilibus blaſphemiam

phemiarum generibus, vide Belochiũ de casibus reseruatis, p. 2. q 12. n. 6. & pluribus seq.

44 Quo ad secundum, dico quod solus Inquisitor cognoscit, non solum de blasphemijs hęreticalibus, sed etiam de habentibus connexionem cum hęresi, ita Albertinus de Agnoscend. assert. cath. quæst. 22 n. 63. vbi ait, sufficere quod blasphemia habeat in se hæresim explicitam, vel implicitam, vt de illa Inquisitores cognoscant, Alphons. à Castro de Iusta Hęret. punit. l. 1. c. 12. in fi. ibi blasphemia autem quæ habet quandam cum hæresi vicinitatem, vel connexiouem ad Inquisitorres spectat, Royas de hęreticis, p. 2. Assert. 12. n. 168. & Lazar. de Blasphemia quæst. 6. num. 10.

45 De illis vero blasphemijs quæ nec hæreticæ sunt, nec cum hæresi cognationem habent non solent cognoscere, Inquisitores directè, lz. ex illis soleant, malam, & prauam inquisiti rei indolem arguere, Sanctarellus de hæresi, tractatu 3. de blasphemia, cap. 8. dub. 2. n. 2. De illis tamen etiã cognoscunt Inquisitores cũ sunt coniunctę, cum blasphemijs hęreticalibus, & ita passim obseruatur in hoc Sacro Sancto Tribunali.

§. 9.

An consuetudo Ciuitatis excusęt à pœnis blasphemiæ, & an Blasphemi gaudeant Imunitate Ecclesiæ.

COntrouertunt D. D. an comunis consuetudo regionis excusęt Blasphemantes, vt videre est ex, Farin. de delictis, & pœnis, q. 20. n 44. & seq. & Sanctarello de hęresi, tract. 3 de blasph. c. 6. dub. 5. 8. qui alios D. D. allegant.

46 Sed communissima sententia † est negatiua, ita Farin. & Sanctarellus, locis allegatis, nam in ijs quæ ex sua natura mala sunt consuetudo non excusat, glo. in c. sane de tempor. ordinat. Lazar. de blasph. quæst. 3. nu. 11. Vnde Griuel. decis. 24. Senatus Dolani, n. 11. seq. in vehit in eos D. D. qui blasphemis aiunt minuendam esse pœnam ob consuetudinem Ciuitatis.

Consuetudo n. ait Griuel. aggrauat delictum, & mult s grassantibus opus est exemplo l. aut facta, § fi. ff. de pœnis, & crescente malitia, iustum est pœnam augeri, vid. dicta deci. qã in hac materia blasphemię pul-

cherrima est, & erudita.

47 An autem Gaudeant immunitate Ecclesię, Breuiter loquendo de Blasphemo Hæreticali Respondendum est, quod non, nam talis est suspectus de fide, & suspecti de fide, non gaudent Immunitate Ecclesiæ, ita in terminis blasphemi, docuerunt Ricc. Variarum, resolut. tom. 2. Resol. 9. peregr. de Immunit. Ecclesię, cap. 12. n. 12 & Alex. Ambros. ad Bullam Greg. 14. de Immunit. Ecclesiæ c. 8. n. 12. Diana, resol. moral. p.p. tra&. p. Resolut. 38.

Lz. contrarium tenuerit, Lazar. de. blasph. q. 5. n. 73.

§. 10.

De Tortura Blasphemis danda.

48 BLasphemis quoq; dari † torturam clarissimũ ẽ siue pro veritate habenda, siue etiam super intentione, pro veritate quidem habenda, cum veritatem nolunt confiteri, super intetentione vero, vero cum de credulitate eorum, quæ dixerunt interrogati Catholice respondentes, vrgentur coniecturis, de hęresi, Molfes. in summ. tract. 11. cap. 3 n 27. vers. contra istos blasphemos, hæc patẽt, tum ex dictis de indit. & tortura, tum ex dictis in tit. de sortilegijs, in q. de abiuratione sortilegis iniungenda.

49 In præsenti autem dubitari potest, an tortura † in casu nostro sit danda Blasphemo, cum tantummodo est de hæresi leuiter suspectus, in qua difficultate.

Cãpanil. ĩ diuers. Iuris Canon. rubr. 11. cap. 26. nu 63. & 64. & Roder. à Chuna de confess sollicit. q. 23. nu. 14. vers. Atq; de His, voluerunt suspectum de leui, nullo modo esse torquendum

Mouentur, Primo quia ex leuibus inditijs non potest dari tortura, neq; in causis fidei, vti dixi, & latiss probaui in d. tit. de sortileg. loco alleg.

50 Mouentur, 2. ex eo, quod disputant D. D. num † ex leuibus præsumptionibus, sit quis de fide interrogandus, & tamquam de hęresi suspectus carcerandus, & Simanch. de cath. inst. tit. 50. nu. 28. & seq. & in Enchiridio Iudicum violatę religionis, tit. 41. n. 7. dixit sibi valde acerbum videri, quem de fide interrogari quid sentiat ex solis leuibus suspitionibus, nisi forte versaremur in homne Vilis, & abiectæ conditionis, & Simanch. sequitur Doctissimus Pegna. ad director. p. 2. comm. 12. in fi. vbi addit, Hoc ait ẽ certum ad nullius capturam veniendum esse, ex his tantum inditijs, aut delictis quę

leuiter

leuiter solum redderent quempiam suspectum, propter insigne honoris detrimentum, quod in hoc crimine, sola captura afferre dignoscitur, Hosce etiam pluribus relatis, sequitur Farin. de hæresi, q 185. n. 56. & n. 7 vbi alios plures allegat, Optime Scaccia de Iuditijs ciuilibus, Crimin. & hęretical. lib. p c. 44. per tot. sed maxime, n. 2. ubi dixit neminem capiendum ex leuibus inditijs, in hoc crimine.

51 Si igitur leuia inditia vix sufficiunt ad interrogandum reum, & si sufficiunt, non tamen ex illis potest deueniri ad ipsius capturam, Quomodo ex dictis inditijs poterit reus torqueri, cum multo maiora requirantur inditia ad torturam, quam ad captu ram, ex notatis per clarum in Pract. Crim. q. 20. n. 3. & q. 28. nu. 2. Atq; ita D. D. supracitati indistincte loquũtur, tam de tor tura pro habenda veritate quam de tortura super intentione.

52 Pro huiusce difficultatis † solu tione, Notandum est quod suspitio hæresis leuis, talis dicitur in ordine ad suspitionem vehemen tem, nam leuis suspitio secundũ se considerata, arbitrio prudentum virorum est grauis, vnde ob id Ecclesia eam leuem suspitionem habet in consideratione, dũ Christi fideles ea suspitione laborantes, cogit ad abiurandum de leui, c. Accusatus in principio de hęresi, in 6. ita Freitas, ad Roder à Chuna de confessar. sollicit. q. 5. n. 37. Sic in simili percussio Clerici, alia dicitur leuis à qua potest Episcopus absoluere, c peruenit, de Sententia excom. & alia grauis, à qua Papa, & nõ Episcopus absoluit, c. siquis suadente, 17. q. 4 Et tamen percussio leuis, talis dicitur præcise in ordine ad grauem, nam in se potest esse peccatum mortale, & sic culpa grauis, vt ex Nauar. & alijs obseruauit, Bonacin. de cens. in spetie, tom. 3. disp. 2. q. 3. punct. 6. sect. 5. n. 8. vers. dixi percussio leuis.

Hoc supposito si sermo sit de tortura danda pro veritate habenda, & super complicibus, vbi simus in alijs casibus suspitionis leuis Hæresis in quibus, de complicibus aliqualiter appareat, & in eo delictorum genere quod sine complicibus nequit perpetrari, tunc dico eam etiam suspecto tantummodo de leui, non confesso, & non conuicto dandã.

Id euidenter constat ex inueterata praxi Sancti Officij, qua huiusmodi suspecti tantummodo de leui solent pro habenda veritate torqueri, vnde P. Massin. in Praxi Sancti Officij, parte 8. in forma sententiæ contra reum suspectum de leui, ponit hæc verba, *Et parendo a noi che tu non ha-*

uessi

ueſti detta intieramente la verità, giudicaſſimo &c. eßer neceſſario venir contra dite, al rigoroſo eſſame, nel qual conſtituito niente di nouo aggiongieſti à tuoi primi detti.

Confirmãtur prædicta, Primo quia ſuſpitio leuis arbitrio prudentum, & Eccleſię eſt grauis in ſe, vt ſupra vidimus, ergo in ea locus eſt torturę. Confirmãtur ſecundo, quia ex Freitas ad Roderic. de confeſſ. ſollicit. q. 23. n. 29. ex Cantera, & alijs ibi allegatis, confeſſarius ſollicitans, poteſt pro habenda veritate torqueri, quod etiam de iure comuni procedere dixit, Souſa in Afforiſmis Inquiſitorum, libro 1. cap 24. n. 65. lz. ipſe contrariũ teneat, & tñ tam freitas, quam Souſa, vti Hiſpani, Hiſpanorum opinionem ſequuntur, quod ſollicit. in confeſ. non inducit, niſi ſuſpitionem de leui, vt vidimus tit. 6. § 13.

Neq; obſtant argumenta in cõtrarium adducta, quod ſz. ex leuibus inditijs nullus ſit de fide interrogandus, carcerandus, & multo minus torquendus.

Quia, aliud eſt ex leuibus inditijs, carcerare, torquere, & interrogare reum, aliud id agere ex legitimis inditijs inducentib⁹ de iure ſuſpitionem hęreſis leuem, quę in ſe grauis eſt, hoc eſt licitum, quamuis primum ſit illicitum.

Alias ſequeretur, quod in Hiſpania, nec binas nuptias contrahens ſimul, nec confeſſarius ſollicitãs poſſent interrogari, quid ſentiant de Sacramentis Matrimonij & Pœnitentię, nec carcerari. Quia ibi, ex illis delictis oritur ſuſpitio tantummodo leuis hęreſis, vt ſupra vidimus, tit 5. & 6. Et tamen in Hiſp huiuſmodi rei, & carcerantur, & interrogantur de fide, Souſa in Afforiſ. Inquiſitorum, lib. 1. cap. 35. n. 3. Et Ludouicus à Paramo de Origine Sanctę Inquiſitionis, lib. 3. q. 20. n. 165 verſ. Et quoniam.

Si vero loquamur de tortura ſuper intentione, tunc dico ſuſpecto de leui, eam minime dandã, Probatur, quia vt probaui, tit. 12. § 18 n 96. ſuſpitio leuis hæreſis ſufficienter, & naturaliter tollitur abiuratione de leui, quæ ad hunc pręciſe effectum fuit inuenta, igitur vlterius non eſt reus torquendus.

Secundo, probatur, Quia ſuſpitio vehemens Hæreſis tollitur tortura ſuper intentione, & abiuratione, vt probaui loco ſupra allegato, n. 87. ergo non eſt æquum, adtollendam ſuſpitionem leuem hęreſis (quæ longe inferior eſt vehementi) de neceſſitate requiri torturam, & habiurationem.

Tertio, Probatur, Quia ob id

Souſa

Souſa in Afforiſm. Inquiſitorũ, lib. 1. cap. 34. n. 64. voluit confeſſarium ſollicitantem, qui ſecundum iura ſuę regionis non ẽ, niſi de leui ſuſpectus de hæreſi, vt ſupra dixi, non debere torqueri ſuper intentione, & Genuenſis in Praxi Archiepiſcopali, Neapol. cap. 84. in antiquis, n. 8. ibi, Quando reperitur quis ſuſpectus leuiter tunc taliter ſuſpecto ſolet imponi pœnitentia ſalutaris, & abiuratio de leui, & regulariter non torquetur, cuius dictum intelligo, de tortura ſuper intentione, alias ei non poſſet iniungi abiuratio de leui, quę neceſſario ſupponit de delicto plene conſtare debere, vel per confeſſionem vel per legitimas probationes, Et doctrina, Genuenſis, per totum illud capud magnifacienda eſt, quoniam tota deſumpta eſt ex litteris Supremæ Congregationis de Vrbe, vt ipſe in fi. illius capitis atteſtat.

Si tamen tortura daretur taliter ſuſpecto, tunc eſſet vtiq; abſtinendum ab abiuratione, quia illa ſuſpitio leuis ſufficiẽtur eſſet ſublata per torturam, Pegn. ad Eymeric. p. 3. comm. 39. verſ. Quare in hoc articulo, Quamuis vt ſupra dixi, & latius dicemus in tit. de ſortilegis, ſuſpitio leuis regulariter ſit tollenda per abiurationem de leui.

Bene verum eſt, quod cum ſuſpitio leuis non conſiſtat in indiuiſibili, ſed habeat ſuã latitudinem Moraliter, ſi hęc ſuſpitio leuis, in genere ſuo ſit ex ſuſpitionibus gradum infimum leuis ſuſpitionis excedentibus, poſſet etiam, tũc reus taliter ſuſpectus torqueri leuiter, ſuper intentione, & vlterius cogi ad abiurandum de leui, et hoc eſt, quod voluit dicere, Genuenſ. loco ſupra allegato, dum non dixit ſimpliciter, ſuſpectum de leui non torqueri, ſed tantummodo regulariter non torqueri.

Hic autem comode dubitari poteſt, an cum reus explicite nõ fatetur, ſed tantummodo ſe remittit dictis teſtium, poſſit torqueri pro habenda præciſa reſponſione per ſic, vel non.

In qua re Reſpondendũ eſt affirmatiue, ita Bald. l. accuſationem, n. 6. C. qui accuſare poſſ. Capijc deciſ. 145, Farin. de Indit. & tortura, q. 37. n. 176. Et ratio eſt, quia poteſt eſſe, quod teſtes qui depoſuerunt non probent, vt quia ſit vnus tantum teſtis, vel quia patiuntur exceptiones in perſonis, vel in dictis, quo caſu relatio, ad eorum depoſitiones pateretur eaſdem exceptiones cum omnes qualitates, relati ſint inreferente.

His accdeat quod poteſt eſſe q; illa relatio ad dicta teſtium ſit fraudulenta puta quia reus plu-

res

rès blaſphemias protulerit, quam teſtes depoſuerint, vnde propterea cogendus eſt reus ad præciſe reſpondendum, & Hanc ſcio fuiſſe opinionem Reuerẽdiſſimi olim Marci Antonij Amidani, tom. 3. eius votorum, voto 15 n. 2.

§. 11.

De Abiuratione blaſphemo Iniungenda.

53 QVoniam Blaſphemi conſuetudinarij, & ex habitu quodam † tam in ira, quam extra iram, & ad omnem læuem animi motum ſunt vehementer ſuſpecti de hæreſi, vti ſupra probaui, ideo clarum eſt quod iſti debent abiurare de vehementi, Genuenſis in Praxi Archiepiſcopali Neapol. cap. 68. n. 8. verſ Si vero aliquis eſt ſuſpectus, Lazarius de blaſph. q. 6. n. 17. P. Zanardus in ſum. diuin. præceptorum, p. p. cap. 11. de blaſph. verſ. blaſphemi, autem in ira.

54 Si vero ſint blaſphemi conſuetudinarij † tantum in ira, maxime ſi ira non ſit ex cauſa omnino iniuſta, tunc quoniam tales ſunt tantum de leui ſuſpecti, de leui tantummodo abiurare cogendi ſunt, Lazar. de blaſph. loco ſupra allegato, & P. Zanardus ibidem.

55 Si vero, quis ſemel tantum blaſphemiam hæreticalem protulerit in ira, tunc talis, non ſolet abiurare, ſed tantummodo graui ei facta obiurgatione dimitti ſolet cum pœnitentijs ſalutaribus, & aliquando, ſi perſona ſit vilis cogitur ſtare præ foribus Eccleſię cum candela accenſa in manu, ita Genueſ in pract. Archiepiſcopali Neapolitana, cap. 68. n. 13. verſ. Item illis, qui ſemel, & Lazzar. de blaſphemia, q. 6. n. 21.

56 An autẽ ita qui † bis, vel ter, in tantum blaſphemauit ſit cogendus ab abiurandum, Dico quod ſic, & hoc probant verba, Eymerici in Directorio, p 2. q. 41. n. 6. vbi ait, Si vero non frequenter ſed rarò, nec longo tempore ſed pauco, & non extra Ludum, ſed in ludo tantum, tunc eo caſu abiurare debent vti leuiter ſuſpecti, & qui ter blaſphemauit in ira, rarò ſaltem dicitur blaſphemaſſe, & in verbis prædictis Eymerici comprehenditur, igitur etiam talis debebit abiurare.

Sed quoniam Zanard. in ſumm. diuin. pręceptorum cap. 11. de blaſphemia, p. p. verſ. Blaſphemi autem in ira, ait quod blaſphemi in ira, & ſemel, bis, & ter, non ſolent abiurare ſi ira magna fuit, & cauſa irę iuſta, ideo in hoc ſeruanda eſt practicata vnius cuiuſq; Tribunalis. Et quia

cum tra-

cũ tractatur de blasphemi abiuratione, contingit sepę dubitari. An in loco secreto, an publico sit ei indicenda, Tota hęc res residet in iudicantium arbitrio, ita tamen, quod si blasphemi, licet inditijs præuenti comparuerint tamen in Sancto Officio, nec citati, nec vocati, possit cum ipsis agi honestiori abiuratione, Locatus in 3. casu Placentiæ decisо, addit etiam Roł. cons. 63. n. 7. lib. 3. & Farin q. 194. nu. 9. de hæresi, honestiori, etiã abiuratione esse agendum cum blasphemo nobili, quod tamen audeo affirmare, ob ea: quæ dicam, §. seq.

§. 12.

De Pœnis, Pœnitentijsq; salutaribus Blasphemis imponendis.

56 OMisso casu in quo blasphemans fateretur, se corde credidisse blasphemiam, quam ore protulit, quo casu abiurare deberet de formali, & pœnis hæreticorum † mulctari, iuxta tradita per Lazzar. de blasph. q. 6. n. 17 & Zanard. in sum. diuin. pręceptorum locis supra, in proxima quæstione indicatis.

58 Blasphemi ex consuetudine, & vehementer suspecti condemnatur ad triremes, per triennium, vel in pœna pecuniaria grani, si viri sint honestæ conditionis, ita Zanard. in sum. p. p. c. 11. vers. secundum est frequentia, Salcedo ad Diaz. cap. 113. vers. pœna autem quę imponi solet, vbi etiã quod viles condemnãtur ad verbera, & nobiles ad carceres, Royas in Tract. de hæreticis, p. 2. n. 176. Barbosa de Officio, & potestate Episcopi, alleg. 51. n 89. & seq. vbi alios allegat. In hac tamen materia animaduertendum, quod quamuis Nobiles ratione nobilitatis videantur mitius puniendi, c. grauem, de pęnis, ibi Volentes tñ nobilitati parcere comitis, Pegn. cõ 16. p. 2 Gayl. lib 2. obseruat 110 n. 45.

Attamen hæc non videntur habere locum, vbi delictum sit cõmissum contra splendorem Nobilitatis, Gayl. vbi supra, n. 42. nam tunc Nobilitas auget pęnam, optime Henricus, Boich. c. cum quidam, de iureiur, vbi enumeraãs delicta, quorum pœnę augentur ex nobilitate, mentionem facit de blasphemia.

59 Blasphemi vero cum sunt tantummodo leuiter suspecti, † puniuntur post abiurationem, aliqua leui pœna pecuniaria, vel etiam dimitti solent, cum pœnitentijs salutaribus, quæ regulariter omnibus Blasphemis solent iniungi, ita Lazar de blasph. q. 6 n. 22.

60 De alijs pœnis blasphemis imponendis, vide Barbosam vbi supra, vbi latiss. de illis pertractat, Pegnam comm. 66. vers. Blasphemi olim, Marium Italiã de Immunit. Ecclesiæ, cap. 5. § 6. nu. 86. & seq.

61 Addendum etiam est hoc loco quod cum blasphemię à Ludo † & ludi causa procedunt, tunc debent reis fieri præcepta sub pœnis pecuniarijs vt abstineant à Ludo, vt sic sublata causa blasphemiarum (silicet ipso ludo) tollantur, & blasphemiæ.

Tandem pro complemento huiusmodi materię aduertendum, ex Zanardo in sum. diuin. præcept. cap. 64. vers Excusabuntur autem, p. 2. Blasphemantes ex simplici ebrietate, vel in ira Magna, & ex grauiss. & iustissima causa, maxime si illicò quod se deliquisse nouerint,

62 coram præsentibus † pectus obtunderint, vel alta voce dixerint Domine Miserere peccaui, excusari ab omni abiuratione, lz. non ab omni pœna, nam per actus doloris externos suspitio malæ credulitatis ab eis tollitur, Farin. q. 20. n. 57. de delictis, & pœnis.

§. 13.

Quomodo Confessarius se gerere debeat cũ blasphemio.

63 IN hoc Blasphemiæ reo Confessarius imprimis animaduertere debet † an habuerit errorem in intellectu, nam tunc Blasphemus hęreticalis erit innodatus excõmunicatione Bullę Cęnæ Domini, Homob. de Bonis, de examine Ecclesiastico, tom. p. tract. 7. cap. 5, quęst. 22. vers circa absolutionem, & de Casibus reseruatis, p. 2. casu p. vers. circa absolutionem, Bellocch. de casibus reseruatis, p. 2. q. p. n. 275.

64 Si autem pœnitens dubitet, † an habuerit, cum blasphemauit errorem in intellectu, tunc prudens confessarius, vti de sua iurisditione dubius non debet pœnitentem absoluere, sed eum superiori remittere, Homobon. de examine Ecclesiastico, loco supra cit. vers. & in dubio, nisi in casibus, de quibus Coninch de Sacramento p. 2. de Sacramento Pœnitẽtiæ, disp. 8. dub. 6. per tot.

65 Si vero nullum habuit in intellectu errorem, tunc considerare debet confessarius, an Hæreticalis † Blasphemia sit reseruata

Epis-

Epiſcopo, prout magis communiter ſolet reſeruari, vt conſtat ex Beloch.de caſibus reſeruatis, & alijs, & tunc etiam ipſe, blaſphemum minime poterit abſoluere, niſi habita facultate ab Epiſcopo,vel ab eo delegato,Nec blaſphemia hæreticalis deſinet eſſe reſeruata,ſi pœnitens reſeruationem ignoret, cum ſimus in
66 †delicto prohibito,de iure naturali. & diuino, Homob.de Bonis de examine Eccleſiaſtico, tract. 5. cap 5. q. 34. verſ. Secus vero dicendum, tom p. quia in iſto caſu reſeruatio afficit,etiã ignorantes,ſi tamen pœnitens aliquis
67 ruſticus†ignoraret vim verborum blaſphemię, blaſphemia ab eo prolata non eſſet reſeruata, Belloch. vbi ſupra, n. 268. non exiſtente autem reſeruato crimine blaſphemię ab eo poterit,qui libet confeſſarius abſoluere, vt dixi ſupra, tit. 5. §. 14. n. 82.

68 Secundo loco confeſſarius, debet diligenter † interrogare blaſphemũ de numero blaſphemiarũ,an in Deum. B. M.V. vel Sanctos fuerint prolatę,quia grauiores sũt blaſphemię prolate ĩ Deum,& B M.V.q̃ in Sãctos, an vnico impetu in plures Sanctos blaſphemauerit, vt puta in duodecim Apoſtolos, quo caſu duodecim erunt peccata, de conſuetudine blaſphemandi, an eas protulerit animo ſedato, vel in ira, & an in magnã, vel leui animi Commotione, Belloch. de caſibus reſeruatis, p. 2. q. p. n. 271. verſ. Circa Confeſſionem, Homobonus de Bonis de examine Eccleſiaſtico, d. q. 22. in principio,verſ.de tribus præcipuæ quæret, an habuerit voluntatem iniuriandi Deum expreſſã vel tacitam, & indirectam, & curabit, vt pœnitens explicet qualitatem iniurię, an ſz. ſit iniuria execratoria irriſoria &c. Molfeſ in ſumm. tract. 11. c. 3. n. 31. & 32 Layman. in ſumm. libro 4. tractatu 10 cap. 6. n. 6. & n. 12. vbi videatur.

69 Tertio Monere debet pœnitentem de grauitate† criminis blaſphemię, quę colligi poteſt, ex duobus potiſſimum.

Primo ex ſcripturę Sacrę locis, 4. regum 19 *Cui exprobaſti, & quem blaſphemaſti? contra quem exultaſti vocem tuam, & eleuaſti in excelſum oculos tuos? contra Sanctum Iſrael*, Matte. 12. Scriptus autem blaſphemię non remittitur, quia pauci hoc crimine laborantes ad cor contritum, & Humiliatum perducuntur. vnde D Auguſtinus, in Serm. Domini in Monte, dixit *quod tanta eſt labes huius peccati, quod humilitatem deprecandi ſubire non poteſt*, & Leuitici 24. *Educ Blaſphemum extra caſtra, & ponãt omnes qui audierunt manus ſuper caput*

eius, & lapidet eũ omnis populus.

70 Secundo, Ex diuinis † vltionibus, Nam ob blaſphemiam Senacherib Regis Aſſiriorum, Angelus Domini, percuſsit centum octuaginta quinq; millia hominum, de eius exercitu, vt dicitur Regum, 4. cap. capitulo 19. & Antiochus ob Blaſphemiã plaga Horcibili percuſſus fuit, vt narratur, Secundo, Machab. cap. 15. plures alias vltiones de Blaſphemis à Deo fuiſſe habitas legat vnus quiſq; apud, Lazar. de blaſph. q. 5.

71 Quarto, Circa † ſatisfactionem iniungendam blaſphemo quoniam poſita eſt totaliter in arbitrio Confeſſarij prudentis, Belloch. vbi ſupra, n. 279 Molfeſ. in ſum. tract. 11 cap. 3. nu 39. ita ſegerat Confeſſarius, vt ſem-

72 per pœnitentiam aliquam † preſeruatiuam iniungat, vt V. G. quod ſingulis ſextis ferijs per aliquod tempus confiteantur peccata, vel ieiunet in pane, & acqua. & ſingulis diebus ſpetialiter Deum laudet, Belloch. vbi ſupra, n. 281. & Homob de Bonis, de examine Eccleſiaſtico; vbi ſupra d. q. 22. verſ. Secundo, quod talis blaſphmus, ita tamẽ, vt ſemper prudens confeſſarius euellat occaſionem Blaſphemãdi pœnitenti inhibendo ei Ludũ & ſimiles alias occaſiones, Duard. ad Bullam Cœnæ, libro 2. can. p. q. 22. n 31.

73 Tandem animaduertẽt Confeſſarij, conſuetudinario Blaſphemo, non eſſe † ſtatim dandam abſolutionem, ſed in aliquod tempus differendam, ſecundum cummunem D. D. opinionem, de qua Diana, Reſolut. Moralium, p. p tract. 7 Reſolut. 55. quid quid in contrarium voluerit, Io. Sancius, ab eo allegatus, vt ſic confeſſarij melius de futura emendatione, & præſenti propoſito pœnitentis ſe certificent, alia, quæ de hac materia poſſent dici pro recta adminiſtratione huiuſce Sacramenti pœnitentię Blaſphemo, videnda erũt apud comitulũ, Reſpõſ. Moral, libro 4. cap. 9. in Diſput. de blaſphemia.

TITV-

TITVLVS OCTAVVS.

DE INSORDESCENTE IN EXCOMMVnicatione.

SVMMARIVM

GRauitas Excommunicationis Remissiue, n. 1.

Ad insordescentiam incurrendam requiritur annus completus, etiam in causis fidei, n. 2. & seq.

Annus hic, quando incipiat, n. 5.

Ad Insordescentiam requiritur perseuerantia, cum pertinatia, n. 6.

Requiritur quod excommunicatus habuerit notitiam excõmunicationis, n. 7.

Excõmunicatus qui intra ãnũ instetit pro absolutione non dicitur Insordescens, n. 8.

Super Insordescentia requiritur declaratoria, & cuius Iudicis nu. 9. & seq.

Clericus Insordescens habetur pro confesso, n. 11.

An sit priuatus beneficijs, n. 12.

Insordescens an possit puniri per Laycum, vbi de Validate nonnullarum legum Castellæ, n. 13. & 14.

Insordescens an sit suspectus de Hæresi, n. 15. & seq.

Insordescens in excommunicatione lata ab aliam causam, quam fidei regulariter non habetur pro suspecto, de consuetudine, n. 18.

Insordescens in excommunicatione qualiter sit de hæresi suspectus, n. 19. & seq.

Insordescens in causis fidei, quando habetur pro hæretico, n. 20.

Tortura an in sordescentibus inferatur num. 26.

Praxis procedendi contra Insordescentes ex causa fidei, num. 27. & seq.

Pœnæ Insordescentiũ quæ, n. 35. seq.

Quomodo cum Insordescentibus, se debeat gerere Confessarius, n. 36.

Actus negatini, an sint sufficientes ad faciendam Hæresim mentalem, exteriorem, ita vt subdantur Iudicio Ecclesiæ, n. 37.

PRæmittendum esset hoc loco, quã grauis sit, & formidabilis pœna excõmunicationis, sed quoniam de ea, latiss. tractauit, Diaz. vbi plurima eruditiss. cumulauit in praxi canonica, cap. 18. n. 1. ideo ad eum recurrendum est in hac materia.

§. 1.

De Tempore requisito ad Insordescentiam.

AD Insordescentiam in excommunicationem incurrendã ad minus requiritur annus †& Iz. Pontifex in c. cum bonæ de ætat. & qualit. narrando factum loquatur de sustinentibus excommunicationem per triennium, nihilominus, quod eadem dispositio habeat locum in sustinentibus excommunicationem per annum, ita vt etiam hi dicantur in excommunicatione Insordescere, voluerunt glo. ibi, in verbo, Spoliare, Host. n. 7. Io. Andr. n. 10. Abb. n. 7. Ricciullus de Iure person. extr. Ecclesiæ gremium exist. lib. 4. c. 7. n. 1. Marius Alterius de Censuris, lib. 2. disp. 6 cap p. vers. de secundo dubio, Eminentiss. D. Card Bellar. in suis Notis ad Trident. sess. 25. de Reform. c. 3. in fi. obseruat. vbi quod quanto maior est mora tanto magis grauatur excommunicatus, & pro in dubitato hoc supponunt omnes D.D. infra tot. tit. allegandi.

3 Debet tamen Annus hic esse, & completus, † & continuus, vnde si quis in excommunicatione steterit per sex menses, deinde obtenta absolutione cum reincidenda, post absolutionem steterit in excommunicatione per alios sex menses, talis non poterit dici in excõmunicatione in sordescens, nam in hac materia tempora nõ coniunguntur, Rot. Rom. decis. 196. n. 5. in impressis post secundum, volumen consil. Farin. vbi etiam attestatur, ita fuisse decisum à Sacra Congreg. Concilij, in vna Bonon. Insordescentiæ, Seraph. decis. 1285. n. 5 vbi in spetie reprobatur Decius, in cons. 145. vol. p. qui contrarium tenuerat, latiss. Ricciull. de Iur. person. lib. 4. c. 8. nu. p. & seq. bene Eminentiss. Card. Bellar. in suis Notis ad Tridentinum, sess 25. cap. 3 de reform. n 8. in Addit. & in fi. Obser. attestatur Sacram Congregationem Concilij decidisse, non posse procedi contra eum qui tres annos steterat in excommunicatione lata ab Aud. Cameræ Apostolicæ, tamquam suspectum de hæresi, si

ulis annis in festis Paschalibus ab

bus ab eodem A C. absolutionē obtinuit.

4 Et quod huiusq; dictum est, de anno requisito, & sufficienti ad contrahendam insordescentiam intelligendum est, vt procedat, etiam ad eam contrahendam † in causis fidei, ad quod faciunt not. pulcherime per Host. in summ. de Hæret. §. qualiter deprehenditur, n. 4 vbi dixit, quod licet aliqui canones loquātur de ijs, qui per biennium, & triennium in excommunicatione perseuerant, satis tamen esse si per annum perseuerent, nam canones illi solum narrāt factum, pro vt contigit, nec aliquid circa tempus biennij, vel triennij determinant, ita etiam tradiderūt D.D. infra allegandi cum de suspitione hęresis ex insordescentia oriente agemus, interim tamen legendus est, Sanctarellus de hęresi, cap. 4. n. p. qui plurimos allegat, & n. 6. ibid. vbi quod hic annus in causa fidei, debet esse completus, & continuus quod etiam plurimis alijs relatis, docuit Farin. de hæresi, quæst. 192. num. 36.

5 Dubitari tamen hoc loco potest, quando nam annus hic incipiat, an † à die incursus excommunicationis, an potius à die quo fuit declaratus excommuniatus, in qua re.

Dicendum annum incipere à die, quo quis fuit nominatim excommunicatus denuntiatus, ita Albertinus in Rubr. de Hæret. in 6. q. 13. n. 35. Aloys. Ricc. in praxi Variar. Resol. tō. 3. Resol. 216. & Sanctarellus de hæresi, cap. 4. n. 6. qui alios allegat.

§. 2.

De Pertinatia requisita ad Insordescentiam.

DIximus supra ad insordescentiam requiri adminus annum completum, & non interruptum nunc.

6 Tertio, dicimus requiri perseuerantiam, cum pertinatia Animi, quæ includat contemptum clauium, ita post. D.D. in c. cum bonæ, de ætat. & qualit. decidit, Rot. Rom. decis. 196. n. 2 in impresis post secundum vol. consiliorum, vbi ad hoc allegatur, Signorol. cons. 33. nu. 10. vers. præterea, & Decian cons. 14. n. 9. vol. 3. eadem Rot. decis. 132. p. p. in recent. n. 7 vbi quod ad probandam insordescentiam, nō sufficit probare solam perseuerantiam in excommunicatione per annum, nisi etiam probatur hic Animus cum contemptu clauium, ita etiam Ricciull. de Iure person. extra Ecclesiæ gremiū existentium, lib. 4. cap. 8. nu. 3.

Ex hoc

Ex hoc.

7 Primo Infertur, quod ad incurrendum in hanc insordescentiã requiritur, quod excommunicatus habuerit notitiam † excommunicationis, alias numquam posset dici insordescere, optime Rot. Rom. decis 181. n. 2. & seq. in impress. post secundum volumen, consil Farin. vb etiam ponitur praxis probandi hanc sciẽtiam, Ricciullus, vbi sup. n. 4.

8 Secundo Infertur, quod is qui intra annum instetit † pro absolutione. 12. eam non obtinuerit, non potest dici insordescere in excommunicatione, idem in eo qui fecit diligentias pro obtinenda absolutione, Rot. decis. 202. in impræsis post secundum vol. concil. Farinacij, Ricciullus, vbi supra, n. 5 & seq. Idem quoq; dicendum de eo qui ob impedimentum aliquod non potuit cõparere, Ricc. var. Resol. tom. 3. Resolut. 214 & Ricciullus loco allegato, n. 10. in his n. cessat contemptus, à quo in terminis nostris, quamlibet causam etiã iniustam excusare, decidit Rot. decis. 196. n. 3. vbi alij D.D. allcg. post secundum, vol. cons. idem Farin. q. 192 n. 20 & seq. Ricciull. vbi supra, n 10. & nu. 11. vbi quod ad euitandas has difficultates praxis moleuit, vt cũ agitur contra insordescentem transacto anno, citetur ad se purgandum, iuxta, c cum contumacia, de hęret. in 6. si tamen contra eum agatur, vti de hæresi suspecti, quod etiam decidit, Rot. Rom. apud Seraph. decis. 1285. n. 3. & seq. vbi quod hic processus debet fieri, coram Inquisitoribus hæreticæ prauitatis, & Seraph. vbi supra, sequitur Mariscot. Variar. resolut. lib. 2. c. 35. n. 60. & Ricciullus, ibid., n. 13.

9 Quarto, ad hoc, vt quis vere insordescens dici possit, ita vt ex illa insordescentia agi possit ad iuris effectus ab ea prodeuntes, videtur requiri quod super insordescentia sequatur sententia illius declaratoria, ita Ricciullus d. cap 8 n. 12. qui alios allegat.

10 Hæc tamen declaratoria cum agitur contra aliquem, vti de hęresi suspectum ob dictam insordescentiam debet fieri, vt supra dicebam ab Inquisitore, † vti dixerunt, Seraph Mariscot. & Ricciullus locis supra allegatis.

§. 3.

De non nullis effectibus Insordescentiæ.

PLures enumerantur à D. D. effectus Insordescentię, ego prę-cipuos hoc loco tangam tantum modo.

11 Primo igitur dicunt D. D. clericum, vel Laycum haberi pro † confesso,

confesso, & conuicto de delicto, pro quo fuit excommunicatus, si in excommunicatione insorduerit, ita quod amplius non sit audiendus, nisi vellet innocentiam suam nouis probationibus demonstrare, latiss. Menoch. de Arbitrarijs Iudicum, casu 416. cent. 5 Genuens. in praxi Archiepisc Neapol. in nouis. cap. 26. per tot. Salcedo ad Diaz. in pract. Crim Can. cap. 118. n. 4. qui alios allegat, Ricciullus de Iure person. lib. 4. cap. 7. nu. 4. Marius Alter. de Censur. tom. p. lib. 2. disput. 8. cap. 3 vers. secunda propositio.

12 Ex hoc colligi potest quid sit Dicendum in quæst. illa an Insordescens sit priuatus, †vel priuandus Benefitijs.

Nam si crimen ob quod fuit excommunicatus, sit ex illis, quæ inducunt priuationem ipso iure talis insordescens ipso iure ob insordescentiam erit beneficio priuatus, si delictum sit tale, ob quod delinquens est priuandus non autem ipso Iure priuatus beneficio, tunc ob insordescentiã ẽ benef. priuandus, ita Seraph. decis. 1285 per tot. Ricciullus qui alios latiss allegat, d. c. 7. ferè per tot. Salced. vbi supra, nu. 4. vers. ex qua assertione, Mariscot. lib 2. Variar. c. 35. n. 60. & seq. late Campanil. in diuers. Iuris canonici, Rubr. 11. cap. 15 nu. 30. & 31. & latius omnibus suprà dictis, Marius Alterius de censur. tom. 1. lib. 2. disp. 6. cap. 1. ferè per tot.

13 Secundo, aiunt D. D. Insordescentem posse † puniri per Iudicem Laycum, ex quo in Concilio Triburiensi Antiqui Patres decreuerũt, c. 3. quod, *qui post excommunicationem, non fuerint ad pœnitentiam inclinati per sæculatem principem puniantur, vt quos Dei timor non corrigit, saltem pœna temporalis corripiat.*

14 Hinc colligunt D. D. legem primam, & secundam, tit. 5. lib. 8. Regiarum const Hisp quæ mandat † Iudicibus sęcularibus, vt Laycos in excommunicatione vltra mensem perseuerantes puniant Sanctissimam esse, ita nãq; dixerunt, Salced ad d. cap. 118. Diaz. n. 6. late Guttier. canon. quęst lib. p. c. 12. & Marius Alter. vbi supra, disput 8. cap. 3. Vers. Hinc colligit, vbi alij allegatur, Latiss. Azeued. in d l. p. tit 5. lib. 8. Nouæ Recompilationis, qui in hac materia omnino videatur.

§. 4.

An Insordescens in excommunicateone sit suspectus de hæresi.

Ex hoc.

7 Primo Infertur, quod ad incurrendum in hanc insordescentiã requiritur. quod excommunicatus habuerit notitiam † excommunicationis, alias numquam posset dici insordescere, optime Rot. Rom. decis 181. n. 2. & seq. in impress. post secundum volumen, consil Farin. vb etiam ponitur praxis probandi hanc sciẽtiam, Ricciullus, vbi sup. n. 4.

8 Secundo Infertur, quod is qui intra annum instetit † pro absolutione. 12. eam non obtinuerit, non potest dici insordescere in excommunicatione, idem in eo qui fecit diligentias pro obtinenda absolutione, Rot. decis. 202. in impræsis post secundum vol. concil. Farinacij, Ricciullus, vbi supra, n. 5 & seq. Idem quoq; dicendum de eo qui ob impedimentum aliquod non potuit cõparere, Ricc. var. Resol. tom. 3. Resolut. 214 & Ricciullus loco allegato, n. 10. in his n. cessat contemptus, à quo in terminis nostris, quamlibet causam etiã iniustam excusare, decidit Rot. decis. 196. n. 3. vbi alij D.D. allcg. post secundum, vol. cons. idem Farin. q. 192 n. 20 & seq. Ricciull. vbi supra, n 10. & nu. 21. vbi quod ad euitandas has difficultates praxis moleuit, vt cũ agitur contra insordescentem transacto anno, citetur ad se purgandum, iuxta, c cum contumacia, de hæret. in 6. si tamen contra eum agatur, vti de hæresi suspectũ, quod etiam decidit, Rot. Rom. apud Seraph. decis. 1285. n. 3. & seq. vbi quod hic processus debet fieri, coram Inquisitoribus hæreticæ prauitatis, & Seraph. vbi supra, sequitur Marisc. Variar. resolut. lib. 2. c. 35. n. 60. & Ricciullus, ibid., n. 13.

9 Quarto, ad hoc, vt quis vere insordescens dici possit, ita vt ex illa insordescentia agi possit ad iuris effectus ab ea prodeuntes, videtur requiri quod super insordescentia sequatur sententia illius declaratoria, ita Ricciullus d. cap 8 n. 12. qui alios allegat.

10 Hæc tamen declaratoria cum agitur contra aliquem, vti de hęresi suspectum ob dictam insordescentiam debet fieri, vt supra dicebam ab Inquisitore, † vti dixerunt, Seraph Marisc. & Ricciullus locis supra allegatis.

§. 3.

De non nullis effectibus Insordescentiæ.

PLures enumerantur à D. D. effectus Insordescentię, ego prę-cipuos hoc loco tangam tantum modo.

11 Primo igitur dicunt D. D. clericum, vel Laycum haberi pro † confesso,

confesso, & conuicto de delicto, pro quo fuit excommunicatus, si in excommunicatione insorduerit, ita quod amplius non sit audiendus, nisi vellet innocentiam suam nouis probationibus demonstrare, latiss. Menoch. de Arbitrarijs Iudicum, casu 416. cent. 5 Genuef. in praxi Archiepisc Neapol. in nouis. cap. 26. per tot. Salcedo ad Diaz. in pract. Crim Can. cap. 118. n. 4. qui alios allegat, Ricciullus de Iure person. lib. 4. cap. 7. nu. 4. Marius Alter. de Censur. tom. p. lib. 2. disput. 8. cap. 3 vers. secunda propositio.

12 Ex hoc colligi potest quid sit Dicendum in quæst. illa an Insordescens sit priuatus, †vel priuandus Benefitijs.

Nam si crimen ob quod fuit excommunicatus, sit ex illis, quæ inducunt priuationem ipso iure talis insordescens ipso iure ob insordescentiam erit beneficio priuatus, si delictum sit tale, ob quod delinquens est priuandus non autem ipso Iure priuatus beneficio, tunc ob insordescentiã ẽ benef. priuandus, ita Seraph. decis. 1285 per tot. Ricciullus qui alios latiss allegat, d. c. 7. ferè per tot. Salced. vbi supra, nu. 4. vers. ex qua assertione, Marisc. lib 2. Variar. c. 35. n. 60. & seq. late Campanil. in diuers. Iuris canonici, Rubr. 11. cap. 15 nu. 30. & 31. & latius omnibus suprà dictis, Marius Alterius de censur. tom. 1. lib. 2. disp. 6. cap. 1. ferè per tot.

13 Secundo, aiunt D. D. Insordescentem posse † puniri per Iudicem Laycum, ex quo in Concilio Triburiensi Antiqui Patres decreuerũt, c. 3. quod, *qui post excommunicationem, non fuerint ad pœnitentiam inclinati per sæcularem principem puniantur, vt quos Dei timor non corrigit, saltem pœna temporalis corripiat.*

14 Hinc colligunt D. D. legem primam, & secundam, tit. 5. lib. 8. Regiarum const Hisp quæ mandat † Iudicibus sęcularibus, vt Laycos in excommunicatione vltra mensem perseuerantes puniant Sanctissimam esse, ita nãq; dixerunt, Salced ad d. cap. 118. Diaz. n. 6. late Guttier. canon. quęst lib. p. c. 12. & Marius Alter. vbi supra, disput 8. cap. 3. Vers. Hinc colligit, vbi alij allegatur, Latiss. Azeued. in d l. p. tit 5. lib. 8. Nouæ Recompilationis. qui in hac materia omnino videatur.

§. 4.

An Insordescens in excommunicatione sit suspectus de hæresi.

15 BReuiter, dico Insordescentē in excommunicatione esse de hęresi suspectum, † imo vt infrà quæst. sequenti, dicam tales quodq; reputari deberet vti hæreticos, & tanquam tales condemnari.

Conclusionem hanc probant verba concilij Tridentini, sess. 25. cap. 3 de reformatione, ibi Sed si indurato animo censuris annexus in illis per annum insorduerit, etiam contra eum, vti de Hæresi suspectum procedi possit Quem Concilij locum ad excommunicatos ex quacumq; causa etiam ciuili extendi docuerunt, Salcedo ad Diaz. in pract. Crim. Can. cap. 118 n. 12. Vers. Primo quod non solum.

Et Marius Alterius de Censur. tom. p. lib. 2. disput. 8. cap. 3. vers. Tertia Propositio.

16 Et generaliter quod Quilibet insordescens in excommunicatione, sit de hæresi suspectus † docuerunt Locat. in Iudiciali Inquisit. in verbo excommunicati, n. 2 Eymeric in Directorio, p. 2 q 47 n. 6. & 7 vbi Pegn. com. 72 littera C. Scaccia de Iud lib. 1. cap. 98 n. 36 Genuens. in praxi, cap. 68 n. 8 Zecchius in sum. p. p tit. de Eide, Rubr. de hæreticis, n. 13. Royas sing. 60. n. 2. Azeuedius ad const Regias, tit. 5. lib. 8. l. p. n. 213 Fuschus de Visitat. lib. p. cap. 29. n. 2. Grauat. ad Vestrium, lib. 8. c. vlt. n. 42. Vgolin. de censuris tabul. p. cap. 14 §. 3. n. 3. Simanch. de cath. instit. tit. 27. n. 4. Couar. in cap. Alma Mater, p. p. §. 7. n. 10. vers. Quarto, est considerandum, Guttier. lib. p. canonic. q. cap. 12. n. 20. Farin. de hæresi, q. 192 n. 14 & seq. Campanil. in diuersorio Iuris Canonici, Rubric. 11. cap. 15. n. 31. Zerola, in praxi Episcopal. p. p. verbo Casus, vers. Excommunicati, per annum, P. Zanard. in summ. diuin. præcept. p. p. cap. 5. vers. 18 Dico, Marius Italia ad Bullam Greg. 14. de Immunit. Ecclesiarum, lib. p. cap. 5. §. 6. nu. 7. Sanctarellus de hæresi, cap. 4. dub. 4. concluſ. 4. nu. 4. Aloys. Ricc. Variarum, Resolut. lib. 3. Resolut. 209. Riccinllus de Iure personarum, lib. 4. cap. 8. n. 3. Card. Bellarm. in Notis ad Trid. loco supra alleg. in fi. obseruat. vt alios antiquiores D.D. ab ijs allegatos omittam.

17 Qui etiam omnes D. D. communiter dixerunt ex quacumq, causa insordescentem, † debere ab Inquisitoribus citari ad respondendū de fide & contra omnes posse procedi, dixit Campanil. d. n. 31. cum alijs vbi supra eadem n. contemptus, ratio militat in quocumq; excommunicato in excommunicatione perseuerante, Imo in excommunicato ex

to, ex causa ciuili millitat maior contemptus clauium, cum hęc minus illum debeat retardare ad comparendum coram iudice, quam causa Criminalis in qua agitur de pœna corporali, vti cõsiderarunt, Salcedo ad Diaz. d. c. 118. n. 12, vers. Primo quod non solum, & Ricciullus vbi supra, cap. 7. n. 18. vers. Quinimo maior.

18 Verum quid quid sit de iure certe de consuetudine, contra insordescentes in excommunicatione lata ob aliam causam quam Hæresis Sanctum Officium non solet procedere, ita Pegn. d. com. 72. vers. ex recepta, Scacc. de indit. lib. 1. cap. 98 n. 36 vbi quod ipse nunquam Vidit, neq; audiuit contra taliter excommunicatos, & Insordescentes procedi, vti suspectos de hęresi. Lelius Zechius in summ. p. p. Rubr. de Fide, cap. 11. de hæresi, n. 13. vers. Hi si per annum, vbi quod ex cõsuetudine Officium Inquisit. contra hos nõ procedit, Iacob. Graf. in summ. decis. p. p. lib. 4. cap. 14. n. 4. vers. Ex recepta tamen consuetudine, Lazzar. de Monitorijs, sect. 4. q. 8. nu. 20. & 21. vbi quod Eminentiss Card. Arrigonius litteras dedit Vic. Episcopi Placent. de ordine Sacræ Congregationis, sub die 30. Settembris 1606. quibus eidẽ Vic. mandauit nõ esse procedendum sub nomine Sancti Officij Inquisitionis, contra aliquem ob insordescentiam ex eo quod non paruit execut. & censuris, Rotæ Romanę, & similium, sed tantum super insordescentia proueniente, ex inobedientia excommunicationis, & censurarũ impositarum ab ipso Sanctæ Inquisitionis Officio, Borg. decis. 33. p. 2. n. 61. in fi. vbi quod, ita Episcopo Ferrar. fuit de anno 1585 rescriptum pro vt ipsi, dixit P. Inquisit. Papię, vir valde doctus, & Pius.

Et ita etiam Sacra Congreg. de anno 1627. rescripsit Reueren. P. Inquisitore nostro Cremonę, ne contra hosce insordescentes procederet, nisi prius consulto supremo Vrbis Romanæ Inquisitionis Senatu in omnibus casibus particularibus, Belloch. de casibus reseruat. p. 2. q. 4 n. 226. In aliquibus tamen casibus stante maxima contumacia, scio in Tribunalibus aliquibus Sancti Officij Inquisitos fuisse hosce insordescentes, consulto tamen prius supremo Vrbis Tribunali, vt mihi à viris fide dignis relatum fuit.

§. 5.
An Hæc suspitito sit levis vehemens, vel violenta.

19 DIco Primo, si quis suspectus de hęresi. † & hac de causa vocatus ab Inquisitoribus iuditium subterfugens, comparere noluerit, & idcirco ob contumaciam declaretur excommunicatus, in eaq; contumatia, & excommunicatione contumax per annum remaneat, tunc per Sententiam pronunciari potest Hæreticus, & vti talis puniri, concluſ. hanc ad litterā probat text. in c. cum contumatia de hæret. in 6.

Vbi glo. in verbo vehementem notat quod vbi suspitio hæresis est contra aliquem, si citatus sit contumax, suspitio incipit esse vehemens, si vero talis contumax excommunicatus in excommunicatione perseueret per annum, præsumptio quæ erat vehemens trāsit in violentam, quæ est sufficiens ad condemnationē.

Probatur etiam conclusio nostra ex cap. excommunicamus il p. de hęreticis in 6. vbi Hostiens. n. 2. & seq. ait ex hac perseuerantia in excommunicatione oriri præsumptionem Iuris, & de iure, per quam hæresis crimen sufficienter probatur quod etiā notarunt, Butr us, ibi n. 7. & 12. Anania. n. 6. Anchar. n. 4. & Io. Andr. n. 3.

Et ita late docuerunt, Pegn. 3. p. director. comm. 49. vers quod si is, Scacc de Iud cap. 98. n. 36. latiss. alios allegans, Farin. de hæresi, q. 192. n 14 & seq Marius Alterius de censuris, tom. p. lib. 2. disput 8. cap. 3. vers. quarta propositio, Sanctarellus de hæresi, cap. 4. dub. 5. concl. p. & 2 vbi plurimos allegat, & alij omnes supra allegati, in proxima quęst. precedenti.

20 Quinimo talis ob hęresis crimen, vel illius suspitionem excommunicatus, & in excommunicatione per annum perseuerans, ipso iure absq; alia sententia habendus est pro hæretico, † prout deciditur in auth. Guazzaros. Cod de hæret. quam ab Ecclesia fuisse approbatam, post Hostiens. Abb. Socin. Butr. Io. Andr. Anchar. & Anan. quos allegat probauit, Sanctarellus, d. c. 4 n. 2. vbi tamen quod requiritur declaratoria, sent. secundū Scacc. d cap, 98. n. 10 & Pegn. p. 3 in 13. modo terminandi processum.

21 Vt tamen talis vt Hæreticus possit condemnari, debet omnino citari, vt se purget † à suspitione quod sit hæreticus ex eo quod

quod per annum in excommunicatione insorduit, vti supra dixi cum de pertinatia ad Insordescentiam necessaria, & docuerunt vltra ibi allegatos, Salced. ad diaz. d. c. 118. Sãctar. d. n. 2. Farin. d. q. 192. n. 27. qui alios alleg.

22 Quamuis tamen talis insordescens puniendus sit, vt Hęreticus attamen vere †non est hæreticus vti probauit latiss. Farin. vbi supra, n. 19. ratio est quia iura dicunt talem condemnandũ veluti hęreticum dictio autem veluti non identitatem, sed similitudinem importat, Pegn. p. 3. cõ. 49. sub littera A.

23 Tandem aduertendum, quod si talis excommunicatus, elapso iam Anno compareat † velitq; probare suam innocentiam, ante quam sit declaratus Hæreticus admitti debet ab iudicium, vti docuerunt, Scacc. de Iud. lib. 1. cap. 28. n 95. Pegn. 3. p. comm. 174. Sanctarellus, vbi supra, nu. 3. Salced ad dictum c. 118 Diaz. n. 12. vers. Imo, & quod Marius Alter de Censur. tom. 1. lib. 2. disput. 8. cap. 3 vers. Quod si etiam anno elapso.

24 Quinimo talem excommunicatum audiendum esse, si compareat etiam postquam fuit Hæreticus declaratus, & eius statua combusta dixerunt, Pegna. 3. p. comm 46 vers. Adueniente autem, & vers. Postremo illud, Cartar. de Execut. sent. c. 1. n 278. & 280. Sanctarell. qui alios allegat, n. 3. in fi.

25 Dico Secundo, Insordescens † in excommunicatione lata ob aliam causam, quam hæresis, est suspectus de hæresi leuiter, ita Couar. in c. Alma Mater, p. p. §. 7 Simanch. de cath. instit tit 27. n. 4. Eymeric in Direct. p. 2 q. 47. vbi Pegna, Salced. ad Diaz. d c. 118. n. 12. vers. Tertio quod licet, Marius Alter. de cens tom. p. lib 2. disp. 8. cap. 3. vers. circa hoc decretum, Genuens in praxi Archiep. cap. 68. n. 8. Farin. qui alios latiss. allegat de hęresi, q 192 n. 23. & alij alleg. per Sanctarell. de hæresi, cap. 4. num. 4.

Hanc tamen leuem suspitionẽ sufficere ad abiurationem de leui, vel canonicam purgationem indicendam, quam si subire, quis noluerit, tamquam hæreticus condẽnari poterit, voluit Farin. d. q. 192. n. 16. Salced. ad Diaz. d. cap. 118. n. 12. vers. Quarto, quod licet, Sanctarellus de hæresi, cap. 4 n. 5. vbi alios allegat D.D.

Hęc tamen conclusio procedit de iure nam secus est de consuetudine, vt supra diximus n. 18.

§. 6.

De Tortura, & Abiuratione Insordescentibus huiusmodi danda.

28 INsordescens in Excommunitione lata ob aliam causam, quam hęresim, in casibus in quibus contra insordescentem sit procedendum, cum sit tantummodo suspectus de hæresi de leui, nõ debet torqueri super intẽtione, nisi vt supra dixi, & probaui in tit. de Blasphemis, sed tantummodo abiurare debet de leui, & dimittitur cum pœnit. salutaribus, voluit dix, Genuens. in Praxi Archiepiscopali Neapol. c 68. n. 8. vbi punctualiter dixit Quãdo reperitur, quis suspectus leuiter, nempe si per annum in excommunicatione perseuerauit, non in causis Sanctæ fidei, sed in alijs casibus positis per Eymericum, p. 2. q. 46. & tunc taliter suspecto, solet imponi pœnitentia salutaris, & abiuratio de leui.

27 Quo vero ad insordescentes † in excõmunicatione lata bo causam hæresis, de quibus dixi supra, quæst. proxima, in p concl. Si talis insordescens sponte cõparet, post annum Insordescentiæ, antequam sit declaratus hæreticus, & docet de impedimento ob quod non potuit compare re, vt quia fuit apud Hostes &c. tunc nulla habenda est ratio insordescentiæ, sed audiendus est, ex integro, ac si in termino com paruisset, ita Pegn. ad Direct. p. 3. comm. 49. vers. tandem addo, Farin. de hæresi, q. 192. n. 22. Scacc. de iud. cap. 98. n. 27. Card. Bellarm. in suis notis, ad Trident. d. sess. 25. de reform. c. 3. n. 12. in fi. Additionis.

28 Si vero de legitimo impedimento non docet, sed tamen probat suam innocentiam, circa hæresim, ob cuius suspitionem erat citatus, lz. sit absoluendus ab illa hæresi, tamen ob suspitionem contemptus Clauium Ecclesiæ, vehementem, præuia tortura super intentione cogendus erit ad abiurandum de vehementi, hoc colligitur, tum ex dictis supra proxima quæst. tum ex allegatis per Scacc, vbi sup. n. 29. vers. Si docet tantum, Simanch de cath. instit. tit. 27. n. 4. & 5. Negari tamen non potest, quin aliquando suspitio illa ob insordescentiam possit esse leuis, quod prudẽtis iudicis arbitrio rectissime relinquitur.

29 Si autem comparet, † & non docet de innocentia nec de legitimo impedimento, tunc cum eo agendum est, vti vehementer de vtraq; hæresi suspecto, sz. de ea

de qua

de qua prius erat citatus, & ea, qua per insordescentiam redditus fuit suspectus, & sic tortus super Intentione cogetur abiurare de vehementi, Scacc. vbi supra, n. 28 Zanard. in summ. diuin. præcept. tom. p. cap. de fide 5. vers. Primus post annum, atq; hæc si comparet Insordescens antequam sit declaratus Hæreticus, nam.

30 Si comparet post quam † hęreticus est declaratus, quo casu etiam ipsum comparere posse, & admittendum supra dixi, & latiss. probauit alijs relatis. Farin. de hęresi, q. 185 n. 106 tunc.

31 Si minuit, & pœnitus non tollit suspitiones † contra ipsum militantes indicenda est illi abiuratio, vel de leui, vel vehementi, pro gradu suspitionis, & etiam tortura super intentione, si suspitio, sit vehemens, vel etiam leuis, sed in eo genere grauissima ita Scacc. d. cap. 98 n. 31.

Si vero innocentiam vel impedimentum probat, tunc idem dicendum est, ac dixi supra de comparente ante factam declarationem.

32 Si vero nihil probat † si impœnitens est, vel relapsus clarum est, quod relinquendus est curię sęculari, vt dixit, Farin. de hęresi, quęst. 185. n. 103.

33 Si vero sit pœnitens dubium ē, quomodo debeat abiurare † an de formali, an de vehementi.

Scacc. a, vbi supra, n. 32. vers. Contrarium tamen cēseo, voluit Hunc debere abiurare tantum de vehementi.

Contrarium tamen, quod imo debeat abiurare de formali, videtur fuisse de mente, Bursat. cons. 7 n. 19 33. & seq. vol. p. & Farin. d. q. 185: n. 103 sed de hac, quæst. dicam in tit. de contumacibus, p 2. huius operis.

34 Quæ dicta sunt de reo Insordescente † sponte comparente habent locum, etiam in eo qui fuit captus à curia. Verum tamen coniecturę magis vrgent captū, quam sponte comparētē, Scacc. vbi supra, n. 33.

§. 7.

De Pœnis huiusmodi Insordescentibus imponendis.

35 PRo modo, & qualitate suspitionis pœnę etiam huiusmodi Insordescentibus sunt imponendæ, nam leuiter suspectus dimititur cum solis pœnitentijs salutaribus, vt supra vidimus ex Genuens. quęst. proxima.

Si vero sit suspectus vehementer poterit condemnari grauioribus pœnis, & in spetie pecuniarijs, vti attestatur, Simanch. de cath.

de cath. instit. tit 27. nu. 5. & Scacc. de Iud. cap. 98. n. 29. & in his plurimum potest Iudicis arbitrium teste, Meuoch. de Arbitr. Iud. casu 416 per tot. Ita tamen vt semper de More huiusce Sacrosancti Tribunalis, salutares pœnitentię iniungantur.

§. 8.

Quomodo Confessarij se gerere debeãt cum Insordescentibu.

35 IN hac materia imprimis † confessarius debet diligenter, animaduertere an insordescens inexcommuicatione catholice sentiat de clauibus Ecclesiæ, Nam si non recte sentit, vtiq; habendus est, non solum pro hæretico mentali sed etiam pro hæretico externo, excommunicato excommunicatione Bullæ Cœnę Domini.

Quamuis .n. vt hæresis dicatur externa requiratur signum extrinsecum manifestatiuum hæresis, vt vidimus tit primo, & in casu noſo, nõ videat addesse nisi omissio petitionis absolutionis negligentia, & actus negatiuus.

37 Attamen insordescentia in excommunicatione cum consistat in perseuerantia ea non dicitur consistere in sola negatione, & actu negatiuo, & si etiam in solo † actu negatiuo consisteret, adhuc etiam hij actus à D.D. nostris habentur pro sufficientibus ad efficiendum, quod hæresis nõ talis transeat in externam, & subiaceat iuditio Ecclesiæ. ita Sanch. in summ. libro 2. cap. 8. nu. 16 & post eum Filiuc. quæst Moral tom 2. tract. 2. cap 6 nu. 191. Layman. in summ. libro 2. tractatu 1 cap. 14. n. 4 vbi bene declarat, quando pura omissio sit sufficiens signum externũ hæresis

Et in hoc casu non sufficit absolutio ab excommunicatione, in qua Insorduit, sed vlterius absolvẽdus est ab excommunicatione Bullę Cęnę, lata in hæreticos.

Vbi vero insordescens in intellectu errorem non habuerit, interrogandus erit de causa Insordescentiæ, an dicto tempore claues Ecclesiæ vere contempserit, pro vt de iure præsumitur, Ricciull. de iure person. extra Ecclesiæ gremium existentium, lib 4. cap. 7. n. 17.

Mox (sublata tamen semper cẽsura à Iudice qui eam tulit, vel ab illius Delegato) monebit cõfessarius pœnitentem, quam timenda sit excommunicatio, cum per eam fidelis à Corpore Christi separetur, c. nihil. 11. quæst. 3. & de familia Christi transeat in familiam Diaboli, cuius sit

Vilissimus

Vilissimus seruus, cap. audi, 11. quæst. 3. & ob id communiter dicitur, quod excommunicatus relinquitur Diabolo, vt ouis Lupo, latiss. Azeued multa cumulans ad leges Nouæ, Recompil. lib. 8, tit 5. De los Descomulgados, lege p. n. 43. & pluribus sequentibus.

Tandem satisfactionem pœnitenti iniunget congruam, qualitati, & circunstantijs insordescentiæ prędictę.

TITVLVS NONVS.

DE OBLIGATIONE DENVNCIANDI

SVMMARIVM

HAeretici sunt denunciandi Inquisitoribus sub pœna excommunicationis, & peccati mortalis, n. 1.

Locus insignis Deuteron. n. 2 & seq.

Suspecti de hæresi sũt denũciãdi, n. 5.

Leuiter suspectus an sit denunciandus, n 7. & seq.

Filius patrem hæreticũ, & Maritus vxorẽ denuneiare tenẽtur, n. 9. seq.

Filius denuncians patrem Hæreticum euitat pœnas, n. 11. seq.

Pater suspectus de hæresi est denunciandus, n. 12. seq.

Patres Malefici sunt denunciandi, num. 14.

Vxor, si vir sit terribilis excusatur à denunciatione, n. 15.

Hæretici occulti, etiam omissa correctione fraterna sunt denunciandi vbi quid de suspectis de hæresi, & in spetie de blasphemis fortil. & confess. sollicit. & reprobatur opinio Eaqundez, & aliorum, & aliqua ponuntur pro validitate constitutionis, Soc. Iesù, de Aperiendis defectibus singulorum Rectori, vti Primi omissa correctione fraterna, n. 16 & seq.

Confessarius non tenetur denunciare hæreticum, nisi hæreticus ad eum accederet animo eum perueriendi, n. 19. seq.

Quod eumq; aliud secretum non excusat à denunciatione, n 22.

An hæreticus emendatus sit denunciandus, n. 23.

Non denunciantes vi ædictrum incurrunt excommunicationem ipso facto, n. 25.

Omnes subsunt Inquisitoribus, n. 26.

Denunciationes sunt faciende in scriptis, n. 27.

Edictum Inquisitorum comprehendit etiam Reges, n. 28.

Et num comprehendat. Officiales Papæ, num. 29.
An vi edicti quis teneatur denunciare se ipsum, n. 30. seq.
Qui à persona fide digna audiuit nũ teneatur denunciare, n. 31.
Mulier, quæ habet nomen Maleficæ an sit denunciãda, n. 32.
An hoc edictum sit perpetuum, & obliget cum periculo vitæ, vel famæ, & quomodo se gerere debeant in denunciatione Monialis, & virgo honesta, & quid cessante præsumptione edicti, n. 34.
Non denunciantes cum teneantur an sint suspecti de hæresi, & quali suspitione, n. 35. sequentibus.
Metus cadens in constantem virum excusat non denunciantem, n. 39.
Etiam filius, & Vxor in casibus, in quibus tenentur denunciare, si non denunciant sunt suspecti de hæresi, num. 40.
Quomodo se gerere debeat cõfessarius cum obligato ad denunciandum, num. 41.
An pœnitẽs possit absolui ante factam denunciattionẽ cum solo proposito denunciandi, n. 42.
In quibus casibus edicta Inquisitorũ obligent, remissiue, n. 43.

§. 1.

An Hæretici sint Denũciandi.

1 HAereticos non occultandos, sed fidei Iudicibus denunciandos omnes vno ore dixerunt, quos longa serie allegant Farin. de hæresi, quæst. 197. n. 35 & Sanctarellus in eodem tractatu, cap. 9. dub. vnico n. 2. & ad hoc.

2 Pulcherimus est scripturę Sacrę locus Deuteron. cap. 13. vers. 6. vbi dicitur, *Si tibi persuadere voluerit frater tuus, vel filius, vel Vxor, vel Amicus clam dicẽs, Eamus, & seruiamus dijs alienis, nõ aquiescas ei nec audias, aut parcat ei oculus, tuus vt miserearis, & occultes eum, sed statim interficies, sit primum manus tua super eum, & postea omnis populus mittat manum*, ex quo textu colligitur talem accusandum, vt postea interficitur, & lz. videatur loqui tantummodo de Apostasia à fide, & Idolatria, attamen intelligendus est etiam de hæreticis, quoniam vt notauit Simãch. tit. 19. cath. inst. n. 5. & Sanctarellus, d. c. 9. n. 1. Sanctus Hieron. August. & alij patres hęreses & aliena ab Ecclesia dogmata, vocant deos alienos.

3 Et Sane cum Hæresis Crimen † ad perniciem tendat reipublicę, & naturali

& naturali ratione quælibet persona, cum sit pars reipublicæ teneatur vti pars, toti Reipublicæ succurere, ex hoc eodem naturalis rationis fonte orietur obligatio denunciandi, vti post, D. Tho Salon. Bann. Arragon. Sot. & alios quos allegat, peregregie docuit Genuens. in Praxi Archiepiscopali Neapolit. cap. 18. n. p.

4 Tenetur autem quilibet, & sub pœna peccati mortalis, & & excommunicationis, vti habetur in Bulla Gregorij 9. Incipiente excommunicamus, Innocentij 4. incipiente Nouerit, & Nicolai 3 incipiente Nouerit, quæ habentur in fine Directorij, inter litteras Apostolicas pro Sancto Officio, de qua excommunicatione infra cum de ædicto nostri Reuerendissimi Patris Inquisit. in hac materia ædito.

§. 2.

An suspecti de Hæresi sint denunciandi.

5 ETiam suspectos de hæresi esse† denunciandos, tradidere communiter D. D. Farin. vbi supra, q. 197. nu. 35. Martinus Delrius disquisit. magicarum, lib. 5. sect. 4. vers. 6. tenetur, vbi de obligatione denunciandi sortilegos, Lælius Zechius in summa, in tract. de fide, Rubr. de hæresi, cap. 11. n. 12. vbi de obligatione denunciandi fautores hæreticorum, retinentes libros prohibitos sortilegos, & proferentes propositiones hæreticas, & scandalosas, † quod 6 in vers. Ampliatur etiam, extendit ad proferentes dictas propositiones loco, quoniam vt ait ipse Ecclesia non iudicat de occultis, cap erubescant, dist 32. quod etiam voluit, Farin. vbi supra, vers. Adde, Sanch. ad præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 32. n. vlt. & Lazar. de blasph. q. 12. ferè p tot. vbi loquũtur de obligatione denunciandi Blasphemos hæreticales, Genuens. in praxi, d. c. 18. nu. 10. Et de hoc dubitari non potest stãtibus ædictis Inquisitorũ, in hac materia de ordine supremi Tribunalis publicatis.

7 Dubium tantummodo hoc loco oriri potest, num †etiam leuiter suspecti de hæresi, puta semel in ira tantum, vel bis blasphemantes sint Inquisitoribus, de necessitate denunciandi, in qua re.

Genuens. in Praxi, d. cap. 18. n. 10. dixit Veritatem esse in hac difficultate, quod soli suspecti de hæresi vehementer, vel violenter tantummodo sunt denunciandi, non autem suspecti etiã leuiter, & Genuens. loco cit. sequitur Lazar. de Blasph. q. 12. n. 32. & eandem opinionem tene-

re vid. Alphonſ. à Caſtro de iuſta hæret. punit. lib. 2. cap. 25. circa finem, & Sanctarellus de hæreſi, cap. 9 dub. vnico. n. 16. Verſ. 4 nō tenetur quis, vbi ad hoc allegat, Nauarum. conſ. 3. de hæreticis,

Verum, quid quid ſit de horum D D traditione. Contrariū omnino tenendum eſt ſtantibus ædi

8 ctis Inquiſitorum, †quæ loquuntur generaliter, & ſine diſtinctione de ſuſpectis de hæreſi, vnde etiam videtur generaliter, & ſine diſtinctione intelligenda, maxime cum ſuſpitio leuis, in hoc crimine habeatur pro legitima, ad effectum ſaltem cogendi taliter ſuſpectum, ad abiurandum de leui, iuxta tex in c accuſatus in prīo de hæret. in 6. & ita practicatur quotidie in S. Officio, à qua praxi certe nefas eſſet recedere.

§. 3.

An Filius Patrem, & Vxor Maritum, denūtiare teneātur.

9 IN hac difficillima quęſtione, Abulenſ. in caput 13. Deuteron. quæſt. 3. Simanch. de cath. inſtit. tit. 39. n. 37. & ſeq. & in tract. de Patre hæretico, n. 14. & ſeq. tenent nullo modo † teneri filium ad denunciandum Patrem hęreticum, quod ob rationis ſimilitudinem dicerent eē de Vxore reſpectu viri, cum ſint vna Caro, & hanc eandem ſententiam tenuiſſe videtur, Genuenſ. in praxi Archiepiſcopali Neapol. cap. 18 n. 9. & Gutier. canon q lib. 1. c. 11. n. 57.

10 Verum in contrarium eſt † cōmuniſſima D D. ſententia, teneri sz. filium, & vxorem, ad denunciandum Patrem hęreticum, vel virum hæreticum, ita docuerunt Pegna. ad Director. ſub littera B com. 15 p. 2. Ludouicus à Paramo, de orig. Sancti Officij libro 3 quaſt 8 nu. 83. Farin. de hęreſi, quęſt. 197 nu. 40. vbi quod hęc opinio ſine dubio eſt verior, Suar. de fide, diſput 20. ſect. 4. n. 21. Lelius Zechius de caſibus reſeruatis, caſu 2. nu. 2. verſ. 2. ampliatur, Sanctarell de hæreſi. cap. 9. nu. 14. vbi omnes alij D.D. antiquiores allegantur Diana, reſol. moral. p. p. tract. 4. reſol. 4.

Colligitur hęc cōcluſio ex loco illo Deuteron. c. 13. de quo in prima quęſtione, & ex eo quod obedire nos oportet, magis Deo quam hominibus.

Et ſi dicatur ex hac denunciatione grauiſsimum infamiæ damnum filijs parari, ob pœnas in filios hæreticorum latas à Sacris Canonibus de quibus dixi in tit. de pœnis hæreticorum.

11 Reſ-

11 Respondendum est filium Patrem † hæreticum deferentem, euitare omnes pœnas filijs Hæreticorum inflictas, vti docuere Pegna d. com. 15 & Sanctarell. vbi supra, n. 15. qui alios allegat, quibus adde, Suarez. de fide, Disput 20. sect. 4 n. 22.

Et Sane si hęc obligatio denunciandi arctat filium, & Vxorem patet quid sit dicendum de alijs coniunctis, vti de fratre &c.

12 An autem quæ dicta sunt de Patre hęretico habeãt locum in Patre, vel Marito suspectis † de hęresi dubitari potest in qua re.

Aliqui viri docti tenuerunt ea non militare in Patre, & Marito de hęresi susp. ctis, ac proinde eos a filio, vel vxore minime esse denunciandos, Mouentur ex p l cherima traditione Abbatis, c. inter sollicitudines de purg. can. n. 6. quę etiam cõmuniter aprobata est a D. D. prout atteſtantur, Ricciullus de Iure person extra Eccle. gremium exist. lib. 5. cap. 19. n. 27. & Sanctarellus de hæresi, c. 33. n. 6 traditio autem est quod statutum, & dispositio loquens de hęreticis non habet locum in suspectis de hæresi, at D.D. loquentes de filio, & Vxore obligatis ad denunciãdum, loquuntur de Patre, & Viro hæreticis, igitur illorum traditio nõ debet extendi ad eosdem tantum de hæresi suspectos.

13 Et Quamuis hæc opinio sit satis probabilis, & summa æquitate nitatur, Attamen contrariã opinionem † veriorem esse arbitror, tum quia eadem militat ratio in hęreticis ac in suspectis de hæresi, tum quia æ dictum nostrum, loquitur de suspectis de Hæresi denunciandis, & dum loquitur de personis obligatis ad denunciandum, loquitur per verba generalissima. *Comandiamo à tutte, & ciascuna persona &c. di qualunque conditione &c.* igitur generaliter est intelligendũ, vt comprehendat etiam filium, & Vxorem, ita in terminis similis ædicti Inquisitoris Brixiensis quod ob illa verba generalia cõprehendat etiã Patrem, & quamlibet aliam personam coniunctam, docuit Zechius de Casibus reseruat. caju 2 n. 2. vers. Ampliatur 2.

Et in terminis nostris, Lazarius de Blasphemia, quæst. 12. n. 57 sequutus Comitul. q. moral. lib 4. quæst. 8. dixit filium cogi posse ob ædicti Inquisitoris Papiensis generalitatem ad denunciandum Patrem blasphemum, & tamen blasphemus non est hęreticus, sed de hęresi suspectus, ad summum vehemẽter, & Lazar. sequitur Diana, post hęc scripta visus d tract. 4. resol. 6.

14 Petrus Binsfeld. de Confes. male-

fic.

lefic. Membro 2. post principiū §. pro parte negatiua dixit Parentes teneri denunciare filios maleficos, & è contra, & tamem malefici sunt tātūmodo suspecti de hæresi, & de filia quod Matrē maleficam teneatur denunciare voluerunt, Lazar, & Comitulus vbi supra, & latius, de eadē filia quod Matrē Venefică teneatur denūtiare, Homob. de Bonis noster Cremonensis Disquisitionū moralium, tomo p. tract. 7. de p. pręcepto decalogi, cap. 3. quæst. 16. ferè per totum.

15 Pegna ad director. p. 2 comm. 78. vers. at non videtur, Vbi putat vxorem † excusandam, si nō denunciat maritum suum, ex eo quod comedat carnes in diebus prohibitis si eius maritus sit terribilis, & sic vt ipse ait ratione timoris igitur signum est quod secluso timore teneretur denuntiare, ex sententia huius doctissimi viri, Marius Altet. de Censuris, tom. 1. lib. 5. disp. 2. cap. 5. vers. Prętera.

Et ex his pz. responsio ad rationem in contrarium, nam, & militat eadem ratio, in Hęreticis, & suspectis de hęresi, & D D in hac materia loquūtur de vtrisq; promiscue.

§. 4.

An denunciationem debeat præcedere fraterna correctio.

OMissis plurimis quę circa hanc Quęstionē videri possunt apud Sanctarellum de hęresi, cap. 9. dub. 5. n. 5. & Suar. de fide disp. 20. sect. 4. n. 11. qui fusissime q. Hanc examinant.

16 Dicendum est hęreticos, etiam occultos † statim denunciandos esse, omissa omnino correctione fraterna, infra. n. videb. quod sē tiendum de suspectis de Hæresi, conclus. hanc tenent plurimi D. D antiqui quos latiss. allegat, & seq. Farin. de hęresi, quęst. 197. n. 39 Suar. & Sanctarellus, vbi supra, numquam. n. sperandum est, eū qui ausus est se opponere Ecclesię vniuersali corrigendum esse per meam monitionem, latiss. etiam Pegna, p. 2. ad director. comm. 18 per tot. qui quamuis dicat pręmittendam correctionem fraternam cum eo qui protulit blasphemiam, vel verba hęreticalia, si mihi nō constet hunc esse hæreticum, attamen subiungit id intelligendum esse sectusis ędictis Inquisitorum vigore quorum coguntur pręcisè fideles ad denuntiandum, latiss.

San-

Sanctarellns vbi ſupra, n. 8. & præcedentibus vbi reſp. ad plures obiectiones, quę contra concluſionem fieri poſſent.

17 Sed quoniam in concluſione dixi etiam occultos, dubitari poteſt num ſi ego ſolus ſciam † Petrum eſſe Hęreticum, nec aliter eius Hęreſim probare poſſim, tenear illum denuntiare Iudicibus fidei, ī qua difficultate quid quid dixerit Io. Andr in c. nouit de Iuditijs.

18 Dicendū eſt talem eſſe vtiq; denunciadum, ratio eſt quia quāuis delictum probari nequeat, † ſuperior vigilabit, & poteſt eſſe quod cōtra prędict. perſonas adſīt alię denūciationes ex quibus fortaſſe de facili poſſit deueniri ad torturā, & ad alia iuris remedia, Ita Genuēſ. inpraxi Arciep. Neapol. cap. 18. n. 5. Sāctarel. vbi ſupra, n 2 Suar. de fide diſput. 20 ſect. 4. Lęlius Zecchius, d. caſu 2. n. 2 verſ. ampliatur prædicta concluſio, Lazar. de Blaſph. q. 12. n. 54. & alię plurimi quos allegat, & ſeq. Farin. de hęreſi, dicta q. 197. n. 36. Scacc. de Iud lib. 1. c. 56 n. 4. alios infra retuli, n. 31.

Atq; hęc quo ad hęreticos procedunt de plano. Difficultas eſt, num idem dicendum ſit de ſuſpectis de hæreſi.

In qua re Dicendum eſt quod ſtantibus Aedictis Inquiſitorum etiam ſuſpecti de hęreſi denunciandi ſunt omiſſa correctione fraterna, ita īblaſphemis, Pegna p. 2. in Director. cōm. 18. in Confeſſarijs ſollicitantibus, Rodericus à Chuna de Confeſs. ſollicitantibus, quęſt. 18. n. 11. vbi Freitas in addit poſt Henriquez in ſum. lib. 6. cap. 17. n. 4. ſub littera E. & Ludouic. à Paramo, de orig. S. Induiſitionis, lib. 3. cap. 10. n. 4. & In ſortilegis, Martin del Rio, diſquiſit. Magic libro 5. ſect. 4. n. 6 optime Turrianus in ſuis ſelectis diſputationibus, p p. diſp 30. in cēſura. Propoſitionum Centuria 2. dub. 24. vbi quod contraria opinio in praxi nullo modo eſt admittenda, bene freitas videndus ad Roderic. de confeſſ. ſollicit. d. q. 18. n. 30. & pluribus ſequentibus, vbi voluit non eſſe prętermittendam correctionem fraternā in confeſſ. ſollicit. licet probabiliter, poſſet quis arbitrari eum ex dicta correctione emendandum quid quid in contrarium voluerit, Sonſa in Afforiſm. Inq. lib. 1. c. 34 n. 57.

Probatur qā ad ſunt ędicta Inquitorū, id expreſſe pręcipiētia fundata in communi omnium doctrina, quod correctio fraterna, in delictis tendentibus particulariter contra bonum commune, debet omitti, Molfeſ. in ſum. tract. 1. cap. 17. n. 14. Roder. d. q. 18. n. 12. qui alios allegant

legant. At delicta ex quibus oritur hæresis suspitio particulariter contra bonũ cõmune tendũt.

Secundo, Quia non debet audiens aliquem Blasph. Iudicare ipse, quod cum illa Blasph. non sit coniuncta Hęresis, quia potest esse q̃ talis Blasphemans sit de alijs blasph. denunciatus, ac de alijs etiam Criminibus ex quibus vehemens, vel violenta hæresis oriatur præsũptio, vnde Iudicium hoc relinquendum est Inquisitoribus, & taliter audiẽs omnino denuntiare debet.

Tertio, Quia duplex est denunciatio alia Euangelicá, alia Iuditialis, ante Euangelicam, quæ fit ad emendationẽ fratris præmittenda est correctio, non autem ante iudicialem, quæ tendit ad punitionem, & exemplum aliorum, denunciatio autem in ædictis præcepta est Iudicialis, ita arguit. & bene Diana resol. moral. p. p. tract. 4. resol. 3.

Quarto, in spetie de confessario sollicitante sic arguo, si summus Pontifex, voluit fœminam complicem, quę sz. sollicitanti confessario consensit teneri omnino huiulmodi confessarium denunciare, multo magis voluit summus pontifex eam obligare ad denunciandum prętermissa correctione fraterna.

Neq; hoc loco in contrarium adduci possunt, quę solent in medium afferri contra Regulã Reuerendorum P P Societatis Iesũ, quæ, ad maiorem humilitatem sociorum Conseruandam, statutum est, vt quinis peccatum alterius extra confessionem ad superiorem defferat omissa correctione fraterna, quam latiss. vti iuri naturæ, & diuino contrariam impugnauit, Lorca in secũda secundæ q. 33. art. 3. sect. 2. disput. 47. n. 8. & seq. & quidã .M. Angelus Mansique Generalis ordinis Cistercienſis, in peculiari allegatione super hoc confecta, de quo meminit, Hieron. Roder. in quęst. Regul. Resol. 36. n. 5. & n. 3 vbi quod horũ D D. opinio visa fuit probabilior toti Academię Salmaticensi die 24. Aprilis 1627.

Nam Vere falsa est illorum D. D. sententia, prout eam latiss. Impugnarunt vna cum omnibus rationibus Lorcę, Coninch. vid. de fide, spe, & Caritate, disp. 28. dubio. 12 & Suar. tom 4. de relig. tract. 10. lib 10. cap. 7. & pluribus sequentibus. nullamq; difficultatem probabilem habere videtur memorata cõstitutio in ingressis post eam conditã & de ea habitam specialem notitiam, coninch. vbi supra n. 209. & Banu. 22. q. 33. art 8 dub. 2.

Vlterius const. illa non loquitur de denũciatione Iuditiali, de qua loquitur ædicta Inquisitorum neq;

rum neq; de delictis tam perniciosis toti reipublicę sicuti sunt contenta in memoratis ædictis.

Ex quibus pz. non esse curandum de opinione Fagundez Io. de la Cruz. Reginaldi, & Peirini, quos refert Diana d. Resol. 2. qui voluerunt ante denunciationem confessarij sollicitantis posse prę mitti correctionem fraternam.

Nam vere horum D. D. opinio penitus omnia ędicta Inquisitorum dest rueret, nou tamen negarem stante horum D. D. sententia, posse ob non denontiationem huiusmodi confessarij excusari non denunciantem ab excommunicatione de qua in ædicto, lz. omnino Existimem alijs pœnis etiam rigorosis eum mulctandum.

§. 5.

An si sub magno secreto sciam, aliquem esse Hæreticũ tenear illum denunciare.

IN hac re quoniam duplex est secretum, aliud Sacramentalis cõfessionis, alterum omne aliud secretũ naturale duplex quoq; potest esse dubitatio.

19 Et quo ad secretum Sacramentalis confessionis.

Albericus in Rubr. Cod. de hæreticis, n. 8 & quidam Rainerius quem allegat Archid. in c Sacerdos de pœnitẽtia distinct. 6. voluerunt Confessarium teneri reuellare Hęreticum, quem talem scit ex confessione ipsius Sacramentali, subdit etiam Archid. eo loco quod si hęreticus qui confessario peccata sua confessus est sit impenitens, tutius erit vt confessarius, adeat Episcopum, & ei dicat Vigila super gregem tuum quia lupus est in grege.

20 Contrarium tamen omnino est sentiẽdũ, & contra eundem Albericum tenuerũt Theologi omnes in 4. sent. dist 21. sed max. Scotus, q. 2. in respons. ad secundum argumentum, vbi dixit carmen illud iuristarum esse falsũ.

Est hæresis Crimen, quod nec confessio cælat.

Magister Faber Fauentinus Præclarissimus temporibus nostris Theologus, & olim meus in Patauino Gimnasio Præceptor, & à quo etiam insignia Magisterij in Sacra Theologia, in vniuersitati prędicta Patauina accepi de anno 1616. in suo tractatu de pœnit. disp. 34. cap. 4. n. 72. Suarez. de fide, disp. 20. sect 4 nu. 16. Simanch. de cath. instit tit. 42. nu. 14 & tit. 3. in Rubr de absolutione, nu. 5. vbi consulit confessario, quod vbi non possit

persuadere hæretico pœnitenti quod vadat, ad se denunciandū Inquisitoribus, ipse Sacerdos vadat ad dictos Inquisitores vt dēt eis facultatem eum absoluendi, attamen Inquisitores hoc non possunt facere, vt vid. cū de excōmunicatione lata in hęreticos, vbi etiam, quid in hoc casu facere debeat confessarius, latiss. Lud. à Paramo de orig. S. Inquisitionis, lib. 3. q. 8. n. 86. & seq. Farin. de Hæresi, quęst. 197. n. 48. & de indit. & tortura, q. 51. n. 100. Sanctar. d. c. 9. n. 17.

21 Si tamen aliquis hęreticus, accederet † ad confessarium non animo confitendi peccata, sed peruertendi confessarium, & inducendi ad hæresim, tunc talis confessarius teneretur denunciare illum Hæreticum, quia talis non est Sacramentalis confessio, sed modus occulte dogmatizandi, ita pulcherime tradidit Genuens. in Praxi Archiep. Neapol. cap. 18. nu. 16. qui alios allegat.

22 Quo vero ad alias speties, seu genera secreti, Dicendum † est hæreticum esse denuntiandum, etiam si illius hæresim sciam sub magno secreto, etiam iurato, ita Suarez. de Fide, dicta disp. 20. sect. 4. n. 17. & Sanctarellus qui alios latiss. allegat, d cap. 9 n. 10 vbi ampliat hoc procedere etiam si quis alteri diceret, manifesto tibi hoc sub confessione, nam hæc confessio non est Sacramentalis, nec talis manifestans, habet animum confitendi; ita Nauar. Caiet. Sot. & alij ibi allegati.

Rationem huius conclusionis assignat, Suar. vbi sup. quia omne aliud secretum, excepto secreto confessionis est mere humanū, & ex priuato pacto tacito, vel expresso inter loquentem, & audientem nascitur, & ideo non potest obstare legi superioris p̄cipienti denunciationem, atq; ita etiam docuit Pegna. p. 2. cō. 18. & Farin. d. q. 197. n. 50. Idem dic de suspectis de hęresi, Diana Resol. Moral. p. p. tract. 4. Resol. 24. vbi alios allegat.

§. 6.

An Hæreticus emendatus sit denuntiandus.

SOtus de iust. & iure, lib. 3. q. 5. art. 5. & alij alleg. latiss. per Sanctarellum de hęresi, cap. 9. n. 12. tenuerunt hæreticum emē

23 datum † nullo modo esse denuntiandum, & hosce auctores, vid. sequi Genuens. in Praxi cap. 18. nu. 6. dubio 4. vbi dixit quod si pro certiss. habeatur hosce hęreticos esse emendatos, non sunt denunciandi.

24 Attamen verior est contraria † opinio

opinio (lz. prima probabilitate non careat) quam tenent doctissimus, Suarez. de fide disput. 20. sect. 4. n. 13. Farin. d. q. 197. n. 52. & Sanctarellus d. c. 9. nu. 11. Freitas ad Roder. à Cruna, de confess. sollicit. q. 18. nu. 39. qui alios allegat. Ratio huius conclusionis est, tum quia tales hæretici possunt fingere se emendatos, tum quia fortasse alios infecerunt hæretica pestilentia, vel ab alijs fuerunt infecti, & necessarium est, vt hoc innotescat iudicibus fidei.

§. 7.

De Aedicto Eminentissimi, & Reuerēdiss. D. Cardinalis Episcopi nostri, & Reuerendissimi Patris Inquisitoris.

QVam iuste, & Sancte ędicta hęc ab Episcopis, & Inquisitoribus publicari soleant colligi potest ex traditis per Ludouicum à Paramo de origine Sancti Officij, lib. 3. quæst. 5. Rubr. de Aedicto fidei, vbi latiss. Simanch de Cath. instit. tit. 19. n. 12. Lazar. de blasph. q. 12. n. 16. & seq. & alijs infra allegandis, Nonnulla autem ad nostri ędicti clarioremintelligentiam circa illius verba notabimus.

Sotto pena di Scommunica di lata sentenza] Ex his verbis colligitur non denunciantes in casibus ædicti incidere ipso iure, & 25 facto † in excommunicationem nam excommunicatio de qua in Constitutione Greg. ix. incip. excōmunicamus nō est latæ sentētiæ sed ferendæ vti colligitur ex illis verbis, alioquin excommunicationis sententia procedatur, ita Pegna. comm. 2. p. 2. & Suarez. de fide, disp. 20. sect. 4. n. 28. Sanch in summ. tom. p. c. 32. n. 47. vers. Atq; Inquisitores quotannis, Lazar. de Blasph. q. 12. n. 18. Zechius de Casibus reseruatis, casu 2. n. 2. vers. Mandat ergo, Sanctarellus de hæresi, d. c. 9. n. 19. qui omnes loquuntur de excommunicatione lata per ædicta Inquisitorum, & Episcoporum in hac materia.

Commandiamo à tutte, e à ciascuna persona &c. di qualunq; conditione, grado, stato, ò dignità, così ecclesiastica, come mondana, sia quanto si voglia grande] Hęc verba iuri communi consona sunt, nam possunt Inquisitores in cau- 26 sa fidei, contra quoscumq; † procedere c. vt Inquisitionis de hæret. in 6. & d. verbu comprehendit etiam Reges, ita vt illi etiam denuntiare teneantur pro

tur latiss. super dictis verbis ædicti differens probauit, Paramus de orig. S. Inquisit. lib. 3. q. 5. n. 23. & plurimis seq & nu. 40. vbi refert exemplum Imperatoris Caroli v æternę memorię qui iussit, Ioannæ eius filę, ab Inquisitoribus voc- tę. vt coram ipsis de non nullis fidem tangentibus contra quendam interrogaretur ne rem protelaret, sed nulla interposita mora deponeret, ne excómunicationē incurreret, tā contra alios, quam contra se, si se etiam in minima re culpabilē sensisset, statimq; Sereniss Ioanna deposuit coram Archiepiscopo Hispal & D. Fernando Valdes tunc generali Inquisitore

Debbiano al S. Officio &c. riuelar, & notificar giuridicamente de hisce verbis, *reuelar, & notificar*, vid. est Lud à Paramo, loco cit. d. q. 5. n. 33 & cū additur *giuridicamente*, Colligitur denunciationem, seu reuelationē

27 hanc debere fieri in scriptis † cum expressione nominis denuncians, & subscriptione illius si sciat scribere, & non denunciās hoc modo, non potest à confessarijs absolui, ita pulcherrime, Genuens in praxi. c. 18. n 2. vbi vlterius addit, quod tales denunciationes non solent recipi, nisi denuncians cum iuramento examinetur. quam praxim iustissimis fulciri rationibus probauit, Genuens. ibi Zech. de casibus reseruatis. casu 2 vers. declaratur, Lazar. de Blasph. q. 12. n. 74. vbi in term. de §. ædicti, *Auertendo che* Rice. qui bene loquitur in hac materia, decis. 135. per totam, vol. 2.

28 *Tutti, & ciascuno di quelli*, Hoc decretum, † & ædictum comprehendit in hac parte, etiam Reges, Principes, & duces, vti dixit, Suarez. de fide, Disput. 20. sect. 4 n. 24 Iz contra hos postea, non soleat procedi, nisi consulto summo Pontifice, Pegna. com. 80 tertię partis, Suar. vbi supra

29 An autem comprehendat hoc decretum Episcopos consecratos, † & offitiales Papę, contra quos non possunt procedere, cū à solo summo Pontifice, possint iudicari iuxta .c Inquisitores de hęret. in 6. & extraurag. cum Mattheus de hęret. inter comunes.

Dic quod sic, nam Inquisitores contra hosce possunt dicta testium recipere, vt eorum delicta possint Sedi Apostolicæ denunciare, ita alijs relatis, Pegna p. 3. comm. 76. vers. Monendi tamen sumus, Quam tamen Pegnę, & aliorum doctrinam, Suar. d. disp. 20. sect. 4. n. 25. intelligit vt procedat tantum cum periculum est in mora.

30 Sed an vigore huius ędicti quis teneatur denunciare se ipsum, † dic quod

dic quod non, ita Simanch. de Cath. instit. tit. 42. n. 13. Pegna p. 3. comm. 12. Suar. de fide d. sect. 4. nu. 18. latiss. Sanctarell. de hæresi, c. 9. n 18. qui alios allegat, Diana Var. resol. p. p. tract 4. resol. 8.

De quali sapiano ò habbino, ò hauranno notitia, Quid si audiue-
31 rit† quis à persona fide non digna, aliquem esse hæret an statibus dictis verbis, teneatur illum denunciare, Et respondendum quod non, ita Cordub. lib. p quęstion q 43. dub. 2 §. sexto quando, Guttier. canonicarum, q lib p. cap. 11 n. 71. Sanctar. alios allegans de hæresi, cap 9. n. 16. vers. 2. si quis audiuit, vbi idem dixit esse dicendum de eo qui non recordatur à quo audiuerit, vel vbi is a quo audiuit nihil certi sciat, & ita etiam vid. sensisse. Farin. qui alios citat de hæresi, q. 197. n. 51. tenetur tamen denunciare, qui scit lz. denunciationem non possit probare, Diana qui ad saturitatem alios allegat, resol moral. p. p. tract 4. resol. 1. vbi quod, ita seruatur in supremo Vrbis Tribunali S. Inquisitionis, ex Farin. de hęresi, q. 185. n. 71.

O s'ingerischano in qual si voglia esperimento di Magia &c. Incantesimi, ò simili attioni superstitiose, stantibus his verbis.

32 Dubitari potest an denunciandа sit mulier, quæ habet malum nomen maleficę.† ad quam plures concurrunt pro malef. non tamen apparet ipsam fecisse, nisi simplices superstitiones, & dicendum est, quod sic si pluries, & passim ad quorumcumq; instantiam id faciat, ita Genuens. in praxi, c 18. n. 14. Quid autem dicēdum sit de muliere quæ ex simplicitate, & ignorantia fecit aliquid sortilegium hæreticale, vide Genuens. vbi supra, n. 4. vbi dixit veritatem esse, & ita à doctissimis viris consultum fuisse hanc mulierem, & similes esse prius monendas, quod si se correxerint abstinendū à denunciatione alias sunt denunciandę.

Che habbino abusato, ò abusano il Sacramento della Pœnitenza.

33 Circa† obligationem denunciandi hos confessarios sollicitantes ad turpia in confessione, vide quæ dixi, in tit. de confess. sollicit. quęst vlt vbi D. D. allegati, & Constitutiones Apostolicas, & Decreta Supremi tribunalis de hac re.

Quc ad alia delicta de quibus in ædicto nostro videndi sunt tituli particulares huius operis.

34 Dubitari tandem potest,† an hoc ædictum sit perpetuum, ita vt obliget mortuo, vel remoto Inquisitore, & dic quod sic ita in terminis nostrorum ædictorū, Suar. d. sect. 4. n. 11. rationem

quę ibi

quę ibi assignat, nam inquit 12. præceptum vid. ab homine, tamẽ quia tribunal à quo procedit perpetuum est, ideo per modum legis perpetuo durat, sicuti tradunt D. D. de Bulla Cœnę Domini, & hoc idem de his ædictis dixit Portel. in dub regul. in verbo denũciatio, n. 5. vers. hoc tñ.

An autem huiusmodi ædicta obligent ad denunciandum, cũ denunciare obligatus timet sibi ex denunciatione damnum magnum in vita bonis, & honore. Dic quod si tractetur de hęretico formali dogmatizante in perniciem reipublicę, tunc denunciatio omnino facienda est, si vero tractetur tantummodo de suspecto de hæresi denunciando, tunc excusarem sic obligatum, si non denunciat, ita Fagondez in pręcepta Decalogi, tract. 2. lib. 4. c. 3. n. 31. Genuens. in praxi, cap. 18. n. 8. vbi de hæret. dogmatizante, & de hac materia, vide Lazar. de Blasph. q. 12. n. 64. vbi docet quomodo se debeat gerere virgo Nobilibus parẽtibus orta si sit obligata denunciare, Portel. in addit. ad Dubia regularia, verbo Sollicitare fœminas, n. 22. vbi de modo quo monialis se gerere debet, si à cõfessario sollicitetur.

Et an ædictum Inquisitorum fundatum super pręsumptione obliget cessãte pręsumptione ad denunciandum. Quamuis vulgata regula sit, legem fundatam in pręsumptione cessante pręsumptione non obligare, Attamen in hac materia semper ante oculos confessariorum habẽda est doctrina, Freitas in addi. ad tractatum, Roder. à Cugna de confess. sollicit. quod in his ædictis Inquisitorum iuditium discernẽdi circa suspitionem de fide quę resultat, ex pręsumptione ædicti, non competit confessarijs sed Inquisitoribus.

§. 8.

An non denuncians hæreticos cum teneatur sit suspectus de hæresi, & quomodo.

NOn denunciantes, cum teneantur Hæreticos, vltra alias pęnas suspecti, † etiam sunt de hęresi, fautoresq; in hoc dicuntur hæreticorum, ita Repertor. Inquisitorum in verbo Fautores, vers. Item in indicatione, Decian. in tract. Criminal. lib. 5. c. 51. n. 25. Pegna ad Director. p. 2. comm. 78. vers. postremo, Leonard. Duard. ad Bullam Cœnæ Domini, lib. 2. canon. p. q. 32. n. 19. Farin. d. q. 197. n. 38. Sãctarell. de hæresi, cap. 9. n. 19.

circa

circa medium, qui alios alleg.

36 Quod maxime locum haberet in Cruce† ſignatis, ad quos ex officio, & ex proprio iuramento munus denunciandi hoſce hæreticos ſpectat, Lazar. de Blaſph. q 12 n. 12. & Farin. de hęreſi, d. q. 197. n. 48.

37 Dubium tamen hoc loco eſse poteſt, num hæc† ſuſpitio, ſit læuis, vehemens, vel violenta, in qua difficultate, Alphonſ. à Caſtro de Iuſt. hęret punit. cap. 25. in principio lib. 2. dixit ſuſpitionem hanc eſse violentam.

Verum hæc ſententia eſt nimis rigoroſa, vti ex Simancha, & Royas, dixit Pegna ad Direct. p. 2. com 81. ſub. littera D. verſ. illis ex Ioanę, Royaſ. poſſetq; tantum locum ſibi vindicare in caſu, in quo vltra non denunciationem, adeſſet inter hęreticum & non denunciantem, nimia familiaritas, & amititia, tunc .n. contra non denunciantem Violenta oriri poterit prę ſumptio, ita Alphonſus Aluarez, Guerrero in Theſauro Chriſtianæ Relig. tit. de hęret n. 9. & Royas qui alios allegat ſing. fidei 5. n. 18.

Lęlius Zechius in ſumm. tom. p. tit de fide, Rubr. de hęret. c. 11. n. 5. verſ. Tertia ſuſpitio, circa principium voluit ſuſpitionē hanc eſse vehementem.

Quod locum tunc ſibi vindicare poſse optime dixit, Pegna. in d. verſ. Illis ex Io. Royas, cum nulla adeſt probabilis cauſa non reuelādi, vel ī iuditio interrogatus eos ſcienter cœlaret iuxta doct. Zanchini de hęret. cap. 5. n. 4 ex quo colligitur.

Veram eſse doctrinam, Leonardi Duardi ad Bullam Cœnæ, lib. 2. canon. p. q. 33. concl. p. n. 17. qui voluit huiuſmodi non

38 denunciantes regulariter eſse ſuſpectos dumtaxat de leui, quia tales, vt plurimum omittunt denunciare non in defenſionem hæreſis, ſed ex amititia, vel aliqua alīa cauſa.

39 His addendum eſt, quod ſi quis ob metum in virum conſtantem cadentem omitteret †denunciare nullo modo eſset de hęreſi ſuſpectus, ita Sanctarellus de hęreſi, c 9. n. 16. verſ. Tertio non tenetur, Farin. d. q. 197. n. 53.

40 An autem conſanguinei † Vxor &c. habendi ſint ſuſpecti de hæreſi. Dicerē, quod ſic de leui ſaltem, niſi terribilitas viri, vel patris &c. Vxorem, & filium excuſaret, ita in terminis Pegna, p. 2. comm. 78. verſ: at non videtur, cuius d ſequitur, Scacc. de Iudic. lib. 1. cap. 56. n. 4. & Farin. vbi ſupra, n. 53. Alt. de cenſ. lib 5. diſp. 2. c. 5. verſ. Præterea Quę autem hucuſq; dicta ſunt habent locum in non denūciante hæreticos, ſecus arbitror ego dicendum

endum in omittente denunciare ſuſpectos de hæreſi, nam hij (ſaluo ſemper ſaniori iuditio) non erunt ſuſpecti de hęreſi, lz. poſsint puniri omnibus pœnis, ſtatutis in ędictis Inquiſitorum.

Moueor ex eo, quod alias contra omnen regulas iuris pręſumptio oriretur ex præſumptione, & ſuſpitio, ex ſuſpitione.

An autem rei iſti ſint torquendi cogiq; poſsint ad abiurandũ dixi in tit. de Fautoribus.

§. 9.

Quomodo Confeſſarius ſe gerere debeat, cum obligatis ad denunciandũ.

41 IN hac re imprimis animaduertere debet confeſſarius, an obligatus ad denunciandum, ex non denunciatione inciderit in fautoriam hęreticorũ de qua diximus, tit. 4. §. 1. nam tunc talis, cum vltra excommunicationem latam in ędictis Inquiſitorum incidat etiam in excommunicationem Bullæ Cœnę Domini latam contra fautores hæreticorum, non poterit ab ea excommunicatione abſolui, niſi ab habentibus auctoritatem abſoluendi ab excommunicationibus Bullæ Cœcę.

Si vero non denuncians, cum teneretur per tantum tempus omiſsit denuntiare, quod incidit in excommunicationem ędicti Inquiſitorum, tunc dubium eſt, an poſſit talis abſolui à Regularibus virtute ſuorum, Priuil. & in ſpetie vittute eorum Priuilegiorum, quibus poſſunt abſoluere à quibuſuis excommunicationibus reſeruatis, etiã Sedi Apoſtolicę, tam à iure quã ab Homine latis, In qua re me remitto ad ea quæ dixi in tit. 6. §. 15. n. 86.

42 Vbi vero non denuntians † in nullam incidit excommunicationem, tunc quæri poteſt, an eum poſſit confeſſarius abſoluere antequam actu denunciet.

In qua difficultate communiter D.D. videntur velle ſufficere firmum propoſitum denunciandi ad obtinendam abſolutionem, ita Peirin. ad Priuil. Minim tom. 2. ad Conſt. 5. Greg. 15. §. 9. n. 24. Sanctarell. de hęreſi, cap. 9. du. vnico, n. 16. in fi. vbi de praxi Sacrę Pœnitentiariæ, Diana reſolut. moral. p. p. tract. 4. de denunc. reſol. 27. Hieron. Rodriq. in comp. quæſt. regul. reſolut. 131. n. 16.

Attamen traditionem hanc iſtorum D. D. Ego intelligerem procedere tantummodo in perſonis illis quorum fides ẽ confeſſarijs bene nota, nam ſi eſſet pœnitens homo ordinarius curandum

omnino

omnino est, vt denunciatio præcedat, nisi vrgeat necessitas cõmunionis, Auila de censuris, p. 2. cap. 7. dub. 7. in fi. vers. In rebus Zanard. in summ. diu. præcept. p. 2. præcept. 2. cap. 11. in fi. f. 184. videatur Lazar. de Blasph. q. 12. nu. 79. vers post. autem hęc scripta.

43 Tandem ad instructionem Cõfessarij, † vt sciat casus in quibus huiusmodi ædicta obligant ad denunciandũ, vid. est Aloys Riccius, decis 278. Curiæ Archiepiscopalis Neapol. p. 3. qui eã totam descripsit de verbo ad verbum, à Io. Valer. de differentijs vtriusq; fori, in verbo, hæresis, differentia prima, supresso eius nomine.

TITVLVS DECIMVS.

DE RETENTORIB. LIBRORVM PROHIBIT.

SVMMARIVM

Ecclesia habet potestatem prohibendi libros Hæreticorum, & an Principes Layci, eandem habeant potestatem, n. 1.

De excommunicatione Bullæ Cœnæ, contra legentes libros Hæreticorum, n. 2.

Legentes libros infidelium non incurrunt hanc excommunicationem, num. 3.

Ad eam incurrendam sufficit librum esse Hæretici lz. nondum damnati, n. 4.

Excommunicatio illa ligat legentes libros Sciſmatic. scolia hæreticorum, & etiam librum hæretici in parte bona, n. 5. & seq.

De requisitis ad incurrendam dictã excommunicationem, n. 7. & seq.

Paruitas materiæ an excuset ab hac excommunicatione, n. 10.

An Bulla Cœnæ comprehendat Episcopos, & Cardinales, n. 11. *vbi quid de Generalibus Relig.*

An etiam Inquisitores, & eorum Commissarios, n. 12. & seq.

De varijs excom. latis contra legentes libros hæreticorum, n. 16.

Inquisitores sunt iudices, contra legentes libros prohibitos, ob hæresim vel suspitionem falsi Dogmatis, n. 17.

De iure communi Episcopi sunt Iudices contra legentes libros prohibitos ob res lasciuas &c. sed in his casibus etiam Inquisitores procedunt ex ordine Supremi Tribunalis, n. 18. & seq.

Legentes, & retinentes libros Hæretic. qualiter sint de hæresi suspecti, n. 22. & pluribus seq.
De libris prohibitis repertis penes hæredem, n. 27.
Scriptores librorum hæreticorum, eosdem asportantes ad partes Catholicorum corrũpentes libros catholicorum, & imprimentes libros hæreticorum sunt suspecti de hæresi, n. 28. & seq.
Retentio libri hæretici, num sit inditium ad torturam, & quando, n. 32. & seq.
Retentores horum librorum debent abiurare, & qualiter, n. 36.
Quid in retinente libros continentes propositiones temerarias, n. 39.
Quid de negantibus se libros hæreticos penes se se repertos legisse, num. 40.
Tria in hac materia notanda, n. 41.
De pœnis horum reorum late, n. 42.
An Inquisitores, & Episcopi possint in suis Diœcesib. libros prohibere, num. 43.
An licentia concessa ab Inquisitore Cremonæ legendi librum prohibitum, vel suspensum donec corrigat suffragetur in Diœci aliena, n. 44.
Quomodo se gerere debent confessarij cum huiusmodi reis, n. 45.
Excommunicatio de qua in Bulla Pij 4. nemini est reseruata, n. 46.
Tercurens oculis librum Hæreticum an sit excommunicatus excommunicatione Bullæ Cœnæ, n. 47
Ob lectionem, & retentionem librorum, cõtra bonos mores incurritur peccatum mortale, n. 48.
Lex fundata in Præsumptione an cesset in conscientia cessante præsumptione, n, 49.
Libri hæretici sunt Sancto Officio consignandi, antequam reus absoluatur, nu. 50. 51 & seq. vbi quid de libris contra bonos mores.
Pœnitens, an satisfaciat consignando huiusmodi libros Ordinario loci, num. 54.
Monitio Ordinarijs locorum, n. 55.
Vbi huiusmodi libri essent consignati Ordinario, tunc Ordinarius ipse teneretur reconsignare eosdem Sancto Officio, n. 56.
De quibus est pœnitens interrogandus n. 57. & seq.
De grauitate huiusce Criminis, n. 59. & seq.

---

1 IN Ecclesia Dei adesse potestatem prohibendi †libros hæreticorum, eamq; iustissimam, & legitimam esse constat ex perpetuo vsu Ecclesiæ, Nam tempore Apostolorum multi libri combusti sunt coram omnibus, vt pz. ex actis apostolorum, cap. 19. & Constantinus Imperator, ex decreto

creto Cõcilij Nicen., iuſſit Arij libros comburi, Item mandato Theodoſij Imperatoris combuſti ſunt libri Neſtorij, in Concilio Epheſino damnati, hocque idem varijs rationibus, & exemplis probarunt, Bellarm. lib. 3. de Laycis, cap 20. Riecciullus de iure perſon. extra Eccleſiæ gremium exiſt. lib. 5. cap. 21. Suar. de fide, diſp. 20. ſect. 3. n. 4. & Sanctarellus de hæreſi. cap. 13. & 14. Atq; hęc poteſtas prohibendi libros ob hęreſim, ita proprie conuenit Eccleſię, vt ea minime concedatur Principi ſæculari, ſi loquamur, de prohibitione libri ob hęreſim nundum declaratam, nam ſi loquamur de prohibitione librorum continẽtium hęreſim, iam omnibus notam, & ſufficiẽter declaratã laudabiliter etiam à Principibus Laycis damnãtur, Ricciull. vbi ſupra, cap. 22. per totum, bene Sanctarell. de hęreſi c. 14. dub. vnico, n. 8. hoc ſuppoſito ad materiam noſtram accedamus.

§. 1.

De *excommunicatione Bullæ Cœnæ, lata in legentes &c. libros hæreticorum.*

IN primo canone Bullę Cęnę, excommunicantur, ſcienter legentes, aut retinentes, imprimentes, ſeu quomodolibet defendentes libros Hęreticorum, Hęreſim continentes, vel de Religione tractantes abſq; licentia &c.

2 Ex quibus verbis colligitur quod ad incurrendam hanc cenſuram requiritur, Primo qnod libri qui leguntur, retinẽtur &c. ſint libri hæreticorum.

3 Ex qua prima concluſione ſeq. quod legentes libros infidelium continentes hęreſes, † vt librum Talmud &c. non incurrunt excommunicationem noſtram, ſed aliam latam, vel à Clem. 8. in quadam eius bulla, de qua in tit. de Iudeis, vel in Indice librorũ prohibitorum, Reg. 10. ita Duard. ad Bullam Cœnæ, libro 2. can. p. q. 35 n. 5. Sanch. in ſum. lib. 2. cap. 10. n. 22. Suar. de Fide diſput. 20 ſect. 2. n. 11. Reuerendiſs. Pueron. Abb. Gen. Oliuet. in bull. Cœn. can. 1. n. 196. Nald. in ſum. in verbo libri, n. 9.

4 Secundo, ſequitur ad incurrendam hanc cenſuram, non eſſe neceſſe auctorem libri eſſe damnatum, ſed ſufficere eſse † quomodocumq; hæreticum, ita contra Graffium, Sanch. vbi ſup. n. & Suar. de fide, d. ſect. 2. 11. Reuerendiſsimus Pueronus, ibid. num. 173.

Tertio, dicta particula com-

prehendit libros sciſmaticorum † cum vere hi baptizati ſint, ita Suar. vbi ſupra, Sanctar. de hæreſi, cap. 13. n 17. & hoc, ſiue libri ſint impreſſi, ſiue manuſcripti, Modern. Barboſ. in c. fraternitati, n. 3. de hęret.

6 Quarto, legentes ſcolia † hæreticorum ad libros catholicorum incidunt in excommunicationẽ noſtram, ita Sanch. vbi ſupra, n. 25. & Duard. ibid. q. 43. Quod ita intellexit, D. Pueron d. c. 1. n. 176. vt procedat vbi ſcolia hęretici, adeo ampla eſſent, vt ex ipſis magis, quam ex catholica doctrina creſceret volumen, ſecus ſi ſcolia eſſent, quid minimũ nam tunc vere non poſſet dici liber hęretici.

6 Quinto, excommunicatio noſtra extenditur etiam ad legentem librum in ea parte in qua nulla eſt hęreſis, Sanch ibi. nu. 35. quia totus liber eſt prohibitus, late Sanctarellus, d. c. 13. num. 12.

7 Secunda conditio eſt, vt liber hęretici hæreſim † contineat vel de religione tractet, quid autem ſit librum hęreſim continere, vel de religione tract. vid. eſt Sanch. d. cap. 10. n. 33. & Suar. d. ſect. 2. n. 18. Duard. ad dictum Can. primum Bullę. q. 39 & 40. Marius Alterius de Cenſuris, tom. 2. lib. 5. Diſput. 2. cap. 6. Sanctarellus de hęreſi, cap. 13. n. 10. & 11. & D. Pueron. vbi ſupra num. 178.

8 Tertia conditio eſt, vt ſcienter legantur, retineantur &c. vnde † ſufficit ad euadendam hanc cenſuram, vel ignorare librum eſſe hęretici, vel etiam ſi hoc ſciatur ignorare, quod hæreſim contineat, vel de religione tractet, Sãch. vbi ſup. n. 38. & 39 Duard. quęſt. 36 37 & 38 Sanctarell. d. cap. 13. n. 15. qui alios allegat, Nald. in ſum. in verbo, Bulla Cęnę, n 15. vbi, quod in Bullam incidunt Aromatarij, qui cartis vtuntur libri hęretici, ad inuoluendum obſonia, Scorcia in ſele & Pontif. conſtitutiones Theor. 410. verſ. ſeptimo.

9 Quarta conditio eſt, vt id fiat abſq; licentia † Papę, qui ſolus poteſt hanc licentiam dare, vt probat, Sanch. d c. 10. n. 43 & ſeq. & Suar. d ſect. 2. n. 27 vbi etiam late probant hanc licentiam non poſſe concedi, à Collegio Cardinalium ſede vacante, Reuerendiſs. Pueron vbi ſupra, n. 197. verſ. de Collegio Cardinalium.

10 Duo tamen hoc loco examinãda ſunt, primum eſt, an paruitas † materię excuſet ab incurſu huius cenſuræ. In qua re.

Vgolinus in expoſitione præſentis canonis negatiuã tuetur ſententiam, & vult legentes etiã minimam partẽ dictorum libro-

rum

rum includi in nostro canone, hoc tamen non obstante

Contrariũ est verius, & communius à D.D. receptum, tales nimirum legentes non esse excommunicatos, sicuti nec breuissimo tempore retinentes, ita Sanch. d cap. 10 n. 31. & latiss. hoc probans, Duardus, vbi supra, q. 46. per totam, & Sanctarellus, d. c. 13. n. 1. qui alios allegat, & Marius Alterius, d. disput. 2. c. 4 col. 7 veri. Respõdeo aliquãdo in iudicanda autem hac paruitate materiæ, plurimum potest prudentis Iudicis arbitrium, à iure tamen regulatum, pro quare videndus ẽ D. Pueronus, vbi supra, n 183 qui enumerat plures opiniones D. D. explicantiũ hanc paruitatem materię, semper tamen in ea di iudicãda Iudex ante oculos suos habere debet periculum cui legens se exposuit, nam si periculum sit notabile, excommunicatio sine dubio incurritur.

11 Alterum † est, an hæc censura, & hic canon. comprehẽdat Episcopos, Cardinales, & Inquisitores, in qua etiam re.

Quo ad Episcopos. & Cardinales dicendum est absolute quod Bulla nostra illos comprehendit ita Sanch. d. cap. 10. n 45. Suar. d. sect. 2. n. 26 Pegna ad Director. p. 2. com. 3. vers. falluntur ergo Episcopi, Sanctarellus de hęresi, c. 13. n. 14. & Ricciullus de iure person. lib. 5. cap. 25. n. 3 D. Pueronus, vbi supra, n. 201. qui alios allegant, omnes namq: licentię, & priuilegia fuerunt reuocata per Iulium 3 in constitutione, incipiente. Cũ meditatio, inter litteras Apostolicas, pro Sancto Officio, idem etiam factum fuit per similem constitutionem Pauli 4. Incipientem Cum futurum, & Pij 4 Cum pro munere, & nouissime per constitutionem Greg. 15. æditam die 30. Decem. 1623. Incip. Apostolatus officiũ, impressam post Flores, Bariolę inter litteras Apostolicas pro Sancto Officio. Et vltimo loco, per constitionem S. D. N. Vrbani VIII. sub data 11 Aprilis 1631

Ex quibus constitutionibus arbitror satis confutari, ea quæ, docet Peirin, ad Priuilegia minim. tom. 2. const. 9. Pauli 5 §. 2. n. 9 & seq. dum voluit quod Generalis Regularium cum cõsilio Collegarum, potest dare licentiam legendi libros Hæreticos suis fratribus, ad hæreses oppugnandas, nam in dictis constitutionibus non solum reuocãtur licentię cum clausulis amplissimis aptis, comprehendere etiã priuilegia regularium, sed etiã statutum fuit, quod deinceps licentiæ huiusmodi libros legendi non cõcedãtur nisi à Sacra Con-

gr. San-

gr. Sancti Officij, Hieron. Rodriq. videndus in comp. quæst. regul. Resol. 92. n. 1. vbi quod priuil. Greg. 13. concessum Societ. Iesù, super quo fundatur Peirin. vbi supra, hodie est reuocatum per Bullam Cœnæ, quod etiam idem Auctor supra dixerat, Resol. 73. n. 11. Portel. in Dubijs regul. verbo libri, n. 3. vers. Aduertit Rodriq.

12 Quo ad Inquisitores † vero, Pegn. loco proxime allegato, vers. Iam hæc prohibitio, Leonard. Duard. ad Bullam Cœnæ, lib. 2. can. p. q. 35. n. 34. & Farin. de hæresi, q. 80. n. 43. Nald. in sum. verbo Bulla Cœnę, n. 11. voluerunt Bullam nostram, non comprehendere Inquisitores, nec eorum Vicarios, & hoc per Bullam allegatam Iulij 3. vbi postquam Pontifex reuocauit omnes licentias &c. concessas Episcopis &c. addit hæc verba Inquisitoribus, seu comissarijs super Hæretica prauitate ab Apostolica Sede, pro tempore deputatis, durante ipsa deputatione tantummodo exceptis &c. Verum.

13 Sanchez, d. cap. 10. n. 45. in fi. Suarez in allegata sect. 2. n. 28. in fi. Sanctarellus, vbi supra, n. 14. vers. putant nonnulli, & Ricciullus de iure personarum, extra Ecclesiæ gremium existentium, lib. 5. cap. 25. n. 4. contrarium existimarunt † 32. Inquisitores, & eorum Vicarios ligari canone nostræ Bullæ, nisi particularem habeant ab Apostolica Sede, vel à Congregatione Eminentiss. Cardinalium Sancti Officij facultatem, Ratio est quia in d. Bulla Iulij 3. sicuti etiam in alijs, nihil de nouo Inquisitoribus conceditur positiue, sed tantum facultates, & licentiæ, si quas antea habebãt, ipsis reseruantur, nec cum aliorum facultatibus reuocantur, ita etiam Barbos. alleg. 90. n. 8. de Officio Episcopi.

14 Si quis tamen magis in sententiam, Pegnę inclinaret aduertere omnino † deberet Bullam illam Iulij 3. comprehendere solos Comissarios Inquisitorum, non ab ipsis Inquisitoribus substitutos, sed ab Apostolica sede

15 creatos, † vti notauit Marius Alterius de Censuris, lib. 5. disput. 2. cap. 6. vers. Hęc prohibitio, tom. p. quamuis Pegna contrarium teneat, vbi supra.

16 De differentijs autem quæ † sunt inter excommunicationem latam in Canone nostro, & latã in Reg. 10. Indicis, & in Bulla Pij 4. incipiente, Dominici gregis, impressa ante indicem librorum prohibitorum, vide Mariũ Alterium in proxime alleg. cap. 6. vers. Ex his Colligi potest.

§. 2.

§. 2.

Quis sit Iudex huius Criminis.

CVm retinere libros hæreticos, & prohibitos, sit delictũ quæritur hoc loco quis sit Iudex huius Criminis.

17 Et hoc loco† distingendum est, nam vel libri sunt prohibiti ob Hæresim, vel suspitionem falsi dogmatis, & tunc clarum est quod Inquisitores sunt Iudices competentes contra hos retentores, hoc probant verba expressa Bullæ Pij 4. incip. Dominici gregis ibi siquis autem aduersus eas regulas, prohibitionemq; fecerit, is quidẽ qui hęreticorũ libros, vel cuiusuis auctoris scripta, propter hæresim vel falsi dogmatis suspitionem damnata atq; prohibita legerit habueritue ipso iure in excommunicationis pœnam incidat, eamq; ob causam in eum vti de hęresi suspectum inquiri, & procedi liceat &c. vnde cum soli Inquisitores possint punire reos, vti de hęresi suspectos, ad ipsios quoq; dum taxat spectabit huiusce criminis cognitio.

18 Si vero libri ex alijs causis sint prohibiti, punitio retinentium illos ad Ordinarios Ecclesiasticos spectabit, ita Bulla supra allegata, ibi Qui vero libros alia de causa prohibitos legerit habuerit ve, præter peccati mortalis reatum, Episcoporum arbitrio sæuere se nouerit puniendũ, ad quod etiam facit, Reg. 7. indicis, & 10. in §. finali.

19 Ex quibus Concilij† verbis oriri poterat difficultas, num retinentes libros prohibitos ob obscenitates, quas continent possint ab Inquisitoribus puniri, nã videbantur huiusmodi rei remittendi ad ordinarios locorum.

Cõtrarium tñ decidit Suprema Congregatio Vrbis, quodsz. Inquisitores sũt Iudices etiã cõtra retinentes libros prohibitos ob res lasciuas, & contra bonos mores vt constat ex litteris conscriptis Reuerendissimo Patri Inquisitori Cremonæ, per Eminentissimum tunc Cardinalem Millinum, sub die 6. Februarij 1627.

§. 3.

An retinens libros damnatos, sit habendus pro, hæretico, vel tãtum pro suspecto de hæresi.

22 LOquendo de libris hæreses †continentibus non defuerunt magni nominis Iurisconsulti, qui

ti, qui voluerint talem retentorem habendum esse pro hæretico, ita nanq; docuerunt.

Archidiaconus, in c. fi. 24. q. 2. Rom. sign. 326. incip Eo ipso Io. de Anan. in c. si quis Episcopus de hæret. & alij relati per Pegnã d. comm. 3. vers. ex supradictis, Decian. in tract. Crim. tom. 1. lib. 5 cap. 46. n. 26 & Farin. de hæresi, q. 180. n. 34.

23 Verum hęc opinio omnino falsa, est tales n. retentores horũ librorum vere ex hoc solo non iudicantur hęretici, Iz. vere sint de hęresi suspecti, †probatur hoc expresse ex dispositione Bullæ Pij 4. de qua supra, ibi, eamq; ob causam in eum vti de hæresi suspectum inquiri, atq; ita tenuerunt alios referentes, Pegna. vbi supra, vers. Horum tamen sententia, Decian. d. cap 46. n. 26. Sed ego non puto, Farin. d. quęst. 180. n. 33. Ludouicus à Paramo, de orig. Sanctę Inquisit. lib 3 q. 9. n. 147. & seq. Azeuedius ad Regias Hispagn. Const. lib. p. tit. 7. lege 27. n. 16 Sanctar. de hæresi, cap 41. dub. 3 n. 5. vers. 7 sunt suspecti, Leonard. Duard. ad Bullam Cœnæ Domini, lib. 2. can. p. q. 51. n. 21. & seq. & Genuens. in praxi Archiepiscopali Neapol. cap. 18. n. 12.

24 Si quis tamen penes se librum haberet à se † compositum, in quo ex professo hæreses essent positę & Catholicę veritates toto conatu impugnatę certe talis, vti hęret esset cõdẽnãdus, vt optime animaduertit Pegn. loco cit. vers. Hoc tamen dictum, late alios cumulãs, Farin. d. q. 80. n. 16. & 17.

Sicuti, et idem sentiendum esset, si cũ retentione concurrerent aliquæ vrgentiss. coniecturæ, Farin. ibid. n. 35. Duard. vbi sup. num. 24.

§. 4.

An Hæc suspitio sit leuis, vel Vehemens.

25 ZAnch. † de hæreticis, cap. 7. n. 7. Repertorium Inquisitorum, in verbo libri Locatus, eodem verbo, voluerunt ex hac retentione librorum Hæreticorum, vel ob hæresim prohibitorum oriri vehementem hæresis suspitionem contra retentorem.

Decianus vero tract. Crimin. lib. 5. cap. 46. n. 26. vers. aut vero apparet, voluit leuem tantummodo ex dicta retentione oriri præsumpitionem.

26 At verius est hoc esse Iudici arbitrarium † consideratis omnibus circumstantijs, & qualitatibus nam.

Si inconsiderate retinuerit, vel legerit, si parum, & semel, si reprehendẽti statim ob tempera-

uit, si

uit, si statim, ac sciuit librum esse prohibitum illum Inquisitori detulit, si sollicite absolutionem quæsiuit, is leuiter tantummodo suspectus habendus est.

Si vero studiose penes se retinuerit, vel legerit totum, aut pluries, si inquirat vnde tales libros habere possit, & ex longinquis regionibus sibi curat asportari, certe talis erit de vehementi suspectus.

27 Si tandem † libri hi sint reperti penes heredem, qui nundum omnes angulos domus Hæreditariæ lustrauerit, vtiq; talis nullam contrahet hæresis suspitionem.

Ita latiss. docuerunt, Pegna, d. comm. 3. vers. vt ergo gradus, Farin. qui alios allegat, d quæst. 180. n. 9. Genuens d cap. 18. n. 12. Menoch. de præsumpt. lib. 5. præsūpt. 6. n. 18 Param. de Orig. S. Inquis. lib. 8. q 9. n. 148 Azeued. ad Regias Const. Hisp. lib p. tit. 7. lege 27. n. 18 Hieron. à Monte. quæst. 13. Cost. de Iuris, & facti scientia, & Ignor. Cent. p. dist. 33. Bursat. cons. 90. & cons. 344. vol. 4 & Scortia in const. Pontif. Theor. 200. Bene Decian. loco alleg. vers. Quæ autē supradicta, n. 30 vbi dixit, quod tradita per ipsum in d. n. 26. habent locum de iure communi, & quod stante Bulla Pij 4. contrarium est dicendum, ita tamen, vt qualitas suspitionis intelligatur arbitrio Iudicantiū remissa.

§. 5.

De transcribentibus, Imprimentibus &c. huiusmodi libros.

EA omnia, quę dicta sunt de Hæreticorum librorum retentoribus, locum habent, & comprehendunt.

28 Primo, Scriptores † similium librorū, nā, & hos esse de hæresi suspectos, eodem modo, quo retentores docuerunt, Rimin. Iun. cons. 414. n. 21. & seq. Pegn. p. 2 comm. 17. vers. Sed quæ erit pœna, vbi quod si scienter eos transcribunt puniuntur, vti fautores hæreticorum, Azor. Instit. Moralium, tom. p. lib. 8. c. 17. quæstione 5., Farinatius de hæresi, quæst. 180. n 18.

29 Secundo, Asportantes † hæreticorum libros, ex hæreticis prouintijs ad Catholicas, ita Azor. d. cap. 17. q. 6. dummodo tales asportantes sciant se libros hæreticorum asportare alias si illos asportarent in fasciculis inclusos nescientes, quid ibi contineatur vt communiter accidit in Proccicio cessaret omnis suspitio heresis. Pegna, d comm. 17. vers. cæterum in scriptore, Farin. d. q. 180. n. 15.

30 Tertio, Idem dicendum eſt de corrumpentibus† libros Catholicorum, & immiſcentibus Catholicæ Doctrinæ dogmata hęretica, ita Pegn: vbi ſupra, verſ. Deniq; Menoch. de Arbitr. caſu 549 n 5. Farin. vbi ſupra, n. 14.

31 Quarto, Idem quoq; ſentiendum, de impreſſoribus librorum hæreticorum, ſi ſcirent illos eſſe hęreticos, ad quod, & de pœnis quibus tales impreſſores puniendi ſunt, vide Bullam Leonis 10. incipientem, Exurge Domine, verſ. Inhibemus pręterea, impreſſam poſt Director. inter litteras Apoſtolicas pro Sancto Officio, fol. mihi 90. Aliam Bullam Pij 4. Incip. Cum pro munere æditam ibidem fol. 129 & Quoddã Decretũ Eminẽtiſſimorũ Card. Supremorum Inquiſitor emanatum de anno 1543. impreſſum ibidem fol. 122. & inſuper.

Pegnam d. loco, fere per tot. commentar. Azor. d. c. 17. q p. 2. 3. & 4 Sanch. in præcepta decalogi, lib. 2. cap. 10. n. 57. & Farin. vbi ſupra, n. 19. Moder. Barboſ. in c. fraternitati, n. 7. de hęret.

Vt autem, etiam in iſtis gradus cognoſci poſſit ſuſpitionis, diligenter conſideranda ſunt ea, quę ſupra dixi de hac materia, in quęſtione proximè procedenti.

§. 6.

De tortura huiuſmodi retentoribus danda.

DIſputant D. D. an ſola retentio libri prohibiti, ſit ſufficiens inditium ad torquendum retentorem, in qua re.

32 Communis noſtrorum traditio fuit, vt ſola retentio, in homine bonę famę, non faciat contra ipſum inditium ad torturam, ita Farin. qui alios allegat, d. quęſt. 180 n. 48. quod probant D. D. exemplo rei furtiuę, quę lz. alias ſit inditium ſufficiens ad torturam, contra eum penes quem reperitur, tamen ſi ille penes quẽ reperitur ſit bonę vitæ, & famę, talis inuentio non ſufficit ad torturam, Farin. de furt. quęſt 177. n. 1. & 5. Arnal. Albert. de Agnoſ. aſſert. Cath. quęſt. 28 n. 25. & 26.

33 In homine † autem malę vitę, maxime concurrentibus aliquibus adminiculis nulli dubium ẽ, quin d. retentio librorum faciat ſufficiens inditium ad eum torquendũ, ſuper complicibus, credulitate contentorum in dictis libris, & an alios dictas hæreſes docuerit, Burſat. d. conſ. 344. vol. 4. Coſta de iuris, & facti ſcientia, & ignorantia, cent. 1. n. 4. Homob. de Bonis, de exam.

Eccleſ.

Ecclesiastico, tom. 1. tract. 7. c. 2. q. 13. vers. vnde primi.

34 Si tamen penes aliquem reperiretur liber hæreticorum sine auctoris nomine, † tunc licite posset interrogari retentor de auctore in tortura, & si in tortura persistens auctorem non nominaret, tũc haberetur ipse pro auctore dicti libri, & sic cõdemnaretur, vt hæreticus, ita Decianus, in tract. Crim. lib. 5. cap. 46. n. 26. vers. puto autem ego, Farin. de hæresi, d. q. 180. n 21. Leonardus Duardus in Bullam Cœnæ, lib. 2. canone p. q. 51. n. 5. & 6.

In casu tamen in quo ex retentione, librorum quis redderetur suspectus tãtum de leui, vel quia libri reperti sint penes idiotam, vel hominem optime famæ &c. vel quia libri damnati continent tantummodo sortilegia ad amorem non hæreticalia (quo casu leuem tantum suspitionem inducunt in retentore) tunc regulariter abstinendum putarem à tortura super intentione, & credulitate, & vtendum esset remedio abiurationis de leui, vt late probaui, tum in tit. de Sortilegijs, in quęstione de Abiuratione, tum in tit. de Blasphemis, in quæst. de tortura, ad quę loca lectorem remitto.

35 Tandem pro complemento † huius quęstionis aduertendum quod in curia Neapol. dixit seruari, Genuens. in Praxi Archiepiscopali, illius curię, cap. 69. n. 12. vers. Item seruatur in curia, quod sz. ob solam retentionem librorum hæreticorum, negromãticorum, vel similiũ scripturarum continentium hæresim, vel Apostasiam à fide manifestã, solet retentor torquęri super intentione, & credulitate contentorum in dictis scripturis, & super vsu, & complicibus, & vbi in tortura persistat solet ob solam retentionem abiurare de leui, quæ tamen ego iuxta supra dicta intelligerem, vbi sz. cum retentione concurreret, vel mala fama retentoris, vel aliqua alia coniectura, ex qua præsumptio ex retentione oriens, augeretur, ita Decian. & alij supra allegati, quibus addo, P. Zanardum in summ. diuin. præceptorum, p. 2. cap. 94 rubr. de tortur. in causis fidei, vers. Primo Inspiciendum, & vers. Secundo, Hoc venit pensandum. Et ea quæ hoc loco dicta sunt de tortura retentoribus libtorum danda, proportionabiliter applicanda sunt etiam legentibus, scribentibus, & transportãtibus dictos libros consideratis tamen in hoc omnibus circumstantijs, & qualitate personarum.

§. 7.

De Abiuratione istis retentoribus iniungenda.

36 QVoniam vt supra † dixi retentores librorum hæreticorum sunt de hæresi suspecti, modo leuiter, modo vehementer, ideo istis, etiam pro modo, & gradu suspitionis, qualitas, & gradus abiurationis iniungendus est.

Si namq; inquisiti ex retentione illa reddantur tantum leuiter suspecti, vt quia sint idiotæ maxime in materijs illis, de quibus tractant libri illi, & statim ab Inquisitore interrogati veritatem sincere fatentur, tam quo ad se ipsos, quam quo ad complices, tunc abiurare debent de leui.

Si vero omnino ignorantes essent, ita vt ignorarent penitus latinam linguam illorum librorum, vel etiam nescirent legere, tũc omitti potest omnino abiuratio, quoniã cessat etiã in totũ suspitio, vti dixerunt, Pegna, Zanard. & alij supra allegati, in materia gradus suspitionis, orriẽtis ex retentione.

Si vero inquisiti, primo quidẽ loco homines sint docti, Secundo libri hereses contineant, Tertio si eos diutiss. retinuerint, & legerint, ac cum diligentia, ex longinquis regionibus conquisitos, ad se se transportari curauerint, quæ sunt pręcipua considerauda in hac materia, tunc pręuia tortura vt pręcedenti q. dixi, super credulitate, & intentione propositionum hęreticalium, super complicibus à quibus libros habuerunt, quibus mediãtibus, super vsu dictarum propositionum, an aliquos eas docuerint vt supra dicebam, si in ea se nõ grauent, ad huc cogẽdi sunt ad abiurationem de vehementi ad similitudinem aliorum suspectorum de hæresi vehementer, de quibus Pegna ad director. p. 2. comm. 59. Vers. quod si non compareant, vel si eos libros inquisiti, cum magna diligentia ad se transportari minime curauerint, saltem de leui ob solam retentionem, vti seruari in Curia Archiepiscopali Neapol. testatur Genuens. in praxi dictæ Curię, cap. 69. n. 12. vers. Item seruatur in curia.

37 Si tamen statim ac libros aliquos, quis reperit se habere, seu statim, ac ad manus suas peruenium illos comburit, vel lacerat, tunc † quoniam omnis hęresis cessat præsumptio, cessare quoq; debet abiuratio, Farin. d. quæst. 180. n. 40. qui alios omnes allegat, Decian. tract. Crim. lib. 5. c. 46. n. 26. vers. limitãtur 2.

38 An

38 An autem ſufficiat libros propria auctoritate comburere vel neceſſario ſint Inquiſitoribus conſignandi, diſputant D. D. & Zanch. de hæret. c. 7. n. 7. & Auctor repertorij Inquiſit. vid. aſſerere ſatis eſſe ſi comburantur, nam per talem combuſtionem ſatisfit fini, prohibitionis librorum qui eſt, vt tales libri ſupprimantur, vnde cum fini ſatisfiat legiſ. ſatisfacere videtur comburens &c.

Verum, Pegna ad Director. p. 2. comm. 3. verſ. præterea, Sanch. ad Præcept. Decalogi, lib 2. cap. 10. n. 56. Azor. Inſtit. Moralium, lib. 8 c 16. quæſt 11. tomo p. Farin d. q. 180. n. 40. Leonardus Duardus ad Bullam Cœnæ, lib. 2. canone p. q 52. per totum, Ricciullus de iure perſonarum extra Eccleſię gremium exiſtentium, lib 5 cap. 24 per totum, & Scortia in ſelectus cõſtitut. Pontif. Theor. 169. per totum, voluerunt neceſſario tales libros eſſe Inquiſitoribus deferendos, quod clariſsime probatur per conſtit. Iulij 3. quæ incip. Cum meditatio cordis, in qua præcipitur, quod tales libri realiter, & cum effectu Inquiſitoribus tradantur.

Si tamen, quis bona fide illos propria auctoritate combuſſiſſet, non ob hoc in hæreſis ſuſpitionem incidiſſet, vti notant Duard. Ricciullus, & alij locis indicatis.

Similiter ſi in libris damnatis penes aliquos repertis, non ad ſunt propoſitiones hæreticę, nec ad hæreſim ſpectantes ſiue directe, ſiue indirecte, ſed tantummodo in eis reperiuntur propo-
39 ſitiones temerariæ,† & ſcandaloſæ, puniri debent tales retentores pœnis arbitrarijs, non tamen abiurare, quoniam vbi non adeſt materia inducens hæreſis ſuſpitionem, vel leuem, vel vehementem, non poteſt habere locum abiuratio, Burſat. conſ. 344. n. 18. vol. 4 & late dicam in tit. de Propoſitionum ſpeciebus, in materia propoſitionis ſcandaloſæ, & temerarię.

40 Et quamuis inquiſiti, aliquando† negẽt ſe libros hæreticorum in eorum domibus, vel cubiculis repertos legiſſe, vel ibi adfuiſſe negantes, conſtanter affirmant ibi dictos libros appoſitos fuiſſe ab eius inimicis, attamen ſi hæc non probent, cum tamen teneantur ex ijs quę dicta ſunt, in tit. de confeſſione reorum, in quæſt. de confeſſione Qualificata, & torti ſuper vlteriori veritate &c. intentione, & complicibus, non ſe grauant, cogendi nihilominus eſſent abiurare ſaltem de leui, ob præſumptionem contra illos militantem, quod dictos libros legerint, ex diuturna re-

tentione

tentione eorum desumptam, sicuti neq; probabile est, in alicuius cubiculo hęreticos libros fuisse appositos inscio penitus cubiculi dño. nisi hoc aliunde probetur.

41 Tandem in hac materia semper cum casus occurret, tria ante oculos sunt habenda. Primo, Qualitas personę, penes quam libri reperiuntur. Secundo, Qualitas librorum repertorum. Tertio, diuturnitas retentionis, vt ex his qualitas suspitionis possit apperere, ex his quę supra diximus.

§. 8.

De Pœnis, & Pœnitentijs salutaribus huiusmodi Reis imponendis.

42 PRo qualitate culpę, † & pęnas imponendas constat inter omnes, & testatur ad propositum nostrum, Pegna in sæpe citato, comm. 3. vers. Iam qua pœna.

Vnde pro qualitate huiusce criminis, modo maior, modo minor pœna est imponenda. Et regulares quidem cum ex dicta retentione reddũtur suspecti vehemẽter possunt priuari voce activa, & passiua, suspendi à diuinis, priuari muneribus legendi concionandi &c. & hoc vltra ieiunia orationes &c. de quibus pegn. vbi supra, non regulares vero vltra pœnitentias salutares etiam aliquando possunt à Ciuitate banniri, vti testis est Genuens. in Praxi Archiepiscopali, Neapol. c 68 n. 12. vers. Item seruatur in curia.

Suspecti autem tantum de leui, possunt de iure dimitti cum pœnitentijs salutaribus.

43 Pro totius materiæ complemẽto vid. esset, an Inquisit. in suis Diœcesibus, & similiter Episcopi, possint libros damnare, sed quoniam Pegna de hoc pleniss. tractat, com. 52. p. 2. per tot. ideo ad eius dicta me remitto.

44 An autem licentia † concessa alicui à Reuerendissimo Inquitore Cremonæ, legendi librum suspensum donec corrigatur suffragetur extra Diœcesi Cremonæ, vide Hieron. Rodriq in cõpendio, quęst. regularium, Resol. 92. n. 2. vbi contra, Suarez. de legib. libro 8. cap. 26. n. 8. & Portel. in dubijs regularibus, in verbo, librorum prohibitio, n. 4. firmat talem posse legere librũ illũ, etiam extra diœcesim, Quia Priuilegium est datum personę, & ita etiam ante Rodriq. voluit Nauar. de Priuil. conf. 6 vol. 2. & Nald. in summ. in verbo libri,

n 6. &

n. 6. & Azor. instit. moral p p. libro 5. cap. 23 quęst. 6 Homob. de Bonis. in suo examine, tract. 7. cap. 2. quęst. 11. §. Porro libros interdictos.

§. 9.

Quomdo confessarius se gerere debeat cũ legentibus, & retinentibus libros hæreticos, vel alias prohibitos.

PRimo, animaduertere debet confessarius ex regulis superius traditis, an pœnitens inci-
45 derit in excommunicationem† Bullę Cœnæ, nam ab ea vtiq; prius à Summo Pontifice, vel ab habente ab eo auctoritatem erit absoluendus.

46 Quo vero ad excommunicatio nem, de qua in Bulla Pij 4. cum illa nemini sit reseruata † poterit quilibet confessarius ab ea absoluere, Homob. de Bonis, in examine Ecclesiastico, tract 7. c. 2. q. 9. §. His ergo sic suppositis, tom. p.

47 Circa excommunicationem tamen Bullę Cœnæ, animaduertẽda est aurea † doctrina Souſę in sua relect. in dictam Bullam disp. p. n. 50. quam sequtus, fuit Portel. in Dubijs regularibus, in verbo libri Prohibiti, n. 15. & 16. p. p. quod sz in excommunicationem Bullę, incidit occulis percurens librum hęreticum, cum aduertentia ad illa, quę scripta sunt, licet nihil ore proferat, nam secundum communem vsum loquendi ille talis dicitur legere. Et si dicatur, quod cum verba exterius non proferat eius peccatum non videtur externum, & per consequens, nec subiectum externæ dispositioni Ecclesię, & sic censurę Bullę, respondit Portel. quod illius peccatum satis dicitur externũ, ex sequentibus externis actionibus, sz. ex aperitione libri ad legẽdum, ex defixione occulorum, & ex reuolutione foliorum.

48 Si vero tractetur† de libris prohibitis ex alia causa, quam hæresis, vt quia V. G. sint contra bonos mores, tunc ex Bulla Pij 4. de qua supra eos legentes, & retinentes incurrunt peccatum mortale.

Quod intelligo ego, etiam si legens, vel retinens non se exponeret periculo peccati mortalis, vt lex positiua aliquid addat legi naturali, secundum quam vbi adest periculum etiam ante Bullam talium librorum lectio, & retentio erat vetita, Homob. de bonis, d. tract. 7. quæst. 10. vers. Addo de iure naturali.

49 Neq; obstat quod lex fundata† in prę-

in præsumptione in conscientia non obligat, cessante præsumptione. Quia hoc est verum de præsumptione deffinitiua, non autẽ suppositiua, vt declarat, Portel. in dubijs regul. in verbo lex. n. 9 parte prima, vbi dat exemplũ de lege superioris prohibente ingressum cubiculorum intra Conuentum, quę obligabit etiã ingredientem bono animo.

Vel traditio illa, non habet locum, vbi lex in præsumptione fundata obligat in conscientia etiam cessante in aliquo particulari casu præsumptione, ratione vel moralis periculi, vel scandali, Rodriq. qui alios cumulat, in compend. quæst. regular Resol. 90 n. 15. circa finem, In lectione autem huiusmodi librorum semper adest, vel scandalum, vel morale periculum peccati.

Vel tandem regula illa, non habet locum, cum lex fundata in præsumptione fuit lata ad euitanda mala, quę regulariter orie bãtur ex actu à lege prohibito, vti declarat, Vasq. in p. 2. q. 96. art 4. disp. 163. cap. 3. vers. Alterum genus præsumptionis est.

50 Secundo, Aduertat Cõfessarius, quod omnino curare debet libros hæreticos, vel hęreticorum, vel de Religione pertractantiũ ad Inquisitores deferri, vt supra dicebamus, n. 38. nec ante debet pœnitentem absoluere quã libros cum effectu Sancto Officio consignari curauerit.

51 Si tamen pœnitens libros illos propria auctoritate combussisset † non ob id in censuram aliquam incidisset, Homob. de Bonis, d. tractatu 7. cap. 2. quæst. 12. in principio, & propterea, vbi nihil aliud obstaret absolui posset.

52 Vbi vero libri prohibiti sint, quia res lasciuas † & contra bonos mores contineant, tunc, si pœnitentes habeant propositũ illos retinendi, nullo modo ratione periculi, & peccati mortalis de quo in dicta Bulla Pij 4. poterunt absolui, Homob vbi supra q. 13. in fi.

Sed hic confessarius probabiliter posset de duobus dubitare.

53 Primum est an retinentes huiusmodi libros prohibitos, ob res lasciuas sint denunciandi † Sancto Officio, in quo (salua sẽper declaratione Sanctę Matris Ecclesiæ, & Sacrę Congr. Emin. Card. Supremorum Inquisitorum) Dicerem quod non, nisi huiusmodi retentores alias essent de hæresi suspecti, verba n. ædicti Eminentissimi D. Cardinalis Episcopi nostri, & Reuerendissimi P. Inquisitoris, nullo modo comprehendunt huiusmodi libros, & alias ex dispositione iuris comunis, nulla apparet obligatio huiusce denũtiationis.

54 Secundũ est, an † cum pœnitentes

tes tenentur consignare huiusmodi libros Inquisitoribus, satisfaciant eos consignando Ordinario loci.

In hac etiam difficultate Respondetur, quod de rigore iuris pœnitentes sic ordinario loci libros consignantes satisfaciuat obligationi suę.

Quamuis n. in Bulla Iulij 3. incipiente, Cum meditatio cordis, expresse pręcipiatur huiusmodi libros consignari Inquisitoribus, Attamen non obid legitur, ibi restricta facultas ordinarium, vt in simili probauimus infra, tit 12 §. 11. n. 56.

55 Sanctissime tamen agerent locorum ordinarij, si huiusmodi retentores remitterent Inquisitoribus, qui in causis fidei, melius ob silentium, formant processus, quam ordinarij, coram quibus non seruatur silentium, tam artum, vt in Sancto Offitio, & ita quotidie practicat Eminentissimus, & Reuerendissimus D. D. meus Cardinalis Camporeus Episcopus noster Cremonen. vnus ex Supremis generalibus Inquisitoribus, qui reos Criminum ad Sanctum Offitium attinentium semper Inquisitori remittit.

56 Vbi tamen huiusmodi libri essent † in aliquo casu ordinario Consignati, ordinarius ipse teneretur eosdem Sãcto Offitio reconsignare, vti Sacram Congregationem respõdisse, refert Piasec. in Praxi Episcop. p. 2. c. 3. de hæret. & Io. Franc. Leo. in Thesauro fori Ecclesiastici, p. 3. c. 37. n. 11.

57 Tertio loco, interrogare † debet Confessarius pœnitentem, an sciant aliquos legere, vel retinere libros hæreticorum, vel de religione tractantium, vel hæreses cõtinentium, etiam in alienis domibus, et vbi aliquos huiusmodi Criminis reos agnoscat eum cogat ad eos Sancto Offitio denunciandos iuxta tradita per nos, tit. præcedenti.

58 Quarto, vt statum pœnitentis † bene intelligat confessarius, interrogandus erit pœnitens, à quibus libros illos habuerit, quandiù penes se eosdem retinuerit, quoties legerit, an aliquibus, & quoties, ac quibus commodauerit, an eorum occasione (si sint ex continentibus res lasciuas) carnaliter peccauerit, saltem delectationes sensuales passus sit, & similia.

59 Quinto loco, † grauitatem huius delicti, quo ad libros hereticorum ostendere debet confessarius pœnitenti ex multis, sed præsertim ex eo, quod ab initio nascentis Ecclesiæ, vsq; in presentem diem, libri huiusmodi semper fuerunt reprobati, & igni traditi, vt videre est, ex

Decian. Tract. Crimin. tom. 1. libro 5. cap. 46. n. 1. & pluribus sequentibus, & Sanctarellus de hæresi, cap. 14. dubio vnico, n. 1. & seq. & si D. Paulus 2. ad Thimot. 2. ad monet nos euitare colloquia hæreticorum, quanto magis euitandi erunt eorum libri, qui, & semper loquuntur, & venena euomunt.

60 Quo vero ad libros † res lasciuas continentes, grauitas delicti eos retinentiem, & legentiũ scatet euidenter, ex eo quod corrumpunt bonos mores, pueros, & Adolescentes contaminat, cursu temporis totam rem publicã inficiunt, ac libidinem incendunt, & itritant, vti animaduertet, Tiraquell. ad l. 1. Connub. l. 16. n. 4.

61 Sexto, & vltimo, Prudens confessarius pœnitenti proportionatam arbitrio suo satisfatione iniunget † ita tamen, vt pro parte dictæ satisfationis lectionem aliquam librorum piorum, qualitati pœnitentis accomodatum, imponat.

TITVLVS VNDECIMVS.

DE CELEBRANTIBVS, ET ADMINISTRANtibus Sacramentum Pœnitentiæ, cum non sint Sacerdotes.

SVMMARIVM

CElebrantes, & pœnitentiæ Sacramentum administrantes, cum Sacerdotes non sint, de hæresi sunt suspecti, vbi de sententia hæreticorum, n. 1. & seq.

Qualis sit Hæc suspitio, n. 3. & seq.

Quidquid esset olim, nunc ex Constitutionibus Apostolicis Inquisitoris sunt Iudices huiusce Criminis, n. 7. & seq.

An Constitutio Gregor. 13. directa Inquisitoribus Hispaniæ habeat locum extra ea loca, n. 10. & seq.

De quodam, qui in partibus Hispaniæ se gerebat pro Episcopo Marsfredoniæ, n. 13.

In Constitutiones Gregor. & Clem. 8. non incidit Sacerdos audiens confessiones, sine Iurisditione, nec ne? Sacerdos non absoluens, & quid de Induente se Vestibus Sacris, si non celebrat, n. 14. & seq.

Quomodo

Quomodo in hoc delicto debeat constare de corpore delicti, n. 16.
An Corpus delicti in hoc Crimine probetur sufficienter testibus Singularibus, vbi plura de testibus Singularibus n. 17
Probato corpore delicti per testes singulares, an locus sit condemnationi in pena Extraordinaria n. 19. & seq.
Late de Reo habente penes se litteras testimoniales falsas, & asserente nihilominus se Sacerdotem, n. 21.
Cõfessus qualificate quomodo debeat Expediri, n. 22. 23.
De Abiuratione tortura & penis hõrum reorum, nn. 24. & seq.
Iudex Secularis cui fuerunt relaxati rei nostri, an teneatur eos morti tradere, n. 30.
Inquisitores possunt procedere contra Iudices laicos, si sententias suas nõ exequãtur & rep. Opinio Anguoiani Hispani. n. 31.
Quomodo Confessarius se gerere debeat cum huiusmodi reis. nn. 32.
Grauitas huius delicti remissiue, n 33
An huiusmodi rei sint irregulares, n. 34.

NON infimum locum tenet in hoc Sãcto Officio, illorum enorme delictum, qui cũ in sacro Presbiteratus ordine nequaquam sint constituti, temerario tamen ausu, & Sacrosanctum Missę sacrificium audent celebrare, & Sacramentum Pœnitentię administrare. De Hisce ergo nunc in presenti titulo est agendum.

§. 1.

An celebrantes cum Sacerdotes non sint, Pœnitentiæq; Sacramentum, administrantes sint de Hæresi suspecti, & qualiter.

1 IN hac re Dicendum est, Reos hosce esse de Hæresi † suspectos, & de hoc nunc dubitari nõ potest stãte Cõstitutione Greg. XIIj. incipiente, Officij nostri, quæ impressa habetur apud Rodriquez. Quæst. Reg. Tom. 2. Quæst. 28. art. 2. & in Bullanouo Cherubini, tom. 2. const. 21. inter cõstitutiones Gregor. XIIj. in qua hæc verba leguntur, Nos itaque &c. Animaduertentes eos qui præsbiteratus ord. non sunt insigniti, & se in administrandis dictis Sacramentis ingerunt, fa-

&to Cath verit. impugnare, quę solos prętiteros &c. Si igitur tales rei facto impugnāt Cath fidem, ergo etiam de Hæresi erūt ob id suspecti.

2 His accedit Hæresis, quæ hisce † nostris potissimum temporibus grassatur, quod silicet etiam laici, & sæculares sint. Horum Eucharestiæ, & Pœnitentiæ Sacramentorum ministri, vt patet ex Cardinali Bellarm. Cōtro. fidei tom. 2. Contro. 1. generali lib 1. cap. 24 & 25. vbi latiss. hanc hęresim confutat, igitur sęcularis administrans huiusmodi sacramenta, vel sacerdos non ordinarius erit de hęresi suspectus, conseq. hanc probat doctrina Soti in Relect. de Hæresi, vbi dixit, q̄ facere opera mala ab Hæret tamen probata, & Laudata inducit Hæresis suspitionem. Quod dictum Soti licet impugnetur à Paramo de Orig. Sanctæ Inquis. lib. 3. Quæst. 10. n. 72. & seq. attamen in casu nostro recte procedit, approbariq; videt à Greg. Xiij in supra citata Constitutione ibi, Nam, & si multorum sententia affirmetur, prædictū delictum ab Inquisitoribus plectendum esse, Hisce præsertim temporibus quibus Hæretici temere audent proferre, vel sæculares eorum Sacramentorū Ministros esse posse.

Difficultas tātummodo esse potest, in qualitate, & gradu suspitionis, ā silicet leuiter, an vehemēter sint de Hæresi suspecti, in qua re.

3 Dicendum hosce reos esse de hæresi suspectos vehementer † & ratio istius conclusionis est, quia regulariter abutens Sacramentis redditur de hæresi suspectus vehementer, vt probaui in tit. de Poligamis, & in titulo de Confessarijs sollicitantibus, At rei nostri celebrando & sacramentum Pœnitentiæ administrando, cum sacerdotes non sint abutūtur hisce ecclesię Dei Sacramentis existimantes) saltem facto ipso) alios, præter sacerdotes, posse esse illorum sacramentorum ministros, igitur erunt suspecti non leuiter, sed vehementer.

Et ad hoc probandum facit primo Pegn. ad Director. p. 2. comm. 81. vers. Ille quoq Leon. in Thesaur. fori ecclesiastici p. 3. cap. 37. n. 35. & Bariol. in suis florib. Direct. in tit de Confess. sollicit. vers. suspitio qua vrgentur & vers. seq. vbi dixerunt Confes-

4 sarium † sollicitantem ad Turpia in Confessione esse de hæresi suspectum vehementer, ratione abusus Sacramenti.

5 Secundo Martinus del rius disquisitum Magic. lib. 5. sectione 15. & lib. 3. p. 1. Quæst. 3. sect. 1. vbi dixit quod Babtizantes imagines

ginēs adminus est ſuſpectus de hæreſi vehementer, ratione abuſus dicti Sacramenti.

Tertio Cōcluſio probat. ex eo quod vehemens ſuſpitio illa dicitur quæ ſumitur ex ſignis exterioribus, operum, aut verborū
6 ex quibus concludi † ſolet frequenter & vt plurimum quod talia agens, vel dicens eſt Hæreticus, Martinus del rius diſq. Magic. lib. 5 ſect. 12. verſ. Vehemens ſuſpitio Ricciull. de iure perſon. Extr. eccleſiæ gremiū exiſtentium lib. 5. c 11 nu. 7. At ex cellebratione Miſſarum huiuſmodi & adminiſtratione Sacramenti Pœnitentiæ aliud colligi non poteſt, quam tales cellebrantes &c eſſe Hæreticos lutheranos igitur &c.

Atque ita ſeruatur i Sācta Vniuerſali Romana Inquiſitione quæ hoſſe reos cogere ſolet ad abiurandū de vehementi, vt vbiq; atteſtantur Doctores.

§. 2.

Quis ſit Iudex competens horum Reorum.

7 LIcet antiquis† temporibus ſatis controuerſa fuerit quæſtio, quis nam Iudex eſſet competens in hiſce criminibus, Ordinar. ne eccleſiaſticus, ā Inquiſitor aduerſus prauitatem hæreticam ſpecialiter delegatus, pro vt colligitur ex Conſtitutione Greg. XIIJ. ſupra citata incipiente, Officij Noſtri.

Nam, quod ad ordinarios ſpectaret munus puniendi hoſce reos, non obſcure colligi poſſe videtur ex text. in c. ex literis extr. de Cleric. non ordin. miniſtrante. vbi Papa mandat Epiſcopo Legionenſi, vt quendam Diaconum, qui ante Sacerdotij ordinē ſuſceptū Miſſam cellebrare præſumpſerat, certis pœnis puniat,

Et tanto magis videtur per Ordinarios Eccleſiaſticos puniendi, cum tales rei facto ſe velint ſacerdotes oſtendere, quo caſu clarum eſt, quod incidunt, in cri-
8 men † falſi, vti originaliter dixit Bald. in l. qui ſub prętextu Cod. de Sacroſ. Eccl. Diaz. in Praxi Crim. Can. cap. 12 n. 1. vbi ſalcedo Franc. Leon. in Theſaur. fori Eccl. cap. 35. n. 57. Farin. de falſit. & ſimulat. Quæſt. 150. n. 85. & ſeq. qui alios allegat, Caball. in ſuis Reſolut. Crim. centur. 2. caſu 176. nu. 3. & Bonif. de furtis § corporalis n. 50. verſ. & de Laico, Et de Crimine falſi Clarum eſt, in clerico ordinarium eccleſiaſticum eſſe Iudicē competentē vt patet, ex not. per D. D. tot tit de Crim. falſi.

Hæc omnia licet fortaſſis potuerit allegari pro ordinariorum tuenda Iuriſd. antiquis temporibus,

9 Attamen nunc † ſublata eſt omnis

Eto Cath verit. impugnare, quę solos prælliteros &c. Si igitur tales rei facto impugnãt Cath fidem, ergo etiam de Hæresi erũt ob id suspecti.

2 His accedit Hæresis, quæ hisce † nostris potissimum temporibus grassatur, quod silicet etiam laici, & sæculares sint. Horum Eucharestiæ, & Pœnitentiæ Sacramentorum ministri, vt patet ex Cardinali Bellarm. Cõtro. fidei tom. 2. Contro. 1. generali lib 1. cap. 24 & 25. vbi latiss. hanc hęresim confutat, igitur sęcularis administrans huiusmodi sacramenta, vel sacerdos non ordinarius erit de hęresi suspectus, conseq. hanc probat doctrina Soti in Relect. de Hæresi, vbi dixit, q̃ facere opera mala ab Hæret tamen probata, & Laudata inducit Hæresis suspitionem. Quod dictum Soti licet impugnetur à Paramo de Orig. Sanctæ Inquis. lib. 3. Quæst. 10. n. 72. & seq. attamen in casu nostro recte procedit, approbariq; videt à Greg. Xiij in supra citata Constitutione ibi, Nam, & si multorum sententia affirmetur, prædictũ delictum ab Inquisitoribus plectendum esse, Hisce præsertim temporibus quibus Hæretici temere audent proferre, vel sæculares eorum Sacramentorũ Ministros esse posse.

Difficultas tãtummodo esse potest, in qualitate, & gradu suspitionis, ãsilicet leuiter, an vehemẽter sint de Hæresi suspecti, in qua re.

3 Dicendum hosce reos esse de hæresi suspectos vehementer † & ratio istius conclusionis est, quia regulariter abutens Sacramentis redditur de hæresi suspectus vehementer, vt probaui in tit. de Poligamis, & in titulo de Confessarijs sollicitantibus, At rei nostri celebrando & sacramentum Pœnitentiæ administrando, cum sacerdotes non sint abutũtur hisce ecclesię Dei Sacramentis existimantes) saltem facto ipso) alios, præter sacerdotes, posse esse illorum sacramentorum ministros, igitur, erunt suspecti non leuiter, sed vehementer.

Et ad hoc probandum facit primo Pegn. ad Director. p. 2. comm. 81. vers. Ille quoq Leon. in Thesaur. fori ecclesiastici p. 3. cap. 37. n. 35. & Bariol. in suis floribus Direct. in tit de Confess. sollicit. vers. suspitio qua vrgentur & vers. seq. vbi dixerunt Confes-

4 sarium † sollicitantem ad Turpia in Confessione esse de hæresi suspectum vehementer, ratione abusus Sacramenti.

5 Secundo Martinus del rius disquisitum Magic. lib. 5. sectione 15. & lib. 3. p. 1. Quæst. 3. sect. 1. vbi dixit quod Babtizans † imagines

ginēs adminis est ſuſpectus de hæreſi vehementer, ratione abuſus dicti Sacramenti.

Tertio Cōcluſio probat. ex eo quod vehemens ſuſpitio illa dicitur quæ ſumitur ex ſignis exterioribus, operum, aut verborū
6 ex quibus concludi † ſolet frequenter & vt plurimum quod talia agens, vel dicens eſt Hæreticus, Martinus del rius diſq. Magic. lib. 5 ſect. 12. verſ. Vehemens ſuſpitio Ricciull. de iure perſon. Extr. eccleſiæ gremiū exiſtentium lib. 5 c 11 nu. 7. At ex cellebratione Miſſarum huiuſmodi & adminiſtratione Sacramenti Pœnitentiæ aliud colligi non poteſt, quam tales cellebrantes &c eſſe Hæreticos Lutheranos igitur &c.

Atque ita ſeruatur i Sācta Vniuerſali Romana Inquiſitione quæ hoſce reos cogere ſolet ad abiurandū devehementi, vt vbiq; atteſtantur Doctores.

§. 2.

Quis ſit Iudex competens horum Reorum.

7 LIcet antiquis† temporibus ſatis controuerſa fuerit quæſtio, quis nam Iudex eſſet competens in hiſce criminibus, Ordinar. ne eccleſiaſticus, ā Inquiſitor aduerſus prauitatem hæreticam ſpecialiter delegatus, pro vt colligitur ex Conſtitutione Greg. XIij. ſupra citata incipiente, Officij Noſtri.

Nam, quod ad ordinarios ſpectaret munus puniendi hoſce reos, non obſcure colligi poſſe videtur ex text. in c. ex literis extt. de Cleric. non ordin. miniſtrante, vbi Papa mandat Epiſcopo Legionenſi, vt quendam Diaconum, qui ante Sacerdotij ordinē ſuſceptū Miſſam cellebrare præſumpſerat, certis pœnis puniat,

Et tanto magis videtur per Ordinarios Eccleſiaſticos puniendi, cum tales rei facto ſe velint ſacerdotes oſtendere, quo caſu clarum eſt, quod incidunt, in cri-
8 men † falſi, vti originaliter dixit Bald. in l. qui ſub prętextu Cod. de Sacroſ. Eccl. Diaz. in Praxi Crim. Can. cap. 12 n. 1. vbi ſalcedo Franc. Leon. in Theſaur. fori Eccl. cap. 35. n. 57. Farin. de falſit. & ſimulat. Quæſt. 150. n. 85. & ſeq. qui alios allegat, Caball. in ſuis Reſolut. Crim. centur. 2. caſu 176. nu. 3. & Boniſ. de furtis § corporales, n. 50. verſ. & de Laico, Et de Crimine falſi Clarum eſt, in clerico ordinarium eccleſiaſticum eſſe Iudicē competentē vt patet, ex not. per D. D. tot. tit. de Crim. falſi.

Hæc omnia licet fortaſſis potuerit allegari pro ordinariorum tuenda Iuriſd. antiquis temporibus,
9 Attamen nunc † ſublata eſt omnis

nis disputatio per dictam Constitutionem Greg. Xiij. per quã præsens Quęstio fuit definita ibi Nos itaq; vt omnis difficultas, dubitatioq; tollatur &c. Eorũ, qui in presbiteratus ordine non constituti missas celebrant, & confessiones audiunt cognitionem, & punitionem, ad Inquisitionis Officium, & Inquisitores antedictos pertinere, ita huiusmodi delicti ratione, aduersus eos inquirere, procedere, ac culpabiles repertos punire officium, & Inquisitores prædicti valeant, Apostolica auctoritate præsentium tenore perpetuo declaramus, & diffinimus

10 Et licet aliqui dubitare possit † ãd. Greg. Xiij. cõstitutio quoniã directa est Inquisitoribus Hyspanię, locum sibi possit vindicare in alijs inquisitoribus aliarũ prouinciarum Attamen sine du-

11 bio affirmandum est, vbiq; † locorum dictam Constitutionem licet Inquisitoribus, tantum in partibus Hyspaniarum existentibus fuerit directa, inuiolabiliter obseruari debere, prout in terminis similiũ Cõstitutionũ docuerũt Barthol Spin. in tract. de Strig. cap. 3. vers. quod etiam patet, qui loquitur in constitutione quadam directa ad Inquisitores Allemaniæ. Pegn. ad Director. p. 3. comm. 158. vers. Præterea nõ arbitror, & ĩ Quæst. de Robore Extrauag in fin. literarum Apostolicarum pro sãcto Officio nu. 14. vbi vtrobiq; reprobat Bursat. in cons. 43. n. 52. lib. 1. qui dixit cõstitutiones Innoc. 4 & Clem 4. Roman Pontif. disponentes de bonis Hæretic. confiscatis, in Italia solum esse obseruandas, quoniam ad Terras Italiæ fuerunt directæ, Flauius Cherub. in suo Compend. Bullarij Tom. 2. schol 2. ad dictam Constitutionem Greg. Xiij. fol. mihi 87.

12 Et præter Constitutionem prædictam Greg. Xiij. quæ etiam † impressa habetur post Bariolam in suis floribus fol. 434. adest alia Const. Clem. 8. ædita de Anno 1601. die 1. Decemb. Incip. & si alias, quæ Impressa habetur apud Quarantam in Summ. Bullarij in verbo, ordo, & post flores Bariolæ, inter litteras Apostolicas pro Sancto Offitio fol. mihi 437. in qua Constitutione, inherendo alijs duabus Constitutionibus Pauli 4. & Sixti 5. de quibus Locat. in Iudiciali Inquisit. inter decreta facta in Congreg. Sancti Offitij Romæ fol. 475. & 476. Mandauit Sanctissimus Pontifex Reos hosce, per Iudices Sanctę Inquisitionis tradi, etiam pro primo lapsu, seu potius relaxari brachio seculari

13 De quibus † Constitutionibus mentionem faciunt Maiol. de

Irreg.

Irregul. lib. 4. c.13 nu. 1. Leon. in Thesauro fori Ecclesiastici p. 3. c.35. n. 57. & 58. vbi refert, quendam filium perditionis in partibus Hyspaniarum, se pro Episcopo Manfredonię, & nuntio Sanctæ Sedis gessisse, & transmare multas miss-s, etiam Pontificaliter decantasse, ob id in Sãcto Offitio detentũ laqueo deaurato suspensum tandẽ fuisse, ipso vidente, Farin. de Hęresi Quæst. 193. n. 39. & Sanctarellus in tract. de Hęresi cap. 42. n. 5. Aug. Barbosa de Offitio, & Potestate Episcopi p. 3. alleg. 110. n. 19. Salcedo, ad Diaz. in pract. Crim. Can. cap. 12. sub littera d. Scortia in Select. Rom. Pontif. Const Epit. 162. Theoremate. 403 & Modern. Barbos in c. ex litteris n. 2. De Clerico, non ordinato ministrante.

§. 3.

Duo Dubia Circa Bullas Greg. Xiij. & Clem. Viij. Declarantur.

CIrca Summorum illorum Pontificum constitutiones, duo possunt oriri dubia.

Primum est An illæ locum sibi vindicare possint, in eo, qui Confes-
14 sionem alicuius † audit, licet sacerdos non sit, at illum non absoluit, in qua difficultate.

Dicendum est, præfatas constitutiones in ec, locum non habere, colligitur hoc, in Constitutione quidem Greg. Xiij. ex illis verbis & confessiones audire, & absolutionem impartiri, copulatiua n. & copulatorum requirit cõcursum, secundum vulgatas iuris regulas In Constitutione autem Clem. 8. ex illis verbis, dũ silicet inique sibi assumunt gradum Sacerdotalem, & auctoritatem absoluendi à peccatis.

Ratione quoq; potest conclusio cõfirmari, nam ideo in dictis Constit. supponũt. rei illorũ criminũ Iuditio Inquisitorum, quia facto (ingerendo se in administratione Sacramentorum, cum sacerdotes non sint) Catholicam veritatem impugnant, at qui non absoluit, nullum administrat, nec administrare intendit Sacramentũ igitur talis nõ erit supp. Iurisd. Inquisitorum. nec pœnis dictarum Constitutionum poterit mulctari. Cõf. prædicta, quia Constitutiones hæ sunt maxime pœnales, ergo sunt restringẽdæ quãtum fieri potest.

Atq; ita in terminis nostræ Quęst. docuerunt Rodriquez. Quęst. Regular. Tom. 2. Quęstione 28. art. 2. vers, Hęc const habetur, Rodericus á Cunha de Confessarijs sollicit. Quęst. 3. n 14. prout illum refert, & sequitur Sanctarell. de Hęresi cap. 42. dub

vnico

Vnico, n. 5. verſ. refert hanc cõſtitutionem, mod. Barbos. c. 1. n. 7 in fin. de Clerico nõ ord. miniſt.

Et licet Freitas, ad Reder. loco proxime alleg. n. 31. & ſequentib. voluerit talem audientem Confeſs. & non abſoluentem incurrere penas noſtrarum Conſtitutionũ Attamen eius opinio & rationes ex ſupradictis facile ſoluuntur, quia formalitas huius delicti conſiſtit in abuſu Sacramenti, at Sacramentum nullum adeſt, cum non datur abſolutio.

Neq; obſtat ratio Freitas, quod etiã ſi ſequatur abſolutio, attamẽ ibi non aderit Sacramentũ, quia ad abuſum ſacramenti ſufficit quod adſint omnia ea, quę alias ad Sacramentum requirũntur, at deficiente abſolutione ea non adeſſent, & in non abſoluente, abeſt animus adminiſtrandi Sacramentũ, in quo cõſiſtit, in hoc foro formalitas huius delicti.

15 Secundum Dubiũ eſt an dictę Conſtitutiones, † extendãtur ad illum, qui ſacro Præsbiteratus ordine inſignitus, ſine actuali Iuriſdict. fideliũ Confeſs. audit, eoſq; à peccatis mortalibus abſoluit, & ad hoc dubium.

Reſpõdendũ eſt Negatiue, nã conſtitutiones illę loquũntur expreſſe de ijs, qui Sacerdotali Charactere non inſigniti, Sacramentum pœnitẽtię adminiſtrare prę ſumunt, & ita in terminis noſtrarum Conſtitutionũ docuerũt. Rodiquez. Quæſt. regul. tom. 2. Queſt. 28 art. 2. in fin. verſ. 2. eſt Notandum, Rodericus à Cunha de Confeſs. ſolicit. Queſt. 13. n. 15. & Sanctarellus de Hæreſi cap. 42. dubio Vnico n. 5. verſ. Quod antea docuit.

In Has tamen Bullas incurrit miſſam incipiens, licet verba conſecrationis non proferat, ſicuti in eaſdem non incidit non Sacerdos, qui veſtibus Sacerdotalibus induitur celebrare intendens, ſi non celebrat. Souſa in Afforiſm. Inq. l. 1. c. 32. nu 5. & 6.

§. 4.

An & quomodo In hoc Crimine debeat conſtare, De corpore delicti.

16 VT Rite recteq; † contra huiuſce Criminis reos procedi poſſit, imprimis conſtare debet Iudici, & in actis, de Corpore delicti, hoc .n. in omnibus Criminibus, de neceſſitate requiritur, maxime vero ĩ his quę publice fieri ſolent, vt contingit in hiſce criminibus, Doctrina hęc deſumpta eſt, ex l. 1. §. Item Illud ff. ad Syllan. communis quę eſt etiã omnium omnino D. D. vt videre eſt ex Farin. de Inquiſit. Queſt. 2. per tot. & Mat. o Giurba

ba cõſ. Crim. deciſ. 37. n. 21. vbi, quod de hoc corpore delicti conſtare debet, etiam in Crimine adulterij. & alios. D. D. plurimos more ſuo cumulat, quibus adde Card. Tuſchum Pract. concluſ tom. 2. littera. D concluſ. 171. per tot. ſed max. nu. 29. vbi ex Gomez. 3. tom. Var. Reſolut. cap. 9. n. 1. dicitur probatio corporis delicti fundamentum, & baſis totius proceſſus Crim.

Debet igitur, vt poſſit de hoc crimine procedi, conſtare reum denunciatum cellebraſſe tali, & tali die, in tali eccleſia, & tali Altari.

17 An autem Celebratio hæc, probetur † ſuffitienter per teſtes ſingulares merito dubitari poteſt, puta ſi vnus teſtis dicat ſe tali die vidiſſe, in tali eccleſia, & tali Altari Reum dicentem Epiſtolam, alter vero dicat ſe vidiſſe eundem recitare euangelium, alter vero Hoſtiã eleuare, In qua difficultate

Dicendum ſufficienter probari celebrationem Miſſę per illos teſtes & ita docuerunt Fel. in c. licet ex quadam, de teſtibus n. 2. col. penult. verſ. & nititur impugnare, Abb. ibid. n. 11. & ſeq. Simanch. de Cath. Inſtit. tit. 64. n. 65. & Farin. de teſtib. Quæſt. 65. n. 282.

Et ſi dicatur quod poteſt eſſe, quod reus dixerit principium miſſæ, & tamen miſſam non perfecerit, Reſp. Fel. vbi ſupra, ꝙ hoc non obſtat, quoniam ſufficit dictum teſtis concludere à cõm. accidentibus, & eandem concluſionem cum Abb. & Fel. probarunt Alex. conſ. 72. n 4 verſ. Idẽ tenet vol. 1. vbi alleg. Ricard. de Malumbr. & Bald. Idẽ Abb. in conſ, 113. vol. 2. col. 3. verſ. nõ obſtat & Card Tuſch Pract. concluſ tom. 8. littera T. cõcluſ. 265. n. 17.

Secus fortaſſis videretur dicendum, ſi vnus teſtis deponeret ſe audiuiſſe reum celebrãtem vno die, & alter alt. die nam celebratio miſſę in hoc caſu non videtur plene probata, ad effectũ condemnandi reum in pœnam ordinariam delicti, nam ad effectum condemnandi reum in pęnam ordinariam plene debet cõſtare de corpore delicti. Farin. d. Quæſt. 2. n. 6. verſ. liquide autẽ, teſtes autem illi cum ſingulares ſint nullo poſſunt modo dici conteſtes, quę teſtium, contextualitas requiritur ad aliquid probandum.

Doctrina hæc colligi videtur ex traditis, per Abb. in conſ 42. n. 2. & 3. lib. 1. vbi quod, cum agitur de probanda cellebratio-
18 ne miſſę, puta in † excommunicato, ad effectum, concludendi celebrantem irregularẽ. tũc celebratio prob. ſi vnus teſtis

deponat, de Epistola, alter de Euangelio, quia illæ sunt partes indiuiduæ missæ, secus si vnus deponat de missa, alter de Vesperis, quia tunc cum deponant super rebus diuiduis, sunt singulares, nec cellebrationem probant, & doctrinam Abb. ibi probauit Cardinalis Tuschus in supra citata concluſ. 265. n. 97.

Et rationē diffirētię inter partes indiuiduas vnius totius, .i. Epistolam Euangelium &c. respectu missæ, & partes diuiduas, vt puta plures missas assignat Abb. vbi supra nu. 3. quia inquit, omnes testes in sensu sūt singulares, nam ego video per meum visum, & tu per tuum, vde cum dicunt. D. D. quod testes debent esse conteſtes, hoc intelligitur respectu obiecti. sup quo deponunt ita vt obiectum eodem tempore se repræsentans sensibus testium, operetur quod sint conteſtes, & propterea Impossibile est, vt deponentes super actibus, seu partibus diuiduis probent, quoniam idem obiectum non potest eodem tēpore se represēntare sensibus testium, ex quo vnus deponit super vna parte, alius super alia, secus in partibus indiuiduis, vt puta epistola &c. quia moraliter loquendo, & secūdū communiter accidētia non potest, quis dixisse partem missæ, quin etiam totam dixerit, & hanc pulcherimam doctrinam Abb. sequitur Tusch. loco supra cit. n. 95. & pluribus seq. & n. 17. vbi quod ratione conexionis, quam habet vna pars cum alia, testes dicuntur conteſtes, licet de diuersis partibus deponant, ex doctrina Alex. & Aliorum de quibus ibi.

19 Dixi ad effectū condemnādi † reum in pœnam huiusce criminis ordinariam, Nam ad effectū eum condemnandi in pęnam extraordinariam, vt puta triremmium &c. sufficiēter potest dici corpus delicti probatum per testes singulares, deponentes de diuersis missis, Cardinalis Tuschus Pract. concluſ. tom. 6. littera P. concluſ. 236. n. 33. & tom. 2. sub littera D. concluſ. 171. n. 45. vbi quod non constito de corpore delicti, reus tamen potest in aliquam pœnam extraordinariam puniri & ad hoc ibi allegat Oldrad. conſ. 108, n. 50. vbi & plures allegat, & dicit opinionem hanc esse comunem.

Confirmari possunt hæc, ex decisione senatus Sabaudiæ, apud Fabrum in suo Cod. fabr. lib. 9. tit. 10 de Sicar. def. 8. vbi quod speciale est in Crimine Assassinij. quod contra Assassinum procedatur, licet non constet de corpore delicti, At non est minus enorme hoc delictum, quā

As-

Asasinum, igitur etiam in hoc crimine, non constito plene de corpore delicti procedi poterit aduersus reos ad pœnam extraordinariam & ita in praxi obseruatur.

20 Licet in Iure hoc magnam patiatur difficultatem, cum omnes D.D. dicant, ante torturam, & condemnationem, imo etiam ante carcerationem constare debere plene, & cõcludẽter, vel per testes, vel per euidentiam facti de corpore delicti, ita Farin. qui alios omnes allegat dicta Quæst. 2. nu. 6. vers. liquere autem, quibus addo Felicium. alleg. 155. nu. 2. p. 2. vbi, quod corpus delicti non probatur per testes singulares, & Mariũ Giurbam decis. Criminali 37. n. 46. & seq. mouenturque omnes D. D. ex d. text. in l. p. §. item illud ibi, liquere igitur debet, Quare tutius esset in hac materia prius plene verificare corpus delicti, quæ verificatio dicitur basis, & fundamentum totius processus criminalis, quam contra reum deueniatur ad aliquos actus Iuditiales.

Nisi essemus in reo, qui celebrauerit in partibus longĩquis, in quo casu ob probationis difficultatem lex contenta est probationis genere possibili.

§. 5.

De reo penes quem repertæ sunt litteræ Testimoniales falsæ, & nihilominus allegante se sacerdotem.

21 SI casus † talis contingeret, pro vt de facili euenire solet in sancto Offitio, Ego dicerem talem reum esse vehementer suspectum, quod celebrauerit sine ordinibus, ex eo præcipue, quod negatiua Clericatus intelligitur probata fauore fisci hoc ipso, quod reus contrarium non probat, Calder. cons. 12. de Iud. cum alijs latissime alleg. p Carol. de Grassis de effectibus clericatus in prohemio n. 193. cum n. qualitas clericatus non insit homini à natura, vtiq; illa non præsumitur sed est per allegantem probanda Cald. vbi supra & Carol. de Grass. ibid. n. 184. maxime si reus allegaret se ordines suscepisse vltra Mõtes Quæ omnia augerentur ex litteris testimonialibus falsis penes eum repertis.

Ex quibus Arbitrarer confessionem qualificatam rei nostri, celebraui, sed sum sacerdos, esse diuidendam, & reiecta qualitate sacerdotij per fiscum sancti Offitij acceptandam, ad notata

Per Farin. de reo confesso, & conuicto, q. 81. n. 10.

22 Adderem Insuper, quod nos non versaremur in casu † condemnationis istius rei in pœnam ordinariam Bullarum de quib. supra.

Primo, quia confessus Qualificate numquam punitur pœna ordinaria, ex praxi omnium tribunalium, secũdũ originalẽ doctrinam Abbatis in c. auditis de Prescript. de qua Farin. q. 81. n. 157. Mastrill. decis. 246. latiss. Laderch. omnino vid. cons. 192. n. 2. vbi reprobat Boss. sub tit. de confess. n. 24. qui voluerat doctrinam Abb. non procedere, vbi vltra confessionem qualificat ã aderant contra reum alia inditia..

Et in foro nostro sancti Offitij pulcherimum adest cõsilium Rim. Iun. 83 vol. 2. cons. Crim, diuers. vbi consuluit, quod quidam Iudeus, qui effectus Christianus ad Iudaismum redierat nõ poterat puniri pœna ordinaria, ob confessionem ipsius qualificatã, quod redierat non animo Reiudaizãdi, sed vt Iudeos deciperet, donec quotam suam fuisset consequutus.

Secundo Quia Ex inditijs etiã violentis nullus cõdemnatur in pœna ordinaria, secũdũ doctrinã Innoc. in c. quia verisimile de præsumpt. vbi, quod cum Iudex procedit super delicto ex præsumpt. debet multum temperare sententiam suam, non condemnando, nisi rarò, & modice, latissime Farin. q 86. n. 110.

Quare votum meum esset, in arbitrio esse Epi. & Inquisitoris
23 vel † reum hunc condemnare in pena extraordinaria triremiũ ad tempus.

Vel illum torquere, secũdũdoctrinam Bald. l. 1. n. 45. de confessis, vt sine qualitate confiteatur & vbi ex tort. nihil emergat poterit vlterius condemnari in pœna triremium, sed ad breuius tempus.

Et licet Farin. de reo confesso, & conuicto q. 81. nu. 137. reprobet dictam doctrinam Baldi, attamen illa bis fuit in senatu Pedem. practicata, testibus, Osascho decis 60. & Thesaur. decis. 13. & in Regno Sicilię apud Mastrill. decis. 246. l. 3. & in Rota Lucensi, decis. 19. Ludouici.

Neq; obstat ratio Farin. quod alias tortura reo non prodesset, & quod tortura tollit, quæcumque inditia etiam indubitata, nam doctrina Farin. procedit, vbi reus duriſſime torqueretur vt se ipsum declarat Farin. de Ind. & tortura q. 40 n. 15. In sancto autẽ Offic. nõ datur reis tortura. grauiss. vt, ĩ alijs foris.

Et hæc opinio Baldi passim obseruatur in hoc Tribunali dum

abu-

abutentes Sacramentis sine mala credulitate torqueri mandat, & postea ad triremes condemnat.

§. 6.

De Tortura abiuratione, & panis Horum reorum.

24 TOrquētur rei † nostri, tam pro habenda veritate, quã pro vlteriore veritate, & super Intentione & vbi Cath. resp̃ondeãt abiurare debẽt vehemẽti iuxta notata §. 1. huius tituli.

25 Cõdemnãturque in † pęna ordinaria delicti, quæ est traditio Brachio sęculari, vt patet ex al leg. constitutione Clem. 8 & de cretis Cõgreg. sancti Offitij, de quibus, Locatus in h. Iuditialis, fol mihi.

26 A pęna autem ordin. excusant minor † ętas delinquentis, non plena verificatio corporis delicti, leuitas rei & alia de quibus supra §. proximo & per tot. titulum, Quo ad minorem tamen ætatem aduertendum, quod nouissime Sanctissimus D. N. Vrbanus Diuina Prouidentia Papa Viij. extendit pænam ordinariam huiusce criminis, ad maiorem viginti annis; vt in sua constitutione 79. Incipiente A. postolatus 23. Martij, 1628.

Dubitatum autẽ in hac re scio, in Maiori Inquisitione Regni.

27 Lusitaniæ, † quid de huiusmodi reis facere debeant Iudices Layci postquam eorum fuerint brachio relaxati, nam cum in illo Regno Iudices layci, nullam pænam executioni mandare soleant, nisi quę regia ordinatione sancita est, vel ab ea, Iudicũ arbitrio committatur, aut de Iure Cæsareo recipiatur, facile cõtinget Reos istos sic relaxatos mortis pænam euadere.

In hac tamen re Clarissimũ existimo, quod tales rei sic sæculari brachio relaxati, debent à Laycis Iudicibus pæna mortis multari

Nam omissa huiusmodi delicti grauitate, de qua Diaz. in praxi c. 12. vbi quod ideo Patres illi Antiqui huic Crimini pænam non statuerunt, quia tantum nephas commiti posse, minime crediderunt.

Regula generalis est, quod cũ Iudex Ecclesiasticus (qui sanguinis sententiam fere non potest) aliquem curiæ sæculari tradit, ille mortis supplicio est plectendus.

Quod in hoc crimine sine dubio est faciendum, cũ tales sint

28 † falsarij, vt supra probaui § 2. vbi ad hoc plures allegaui, quibus addo nunc Piasec. in Praxi Crim.

Crim p. 2. c. 4. n. 24.

Et Hęretici etiam, ex pulcherrima doctrina Diui Tho. 3. p. q. 80. art. 6. ad secundum, vbi expresse dixit, quod dans Hostiam non consecratam pro consecrata, quantum est in se facit Idolatrare illos, qui credunt esse Hostiam consecratam.

29 Quibus accedit † Exemplum de quo Franc. Leo. in Thesaur. fori ecclesiastici, de quo supra §. 2. Item exemplum, de quo Roder. à Cunha de Confess. sollicit. q. 13. n. 11. vbi ex Paulo, de Irregul. p. 6. tit. de Clerico nõ ordinato ministrante, n. 3. refert, de ordine, Papę Alex. VI. quendam fratrem Hispanum huiusce criminis reum traditũ brachio sæculari fuisse incineratum, Itẽ aliud exemplum de quo Salcedo ad Diaz. d. c. 12. vbi, quod quidã Laycus Tolet. qui duas missas celebrauit perpetua detrusione in Monasterium punitus fuit, mitius cum illo agendo ob dementiam.

30 Atq; ita supremam vrbis sacrã Congregationem sancti Offitij Re in Rom. Curia delata censuisse huiusmodi reos traditos, & tradendos curię sæculari, esse pęna mortis affitiendos. Neq; Iudices sæculares posse examinare sẽtentias Inquisitorum, sed illas omnino Exequi debere testati mihi fuerunt grauissimi viri.

31 In casu † autem, quo Iudices Layci sententias per Inquisitores latas, tam contra Hęreticos quam contra huiusmodi reos exequi recusarent, tunc contra eos possent Inquisitores memorati procedere, Pegn. in Direct. p. 3. comm. 85. latissime Diana Resol. moral. p. 1. tract. 2. resol. 134. vbi reprobat opinionem Christoph. Anguiani, tract. de legibus lib. 3. controu. 31. n. 37. & seq. volentis in isto casu Inquisitores non posse procedere contra Iudices Laycos.

§. 7.

Quomodo cum huiusmodi reis se gerere debeat Confessarius.

32 PRimo Confessarius considerare debet, num talis sic cęlebrans, vel pœnitentię Sacramentum administrans vere in intellectu habuerit errorem, an non, nã in illo casu reus huiusce criminis erit innodatus excomunicatione lata in Bulla Cœnæ cõtra Hęreticos in primo Canone.

Secundo Ex supradictis debet Confessarius ponderare grauitatem † huius delicti, vt op-
33 portunam possit pœnitenti satisfactionem iniungere, & si sit reus sæculari foro relaxandus, debet

bet eum benigne consolari, vt mortem patienter sustineat, sic .n. mors ei proderit ad satisfactionem peccatorum.

Quod si reus non sit sæculari curię tradendus, sed ob aliquã causam mitiori pęna afficiendus, tunc dubitari potest, an talis reus ob talem celebrationẽ, & administrationem pænitentiæ efficiatur † irregularis

34 In qua difficultate Dicendum est, quod si sumus in Clerico sine dubio efficitur irregularis, per text. in c. 1. de Clerico non ordinato ministrante, vbi Modern. Barbos. n. 7. alios cumulat, quibus addi potest Scortia in Select. Rom. Pontif. Const. Theorem. 403. vers. Quærenti, an clericus.

Sed si sumus in Layco, Arbitror ego cum Henriq. in Summ. libro 6. de Pænit. cap. 2. §. 7. littera H. & Barbos. vbi supra nullomodo talẽ Laycum reddi irregularem, ratio est, quia irregularitas in casu nostro inducitur, ex d. text. in c. 1. at ille text. loquitur expresse de clerico, quia debet intelligi secũdũ Rubricã, sub qua est situatus, sed est situatus sub Rubr. de Clerico non ordinato ministrante.

TITVLVS DVODECIMVS.

DE SORTILEGIS.

SVMMARIVM

Sortilegium quid sit, quot eius species, & quod eius nomine veniat n. 1. & seq.

Quid possit Demon circa Elem. n. 4.

Quid possit circa corpora hominum, & animalium, n. 5. & seq.

Quid possit circa animam Corpori iunctam. n. 15.

Quid possit circa etiam separatam, n. 16 vbi explicatur. locus. 1. regum c. 28.

De pacto Sortilegi cum Dæmone tacito, & expresso, quid sit vtrũq; & de vtriusq; malitia, & an differant spetia, & quid in foro conscientiæ, n. 17. & seq.

Sortilegium Hæreticale, quid sit & plura illius exempla, n. 23. & seq.

Sortilegium non Hæreticale quid sit, & plura illius Exempla n. 29.

Sortilegium amatorium quando sit Hæreticale, n. 30. & seq.

Sortilegia amatoria committentes interrogandi sunt an crediderint, De

modum

monem posse cogere voluntatem hominis, n. 33.
Sortilegium factum cum hostia non consecrata, an sit Hæreticale, opinio Farin. n. 34.
Contraria opinio Scaccia, & Zanardi probatur late, n. 36.
De Vtente nominibus signis, & Caracteribus ignotis, n. 38.
Inuocans demonem cum adoratione latriæ, vel Duliæ est Hæreticus, & quando habeatur pro susp. pluraq; ibi exempla, n. 39.
Inuocans demonem, ad facienda Miracula, hæreticale comittit sortilegium, n. 41.
Inuocans demonem ad faciendum ea quæ ipse potest naturāl. scire, quādo hæreticale comittat sortilegium. n. 43.
De Inuocatione Demonis sine cultu, n. 44. & seq.
De Sortilegio ad Includendum Demonem in Vase, n. 47.
De diuinatione per astra, & Bulla Sixti V. contra Astrologos, n. 48. & seq.
De alijs diuinationis spetiebus, remissiue, n. 51.
De Paciscente cum Dæmone expresse vel tacite, n. 52. & seq.
De Professoribus Magiæ, n. 54.
Iudex tam Sortil. Hæreticalium, quā non hæreticalium est Inquisitor, vbi de remissione horum reorum facienda per Lycum, n. 55. & seq.
An quo ad non Hæreticalia intelligatur sublata facultas Episcopis procedendi, n. 56.
An Inquisitores in Causis lamiarū sine Episc. possit procedere, n. 57.
Quomodo debeat constare de Corpore delicti, in Sortilegis facti transeuntis, & permanentis, n. 58. & seq.
De Probando Corpore delicti, remissiue 63.
De Pentaculis, libris, & alijs Instrumētis repertis penes aliquē, & de Praxi procedendi contra istum, n. 64. & seq.
De alijs inditijs contra sortilegos, n. 67. seq.
Iudex in hoc Crimine debet esse facilior ad torturam à qua dignitas non excusat n. 73. & de praxi torquendi reum n. 74. seq.
Tortura super Complicibus quando danda, & an in hoc delicto, n. 76.
De Tortura super Intentione n. 80.
Depositiones duarum Sagarum attestantiū se in conuentu aliarum vidisse aliquem, vel aliquam, an faciant inditium ad torturam, vel capturam, n. 81. & 82. & quid de nominatione à Demonæ per exorcismum facta.
Sortilegi sunt suspecti de Hæresi, & ideo debent abiurare n. 83.
Notabilis Doctrina circa indicendā abiurationem n. 84. vbi quod plene debet constare de facto, ob quod indicitur abiuratio.
Qualiter Sortilegi Hæreticales debēt abiurare, n. 85. & seq.
Suspitio leuis in hoc Crimine an tollēda, & qualiter, latissime n. 89.

Quid

Quid sit obseruandum circa facientes Natiuitates, n. 97.
Qualiter puniantur Sortilegi, tam Hæreticales, quam non Hæreticales, n. 98 vbi etiam quomodo puniantur mulieres strigæ euntes ad ludos Diabolicos
Qualiter puniatur Iactans se, quod Sortilegia cõmiserit, n. 101.
Confessarius animaduertere debet, an Sortilegus habuerit errorem in intellectu, item an Sortilegium sit reseruatũ Episc. loci, n. 102. & 103.
Absoluto Sortilego ab Inquisitore ab excomunicatione, si quam &c. adhuc confiteri debet peccatum Sortilegij Confessario n. 104.
Expedit aliquando pro absolutione à reseruatis mittere pœnitentem ad superiorem, n. 105.
Quæ obseruanda ad inducendam contritionem in Sortilego, n. 106.
Dęmon sepe Sortilegos inducit ad desperationem n. 107.
Circa Sortilegi Confessionem, quomodo se gerere debeat Confess. n. 108.
De Speciebus superstitionum, remissiuæ n. 109.
De quadã Cartula superstitiosa, n. 110
Quæ obseruanda à Confessario circa absolutionẽ Sortilegi, n. 111.
An Contra Exercentes magicas artes, & Sortilegia sit lata in iure aliqua Excomunicatio, n. 112.
An ante absolutionem Sortilegi Confessarius ab eo exigere debeat Iuramentum, de similia amplius non perpetrando, n. 113.
An socius criminis possit absolui à Confessario socio Criminis, in terminis Iuris comunis, n. 114. & seq.
Quid stante dispositione Concilij septimi Mediolani, in tit. de Sacramento pœnitentiæ §. Qui criminis n. 117.
An Confessio Socij Criminis facta Socio, sit licita tẽpore Iubilei n. 118.
An decretum illud Concilij comprehendat sola peccata Carnis, an etiã alia mortalia, nu. 119.
An stante bona fide pœnitentis valeat absolutio, n. 120.

§. 1.

Sortilegium Quid sit

1 SOrtilegium † definitur, vt sit quędam superstitio illusoria, & summe noxia, qua homo vtitur dę monis ministerio, ita Ghirlandus in tractatu de Sortilegijs Quæst. 1. n. 1. Farin in praxi Crim quæst. 20. n. 73. sed melior mihi videtur def. Bodini, de Dęmonomania l. 1. cap. 1. in prĩcip. quem seq. Scaccia, de Iud Ciuil. Crimin. & Hęret. lib. 1. cap 12. n. 20. qui Sortilegum definiuit, vt sit, qui ad aliquid consequendũ diabolicis vtitur instrumẽtis.

2 Sortilegiorum tres † enumera

uit ſpecies Girlandus d. tractatu de Sortilegijs Quæſt. 2. & Farin. d Quæſt. 20. n. 74. Prima Diuinatiua, per quam Sortilegi futura quædã, præſentia, vel pręterita nobis ignota vaticinari conantur. Secunda ſpecies eſt Sortilegij Amatorij, quod fit ad flectendos animos pudicos mulierum, vel virorum ad libidinem Tertia ſpecies eſt Sortilegij malefici, per quod fabricantur infirmitates, morbi, calamitates, & ſimilia in hominibns, vel Brutis, ex quibus, vel mors malefi-
ciati ſtatim oritur, vel illius corpus paulatim cõterritur, vir-
3 tuſq debilitatur, Sortilegi † nomine hoc loco continentur Diuinatores, Incantatores, ſtrigię, ſeu lamiæ, Sortilegi, Idolatræ, Magi, Arioli, Aruſpices, & alij, de quibus. Zanchin. de Hæret. cap. 22. n. 1. & ſeq. ita Farin. de Hæreſi Quæſt. 181. n. 3. verſ. Præmitto Secundo, vbi alios allegat, inter quos Petrum Gregor. in Sintagm. Iuris lib. 34. tom. 3. cap. 3. vbi agit de pluribus ſpetiebus diuinatorum, quibus addi poteſt latiſſime materiã per tractans Martinus Delrio Diſquiſit. Magic. lib. 4. per tot. & alij in pręſenti tit. allegandi.

§. 2.

De Poteſtate Demonis

PRæmittenda eſt hęc Quæſtio de neceſſitate, vt poſtea facilius & melius intelligantur, quę ſumus infra dicturi, de Sortilegio qualificato, & Hæreticali.

4 Et Quidem circa † Elementa, poſſunt tempeſtates, grandines tonitrua, ventos, terremotuſq; excitare, ijſq; varijs modis lædere, vt patet Iob. 1. poſſuntq; ſegetes ex vno, in alium agrũ trãſplantare &c. Leſs. de Iuſt. & Iure, lib. 2. c. 44. dub. 3 n. 14. Mart. del Rius diſquiſit. Magicarum lib. 2. Quæſt. 11. Binsfeld. de Cõfeſſionibus maleficorum, & Sagarum. p. 1. Quęſt. concluſ. 10. fol. mihi 201.

5 Circa corpora † hominũ, & animaliũ, Primo poſſunt illa celerime de loco ad locum transferre, pro vt accidit comuniter in Sagis, ſeu Lamijs, quas Dæmones vere, & realiter, ad nocturnos conuentus transferũt, Quidquid .n. aliqui dixerint, quod translatio hęc ſit tantummodo imaginaria, Attamen Opinio hęc eſt falſa, & reipublice perniciosa, nã, licet negari nequeat, quin translatio hæc aliquando ſit imaginaria, attamen negari non poteſt, quod etiam aliquando realis ſit, prout latiſſime pro

bant

bant Leſs. vbi ſupra Del rius loco citato, Quæſt 16. & Sanch. ad præcepta Decalogi lib. 2. cap. 40. n. 6. late omnino videndus Binsfeld. de Confeſſioni Magorum, & Sagarum p. 1. Queſt. concl. 12. per totam fol. mihi 203. & concluſ. 13. fol. 219 Leon. in Theſauro fori Eccl. p. 3. cap. 36. n. 11. & ſeq. Parlador. Quotid. Differ. Iuris, Diff. 106. §. 3. per tot.

6 Secundo † poſſunt corpora hominum, & animaliũ transformare, non quidem figuram intrinſece mutando, ſed aliam ex vaporibus extrinſecus circum ponendo, ita Leſs. loco citato n. 18. qui bene rẽ hanc explicat Delrius Diſquiſit Magic. d. lib. 2. Queſt. 18. Binsfeld. de Confeſs. Mag. & Sagar. concl. 3. fol. mihi 162. vbi late explicat capud. 4. Danielis.

7 Tertio poſſunt † morbos immittere, qui nulla {medica arte queant curari, & ſimiliter morbos omnes curare, qui naturaliter queunt ſanari Leſs. d. dubio 3. n. 19. & 20. Binsfeld. vbi ſupra Cocluſ. 7. & 8.

8 Quarto Occultos Theſauros poſſunt eruere, ſicuti etiam poſſunt ſe reddere aliquomodo inuiſibiles, & Demones in homines immitere, vt ab ipſis obſideãtur, Leſs loco cit. n. 21. & 22.

9 Quinto poſſunt † impedire actus Matrimoniales, vel refrigerando hominem ab actu illo, adhibendo virtutes rerum occultas, vel prohibendo miſsionem ſpirituum ad membrum, in quo eſt virtus motiua, Auctor Lucernę Inquiſitorum in tractatu de Strigijs, n. 14. verſ. Quod autẽ Binsfeld. vbi ſupra concluſ. 6. fol. 192.

10 Sexto actum venerum poſſunt exercere cum viris, exhibendo, ſe ſuccubos, & cum mulieribus exhibendo, ſe incubos, & hoc caſu poſſunt prolem gignere, deferendo ſemen alicuius in vas mulieris in actu copulæ, & tunc Prolis verus Pater eſt, non Dæmon, ſed ille homo cuius ſemine Dęmon fuit Abuſus Delrius vbi ſupra Queſt. 15. late Petrus Thijreus, de Apparitionibus Spirituum, lib. 1 c. 10. n. 2. & pluribus ſeq. Binsfeld. vbi ſupra cõcluſ. 5. fol. 172. & vltra Exẽpla varia huiuſce rei à ſupradictis auctoribus adducta, Supra quinquaginta annos vt videre eſt ex votis manuſcriptis D. Amid. voto 12. tom. 1. adfuit in Ciuit. noſtra, quædam Mulier, quæ veneree comiſcebatur cum Dæmone, credens ſe comiſſeri cũ quodam ſuo amaſio defuncto, non autem cum Dæmone, cum quo tamen numquam apoſtatauit a fide, nec de hoc ũquã ab eo fuit requiſita, quiq; poſtquam

fuit carcerata ei in carceribus ap parebat quotidie, licet secum non comiscceretur,

11 Septimo possunt facere, † vt nascautur gigantes, quia possunt, cum coeunt cum mulieribus eligere semen, plurimum, crassissimum, calidissimum, spiritibus affluens. & seri expers, Delrius vbi supra Quęst 15. Vers. vltimũ ī hac quęst. & id. dicẽdũ de Pigm.

12 Octauo Possunt † facere Bestias loqui, vt accidit in serpẽte, qui tentauit Euã, Delrius Quęst. 19. Item possunt facere vt homo inediam perferat, Longiss. quæ tempore dormiat, Idẽ Delrius Quæst. 21. sicuti etiam posũt seni, iuuentam reddere, Delrius, qui id probat varijs exemplis d. l. 2. Quæst 23 & producere aliqua mixta sensibilia, imperfecta, quæ generantur ex putri, Delrius vbi supra Quęst. 14.

13 Ex alia parte certum est, Demonem non posse facere † miracula vera, nam hæc potentiam requirunt infinitam, & sic Dęmon nõ potest suscitare mortuos, visum reddere cæco nato, facere, vt idẽ corpus sit in duobus locis, & similia, Delrius Disq; Magic. lib. 2. Quæst. 7. late Binsfeld. de Cõfess Magor. & Sagarum P. parte Quæst. concl. 1. fol. mihi 157.

14 Nec etiam Dęmon † potest ordinem naturæ. & leges vniuersi mutare, vel euertere, Delrius loco citato, Quæst. 10. Cum autem effectus, qui à Diabolo expectatur, potentiam eius superat, tunc effectus ille censeri debet præstigiatorius, Delrius Disquis. Magic. lib. 2. Quæst. 6. in fin. ad quem semper recurrẽdum in similibus materijs.

15 Circa animam humanam † coniunctã corpori, Dæmon ea omnia potest, quæ ex corporis dispositione, & imaginatione pendent, vt interre amentiam, incitare ad amorem, odium, libidinem, facile. n. est Dæmoni efficere, vt obiectum aliquod assidue obuersetur phantasiæ in modum, vel conuenientis, vel disconuenientis, & cõcitare humores, & spiritus, consectanee effectui amoris, vel odij Less. De Iust. & Iure, lib. 2. c. 44. dub. 3. n. 23. Del rius disquisit. Magic. lib. 2. Quæst. 24.

16 Circa Animam vero separatã † nihil possunt Dæmones, preter quam quod damnatis possunt irrogare supplicia, & tormenta secundum modum, & mensuram à diuina iustitia pro meritis cõstitutam, Itaq; non possunt illas ab inferis excitare, & viuis repręsentare Less. vbi supra n. 23. vers. circa añas separ. Delrius lib. 2. quęst. 6. & Latiss. Quęst. 26. Solum circa hoc difficultatem facit, illud primi Regum, cap. 28. vbi cum Saul petijsset excita

ri

ri Samuelē per Phitonissā, Ipse Saul apparuit, vt verior sententia tenet, quod confirmatur, ex cap. 46, eccles. vbi Samuel dicitur prophetasse post mortem, & Regi interitum prædixisse, & ipsum Samuelem, vere apparuisse Sauli probarunt Galatin contra Iudeos, lib. 6. cap. 10. Ioseph. lib 6. Antiquit. cap. 14. Lijran. & Abulens. ibi, Petrus Thijreus. de Appar. spirit. cap. 11. n. 8 & 9.

Verum Samuel, non vi magica suscitatus prodijt, sed diuina, in cænam impij Regis, Cuius rei signum est, ꝙ magicā incantationem, præuenerit, vnde. & turbata est phitonissa, & rectus capite sursum elato emerserit è terra, contra morem vmbrarū magicarum, quæ pedibus sursū versis, & capite deorsū prodire dicuntur, ita Lessius qui rē hāc fuse explicat loco citato n. 24. videatur ad hoc. D. Thom. 22. Quæst 95. art. 4 ad secunndum & eo loco omnes eius Commentatores, & Io. Marianam Societ. Iesu in dictum cap. 28. Regum, n. 15. vbi alios D. D. ad hoc refert.

§. 3.

De Pacto Sortilegi cū Dæmone, Expresso, & Tacito.

17 INter Sortilegum, & Dæmonem †duplex pacti genus interuenire solet, Expressum vnū, tacitū alterum, ita Farin. de Hęresi. Quęst. 181. n. 34. Bisfeld. de confess Malef Præludio 6. per tot. Suar. de Relig. tom. 1. lib. 2. de superstitione cap. 9. Sanch. in prȩcepta Dęcalogi lib. 2. c. 38 n. 3 & seq Latiss. Delrius disquisit. Magicarum lib. 2. Quæst. 4. & 5.

18 Expressum cum Dæmone † pactum est, quod expressis verbis à Sortilego fit cum Dæmone, aut cum sciens aliquis Dæmonem per aliquod signum occulta docere, illud ea docendus vsurpet, ita Sanch. & alijs locis allegatis videatur Delrius, quid. Quæst. 4. vers. Primo sciendum est, declarat omnes modos quib. hoc pactū fieri solet, Quamuis Existimarem Ego falli Sanch. dum voluit, vsurpantem signa, & caracteres, ad quorum vsum Dæmon aliquid facit, habere pactum expressum cum Dæmone, cum re vera illud tantummodo sit pactum tacitum, & implicitum, vt videre est ex Delrio, & alijs vbi supra.

19 Tacitum pactum est † cum quis superstitiosiis vtitur signis, ad quorum vsum Dæmon vigore pacti expressi habiti cum primo instituente, aliquid facit, & operatur, ita Delrius vbi supra vers.

verſ. pactum tacitum duplex & Latiſs. vbi ſupra tot. cap. 9.

20 Ex quo colligitur pactũ hoc † tacitum cum Dæmone interue nire poſſe, etiam abſq; eo quod Sortilegus intendat opem Dæmonis implorare, cum .n. ſigna illa à Sortilego vſurpata, ex ſola ſecreta hominis ope effectum ſperatum efficiant, eo ipſo quo, quis his vacat, tacite velle vide tur Dæmonis opem, Sanch. vbi ſupra n.4 Et hoc eſt, quod ſubtiliſs. docuit Caiet. 22. Quæſt. 95. art. 2. verſ ad euidentiam huius quem ſequitur Simãch. de Cath Inſtit. tit. 63. n. 13. & Suar. loco citato, n. 13. & n. 7. vbi quod, per craſſam ignorantiam, vel in aduertentiam poteſt quis velle contraria, vnum formaliter, aliud virtualiter, vt accidit in his Sortilegis, qui formaliter nolũt opem Dæmonis, & virtualiter illam volunt, vtendo ſignis, & caracteribus magicis.

21 Malitia vtriuſq; pacti, in eo ſita eſt, Quippe ab ipſo mundi exordio Gen. 3. Deus inter homines, & Dæmones inimitias poſuit eaſq; vniuerſi in Baptiſmo ſpõdent, Quare pacta huiuſmodi cum Dęmone ineuntes, fedus cũ Dei inimico; & Hoſte iurato ineunt, quamobrem pertinet hoc ad proditionem quandam, & Apoſtaſiam, inſtar militum, ad contrariam inimicorum factionem declinantium, ita Sanch. loco citato, d. c. 38. n 6. Suar. de Relig. tom. 1. lib. 2. de ſuperſtitione c. 8. n. 19. poſt Caiet. 22. Quæſt. 90. art. 1. optime Eijmericus in Directorio Inquiſitorũ p. 2. Quæſt. 43. & ob id. D. Paulus prima, ad Corinth. cap. 10. dixit Nolo vos ſocios fieri Dęmoniorum,

22 Querit Suarez. loco ſupra citato cap. 10. an Diuinatio V. G. & Sortilegium factũ per pactũ tacitum cum Dæmone, differat ſpetie à facto cum eodem Dęmone per pactum expreſſum, Et omittendo ea, quæ in ſcolis pro vnitate ſpecifica dictorum Sortilegiorum dici poſſent, clarum eſt quod, quo ad pœnas ac prę-ſumptionem de Hæreſi Sortilegia illa habenda ſunt pro diſtinctis ſpetie, ita Suar. loco citato, & D. Tho. in 22. Quęſt. 95. art. 3 ad primum, vbi ait multo grauius eſſe Dęmones inuocare, quam aliqua facere quibus dignum ſit, vt ſe Dęmones ingerant, licet in foro Conſcientię Diana reſol. moral. p. 1. tract 7. reſol. 66. voluerit dicta Sortilegia non differre ſpetie, ac proinde in confeſſione non eſſe neceſſarium, quod in ſpetie exprimãtur, Certum tamen eſt quod cum in Sortilegijs factis cum pacto tacito non ſit tam clara eorũ malitia ſicuti eſt in alijs Sortilegis

tilegijs in foro Conſcientię Sortilegus, ex pacto tacito aliquando euitat culpam mortalem, videatur Portel. in Dubijs Regul. verbo, Sortilegia, n. 26. & Boſnanienſ. in deciſ. totius Theol. l. 3. c. 8. Quæſt. concluſ. 6.

§. 4.
De Sortilegijs Hæreticalibus, & non Hæreticalibus.

VVlgatiſsima eſt ſortilegiorum Diuiſio, in qualificata, ſeu hęreticalia, & non qualificata, ſeu non hæreticalia, de qua Latiſs. Pegna, Scaccia, Farin. & Delrius locis infra allegandis.

23 Sortilegium hæreticale, † & qualificatum eſt, quod exercetur, cum aliquo dicto, ſeu facto hæreticali, vel cum abuſu Sacramẽtorum, vel rerum quas Theologi vocant Sacramentalium, Olei Sancti, Candelę Benedictę, Agnus Dei, &c. vel cũ in eo adhibetur Euangelium, Symbolũ, Pater noſter, vel aliquis Pſalmus Dauid, vel aliæ orationes, vel verba ſcripturæ, maxime ad effectum conſequendum, quod de ſe ſit peccatum mortale, ita Pegna ad Director. p. 2. comm. 67. Farin. de Hęreſi Quæſt. 181. n. 2. & pluribus ſeq. Scaccia, de Iud. Ciuil. Criminalibus, & Hęreticalibus lib. 1. c. 12. n. Delrius diſquiſit. Magic. lib. 5. Sect. 15 per tot. Leon. in Theſauro fori Eccleſiaſtici p. 3. cap. 36. n. 9. Ex quibus plura in praxi colligi poſſunt.

24 Primo Sortilegiũ hæreticale † comitti ab ijs, qui à Dæmone petunt ea, quæ ſoli Deo reſeruata ſunt, vt cum petunt reſurrectionem mortui, veram creationem, illuminatiõnẽ cęci nati &c. ita Farin. de Hęreſi Quæſt. 181. n. 5. vbi alios antiquos D. D allegat.

25 Secundo Sortilegium † Hęreticale comittunt, rebaptizantes pueruṁ, vel Baptizantes imagines, magnetẽ, vel hominis mortui cadauer, ita Farin. de Hęreſi d. Quęſt. 181. n. 23. & ſeq. Scac. loco ſupra citato n. 36. Pegna com 67. verſ. Poſtremo generaliter Leon. in Theſ. fori Eccl. d. c. 36. n. 10. & Delrius diſquiſit. Magic. lib. 5. ſect. 15. verſ. Dico Quarto, vbi quod iſti, vel ſunt hęretici ſi credunt formã, & materiam baptiſmi eſſe aliam ab ea quam Chriſtus inſtituit vel ſi ſic non credunt sũt vehementer de hæreſi ſuſpecti.

26 Tertio Hæreticale † Sortilegiũ eſt, cum Dæmoni tribuitur Adoratio vel latriæ, vel duliæ, ſoli Deo, & Sanctis eius Debita, ita Eimericus in Directorio p. 2. Quæſt. 43. fere per totam, vbi

etiam

etiam pegna Latiſs. Scaccia d. c. 12. n. 25. & ſeq. Dicitur autẽ Sortilegus latriæ honorem Dæmoni dare, ſi vocaret eum Deũ, vel alijs verbis denotantibus diuinitatem, honorem vero Dulię ſi eum vocaret Sanctum, vel Beatum, ſi ei genuflecteret, preces funderet, luminaria accẽderet, thus, & alia aromata ei offeret, imolaretq; ei aliq animal, vel Sanguinem proprium, de quib. vide Eijmeric. loco cit. & Sacc. d. c. 12. n. 26. ſeq. & Leon. d. c. 36. n. 9. & 10.

27 Quarto Sortilegium † Hæreticale eſt, quod fit ad inuenienda furta, cum puella virgo habens cereum accenſum in manu ponitur ante phialam plena aqua, & profert hæc verba, Angelo Bianco, Angelo Santo, *per la tua ſantità, per la mia virginità moſtrami, chi hà tolto tal coſa* ita conſuluit pleniſs. Barbat conſ. 55. lib. 1. Decian. Tract. Crim. lib. 20. cap. 17. verſ. Item Hęreticus eſt, qui per Phialam Pegn. p. 2. com. 68. Latiſs. Farin. de Hæreſi Quæſt 181. n. 15.

Et licet Clarus in §. Hæreſis n. 23. ad finem expreſſe reprobet Barbat, pro vt etiam facit Rim. Iun. conſ. 414. n. 16. & ſeq. expreſſe docentes Sortilegia facta ad inuenienda furta non eſſe Hęreticalia.

Attamen Veritas eſt, quod huiuſmodi Sortilegia, tunc ſunt Hęreticalia, cum in eis interuenit abuſus vel Sacramentorum, vel Sacramentalium, vel aliquid aliud ex his quę ſupra diximus, alias ſecus, Farin vbi ſupra n. 17. In caſu autem noſtro negari nõ poteſt, quin Sortilegium ſit Hæreticale, cum in eo Diabolus vocetur Sanctus, & ſic Dulię Honor ei impendatur, Idem dicendum de Vſu ſpeculi ad ſcienda futura, cum accenſione Candelę quæ adorationẽ ſignificat, Ricc. deciſ. Curiæ Antiepiſc. Neapol. 243. per tot. vol. 2.

28 Quinto Quæcumq; † Sortilegia fiunt à Sortilegis habentib. pactum expreſſum, cum Dęmone reſpectu operantis ſunt Hæreticalia, etiam ſi talia non eſſent ratione operis, vt quia à Dœmone peteretur res, ſuam facultatem naturalem non excedens, ita Mart. Delrius diſq. Magic. lib. 5. Sect. 15. n. 2. verſ. 2. axioma Zanard. in Summ. diuiu. Prȩcept. p. 2. cap. 64. verſ. 2. erit Sortilegus, tales. n. pacta cum Dœmone ineuntes, ſunt vehementer ſuſpecti de Apoſtaſia ita Zanard. ibi ex D. Tho. 2. Sẽt. diſt. 7. Genuenſ. in praxi Curiæ Archiepiſcop. Neapol. cap. 18. n. 11. verſ. Item vehementer ſuſpecti in Nouiſs. impreſſis, & in Antiquis cap. 23. Sexto Breuiter omnia Sortilegia ſunt Hæreticalia

ticalia, in quibus Sortilegi Imagines baptizant, pueros rebaptizant, capud defuncti fumigant, Sanctorum Imagines conculcant, ſputis fœdant, Cruces deijciunt, vel confingunt, Sacramentis ſacris, vel Sacramentalibus nefarie abutuntur, Dœmones inuocant, eis thura adolendo ſacrifitia offerendo, candelas accendendo, cultum tribuendo, genua flectendo, humi proſternendo, preces emitendo adorando, ſe eis deuouendo, obedientiam promittendo, laudes eorum vel cantus proferendo, Caſtitatem, pro eorum reuerentia, vel admonitu ſeruando, Ieiunando, carnem ſuam macerando, veſtibus nigris, vel albis pro eorum, reuerentia induēdo, per characteres, ſigna & ignota nomina obſecrādo, Aues, vel alia ſimilia animalia immolando, ſanguinem proprium ex ſe emittēdo, vel aliquid ſimile in eorū cultum, & obſequium peragendo, qui eorū ſcripta nomina honoris, & cultus cauſa ſecum deferunt, vti Latiſs. hęc omnia proſequitur, Beloch. de caſibus reſeruatis. p 2 Quæſt. 1. in primo caſu Tabellę Anchonitanæ, n. 73 & fere per totum illum caſum, Ex quibus colligitur, quod

29 Sortilegium † non hęreticale eſt, in quo, nulla ex ſupradictis interueniūt, ita D D ſupra alleg. Quod pariter prohibitū, & vetitum eſt, & regulariter exerceri non ſolet, ſine pacto ſaltem implicito cum Dœmone, & ob id licet ad bonum finem factum, punitur ab Inquiſitoribus, vt fuit deciſum in Curia Archiepiſc. Neapol. in quadam vetula 80. annorum, quæ huiuſmodi ſimplicia Sortil. faciebat ad ſanandas infirmitates, teſte Ricc. deciſ. illius Curiæ 144. vol. 2. quā deſumpſit à Carocc. deciſ. 88. per tot. Sic etiam ſimplex Sortilegium videtur, ſuperſtitioſus ille medendi modus, quo vulnus breuiſſime curatur, applicando medicamentum petijs lineis ſanguine vulnerati madefactis, quia agens naturale naturali actione tranſeunte non poteſt agere indiſtans; ita Bonacina de legibus diſp. 3. Quæſt 5. Puncto 4. n. 18. & ſeq. vbi, quod ita fuit concluſum in Pœnitentiaria Mediolani, & n. 19 addit hoſce ſic medētes debere denunciari Sācto Officio, & ita in noſtro Sancto Officio Crem. huiuſmodi ſic, vel ſimilibus modis medentes, puniuntur grauiſſime, Similiter Sortilegium non qualificatum eſt, quod fit cū oſsibus mortuorum, deſumptis ex aliquo cęmeterio.

Et licet aliqui Viri docti, & pij voluerint, illud Sortilegium eſſe qualificatum, quia oſſa illa

sunt pars corporis humani solemni ritu ab ecclesia benedicti, dum Eccles. sepulturæ tradere tur, Attamen opinionem hanc Ego semper falsam existimaui, quia ossa illa non possunt dici, quid sacramẽtale eo modo, quo à D.D. sacramentalia vocantur, Preterquam quod, Hinc sequere tur, quod Sortilegium factum cũ capillis Mulieris esset qualificatum, quia capilli sunt pars cor poris Mulieris ab Eccles. in Bap tismo benedicti, & in Confirma tione ab Episc. sacro Chrismate inuncti, & ita pluries practicatum fuit in nostro sancto Offitio Crimonę, me Consultore exi-stente.

§. 5.

An Prabere pocula Amatoria sit Sortilegiũ Hæreticale.

30 DE hoc Sortilegij † Amatorij genere, varijsq; modis, quibus ad illud conficiendum vti solent Magi, illiusq; vi, & efficatia, ac tandem de Remedijs aduersus illud, Latiss. videndus est Delrius, disquis. Magicarum lib. 3. p. 1. Quæst. 30. per tot. qui alios citat, sed ad rẽ nostrã. Dicendum Breuiter est, secluso pacto expresso cum Dæmone, seclusoq; etiam abusu Sacramentorum, Sacramentalium, & verborum sacræ scripturæ, ac demũ secluſa inuocatione ipsius Dæmonis per verba deprecatiua, Sortilegium ad tentandam mulieris pudicitiam non est hæreticale, ita Eijmer. in Directorio p. 2. Quæst. 43. Pegn. in cõm. add. Quæst. sub littera N. §. Qui dedit pocula Petr. Bisfeld. in Cõmentario legis 4. Cod. de Malef & Mathem. Quęst. 2. concl. 3. Scaccia de sudit. tom. 1. cap. 12. n. 39. vbi quod hæc opinio non habet contradictorem, Farin. de delictis, & pœnis Quæst. 20 n. 80 Aloys. Ricc. in Praxi fori Episc. tit. de Hæresis crimine. Resolut 424. n. 11. vers. si vero, vbi omnes alios antiquiores citat.

Ratio huiusce conclusionis est, quia per hæc sortilegia postulatur Dæmonis auxilium ad tentandum, quod est ipsius propriũ cum Matth. 4. tentator dicatur, ita Bisfeld. Ricc. & alij supra alleg. & de hac ratione nos infra late, cum de Dæmonis inuocatione loquemur.

31 Dixi seeluso pacto expresso † cum Dęmone, quia tali pacto existente Sortilegium, si non ratione operis, saltem ratione operantis, est hæreticale iuxta ea quæ supra dixi Quęst. proxima prędecedenti vers. 5. Quęcumq; ex

Mart.

Mart. Delrio, Genuenſe, & Zanardo locis alleg.

32 Dixi etiam ſecluſo † abuſu ſacramentorum, rerum ſacramentalium, & verborum ſacrę ſcripturę, nam ſi in hiſce poculis miſceantur, Hoſtia conſecrata, ſanguis Ieſu Chriſti, Aqua Benedicta, Reliquiæ Sanctorum, Patet noſter, Pſal. aliquis Dauid, &c. Sortilegium erit Hęreticale, huiuſmodi pocula præbere Ricc. loco citato n. 11. Verſ. & huic primæ Pegna loco citato, verſ. Rurſus id quoq; animaduertendum, & nos ſupra etiam alios cumulauimus Quæſt. præcedēti verſ. Sortilegium Hæreticale, & Qualificatū, Bisfeld. loco proxime alleg. Quæſt. 2. concluſ. 5.

Dixi tandem dummodo Dæmon. non inuocetur verbis Deprecatiuis, propter ea quę latiſs. infra dicemus, de inuocantibus Dęmones.

In hac tandem materia notandum diligēter eſt, quod ab omnibus ferè aduertitur, in hiſce caſibus, reos amatoria pocula prębentes exactiſſime examinan-

23 dos, † & interrogandos, an credant maleficia aut Dęmonē poſſe cogere alicuius viri, vel fæminę voluntatem ad amorem inhoneſtum, nam ſi hoc crederent, vt vere Hæretici tractandi eſſent, niſi illos ignorantia excuſaret ita Alph. à Caſtro de iuſta Hæretic. punit. c. 15. in fin. lib. 1. Pęgna d. Commentario 68. verſ. Rurſus, Bisfeld. d. Quæſt. 2 concluſ. 4. Graff. in ſuis Aureis deciſ. P. P. lib. 2. cap. 5. n. 22.

§. 6.

An Sortilegium factum cum Hoſtia non conſecrata ſit Hæreticale.

34 IN hoc pugnantes † ad inuicē ſunt doctorum ſententiæ, nā Aliqui dixerunt hoc caſu Sortilegium minime poſſe vocari Hæreticale, etiam ſi ſuper ea miſſæ cellebratę ſint, ita Farin. de Delict & Pœnis Quæſt 20. n. 84. & de Hæreſi Quæſt. 181. n. 20. vbi allegat Locatum in Iudiciali Inquiſit. verbo Sacerdos n. 4. & Delriū Diſq Magic. lib. 5. ſect. 15. verſ. Dico Quinto, è contrario, & melius, veriuſq;

35 Scaccia de Iudit † Ciuil. Crim. & Hęretic. lib. 1. cap. 12. n. 34. verſ. Sortilegus igitur dixit Sortilegium eſſe Hæreticale, vti in Sortilegis Hoſtia non conſecrata, in qua tamen miſſę cellebratæ ſint, & ait ſe neſcire quomodo ſaluari poſsīt à lapſu Oldrad Farin. & Ghirl. qui contrarium tenuerunt, Nam cum Sortilegus illa Hoſtia vtatur, quia fuerunt ſuper ea cellebratę miſſæ, intendit

dit virtutem missarum miscere in Sortilegio, Et quamuis Hostia non sit sacrata, attamen cũ propter missas super ea dictas adhibetur in Sortilegio, negari non potest, quin talis Sortilegus re sacra abutatur, aisi.n. crederet missas Hostiæ virtutem addere, missas super ea dici non curasset, Scaccia loco cit. Quinimo Vlterius.

36 Zanardus in Summ. † diuin. Præcept. p. 2. cap. 64 vers. Imo teneo, quod vti, subtiliter docuit quod vti Hostia non consecrata, in Sortilegio, & eam in area sursum cum spretu proijcere, siue apostatãdo à fide, siue nõ, etiã ad effectũ bonum in se, puta ad soluendum malefitium, quãuis in modo malus sit, etiam si super illa Hostia, non sint celebratæ missę, erit actus, facientem reddens de Hæresi vehemen ter suspectum, & ita se consulũisse, in sancto Offitio Cremonę attestatur, de Anno 1611. dum esset sancti Offitij consultor.

Mouetur Pater Zanardus Primo, ex eo qnod in qua cumq; Hostia reperitur Crux. Christi, quę vbicumq; & in quacumq; materia reperiat̃. semper est adorãda Adoratione Latrię, vti Docuerunt comm. Theol. in 3. sent. dist. 9. & in 3. p. summæ D. Tho. Quæst. 25. art. 4.

Secundo, Quia sæpe non rem, seu significatum inspicimus at quæcumq; Hostia, siue consecrata, siue non, semper representat sacro sanctum Missę sacrifitium, vnde, eam spernere, in necessarium consequens est spernere Sacramentum Altaris.

Tertio Quia si Sortilegus non intellexisset derogare Sacramẽto Altaris, cur potius Hostiam, quam aliam rem selegisset.

Et ex his ego quoq; sum in eadem Sententia, cum Scaccia, & Zanardo, ad cuius maiorem declarationem.

37 Considero, quod †Diabolus fuit inuentor, & institutor primus omnium Sortilegiorum, qui ad talia Sortilegia, tales res adhiberi voluit, vt eius auxilium Sortilego daret, Diabolus autẽ inimiciss. est Dei, & sacrosancti Sacramenti altaris, vti continentis Corpus Iesu Christi, & sacrifitij Missæ, quod Passionẽ Christi representat, per quam Regnum Diaboli fuit destructũ, Vnde decernẽdo, vt in tali Sortilegio, Hostia, licet non consecrata adhibe aẽ pręsumitur Diabolus hoc fecisse in odium, spretum, & contemptum, tam Sacramenti Altaris, quam Sacrificij Missę.

Neq; Incontrarium pro Farin. Oldr. & Girland. sent. allegari potest Martinus Delrius disquisit. Magicarum lib. 5. sect. 15.

15. vers. Dico 5.

Primo, quia sententiam illã tã tum proba bilem appellat.

Secundo, quia ait illam procedere, dummodo recte sẽtiat Sortilegus de Præsentia Corporis Christi in Sacram. nec crediderit Hostiam, Missas, & Sacram. Altaris aliquam vim habere ad effectus Magicos, Hæc sententia (ait Delrius) probabilis est, si de Hac eius intentione, & credulitate constat, nam quandiu non constat, Mihi quidem videtur de Hæresi max. suspectus Ex quo appare potius Delriũ Nostrę, quam Farin. sententiæ fauere.

§. 7.

De Vtente in Sortilegijs nominibus, & character. & signis Ignotis.

AD Cognoscendum, num vtens in Sortilegijs, signis, caracteribus, & nominibus incognitis,
38 sortilegium hæreticale † committat, nec ne, discedendum nobis non est, à regulis supra traditis.

Si n. cum nominibus ignotis, signis, &c. miscetur aliquod factum hæreticale, vel aliquod Sacramentum, vel Sacramentale, seu aliqua oratio, vt Pater noster, &c. vel tandem adest pactũ cum Dęmone expressum, tunc non est dubium, quin Sortilegiũ sit hæreticale, hoc patet ex his quæ supra diximus de Sortil. hęret. in genere.

Si vero nullum horum interueniat, tunc Sortilegium non est Hęreticale, sed sĩplex, Prohibita tamẽ sunt huiusmodi signa, &c. in Lege Domini, Leuitici. 19. vbi prohib. ne figuræ, aut stigmata fiant, & grauissime peccat vtens hisce signis, Pegna comm. 68. p. 2. sub littera, Azor Inst. Moral. lib. 9 cap. 26. Quæst. 6. p. 1. Simanch. de Cathol. inst. tit. 63. de superstitionib. n. 12. vbi quod hisce figuris tacite Dæmon inuocatur, & n. 33. vbi dixit quod obseruare nomina, signa, & Caracteres, & cætera omnia, quæ natura sua nullam habẽt virtutem, superstitiosum est, atq; adeo vehementer suspectum, late Farin. De delict. & Pœnis Quęst. 20. n. 97. & seq. & De Hęresi Quæst. 181. n. 30. vbi alios allegat.

An autem huiusmodi signa, & Characteres virtutem aliquam naturalem habeant, & quam, vide latiss. hac dere differentem Martinum Delrium Disquisit. Magic. lib. 1. Quęst. 1. per tot.

§. 8.

§. 8.

De Inuocantibus Dæmones.

VT Breuiter, & distinctæ, quantum fieri potest, in hac materia procedamus, totam hanc rē quatuor conclusionibus explicabimus, sit ergo.

39 Prima conclusio Inuocans † Dęmonem cū adoratione Latrię, vel Dulię, vel est hæreticus, vel vehementer de hæresi suspectus, & loquendo de adoratione Latrię res clarissima est, nam illa inducit Apostasiam à fide, dum adorat. Latriæ soli omnipotenti Deo debita, Diabolo tribuitur Quo ad adorationem vero Duliæ idem est dicendum, nam taliter adorans Dęmonem videtur, credere, Dæmonem non esse talem, qualem sm̃. veram fidem esse credimus, vnde contra taliter adorantem, magna seu vehemens Hæresis suspitio oritur, ita Latiss. probauit Eijmericus in Director. Inquis. p. 2. Quęst. 43. n. 5. & pluribus seq. vbi Pegna. in Comm. dictę Quęstionis sub littera I. Simanch. de Cath. Inst. tit. 21 Rubr. de Diuinatione, & reuelatione n. 11. & tit 30. De Hęret. n. 15. vers. similiter & in Enchiridio Viol. relig. tit. 8. n. 9. Lęl. Zechius in summa p. 1. tit. de Fide cap. 15. Rubr. de Superstit. Diuinat n. 5, Graff. in suis decis. lib. 2. cap 2. n. 1. & seq. Franc. Suarez. de Relig. tom. 1. lib. 2. de Superstit. cap. 19. n. 10. vers. Et tunc est adhibenda, latiss. omnes veteres cumulās, Farin. de Hęresi quęst. 181. n. 68. & seq. Sigism. Scaccia de Lud. Ciuil &c. lib. 1. cap. 12. vbi fuse materiam hanc explicat n. 25. & seq ex hoc.

Colligitur, sortilegium Hæreticale comitti ab eo, qui inuo-
39 cat dęmonem, primo faciendo † circulos in terra, illosq; aliquib. signis muniendo, & puerum in medio ponendo, nam talis videtur honorem aliquem Diabolo tribuere, maxime cū circuli sīt signa diuinitatis, ita Zechius in summ. loco proxime citato n. 5. vers. 3. modus, Farin. d. Quęst. 181. n. 7 vbi allegat Zanchini Additionatorem.

40 Colligitur 2. quod sortilegia omnia, in quibus † sortilegus obedientiam præstat Diabolo, in his quæ tenduut in oprobriū fide Christianę, sunt Hæreticalia Decian tract. Crim. lib. 1 c. 17. vers. Quinquagesimo primo Farin. vbi supra n. 71. Colligo 3. sortilegium Hęreticale esse portare cartam appensam ad Collū cum nominibus, Gibet, & alijs incognitis, quia nomen illud Gibet est nomen Dęmonis, vt dixit Io. Laurent. de Anania, libro

2.de natura Dęmonum,cap.6.& delatio illa ad Collum, eſt ſignũ reuerentię, & cuiuſdam adorationis exhibitæ Dęmoni, ſicuti ſignum eſt reuerentię, & Deuotionis erga ſanctos eorum reliquias,& oſſa ad Collũ geſtare.

41 Secunda Concluſio Inuocare Dęmonem ad efficiendum † ea, quę ſolus Deus poteſt efficere, puta ad ſuſcitandũ mortuũ &c. Hęreticale eſt, In hac concluſione conueniunt omnes ſupra alleg. pro prima concluſione locis citatis,quibus adde Martinum Delrium Diſquiſitũ Magic. lib. 5. Sect. 15. Verſ. Primum Axioma Zanard. in Summ. Diuinorũ præcept.tom. 2. cap.64. verſ.Hęreticalia primo ſunt, Quinimo Delrius loco citato ſimilia ſortilegia probat non ſolum eſſe Hæreticalia,ſed etiam eſſe verè Hęretica,Petrus Bisfeld.in Comẽt. l. eorum Cod.de Malef. & Mathem. Quæſt.2. concl.2 occaſione tamen huiuſce concluſionis.

42 Dubitari poteſt, an inuocans Dæmonem ad ſciendum futura † Sortilegium Hæret. comittat,ad quod dubium Breuiter.

Reſpondendum eſt, Quod ſi inuocetur Dęmon, ad ſciendum futura,quæ per naturam ſciri non poſſunt, (quæ ſunt triplicis generis, vel.n. à Dei voluntate dependent, qualia ſunt miſteria gratiæ,vel à libero noſtro Arbitrio, vel determinatam non habẽt causã, prout sũt regnorũ gubernationes)& tunc taliter Dęmonem inuocans ſortilegiũ cõmittit Hęreticale,ita Pegna ad Direct. p.2.comm. 68.verſ.an inquirere futura,Martin. Delrius lib. 4. Diſquiſit. Magic. cap. 2. quęſt. 2 verſ. Primo nequit Dæmon,& verſ. 2. in iſtis Azor. Inſtit. Moral. p. 1. lib. 9. cap. 24. Quæſt. 1.& 2. Sanch. in Præcept. decalogi lib. 2 cap.38. n. 7. vbi, quod illa futura poteſt Dæmon coniectans probabiliter prædicere ,ob ingenij accumen, longã experientiam, cognitionẽq; quæ temperamentorum hominũ,Zanard. in ſumm. diuin. pręcept. p.2. cap. 64. verſ. Hęreticalia primo, Latiſs. Farin. de Hęreſi Quęſt 181. n. 6. & ſeq. vbi oẽs D. D. hac de re agẽtes allegat quibus addendus eſt Scaccia de Iud. Ciuil. Crimin. & Hęretic. lib. 1. cap.12.n. 24. & Franc.Toletus lib.4.ſuæ ſummæ cap.15. n. 2.Cùm vero inuocatur ad ſciendum futura,quæ poſſunt per illum ſciri, vt ſunt futura, quę habent determinatam cauſam, & alia futura,de quibus late Sanch & Delrius locis ſupra citatis, tũc quid ſit dicendum apparebit ex dicendis in 3. & 4. concl.

43 Tertia concluſ. inuocans † Dęmonem, ad faciendum,vel ſciendum ea,quę naturalem Dæmonsi

nis facultatem non excedunt, si id faciat verbis Deprecatiuis, tunc sortilegium committit Hereticale, ita Eijmericus in Direct. p. 2. Quęst. 43. quod etiam approbauit Pegna in alleg. com. 68. vers. Verum plurimum refert, qui & alios allegat, & attestatur ita fuisse iudicatum, Zanard. in Summ. Diuin. Precept. Tom. 2. cap. 64. vers. 2. erit sortilegus Praxis Neapol. Gen. c. 18. n. 11. vers. Item Inuocare.

44 Quarta Conclusio Inuocans † Dęmonem ad faciendum, vel sciendum ea, quæ naturaliter potest Dęmon scire, vel facere, si id faciat verbis imperatiuis nō autem deprecatiuis, quibus honor aliquis Diabolo exhiberi videtur vt not. Pegna loco proxime alleg. tunc sortilegium Hęreticale non comittit, quamuis grauissime peccet, ita Eijmer. d. Quęst. 43 Pegna d. comm. 68. vers. Sed Hoc, eam Distinctionē recipit, Scaccia de Iud. lib 1. cap. 12. n. 39. Suarez. de Relig. tom. 1. lib. 2. de superstitione cap. 19. n. 10. Einsfeld. in com. l. eorum Cod. de Malef. Quęst. 2 concl. 2. Graff in suis decis. aureis tom. 1. lib. 2. cap. 5. n. 8. Zanard. loco proxime alleg. Farin. qui alios latiss. cumulat de Hęresi Quęst. 181. n. 5. 74. 75. & 76. & & supposuit Delrius in sępe citata sect. 15. concl. 6. Praxis Archiepiscopalis Genuens. cap. 18. n. 11. vers. Item inuocare Dęmones.

45 Conclusio hęc, vt habeat locū † itelligēda est cum illis modificationibus, de quibus Delrius vbi supra, 1. dumodo non misceantur in sortilegio res sacrę.

Secundo, dummodo Dęmon nō iuocet. vti amicus Dei Tertio dū modo nō adea, quę facere nequit

Quarto, dummodo credat hoc esse graue peccatum.

Quinto, dummodo non putet Dęmonem posse operari etiam Deo non permittente, nam hisce non concurrentibus talis inuocans, vel esset Hęreticus reputandus, vel vehementer de hęresi suspectus.

Solummodo Hac in re difficultatem facere possent tradita per Eijmericum d. Quęst. 43. vers. 3. casus, vbi voluit, quod inuocare Dęmonem simpliciter, sit actus Hęreticus, quoniam inquit ipsę Inuocatio est actus Latrię, nam Psalm. 49. dicitur, inuoca me in Die tribulationis, & Genes. 4. iste cępit inuocare nomen Dñi.

Verum cum Pegna in cōm. 68. Vers. 3. casus, seu conclusio, Di-

46 cendum est, Inuocationem † Dęmonū fieri posse absq; cultu, vt cum requiritur aliquid ab eis, quod ab ipsis prętari possit absq; vlla reuerentia, semota omni cogitatione subijciendi se

Dę-

Dęmonibus, imo etiam cũ actu interiori odij in ipſos, ita Caiet. 22. Quęſt. 95. art. 4.

Neq; verbum inuocandi ſemper adorationem Latriæ in ſcriptura ſignificat, vt pulchre declarat Pegna loco citato verſ. Neq; inuocandi verbum.

Simanch. de Cathol. Inſtit. tit. 30. n. 16. affert diſtinctionem inuocantium Dęmonem, vel per verba imperatiua, vel deprecatiua, & ꝑ ea diſt. multos D.D. allegat, ex quo non obſcure colligi poteſt, diſtinctionem illam comuniter à D.D. approbari, n. autem 17. videtur ipſe eam refellere, ex D. Aug. dicente lib 10. de Ciuit. Dei cap. 11. ridiculum eſſe inuocare Dęmones per modum imperij, aut eis comminãdo prędipere, non .n. eſt poteſtas ſuper terram, quę comparetur eis, vt dicitur Iob. 41.

Verum quamuis ridiculum ſit inuocare Dęmones per modum imperij, cum Dęmones poteſt. hominum non ſubdantur, attamen quoniam, cum inuocantur, imperatiue, obediunt aliquando, vel obedire fingunt, vt nos decipiant, Quęſtio noſtra, & cõcl. ſuprad. ĩ hoc caſu particulari habet locum, & sm̃. hanc diſtinctionem de inuocante per verba deprecatiua, vel imperatiua fuiſſe aliquando iudicatum, atteſtatur Pegna d. com. 68. verſ. Verum plurimum, vnde in praxi ab ea non auderem diſcedere

Ex his omnib. Colligitur quid dicẽdum ſit, de Sortilegio quod
47 fit ad includendum Dęmonẽ † in aliquo vaſe, nam.

Suppoſito primo, quod Dęmones nullo modo cõpelli poſsũt, ad habitandum alligati in hiſce vaſculis, vt tradidit Simanch. de Cath. Inſt. tit. de ſuperſtit. n. 30. & ſeq. & Pegn. d. com. 68. verſ. In hac re ſit hæc prima.

Suppoſito etiam ſecundo, nullam artem eſſe, quæ hoc facere poſſit, ſed potius Dæmones ibi includi, pact. expreſſa, vel tacita inter ipſos, & Sortilegos, vt dixit idemmet Pegna vbi ſupra verſ. ſit ſecunda.

Dicendum, quod ſi in ſortilegio hoc facto ad effectũ includẽdi Dęmones interuenit abuſus ſacramenti alicuius, vel rerum aliquarum ſacramentalium, vel pactio expreſſa Dæmonis, vel vſus aliquorum verborum ſacræ ſcripturæ vel orationis alicuius vel tandem inuocatio Dæmonis cum cultu, vel per verba deprecatiua tunc ſortilegium eſt Hæreticale, alias ſecus, Concluſio hæc colligitur ex dictis ſupra tã in hac q. quam in præcedentib.

De hac materia vltra alleg. ꝑ Pegnam loco citato vide Farin. de Hęreſi Quęſt. 181. n. 28. & 29. Azor. Inſtit. Moral. 9. cap. 36.

Quæst. 2. Graff. p. 1. ſuarum deciſ. lib. 2. cap. 5. n. 17. & Delriũ Diſquiſit. Magic. l. 2. q. 30. ſect. 1. & 3.

De materia Inuocant. Dęmon. Zanard. in ſum. p. 1. tit. de fide verſ. 17. dico.

§. 9.

De Diuinatione, per Aſtra.

48 Aſtrologia naturalis, † coniectans, quę naturaliter contingunt ex aſpectu aſtrorũ, puta ſi cõſid. natiuitatis punctũ, coniectat ex eo temperamenta, & propenſiones hominis, eſt licita ita Suar. De Relig. lib. 2. de ſuperſtit. cap. 11. n. 8. & ſeq. Sanch. in Decalog. tom. 1. lib. 2. cap. 38. n. 28. Nec hoc iuditium damnatur à Sixto 5. in ſua conſtitutione, optime Suarez. loco citato n. 12. Pleniſſime Scortia in ſelectas Rom. Pontef. conſt. Epitome. 140. Molfeſ. in ſumm. tract. 11. c. 7. n. 106.

Aduertendum tamen hoſce effectus dẽptis neceſſarijs, vt eclipſi &c. eſſe valde incertos, eo quod à multis alijs cauſis pendeant, ac proinde horũ effectuũ coniectatio vix coniecturã eam poſſe appellari, teſtatur Caiet. 22. quæſt. 95 art. 5. in fi. aut ſuſpitionem, vt dixit Suar. loco alleg. n. 11. & Filiuc. tract. 24. cap. 4. n. 81. vbi quod inclinatio pueri naſcentis poteſt prædici, dũmodo nõ prædicetur, vti certa, vel nimium probabilis.

Aſtrologia iuditiaria prędicẽs pendẽtia ex libero arbitrio, aut caſus fortuitos, eſt ſuperſtitioſa, eaq; diuinat ex tacito pacto cum Dęmone, vt V.G. cum diuinat matrimonium, liberos, mortem &c. & de hac loquitur Cõſt. Sixti 5. ita Sanch. vbi ſupra n. 30 Suar. n. 13. Delrius diſquiſit Magic. lib. 4. cap. 3. Quæſt. 1. vbi latiſs. Farin. de Hæreſi Quæſt. 181. n. 57. & plur. ſeq. qui alios citat.

49 Secluſa conſtit. Sixti 5. † aſtrologus prædicẽs aliquos ex hiſce effectibus, non vt certo, aut probabiliter euenturos, ſed ex ſola illa tenuiſſima coniectura, qua ſciri poſſunt per Aſtra, licite hoc facit, ita Sanch. loco cit. n. 34. Suar n 31. qui alios allegant, & poſtea Molfeſ. vbi ſupra n. 118.

At ſuppoſita dicta conſt. Sixti 5. illicitum omnino eſt Aſtrologo eo modo, etiam ex illa tenuiſſima coniectura effectus illos prędicere, ita Sanch. loco citato, n. 34. Salas. p. 2. Quęſt. 9. art. 5. tract. 2. diſp. 2. ſect. 3. n. 36. id pater ex illis verbis Bullę, etiam ſi, id certo ſe non affirmare aſſerant, & proteſtãtur, modus namq; iſte prædicendi eſt perniciouſus reipublicæ, & pręſumitur

ita

it proteſtari Aſtrologus, potius ad occultandam malitiam, quam quod ita ſentiat, & hoc quo ad forum exterius, nã quo ad forum interius, videndus eſt Suar. loco cit. n. 30. Sanch. loco cit. Faria. n. 59. verſ. & quod attinet ad Bullam, in eo .n. probabilior videtur ſententia Suar. quam nouiſs. ſequutus fuit pluribus relatis Molfeſ. d. c. 7. n. 120. quod ſilicet Bulla prędicta non habeat locum in d. foro, ſed in Exteriori tantummodo, vide tamen in hac materia Bonacinam, de Cenſ. in ſpetie tom. 3. eius operum, diſp. 2 quæſt. 2. pũcto 38. n. 30. de modo autẽ proce dẽdi contra iſtos, dicam infra.

Superſtitioſa quoq; eſt Aſtrologia, pactoq; tacito Dæmonis inixa, prædicens res pręteritas,
50 vel præſentes, † vt furtum &c. ita Suar. d. c. 11. n. 27. Sanch. d. c. 38. n 36. qui alios allegat.

Temeraria tandem, Erronea, ac Hęretica eſt, ea Aſtrologiæ ſpeties quę miſteria noſtrę fidei prædicere profitetur, ex Aſtris, vt quod Chriſtus Naſciturus erat ex Virg. quia in pũcto Sanctiſſimę ipſius Natiuitatis Aſcẽ debat in Horoſcopo ſignum Virginis, vt videre eſt ex figura Cæli ab Aliaco Erecta, apud Sixtũ Senenſ. lib. 6. Bibliot Annot. 10. Miſteria .n. noſtræ fidei ex ſolo Dei Decreto pendent, Molfiſ. d. c. 7. n. 115.

Et eiuſdem temeritatis notam merentur Aſtrologi illi, qui de ſtatu Eccleſiæ Dei ex aſtris aliqua prædicere poſſe ſibi pollicentur, & de vita vel morte, ac aſſumptione Summi Pontificis, quaſi hæc non à ſolo Deo, ſed ab aſtris etiam dependeant, contra quos late diſputat videndus P. Alex. de Angelis, ſociet. Ieſu, in ſuis eruditiſs. libris contra Aſtrologos, libro 4. cap. 47. per totum, Hanc propterea temeritatẽ, vt cõdignis pænis Sanctiſs. D. Noſter Papa Vrbanus Viij. coherceret peculiari Conſt. Incipiente, Inſcrutabilis, ædita Kal. Aprilis 1631. ordinauit, Quod Aſtrologi Iuditiar. qui de ſtatu reipublicę Chriſtianæ, vel Sedis Apoſtolicæ, ſeu vita Romani Pontificis, aut eius Conſanguineorum, iuditia faciunt, vel facta in poſterum penes ſe retinent, vel alicui oſtendunt, aut verbis tractant, vltra Excomunicationis pænam, quã ipſo iure incurrunt, vti leſæ maieſtatis rei vltimo ſupplicio, Confiſcatione Bonorum, & ſi clerici fuerint, Priuatione benef. ſuorũ & offitiorum mulctentur.

51 De Alijs Diuinationis † ſpetiebus videnl. Suarez d. lib. 2. de ſuperſtit. cap 12 & ſeq Sãch. per tot. cap. 38. Delrius diſquiſ. Magic. lib. 4. cap 3. per plu-

res Quæstiones, Farin. de Hęresi Quæst. 181. n. 56. & Scaccia de Iud. d c. 12. n. 42. & seq. Azor. Instit. Moral. p. 1. lib. 9. cap. & omnes sumistas in 1. Præcepto Decalogi, videatur, etiã Portel. in Dubijs Regul. verbo sortilegia n. 27. vbi de diuinatione sumpta ex phisionomia, quod sit licita, cum temperamentis, de quibus ibi, vnde D. Greg. Nazianz. cum esset condisipulus Iuliani Apostatæ, ex praua ipsius Phisonomia probabiliter conie cit malum animum Ioliani ita D. Greg. oratione 2. in Iulianũ in Medio, Vid. etiam Portel. vbi supra n. 28. qui agit de Chiromantia, & de porrigente manũ AEgiptiacę, vt det vt aiũt bonam fortunam.

§. 10.

De faciente Pactum expressum, & tacitum cum Damone, & Professoribus Magiæ.

52 QVoniam pactum, seu professio expresia cum Dæmone non fit ei, nisi apostando à fide † negando Baptisma conculcando Christum crucifixum, & adorando Dęmonem, vt latiss. docuit Delrius Disquisit. Magic. lib. 2. Quæst. 4. & Farin. de delictis, & pœnis Quæst. 20. n. 77. ideo non est dubitandũ, qui taliter paciscens Hæret cale factum comittat latiss. Farin. de Hæresi Quæst. 181. n. 34. Suar. de Relig. lib 2. de superstitione cap. 19. n. 10. in fi.

53 At pactum tacitum cum Dæmone iniens, alio actu hæretica-li non interueniente, Hæretica-le factum non comittit, Suar vbi supra Farin. d. n. 34. in fi. Zanard. in summa diuinorum Præceptorum p. 2. cap. 64. vers. Moueor adhoc tenendum, vbi quod ex hũ iusmodi pacto oritur tantum leuis Hæresis suspitio, Et si dicatur quod paciscens tacite cum Dæmone, init fœdus, & amititiã cum Hoste Dei, & per consequẽs videatur Apostata, ad similitudinem subditi Regis Hispanię ineuntis fedus cum Hoste d. Regis.

Resp. Zanard. ibi duplex quod est fędus, & amititia, alia comunis, & quo ad comertia, vt si subditus vnius Principis, comertiũ habeat, cum Principe Hoste sui Principis, tantum in Rebus emendis, &c & hæc amititia, licet sit prohibenda attamen non inducit suspiitonem saltem vehementem rebellionis, Alia est amititia ad effectum occidendi proprium Principem, & hæc est signũ rebellionis, & Apostasię, primam amititiam cum Dęmone

ne contrahit faciens ſortilegia non Hæreticalia ſecundam habens pactum cum Dæmone expreſſum, & ſortilega exercens Hęreticalia, & hoc idem videtur ſupponere pegna in ſępe citato comm 68. verſ. Simanchas.

54 Quo ad Profeſſores † Magiæ nō naturalis, & Dæmoniacę, an ſint connumerandi inter ſortilegos Hæreticales, colligi poteſt ex regulis hucuſq; traditis, & ex Farin. d. quęſt. 181. n. 36. & Pegn. 3. prima Direct. comm. 26. & alijs vtrobiq; alleg.

§. II.

Quis ſit Iudex Huius Criminis.

55 SEcundum Hodierna † Iura Iudex, tam ſortilegiorum Hæreticalium, quam non Hæreticalium eſt Inquiſitor, Et quo ad ſortilegia Hæreticalia res videtur carere dubitatione, quo ad alia vero res eſt deciſa per Bullam Sixti 5. Incip. Creator cęli, ita Scaccia de Iud. lib. 1. cap. 12 n. 51. & Farin. de Hęreſi q. 181. n. Zanard. in ſum. diu. Prępcept. p 2. 64. verſ. 3. ergo noto Et licet olim hoc delictum eſſet mixti fori, attamen nunc Inquiſitor de eo cognoſcit priuatiue, quo ad Iudices laycos, ita Scaccia loco citato n. 53. nā quę delegātur Inquiſitoribus regulariter delegāt. eis priuatiue quo ad Iudices laycos, & ſic Areſto Franciæ Iudicatum fuit tres mulieres ſortilegas remittendas eſſe ad Epiſcopum pariſienſem, teſte Papon. Arreſtorum Franciæ lib. 22. tit 3. Areſto 2. & in omni caſu Inquiſitor cognoſcit an Iuriſdictio, ſit ſua, Freitas ad Rodericum de Confeſs. ſollicit. q. 5. n. 39. Quinimo opinio quæ aſſereret, quod Iudex laycus poteſt iudicare, an aliquod delictum ſpectet, vel non ſpectet ad ſanctū Offitium, diceretur temeraria à Turriano in ſuis ſelectis diſput. p. 1 diſp. 30. cent. 2. dub 5.

Taliter autem Inquiſitores ſoli ſunt Iudices in hiſce Criminibus ſortilegiorū, quod ſi in Carceribus Curiæ ſæcularis inueniatur aliqua malefica ob idq; vel Hęretica, vel ſuſpecta de Hæreſi, ſi id ſancto Offitio legitime innoteſcat, poſſunt Iudices ſęculares per cenſuras ab inquiſitorib. compelli ad conſignandum ſancto Offitio dictam maleficam, & omnes, & quaſcumq; proceſſus, ac ſcripturas, vt de ſortilegijs, & Hęreſi, vel ilius ſuſpitione legitime puniatur, ita tamen, vt Hiſce finitis ſanctum Offitium teneatur maleficam reconſignare iudici layco, ita Pegna videndus in Addit. ad Lucernam Inquiſitorum, poſt tract. de ſtrigibus

bus. fol. mihi 158. verſ. ſed ab hac ſententia, & verſ. ſcitu dignum eſt, vbi quod ſtatim dictę Maleficę conſignandæ ſunt Inquiſitorib. ex Bulla Felic. mem. Pij V. cuius verba ibi, referūtur. Bene Ioſeph. ſeſſe, de Inhibition. Iuſtitiæ Aragonū, cap. 30. §. 1. n. 43. & ſeq. vbi, quòd hęc remiſſio illicò Inquiſitoribus eſt facienda, in quacumq; parte Iuditij, & n. 58. & ſequentibus plura refert exempla Conſilij illius Regni, de cuius mandato plures inquiſiti in ſancto Offitio fuerūt Inquiſitoriibus ſtatim remiſſi, Dubitari tamen poſſet hoc loco, num facta hac remiſſione Iudex laycus poſſit vlterius in cā. procedere, & pro Negatiua ſententia videtur vrgere Conſt. illa Pij 5. in illis verbis, ſuſpenſa aliorū Criminum cognitione.

Verum Ego teneo, quod facta remiſſione perſonæ à layco Iudice Inquiſitoribus, Iudex laycus poteſt, ī proceſſu iam per eū formato aſſumere informationes, dummodo cauſa ſancti Offitij nō impediatur, ita Seſſe sēper in hac materia remiſſionis faciendæ ſancto Offitio videndus, loco citato n. 111. & ſeq. vbi quod verba illa Pij V. debēt ſtelligi, de ſuſpēſione cognitionis &c. quę obeſſe poſſet ſancto Offitio.

Et hanc remiſſionem faciendā eſſe non ſolum in Crimine Hæreſi, ſed etiam in omnibus ab ea dependentibus latiſs. dixit Seſs. ibid. fere per totum illud capud, prout de eadem reconſignatione facienda ab inquiſitoribus Iudicibus laycis etiā virtute dictę Conſtitutionis Pij V. idem Seſſe erit videndus n. 116. & ſeq.

Et in caſu petitę huiuſmodi remiſſionis ab Inquiſitoribus, Iudices Layci tenentur Credere aſſertioni Inquiſitorum, vti Iudicum competentium in hoc Crimine Hęreſis, & dependentiū, Seſſevbi ſupra n. 98. & ſequētib.

Non teneretur tamen ſanctum Offitium conſignare aliquos reos in ipſius Carceribus exiſtentes pro alijs delictis Iudicibus ſecularibus, quia hoc eſt ſpeciale in caſu in quo à Curia ſæculari ipſi ſancto Offitio reus aliquis fuiſſet conſignatus, nam tunc omnis equitas ſuadet, vt expedito fidei proceſſu reconſignetur, ita Pegn. ibid. verſ. ſed nunquid poterit.

56 Aduertendum † tamen, quod licet nunc Inquiſitores cognoſcant, de ſortilegijs non hęreticalibus, ſuperſtitionibus, & de retentione librorum prohibitorum, Non per hoc tamen ſublata fuit facultas Epiſc cognoſcēdi, de huiuſmodi cauſis, & illas dependendi etiam ſine interuentu

In-

Inquisitorum, prout faciebãt ante Const. illam Sixti V, Quoniam quamuis facultas cognoscendi de illis delictis legatur cõcessa Inquisitoribus, in d. constitutione, attamen in eadem facultas Episc. concessa de iure communi non legitur restricta, ita Io. Franciscus Leon. in thesauro fori Ecclesiastici p. 3. cap. 36. Rubr. de sortilegis n. 22. & 23. vbi quod ita censuit sacra generalis congregatio sanctę Romanę, & Vniuersalis Inquisitionis sub die 21. Decẽbris anni 1602. fundatur quę hoc ex comunibus D. D. traditionibus quod Iurisdictio alicui cõessa, ītelligitur cumulatiue, non autem priuatiue vt notatur in l. 1. Cod. de Offitio Præfecti Vrbis late Menoch. de Pręsumpt. lib. 2. prę sumpt lib. 2. præsumpt 18.

§. 12.

An Inquisitores in causis Lamiarum, soli sine Episc. possint procedere.

57 BReuiter respondeo, quod in huiusmodi causis. soli possunt inquisitores procedere sine ordinarijs locorum, eas condemnando &c. ita n. cautum est per constitutionem Adriani 6. Incipit. Cum acceperimus, relatam per Pegnam inter litteras pro sancto Offitio ita Pegna in addit. ad lucernam inquisit. ad tract. de strigibus vers. quod si quęras fol. mihi 157. qui tamen addit tutius ac decentius esse, vt inquisitores perinde in causis lamiarum, ac in causis Hæreticorũ procedant, & processus conficiant requisitis ordinarijs secundum iuris dispositionem.

§. 13.

An & quomodo in Sortilegijs debeat constare de Corpore delicti.

58 COnstare ante omnia debere iudici, & in actis, de corpore delicti, decidit l. c. l. 1. §. item illud ff. ad Sylani anum cuius hæc sunt verba, Item illud sciendum est, nisi constet aliquẽ esse occisum, non haberi de familia quæstionem, liquere igitur debet scelere interemptum, vt senatus consulto locus sit, & hoc antequam ad spetialem inquisitionem, & torturam deueniatur, Farin. de inquisitione Quæst 2. n. 1. & pluribus seq. Scaccia de Iud. Ciuil. Crim. & Hæretic lib. 1. cap. 71. n. 3 & c. 83. n. 3. & seq. Antonius Gomez.

mez. Var. resolut. lib. 3. tit. de captura reorum n. 1. & taliter constare debet de corpore delicti, quod nisi de eo constet, licet reus fateatur delictum, attamẽ non potest ex illa confessione damnari, Andr. Fachin. controuer. Iuris lib. 1. cap. 28. Farin. vbi supra n. 7 qui alios allegat.

Sed Quoniam, alia delicta sũt mere interna, vt Hęresis; alia etiam Externa, & hæc quædam sunt, quæ aliquod post se vestigium relinquunt, vt Homicidiũ, quædam vero, quę nullum post se vestigium relinquunt, Ita etiam sortilegia, quædam sunt, quę nullum post se vestigium relinquunt, vt sunt ire ad Ludos Dęmonum, coire cum ipsis &c. alia sunt, quæ post se vestigium relinquunt, vt sunt infanticidia, Venefitia &c. Ideo tribus conclusionibus rem hãc expediam, sit ergo.

Prima Conclusio Hæresis lamiarum, probatur per confessionem ipsarum, nec est necesse, quod ad procedendum contra ipsas, & sortilegos super crimi-
59 ne Hæresis, constet de † crimine Hęresis, seu de corpore delicti, nam cum delictum Hęresis sola voluntate perficiatur ex sola quoq; voluntate potest quis damnari, ita Albertus de Agnoscendis Assert. Cathol. quęst. 25. n. 1. & seq Clar. in §. fi. Quæst. 4. vers. scias tamen Farin. de inquisitione Quæst. 2. n. 25. & 26. qui alios allegat Ludouic. à paramo de origine sanctę Inquisit. lib. 3. Quęst. 6. De Inquisitione in causis fidei n. 82. & seq.

60 Secunda Conclusio, si † loquamur de illis sortilegijs, quę post se relinquunt aliquod vestigium facti, tunc vt iudex rite, recteq; procedat, debet ante omnia cõstare de Corpore delicti, fundatur hęc conclusio in regula d. l. 1. §. item illud; & in communis. D.D. omnium traditione Quod ante omnia constare debet de corpore delicti. & reliquos omittendo in terminis horum sortilegiorum, ita docuerunt Albertin. d. Quæst. 25. n. 24. vers. aut vero dicta mulier Malefica, Lud. à paramo loco citato n. 82. Farin. n. 26 loco citato in fi. & latius in Additionibus suis ad dictum locum, Martin. Delrius disquis. Magicarum lib. 5. Sect. 2. in principio, & latissime Sect. 16. vers. si vero Mors sit alicuius Maleficiati, & Vers. en Rhodus, en saltus fol mihi 725. Sic ergo probandum erit, Infantem occisum, infirmitatem hominis ex maleficio prouenire, ex attestationibus, vel medicorum, vel Prudentum Exorcistarum, segetes corruptas &c. ita Bernard. Comens. in tractat. de strigibus in fi. lucernę Inquisit.

vers.

verſ. Ita dicimus quod vbi medici.

61 Et Quamuis comm. † dicant D.D. de Corpore delicti debere conſtare plene, & concludenter, vel per teſtes vel per euidentiã facti, Farin. in alleg. Queſt. 2. n. 6. verſ. liquide autem, qui alios D.D. allegat, attamen hoc fallit in criminibus difficilis probationis, quale eſt ſortilegium, quod ſolet fieri ſecrete, & clam. ita idem Farin. d. Quæſt. 2. n 12. Delrius d Sect. 16 loco citato, nam in talibus delictis ſufficit probare corpus delicti per inditia, quoniam probatio per inditia habetur pro plena probatione in criminibus occultis, ex alleg per Farin. vbi ſupra, & certe iniquum eſſet (ait Delrius loco ſupra citato) aliam in hoc delicto exigi certitudinem, quam quæ ex natura delicti haberi poteſt, Et ſi in furto, & alijs ſimilibus delictis, minor requiritur probatio, ad probãdum corpus delicti, vt dixit Farin. vbi ſupra n. 14. & ſeq. cur non etiam minor in caſu noſtro probatio req. in quo agitur de ſortilegio, crimine occulto, & difficillimę probationis, quæ autem ſint inditia, ad hoc crimen verificandũ latiſs. ponit Binsfeld. vid. l. fin. Cod. de Malef. & Mathem. & Martinus Delrius Diſquiſit. Magic. lib. 5. Sect. 3. & 4.

62 Tertia Concluſio loquendo de ſortilegijs † quæ non relinquut poſt ſe veſtigiũ aliquod facti, tũc ex ſola confeſsione ſortilegi, abſq; eo quod conſtet de corpore delicti, (de quo conſtare non poteſt, cũ nullum de ſortilegijs prędictis remaneat veſtigiũ) poſſunt condemnari, ita in terminis noſtris docuere Delrius d. Sect. 16. Petrus Binsfeld. in comm. l. nemo Cod. de Malef. & Mathem Quæſt. 1. concluſ. 2. 2. Greg. Valẽtia ſecunda Diſput. 6. quæſt. 13. Puncto 4. verſ. Porro tunc puniẽtur, quos ſequutus fuit Farin. iu ſuis additionibus ad q. 2. n 26 de Inquiſ. fol. mihi §

63 In alijs, autem ſimilibus delictis, cum agitur de probando † corpore delicti ſemper recurras ad Farin. d. Quæſt. 2. n. 13. Clar. §. fin. Quæſt. 4. verſ. ſcias autẽ Scacciã, de Iud. c. 83. n. 11. p. 1. Giurbã, conſ. deciſio 37. n. 21. nã Farin. & Giurba cum allegatis ibi per eos tenent abſolute probandum in hiſce criminibus corpus delicti, eo tamen modo, quo probari poteſt, i. per aliquas ſaltem leues, coniecturas, Clar. autem, & Scaccia negant probandum corpus delicti in huiuſmodi criminibus, quo ad inquirendum, fatentur tamen probãdum ad effectum inferendi torturam reo delato Vide Fachin. contro. Iuris lib. 1. c. 28.

§. 14.

De Inditijs contra Sortilegos.

EX pluribus inditijs contra sortilegos, & Maleficas militantibus aliqua sunt omnibus, alijs delictis comunia, & de his agemus, in tit. de inditijs, & tortura, vt V. G. Mala, vel Bona fama sortilegi, Fuga ipsius, Dictũ Mandatarij, Dictum Socij Criminis, & similia, alia videntur propria huiusce Criminis, & de his in præsenti breuiter agemus

64 Primum Inditium est, sit penes sortilegum reperiantur instrumenta Magica vt pentacula, vel libri sortilegia continentes, vt Clauicula, quæ vocatur Solomonis, Almadel, Centum Regum, opus Mathematicum, opera Petri de Abano, &c. Nam quo ad pentacula, & alia similia instrumenta, si reperiantur penes aliquem, quod faciant inditium ad torturam, si aliqua alia leuissima inditia accedant, pulcherime docuit Petrus Binsfeld. l fi. Cod. de Malef. & Mathem. tit. de Inditijs Criminis malefici, vers. Octauum Inditium.

Quinimo constanter teneo, & etiam si nulla alia inditia adsint hoc solum sufficit, ad torturam, prout decisum fuisse à Sacrosancta Vniuersali Romana Inquisitione de Anno 1599. attestatur Genuens. in Praxi Archiepiscopali Neapolitana, cap. 18 n. 13. in quodam Doctore Bonę famę, quem sacra Congregatio Mandauit torqueri super vsu, intentioneque, seu credulitate, qui cũ tortus nihil fuisset confessus, abiurauit de leui ob retentionẽ.

Et Sanctissima Hæc huiusce supremi senatus Decisio, Confirmari potest a simili, de eo penes quem reperta sint Instrumenta apta ad falsificandam monetã, nam quod talis ex hoc solum, sit sufficienter ad tortutam inditiatus, docuerunt Franc. decis 440. vbi alios allegat n. 1. Ricc in addit. ad dictam decisionem vbi attestatur ita quotidie practicari, & ita fuit in Curia Archiepisc. Neapol. decisum, teste Riccio de cis. 43. p. 2. Io. Maria Nouar in suis collect. super Pragm. Regni Collectanea 136. n. 12. Marius Giurba cons. decisiuo. 85. n. 26. vbi plures more suo cumulat, & Marius Muta decis. Regni Siciliæ 40. n. 9.

65 Quo ad libros vero dicendũ † etiam idem, quod de instrumentis Magicis nam ex talium librorum retentione, si sortilegia contineant Hereticalia insurgit contra retentores vehemens Hæresis præsumptio, ita Petrus Binsfeld. in com. l. culpa Cod. de Malef. & Mathem. & l. fin. loco

supra

upra proxime allegato, Mart. Delrius diſquiſitionum Magicarum lib. 5. Sect. 17. verſ. ſunt etiam tales retinentes Genuenſ. in Praxi Archiepiſc. Neapol. c. 68. in Nouiſ. n. 12. verſ. Item ſeruatur, vbi quod in Curia Neapol. tales retentores librorum Magię, & Pentaculorũ, aliorũq; inſtrumentorum ſimilium, torquentur ſuper intentione, complicibus, & vſu, & vbi nihil emergat ex tortura abiurant de leui, ob retentionem ſolam Zanard. In ſumma Diuinorum prę ceptorum tom. 2. cap 94. de tortura in cauſis fidei. n. 13. verſ. ſi vero ſunt libri, qui de ſortilegijs Latiſſime Pegna generaliter loquens. de librorum Hæret. retentione ad Directorium commẽtario 3. p. 2. & Farin. de Hęreſi q. 180. n. 28. & alij quos ſupra retuli in tit. de retentorib. librorum prohibitorum.

66 Si vero libri illi contineant † ſortilegia ad amorem, & alias res obtinendas, non tamen Hæretica alia, tunc ex tali retentione contra retinentem inſurgit tantum leuis pręſumptio Hæreſis, ad quam præſumptionem purgandam leuiter torqueri ſolent, & cum pœnitentijs ſalutaribus dimitti, Zanard. d. cap. 94. verſ. Si vero ſint libri.

Quę tñ hoc loco dixi de vehemẽti, & leui Hæreſis præſumptione ori ente ex retentione librorum continentium ſortilegia declaranda ſunt, ex his quæ tradit Pegna in d. com. 3 verſ. An autem hęc ſuſpitio p. 2 & Genuenſ. cap. 18. n. 12. in Praxi Epiſc. Napol.

67 Secundum Inditium eſt, ſi quis Dæmonis † nomen ſæpe effutiat ore, vt exempli gratia, rapiat te Diabolus, exeas in nomine ipſius, &c. Ita Binsfeld. in com. dicto l. ſi. verſ. Vndecimum ſi quis fol. mihi 604. quem ſeq. Delrius diſquiſ. Magic. l. 5. Sect. 4. n. 24.

68 Tertium Inditium ſumitur ex mala † Phiſionomia, vt puta ſi terribiles ſit, deformeſq; vultus habeant, nam ſicut venam Argenti viui tractantes pallidi, tremuliq; efficiuntur ita qui horribilem Dæmonis Viſionem ſequuntur, Horribiles, & deformes reddũtur, Eijmericus in Directorio tertia p. in titulo De ſignis exteriortbus pẽr quæ Negromantici Hæretici, &c. Binsfeld. loco citato verſ. 13. & Delrius vbi ſupra n. 21.

69 Quartum Inditium ſummitur, ſi † appareat in iſtis ſtigma ſeu ota quam Diabolus ſuis malefitijs ſolet in aliqua parte corporis imprimere, Delrius n. 28. loco, citato inditium hoc cõfutat, Binsfeld. vero verſ. 14. leue illud exiſtimat, Attamen approbatur, à Lãberto Dauæo in Dia-

logo de sortiarijs, & Ioanne Bodino lib. 2 Dæmonomaniæ cap. 4. & lib. 4 cap. 4.

79 Quintum inditium sumitur ex eo † quod Reus sit natus ex sortilego, seu sortilega, & quamuis hoc inditium sit leue, attamẽ si alijs iungatur auget cõtra reum præsumptionẽ Binsfeld. vbi supra vers. 15. Delrius loco citato n. 23.

78 Sextum Inditium sumitur † ex singularitate notabili in actibus Religionis, cum enim sint superstitiosi, singularitate gaudent Binsfeld. d. loco vers. 17. Delrius vbi supra n. 27.

72 Septimum Inditium sumitur ex sæpissima † mutatione loci, currunt namque huc, illucque, præsertim quando malefici sibi timent, vt cum iam sunt diffamati, vel de proximo diffamandi Binsfeld. d. com. l. fi. vers. 18. & Delrius d. sectione 4 n. 26.

Octauum inditium potest sumi ex comodo, & vtilitate quã aliquis ex nocumento alicui facto per maleficium resultat, nã vel ille præsumitur Maleficus, vel Malef. de illius mandato factum Cardinalis Tuscus cum alleg. per eum Pract. Conclus. tom. 6. Conclus. 624. n. 3. & 4. sub littera P.

Alia signa, & Inditia huiusce Criminis contra sagas, & sortilegos, vide apud Binsfel. & Delrium sectione 3. & 4. & Bernard. Comẽs. in tractatu de strigibus in fine Lucernę Inquisit. circa finem dicti tractatus.

§. 15.

De Tortura Sortilegis & Maleficis Danda

DE tortura hoc loco breuiter differendum nobis est, quantũ ad hoc crimen attinet, nam quo ad generalia torturę agemus in titulo particolari de Tortura.

Et Præmittendum quidem est quod Iudex in hoc crimine facilior, & promptior esse debet, † 73 in procedendo ad Torturam, vt late probauit Petrus Binsfeld. de Confess. Melificorum, & Sagarum Membro 2. concl. 6. vers. 6. in Enormibus, quod generale est in omnibus delictis enormibus, & occultis, difficilisq; probationis Bald. l. nemo deinceps Cod de Episcopali Audient. a Latis. more suo Giurba videnda conf. decisiuo 91. n. 1. vbi infinitos allegat, Et in hoc crimine à tortura dignitas nõ excusat Dominus Peregr. olim in Patauino Gimnasio Præceptor meus cons. 2 n. 110 vol. 2. quod Consiliũ semper ante oculos iudicum in hoc Delicto Sortilegiorum, & Magię procedẽtiũ esse deberet.

Primo igitur hoc supposito si

reus

reus de sortilegio denunciatus, non sit conuictus, nec confessus de vsu sortilegij, vel maleficij, vt geatur tamen aliquibus coniecturis, quod vsus fuerit, vt V.G. si penes ipsum reperti sint libri sortilegia continentes, vel res apte ad sortilegia vt *Carta vergine, Callamita Battezzata, Parte di vestimenti de morti*, Pentacoli, & similia, tunc vt supra dixi in proxima quęstione in primo inditio, talis torqueri debet super † vsu, Ex quo.n dictas res 74 penes se retinuit pręsumitur illis vsus, vnde ad dictam pręsumptionem tollendam debet torqueri, ita Binsfeld. Genuens. & alij loco supra alleg. Et si super vsu torquetur ille penes quem reperta sunt instru- 75 menta apta ad fabricandam falsam monetam, vt tradiderunt, Francus, Riccius Giurba, Muta & alij, de quibus supra proxima quęstione Vers. & Sanctiss. hęc, cur & rei nostri non torquebuntur super vsu, si penes se reperti fuerint habere aliquid ex Magicis instrumentis, vel libris.

Et Quoniam Doctor ille bonę famæ ex mandato Sacrę Vniuersalis Romanæ Inquisitionis ob pentaculũ penes se repertũ, fuit tortus super vsu vti attestatur, Genuens. dicto c. 18. n. 13. Et cap. 68. n. 12. vers. Item seruatur in curia, vbi quod ita quotidie practicatur in Curia Archiepiscopali Neapol. contra huiusmodi retentores librorum Magicorum Pentaculorum, & similiũ scripturarum, Nullus potest esse in hac re dubitandi locus.

Modus autem torturę huiusce prudentis iudicis arbitrio est relinquẽdus, vt pro qualitate, & efficacitate Inditiorum reum torqueri faciat.

Secundo Torquætur reus huiu 76 sce criminis † super complicib. Quamuis .n. regulariter interrogari, & sic nec torqueri possit reus, super socijs l. repeti §. 1. de Quęstion. ibi, is qui de se confessus est in capud aliorum non torquebitur, Latiss. Farin. de Indit. & tortura quæstione 43. n. 1. & seq. Peguera decis. Crim. 5. per tot. & Menoch. de Arbitrar. Iudicum casu 475. cent. 5. Per totum, attamen hoc fallit.

Primo in criminibus exceptis † 77 inter quę numeratur crimen nostrum sortilegij text. est in l. fi. Cod. de Malef. & Mathem. & docuerunt Farin. d. q. 43. n 67. limitatione 9. Peguera dicta decisione 5. n. 15. Menoch. in alleg casu 475 n. Petrus Binsfeld de Confess. Maleficorũ, & Sagarum Membro 2. Vers. ex quibus omnibus Mart. Delrius disquisitionum Magicarum lib. 5 Sect. 3. Versiculo secundũ Inditium est.

78 Secun-

78 Secundo Fallit illa reg. in † illis Criminibus, quæ ſunt difficilis ptobationis, & in quibus, aliter veritas haberi non poteſt, quam per ſocios criminis ita Farin. qui alios allegat d. q 43. n. 68. limit. 10. at noſtrum ſortilegij crimen difficilimę eſſe probationis nullus dubirare poteſt, latiſſime Binsfeld. de Confeſs. Sagarum Membro. 2. concl. 6. verſ. 5. omnium.

79 In hac tamen interrogatione † de ſocijs facienda diligēter aduertendum, vt fiat generatim, nemīnem ſocium in ſpetie nominando, alias non Iudicis interrogatio, ſed ſuggeſtio eſſet ita Peguera d. deciſ. 5. vbi diligentiſſime totum hanc materiā explicat n. 20. verſ. tamen ne Iudex, Binsfeld. de Confeſs. ſagarum p. 2. concl. 1. Verſ. ſed circa prędicta Delrius d. Sect. 3. verſ. 2. requiritur ex parte Iudicis, qui late materiam tractant ī ordine ad hoc crimē ſortilegij.

Et quod in praxi hęc tortura ſuper complicibus huiuſmodi ſortilegis dari ſoleat, atteſtatur Genuenſ. in praxi Archiepiſcopali Neapol. c. 68. n. 12. verſ. Itē ſeruatur in curia.

80 Tertio Interrogari ſolet † reus ſuper credulitate, ſua, & Intencione V. G. num crediderit incantationibus ſortilegi ad amorem Dęmonē poſſe cogere voluntatem, vt ſupra etiam notaui in q. de poculis amatorijs, Num crediderit Dæmonē poſſe ſuſcitare mortuū, ſi inuocauerit Dæmonem ad id, An crediderit licere Homini Chriſtiano operā dare huiuſmodi ſortilegijs, & ſi reus cum pertinatia affirmatiue Reſpōdeat, habēdus eſt vti Hęreticus formalis, quod ſi Catholice reſpōdeat, & Hæreticam Intentionē neget torqueri debet ſuper credulitate, & intentione ſua, nam enim in facię Eccleſię ob ſortilegium redditus ſit eidem Eccleſiæ, vel vehementer, vel leuiter ſuſpectus, Delictumq; Hęreſis occultum, ſit ac latens in mente, per tormenta certificanda eſt Eccleſia, an male ſortilegus de fide ſenſerit, Zanard. in ſumm. diuin. Prącept. p. 2. c. 94. de Tortura in cauſis fidei n. 14. Et q̄ huiuſmodi ſortilegus debeat in praxi taliter torqueri atteſtatur Genuenſ. locis proxime allegatis, & nos de Hac torturę ſpetię agimus, in tit. De Hęreticis, in proprio §. de tortura ſuper Intentione, vbi etiam dixi quanta, & qualis debeat eſſe hæc tortura,

Sed quoniam aliquando cōtingit maleficas eſſe à Dęmone obſeſſas, vt animaduertit P. Thyreus in diſput. Dęmoniacis, p. 2. cap. 19. dubitari poſſet, an tunc debeant torqueri In qua re Breuiter dicendum eſt, quod non, vt

latiſs. probauit Ruginell. pract. q. libro 1. cap. 38. per totum, Et quia, de Hac materia ¦maleficę obſeſſæ à Dęmone adeſt inſignis deciſio Senatus Dolani, Io Griuel. 33. ideo ad eam benignũ lectorem remitto, ibi enim etiã fuſe pertractatur, quando nam delicta harum Maleficarum à Dęmone obſeſſarum ipſis ſint tribuenda, ad effectum eas puniendi pęnis legitimis, an potius Dęmoni, de quare etiam videndus eſt, P Thyreus in ſuis Diſput. Dęmoniacis, p. 1. cap. 17. per totũ.

§. 16.

An Depoſitiones Duarum Sagarum Atteſtatiũ ſe in conuentu aliarum Sagarum vidiſſe Inquiſitam faciant Inditium ad torturam.

81 IN hac † re Binsfeldius de Cõfeſſionibus Sagarum Membro 2. poſt 6. concluſionem dubio 2. ferè per totum, & verſ. 7. Illatum, & Martinus Delrius Diſquiſitionum Magicarũ lib. 5. Appendice 2. q. 8. per totam latiſs. ſuſtinent ex depoſitionibus huiuſmodi Lamiarum conſurgere vrgentiſſimum inditium ad torturam, quod etiam voluit Gregor. de Valentia 2. Diſput. 6. q. 13. Puncto 4. § 3. verſ. 2. Regula.

Verum quidquid ſit de hac opinione in puncto iuris, Clarũ eſt, quod illa in praxi non ſeruatur in Sancto Offitio, & Praxis hęc fundatur in Decreto quodã Sanctę Supremæ Romanę Inquiſitionis, de cuius vſu, & obſeruantia Praxiq; atteſtatur Farin. de Hęreſi q. 185. n. 153. verſ. Aduerte tamẽ quod vera nõ eſt.

Cum enim Sagę illę de viſu deponentes potuerint per Diabolicam illuſionem eſſe deceptæ, nam licet vere quandoq; ad ludũ corporaliter trãs feratur per Diabolum, attamen negari non poteſt, quin quandoq; etiam decipiantur, ita vt translatio illa imaginaria ſit, prout ſupra notaui in quæſtione de Poteſtate Dæmonis verſ. circa corpora hominum ex leſſio Sanch. & Delrio quibus addo nunc Bernard. Comenſ. in tract. de ſtrigibus, impreſſo poſt lucernam Inquiſitorum, n. 6. & Petrũ Binsfeld. de Confeſs. Sagarum, & Maleficorum mẽbro 1. concl. 12. per totam, Ex hoc ſequitur quod earum depoſitio de viſu poteſt eſſe falſa, vnde abſurdum eſſet dicere, quod ex talibus depoſitionibus oriatur inditium ſufficiẽs ad torturam, cum inditia

pa

ad torturam ſufficientia debeãt eſſe certa, non dubia, & æquiuocra, prout Latiſs docuit pluribus relatis Farin. de Indit. & tortura q. 37. n. 6. & ſeq.

§. 17.

An ex Depoſitionibus, Duarum Lamiarũ atteſtãtiũ ſe in conuentu aliarum vidiſſe aliquẽ, contra eum poſsit per Inquiſitores Inquiri.

82 SUpra dixi † quod non poſſunt torqueri Strigę, ex atteſtationibus aliarum atteſtãtiũ ſe eas vidiſſe in conuentu, nunc addo ita tenuiſſe etiam Simãch. Cath. Inſtit. tit. 37. de Lamijs, n. 14 & Sigiſmondũ Scaccia de Iud. Ciuil. Crim. & Hęretic. lib. 1. cap. 82. n. 10. vbi atteſtatur, quendam Ignarum Comiſſariũ tormentis ſubieciſſe, quandam mulierem ex talibus depoſitionibus, qui propterea ex decreto ſacri ſupremi Senatus Inquiſit. vniuerſalis debitas pęnas luit. Quinimo Dico ex eodẽ Scaccia ibidem earum depoſitiones, nec ſufficere ad inquirendum, prout etiam ita fuit à Sacra Congregatione Sancti Offitij de Vrbe deciſum.

Quod verum eſt niſi deponeret de His quæ viderunt ante conuentum, vt quod ſocia ſe vnxit ad volandum, Inuocauit Dęmonem &c. ita Scaccia, & Simãch. locis citatis.

Dubitari etiam poſſet, quid ſentiendum ſit de aſſertione Dęmonis extorta per exorciſmos, an ſz. faciat inditium ad torturam contra nominatum.

In qua re dicendum eſt, quod non, quia Diabolus eſt pater mendacij, ita decidit, Faber in ſuo Cod. Fabr. l. 9. tit. de Malef. & Mathem. def. 3. prout etiam cautiſſime procedere debent Inquiſitores ex aſſertionib. exorciſtarum, Nam in his materijs Exorciſtæ ſępe falluntur, niſi ſignum aliquod efficax adducerent Homob. de Bonis de Caſibus reſeru. p. 2. c. 2. fol. mihi 272. verſ. Maleſitium Veneficũ.

§. 18.

An & quomodo Sortilegi debeant Abiurare.

83 SOrtilegos eſſe † de Hereſi ſuſpectos in conteſſo eſt apud omnes D.D. Sed an de leui, an potius de Vehementi dubitari poteſt hoc loco, & hoc neceſs. pręmittendum eſt vt ſciatur quę nam abiuratio Sortilego ſit iniũ

genda

cum illa ſecundum qualitatem ſuſpitionis iniũgi ſoleat.

84 Ante omnia Tamen ſupponendum eſt Iudices violatæ †religionis, non facile credere debere, hunc, vel illum eſſe vehementer de Hęreſi ſuſpectũ, quia in hoc, vel illo auctore, reperiant ex tali, vel tali cauſa oriri vehementem ſuſpitionem, Nam qualitas perſonarum, & circunſtãtiæ cauſarum diligenter ſunt conſiderandæ, ex his namq; augetur, & minuitur ſuſpitionis gradus, imo aliquando in totum omnino tollitur Hęreſis ſuſpitio ita Pegna in Direct. Inquiſit. p. 2. com. 81. verſ. Poſtremo vnum hoc & latius comm. 3. p. 2. vbi de præſumptione oriente ex retentione librorum prohibitorum Genuenſ. in Praxi Archiepiſcopali Neapol. cap. 18. n. 12. Supponendum eſt 2. loco quod a biurationi ob Hęreſis ſuſpitionẽ nõpoteſteſſe locus, niſi cõſtito plene, & concludenter, non autem præſumptiue ſolum de facto, ex quo prętenditur oriri Hęreſis ſuſpitio, alias n præſumptio, ex præſumptione oriretur contra regulã l. 1. Cod. de Dot. promiſs. Rot. deciſ. 800. n. 17. p. 1. diu. Menoch. lib. 3. Præſumpt. 132. in octaua declaratione, & hoc bene notandum eſt etiam in omnibus alijs delictis ad hoc Sanctum Tribunal pertinentibus. His ſuppoſitis.

85 Quo ad Sortilegia Hęreticalia † clarũ eſt ea regulariter loquẽdo parere ſolere vehementem Hęreſis ſuſpitionẽ, ita Alphõſ. à Caſtro de Iuſta Hæreticorum punitione lib. 1. cap. 15 verſ. vt autem hoc apertius, folio mihi 80. vbi quod adhibere res ſacras in ſortilegijs apertã, & violentam prebet Hæreſis ſuſpitionem, quia nullus illas res ad maleficia adhiberet, niſi crederet, illa ad ſimilia opera exercenda aliquam vim habere, talis autẽ Credulitas aperta eſt Hęreſis optime Pegna ad Directorium p. 2 comm. 67. verſ. Item illa ſortilegia Praxis Archiepiſcopalis Genuenſ. cap. 18. n. 11. verſ. Ad miſcentes ſacramenta, & verſ. Item illa ſortilegia, & verſ. Itẽ inuocare Dęmones Zanardus in Summa Diuinorum Pręceptorũ p. 1. cap. 5. Rubr. de fide verſ. 16. Dico, & p. 2. cap. 64. verſ. 3. Sortilegium.

86 Sed hic dubitari poteſt an † inuocantes Dæmones abſque cultu aliquo imo verbis imperatiuis, ſine abuſu Sacramenti, Sacramentalium, rerum ſacrarũ, & verborum ſacræ ſcriptura ad ea obtinenda quæ eius naturalẽ poteſtatem non excedunt, ſint de Hęreſi vehementer ſuſpecti in quare.

tit. 2 1. n. 13 aircontra hos inuocatores posse procedi, vti contra suspectos de vehementi de Hæresi.

At Melius Pegna ad Director p. 3. comm 68 vers. Simanchas, contrarium sensit de inuocatoribus illis, inquibus interueniunt ea quæ dixi in tit. dubij in fi. tamē multum considerandam animaduertit qualitatem personę, ex qua suspitio solet augeri, vel minui, & Pegnam sequuntur supra relati ī propria quęstione de Inuocantibus Dæmones vers. 4. Cōclusio. Quibus nunc addo Leon. in Thesauro Fori Ecclesiastici p. 3. cap 36. n. 10. vers. illa .n. Sortilegia.

87 Praxis igitur cōtra hos sortilegos † Hæreticales seruanda, talis est, vt diligenter interrogentur, an crediderint Dæmonem V.G. posse creare hominem, posse cogere hominis volūtatē &c. vel res sacras & sacramentales, & verba scripturæ habere ex se vim, ad inueniendum thesaurū &c. quod si cum pertinatia affermatiue respōdeāt vt Hęretici sūt Puniendi, ita Alphons. à Castro de Iusta Hæretic. Puniti one lib. 1. cap. 15. circa finem Zanardus d cap. 64. vers. Et de formali si hæc contendat p. 2. Pegna in 2. p. com. 59 Vers quod si non cōpareant in fi. Dixi, cum pertinatia, quia si mulier V. G. interrogata, an crediderit Dæmonem in sortilegio, ad Amorem posse amasiæ cōgere voluntatem, respondent affirmatiue, non ob id statim cogenda erit ad abiurandum de formali, sed sufficit si cogatur ad abiurandum de vehementi, dummodo parata sit Corrigi, quia simplicitas mulieres excusatio, ita Alphons. à Castro de Iusta Hęreticorum punitione l. 2. cap. 15. max. cum Articulus libertatis arbitrij, non sit ex Articulis notissimis omnib. prout est Articul. Incarnationis &c. prętercquā, quod illa responsio mulieris posset exponi de Coactione morali, iuxta vulgatum dictū, cogit sua, quēq; voluptas, non de coactione phisica.

88 Quod si credulitatem † negēt, & Catholicam sese intentionē habuisse affirmēt torturę subijciūtur, in qua si etiam Catholice respondeāt cogūtur abiurare de vehementi Pegna ad Directori p. 2. com. 67. vers. Item illa sortilegia in fi. Pater Zanard. d. c. 64 vers. contra sortilegos n. Hæreticantes Genuens. omnino videndus cap 68 Praxis Archiepiscopalis Neapol. n. 8. vers. Si vero aliquis est suspectus quē seq. Farin. de Hæresi q. 179. n. 59 vers. quod si factum, & ad hoc faciunt notata per Pegnam ad Direct. 2. p. comm. 59. vers. quod si non compareant.

Et

Et Hęc habent locum, quo ad sortilegos, qui sortilegiorum vsum fatcrentur; vel de eo essent conuicti, sed si vsum negarent de illo tamen essent suspecti, vel ob retentionem librorum, & instrumentorum Magicarum, vel scripturarum sortilegia Hęreticalia continentium, tunc circa istos seruari debet, quod supra dixi in quęst. de tortura sortilegis danda Vers. & si super vsu torqueretur Et in, quęst. de Indit. contra sortilegos, Vers. Primũ inditium.

89 Quo ad sortilegos vero sortilegia non Hęreticalia comittentes, Dicendum hos esse suspectos de leui de Hęresi, ita D.D. supra allegati quibus adde Zanardũ in summa Diuin. Præceptorum tom. 2. cap. 134. vers. De leui vero habebuntur suspecti, Rubr. de abiuratione de leui. & de Vehementi fol. mihi 743.

90 Sed quoniam ad † dilluendam Hæresis suspitionem, tria sunt in Sancto Offitio prodita remedia silicet, Purgatio Canonica, Tortura, & Abiuratio vel de leui, vel de vehementi, vti annotauit Pegna ad Direct. p 3. comm. 39. vers. Quare in hoc arriculo, ideo Videndum nunc est quomodo suspitio hęc tolli debeat, & quidem quo ad purgationem

91 Leon. in Thesauro fori Ecclesiastici p. 3. † cap. 37. De Crimine Hæresis, n. 15. vers. & casu quo, in ea fuit sententia, vt diceret, quod vbi nobiles, & probi viri reperiuntur suspecti leuiter de Hæresi, tunc ipsi non sunt cogendi ad abiurandum de leui, sed eis debet īdici canonica purgatio, & ad hoc allegat Eymeric. in Direct. Inquis. q. 46. n. 9. qui tamen nihil de hac re.

92 Sed quoniam Purgatio canonica † fragilis, falax. & incerta est, ideo melius est ad alia remedia, & ad alias pœnas arbitrarias confugere, vt annotauit Pegna ad Direct. p. 2. comm. 14. vers. cæterum Animaduertendum, & Farin. de Hæresi q. 194. n. 64. in fi. vbi etiam attestatur In supremo Senatu Sacrę Romanę Inquisitionis generalis purgationem hanc ab aula iam ferè recessisse, ita vt non nisi rariſſime indici soleat, quod etiam in Hyspanijs obseruari colligitur ex quadam Madriliana Instructione anni Domini 1561. cap. 47. cuius verba refert Pegna loco citato.

93 Zanardus in summa † Diuinorum Pręceptorũ Tom. 2. cap. 64. de Pœna mortis Sortilegorum versic. Huic difficultati fol. mihi 367. ait (saluo semper Sanctæ Matris Ecclesię Iuditio) Hosce de leui suspectos non esse cogendos, ad abiurandum de leui, sed suspitionem illam posse, &

debere eos purgare leui tortura,
Mouetur tum quia Sortilegium,
non Hæreticale non est factum
de se Hæreticum, ergo non indu
cit suspitionem Hæresis, quia nõ
entis nullæ sunt qualitates, tum
quia (dato quod pactũ tacitũ cũ
Dæmone, ratione cuius sortilc-
gium non Hæreticale, reddit sor
tilegum de Hęresi leuiter suspe-
ctum) id præstare possit, negari
tamen nõ potest, quin hæc suspi
tio sit remota, & ideo per tortu-
ram possit purgari.

94 Verum hęc Zanardi † opinio
in quantum voluit leuiter suspe-
ctum non debere suspitionem
purgare, per abiurationem de
leui, est falsa, tum ex infra dicen
dis, tum ex dispositione text. c.
Accusatus, in principio, de Hęre
ticis in 6. vbi interrogatus papa,
an qui hęresim in iuditio abiu
rauerat, & postea reincidit in ip
sa, cẽseri debeat Iuris fictione hę
reticus relapsus, Respondit quod
vel abiurauit vti vehementer sus
pectus, & tunc censeri debet re-
lapsus, vel vti tantummodo le-
uiter suspectus, & sic non, ex
quo colligitur Papam approbas-
se factum illud, quo abiuratio le
uiter suspecto fuit iniuncta, tum
deniq; quia frustra abiuratio de
leui fuisset introducta à iure,
quæ ad nihil aliud deseruit, nisi
ad purgandam leuem Hæresis,
suspitionẽ, vt latissime notauit,

95 Pegna Tertia parte Direct.
com. 40.

Neq; † obstant argumenta Za-
nardi, nã si primũ illud esset ve-
rum sequeretur ex sortilegijs nõ
hęreticalibus numquam oriri
posse leuem Hæresis suspitionẽ,
quoniam Horum sortilegiorum
natura est, quod nõ contineant,
nec dictum, nec factum Hæreti-
cale, alias essent sortilegia qua-
lificata, quod tamen notorie fal-
sum est

Neq; obstat secundum, nam nõ
nego suspitionem illam posse tol
li per torturam, sed dico posse e-
tiam; imo potius debere tolli p
Abiurationem de leui, & ideo.

96 Genuens. in praxi † Archiepis-
copali Neapolitana cap. 68. in
No. & cap. 84 in Antiquis n. 8.
vers. quando reperitur quis sus-
pectus leuiter, dixit quod taliter
suspecto, ex communi praxi San-
cti Offitij solet imponi pęniten-
tia salutaris, & abiuratio de le
ui, Quoniam regulariter (ait ip-
se) talis suspectus non torque-
tur.

Et licet auctoritas Genuens. in
hac re maxima sit, cum in fi. di-
cti cap. attestetur totam illam
praxim procedendi in causis Sã
cti Offitij fuisse excerptã ex lit-
teris Sacræ Congregationis San
cti Offitij de Vrbe, ad Curiã Nea
pol. in diuersis causis, transmis-
sis, attamen cõfirmari etiam po

test

teſt, ex fine ob quem abiuratio de leui fuit introducta, qui eſt, vt tollatur leuis Hęreſis ſuſpitio Eymericus in Directorio Inquiſit. p. 3. in 4. modo terminandi proceſſum in cauſa fidei.

Cõfirmat 2 ex text. in d. c. accuſatus in principio de Hęretic. in 6. per quẽ text. Eymer. in Direct. p. 2. q 55. n 10. dixit quod leuiter ſuſpecto indici debet, vel purgatio Canonica, quam ſupra in deſuetudinem labijſſe probaui, vel abiuratio de leui, quod idẽ etiam docuit, ex d. cap. accuſatus in principio Scaccia de Iud. Ciuil. Crim. & Hęret. lib. 1. cap. 59. n. 11 in principio, & Earin. De Hęreſi q. 187. n. 29. & 31.

97 Quo ad facientes vero Iuditia circa natiuitates † hominum cõtra Bullam Sixti 5. vbi aſtrologia Iuditiaria prohibitur etiam ſi Aſtrologi, ſe certo predictiones illas minime facere affirmẽt.

Notandum ex Zanardo in Summa diuinor. Prœceptorum tom. 1. cap. 5. de Fide verſ. primo Sortilegus ſeu diuinator, quod ſi Aſtrologus dixerit ſe prędixiſſe ſolũmodo pro quãto Aſtra poſſunt inclinare, non video quomodo iſte talis poſſit cogi ad abiurationem, nam omnes Philoſophi, & Theologi fatentur, Aſtrologiam eſſe ſcientiam corpora cęleſtia agere in hęc inferiora, in corpus quidem directe, in animam vero indirecte, vti tradit etiam D. Tho. p. 1. q. 115. vnde cum ex ſe rem indifferentem geſſerit, non eſt cur ei indici poſſit abiuratio, vel abſolutio ab excommunicatione.

Quia tamen, talis ex facto ſe reddidit ſuſpectum iuditio Inquiſitoris ſubdetur, quo ad inueſtigationem credulitatis.

Si vero interrogatus ſuper credulitate aſſereret, ſe tenere cum pertinatia Aſtra poſſe directe agere in voluntatem, tũc vti Hęreticus, & Hęreticorum pœnis eſſet iudicandus, & puniendus vide Zanardũloco citato.

§. 19.

De Pœnitentijs Salutaribus, & alijs Pœnis Sortilegis imponẽdis.

98 QVo ad pœnitentias ſalutares ſicuti in alijs criminib. † ita etiam in hoc crimine ſolẽt pœnitentię ſalutares iniungi, Ieiunia, orationes, peregrinationes, &c.

99 Quo vero ad alias Pœnas, loquendo de ſortilegis † Hæreticalibus ad necem, ex quibus aliquis re vera mortuus ſit, iſti tradendi ſunt brachio ſeculari ita Martinus Delrius diſquiſit.

Ma-

Magicarum lib. 5. Sect. 16. vers. si mors, & nouiss. ita decreuit Greg. XV. in sua constitutione Incipiente Omnipotentis Dei, Ad cuius Constitutionis Gregorianæ materiam quo ad traditionem Brachio sęculari, Queri potest, an si constet de Malefitio, & febre maligna subsequente, ac post modum de Morte, mors tribuenda sit Malefitio, ad effectum puniendi maleficum pena d. Bullæ, In qua re dico, quod cum habeamus maleficium præcedens, & febrem maligną subsequentem (nisi euidenter constet febrem ex malefitio ortum habuisse) mors febri, vti causæ proximiori tribuenda est, non remotiori, pulcherimus ad hoc est text. in l. huic scripturæ, § si seruus ff. ad l Aquiliam, vbi constabat seruum letaliter vulneratum, & post vulnus super veniente naufragium, dicit ibi, I C. non posse agi de occiso contra vulnerantem, quia seruus præsumitur mortuus ex naufragio, vti ex causa proximiori.

Confirmatur prędicta, ex duab. pulcherimis Rot. Decis. 220. & 239. inter Decisiones Eminentissimi Cardinalis Caual. Contracta fuerat Societas, super periculo Vitæ, cuiusdam fœminę, excepto casu partus, mulier hęc fuit prægnans, deinde in Quinto mense correpta fuit febre maligna cum Morbillis, & die decima quarta, quæ critica est, fecit abortum cum effusione magna sanguinis, & post septē horas mortua est, decidit ibi Rot. quod mulier censetur obijsse ex abortu, vti ex causa proximiori, Et quamuis inquit Rot. ibi n. 4 potuerit febris esse causa Abortus, cum, vt dicit Zachias in suis Quęst. Medico legalibus tit. 4. q. 4 n. 85. l. 1. febris acuta soleat partum interrimere, vel corrumpere, attamen ait Rot. de hoc non est curandum, quia febris est causa abortus ęquiuoca, igitur idem concludendum erit in casu nostro, quod silicet mors intelligitur causata à febre acuta & Maligna, cum ex ea, vt plurimum soleat mors subsequi, nō ex malefitio, quod febris causā fuisse non probatur, & illius causa esse non potest, nisi æquiuoca

Si vero ex sortilegio illo infirmitas tātū, impotētia generandi, damnum notabile, in animalibus, vel fructibus prouenerit damnat. Sortil. ex d. Cōstitutione ad pœnam perpetui carceris, Quo ad alios vero sortilegos etiam Hæreticales, condemnari debēt ad triremes per septennium, vel quinquenniū, ita Zanard. in Summ. Diuin. Præcept. p. 1. cap. 5. de fide Vers. Quinto se eis subijciendo, vide Delrium disq. Magic. lib. 5. cap.

16. &

16. & Zanardum in Summ. Diu. Pręceptorum cap. 64. verſ. Ideo Aduerte.

Mulieres vero fuſtigari debẽt etiam pluries, cum exilio perpetuo à Diæceſi ita Faber in ſuo Cod. Fabr. l 9 tit. 12. de Malef. & matem. definitione 1. & 2. Quo vero ad eas mulieres, quę in ludis Diabolicis euntes à fide apoſtatarunt, Imaginem Chriſti Cõculcauerunt cum Dęmone nefarios coitus habuerũt iſtæ, puniendæ ſunt pœnis Apoſtatarum, & gratias de hoc agere debent Iudicibus violatæ religionis, quia à Iudicibus Laycis hęc mulieres, in ijs regionibus, in quibus Iudices huiuſmodi Crimine procedunt ſolent damnari ad mortem, vti pluries Senatum Sabaudię obſeruaſſe attestatur Faber. in ſuo Cod. lib. 9. tit. de malef. & mathem. deffin. 2 & Senatum Dolanam docet Griuel. deciſ. 33. ſupra alleg.

Et in noſtra Ciuitate Cremone, quædam talis mulier poſt fuſtigationem fuit perpetuo carceri damnata, cum alijs pœnitentijs, de more huiuſce tribunalis imponi ſolitis, vt conſtat ex votis manuſcriptis Reuerẽdiſs. D. Marci Ant. Amid. olim Præp. Sanctæ Agatæ Crem. & Conſultoris Sancti Offitij tom. 1. eius Votorum apud me exiſtentium Voto. 8.

100 Sortilegis vero non Hæreticalibus † vt plurimum debent tantum dari pœnitentie ſalutares, vt dixi ſupra ex Genuenſ. in Praxi cap. 68. n. 8. licet etiam aliquando ſoleant eis imponi aliquæ pœne pecuniarię, vel pœna carceris per aliquod menſes, vel pœnitẽtia publica leuis, vt quod ſtet præforibus Eccleſiæ in Die feſto Zanard. in Summ. Diuin. Pręcept p. 2. c. 134. verſ. 3. differunt.

101 Quid † autem ſentiendum ſit de eo qui iactauit ſe plura Experimẽta & Sortilegia exercuiſſe Breuiter dic, quod ſi conſtet de ſola iactãtia ob eã ſolã grauiter debet puniri, text. eſt in c. quã ſit graue, de Exceſſibus Prælatorum, vbi Canoniſtæ, & Modern. Barboſ. n. 5. arbitrio tamen Iudicis iuxta in hac materia cumulata per Menoch. de Arbitr Iudic. Cent. 4. caſu 331. diligenter tamen interrogandi sũt teſtes, an vere reus dixerit ſe plura ſortilegia exercuiſſe per modum iactantiæ, nam ſi non per modum iactantiæ illud dixiſſet, fortaſſe verſaremur in terminis confeſſionis extra iuditialis Rei, quæ cum regulariter faciat ſemi plenã probatione ſufficeret ad torturam Pegn. cõm. 110. verſ ergo præter, p. 3. Giurba, alios laudiſſime cumulans. cõſ. 87. n. 20.

§ 20.

§. 20.

Quomodo Confessarij se gerere debeant cum Sortilegis.

102 IMprimis (quod sæpe monui in alijs titulis) diligenter considerare debet Confessarius, num Sortilegus habuerit errorem in intellectu, nam in hoc casu sortilegus esset Hæreticus Exterior, Excomunicatus, Excomunicatione Bullæ Cænæ Domini, in primo Canone Beloch. de Casibus Reser. p. 2. q. 1. in primo casu Tabellæ Anconitanæ n. 72. & 73. Homob. de Bonis, de Exam. Eccleſiastico p. 1. Tract. 7. cap. 4. q. 19.

Si vero errorem in intellectu minime habuit, tunc animaduertere debet, an Sortilegium sit Re-
103 seruatũ † Episcopo loci, nam, vt plurimum Sortilegia solent reseruari Episcopis maxime si fiant cum abusu rerum Sacrarũ, Homob. de Bonis, de casibus Reseruatis, p. 2. casu secundo, in principio, Beloch. in Simili tractatu, in Tabellis, Anchonitana, Asculana, Callienſi, Feretrana Pisaurienſi, & alijs, & in hoc casu impetranda est auctoritas ab Episcopo (cui Casus est reseruatus) Sortilegum absoluendi, Quamuis in hoc prudenter se gerere debet Confessarius, aliquã-
do n. magis Expedit pœnitenti
104 eum personaliter mittere † ad superiorem, & Episcopum pro absolutione, vt animaduertit, Lazar. de Blasph. q. 11. n. 5. & 6.

Animaduertendum tamen, q si Sortilegus fuerit ab Inquisitore pręuia abiuratione de vehementi absolutus in foro exteriori ab Excommunicatione in forma si quam contraxit, &c.

105 Adhuc debet coram Confessario † Confiteri omnia illa Sortilegia, & si sunt reseruata debet Confessarius sufficiẽtem habere auctoritatem à reseruatis absoluendi, sublata n. Excomunicatione remanet adhuc peccatum mortale, Sacramentali confessione abolendum, vti de Blasphemijs, & alijs criminibus ad Sanctum Offitium spectantibus supra pluries docuimus, & aduertit Lazar. de Blasph. Quæst. 12. n. 82.

106 Circa Contritionem † autẽ excitandam in sortilego pœnitẽte, Duo præcipue animaduertere debet Confessarius.

Primum est, circa grauitatem delicti, quæ pœnitenti explicanda omnino est, tum ex prædictis tum exlate pertractatis à Scortia in selectas Rom. põtif. Cõst. Theor. 65. n. 1. & sequentibus, à Delrio in suis Magicis disquisitionibus

tionibus, ad quem in hac materia semper recurrere debet prudens Confessarius.

107 Secundum est, quod † debet ostendere sortilego pœnitenti, magnam Dei Omnipotentis Misericordiam, nam Dæmon sæpe solet sortilegos inducere, vt de salute sua omnino desperent Beloch. vbi supra n. 65. & sequentibus, & Homob. de Bonis, loco citato cap. 4. q. 18.

108 Circa Confessionem † autē diligenter interrogandi erunt sortilegi, de qualitate Sortilegiorum, abusus rerum sacrarum, & Sacramentorum, de Complicib. de tempore, quo in huiusmodi Sortilegijs insorduit, De damnis datis medio Sortilegiorum, de qualitate mulierum, ad quorum amorem prouocandum facta fuerunt sortilegia, an adfuerit pactum Expressum cum Dæmone, an actus Apostatici, vt videre est ex Belochio, vbi supra n. 70. & seq. & Homob. de Bonis, ibidem q. 19. vers. Secundo quęrendum erit.

109 Vlterius Confessarius debet animaduertere † ad singula superstitionum genera, & singulas generum speties, de quibus Latiss. Sanch. in Summ. libro 2. cap 37 & pluribus sequentibus, Portel. in dubijs regularibus in Verbo Venefitia, & Incantationes, & Hier. Llamas in Meth. Curat. Anim. 3. p. c. 3. §. 1. fol. mihi 270. & seq. & circa singula earum genera Sortilegum penitentem interrogare.

110 Notent autem Confessarij † superstitiosam omnino esse cartulam, quam nonnulli pro doloribus visserum solent portare, in qua est scriptum nomen, Pater. & statim Balthasar nomē filius, & statim Gaspar, & nomen spiritus Sancti, & illico aliud nomen simile, & ob id cartula prędicta rumpenda, & auferenda est sub peccato mortali, vt in in diuiduo huiusce cartulæ cum illis nominibus, dixit Hier Llamas, in Methodo Curationis Anim. 3. p. cap. 3. §. 1 Vers. Quascumq; autem Cartulas.

111 Tandem Circa absolutionem Confessarius pœnitentem vrgere debet, vt Dæmoni, & omni pacto cum eo inito abrenunciet vt damna per malefitia illata resarciat, libros sortilegia continentes ad Inquisitores deferri curet, & alia pręstare, quæ late prosequitur, Beloch vbi supra n. 71. & pluribus sequentibus, & Martinus Delrius, Disqu. sit. Magicarum, lib. 6. per totum.

Tantummodo ad finem presentis §. Primo videndum esset, num contra Magicas artes exercentes sortilegia, & similia deli-

112 cta lata sit aliqua † excomm. ipso iure, In qua re, Dicendum

est, quod non, nam nullus canon, qui sit legitime receptus, hoc statuit, ita Tolet. in Sum. lib. 1. cap. 41. n. 3. Filiuc q. Moral. tract. 14. cap 6 Quæsito 11. n. 97. Bonacin. qui alios allegat. tom. 3 eius operum de Censuris in specie disp. 2. q. 2. puncto 38. n. 1. & seq. qui omnes respondent ad Extrauag Ioannis Papę 22. Incipientem super illius specula, impressam in fi. tractatus Binsfeld. de Confess. Malef. & Sagarum, & in Bullario tom. 1. Const. 13. dicti Pontificis, quod non est vsu recepta.

An autem ante absolutionem Sortilegi Confessarius exigere
113 ab eo debeat † cautionem iuratoriam de similia delicta amplius non committendo potest dubitari, Nam in enormibus delictis tale iuramentum esse à cõfessario exigendum, & à pœnitente præstandum dixit, Graff. decis. Aurearum p 1. lib. 1. c 32. n. 15 & in hoc delicto iuramentum illud, & exigi, & præstari respective debere voluit Beloch. de Casibus reservatis loco sæpissime supra allegato, n. 87. Ego vero in hac difficultate arbitror, totum hoc in prudentis Confessarij arbitratu positum esse, considerata qualitate pœnitentium, & reliquis facti circunstant js.

Secundo Examinanda, quoq; etiam alia non minus vtilis, quam necessaria Quæstio, Num Con-
114 fessarius † Socius Criminis, Sortilegij, possit valide absoluere Socium Criminis, in qua etiã difficultate breuiter agendo, Distinguendum est hoc modo.

Aut hæc Quæstio tractatur secundum dispositionem Iuris communis, & tunc, licet confes-
115 sarius non deberet † audire confessiones Socij Criminis, nec eum absoluere, secundũ D. Tho. in Supplem. 3 partis q. 20 art. 2. ad primum Sot. in 4 dist 18. q. 4. n. 2. Homobonus de Bonis de Exam. Eccl. p. 3 Tract. 13. q. 30 Resol. 4

116 Attamen si confessiones Socij Criminis audiat, valide † eum absoluit ita Sanctus Tho. Sot. & Homob. vbi supra P. Io. Ang. Bossius, vir doctus, & eruditus in suo Tract. de priuil. Iubilei, Sect. 1. Casu 12. n. 2 & 3. vbi addit talem Sacerdotem, neque peccare mortaliter, si socium criminis sacramentaliter audiat, & absoluat, secluso scandalo, & periculo, ne pœnitens ad nouũ peccatum excitaretur.

117 Si vero tractetur † Hæc Quæstio in terminis nostri Concilij Septimi Prouincialis Mediolani, clariſſimum est socij Criminis, Confessionem à socio minime posse audiri, Verba autem d. Concilij in titulo de Sacramen-

10 Pœnitentię §. qui Criminis, hæc sunt Qui Criminis alicuius culpæ ve mortalis particeps fuerit, sciat sibi interdictum munere audiendi Confessiones illorũ, quos socios eius Criminis, culpæue habuerit, Quod decretum ad quoscumq; confessarios etiã regulares volumus pertinere,

118 Ex Quibus Concilij verbis Colligitur 1. quod cũ non reseruetur † Casus, sed limitetur Cõfessarij Iurisdictio neq; tempore Iubilei licita erit talis Confessio, vel absolutio ita Bonacin. de Sacram. Disput 5. q. 7. Puncto 5. § 5. n. 10. Io. Ang. Boss, in dicto tractatu de Priuileg. Iubilei loco supra allegato, n. 17. & sequitur.

119 Colligitur secundo † prohibitionem Conciliarẽ comprehendere, quæcumq; peccata mortalia, Bonacin. vbi supra n. 11. Homob. de Bonis de Exam. Ecclesiastico p. 2. Tract. 10. q 30. Resol. 6. licet hoc videatur nimis rigorosum Io. Ang. Boffio, vbi supra n. 10.

120 Colligitur tertio Quod si pœnitens † socius criminis bona fide accederet ad Confessarium, & vterq; ignoraret prohibitionem Concilij, tunc absolutio teneret, circa quod tamen, videndus est, late de hac re disputans, Io. Ang Boss. vbi supra n. 13. & Sect. 3. Casu 2. §. 4 per totum.

TITVLVS DECIMVS TERTIVS.

DE BVLLA SANCTISSIMI PII V. SI DE Protegendis.

SVMMARIVM

Constitutio continens maiorem penam quam ius ciuile imponat dicitur condita ad terrorem secundum firm. n. 1.

Confutatur firman. n. 2

Constitutio nostra non est condita ad terrorem tantum & eius rationes, n. 3.

Constitutio nostra non Extenditur ad personas non nominatas n. 5. & seq.

Constitutio nostra non Comprehendit mulierem quæ per cusserat clericum qui indicauerat eius virum cursori Sancti Offitij n. 8.

Personæ quæ Excomunitãtur in Bulla, Actiones quæ puniuntur n 9.

Personæ, & res in quas prohibetur

fieri action. & Pœne n. 10. & seq.
Offendens enim qui fuit Minister Sanctæ Officij an ligetur Constitutione, n. 14. & seq.
Quid si offendat intuitu officij, n. 19. & seq.
Pulcherrimus casus decisus in Magna Curia Neapol. n. 20.
Nostra Constitutio non comprehendit offendentem ministrum Sancti Officij electum tantummodo, n. 21.
Quid de Offend. hos ministros odio privato, n. 23. & seq.
In dubio an huiusmodi ministri intelligãtur offensi odio privato, n. 25.
Ad probandum odium privatiũ, quæ requirãtur, n. 26.
Præsumptio Bullæ quando procedat, n. 27. & seq. vbi an offendens officialem Sanct. Officij ex odio privato subdatur Iurisdictioni Inquisitorum remissiue.
Verba Bullæ per claras probationes an excludant probationem præsũptuam, n. 29. & seq.
Præsumptio etiam hominis non leuis, dicitur vera probatiõ lateq; impugnatur Menoch. n. 31 & seq.
Omittens obuiare actionibus per Bullam prohib. an incurrat penas illius, n. 35.
Quid cum omissio non est pure negatiua, n. 39.
Ratificatio quid sit, & quotuplex, n. 40. & seq.
Ratificans delicta hic vetita an puniatur penis de quibus in Bulla, n. 42.
De non obstante, cum ex Iustitia teneatur, & quid si ex sola charitate teneatur, n. 43. & sequentibus.
De Verbis Bullæ ibi siue alias auxiliũ Consilium, vel fauorẽ, n. 48. & seq.
Affectus an puniatur non seq. effectu n. 50.
In hoc Crimine an sola Machinatio sufficiat, n. 51. 52.
An requirãtur actus proximi vel sufficiant remoti, n. 53. & seq.
Quid de perterref. testem non seq. effectu, & qualis debeat esse perterrefactio ad effectum Bullæ nostræ, n. 63. & n. 66.
An mandans si mandatum reuocauit subdatur nostræ Const.
Quid quo ad Sententiam Excommunicationis n. 54. & seq.
An talis reuocans mandatum debeat puniri saltem pœna extraordinaria n. 59.
De Perterrefactione de qua in Bulla late, n. 64.
An intelligatur de perterrefactione factis vel verbis facta n. 65.
Verba Bullæ in causis fidei, an procedant in causis suspectorum de hæresi, n. 67
De illis verbis Bullæ, seu captum eripuerit, vbi quomodo debeat probari Ereptio, & nũ sufficiẽter probetur per Birrnarios n. 68 & seq.
Bulla nostra an comprehendat Iudices, & Magistratus occasio huius quęstionis, & Regens de Ponte laudatur n. 82. & seq.
Minor ætas an excuset ab incursu harum

rum penarum, n. 86.
De Aliis causis Excusantibus remissiue, n. 87. & 88. vbi de filio eripiente patrem e manibus Biruariorum Sancti Offitij.
De Ignorantia Constitutionis nostræ, quando suffragatur n. 89.
Rei Nostræ Constitutionis torquẽtur & an etiam super Intentione torquẽantur, n. 96. & seq.
An Rei huius Constitutionis Abiurent, vbi quod regulariter non abiurant n. 97.
De ratione late, n. 99.
Reis nostris Sententia publice legitur n. 97. in fi.
Rei huius Constitutionis absoluũtur ab Excommunicatione lata in Bulla n. 98.
Quomodo Confessarius se gerere debeat cum reis nostræ Constitutionis, n. 101.
An Excomunicatio Bullæ nostræ sit reseruata Summo Pontifici n. 103.
An Excomunicatio Bullæ nostræ incurratur à Consulente, n. 104.
Rei nostræ Constitut. an in conscientia teneãtur subire pœnam Confiscationis Bonorum ante sententiam, n. 105.

§. 1.

An Bulla nostra potius ad terrorem, quam ad eius executionem condita sit.

COnstitutionem' nostram, potius ad terrorem conditã esse, quam vt eius pœnæ executioni mittantur, suaderi potest, ex his quæ tradit Firman. in repertorio, in verbo Bannũ n. 35. vbi ex Bald quẽ alleg. in addit. ad specul. in tit. de sententia, in verbo banna, dixit, Bannimenta, & ædicta imponentia grauiorẽ pœnam, ea quã imponit ius comune ædita potius esse ad terrorem † quam ad pœnæ executionem, quod idem etiam docuerunt Gram. decis. 36. n. 1. vers. Ratio dubitandi, Riminald. Iunior cons. 327. n. 2. vol. 3. & Mascard. de Probat. vol. 1. concl. 162. n. 33. At Bulla nostra imponit pœnam, imposita reis lęsę maiestatis perterrefacientibus testes, &c. quæ certe pœna non punirentur tales de iure communi, secluſa nostra constitutione, igitur &c.

Verum Doctrina illa Firmani non est vera, & latissime illam confutauit Gramaticus † d. decis. 36. n. 1. & seq. in 1. dubio

vbi

vbi etiam dixit quod in alio ſæculo Baldus ruminabit de veritate ſuę doctrinæ, & quod quotidie cõtra Baldum in praxi per iudices iudicari ſoleat dixit Farin. in ſuis Fragmentis Criminalibus p. 1. in verbo Bannimenta Imponentia, n. 1. & ſeq. Doctrinæ autem illa Firmani ceſſante, ceſſat omnis ratio dubitandi in noſtra quæſtione, & ſic
3 Dicendum Conſtitutionem noſtram conditam † eſſe à Sanctiſſimo Pio V. non ad terrorem, ſed vt dictæ Bullę pænę executioni mittantur, nam qood Summus Pontifex, voluerit, reos noſtræ conſtitutionis, eiuſdem conſtitutionis pęnis puniri conſtat clariſſime ex lect. eiuſdem, & clauſulis in fine poſitis, quod autem potuerit eoſdem reos, talibus pœnis punire nefas eſt dubitare, maxime ex traditis in magis dubitalibus terminis, 53. in Prorege Neapolis à Gramatico qui alios allegat d. deciſ. 36. n. 12. verſ. & maxime in Illuſtriſſimo Prorege.

Quod etiam debuerit idem Sãctiſs. eoſdem reos hiſce grauiſſimis pœnis coercere colligi poteſt ex grauitate, & enormitate delicti, & ex Summo hdei fauore, ob quem ſanctum Offitium, ab omnibus impedimentis liberum eſſe conuenit, vti longa oratione oſtendit Campeg. apud Zanchin. de Hæreticis cap. 31. Cõfirmat. cõcluſio ex eo quod D.D. omnes tractantes materiã impedientium officium Sanctæ Inquiſitionis verberando V.G. vel perterrefaciendo Inquiſitores, cõſultores, accuſatores &c. omnes ſe remittunt, ad Bullam noſtram, † prout videre eſt, ex Simanch. de Cath. Inſtit. tit. 41 Rubr de Miniſtris, & eorum Offitijs, n. 41. verſ Pius V. vbi conſtit. noſtram Sanctiſsimam, & Iuſtiſsimam appellat, Pegna addirect. p. 2. comm. 79. verſ. cæterum Hodie Farin. de Hęreſi Queſt 182. n. 80 & n. 96. Zanard. in Summa Diuin. prœcept. lib. 1. tit. de fide verſ. Tertium vero genus Monaldus conſ. 66. n. 23. verſ. Hunc autem deueniendo ad Tertium Io. Franc. Leo. in Theſauro fori Eccleſiaſtici p. 3. c. 37. de Hæreſi, n. 37. Aloyſ. Ricc. in ſuis deciſ. Curiæ Archiepiſcopalis Neapol deciſ. 74. tom. 1. & Antonius Sanctarel. de Hæreſi cap. 11. Dubio 1. n. 150. verſ. Item offendentes miniſtros, Et in hac Quæſtione nullum poteſt eſſe probabile dubiũ.

§. 2.

§. 2.

An nostra Constitutio possit extendi ad personas in ea nõ nominatas

5 BReuiter dicendum Constitutionem nostram minime † extendi posse ad personas in ea non nominatas, licet eadem in persona non nominata millitaret ratio, ac in persona nominata.

Probat Cõclusio ex comuni D. D. traditione, quod licet ex plurjbus causis extensio, de casu, ad casum soleat, concedi, attamen extensio de persona, ad personã non conceditur text l. si quis ita §. penultimo ff. de Testam. turela, Aret, & alij in l. gallus, § & quid, si tantum, de lib. & posth Cæphal conf. 107 n. 18. Rol. à Valle conf. 56. n. 24. vol. 3. & alij plurimi citati per Villagut. de Extens. legum in Rubr. de extensione legum exorbitantium, n. 11. & Farin. in suis Fragm. Crim. p. 1. in verbo Extensio n. 277. nec .n. à verbis Bullę maxime in materia pœnali & ardua est recedendum, cũ talem pręsumitur habuisse Summu- pontifex voluntatem, qualis ex verbis colligitur vt in pũcto Bullæ nostrę si de Protegendis dixit Riccius decis. 74 n. 8. & 9. vol. 1.

Confirmatur conclus. 1. quia vt bene post Bald. Decium, & alios quos allegat, animaduertit Card. Tuscus Pract. Concl. littera B. concl. 2. n. 8 quem sequutus fuit Farin. in suis fragm. Crimin. p. 1. verbo Bannimenta imponentia n. 8. ædicta male- 6 fitijs imponentia maiorem † pœnam quam faciat ius comune, sunt strictissime interpretãda, & quidquid in ijs non est expressum, censetur omissum, & iuris communis dispositioni relictum, igitur, &c.

Confirmatur secundo quia in 7 materia stricta, qualis est Constitutio nostra numquam debet sub intelligi persona extrinseca † Socin. Senior conf. 175. col. 9. vers Cõfirmat etiã hoc, igit nec in Bulla nostra sub intelligi potest persona in ea nõ nominata.

Et Ita in Curia Archiepiscopali Neapolitana teste Riccio in citata decis. 74 p. 1. fuit decisum, Bullam nostrã non comprehendere, mulierem, quæ per cusserat † clericum, qui indica- 8 uerat cursori Sancti Offitij vbi nam esset eius mater, alias de Hæreticalibus superstitionibus inquisita, ex eo quod Clericus ille, nec erat Accusator, nec Testis, nec denunciator nec minister Sancti Offitij, quę sunt personæ solæ in Bulla expresse.

§. 3.
De nonnullis considerandis ad Bullæ Nostræ Intelligentiam.

QVattuor ad intelligentiã nostrę Bullæ, nobis duximus considerandа, Primo personę quæ in Bulla nostra excomunicantur, & pænis reorum læsæ Maiestatis puniuntur, secundo actiones ob quas puniuntur, tertio personę, & res in quas actiones ipsæ fieri prohibẽtur quarto Pœnæ per nostram Constitutionem delinquẽtibus constitutę.

9 Circa Primum Bulla † nostra generalis est, omnes, & quascũq; personas comprehẽdẽs ipsi Cõstitutioni contrauenientes, & hoc ob dictionem illam Quicumq; quæ neminem excludit. l. Iulianus ff de leg. tertio, maxime stantibus verbis sequẽtibus ampliatiuis siue cuncta Ciuitas, siue Populus, siue Dominus, Comes, Marchio, dux, vel potiore titulo Illustris.

10 Circa secundum quo ad personas † infra nominandas actiones sequentes prohibẽtur. *Primo occidere.* secundo *Verberare.* tertio *Deijcere.* quarto *pertrrefacere,* quo ad res vero Sancti Offitij, & personarum nominatarum in Bulla & inf. quinto *expugnare.* 6. *Inuadere.* 7. *Incendere.* 8. *expoliare.* 9. *Dirripere.* 10. *Interuertere.* 11. *exportare,* Itẽ prohibere ne personæ quæ ex Incendio &c. seruari poterant, & defendi, seruentur, & defẽdãtur, & quo ad carceres Sancti Offitij. 12. *Effringere,* & quo ad carceratos. 13. *Extrahere,* vel *Emittere* 14. *Eripere* vel recipere quo ad carcerãdos vero 15. *probibere ne carcerentur* 16. *occultare.* 17. *facultatem fugiendi dare.* 18. vel *id mandare.* 19. *ad quodlibet præmissorũ auxiliũ, Consilium, vel fauorem publice, vel occulte scienter præstare* 20. Cœtũ, & homines ad prędicta, facienda *accomodare.*

11 Quo ad tertium plura sunt genera personarũ, & rerũ in quas actiones prędictæ fieri prohibẽtur, Et quidem quo ad personas prohibentur hę actiones fieri primo in *Inquisitores* 2. in *aduocatos* 3. *Procuratores* 4. *Notarios* 5 *Ministros alios Sancti Offitij* 6. *Episcopos munus Inquisitorum in sua Ciuitate vel prouintia obeuntes* 7. *Accusatorem,* 8. *Denuntiatorem* 9. *Testem in causa fidei* 10. *In personas quæ ex expugnatione, &c. defendi, & seruari poterant* 11. *Carceratum* 12. *carcerandum.*

12 Quo ad res vero prohibẽtur similiter actiones de quib. supra fieri 13. *in Ecclesias, ædes, alias veres siue publicas, siue priuatas Offitij, seu ministrorum* 14. *libros,*

litteras,

Litteras, Auctoritates, Exemplaria, Regesta, Protocolla, Exempla, Scripturas, aliaue Instrumenta publica, siue priuata.

13 Quo ad quartum Pœnę sunt *Excommunicatio lata sententiæ*, & omnes *pœnæ statutæ in primo capite legis Iuliæ Maiestatis* in reos criminis læsę Maiestatis 3. *traditio Brachio sæculari* 4. in clericis *priuatio omnis benef. & Dignit. &c.* & *traditio &c.* 5. *Priuatio aduocatorũ* 6. *confisc.* omniũ bonorum, & *priuatio successionum, &c.*

§. 4.

An Offendens eum qui fuit minister Sancti Offitij puta Inquisitor, cõprehendatur in Bulla nostra.

SImilem Quæstionem ex qua nostra omnino decidi debet, mouent D.D. in terminis statuti offendenti Antianos grauem pœnã imponenti in qua.

14 Albericus l. ordine † de public. iudicijs tenuit statutum loquẽs in offendente Antianos, vel alios offitiales habere locum etiam in offendente offitiales, & Antianos vnito Offitio, idem etiam tenuit in tract. statut. in 2. parte Quæst. 20. Mouetur q; per text. in d. l. ord. quo prouisũ est, quod sublato ordine remanet pœnã, allegat, etiam ad idẽ text. in l. fi ff. de Decur. & l. penult. Cod. eodem titulo. Albericum autem sequuntur Hyppol. de Marsil. in singulari 179. Viget statutum Io. Igneus in l. si quis ingenui § De his Ad Syllanian. & alij latiss. relati per Franc. decis. 403. n. 2. & seq.

15 Sed contra Albericum tenuit Romanus in d. l. si quis in graui §. de His, & alij per tum D.D. relicto Alberico Romani opinionem sequuntur quos allegat, & seq Franc. decis. 403. n. 5 & 6. & Caball. resolut. crimin Centuria 2. Resolut. 111. vbi opinionem hanc dicit esse Comunẽ, & Paulus Bellon. de potestate eorum quæ fiunt Incontinenti libro 1. n. 6. Vers. contraria opinio pro resolutione igitur.

16 Dico primo simpliciter † loquendo offendens ministrum Sancti Offitij, iam offitio functum non comprehenditur sub dispositione nostræ constitutionis hãc Conclusionem in necessariam cõsequentiam tenere debent omnes, qui opinionem Romani sequuntur probaturq; cõclusio ijsdem rationibus quibus comprobatur opinio Rom. &

17 primo quidem quia qualitas † adiecta verbo, debet intelligi,

secundum tempus verbi l. in delictis § si detracta de Noxal. l. quod constitutum de Militari testamento quem text. Bald. & Ang. hoc modo sumant cui nõ conueniunt verba Priuilegij, nõ competit Priuilegium: At verba nostræ constitutionis non conueniunt, eo quia actu officialis nõ est, nam veritati repugnat, finito officio adhuc officialem esse, & talem manere, aliud v. est officialem, & Ministrum esse, aliud officio, & ministerio iam functũ esse arg. text. in l. si vero soluto Matrimonio vti etiam dicebat Bell. vbi supra Vers. Primo ob vulgatam regulam igitur, &c.

Secundo Cõclusionẽ nostrã mirifice probat textus, in cap. 1. de Vasallo qui contra constit. Lothar. in quo text. dicitur, quod si Vasallus est a Vassallagio liberatus, non tenetur Dominum vt prius defendere, Item non offendere, si tamen offenderet non punitur ea pœna, qua puniretur si Dominum offendisset; sed alia Iudicis arbitrio: igitur nec offendens eum qui alias fuit Minister Sancti officij puniri debet illa pœna, qua puniretur si officialem, & Ministrum Sancti Officij offendisset.

Tertio probat. cõclusio ex verbis Bullæ nostræ, quæ dum de offendente Episc. loquitur, requirit in Episc. actuale ministeriũ Sancti Officij, ibi autem Episcoporũ † id munus i. Inquisitoris in sua diœcesi, aut prouincia obeuntium; igitur idem actuale ministerium requiritur in Inquisitoribus, & in alijs Ministris Sancti Officij, & hoc ob naturam alternatiuę, aut Episcoporũ quę est, vt verba posita in vna eius parte, interprætentur, & declarent verba alterius partis, vti docuere Ias. l. si is qui pro Empto re. n. 49. de Vsucap. Socin. Senior cons. 13. n. 9. lib. 3. & Decius cons. 95. col. 1. Menoch. cons. 122. n. 3. vol. 2.

Et ad text. l. ordine, & l. fi. & pen. supra allegatos pro opinione Alberici Respõdit Franc. d. decis. 403. & Bell. d. c. 7. n. 5. Vers. rerum prædict., & Caball. d. Resolut. 111. n. 3 quod procedunt fauore illius qui se Magistratu abdicauit, nam illi idem honor debet exhiberi, non autẽ in odium alterius, Prętet quam quod illæ ll. possunt procedere, in suis casibus singularibus, nec ob id trahendę sunt in cõsequẽtias alias.

Dico secundo si offensio esset facta Ministris Sancti Officij iam Ministerio functis, intuitu † tamen, & contemplatione officij prętaniti, vel gestorum tunc sine dubio talis offendens incurreret pœnas nostrę constitutionis pro hac Conclusione faciunt tradita

latiss.

latiſs. per Paciſ. de Put. de Sindicat. in verbo remotus ab officio Verſ. an ſtatutum de offendente vbi quod offendens officialem ab Offitio remotum puniri debet, pœnis ſtatuti punientis offendentem offitialem, ſi illam offenſam ei faciat occaſione offitij præteriti, Idem etiam docuit Maſtrill. in ſuis Comment. ad Indultum generale cap. 36. n. 10. verſ. Amplia 3. & verſ & licet contrariũ; vbi quod indultum generale excipiens cædem officialis Regalis habet locum in occidente offitialem remotum ſed intuitu offitij.

Et cum hæc Quæſtio incidiſſet in facto, In quodam qui occiderat quendam Actuarium,† poſt octo menſes à die offitij dimiſſi, ſed tamen occaſione offitij præteriti, Magna Curia Iudicauit, talem reum non poſſe gaudere benefitio indulti prædicti, teſte Franco. d. deciſ. 403 n. 1. qui, licet in fi. dicat Sacrum Conſiliũ iudicaſſe contrarium, attamen etiã ibi dicit, à d. ſent. pẽdere reclamationem ad Conſilium Collaterale, quæ cauſa non fuit inquit ipſe expedita ob fugam rei à carceribus, bene verum eſt, q Francus inclinat in ſententiam Magnæ Curiæ, quia latiſſime defendit à n. 6. verſ. ſed quia in præſenti caſu vſq; ad finem opinionem Paciſ. de Putẽo de qua ſupra.

Neq; obſtat ſi dicatur quod hoc modo cõſtitutio noſtra quę pœnalis eſt extẽderet. cõtra iuris reg.

Nam reſpondetur quod cum ratio in conſtitutione noſtra expreſſa ibi Qui tantum nefas in odium, & cõtemptum huius offitij admiſerit, & non expreſſa, quæ eſt libertas Sanctæ Inquiſitionis, quæ tamen non obſcure colligitur ex prohemio dictæ cõſtitutionis, militent in Caſu, & terminis noſtris, concluſio noſtra non dicitur extendere conſtitutionem noſtram, ſed declarare, & ea quæ ſunt ſtricti iuris recipiunt interpretationem declaratiuam ita in ſimilibus terminis reſpondit Franc. d. deciſ. 403. n. 9. in fi. Et ex hoc etiam reſponderi.

Secundo Reſpondetur quod talis offendens dicitur offendere Miniſtrũ Sãcti Offitij, & ſic includitur, &c.

§. 5.

An noſtra Conſtitutio habeat locum in offendente Miniſtrum Sancti Offitij electum tantum.

QVæſtio hęc formari poteſt ſic Inquiſitore, qui poſt litteras

a Summo Pontifice, vel Sacra Vniuersali Romana Inquisitione obtentas, quibus super hæretica pranitate tali loco delegatur debet litteras suæ delegationis præsentare Regi, vel principi illius loci, capitulo maioris Ecclesiæ, vel etiam conciſtorio Ciuitatis. vti tradiderunt Simanch. de Cath. Instit. tit. 44. n. 1. & Pegna in Direct. p. 3. cō. 1. in principio. Quær tur igitur an talem Inquisitorem electum, ante litteras Regi præsentatas offendēs cōstitutionis nostræ pœnis subdatur, qua in re breuiter.

a 1 Dicendum quod non † Moueor primo ex pulcherima traditione Baldi per illum text. l. sed & milites §. Quæsitum de excuſtu torum, vbi dixit quod priuilegiū cōcesſū ratione officij requiris officiū in actu, nec ſufficit habitu tantū, ſed Inquisitor, ante præsentationē prædictam habet officiū habitu tātū, nō actu igit.

Secundo Moueor quia ante commiſſionem; & delegationem ipſius præſentatam cōmiſſio illius non fiebatur igitur non poteſt dici offensus Inquisitor.

Tertio Quia in terminis quod in exceptione facta ab Indulto generali Philippi tertij Hyſpan. Regis de occidēte officiał Reg. 23 nō † icludāt. occidētes officiales electos, ante litterarū ſuarū præsentationē ob ſupradicta fuit decisum in Sacro Regio Conſilio Neapol. teste Franco deciſ. 326. per tot. & Docuerunt Cabell. in ſuis Reſolution. Crimin. Centuria 2. Caſu 148. n. 7. & Maſtrillus latiſs. ad Indultum generale eiuſdem Regis cap. 36. n. 23. vbi late alios D. D. allegat.

§. 6.

An hoſce Miniſtros offendens non intuitu Sācti Offitij, ſed ex odio priuato incurrat pœnas Noſtræ Conſtitutionis.

23 B Reuiter Dicendum eſt quod non † Probatur concluſio primo ex verbis Bullæ noſtræ ibi, Qui tantum ne as in odium, & contemptum Sancti Offitij admiſerit, igitur ex priuata inimititia Miniſtros Sancti Offitij offendens, non incurrit pœnas noſtræ Conſtitutionis q ex illis verbis videtur annotaſſe Farin. de Hęreſi q. 182. n 80. ſi.

24 Secundo Probatur concluſio ex his quę docuerunt D. D. de † offendente offitialē Principis qui licet incurrat Crimen læſę Maieſtatis Rot. à Valle conſ. 88. n. 2. lib. 2. & Decian. qui alios allegat conſ. 18. n. 317. vol. 1. tamē hoc intelligitur ſi hoc fiat contē

platione

plationę Offitij ſecus ſi ex odio & Inimititia priuata Ann. conſ. 97 n. 2. lib. 1. Do. meus Oddus conſ. 88. vol. 1. Farin. de Delictis, & Pœnis q. 17 n 40. & de Crimine læſę Maieſtatis q. 112. n. 150. & ſeq. & Honded. conſ. 105 & 108. vol 1.

Sic etiam in terminis Regij generalis indulti excipientis cædē offitialis Regij quod in dicta exceptione minime compræhenditur offitialem occidens ex odio priuato docuerunt plúries que deciſum atteſtantur Franc. deciſ. 326. & Maſtrill ad dictū Indult. c. 36. n. 21. Similiter etiam excommunicatio Bullæ Cęnæ Domini lata Can 9. contra offendentes illos qui ad Romanam Curiam veniunt non afficit eos, qui illos occidunt, & offendunt non, vt venientes ad Apoſtolicam Sedem, ſed vt particolares inimicos, vti plura allegãdo probauit Leonardus Duardus ad Bullam Cænæ lib 2. can. 9. Quæſt. 32. igitur, &c.

Dubium tantūmodo poteſt hic eſſe, an in Dubio Miniſtri San-
25 cti Offitij præſumitur † offenſi vt tales, & in odium Sancti Tribunales an vero vti particolares inimici, & ex odio particolari, in qua difficultate.

Secluſa diſpoſitione Bullæ noſtræ dicendum eſſet, quod in dubio preſumūtur offitiales, & miniſtri offenſi ex odio particolari & hoc ad excludendum maius delictum vti pluribus alijs cumulatis, docuerunt Farin de Crimine lęſę Maieſtatis q 12. n. 154. Maſtrillus ad indultum Regium cap. 36. n. 22. qui alios allegat, quidquid ex Boſs in contrariū dixerit Burſat. conſ. 148. n. 15. in fi. vol. 2.

At Attenta diſpoſitione Bullæ noſtræ ſi verſemur, in offendente qui fuerit in Sancto Offitio inditiatus, denuntiatus, vel punitus pro aliquo delicto ſpectãte ad dictum Tribunal, vel in aliquo conſanguineo, ſeu affine talis inquiſiti &c. Clariſſimum eſt quod offenſa prędicta intelligitur, & præſumitur facta intuitu, & in contemptum Sancti Offitij probant hoc verba textus ibi. Nemo autem expurgationem habere, aut cauſam vllam proponere, vel prætendere poſſit qui tantum nefas in contemptum, & odium huius offitij admiſſerit, niſi cõtrariū per claras probationes docuerit ſe feciſſe Ex quibus verbis manifeſtiſs. colligitur præſumptionē in prædictis caſibus eſſe contra reos ſic delinquentes.

Et ſi aliqua cauſa particularis per tales offendentes allegetur ad hoc vt ex illa poſſint pœnas noſtræ Conſtitutionis euitare, tria copulatiue probare debent,

Pri-

26 Primo † probari debet quod causa allegata sit nota offenden ti Do. meus Odd. qui alios allegat cons. 88. n. 96. qui respondit in puncto, & terminis statuti Lucensis punientis acriter, offendentes Aduocatos.

Secundo probari debet quod offendens ex causa illa sit motus ad offendendum Odd. vbi supra n. 97. Tertio denique causa non debet esse leuis, sed iusta, & legalis, quamuis n. quælibet causa, etiam leuis, sufficiat ad euadendam pœnam pacis, vel treguę ruptę, vti tradidit Nicol. Moron de Pace, & tregua c. 113 & Herculan. de cautione de non offendendo c. 13. n. 15. attamen illud procedit, quo ad euadendam pœnam conuentionalem inter partes ex consensu stipulatam, secus quo ad pœnam à statuto, lege, vel constitutione, qualis nostra est, impositam ita docuere alios latiss. referentes Mascard. de probat. concl. 1157 sub n. 18. vol. 3. & Do. meus Odd. vbi supra n. 98. & 99.

Addi etiam potest, quod causa illa iusta non debet esse procurata ab offendente, quia hoc esset fraudare nostram Cõstitutionẽ.

Præsumptionem quoq; Bullæ existimarem procedere, in offen
27 dẽte tales ministros, † qui sit, vel esse probetur suspectus de fide vehementer, vel violenter, & multo magis, si sit hęreticus; nam cum nullus delinquere præsumatur sine causa, hic autẽ, ex vna parte, adest mala qualitas vitę offendentis, ex alia ministerium Sancti Officij in offenso, ob quod solent tales ministri odio haberi, ab hęret. & de Hęresi suspectis, in consequentiam probabilissimam deduci potest talem offensam, non ex odio priuato sed à contemptu Sancti Officij processisse, & Bullam nostrã in tali casu locum sibi vẽdicare.

28 Si autem versaremur in aliquo, bonę vitę, † & famę in materia fidei, qui nec inditiatus, nec denuntiatus, nec punitus vnquam fuisset in Sancto Officio quiq; nec aliqua affinitate, vel consanguinitate esset vlli in sãcto Officio inditiato &c. coniunctus, & iste talis aliquem qui fuisset in hoc tribunali accusator, denunciator, vel testis, vel etiam aliquem Ministrum Sancti Officij maxime ex inferioribus offendisset, certe in hoc tali existimatem cessare debere præsumptionẽ Bullę nostrę (& hoc saluo semper saniori, ac veriori Iuditio, maximeq; Eminẽtiss. D.D. Card Supremorum Inquisit.) & in hoc casu, si Inquisitor prętenderet talem offendentem punire, & esse de foro suo Existimarem ipsi Inquisitori onus incumbere probandi talem offensam

ſam fuiſſe factam in contemptũ Sãcti Offitij, ob vulgatam D. D. traditionem quod qualitas tribuens Iuriſdictionem eſt probanda ſaltẽ ſummariè Abb. Butrius, & Eelin. in c. ſi clericus de foro compet. Geminian. in c. Romana § contrahentes de foro competenti in 6. & poſt Curt. Iuniorem & alios quos allegat Aloyſ. Ricc. in Praxi fori Eccleſiaſtici Reſolut. 546. n. 1. vbi etiam de communi atteſtatur.

Bene verum eſt, quod ſufficeret probari illam qualitatem ab Inquiſitore per coniecturas, ex traditis per Farin. de Crimine læſę Maieſtatis q. 112 n. 154. & Maſtrill. ad Indultum d. c. 36. n. 22. qui alios allegat; An autẽ offendens miniſtros Sancti Offitij ex odio priuato, poſſit ab Inquiſitoribus puniri, videatur Latiſs. diſputans articulum hunc, Ioſeph. Seſs de Inhibit. Iuſtitię Arragonũ cap. 30. §. 1. à n. 121. vſq; ad finem.

§. 7.

De Intellectu Bullæ in illis verbis (Per claras Probationes.)

29 CVm clara † probatio dicatur illa quę fit per teſtes, vel per facti euidentiam Maſcard. de probat. in prælud. q. 4. n. 5. dubitari in caſu noſtro poteſt, num per ſupra ſcripta verba Bullę excludatur præſumptiua, & coniecturalis probatio in qua re.

30 Dicendum ſufficere probationem † præſumptiuam, & coniecturalem quod probari poteſt ex eo, quod præſumptio ſit vera, & propria probatio, vti poſt D.D in de Probat. demonſtrauit Merenda contro. Iuris lib 5. cap. 39. n. 11. & ſeq. & lex de probat. loquens, debet etiam de præſumptiua intelligi, ne dicamus legem ſuam probationem excludere vti poſt Bero. in Rubr. de Probat. n. 47. verſ. ſi vero à lege voluit in caſu pulcherimo Eugen. conſ. 82. n. 24. vol. 1. igitur à verbis Bullę noſtrę minime excludi debet probatio præſumptiua, & coniecturalis.

Et quamuis hęc videantur procedere in præſumptione legis, &
31 Iuris, & non in † præſumpt hominis tantum, ex his quę docuit Menoch. de præſumpt. lib. 1. q. 36. n. 10. & ſeq; Attamen, quod etiã hominis præſumptio, dummodo lęuis nõ ſit ſit, vera, & propria probatio, docuerunt Bero. vbi ſupra n. 42. & ante eum Bald. in addit. ad ſpecul. in tit. de præſumpt. §. ſpecies in verbo an præſumatur verſ. Præſumptio eſt talis quos in terminis decre-

ti Ducalis, prohibentis in fractione treguę posse allegari nouã causam, nisi legitime, & per euidẽtiam facti probatur sequutus fuit Eugen. in d. cons. 82. n. 27. & seq. vol. 1.

32 Solummodo in hac re duo vidẽtur difficultatem † facere; alterum est quod cum probatio, requiratur in vim cõditionis, tunc appellatione probationis licet venire possit præsumptio Iuris, & de iure, attamen nullo modo veniunt præsumptiones iuris tãtum, nisi natura rei probanda aliter probari non posset, nec præsumptiones hominis vt patet ex traditis Latiss. per Menoch. de præsumpt. lib. 1. q. 37. per tot. Alterum est quod præsumptiua probatio, non videtur habere locum cum ea requiratur probatio clara, vel euidens, ex traditis per eundem Menoch. ibidem q. 38. per tot.

Verum predicta non obstant, nam quo ad primum falsa omnino est Menochij sententia Con-

33 futaturq; primo per † text. l. licet Imperator de leg. primo vbi dicitur ‡ regula, ibi firmata recedi non posse si non sit euidens voluntas testatoris ex quo colligitur probationem requiri in vim conditionis, & tamen l. Gaius ibi, & post eum interpretes, satis esse existimant de voluntate per coniecturas constare.

Secundo Confutatur Sententia Menochij ex l. fi. Cod. de Nouat. vbi Imperator statuit nouationem hodie non fieri, Nisi partes specialiter remisserint priorem obligationem, & expresserint secundam pro prima se eligere, & tamen cõmuniter docent D.D. huic legi sufficienter satis fieri per coniecturalem, & præsumptiuam probationem licet text. loquatur per verba specialiter, & expresserint vti videre est apud Menoch. de præsupt. lib. 3. præsumptione 135. & Paul Bellon. de potest. eorum quę fiunt incont. lib. 1. cap. 160. n. 1. Et ita contra Menoch tam ex prędictis quam ex alijs tenuit Merend. Contro. Iur. lib. 5. d. c. 39. n. 16. & seq. & Eugen. in d. cons. 82 n. 24 & seq.

34 Quo ad Secundum vero etiam contra † Menochium tenendum est, prout etiam contra illum tenuit Merenda vbi supra n 20. & seq. vbi probat præsumptiuam probationem venire appellatione probationis veræ, legitimę, & euidentis, quod etiam ex iuribus allegatis Clariss colligi potest.

§ 8.

§. 8.

An Omittens obiare Actionibus per Bullam Nostram prohibitis incurrat pœnas eiusdē.

35 PRęmittendum est, quod † duplex est omissio, altera pure Negatiua, quę nullū habet positiuum influxum, physicum, seu Moralem in effectum, vt cū quis videt Ministrum Sancti Officij offendi, & non impedit, Altera est omissio, quę non est pure negatiua, sed positiuum habet influxum, vt occultare arma Ministrorum, ne se possint defendere, hoc supposito.

36 Dico primo omittentes † obuiare actionibus prohibitis per Bullam omissione pure negatiua, nō incidūt in Bullę nostrę pœnas, Probatur primo, quia Bullę nostrę virtute prohibit. actus purę positiuus, vt occidere, rapere retinere, occultare, cōburere &c. at non obiare criminibus per Bullam prohibitis cum possit, & debeat, est actus negatiuus purus, ergo non comprehenditur sub bulla nostra, quoniā in pęnalibus verba sunt stricte interpretanda c. odia de reg Iur. in 6.

Neq; obstat, quod qui potest hominem à morte liberare, & nō

37 liberat illum occidit, c. sicut dignum §. illi etiam, de Homicidio & inditium Societatis occultę contra illum oritur, qui cum possit Manifesto facinori obuiare desinit. c. non inferenda 23. q. 3. c. qui potest. &. c. quantę in fi. de sent. excom. non obstat inquam, quia iura illa loquuntur imputatiue, seu interpretatiuę, & non secundum veritatem, at intellectus interpretatiuus non habet locum in constitutione pęnali, ità in parum ab similibus terminis ad dicta Iura respōdet Leonard. Duard. ad Bullam Cęnę lib. 2. Can. 9. q. 8. n. 14. vers. ad primum.

Secundo Probatur principalis Conclusio à simili quia in Bulla Cęnę Canone 9. Excomunicantur, qui venientes, & recedentes à Sede Apostolica interficiunt Mutilant &c & in prędicto Canone non comprehendūtur non

38 obuiantes illis † criminibus vti Latiss probauit Leonard. Duard. in dicto Can. 9. q. 8. per totam, igitur nec tales nō obuiantes comprehendūtur sub dispositione Bullæ Nostrę.

39 Dico Secundo non obuiantes † actionibus prohibitis per Bullā omissione non pure negatiua, sed positiuum, vel moralem influxum in actiones prohibitas habente, vt auferendo arma à Ministris Sācti Offitij ne se poss

sint defendere &c. comprehendatur sub dispositione nostræ Bullæ, penis in ea contentis puniri possit. Probatur primo quia tales sine dubio sunt fautores, vel auxiliatores occidentium, &c. vt ex iam dixit Duardus loco proxime allegato n. 10. et auxiliatores, & fautores comprehenduntur in Bulla, vt ex eius verbis patet ibi seu alias auxilium, consilium, vel fauorem, &c. igitur &c.

Secundo probatur ex verbis Bullæ ibi seu, qui &c. etiam inermis, siue capiendi, siue comburendi, siue supprimẽdi causa fuerit, &c non obuians per actionem habẽtem positiuum influxum, siue physicum, siue moralem potest esse causa capiendi, &c. igitur &c. Maxime stante illo verbo inermis, ex quo papa videtur innuere, non esse necessarium influxum positiuum in captionẽ, combustionem &c. sed sufficere moralem, qualis influxus inermis delicto assistentis, & aliquid agentis, quo delinquentes animosiores, vel turiores, reddat.

De non obuiante Delictis Vide Farin. de Indic. & Torr. q. 51. per tot.

§. 39.

An ratum habens Crimina per Bullam prohibita subdatur pœnis illius.

40 Præmittendum est, quod Ratificatio est † alicuius facti comprobatio meo nomine gesti sed à me non mandati dixi meo nomine quoniam frustra ratum habemus quod nostro nomine gestum non est text. est in Cap. rãtum de reg. Iur. in 6 & not. Bart. l. prima § sed & si quis ff. de vi, & vi armata. Dixi etiam comprobatio quæ duobus modis fieri potest, vel verbis, vt si quis dicat, rem gratam mihi fecisti, vel factis, vt donando aliquid delinquenti. Vide Farin. latiss. hæc declarantem de Consult. q. 135. n. 43. & alur. seq.

Præmitto Secundo quod ratificatio non est simpliciter man-
41 datum, & in rei veritate, sed † per fictionem Iuris, vti dixit Capra Conclusione 54 n. 5. & Suar. Disput. 44. sect. 3. n. 26. de cẽsuris, & Leonard. Duard. ad Bullam Cœnæ lib. 2. Canon. 9. q. 7. n. 8. & 9. non enim ait Suarez. Ratihabitio habet illum in fluxum in effectum, & delictum quẽ habet Mandatum, vt con-

side-

sideranti cuiq; apparere potest hisce suppositis.

42 Dicendum Ratificantem non comprehendi † sub dispositione Bullæ nostræ. Probatur ex eo quod in Bulla nostra verba sunt proprie intelligenda cum sit pœnalis vt per se patet: at cum in aliqua dispositione vt V. G. in statuto verba sunt stricte, & proprie intelligenda, tunc statuti illud, vel illa dispositio de Malef. & mandante loquens, non habet locum in ratificante vti plurimis cumulatis docuere plurimi D. D. quos allegat, & seq. Farin. de Consultor. Quæst. 135. n. 71 igitur, &c.

Quod maxime habet locum in casu nostro, in quo Bulla nostra auget iuris communis pœnam committentibus delicta ibi prohibita, iuxta allegata per eundem Farin. d. q. 135. n. 128.

Et ita etiam in terminis excommunicationis latæ in Bulla Cœnæ Can. 9. contra occidētes, &c. venientes ad Sedem Apostolicā, quod non comprehendat ratificantes late defendit Duard. ibid. q. 7. per totam.

§. 10.

De non obstante, cū ex iustitia teneatur, An in Bulla nostra comprehendatur.

43 Præmisi supra dupliciter † contingere posse aliquem non obstare, vno modo per omissionem pure negatiuam, altero modo per omissionem aliquem influxum positiuum, vel moralem in effectum, Nunc addo cū Suarez. de Censuris disput 45. Sect. 4. & alijs infra citandis, quod iste non obstans omissione pure negatiua, vel tenetur ex iustitia obuiare delicto, qualis est Iudex, filius cum videt patrem offendi, seruus &c. & similes de quib. late Farin. de Indit. & tort. q. 51. n. 26. & pluribus seq. vel non tenetur ex iustitia obuiare delicto, sed tantum ex charitate vti loquuntur Theologi qualis est quilibet extraneus dum videt aliquem extraneum offendi hoc præmisso.

44 Dicendum quod non † obuians delicto, cum teneatur ex iustitia comprehenditur sub dispositione Bullæ nostræ, secus de non obstante, qui non tenebatur ex iustitia sed solum ex charitate. Probatur Coclus. nostra, quia talis

non obstans moraliter influit in effectum, & propterea non obstans homicidio cum possit, & teneatur ex Iustitia efficitur irregularis, secundum communem opinionem D.D. de qua Suar. vbi supra n. 5. vers. Dico 2. Henriq. in Summ. lib. 14. c. 12. Sayrus de Censur. lib. 7 cap. 4 n. 3. Coninch. De Sacram. disput. 18. dub. 7. n. 71. & Bonacin. de Cēsur. disput. 7. q 4. punc. 8. cōcl. 5. n. 37. At moraliter influens in effectus, & actiones per bullā prohibitas, quoniā dicit. fauere actiones illas facientibus, comprehenditur, & ligatur dispositione bullę nostrę, igitur etiam talis non obstans &c.

Dixi secus esse si talis non obstans, non tenetur ex iustitia ob
45 stare, sed ex † sola charitate, nā tunc procedunt dicta supra in 1. Concl. Quæstionis, de hac materia, & ibi dicta Cōfirmātur, ex eo quod talis non obstans nullū habet influxum, neq; Phisicum, neq; moralem in actiones prohibitas, vnde etiam non obstans homicidio, cui ex sola charitate obstare tenetur non fit irregularis, vti docuerunt Suar. Sayr. Bonacina, & alij locis supra allegatis, igitur in bulla nostra non comprehenditur.

Neq; obstat si dicatur, quod
46 non obstans, qui ex † sola Charitate tenetur, dicitur, delinquēti fauere. c. quantę de sent. excom. & docuerunt Marius alterius de censuris lib. 5. Disput. 32. cap. 6. vers. de Hac quæst. & Leonard. Duard. ad Bullam Cœnæ lib. 2. Canone 11. Quæst. 19. per totam, vbi dixerunt generaliter, Non prohibentem Antistitem percuti, cum possit, incidere in excomunicationē Bullę Cœnæ, latam illo Canone 11.

Non obstat in quam, quia ad Incurrendam Censuram latam in Mandantes &c. vel pręstantes fauorē, auxilium &c. requiritur moralis, vel phisicus influxus in actionem prohibitam, vti pulcherime, & Magistraliter docuit Suar. de Censur. disput 21. Sect. 2 in vndecima Censura n. 71. Vers. Deniq; add. extensio, at non obuians, qui ex iustitia non tenetur non influit vt supra dixi, igitur &c. & ad c. quantæ respondetur, vti etiam supra respondi, non obuiantem, præstare fauorem, interpretative, quod colligitur ex verbo illius text. ibi Interpretamur non autem vere, & realiter, at intellectus interpretatiuus non admittitur in dispositione stricte intelligenda, vt supra latæ dixi de ratificante, igitur.

Secundo respondetur dictum text. intelligi debere de non obstante obligato ex iustitia obuiare percussioni clerici, nam talis

incur-

47 incurrit † cenſurã, Can. ſi quis ſuadente diabolo, non autem intelligi de non obuiante, qui obuiare non tenetur, & ita illum text. intelligunt Molina de Iuſt. & Iure tom. 4. Diſput. 33. Membro 5. n. 6. & Bonacina, qui alios allegat de Cenſuris Diſputat. 2. q. 4. puncto 3. concl. 2. n. 5. verſ. Neque obſtat capud quantæ.

Ad traditionem autem Alterij, & Duardi reſpondetur, quod ſi intelligitur de non obſtante, qui ex iuſtitia tenetur obuiare tunc vera eſt illorum traditio, ſi vero intelligitur etiam de non obſtãte obligato tantum ex charitate, eorum traditio manifeſte reprobatur ex dictis ſupra & ex al leg. in Quæſt. de Ratificante.

§. 11.

De illis verbis Bullæ, ſiue alias auxilium, conſiliũ, velfauorem, &c.

48 PRo intellectu horum verborum, & quomodo inter ſe differant & etiam à Mandato, vide late hac de re tractantem Farin. de Conſultor. &c. q. 129. n. 1. & plur. ſeq. vbi de Auxiliatoribus, & Conſultoribus, & n. 41. vbi de fautoribus, & Leonard. Duard. ad Bullam Cænæ lib. 2. Cã. 11. q. 17. vbi late de hac re, & Marium Alterium de Cenſuris lib. 5. Diſput. 12. cap. 6. Verſ. ſeu Præſtantes eis auxilium fol. 629. & Verſ. Conſilium fol. 630. & Verſ; vel fauorẽ fol. mihi 632.

Notanda tantummodo ſunt verba illa, auxilium &c. in quolibet prædictorum ſcienter præſtiterit. Ex quibus colligitur Bullã punire nõ auxilium ſimpliciter, quo caſu caperetur auxilij nomen largo modo, ſed punire auxiliũ reſpectu certi actus, in quo libet prædictorum, quo caſu conſtitutio noſtra debet intelligi

49 de fautore, † & auxiliatore in ipſo Delicto, non autem poſt delictum, ita Farin. qui alios allegat de Conſultor. q. 132. n. 41. & 42. & Leonardus Duardus loco allegato n. 6. Alter. vbi ſupra verſ. 2. queret aliquis.

Et ſic Bulla noſtra comprehendit tantum fautores, & auxiliatores in actionibus in Bulla prohibitis, nõ autẽ auxiliatores &c poſt actiones prohibitas perpetratas, & ita in Bulla comprehenderetur, opem dans occiſori vulneratori, &c. in occiſione, ipſa, & vulneratione, ſecus poſt.

§. 12.

De illis verbis Bullæ licet nemo occisus, nemo Verberatus, nemo extractus, emissus, vel ereptus, nihil effractum, succẽsum, Direptũ ve, nullum deniq; damnum re ipsa sit sequtum &c.

50 EX his verbis Bullæ nostræ colligitur quod † in delictis in ea prohibitis punitur affectus, & conatus, non sequuto effectu, quod passim admittunt D.D. in Crimine læsæ Maiestatis & in alijs attrociſſimis delictis latiſſimè Farin. de Crimine læsæ Maiestatis q. 116. n. 147.

51 Solummodo hoc loco dubitari potest an sola machinatio, † & sola conatus puniri debeat in hisce Criminibus pœna Bullæ nostræ, an vlterius etiam req. quod ſit deventum ad aliquem actũ exterius, in qua re breuiter.

52 Dicendum quod requiritur aliquis actus exterius, † vt possit conatus, & affectus puniri pœnis nostræ constitutionis ita in casu c. fœlicis de pœnis in 6. qui est de Insequentibus, capientibus &c. Cardinales docuerunt Archid. n. 16. & Io. And. in principio & Gemin. ibid. n. 5. & in Crimine læsæ Maiestatis docuerunt Menoch. de Arbitr. Iudicum casu 360. n. 24. & seq. & Farin. vbi supra n. 152. & 154. vbi attestatur de cõi opinione D.D.

An autem actus illi exteriores debeant esse proximi delicto, an sufficiat si sint remoti.

Dicendum quod cum † simus
53 in dispositione odiosa, & pœnali, actus illi debent esse proximi delicto Cõclus. hanc probat pulcherima traditio Baldi in cons. 350. statuto Ciuitatis Placent. vol. 1. vbi voluit statutum placentię quo punitur qui nixus est carnaliter cognoscere mulierem intelligi de actu prox. quod & late probauit Menoch de Arbitr. Iudic. dicto casu 360. n. 115. & seq. & n. 119. vbi quod illa Baldi traditio non haberet locum si statutum prohiberet, attentare delictũ per verba negatiua, pro vt faciunt Constitutiones Mediol. titulo de pœnis cap. Mandantes quibus cauetur posse pœnitere Mandati delicti, si modo delictum nec factum, nec attentatum est: nam tũc ait Menoch. statutum intelligi debet etiam de actu remoto, nam cum totum negatur, negatur, & pars l. hoc genus de Condit. & Demonstr.

Quid autẽ in Crim. læsæ Maiest. sit dicẽdũ vid. est Farin. d. q. 116.

§. 13.

§. 13.

An Mandans qui mãdatum reuocauit ſubdatur pœnis Noſtræ Bullæ

COmunis Regula Doctorum eſt quod mandans reuocato man-
54 dato, non † tenetur, etiam ſi Mandatarius poſt reuocationẽ dicti Mandati delictum comiſſerit Gomez. Variar. Reſol. tom. 3. cap. de Homicidio n. 40. Menoch. de arbitrarijs Iudicum caſu 252. n. 7. latiſs Farin. de Cõſultor; & Mandatoribus q. 135. n. 174. & ſeq. qui alios allegat.

Quod procedit, ſiue reuocatio ſit expreſſa, ſiue tacita vt puta quia Mandans contraxerit pa-
55 rentelam, cum illo, quem † occidi mandauerat, vel inimitias contraxerit de nouo, cum Mandatario ita Gomez. vbi ſupra d. n. 40. & Farin. loco citato n. 175. & ſeq.

Hæc tamen intelligenda ſunt vt procedant, & habeant locum dummodo ratificatio intimetur
56 & notificetur Mandatario niſi n. Mandatarius ſciat pœnitentiam mandantis non excuſatur mandans, ſi is mandatum ſibi delictum executus fuit ita Farin. qui alios allegat loco citato n. 181. & Corta de Re integra diſt. 23. per tot.

57 Talis tamen Mandans in caſu noſtro, licet non † notificaueric reuocationem Mandati Mandatario excuſabitur ab incurſu cenſurarum Bullæ noſtræ, ratio eſt quia ad contrahendam cenſuram requiritur dolus, at dolus ceſſat per reuocationem mandati, & tantum adeſt negligentia in non notificatione reuocationis mandati quæ non ſufficit ad incurrendam cenſuram, ita Farin. loco citato qui alios allegat quibus addo Leonardũ Duard. in Bullam Cœnæ lib. 2. Can. 11. q. 13. per tot. vbi de mandante percuti Cardinalem, & Marium Alterium de Cenſuris lib. 5. cap. 6. fol. mihi 624. verſ. ſed Quid Dicendum. & Hæc fuit originalis doctrina Innoc. in c. Mulieres in fi. de Sent. excom. ſed occaſione huiuſq; dictorum, vt materia hæc clarius intelligitur.

58 Dubitari poteſt An mandans † incurrat excomunicationẽ Bullæ noſtræ, ſtatim ac alteri mãdauit, aliquam actionem ex prohibitis per Bullam noſtram, an potius vbi Mandatarius rẽ executioni miſit in qua re.

Glo. in Clem. prima in Verbo Mandauerit de pœnis mouet hãc Quæſtionẽ, & arguit pro vtraq; parte, & tandem Quæſtionem indeciſam relinquit, ſed.

Cardinalis in ead. Clem. n. 8. expreſſe tenet Mandantem ex-

comunicationem non incurrere nisi vbi mandararius delictum mandatum commisit, & rationem reddit ibi Card. quia mandans dicitur facere, id quod alius suo nomine fecit. c mulieres de Sent. excomunicationis quæ ratio cessat, donec Mandatarius delictum executioni miserit, & ita tenet Alter. qui alios allegat loco supra citato fol. 623. vers. sed supersunt duæ difficultates.

Vera in hac re Resolutio est q; vel æq; principaliter excom. lata est contra facientes, ac contra mandantes, vt in casu cap. 1. de Homicidio in sexto, vel cum in vno canone fertur excom. contra facientes, in altero vero contra Mandantes, & tunc excom. incurritur à Mandante, licet Mãdatarius numdum delictũ mãdatum executioni misserit, etiã si numquam executioni mittendum esset, Aut Principaliter fertur excomunicatio contra faciẽtes, & accesorie contra Mandãtes, consulentes &c. & tunc excomunicatio nõ incurritur, nisi sequuto effectu, & tempore quo effectus sequitur, ita distinxerũt Valent. Tom. 4. disp. 7. q. 17. Puncto 9. ad finem Alter. de Cẽsuris lib. 3. disput. 2. cap 2. vers. dubitatur secundo, & Bonacina de Censuris Disput. 1. q. 1. puncto 3. n. 15. qui alios cumulant.

An autem, & quãdo æque principaliter censeatur lata excomũnicatio in facientes, ac mandantes, & quando tantum accessorie contra mandantes Videndus est Leonardus Duardus ad Bullam Cænę lib. 2. Can. 2. q. 6. per totã.

In dubio tamen excomunicatio censetur lata tantummodo accessorie contra mandantes, ne constitutio, & lex pœnalis extendatur ita Auila de Censuris p. 2. cap. 5. Disput. 3. dubio 6. Bonacin. loco citato & alij ab ipsis allegati Ex quibus patet resp. ad propositam Quæstionẽ.

Sed redeundo vnde digressimus objici nobis possunt verba Bullę nostrę ibi licet nemo occisus &c. ex quibus videtur Colligi pœni
59 tentiam † mandanti non posse prodesse, cum puniatur à Constitutione affectus, etiam non sequuto effectu.

Verum supra diximus quod nõ obstantibus illis verbis ad incurrendas nostræ constitutionis pœnas requirebatur quod esset etiã deuentum ad actus aliquos etiã exteriores, & proximos, vnde idem in casu nostro dicendum est de mandante.

Hoc antem quod dixi procedit quo ad pœnam ordinariam nam quo ad extraordinariam, † talis mandans licet mandatum reuocasset, adhuc deberet aliqua pœna extra ordinaria puniri, ex ijs quæ notant. D.D. de alijs Mandantibus

dantibus in Crimine Aſſaſſinij, & alijs attrocioribus de quibus Farin. De Homicidio q. 23. n. 104. & n. 119. maxime ſi mandatum per aliquod tempus duraſſet. Coſt. de Re integ. Diſt. 23. in fi. vbi ad hoc allegat Felin. in quodam ſuo Tractatu, De Nixu, & Conatu, Gomez tom. 3 c. 3. n. 41.

Quę autem dicta sũt hoc loco de mãdante, habent locum etiã in
61 conſulente † ex notatis per Farin. qui alios allegat de Conſultor. q 129. n. 90.

Solummodo, Cõſultoribus addi debet, quod ſi poſt reuocatũ conſilium, & contrariũm conſultum, certi ſunt eum, cui conſiliũ dederunt amplius delictum conſultum, non eſſe perpetraturum, tunc à pari procedunt cum mãdatoribus, ſed ſi de illo certi nõ
62 ſunt, † tunc vltra Mandatores tenentur, denũciare illi, in cuius necem conſilium præbuerunt, vt poſſit mortẽ euitare ita Gomez qui alios allegat. d. tom 3. Variar. c. 3. de Homicidio n 44 & Farin. d. q. 129. n 92. & ſeq. & ratio differentiæ, inter mandantem, & conſulentem, quoad hoc eſt quia mandatum fit tantum gratia mandantis, vnde veriſimile eſt, quod reuocato mandato delictum amplius nõ fiet, Cõſilium vero, fit gratia accipiẽtis, vnde ſi ſemel in animo concepit facere delictum, difficillime deſiſtet, ita declarant rem hanc Gomez. loco allegato, & alij com. apud ipſum.

§. 14.

De illis verbis Bullæ, ſeu Perterrefacerit.

QVæri hoc loco poteſt, num quæ libet perterrefactio Miniſtrorum Sancti Offitij, vel Accuſatoris, denunciatoris, & teſtis etiam leuis, ſufficiat ad incurrendas pœnas noſtræ Conſtitutionis, an vero debeat eſſe grauis, & quidem breuiter procedendo.

63 Dicendũ eſt perterrefactionẽ † debere eſſe, de re graui, quæ poſſit inducere, metum, & timorẽ cadentem in virum conſtantem, vt conſtitutioni noſtrę in perterrefacientem poſſit eſſe locus, ita in terminis Bullæ noſtræ docuit P. Zanard. in Summ. diuin. præcept. tom. 1. cap. 5. de fide verſ: Noto, autem vnum.

Ratio ſunqamẽtalis noſtræ Cõcluſionis eſt, quod Conſtitutio hęc vti pęnalis, de terrore, & metu incurſo loquens, debet intelligi de eo terrore, & metu, qui in iure metus, & terror reputatur, cuius modi nõ eſt metus ſeu terror metum leuem inducens l. non timorem ff. de eo, quod metus cauſa, Vital. in Clem. 1. n. 3.

de foro competenti, vbi ait, non haberi rationem in Iure metus leuis.

§ Et ad hoc etiam faciunt glo. fi. in cap. Vnico, de ijs quæ vi &c. & Franc. ibi in fi. vbi aiũt excomunicationem in eo cap. latam contra cogentes Iudices Ecclesiasticos ad absoluendum excomunicatos, non incurri ob metum læuem dictis Iudicibus illatum, & glo. & Franc. sequitur Suar. de Censuris Disp. 23. Sect. 4. n. 11. Faciunt quoq; late tradita, per Sanchez. in Summ. tom. 1. lib. 4. cap. 4. n. 4. vbi late probauit Excomunicationem latam à Trid. Sess. 25. de Regul. c. 18. contra cogentes fœminas ad monasterij ingressum, non comprehendere cogentes per metum leuem.

64 Ad hoc autem vt metus cadat in † constantem virum, quinq; requiruntur relata per Sanch. de Matrimonio l. 4. disp. 2. n. 10.

Primũ est, vt malũ quod timet. in se sit grauè l. metum la prima ff. de eo quod metus causa ibi sed maioris mali, vbi glo. explicat .i. magni mali Quæ autem sint hęc mala, videndus est de his latiss. agens, Sanch. de Matrimonio lib. 4. disput. 5. per totam.

Secundùm est, vt malum quod timetur æstimetur probabiliter aduenturum, ita vt timor dicti mali non sit vanus, sed probabilis ita Sanch. cum plurimis apud eum alleg. disp. 2. n. 15. seq.

Tertium est, vt metum incutiẽs seu perterrefaciens potens sit minas executioni mandare, Sanch. vbi supra n. 19.

Quartum est quod perterrefaciens, minas exequi sit solitus, nec sit homo facile minas iactãs, Sanch. loco allegato n. 20. & seq. qui alios allegat, & explicat quando nam quis dicatur solitus minas executioni mandare

Quintũ est ꝙ nõ possit timens malo minato facile occurere Sãch. vbi supra n. 23. & Disput. sequentibus vbi optime declarat totam materiam metus.

§. 15.

An Perterrefactio de qua in Bulla, Intelligatur de Perterrefactione facta factis, an etiã verbis.

65 SVpposito, † quod Bulla nostra pœnalis sit, odiosa, & multum à Iure cõmuni Exorbitans, ratione pœnarũ, de quibus ibi clarissimum est, quod verba eiusdem Bullæ debent intelligi strictissime, & proprijssime, Verbum autem perterrefacere, proprie significat factis timorem inferre,

ferre, ſicuti cõminari ſignificat timorem inferre verbis, vt late probauit Marius Alterius de Cẽ ſuris tom. 1. lib. 5. diſp. 14. cap. 3. verſ. ſupereſt explicandum, ſuper verbis Bullæ Cænæ Domini Can. 13. ibi, ac etiã partes &c. capiunt, &c. bonis ſpoliant, perterrefaciunt, concutiant, commi nantur per ſe, vel per alios, &c. Ex quo ſequitur quod Bulla prę dicta poteſt comode intelligi tantum in perterrefactione facta, factis;

Atq; hoc modo intelligẽdo Bullam, minus exorbitat à Iure comuni, Et ſicuti ſtatutum correctorium Iuris comunis, quodq; poteſt Ius comune corrigere in duobus caſibus, intelligendum, & interpretandum eſt, vt tantũ in vno caſu corrigat, etiam impropriando verba, vt late deduxit, & probauit Honded. conſ. 1. n. 33. vol. 1. ita non eſt dubium, quin eodem modo ſit interpretãda conſtitutio pœnaliſſima, à Iure comuni multum exorbitans, ſaltem vbi talis conſtitutio ſimilem intellectum admittit non impropriando verba, ſed ea accipiẽdo in potiori ſignificatione

Confirmatur hoc ex eo, quod cum Papa voluit in conſtitutione pænali comprehendere etiã perterrefactiones verbis, hoc expreſſit, vt fecit in illo Canone 13. Bullæ Cænæ Domini ibi per terrefaciunt, concutiunt, & comminantur.

Neq; obſtat quod ſupra Papa nominauerit facta, & poſtea ſubiunxerit verbum perterrefactionis, nam dico, quod ſubiunxit verbum perterrefecerit, prę uia dictione, ſeu, quæ eſt particula declaratiua, ſecundum glo. in c. bonæ il. primo de poſt Prælat. Gemin. conſ 115. n. 7. circa finẽ verſ. quia dictio ſeu, Bald. conſ. 442. n. 2. verſ. Item illa dictio l. 1. & conſ. 218 n. 3. verſ. ſi autẽ ponitur vol. 2. plene Appoſtill. ad Romanũ conſ. 179. n. 7. verſ. regulariter, & verſ. & idcirco vbi alios cumulat, Card Tuſch. Pract Concluſ. tom. 2. Verbo dictio Cõcluſ. 372. n. 4. natura autẽ dictionis declaratiuæ eſt, non inducere nouam diſpoſitionem l. Hæredes palam § ſi quid poſt factum ff. de teſtam Io Ant. Bellon. cõſ 1. n 21. cent. 1 late Card. Thuſcus tom. 2. littera D. Concluſ. 86. per totam, at Bulla ſupra non expreſſerat, niſi facta ibi occiderit, verberauerit, deiecerit, igitur ſequens verbum, ſeu perterrefecerit intelligendũ eſt de timore illato factis.

Neq; obſtat, quod aliquando dictio ſeu ſtet augmentatiue, & augeat diſpoſitionem, vt notauit Octau. Vulpell de Propoſitionibus, & aduerbijs. in dictione ſeu, Nam hoc non vindicat

sibi locum, in dispositione pœnali, seu exorbitanti, sed tantum in dispositione fauorabili, vt in cõcessionibus indulgentiarum concessis pro salutæ animæ, & in Beneficio Principis, Romanus cõs. 363. Petitur à me, n. 2. vers. 2. demonstratur, vbi appostilla in verbo ampliationẽ Alex. cons. 193. n. 3. & 4. vol 2. vbi addent. Card. Tulchus d. concluſ. 372. n. 12.

§. 16.

An perterrefaciens testem, non sequuto effectu incurrat pœnas Nostra constitutionis.

66 BReuiter, respondendum est negatiue, tũ ob verba Bullæ, perterrefecerit dictio n. per denotat consumationem, & perfectionem rei cui addijcitur, l. Vrbana §. pernoctare ff. de verb. significatione, latissime Barbosa modernus inter suos tractatus varios, Tractatu de Dictionibus & clausulis, dictione 201. n. 3. qui more suo multos ad hoc cumulauit.

Tum quia, quando Summus Põtifex voluit punire affectum non seq. effectu, hoc in Bulla expressit in illis verbis, licet nemo occisus, nemo verberatus, &c. & tamen non addidit, licet nullus testis in effectu perterrefactus fuerit, non tamen euitabit iste perterrefaciens testes, etiam nõ seq. effectu alias pœnas, pro vt in facto sic pluries fuit obseruatum in nostro Sancto Offitio licet non sit puniendus præcise pœnis grauissimis nostræ Constitutionis.

§. 17.

Circa Illa verba Bulla, in causa fidei.

QVamuis stricte verba Bullæ nostrę prædicta, consideranti, fortasse dicendum videretur, Constitutionem nostram procedere tantunimodo, in his qui contra aliquem testificati sint, vel eum denunciauerint, & accusauerint,
67 tamquam hæreticum, † quia hęc proprie, & stricte dicitur causa fidei, secus autem cũ quis aliquem accusat, vel denunciat de verbis, vel propositionibus scandalosis, erroneis &c.

Attamen in hac re dicendum est, cum Zanardo in Summ Diu. præcept. tom. 1. cap. 5. vers. Tertium genus defendentium includi, & nostræ Constitutionis pœnis ligari non solum offendentes testes, &c. in causa Hęresis deponentes, sed etiã in omni, & quacumque causa, ad Sanctum Offitium

fitium ſpectante, quoniam omnis cauſa ad hoc Tribunal pertinens dicitur proprie cauſa fidei, & ad eam ſpectans, notam q; aliquam fidei inferens, ſiue directe, ſiue indirecte, & in omnibus cauſis huiuſce Sancti Offitij militat ratio eadem libertatis, huiuſce tribunalis, & ita in practica ſeruãdũ eſt, & hoc ãno 1635. de ordine Supremi Tribunalis de Vrbe, quidam miles Neapolitanus, qui è manibus Binuariorũ, quendam blaſphemũ nominę Sãcti Offitij Captum eripuerat, fuit condemnatus in omnes pœnas noſtrę Conſtitutionis, licet poſtea ex benignitate eiuſdẽ Supremi Tribunalis fuerit ei cõmutata pœna vitę, in pœnam remi decennalis, prout ita Crem. fuit publice executũ. ĩ aula S. Offic.

§. 18.

De alijs verbis Bullæ, captum ve, eripuerit, &c.

68 QVo ad Hęc verba, illud tantummodo in Controuerſiam venire poteſt, num ereptio iſta ſufficienter probetur ad effectum conuincendi reum, ex teſtimonio Birruariorum,.

Et quidem, hæc Quęſtio fuit olim diſputata in noſtro Sancto Offitio, ſupra 40. annos vt patet ex voto 18. Reuerendiſſimi Amidani, tom. 1. & Breuiter Dicendum eſt, quod nõ, omiſſo .n. an atteſtari ſuper dicta ereptione ſit ex ſpectantibus ad Offitium ipſorum Birruariorum, in quo artic. Iaſ. l. properandum §. & ſi quidem, n. 10. Cod. de Iud. Alciat. de Præſumpt. reg 3. Præsũpt. 14 n. 6 & Menoch. de Arbitr. caſu. 112. n. 15 negatiuam ſententiam tenuerũt

Certum eſt in cauſis grauibus, & vbi de maximis pęnis agitur, vt in caſu noſtro non credi Birruarijs, etiam numero pluribus niſi ad effectum torquendi reũ, non autem ad effectum eum conuincendi, Iſern. in Conſt. Regni Sicilię, Humanitate, col. 2. vbi Afflic. n. 30. Burſat. conſ. 65. n 12. bene Franch deciſ. 379 vbi Addent. Ioſeph. Ludouic. deciſ. Lucenſi 1. n. 3. latiſs. alios cumulans, Giurba conſ. deciſiuo Criminali 98. n. 10. & 11. vbi loquitur in Birruarijs deponentibus in Concernentibus Offitium ſuũ & circa ea, quę ſunt difficilis probationis, & in terminis Birruariorum Sancti Offitij, Farin. de Hęreſi q. 188. n. 70. & ſequentibus, vbi declarat Conſtitutiones Innoc. 111. Alexãdri 1111. & Clem. 6. quib videtur caueri plenam fidem adhibendam eſſe Birruarijs Sancti Offitij vt non pro-

procedat in his, quæ eorum Officium consequuntur, vt cum deponunt super Imped. Executionis, nec in causa in qua agatur de pęna graui, vt sic recipiant interpretationem à Iure cõmuni.

Si tamen essemus † in loco, in quo capita Birruariorum nõ habentur p̃ personis vilibus, tũc ab his plene conuinceretur reus, late Nouar. qui alios cumulat q. Forens. lib. 1. q. 16 per tot.

80 Aduertendum † tamen, quod vt reus puniatur pro prędicta ereptione cõstare debet, quod Birruarij, ipsi ostenderit mandatum de capiendo, alias ipsis impune resisteretur, §. fi. auth. vt nulli Iud. Boss. in tit. de Captura n. 93 Repert. Inquisit. in verbo, captura, vers. Nota Qualiter.

§. 19.

An nostra Constitutio Comprehendat Iudices & Magistratus.

82 QVæstio hęc posita est hoc loco examinanda † ob quãdam doctrinam Regentis de Põte, in eius tractatu, qui manuscriptus circumfertur, De His, quę practicantur in Regno in materia Iurisditionis, sæpe à Dãza in suo tractatu de Pugna Doctorum allegatus, & ab ipso regente de Ponte promissus, in fi. sui Insignis tractat. de Potestate Proregis.

Hic enim Regens, vt ab à Excommunicatione contra eum virtute dictæ Bullę, si de Protegendis, ex eo, quod Ministrum Sancti Offitij offenderat, ex causa Sancti Offitij lata se se tueret. inter alia allegabat, cap. de Polygamis finali Quod Bulla prędicta, ne verbum quidem de Iudicibus, & q vti pænalis ad eos non poterat extendi.

83 Verum, licet Bulla prędicta † non nominet Iudices in indiuiduo, sufficienter tamen eos exprimit, in dictione vniuersali, quicũque, quæ nullum solet excludere, dummodo dispositionis ratio illi possit adaptari, cap. solitæ vbi D.D. de Maioritate, & obedientia, Marius Anton. Var. resol. lib. 2 Resol. 40 n. 2. Menoch. cons. 600. n. 5. Caldas cons. 30. n. 16. vbi quod illa dictio apta est Comprehendere quascumq; personas, etiã si spetialiter essent nominandæ.

At materia, seu actiones à Bulla nostra prohibitæ in Ministros Sancti Offitij, indifferens est. & adaptari potest Iudicibus, sicuti etiam alijs quibuscumque, igitur etiam Iudices ligantur dicta Constitutione.

84 Et hoc multo magis † habet locum in Casu nostro, in quo ex Vi-

na

na parte versamur in materia fidei, in qua dictio vniuersalis, neq; Reges, neq; Imperatores excludit, vti probaui in tit. nono §. 7. n. 26. ex alia tractatur de dictione vniuersali, quam subsequũtur particulæ ampliatiuæ, siue priuatus, &c Augentur vlterius prædicta, quia Constitutio nostra cõprehendit Duces Marchiones, seu alio quocumq; tit. Illustres, ergo multo magis comprehendet Iudices his inferiores, qui in odium Sancti Officij aliquas ex prohibitis actionib. comisserint.

Et Hinc est, quod Scortia in Selectas. Rom. Pontif. Constitutiones, super hac Constitutione nostra Epit. 106. Theorem. 278. dixit, Bullam hanc Pij 5 esse vniuersalem, omnesq; laycos, & Ecclesiasticos comprehendere, & Bonacina de Censur, in spetie Disput. 2. q. 2. Puncto 13. n. 5. vers. Ex quo seq. in indiuiduo dixit, sub dicta Bulla comprehendi, etiam Iudices, Prætores, Gubernatores, &c. Et Ideo prædictus Regẽs, ut ipse attestatũ. loco citato, petita à Summo Pontifice Humili venia, fuit ab excomunicatione in forma Ecclesiæ consueta absolutus.

Et paulo post Benignus, & misericors Deus, potens de †lapidibus suscitare filios Abrahæ, secundum magnam charitatem suam, qua dilexit nos, vocauit vocatione sua sancta eundem Regẽtem, supra septuagesimum tertium annum Constitutum, ad Insignem religionem Clericorũ Regularium Theatinorum, in qua per tres annos, maxima cũ laude, Humilitate, paupert. obedientia, subiectione, modestia & ceteris alijs religiosis virtutib. vixit, adeoq; orationi fuit toto illo tempore deditus, vt semper singulis noctibus ante matutinas vigilias hilariter assurgens, per integram horã profusis semper lacrimis coram Augustiss. Sacramento Altaris, orationi Mentali incumberet, prout hęc omnia narrat. P. Molfes. ad Cõsuetudines Neapolitanas, tom. 2. p. 2. q. 21. à n. 5. vsq; ad finẽ

85

§. 20.

An Minor Ætas excusęt transgressiores Nostræ Cõstitutionis.

QVod ad Quæstionem nostram attinet, licet magis comm. teneant D D. in attrocissimis minori non esse minuendam pœnã, pro vt videre est, apud Farin. de pœnis Temperandis q. 92 n. 107. & Ruginell. pract. q. cap. 34. n. 46. qui omnes D.D ad Hoc allegant.

Atta-

Attamen in † pract. in casu nostro Minores 25 annis mitius puniri eisq; rigorosiss nostræ Bullæ pœnas omnino minuẽdas arbitror, sicuti etiam in alijs attrocissimis sępissimę vid. in facti cõtingentia mitius punitos minores, prout attestatur varios casus referens Farin. vbi supra n. 108. & Menoch. de Arbitr. Iud. casu 356. n. 43.

Et Farin. ibid. n. 108. addit, in casibus, in quibus minoribus nõ minuendam pœnam dixerunt D.D. numquam ad pœnam ordinariam delicti contra eos veniẽdum, nisi duobus concurrentib. primum est, quod minor excedat annum 14 secundum est, vt id fiat consulto principe.

Sic etiam, in Crimine Hæresis minor. 25. qui hęresim abiurauerit, non est puniendus pœna ordinaria, qua puniretur si esset maio, vti docuerunt Simãch. de Cath. Instit. tit. 29. n. 56. Zanard. in Summ. Diuin. pręcepto rum tom. 2. in fi. Tract. de pœnis minuendis cap. 6. vers. 4, fallit, & Pegna ad Direct. p. 1. cõ. 13.

§. 21.

De alijs causis excusantibus à pœnis Nostræ Constitutionis.

87 Ex Varijs † causis excusantur delinquentes, & contra uenientes Bullæ nostræ, à pęnis eiusdem ordinarijs

Nam minui debet cũ ex causa Amoris mulierum, contrauentum fuit constitutioni nostræ, dũ modo absit formalis cõtemptus Sancti Offitij, & quod ex hac causa minuatur pœna ordinaria, regulare est in omni delicto, vti probauit late Farin. de pœnis temperandis q. 98. causa 13 n. 77. & seq. & n. 81. & 83 vbi de Crimine Sortilegij, & Hæresi.

88 Minui etiã deberet pœna, † vbi delinquens allegat se vulnerasse Ministrum Sancti Offitij, ex odio priuato, & odium priuatum non plene probat.

Sicuti etiã minuẽda, esset vbi p terrefactio est tantummodo verbalis, nec de re quæ possit causare metum cadentem in virũ constanrem.

Item ex omnibus causis, de quibus late Farin. tot. tit de pœnis temperandis & Zanard. in Sum. Diuinorum preceptorum, tom. 2. in fi in simili tractatu, & ante eos Tiraquellus, in eodem tractatu de pœnis temperandis.

Ad finem huius §. quæri potest, quid dicendum sit de filio, qui Patrem exemit è manibus. Birruarioum Sancti Offitij.

In qua re, ego dicerem eum nõ esse mulctandum pęnis nostrę cõstitutionis sed bene alia extraordinaria non tamen ad modũ graui,

graui, niſi, aliud circunſtantię facti ſuaderent, ita dum talis caſus hic Crem. eueniſſet ſenſit Reuerendiſſimus D. Amid. tom. 1. eius votorum manuſcript. Voto 18. vbi ad hoc allegauit deciſ. Excellentiſſimi Senatus noſtri Mediolani, apud Clar. in Praxi q. 29. verſ. Quæro etiam, cum .n. quędam mulier è manibus Iuſtitiæ eripuiſſet virum capitaliter damnatum, ille Excellentiſs. ordo, mulierem illam, nec abſoluit, nec condemnauit, ſed decreuit eam non eſſe moleſtandam, donec aliter fuiſſet ordinatum.

§. 22.

De Ignorantia Noſtræ Conſtitutionis.

89 LIcet conſtitutio pœnalis regulariter ignorantes non leget. c. dixit Sarra, 32. q. 4. c. 2. in fi. extra de Conſtit. cum alijs latiſs. cumulatis, per Farin. in ſuis Fragm. Crim. p. 1. in verbo Bannimenta. n. 28. & in verbo Conſtitutio n. 685.

Attamen cum Conſtitutio eſt Papę, vel alterius Principis non recognoſcentis ſuperiorem, & vlterius eſt perpetua, tunc talis
90 conſtitutio ligat etiam † ignorantes ita comm. Canoniſtæ in c. 2. de Conſt. vbi Boich. n. 6. Ant. de Butrio, n. 32. & alij alleg. per Farin. locis citatis in verbo Bannimenta n. 42. & in verbo cõſtitutio n. 696.

91 Et poſtquam Conſtitutiones † ſunt publicatę tunc ignorantia earum non præſumitur, nam quilibet, ſcirę preſumitur quod publice ſcitur vt dixit Iaſ. conſ. 83. n. 2. vol. 1. Farin. alios allegans in dicto verbo Bannimẽta n. 29. & in verbo Conſtitutio. n. 687.

Et Quamuis Crauett conſ 193. n. 8. & Surd. deciſ. Mantuana 221. n. 14. dixerint quod hęc ſciẽ
92 tia preſumpta † non ſufficit ad imponẽdam pœnam corporalẽ.

Attamẽ Farin. in d. verbo Bannimenta n. 30. ait in practica ſe vidiſſe plures in pœnam corporalem condemnari ex ſola hac præſumpta ſcientia, ac proinde dicit poſt publicationem conſtitutionis in locis ſolitis inanem eſſe allegationem Ignorantiæ.

Propter probabilem, tamen ignorantiam, quæ fortaſſe cade-
93 re poſſet in aliquo ruſtico, † vel idiota exiſtimarem minui poſſe pœnam ordinariam huius noſtrę Conſtitutionis arbitrio tamen Eminẽtiſſimorũ, & Reuerendiſſimorum Card. Snpremorum Inquiſitorum.

94 Ad Quos ſemper † recurrendũ admoneo cum agitur de imponendis pœnis noſtræ Conſtitutionis vt animaduertit P Zanardus in Summ. Diuin. Præ-

ceptorum tom. primo cap. 5. de Fide vers. Tertius genus defendentium.

Hodie vero, ad hæc euitanda reis solet in expeditione intimari Bulla nostra, & eis bene declarari illius tenor, ne postea se possint illius ignorantia tueri.

95 Imo cum timor est, † ne offendant denunciatores, testes &c. possunt huiusmodi rei in expeditione post Bullam intimatam, cogi ad fide iubendum in ea maiori summa, qua possunt de non offendentis testibus, Accusatoribus, vel denunciatoribus, vt ex pluribus Votis manuscriptis Reuerendissimi D. Marci Ant. Amidani sic in nostro Sancto Offitio Practicatum fuisse constat.

§. 23.

An rei Nostræ Constitutionis Torqueantur, & Abiurent.

96 QVo ad Torturam † Existimo Breuiter, reis nostris posse dari cum negant se testes, & accusatores, &c. offendisse & tamen contra eos extant inditia suffitiẽtia ad torturã, & hoc est clarum, nec habet difficultatem.

An autem eis sit danda tortura super intentione, Dicendum est tunc in casu nostro locũ esse torturæ super Intentione, cum rei nostri sunt suspecti de Hæresi & quando occidere possit infra videbimus.

De tortura autem super complicibus, me remitto ad dicta late in tit. de Inditijs, & tortura, in 2. parte, operis.

97 Quo ad Abiurationem † autẽ Aduertendum quod de ea in Bulla nostra, ne verbum quidem, Ideo in practica tales rei in Constitutionem nostram incidentes, regulariter non debẽt Abiurare

An autem eis indicenda sit in aliquo casu abiuratio, ab illa pẽdet Quæst. an silicet tales rei in crimina prohibita à Constitutione nostra incidentes, sint de Hæresi suspecti, & quomodo, in qua re.

Eymericus in Directorio p. 2. q. 54 n. 1. ait lacerantes processus Inquisitionis, & vulnerantes testes in causa fidei, pro eo quod testificati sunt, directe Sanctum Offitium impedire, & n. 2. addit quod Hi licet sint multum culpabiles, attamen non esse Hæreticos iudicandos, & q. 56. n. 2. vers. Secundus casus est eadem p. 2. ait hosce esse suspectos de Hæresi vehementer.

Probat id Eymericus ibi primo quia, qui impedit Offitium Inquisitionis excomunicatus est & elapso anno fit suspectus violenter .c. vt Inquisitionis §. fi. de Hæret. in 6. ergo prius vehe-

menter

menter ſuſpectus erit Quoniã præſumptio Violenta non conſurgit immediate ex leui, quamuis ab ea poſſit incipere, ſed ex vehementi.

Secundo, hoc idem probat ex quodam reſcripto Vrbani Papę Incip. Pręcunctis noſtræ mentis, impreſſo in direct. 2. p. fol. mihi 129. In quo Papa ait poſſe animaduerti in impeditores, veluti in fautores hæreticorum, & defenſores, at hij ſunt ſuſpecti de hęreſi vehementer, igitur.

Pegna autem in Comm. dictæ Quęſtionis 56 verſ. & quamquã licet aſſerat ſententiam Eymerici in terminis iuris eſſe veriſſimam (prout re vera eſt) Ait tamen ad iudicandum, an tales impeditores ſint ſuſpecti de Hęreſi, nec ne, diligenter eſſe conſiderandam qualitatem perſonarum, cauſam qua ad impedien dum moti fuerunt &c. nam poteſt inquit eſſe quod tales incidentes in Bullam noſtram ſint ruſtici, & Idiotæ, vt comm. accidere ſolet, & in his neſcio quo modo poſſit cadere ſuſpitio Hæreſis, vel poteſt eſſe quod non ſit Idiota, ſed ratio affinitatis cũ reo eos mouerit ad ſic delinquẽ dum &c. & Pegnam ibi ſequitur Farin. de Hæreſi q. 182. n. 70. qui alios allegat.

Et in caſu, quo ſint huiuſmodi impeditores ſuſpecti, poſſunt torqueri ſupra cauſa, qua moti ſunt ad Sanctum Offitium Impediendum vti dixit Pegna in dirẽctor. p. 2. q. 54. tom. 79. ſub littera .c. vbi etiam de forma abiurationis, quam talis impeditor Sancti Offitij deberet facere, & Farin. de Hęreſi dicta q. 182. n. 85. qui alios allegat.

Omnes tamen rei in noſtram Conſtitutionem incidentes ob crimina in ea prohibita perpetrata, poſt lectam eis publice (ad aliorum exemplum Sententiam abſolui debent ab excomunicatione lata † in noſtra Bulla quã
98 incurrere eos clariſſime patet, tum ex ſupra dictis, tum ex Barboſa de Offitio, & poteſtate Epiſcopi p. 3. Allegat 50. n. 121.

99 Ratio autem quare † in Sancto Offitio Rei noſtri non ſoleant regulariter abiurare, ſumitur ex doctrina Bonif. Vitalini ĩ Clem. prima n. 160. de Hæret. & Card. Zabar. ibid. in §. Verum il ſecondo n. 7. verſ. 4 Quęro, vbi dixerunt quod Impedientes Offitium Sanctę Inquiſitionis, tunc reddũtur ſuſpecti de Hæreſi, cũ id faciunt gratia Hæreſis, ſecus autem ſi prętio, aut amore carnali, nam tunc contra eos nõ poteſt procedi vti ſuſpectos de Hæreſi, ſed vti conturbantes Iuriſdictionem Sancti Offitij, & Doctrinam hanc, quæ veriſſima eſt ſequuti fuerunt Farin. de Hæreſi

q. 182. n. 87. & Leonard. Duard. ad Bullam Cænæ Domini lib. 2. Can 1. q. 33. n. 28. & seq. In Hisce autem nostris Catholicis regionibus, non præsumit Sanctũ Officium regulariter Reos nostræ Constitutionis Impedimentum præstare S. Offic Intuitu Hæresis, & in fidei odiũ, sed potius ex affectu carnali, seu ex alia causa, & ideo reis huiusmodi nõ solet S. Offic. regulariter abiuratione Iniũgere vt patet ex sẽt. quę in hac materia publice legũtur.

§. 24.

De Pœnis horũ reorũ.

100 PEnę † horum reorum manifeste constant ex Bulla nostra, Bene verum est, quod cum rigorosissima sit, Eminentiss. illi P. P. Supremi Inquisitores ad quos casus horum reorum semper referri debent, illius rigorem in omnibus casibus non seruant æquitatem potius sequẽtes, quã iuris rigorem.

Et ita Farin. de Hæresi q. 188. n. 73. attestatur, quemdam carceratum in Sancto Officio, qui præparata fuga vulnerauerat ad mortem custodem carcerum fuisse suspensum, Pro vt, & hic Cræmonæ, quidam Hebreus de anno 1614. fuit suspensus, ex eo quod occiderat quemdam Hæbreum, qui contra eum in Sãcto Officio deposuerat, vt pluries mihi attestatus fuit, Reuerẽdissimus D. Io. Baptista Stanga Abb. S. Ant. qui Consultoris munus in nostro Sancto Officio per quadraginta annos exercuit.

Sic etiam quando vulnus non est lætale, sed leue vidi tales sic offendentes aliquando damnari ad triremmes perpetuos, vel saltem decennales, prout ita hic Cremonæ fuit executum in persona vnius, qui baculo percusserat, quendam testem qui in Sãcto Officio deposuerat contra eius fratrem, publice illi lecta Sẽtentia in aula magna Episcopatus Cremone me ibi præsente, existente ibi Episcopo Illustrissimo, Io. Baptista Briuio, & Reuerendissimo P. Tho. à Tabia Inquisitore.

Sic etiam perterrefacientes testes, (non tamen sequuto effectu) aliquando dimissi fuerunt cum graui opiurgatione, & intimatione Bullæ nostræ, vti seruatum fuisse in casu suo, attestatur Monald. conf. 66. n. in fi. vol. 2.

Aduerte tamen Benigne lector, quod ex his exemplis non licebit Inquisitoribus, nec ministris Sancti Officij formare sibi regulã generalem, quod silicet perterrefacientes pũniri debent, vt supra, & pariter vulnerantes, nam hoc arbitrium in materia huius

Bul-

Bullæ noſtræ, non eſt Inquiſitorum, nec ordinariorum, ſed Eminentiſs. D.D. Card. Suprem. Inquiſitorum, ad quos ſpectat declarare, an rei noſtri inciderint in pœnas noſtræ Conſtitutionis, nec ne, & ad quos ob id conſulo quod huiuſmodi cauſæ ſemper referantur.

Ad finem huius §. nolo omittere pulcherimum caſum de quo Reuerendiſſimus D. Marc. Ant. Amid. tom. 1 eius votorum caſu 2. qui hic Crem. accidit, vſq; de anno 1592. de quodam, qui omnes teſtes contra eum in Sancto offitio examinatos accuſauerat, & Carcerari fecerat per Iudicē ſęcularem ob varia delicta, & damna ab eis, & eorum animalibus in eius predijs illata.

Circa quem caſum Votum D. Amidani, & vt ipſe ibi atteſtatur maioris partis noſtræ Congregationis Crem. fuit, quod, licet illa accuſatio non poſſit dici formaliter perterrefactio, de qua in Bulla noſtra, per text. in l. Accuſationis C. de his quæ vi, metus ve cauſa fiunt, tamē quia viſa fuit calumnioſa, & doloſa, Reus ille teneretur expenſis ſuis liberare teſtes carceratos, & ſoluere omnes expenſas liberatis à Carcere.

§. 25.

Quomodo ſe debeat gerere Confeſſarius cum reis Noſtræ Conſtitutionis

1 Mprimis animaduertere debet Confeſſarius an penitēs reus noſtrę Conſtitutionis, fauerit † Hęretico, & quem animum habuerit, iuxta tradita ſupra in tit. 4. de fautoribus, nam tunc eſſet Excomunicatus Excomunicatione Bullę Cęnę Domini, in primo Canone, Filiuc. Quęſt. moraliū, tract. 15. cap. 6. q. 10. verſ. quia vero.

102 Si vero, Rei huiuſmodi non † habuerint animum fauendi hæreſi, neq. directe, neq; indirecte, ſed in Bullam noſtram inciderit ex paſſione, amiticia, &c. tunc certum eſt eos incidere in excomunicationem memoratæ Conſtitutionis, Si de Protegendis.

103 Dubium tamen eſt, an d. † excomunicatio ſit reſeruata.

In qua Re, Comunis opinio eſt eam nemini eſſe reſeruatam, ob idq; à quocumq; confeſſario approbato poſſe tolli, ita poſt Nauar. & Viual. tenuit Filiuc. q. Moral. tract. 14. cap. 6. quæſito 7. n. 92. & Bonacina, de cenſuris in ſpetie, Diſp. 2. q. 2. Puncto

cto. 13. n. 6. & in eoq; fundatur Hęc ſententia quod, de reſeruatione dictę Cenſurę non conſtat.

Hæc tamen opinio, apud me eſt valde Dubia, & ſi eſſem Confeſſarius non apponerem manum abſolutioni pœnitentis ab hac Cenſura.

Non .n. probabile eſt Sanctiſſimum Pontificem tot pœnas cõſtituiſſe in Reos dictæ Conſtitutionis, & Excomunicationem in eos latam nemini reſeruaſſe, vt à quocumq; Confeſſario poſſet tolli, Et in praxi Inquiſitores in expeditione horum reorum abſoluunt eos ab hac cenſura, cum cauſas eorum expediunt, & Hinc eſt, quod Sairuſ. de Cenſuris lib. 3. cap. 31. n. 7. & Scortia in Selectas Conſtitutiones Epitome. 106. Theorem. 278. verſ. pœnę prędictorum, voluerunt Excomunicationem dictæ Bullę, eſſe reſeruatam Summo Pontifici.

104 Notare etiam debet † Confeſſarius quod Excomunicatio huius Bullæ incurritur à Conſulente, etiam nullo effectu ſequuto, ita colligitur ex verbis illis Bullę, ibi licet nemo occiſus &c. & in indiuiduo notauit Bonacina d. Puncto 13. n. 4. hoc tamen intelligendum eſt, iuxta ſupra dicta in quæſtione de mandante.

105 Similiter dubitare poſſet † Confeſſarius, quomodo ſe gerere debeat, cum Reo noſtræ Conſtitutionis, qui incidit in pœnã Confiſcationis omnium bonorũ, an ſilicet hanc pœnam debeat in conſcientia pati Reus, etiam ante ſententiam, ſtantibus verbis Bullæ, circa quam Rem mihi ſemper placuit Sententia, Vaſquez. in prima ſecundę D. Tho. tom. 2. diſput. 170 cap 3. qui voluit, reum in conſcientia non teneri ſubire pęnam illam Confiſcationis bonorum, & hãc eandem Sententiam latiſs. defendit, Mol. vid. de Iuſtitia, & Iure, Tract. 2. diſp. 95. per tot. vbi de Confiſcatione Bonorum Hęretici.

TITVLVS DECIMVS QVARTVS.

DE IVDEIS, ET ALIIS Infidelibus.

SVMMARIVM

Iudei an sint Hæretici, & qualiter, n. 1. seq.

Inquisitores Iurisdictionem non habent in Iudeos, nisi in casibus expressis à Iure n. 4.

Iudei in delictis secularibus subdũtur Iudicibus laïcis, Quid in delictis spiritualibus, vel mixtis. n. 5. & seq.

An Inquisitores aliquando Iudicent Iudeos, vbi reicitur Symancha. n. 8 & 9.

Primus Casus Bullæ Greg. XIII. concordat cum Iure comuni n. 10. & 11. vbi reprobãtur Conrad. & Vasq.

Iudei ad Saracenos transeuntes an subsint Inquisitoribus n. 12. seq.

Secundus Casus Bullæ, quid olim controuertebatur n. 14 15.

Tertius casus Bullæ, n. 16.

Quartus Casus Bullæ n. 17.

Quis sit Iudex Iudei Blasphemi

Iudei subsunt Inquisitori, si delinquũt contra fidem nostram.

Quintus Casus Bullæ

Sextus Casus Bullæ n. 22.

Septimus Casus Bullæ n 23.

Octauus Casus Bullæ n. 24.

De duplici Talmud. n. 25.

Nonus Casus Bullæ n. 26.

Principes Seculares in eo non possũt dispensare. n. 27. seq.

Iudei Imagines Comspurtãtes an subdatur Inquisitoribus n. 31.

Quid de Iudeis ab eorum biblijs abradentis test. quæ Christo possunt conuenire 32.

De Iudeis facientibus sibi accendi ignem in die Sabati à Christianis n. 33.

Iurisdictio Inquisitoribus Concessa in dicta Constitutione Greg. XIII. an intelligitur priuatiue, quo ad laycos n. 34. 35.

Qualiter Iudei torquẽtur, & abiurẽt n. 36. & seq.

Quibus penis Iudei puniantur, & an possint ab Inquisitoribus sine Episcopis puniri n. 39. & 40.

Paruuli Iudeorum an inuitis parentibus possint Baptizari n. 41.

Communio cum Iudeis in pertinentibus ad religionem est illicita, & quid in pertinentibus ad alias res n. 42. & sequentibus.

Fidelis communians cum Iudeo, si errorem habet in intellectu, est Excommuni-

municatus excommunicatione Bullę Cœnæ n. 44. vbi quod si peccant ex contemptu.

De peragendis à Confessario circa hosce communicantes cum Iudeis n. 45.

D. D. in hac materia videndi n. 46.

DE Iudeis tractaturi, ea solum examinabimus, quæ ad tribunal Sancti Officij spectare videbuntur, reliqua nō nisi illorum occasione breuissime attingentes.

§. 1.

An Iudei sint Hæretici.

ANtequam ad solutionem quæstionis propositę accedamus
1 supponendum est Iudeos † esse extra ecclesiam Dei, patet hoc ex loco illo Pauli. 1. ad Corinth. cap. 5. quid .n. mihi de his, qui foris sunt iudicare, & de hoc est text. in cap. gaudemus, de diuort. & in .c. multi, secunda q. 1. latissimeque hoc probarunt Card. Bellar. lib. 3. cap. 3 controuersia generali .3 tomo. & Riccius, de personis extra Ecclesiæ gremium existentibus lib. 2. cap. 1 per tot. vbi alij allegātur, hoc supposito breuiter.
2 Dicendum, Iudeos & si contra fidem † sentiant, attamen non esse Hęreticos, Ratio huiusce cō clusionis est, quia vt quis hęreticus dicatur, requirit. quod sit Baptizatus, vti latissime probaui, in titulo de Hæresi, & Hæreticis, nec potest dici ab Ecclesia Dei diuisus, qui numquam in ea fuit, vti dicebat Roijas Singul. fidei 37. n. 5.

Conclusionem nostram docuerūt, Royas. vbi supra, & in tract. de Hæret. p. 2. n. 471. Albertin. in Rubr. de Hęret. in 6. in 6. q. n. 12. Farin. qui alios plurimos allegat de Hæresi q. 188. n. 128. & in suis Fragm. Crimin. in verbo Iudeus. n. 655. p. 2. Leonardus Duardus ad Bullam Cœnæ Domini lib. 2. Can. 1. q. 21. per tot.

3 Licet autem vere, & proprie Iudei Hæretici † non sint, attamē negari non potest, qnin saltem improprie, & large vocari possint Hęretici, ita Io. Andr. in cap. firmissime, de Hæreticis, n. 3. Lopez. in alleg. Hęreticalibus impressis post repetit. ad caput Per Vestras, extr. de Donat. Int. Vir. & Vxorem. §. 4. post medium, Vers. & Hinc est Farin. d. q. 178. n. 130. qui alios citat, & Leonard. Duard. loco cit n. 5.

Hinc

Hinc est quod Inquisitores hęreticę prauitatis nullam habent
4 Iurisdictionem in † Iudeos, ex eo tantum quod Iudei sunt, cum vt sic, non sint vere Hęretici, pulcherrimum ad hoc est. cōs. Bald. 315. & cons. 316. vol. 1. vbi Roueseal. in addit. & Bald. sequutus fuit Decian. in suis Tract. Crim. lib. 5. cap. 14. n. 2. & Farin. in Fragm. Crim. p. 2. in verbo Iudeus n. 655. an autem in aliquibus Casibus Iudei Inquisitorum foro subdantur, infra videbimus

§. 2.

An Iudei in delictis subdantur Iurisdictioni Iudicis Layci, vel Ecclesiastici.

5 IN Hac re † quo ad delicta mere secularia, qualia sunt homicidia, furta &c. clarissimum est quod Iudei puniuntur, & subsūt Iurisdictioni Iudicis Layci, ita Masquar. de Iudeis p. 2. cap. 9 n. 4. vers. in criminibus vero Farin. In Fragm. Crim in verbo Iudeus p. 2. n. 663. Ricciull. de Iure person. extr. Ecclesię gem. exist. lib. 2. c. 52. n. 5. post Deciā. in tract. Crim. lib. 5. cap. 14. n. 2. in fin.

Difficultas est quid sit Dicēdū,
6 in causis mere spiritualibus, † vel mixtis, in qua re.

Quidam Doctor de Valentia cons. 119. inter consilia Socini Senior. vol. 4 cui cons. etiam ipse Socimns se subscripsit Clar. in § Blasph. n. & §. fi. q. 35. n. 25. Alex. cons. 99 vol 6. Anania in Rubr. de Iudeis n. 9. Mart. de Iurisd. p. 2. cap. 13. n. 14. & cap. 16. n. 20. voluerunt in delictis mere Ecclesiasticis vel mixtis solos sæculares Iudices esse competentes.

Mouentur omnes ex illo loco Pauli Quid .n. mihi de ijs, qui foris sunt iudicare.

Secundo mouentur per text. in cap. In nonnullis, extr. de Iudeis, vbi Papa mandat quod si iudei prorumpant in contumeliā Creatoris, puniātur per iudices & Principes sæculares.

Sed Bald. in cons. 315. & cons. 316. cui cons. se subscripserunt Io. de Lignano, & quinq; alij Canonistę Senatus Pedemont. apud Thesaur. decis. 241 n. 7. vers. 3. fuit opinio aliorum Marquar. de Iudeis p. 2. cap. 9. per tot. Decian. in Tract. Crim lib. 5. cap. 14. n 2. Bursat. cons. 90 n 1. & seq. vol. 1. Pegn. ad Director. p. 2. com. 71 Card. Tuscus in verbo Iudeus concl. 372. n. 7 & seq. Farin. in Fragm. Crimin p. 2. in verbo Iudeus n. 663. & Ricciullus de Iure personarum extra Ecclesię gremium existentium,

lib. 2. cap. 52. n. 6. vers. Quibus non obstantibus, generaliter docuerunt In criminibus mere ecclesiasticis, † solos ecclesiasticos
7 Iudices esse competētes, in mixtis vero posse vtrosq; & ecclesiasticos, & laycos cognoscere, ita tamen, vt inter eos sit locus prægentioni, Farin. vbi supra.

Probat traditionem hanc D.D. text. in c. Post miserabilem de vsuris, ibi Iudeos ad remittēdas Christianis vsuras, per Principes, & potestates compelli præcipimus, cap. autem in his §. secundum, de Verborū signif. cap. quod præcipitur 14. q. 2. cap. 1. de Offic. Deleg. ex quib. clare colligitur, verbum præcipimus importare Iurisdictionem, sicuti etiam importat necessitatē præcisam, ad not. per D.D. in Rubr. Cod. de Mandat. princip. Quod idem etiam probatur non obscure, in c. postulasti de Iudeis. vbi in crimine mixto laycus potest compelli per Ecclesiasticum, vt procedat contra Iudeum, neq; obstant oppositā nam.

Ad Primum respondetur quod locus ille Pauli intelligi debet, de excomunicatione, & alijs pœnis spiritualibus, vti ita illum intelligit P. Cornel. à Lapide in d. loco vers. 12. ita etiam Royas de Hæret. p. 1. n. 563. vbi quod aliud dicendum est quo ad pœnas corporales, & pecuniarias.

Ad Secundum ex text. in d. c. in nonnullis pluribus modis respōdetur per Eymer. in Direct. p. 2. q. 46. n. 8. quem vide, Abb. vero addit in c. postulasti. n. 4. vers. & ad istum text. puto respondendum quod cum papa præcipit Domino temporali, vt Iudeum puniat, hoc facit, quia non ita de facili Eccleſiast. potest iudeos compellere, sicuti potest Iudex Laycus, & ideo Papa id facere intelligitur ad faciliorem executionem Iustitiæ, non per hoc tamen, tollitur, quin Papa Iurisdictionem habeat in ipsos, maximeq; hoc colligitur ex verbis canonum ponderatis à Ricciullo vbi supra n. 8. & seq.

§. 3.

An Inquisitores de Iure in aliquibus casibus possint Iudeos punire.

8 DIcendum breuiter est, seclusis Pontificijs Constitutionibus, & solo iure Canonico communi attento, Inquisitores in multis casibus posse Iudeos, & Saracenos punire, hosce autem casus infra videbimus, Conclusionem nostram expresse docuerunt, Eymeric. latiss. in Direct. Inquis. p. 2. q 46. per totam Locatus,

Auctor

Auctor Repertorij Inquisit. Comensis in Lucerna Inquisit. omnes, in verbo Iudeus, Pegna in com. dictæ q. 46. Royas. de Hæret. p. 1. n. 552. & seq. Fatin. in Fragm. in verbo Iudeus p. 2. n. 657. & seq. Decian. d. cap. 14. n. 2. Azeued. ad Regias Hispanię const. lib. 8. tit. 3. lege 1. n. 20. & seq. & n 23. vbi quod, licet Inquisitor non possit Iudeis pęnas spirituales, & pœnitentiales imponere, sicuti Christianis, potest tamen priuare eos comercio Christianorum, præcipiendo Christianis ne cum Iudeis tractent, & eos carcere, pœnis pecuniarijs, & publicis verberibus, & similib. pœnis coercere.

9 Ex quibus patet perperam loquutos Simanch † de Cath. Inst. tit. 35. de Iudeis n. 11. & Socin. Sen. cons. 119. n. 18. vol. 4. vbi cõcludunt Inquisitores non posse procedere cõtra Iudeum, qui aduersus Christianum dixerat, *la vostra fede, è fede da Cazzi* & Anchar. in cons. 15. vbi consuluit, quod Iudex sæcularis debet Iudeũ punire, qui proiecit immunditias super Crucem, quæ in Litanijs deferebatur, sed hæc melius infra declarabitur Quæstio.

§. 4.

De Bulla Gregorij 13. Antiqua Iudeorum

AD difficultates hasce sedandas, emanauit à Sanctissimo D. N. Greg. Papa XIII. Constitutio, quæ incipit, Antiqua Iudeorum improbitas, vbi Papa declarat casus particulares, in quibus Inquisitores possunt cõtra Iudeos procedere, eam nos breuiter explicabimus §. in seq §.

§. 5.

De Primo Casu Bullæ nostræ.

PRimus Casus, in quo Inquisitores libere procedere possunt contra Iudeos, in Bulla nostra, hisce verbis explicatur.

Si quis Iudeus, aut infedelis, ex ijs quæ circa fidem cum illis nobis sunt cõmunia, veluti Deum vnum & æternum, omnipotentem, Creatorem omnium visibilium, & inuisibilium, & similia non esse asseruerit, prædicauerit, vel priuatim alicui insinuauerit.

10 Casus † hic noster concordat cum iure comuni, ita namq; ante Bullam prædictam tenuerunt Director. Inquisit. p. 2. q. 46. n. 4. Zanch. addition ad caput 36. in verbo, delinquunt circa fidem

eorum Locatus in Iudiciali Inquiſ. verbo Inuocare n. 2. verſ. quædã alia ſunt, Decian. in ſuis Tract. Crim. lib. 5. cap. 14. n. 2. verſ. & inſuper notandum Marquar de Iudeis p. 2. cap. 9. n. 2. Burſat. conſ. 90. n. 1. vol 1. & poſt Bullam Greg. 13. de eaq; mentionem facientes, Pegn. in comm. d. quæſtionis 46. Zanard. in ſumm. Diuin. Præcept. p. 1. cap. 4. verſ. Vltimo ſubijciũtur, Azorius in Summ. tom. 1. lib. 8. cap. 22. q. 12 Io. Franc. Leon. in Theſaur. fori Eccleſiaſtici p. 3. cap. 35. n. & Farin. qui alios allegat, de Hæreſi q. 178 n. 146. & in ſuis Fragm. Crimin p. 2. in verbo, Iudeus n. 659.

Rationem huiuſce rei aſſignãt Eijmeric. & Locatus locis citatis, nam in ijs in quibus nobiſcum conueniunt à Chriſtianis non diſtinguũtur, & in his, nec Iudei ſunt, nec pro hæreticis habentur, vnde ea impugnando dicuntur directe fidem Chriſtianã impugnare.

11 Contra tamen hanc concluſionem ſenſerunt, Conrad. † lib. 4. de Hæret cap. 2. & Fernand. vaſq Contro. Illuſtr. lib. 1. cap. 24. quorum ſententiam contra comunem opinionem eſſe, & nulla niti ratione probauit. Pegn. d. Comm. 71 ſub littera a.

12 Dubitari tamen hoc loco poteſt, an Iudeus † ad Sectam Saracenorum tranſiens poſſit, ab Inquiſitore puniri, In qua re Oldradus conſ. 51. ſi Iudeus, Alber. in Rubr. Cod de Iudeis col. 1. verſ. Quæro circa hanc, Io. Andr. in addit ad ſpecul. in Rubr. de Iudeis circa finem, verſ. dubitari vidi Io. de Anan. in c. ex ſpetiali in fi. de Iudeis, & Rom. in Singul. 687. Incip. Cras Chriſtus aſcendit, tenuerunt talem Iudeũ nequaquã puniri poſſe Sed

13 Contrarium quod, & puniri † poſſit, & ab Inquiſitore ſit talis Iudeus coercendus melius docuerunt, Campegius ad Zanch. de Hæreticis cap. 36. verſ. tandẽ circa hanc tractationem, & Decianus Tractat. Criminalium. lib 5. cap. 12. n. 34 & hęc opinio non videtur habere probabilem dubitationem poſt Bullã noſtram, in præcitatis verbis, cũ n. Secta Saracenorum multa cõtineat diſcrepantia à rebus quas com. credunt Iudei nobiſcum, vt videre eſt ex Eijmerico in Directorio p. 2. q. 46. n. 12. verſ. reſpondetur quod Iudei, ſi Iudei ad Saracenorum ſectam tranſeunt, per conſequens neceſſarium in aliquibus comunibus Iudeis, cũ Chriſtianis diſcrepant, & ita formaliter ſub verbis noſtræ Bullæ comprehenduntur, & ita etiam tenuit Eijmeric. in cit q. 46.

Si tamen Iudeus tranſiret ad aliquam Sectã, quæ nihil contrarium

trarium haberet, rebus in quibus Iudei nobis cum conueniũt tunc iudicarem minime posse Iudeos ab inquisitore puniri, & ita rem hanc videtur declarare Cãpeg. loco citato in fi.

§. 6.

De secundo casu Bullæ Nostræ.

14 SI *Dæmones* † *inuocauerit, consulueritve, aut eorum responsa acceperit, ad illosve sacrificia, aut præces ob diuinationem aliamve causam direxerit, aut quid eis Imolauerit, vel thuris, alteriusve rei fumigationes obtulerit, aut alia quæuis impietatis obsequia præstiterit.*

Secundus iste casus est veluti corrolarium primi, nam nobiscũ conueniunt Iudei, solum Deum Adorandum illiq; soli vti Deo præces fundendas, ipsumq; solũ futura scire, vnde cum Iudei in casum nostrum secundum huius Bullæ incidentes, prædicta in quibus nobiscum conueniunt, saltem facto negent, sequitur casum nostrum esse veluti corrolarium primi.

15 Controuersa † olim fuit quæstio, quis in casu hoc iudeum punire deberet An princeps sæcularis, an Inquisitor & tandem quęst. hac deducta in curia Rõ. Greg. 11. in publico consistorio mandauit D.D. Cardin. Bonon. & Mutin. quatenus scriberẽt, & mandarẽt Episcopo Illerdẽsi in cuius fortijs Hębreus quidam (qui Dœmones inuocauerat, illis sacrificauerat, responsa expectauerat, & habuerat) in sequestrũ collocatus erat, quaten. intra certum tempus dictum Hæbreum consignaret Episc. Barchinonensi, & P. Eymerico Inq. in Aragonia, & litteras dictorũ Card. ponit Eymericus d. q. 46. n. 17. ad huius casus materiam allegari possunt, & de Iudeis in casum incidentibus, Eymericus dicta q. 46. n 17. Campeg. ad Zanchin. de Hæret. c. 36. in verbo delinquunt circa fidem nostram, in fi. Farin. de Hęresi q. 178. n. 146. Io. Franc. Leon. in Thesaur. fori Ecclesiastici remissiue ad Bullam nostram c 35. n. 119. Azor. loco iam supra in primo casu allegato, & Zanard. loco ibidem citato.

§. 7.

De Tertio Casu Bullæ Nostræ.

16 SI *Christianos* † *verbo, facto, vel exemplo, aut quouis alio modo nefaria huiusmodi docuerit vel ad ea perpetranda perduxeri vel perducere attentauerit* Et hoc

est

est quod dixit Eymericus d. q. 46. n. 4. vers. *si ergo inueniantur* ibi *præsertim in præsentia Christianorum*, vbi pegma addit, *quia quãdoq; ad similia, suo malo exemplo Christianos pertrahunt vel perducere attentant* circa conatum huiusmodi, quando nam debeat puniri Videnda sunt ea, quę dixi in materia Bullæ Pij V. *si de Prosegendis* vbi late de hac re.

§. 8.

De Quarto Casu Bullæ

17 SI *Saluatorem* † *& D. N. Iesũ Christum, purum Hominem, vel etiam peccatorem fuisse, Matremue Dei non esse Virginem, & alias huiusmodi Blasph. quæ per se Hæretica dici solent, in Christiana fidei ignominiam, contemptũ, aut corruptionẽ impie protulerint* Distinctionem hanc de Blasphemijs Hæreticalibus, & non hæreticalibus ad propositum nostrũ Iudeorum pulcherrime, attulit Eymericus d. q. 46. n. 10. vers. respondetur multipliciter.

In Blasph. namq; non hæreticalibus, quoniã delictum illud est mixti fori, vti probaui in tit. de Blasphemis, in propria quæst. de hac re, Iudeos punire potest, &
18 Iudex † Ecclesiasticus loci ordinarius, & Iudex sęcularis, ita vt inter eos sit locus pręuentioni pro vt de delictis mixti fori in genere loquens, in materia nostra Iudeorum, dixit alijs etiam alleg. Farin. in fragm. Crimin. p. 2. in verbo, Iudeus n. 664. & de iudeo Blasph. *al Corpo di Christo la sara cosi*, quod possit puniri, tam ab Ecclesiastico quam à sęculari decidit Senatus Pedem. apud Thesaur. decis. 241. n. 7. vers. 3. fuit opinio aliorum.

Sed, quo ad Blasph. Hereticales nominatas in verbis prędictis Bullę iudex erit inquisitor, † vt in bulla nostra, late Lazar. de Blasph. q. 6. n 15.

Et licet Alex. & alij allegati per Masquar. de Iudeis p. 2 c 9. n. 5. & Farin. de delict & pœnis q. 20. n. 41. Lazar, loco supra citato n. 5. tenuerint, quod iudex sęcularis punit iudeos in Crimine Blasph. attamen illorum doctrina procedit in Blasph. non Hæreticali, ita tamen, vt etiam iudex Ecclesiasticus in illo blasphemiæ genere punire possit iudeum, modo supradicto, Nam in Hæreticali solus inquisitor cognoscit.

Quod maxime procedit in casu nostro, in quo iudeus præsumitur hasce blasphemias proferre in contemptum Religionis Christianę, & clarum est quod iudeus Christi fidem contemnẽs subditur iudicio inquisitorũ, vt infra dicemus in nono casu.

In

In Christianæ fidei ignominiam contemptum, & corruptionem impie protulerit, optime Deciã. in tract. Crimin. lib. 5. cap. 14. n. 2. in principio vbi quod Iudei subduntur Inquisitori si delin-
20 quunt † circa fidem nostram, contemnendo, vel vilipendendo eam, vel etiam comittendo aliquod in contumeliam Christi, & eius fidei, & Ecclesię ita etiam Royas in tract. de Hæret. p. 1. n. 557. vbi reprobat Socin. Sen. in cons. 119. vol. 4. qui consuluerat quendam Iudeum non posse puniri ab Inquisitoribus eo quod aduersus Christianum dixerit *la vostra fede, è fede da Cazzi*, Masquar, de iudeis p. 2. cap. 9. n. 3. Farin. in Fragm. Crim. p. 2. in verbo iudeus n. 657. & de Hęresi q. 178. n. 133. vbi alios plurimos allegat, quibus adde Bald. cons. 110. vol. 2.

§. 9.

De Quinto Casu Bullæ

21 *SI cuiusuis † eorum opera, aux' cons. vel fauore aliquis Christianus à fide desciuerit, quamque semel susceperat ab negauerit, vel ad iudeorum, seu aliorum infidelium Ritus Cæremonias, superstitiones, vel impias sectas transierit vel redierit, seu in hæresim aliquã inciderit, aut qui vt Christi fidẽ ab neget, seu in hæresim incidat, opem consilium fauorem ve quomodocunq; præstiterit*, idem etiã erat ante Bullam hanc, vt patet ex annot. per auctor. Repertor. Inquisit. in verbo iudeus vers. Item inquisitor potest, Marquar. de iudeis p. 2. cap. 9. n. 3. vers. sicut etiam de iudeo Auctor Lucernæ inquisitorum, in verbo iudeus n. 1. Royas in tractatu de Hęret. p. 1. n. 558. late Campeg. ad Zanch. de Hęresi cap. 36. vers. deliquit circa fidem nostrã Decian. in tract. Crim. lib. 5. c. 14. n. 2. latiss. & pulcherime Eymericus in Direct. inquisit. p. 2. q. 44. n. 3. & in Pegna in com. 69. sub littera c. vbi etiam de Ritu, quo iudei facti Christiani, ad iudaismũ redeũt Siluester in Sũm. in verbo Hęreticus 2 n. 4. Santarellus de Hęresi cap. 2. dub. 1. n. 7 Farin. de Hæresi q. 178. n. 143. vbi alios allegat, & n. 145.

Et ratio huiusce rei est, quia sic iudei ratione delicti efficiuntur de foro inquisitorum, quibus cõmissa est omnimoda fidei defensio, vti considerauit Bursat. cõs. 90. n. 3. vol. 1. alias n. meliores essent conditionis, quam Christiani, & sic ex sua malitia præmium exemptionis obtinerent, late Repertor. inquisit. vbi supra vers. An, & ex qua eam, circa medium.

§. 10.

De Sexto Casu Bullæ.

22 SI quis Catechumenum, † vel quē cumq; ex Iudeis, aut Infidelibus, Deo inspirante ad fidē Christi venire volentem, post declaratam, nutu, verbo, facto, aut quocūque, alio modo, à fide, vel fidei instructione, aut sacri Baptismi suscep tione retrahere, auertere, vel dehortari, aut ne ad fidem veniat, neue regenerationis lauacro abluatur, quouis modo impediuerit, In hoc casu etiam ante Bullam Inquisitores poterāt procedere cō tra Iudeos, optime Bald. cōs 315. n. 1. vol. 1. & cons. seq. vbi Roueſcal. in addit. Marquar. de Iudeis p. 2. cap. 9 n. 3. vers. Sicut etiam de Iudeo, Decian. vbi supra d. n. 2. & cap. 12. n. 8. Farin. de Hæresi q. 178. n. 143. qui alios allegat, adde Campeg. ad Zanch. de Hęreticis cap. 36. in § delinquunt circa fidem nostram, vers. Hoc idem affirmatur.

§. 11.

De Septimo Casu Bullæ Nostræ.

23 SEptimo † Inquisitores procedere possunt contra Iudeos, *Si Apostatas, seu Hæreticos scienter domi acceptauerint alue-rint occultauerint &c. vel eis quo modolibet opem auxilium vel fauorem præstiterint.*

Et ita etiam in hoc casu posse Inquisitores procedere dixerūt Simanch. de Cath. Instit. tit. 35. de Iudeis n. 11. Squilacens. in tractat. de fide Catholica cap. 46 n. 1. & 2. Pegna d. verba nostræ Constitutionis allegans 2. p. directorij comm. 76. Vers. Iudei vero, & comm. 77. vers. Iudei prę terea, & Farin. qui alios allegat de Hæresi q. 178. n. 143 & q. 182. nu. 66.

§. 12.

De Octauo Casu Bullæ

24 OCtauo † Inquisitores procedere possunt contra Iudeos, *Si libros Hæreticos, vel Thalmudicos, aut alios Iudaicos damnatos, vel alias prohibitos retinuerint &c. diuulgauerint, vel in quæcumquæ loca detulerint, aut ad eam rem opē suā accomodauerint.*

De huiusce casus octaui, materia, & de prohibita lectione librorum omnium damnatorum etiam infidelibus, & Iudeis, & ꝙ in casu contrauentionis possint, & debeant ab Inquisit puniri late Pegna in 2. p. direct. super capud fraternitatis de Hæreticis com. 3. in fi. Vers. *Postremo in fine huius commentarij* Burſat cōs. 90. n.

90. n.4 & seq. vol. 1.& Farin.de Hæresi q. 180. n.10 qui alios latissime allegat.

25 *Vel talmudicors*† de Duplici Hębreorum thalmud, Hierosolomitano silicet, & Babilonico, vide Decian. in Tract Crim. lib 5. cap 12. n.3. Marquar. de Iudeis p.3. cap.1. n. 49 vbi quid in hoc libro contineatur, Flauius Cherub. Scholio. 2. in Bullam 20. Clement.8. Et de spetiali prohibitione illius libri, vide Bullam Innocent. 4. incip. impia iudeorum,& decretum particulare Illustrissimorum Card. Supremorum inquis. incip. cum sicut Nuper, post direct. inquis. inter litteras Apostolicas pro Sancto Offitio,& vltimo loco Bullã Clem. 8. incip. Cum Hębreorum masitia, de qua in Bullar. nouo tom. 3. Const. 20.

. 13.

De *Nono Casu Bullæ Nostræ.*

26 NOno† possunt inquisitores procedere contra iudeos *si Christianos deriserint, redemptionisq; nostræ hostiam salutarem, in Ara Crucis immolatam Christum Dominum, ludibrio habens, quandocumq; maxime vero in sacro Parasceues die, Agnum, seu ouem, vel quid aliud Cruci affixerit, aut appenderit, in eam ve conspuerit, seu quomodocumq; contra eam fecerit* Huc spectant omnia quæ supra dixi in 4. Casu Bullæ nostræ vers. in Christianæ fidei.

De hac Memoria Pass. D. N. quotannis fieri solita à iudeis in ludibrium Religionis Christianæ, crucifigendo pueros, agnos &c. plura Masquard. de iudeis p. 1. cap. 7. n. 2. sed quod in isto casu puniri debeant per Episcopos vel iudices seculares, tenuerunt post Oldrad. cons. 36. Repertor. inquisitorum in verbo iudeus §. An inquisitor possit procedere, & Decian. in tract. Crimin. lib. 5. cap. 12. n. 18.

Verum quam male isti loquuti sint, patet ex alleg. supra in 4. casu Bullæ, vbi plurimos allegaui, qui generaliter, & bene Docuerunt, iudeos villipendentes Ecclesiam, Christum, & Christianam fidem puniri debere ab inquisit. vnde cum isti iudei cruci affigentes oues &c. villipendant Christum non video, quo modo possint à iurisdictione inquisitorum subtrahi, stante vero dispositione Bullæ nostrę clarissimum est cessare omnes aduersariorum doctrinas.

§. 14.

De Decimo, & Vltimo Casu Bullæ.

27 SI *Nutrices † Christianas contra Sacrorum Canonum statuta, diuersorumq; Rom. Pontificum &c. sanctiones, adhuc retinuerit.*

Dubitari hoc loco potest, an iudeis licitum sit retinere nutrices extra domum, in qua re.

Cardinalis in .c. ad hæc, de iudeis, vers. oppono, & Abb, ibid. n. 2. voluerũt id iudeis licere nã text. in d. c. ad hæc, qui illud prohibet habet hæc verba, in eorumdem domibus.

Sed Contrarium est verius, vti probarunt alijs plurimis relatis, Sanch. ad præcepta Decalogi lib. 2. c. 31. n. 19. & Ricciullus de iure person. lib. 2. cap. 28. n. 17. nam siue in Domo propria, siue extra retineantur nutrices, semper ob familiaritatem adest periculum subuersionis, quæ fuit ratio decidendi, in d. c. ad hæc.

Neq; obstant illa verba, in eorumdem domibus, nam illa non fuerunt apposita ad restringendam prohibitionem, sed gratia frequentioris vsus, vti bene declarat Sanch vbi supra.

28 Ratio autem † Quare hic casus in Bulla nostra reseruetur inquisitoribus est, quia est contra decorem Christianæ religionis, q nos Christiani, qui sumus filij liberę, seruiamus filijs Ancillæ, qui sunt iudei, quæ est ratio assignata à text. in .c. & si iudeos, de iudeis, Sanch. vbi supra n. 20. & Ricciullus loco allegato n. 12.

29 Ex Quibus sequitur quod Princeps † sæcularis, non potest in hoc dispensare, cũ decori Christianæ religionis derogari neq eat, ita Ricciull. d. n 12.

Imo nec Episcopi ob eandem rationem poterunt in hoc dispẽsare, etiam vt extra domum nutrix retineatur, Ricciullus vbi supra n. 18. & Sanch. d. cap. 31. n 27.

30 *Aut eas retinens † die, qua Sanctiss. Eucharistiæ Sacramentum sumpserint lac vno, vel pluribus diebus, in latrinas, cloacas, & alia loca effundere coegerint*, & cum ex hoc maxime Christus D N. villipendatur, non est dubium quin optime statutum sit, vt in hoc quoq; casu procedant inquisitores, vt patet ex alleg. supra Et de huiusmodi iudeis cogentibus nutrices lac in cloacas effundere post susceptum corpus D. N. vide text. in .c. & si iudeos de iudeis Calder. cons. 2. incip. iudeus Dolosę, & appensate sub tit. de iudeis, & Campeg. ad Zanch. de Hæret. cap. 36. §. Delinquunt .c. fidem nostram, vers. Hoc idem affirmatur.

§. 15.

§. 15.

De alijs casibus, in quibus iudei subsunt foro inquisitorum.

31 ACcusantur quandoq; iudei in hoc tribunali sanctæ Inquisitionis, quod imagines Sanctorum fregerint, vel conspurcauerint, Et tunc clariſſimum est, quod possunt contra eos inquisitores procedere, tamquam villipendentes Christianam fidē & Religionem, ex alleg supra in 4. casu Bullæ Greg. 13. an autē hoc sit delictum mixti fori, dixi in tit. de Blasphemia, in propria quæstione, & hic casus videtur in Bulla Greg. comprehensus, in 9. casu, vbi de iudeo conspuente in Crucem, & si in vim 4. casus Bullæ puniri debent ab Inquisitoribus iudei, verbo Hæreticales Blasphemias proferētes, cur nō ab ijsdem puniri debent iudei facto Blasphemias committentes, cō spurcādo silicet imagines, & ita inproposito arguit Azeued. Regiar. constit. lib. 1. tit. 1. l. 3. n. 9. vti etiam eum allegaui, in tit. de Blasphemia.

32 Secundo inquisitores † procedere possunt contra iudeos, abradentes in Biblijs verba, quæ Christo conuenire possunt, & tripudiantes, ornatiusq; incedentes in Die Veneris Sancti, de quibus Alex. cons. 233. n. 6. volumine 6. & Lazar. de Blasphemia quæst. 2. n. 33.

33 Tertio procedunt inquisitores contra iudeos, sibi accendi † facientes ignē in Die Sabbati per Christianos, vel eorum opera vtentes in seruitijs villibus, & item contra Christianos iudeis in supradictis inseruientes, nam omnia hæc tendunt ad Decorem cultus iudaici, & in ludibrium religionis Christianæ, ostendentes se se iudei Christianis superiores, in eo quod possunt, ita cautum esse peculiari constitutione Nicolai 5. quæ incipit, Super gregem Dominicum §. Nec possunt, sub datum Romæ kal. Iulij 1447 Pontificatus anno primo, atteſtatur Ricciullus de iure personarum extra Ecclesiæ gremium existentium lib. 2. cap. 39. n. 18. & ita scio plures Hebreos, qui pluries opera Christianorū vsu fuerant in exercitijs vilibus fuisse condemnatos ad Carceres formales, & alias pœnas arbitrarias ab Ordinarijs, & inquisitoribus.

§. 16.

An Iurisdictio concessa Inquisitoribus a. Greg. 13. in casibus de quibus supra intelligitur priuatiue, quo ad Laicos.

34 BReuiter † Dicendum, quod in casibus de quibus in Bulla, & etiam in præcedentibus inquisitores procedunt priuatiue, quo ad iudices Laicos, ita Scaecia de iudit. Ciuilibus, Crimin. & Hæretical. lib. 1. cap. 12. n. 53 vbi dixit, quod ea quæ inquisitoribus delegantur, semper delegantur priuatiue, quo ad Laicos iudices, & ita etiam vt plurimum practicatur in hoc tribunali, etiam in iudeis fractoribus imaginum, qui non videtur casus explicite comprehẽsus in bulla.

Et in omni casu, cum, inquisitores præueniũt, in cognitione, seu captura, &c. contra iudeos imaginum fractores, sine vlla tunc difficultate procedunt, nec laicus vllo se modo intromittit in cognitione illa, & ita Sanctum Offitium puniuit grauiter quendam iudeum, qui in terra Sablonetę conduxerat domum cuiusdam Christiani, in qua aderat imago B. M. V. quę ex post reperta fuit expurcata, & de secta, ab eius filijs, ipso sciente, & nõ obstante, cum facile posset, & teneretur, vti mihi significauit Reuerendissimus Abb. Sancti Ant. Crem. in nostro Sancto Offitio cõsultor, collega hac affinis meus Amantissimus.

35 Quo ad casus tamen † explicite in Bulla comprehensos clarissima est supradicta doctrina, q iurisdictio sit Inquisitorum priuatiue, quo ad laycos iudices, Idq; non obscure colligi posse videt. ex verbis memoratę Bullæ Greg. 13. ibi *statuimus, & declaramus Inquisitores Hæreticæ prauitatis libere procedere posse in omnibus causis, & casibus qui, sequũtur*, verbum enim. libere multum ampliat dispositionem, & excludit omne impedimentũ, & alterius cuiuscumq; contradictionem, vt singulariter dixit Decian cons. 41. n. 14. vol. 2 & Card. Tuschus Pract. conclus. tom. 2. littera D. Conclus. 306. n. 4. & seq. & tomo. 5 littera L. Conclus. 335 n. 5 & seq & libere non dicerentur in Casibus Bullæ procedere Inquisitores posse, si etiam Iudices laici de illis posset cognoscere, etiã vbi ipsi prẽueniissent, & in omni casu Inquisitores sunt indices competentes ad cognoscendum an iurisdictio sit sua Freitas ad Roder. de Confess. sollicit. q. 5. n. 39.

§. 17.

§. 17.

De Tortura, & Abiuratione iudeis iniũgẽda.

36 DIstinguenda hoc loco sunt iudeorum delicta, quæ † triplicis generis esse solent, Alia namq; sunt delicta, contra ea quę nobis, & ipsis sunt comunia qualia sunt delicta 1. 2. 3. & 8. casus Bullę nostrę Gregorianæ, nam, quo ad retinentes talmud, quod dicatur delinquere contra fidem nobis & ipsis comunem, patet, quia licet dictus liber contineat, plurimas Blasphemias contra Christum, & B. V. M. attamen continet etiam plura contraria ijs quæ nobis, & ipsis sunt comunia, ut videre est, apud Marquar. de iudeis p 3. cap. 1. n. 49 & hoc respectu tantum, dicuntur iudei delinquere modo dicto.

Alia sunt delicta iudeorum cõtra fidem nostram, qualia sunt, alia delicta comprehẽsa in alijs casibus Bullæ, & etiam in 8. casu ratione librorum continentium hæreses, quo ad nostram fidem tantum.

Alia sunt delicta contra eorum fidem propriam, & de his hoc loco non est agendum, nam ea nõ puniuntur, vt supra vidimus in prima quæstione.

37 Quo ad † delicta iudeorum primi generis, quoniam in his, & quo ad eos, & quo ad nos sunt Hæretici, vti dixit Eijmericus in Director. inquisit p. 2. q. 46. n. 3. & seq. ideo in his.

Si iudei veritatem non fateantur, & ad sint inditia sufficiẽtia ad torturam, iuxta ea, quę dixi de indit. & tortur. torquẽtur pro veritate habenda.

Si vero veritatem fateantur, se silicet V. G. dixisse deum non esse omnipotentem, interrogatiq; super intentione, & credulitate respondeant, se ita etiam credidisse, coguntur abiurare de formali, vti vere Hęretici, Eijmeric. in direct. d. q. 46. in fi. vers. quo iudeo, vbi Pegn. comm. 71. eod. vers. ponit formam abiurationis ab Hęretico faciendę Zanard. in Summ. Diuin. Præcept. cap. 4. tomo 1. vers. si igitur in supradictis.

Si autem intentionem negent, super ea torquẽtur, & in omnibus, & per omnia eodem modo contra eos proceditur, ac contra Christianos, & ijsdẽ pęnis plectuntur, ac ipsi Christiani, & pro gradu suspitionis, vel leuis, vel vehementis abiurare solent.

38 Quo ad Delicta † vero secundi generis torquẽtur tantummodo pro habenda veritate, & super complicibus, nam in his vere ipsi hęretici nõ sunt, sed quoniã contra fidem nostram grauis-

sime

sime delinquunt, ideo puniri debent grauissimis pœnis de quib. in Constitutione Greg. 13. & Clem. 8. nec in isto casu cogunt ur ad abiurationem, quoniã Ecclesia non cogit eos ad fidem, & eos in suis ritibus tollerat.

§. 18.

Quibus pœnis iudei, & alij infideles puniantur.

39 INquisitores † punire solent iudeos, delinquentes in casibus prædictis varijs pœnis, priuationis comunionis cum Chrstianis, pecuniarijs, Carceris etiam perpetui Verberum, & etiã traditionis brachio sæculari, & hoc pro modo, & qualitate delictorum, & iuxta Pontificias constitutiones, de quibus supra, ita Zanch. de Hæreticis cap. 36. n. 4. vbi Campeg. Siluest. in verbo iudeus q. 5. Zanard. in summ. Diuin. Pręcept. tom. 1. c. 4. Vers. 2. puniuntur, late Pegna ad Director. p. 2. q. 44. comm. 69. sub littera .C. Bursat. conf. 90. vbi de iudeo penes quem reperti fuerunt libri prohibitæ lectionis

40 Tandem † animaduertendum, quod inquisitor sine Episcopo, nec Episcopus sine inquisitore punire possunt iudeum, cum committit aliquod crimen, pro quo sint subiecti iurisdictioni inquisitorum, ita Pegna d. Comm. 69. vers. Illud hic non est omittendum, & Farin. de Hæresi quæst. 178. n. 147.

§. 19.

An paruuli Iudeorum possunt Baptizari Inuitis parentibus.

41 QVamuis † maxima de hac re sit controuersia, inter D. Tho. & Scotum, Magis tamen comunis opinio est negatiua, quam latissime pluribus cumulatis probauit Ricciull. de iure person. &c. l. 2. c. 32. sufficit tamen, quod adsit consensus Aui paterni, licet pater Iudeus infantis contradiceret, latiss. Gratian discept. 977. tom. 5. vbi etiam attestatur, quod ita fuit iudicatũ, Si tamen infans iudeus inuitis parentibus de facto Baptizaretur, vtiq; cogendus esset ad obseruantiam Baptismi, Affl. decis. 151. Ricciull. vbi supra cap. 34. Ex quo patet falsam, & Erroneã esse opinionem Calder. conf. 3. n. 2. de Iud. vbi consuluit talem infantem sic Baptizatum debere ali penes patrem iudeum, præstita per Patrem Cautione de eo restit. cum ad legitimã ætatem peruenisset, Ricciull. vbi su-

pra n.4. vbi etiam, quod ita Romæ 22. Octobris 1587. fuit iudicatum, Cuius autem ætatis debeant esse pueri Iudeorũ, vt possint inuitis Parentibus Baptizari, Vide Ricciull. vbi supra c.33. per tot.

§. 20

Quomodo Confessarius se gerere debeat cum Conuersantibus, cum iudeis, & alijs infidelibus

42 IMprimis Animaduertat Cõfessarius, prohibitam esse cõmun. cum iudeis in respicientibus Religionem, ita D. Tho. in 22 quæst. 169. art 2. ad quartũ Sanch. in Sum. lib. 1. cap. 7. n. 1. latiss. Ricciull. de iure person. extra Ecclesiæ gremium existentium lib. 2. cap. 39. per totum capud, vbi infert vtiliter ad multa in Praxi necessaria.

43 Quinimo in rebus etiam † politicis ea communio prohibita est fideli, cum iudeo, ex qua resultare potest nimia familiaritas, Ricciull. vbi supra cap. 41. per totum, vnde infert non licere Christiano simul habitare cum iudeo, nec cum eo spurcissime commissere, quod delictum à Nostris Mediol. Constitutionibus, in tit. de iudeis, punitur pęna mortis naturalis, nec vti opera medici Hębrei, nec cum eisdem ad ludos, nuptias, & conuiuia ire, quæ omnia & alia plura latissime ibi prosequitur Ricciull. vid. & pluribus capitibus sequentibus.

44 Secundo considerare debet Cõfessarius, an Christianus communicando † cum iudeo habuerit in intellectu errorem, credendo silicet Ecclesiam errare prohibendo tale commertium, nam tunc talis esset excomunicatus excomun. Bullæ Cęnę Domini, Beloch. de casibus reseruatis, p. 2. q 9. in Tabell. Pisaur. n. 143. & si non habuerit talem errorem interrogandus est Christianus, an saltem cum iudeo communicauerit, ex contemptu Ecclesię, vel Episcopi, nam ratione huius contemptus formalis Communicatio, quæ alias esset venialis, euaderet mortalis, Belloch. vbi supra 141. & seq.

45 Tertio Conetur Confessarius † inducere pænitentem ad Contritionem suorum peccatorum, ostendendo ei grauitatem delicti, & periculũ cui se exposuit, nam iuxta illud Psal. 17. cum Sãcto Sanctus eris, & cum peruerso peruerteris.

46 Quarto Iniunget Confessarius pęnitenti, & satisfactoriam, & prędseruatoriam pænitentiã prudenti

denti ipsius arbitrio, qualitati delicti, & illius circũstantijs accomodatam.

Interim † de tota hac iudeorũ materia, videndus est, P. Gauãt. in Manuali Episcoporum in verbo iudei, & omnes summistæ ibid. Moder. Barbos in Collect. Decretal. tot. titulo, de iudeis, & Azeued. ad Regias Hisp. Constitutiones lib. 8. tit. 2. de los iudios y moros. l. 2. & Concilium nostrũ Prouinciale Quintum.

TITVLVS DECIMVS QVINTVS.

DE EDENTIBVS CARNES IN DIEBVS Prohibitis.

SVMMARIVM

Hæresis circa delectum ciborũ, n. 1.

Dies in quibus, quis Carnes comedere nequit, n. 2. vbi de Ieiunio Quadragesime.

Comedens Carnes diebus vetitis est suspectus de hæresi, & quando non, n. 3. seq.

Quis possit licentiam concedere carnes comedendi in diebus prohibitis n. 6.

Qualiter huiusmodi rei sint suspecti, n. 7. & seq.

Inquisitores sunt iudices huius criminis n. 11.

Inquisitores an pocedant contra comedentes pisces, & carnes vbi aliqui licentiam habent comedendi carnes. n. 12.

Infirmitas qualiter probetur, n. 14.

De Tortura Abiuratione, & pœnis horum reorum n. 15. & 16.

Quomodo Confessarius se gerere debeat cum huiusmodi reis n. 17.

§. 1.

De Hæresibus, circa delectum ciborum.

1 PRæmittendum est hoc loco, Antiquam extare hæresim, † nostris temporibus, renouaam à Sectarijs quibusdam, improbantem in Ieiunijs delectum ciborum, quam late (vt alios omittam) reprobauit Greg. Valentia tom. 3. in Summ D. Tho. disp. 9. q. 2 punct. 2. vers. 2. controuer-

trouersum inter nos, & Sectarios est, vbi plurimis scripturæ Sacrę locis, Conciliorũ Antiquorum, & Sanctorum Patrum, auctoritatibus probat, de fide certum esse, Ieiunium nostrum, cũ delectu ciborum. i. cum abstinẽcia à Carnib. & aliquãdo ab ouis, & Lacticinijs, vt in quadragesima, Vtile esse, & laudabile, quod, & nouissime definitum à Sacro Tridentino Concilio constat apud omnes, Sess 25. de Reformat. cap de Delectu ciborũ Ieiunijs &c. vbi Modernus Barbos. in sua Colle& allegat Concordantes D.D. auctoritates.

§. 2.

An Comedẽs Carnes in diebus prohibitis sit suspectus de Hæresi.

2 ANte quam ad quæstionẽ nostram accedamus, Notandi primo sunt † dies, quibus prohibitum est carnes comedere, de quibus glo. in cap. de esu, verbo ferię, de Consecrat. dist. 3. & sunt dies Veneris, & Sabathi, Archid. d c. de esu n. 2. latiss. Azor. Instit. Moral. tom. 1. lib. 7. cap. 15. per plures Quæst. vbi, quid dicendum, de feria quarta, quæ tamen non est de præcepto, sed tantum de consilio, glo. vbi supra Graff. de Casibus Reseruat. lib. 2. cap. 10. n. 3. Item omnes dies quadragesimę, omnes Vigilię, Dies quattuor temporũ de quibus Graff. vbi supra, & Azor. loco cit. cap. 12 13 & 14. vbi latissime, & eruditissime agit de hisce diebus & ieiunio in ipsis seruando, In Quadrag. tamen non licet vesci ouis, nec lacticinijs, non quia tale Ieiuniũ intrinsece includat abstinentiã à lacticiniis, sed quia distincto præcepto præcipitur talis abstinentia, .c. deniq. dist. 4. quod probat. quia cessante præcepto Ieiunij in Quadragesima, silicet in diebus dominicis, non cessat tũc præceptum abstinentiæ à lacticinijs, Sanch. l. 4. in Præcepta Decal. c. 11. n. 53 & Portel. in Dubijs regularibus, Verbo Ieiuniũ n. 8.

Neq; in his partibus curandũ est, de sententia Lusitanorũ, quã latiss. tuetur Fagundez. in præcepta Ecclesiæ, Præcepto 4. l. 1. cap. 2. n. 10. & pluribus sequentibus, quod secluſa consuetudine, ex vi solius iuris communis, esus lacticiniorum in Quadrag. non est prohibitus, tum quia lusitanis Exceptis, ijsq; non omnibus, Contraria opinio Cõmunissima est, contra quam attentantes dicuntur natare contra torrentem omnium fere D. D. Tum quia in his partibus adest

cõsuetudo ab omnibus recepta, & in omnibus tribunalibus ferè canonizata, vetans vsum lacticinorum in Quadrag. & in Sancto Officio quotidie puniuntur tale præceptum frangentes; videatur, Diana post hæc scripta visus resol. Moral. p. 3. Tract. 6. Resol. 80. vbi late de hac opinione, Fagundez.

His sic præmissis.

3 Dico breuiter † comedentem, carnes, ouа, & lacticinia in diebus vetitis, esse de Hæresi suspectum, ita docuerunt, Repert. Inquisit. in verbo, cognoscere, vers. sed an iudex Inquisitor, Paris. cons. 169. n. 67 volum. 4 Pegna ad Director. p. 3. cõm. 24. vers. Ecclesiastica Sacramenta, & p. 2. Quæstione 55. comm. 80. vers. & ob hanc præsumptionẽ, Zanch. de Hæretic. cap. 35. n. 2. ibi nõ abstinet ab esu carnium, vti præcipit Ecclesia, Farin. de Hæresi q. 178. n. 80 Riminald. Iun. cons. 395. n. 20. vers. Quinq; testes deponunt, Alex. Raudensis Var. Resolut. cap. 5. n. 7 & 10. Homob. de Bonis de casibus Reseruat. p. 2. casu finali vers. 3. vtà carnibus, Graff. de casibus reseruat. lib. 2. cap. 16. n. 21. Genuens. in Praxi Curiæ Archiepiscopalis Neapol. cap. 18. n. 11. vers. comedentes carnes, Marius Italia de Immunit. Ecclesiæ lib. primo cap. 5. §. 6. n. 131. Aloys. Ricc. in Praxi fori Ecclesiastici impressa Neap. de anno 1620. Resolut. 423. vers. carnes comedentes, Zerola (à quo Ricc. totam suam resolut. 423. desumpsit, ad verbum) in verbo, casus, vers. carnes comedentes.

4 Ratio † huius conclusionis desummi potest, ex verbis D. Gregorij, relatis in cap. si qui sunt dist. 81. peccatum (ait) paganitatis incurrit, quis quis dũ Christianum se asserit, Sedi Apostolicæ obedire contemnit.

Confirmari hoc potest ex traditis, per Sotum in Relect. de Hæresi, vbi dixit, quod facere opera mala, aliquando tamen ab Hæret. laudata, & probata inducit Hæresis suspitionem, quod dictum licet generaliter non sit verum, cum illud late confutauerit, Ludouicus à Paramo de origine Sanctę Inquisitionis lib. 3. q. 10 n. 72. & sequentibus.

Attamen, existimo ego dictum illud procedere posse, vbi opus quod fit, magis communiter ab Hæreticis laudaretur, & probaretur, & de illo essent plurimæ speciales Hæreses, pro vt adsunt in casu nostro, in quo omnes ferè nostri temporis Hæretici conueniunt, in réprobando ciborũ delectu in Ieiunijs, vt videre est ex Valent. supra cit. Bellarm. in particulari libro de Ieiunio, & Leonard. de Iessio de iustitia, &

Iu-

re lib. 4. cap. 2 de Ieiunio, Dubit. 5. n. 25 & ſequentibus.

5 Hęc tamen Hæreſis ſuſpitio ceſſat, vbi quis licentiam habet comedendi carnes in diebus vetitis, nam tunc licite carnes comeuntur, & quod lege permittente fit pęnam nō meretur l. Graecus, Cod. ad l. Iul. de Adulter. Vel vbi omnis contemptus ceſſaret, & adeſſet Infirmitas corporis, & ſine licentia Pariſ. conſ. 169. n. 68. ſeq. vol. 4.

6 Difficultas † eſt à quo debeat hęc licentia dari, nam Silueſter in verbo Ieiuniū q. 7 Caiet. 22. q. 147. art. 3 & in ſumm. in verbo Ieiunium, & alij dixerunt licentiam hanc dari poſſe à ſolo parocho, ſaltem ex probata conſuetudine.

Hoſtiens vero, & Burius, in cap. conſilium, de obſer Ieiunio rum tenuerunt, licentiam hanc poſſe dari à ſolo Epiſcopo, mouentur ex eo quod Parochi habent ius tantummodo in ijs, quę ad forum pertinent interius, at diſpenſare ab obſeruatione Ieiunij &c. non eſt ex ſpectantibus ad forum interius, ſed exterius, igitur.

Ego Breuiter cum Filiuccio q. Moral. tom. 2. tract. 27. cap 6. q. 10. n. 126 & ſeq, qui alios allegat dico.

Primo ſi quis iuſtam habeat cauſam, vel non ieiunandi, vel carnes in diebus vetitis comedendi, & cauſa illa ſit certa, talis non eget diſpenſatione, ratio eſt quia obligatio legis tollitur ſuperueniente cauſa, & neceſſitate, atq; ita etiam tenuit Bonacin de leg bus Diſp. 10. q. 1 punc. 2. n. 5. Quinimo addit Filiuccius, vbi ſupra n 128. quod ſi quis dubitet de cauſa ſufficienti, ſi Medicus iudicet cauſam ſufficientem, nulla vlterius requiritur diſpenſatio, Abb c. conſilium § præterea de obſer. Ieiun.

Secundo Dico, ſi Medicus dubitet de ſufficientia cauſę, tunc recurrendum eſt, Ad Epiſcopū, & vbi illius copia haberi non poſſit, vel vbi adeſſet conſuetudo, ad Parochum, ita Bonacina qui alios allegat vbi ſupra verſ. dixi modo Filiuccius loco cit n. 127 Azorius Inſtit. Moral. tom. 1. lib 7. cap. 18. q. 3. Graff. in deciſ. p. 2. lib. 2. c. 16. n. 20.

Ex quibus colligitur, quod comedens carnes in die Ieiunij, etiam ſine licentia ſuperioris, ſi id non faciat in Eccleſiæ contemptum, ſed ex iuſta cauſa, maxime per Medicum approbata, nō eſt de Hęreſi ſuſpectus, ita etiā in terminis noſtris docuit Pariſ. conſ. 169. n. 68. & ſeq. vol 4.

Vnde in hac re, magna vtendū eſt prudentia, & circumſpecta-

tione, ne viros alioquin Catholicos Hæreticos iudicemus.

Queri tamen hoc loco potest, quid sentiendum sit, de edente in diebus Ieiunij, quædam animalia, de quibus dubitari potest, an sint pisces, vel carnes, vt sunt Ponticus, vulgo Iodria, camaleones, &c. & Breuiter in hac re semper recurrendum est ad iuditium Medicorum, vt in proposita quæstione, dixit Fagūdez in quartū Ecclesiæ Præceptum l. 1. c. 2. n. 9.

In omni tamē casu, tales, meo iuditio essent ab Inquisitoribus vocandi, & vti temerarij graviter ore tenus obiurgandi, quātum n. est ex se, exponunt se periculo frangendi Ecclesię præceptum, circa delictū ciborum.

§. 3.

An Rei Nostri sint suspecti de Hæresi leuiter, vel vehementer.

7 COmmuniter † D.D. suspitionem hęresis orientem, ex comestione carnis, vel ciborum prohibitorum in diebus Ieiunij, vt Quadragesimæ &c. resolunt esse suspitionem vehementem, ita namq; docuit Genuens. in Praxi Archiepiscopali Neapol. d. cap. 18. n. 11. vers. comedentes carnes, Pegna ad Director. p. 2. comm. 30. vers. & ob hanc præsumptionem, vbi expresse dixit, Vescentem carnibus absq; licentia, & necessitate in diebus prohibitis esse suspectum de hæresi vehementer, licet hoc interdum ab inglucie, & voracitate prodire possit, & idem voluit Idem Pegna p. 3. comm. 24. vers. Ecclesiastica Sacramenta.

8 Verum hoc intelligendum est, vt procedat, dummodo vltra carentiam licentię, & defectum causę, concurrant etiam, quod pluries comederit carnes, quod reprehensus, vel dictā reprehēsionem parui fecerit, vel verba illa Hæreticorum propria, quod intrat per os, non coinquinat animam impie protulerit, & q. Inquisitus sit malę vitę, & famæ vt pote, quod Ecclesię Sacramētis non vtatur, quod Ecclesias non frequentet &c. hisce namq; concurrentibus non est vllo modo dubitandum, quin, vehemēs oriatur ex dicta comestione vetita, hæresis suspitio, alias leuis tantummodo suspitio oriretur.

9 Quod † comprobari potest ex pulcherrime traditis per Pegnā p. 3. comm. 24. vers. deniq; vbi dicit, *quod omnia opera per quæ quis diffidet à communi vita fidelium, aut ab Ecclesiæ probatis ritibus, & consuetudinibus aut à receptis Patrum doctrinis & præceptis*

ceptis, quæ communes magis, quam priuatos respiciunt, aut Hęresim inducunt, aut Hæresis suspitionē Iunctis traditis per eundem Pegnam p 2. comm. 80. vers. *& ob hanc* vbi, *quod vehemens suspitio Hæresis oritur ex signis exterioribus operum, vel verborum, exquib. capitur argumentum concludens frequenter, quod qui talia facit est Hæreticus.*

At comedens carnes modo iā dicto, discidet à comuni vita &c. & ex tali comestione summitur argumentum, quod qui talia facit, seu modo prędicto carnes comedit, vt plurimum est Hęreticus, igitur &c.

10 Ad cognoscendam † etiam qualitatem suspitionis diligenter inspiciendę sunt omnes circunstantię, de quibus Pegna ad Direct. p. 2. com. 3. vbi de prę-sumptione oriente ex retentione librorum prohibitorum, nec facile credi debet, hunc, vel illum esse vehementer de Hęresi suspectum, quia in hoc, vel illo auctore legatur, ex tali, vel tali causa oriri vehementem Hęresis suspitionem, vt etiam optime animaduertit, Pegna ad Director. p. 2. comm. 81. vers. Postremo vnum hoc.

§. 4.

Quis sit Iudex Huius Criminis.

B Reuiter Dicendum, huiusce Criminis Iudices competentes esse Inquisitores † Hęreticę prauitatis, ita Reperior. Inquis. in verbo, cognoscere vers. Sed an Iudex Inquisitor. Zanch. de Hęret. cap. 35. n. 2. Zerola. in Praxi Episcop. in verbo casus vers. carnes comedentes, Ricc. in praxi fori Ecclesiastici, Resolut. 423. vers carnes comedentes.

Probatur conclusio ex eo, quod ad Inquisitores pertinet iudicare omnes Hęreticos, & de hęresi suspectos, secundum glo comm. receptam, in Clem. nolentes de Hęret Io. Andr. Gemin. & alij in .c. ne aliqui de Hęret. in 6. Lud. à Paramo, qui alios plurimos allegat de Orig. Sancti Officij, lib. 3. q. 10. n. 97 & seq. at ex supra probatis, tales comedentes carnes, in diebus prohibitis, sunt de Hęresi suspecti, igitur, &c.

Sed hoc loco pulcherima se se offert quęstio discutienda quam quandoq; scio fuisse in Trib. S. Officij agitatā, num silicet habens licentiam † comedendi
12 carnes in diebus prohibitis, si comedat carnes, & etiam pisces, subdatur foro Inquisit. ita vt

in illum, vti de Hæresi suspectum possint inquirere, in qua re, prius videndum est, an illud licite sine peccato fiat, nam ex hoc facilior sequetur resolutio, difficultatis propositę.

Nauarrus cons. 5. de obseruat. Iejun. lib. 3. in antiq. quem sequitur Graff. de casibus Reseruat. lib. 2. cap. 10. n. 50 vers. 18. Immunem, voluit dispensatum, vt possit edere carnes, peccare si in eodem prandio, & mensa pisces manducet, licet possit fauori suo renuncians, vno die comedere carnes, altero pisces, idem dixit Graff. in suis aureis decis. p. 1. cap. 37. lib. 2. n. 59. vbi rationem adducit, nam vel talis commedens potest comedere pisces, & sic cũ careat necessitate comedendi carnes, non potest illas comedere, vel non potest comedere pisces, & peccat illos comedendo, nisi ait ipse modicitas eum excusaret, alias talis peccaret mortaliter. Filliuccius autẽ Moral. Q. Q lib. 2. tract. 27. cap. 4. q. 5. Primo quidem cum Nauarro, & Graffio censet licere vno die comedere carnes, & alio pisces, & mane etiam vnum, vespere autem aliud, ratio istius rei est, quia dispensatus, vt possit edere carnes, dicitur quoddam priuilegium habere, priuilegiatus autem non cogitur semper vti priuilegio, sed aliquando potest se conformare cum Iure cõmuni, Nec ob id dici potest dispensationis causam inanem esse, contingit .n. plerisq; esum continuũ piscium nocere, non autem interruptum, & in hoc ait Filliuccius omnes conuenire.

Secundo Addit Filliuccius, n. 55. probabilius esse, licite, & absque culpa licere taliter dispensato edere pisces, in eadem mensa, Ratio est quia iam per dispẽsationem solutus est ab obligatione legis Humanæ imperantis abstinentiam carnis vetitis diebus, igitur contra legem illam non peccat, & ad argumentum Graff. de quo supra, respondetur quod clarum est aliquos adesse, quibus continuatus vsus pisciũ nocet, non vsus interruptus, secundo Clarum etiam est minus nocuturos pisces simul cum carnibus esos, quam solos, Tertio si peccabit talis forta sse poterit peccare contra temperantiam, si pisces ei sint vehementer nocuturi, non contra legem Ecclesiæ abstinentiam præcipiẽtis, à qua fuit dispensatus, cum dispensatio in dubio præsumitur iusta.

Cohfirmãtur hucusq; dicta ad hominem, contra Nauar. & Graffium, nam ratio illa, vel pisces ei nocent, vel non, militat etiam in comedente pisces diuersis diebus, vel in diuersis mensis, nam

si

si pisces eis nocent, igitur semper peccabit, tam in vna mensa, quam in pluribus comedendo, si non nocent, iniusta est dispensatio.

Ex his patet, quid sit dicendũ ad Quæstionem proppositã, nam sentio, contra dispensatum, vt possit edere carnes, si pisces comedat non posse per Sanctum Officium Inquiri, vti de Hæresi suspectum, tum quia talis licite comedit pisces, igitur ob id non debet censeri suspectus de Hæresi, tum quia obligatio legis Ecclesiasticę abstinentiam à carnibus præcipientis, iam quo ad hunc, fuit per dispensationem sublata, & quatenus etiam talis peccet contra temperantiam, nõ ob id potest dici suspectus de hæresi Luteranorum, & aliorum hęreticorum delectum ciborum in Ieiunijs improbantium, Quinimo addo, quod existente licentia cessat contemptus Ecclesiæ, in quo proprie, & formaliter fundatur suspitio Hæresis in hoc Crimine.

13 Si tamen Sanctum Officium, & illius fiscus probaret dispensationem obtentam fuisse dolose, arbitrarer posse, tunc Inquisitores contra talem Inquirire, nec sufficeret, si fiscus allegaret dispensatum comedere etiã pisces, nam potest esse quod talis comedens peccet tantum contra temperantiam.

In hac etiam re, vide Comitulum in suis respons. Moralibus lib. IV. q. 49. difficultate 3.

§. V.

Quomodo Probetur Infirmitas.

14 QVoniam †Rei nostri, vt plurimum allegant se carnes comedisse ob infirmitatem, quo casu clarum est ipsis incumbere onus probandi talem infirmitatem, tamquam suę intentionis fundamentum, Mascard. de Probat. concl. 1295. & Pacian. de Probat. lib. 1. tit. 54. n. 8. cum enim morbus qualitas sit, cum qua homo non nascitur, non præsumitur Dec. cons. 522. n. 16. Borgnin. decis. 7. n. 15. vol. 2. latis. Thom. Actius de Infirmit. p. 1. Rubr. 38. ideo aliqua de modo probandi infirmitatem (remissiue tamen ad D.D.) dicenda sunt.

Primo igitur infirmitas probatur per attestationem medicorũ ita Mascard. de probat. concl. 897 n. 12. Tho. Actius in tract. legali de Infirmit. Rubr. 37. n. 1.

Secundo Probatur per testes domesticos Mascard. concl. 897. n. 15. & concl. 1072. n. 6. Alex. cons. 148. lib. 2. Actius vbi supra n. 11. & seq.

Ter-

Tertio probatur, per iuramentum infirmi, Decian. cons. 14. n. 31. lib. 3. circa quod vide Odd. de rest. in integ. q. 11. n. 41.

Quarto probatur, per aspectū corporis ægroti, ita Actius d. Rubr. 37. n. 28. vt V. G. si facies sit extenuata, tristis &c. & generaliter, de varijs alijs modis probandi infirmitatem, vide Odd. de Rest. in integrum, quæst. Vndecima, Mascardum in citatis conclusionibus, vbi alios D.D. allegat.

§. 6.

De Tortura, Abiuratione, & pœnis Huiusmodi Reis Imponendis.

15 QVo ad Torturam super intentione, illa non videtur danda regulariter, nisi vehementer suspectis, vt dixi in tit. de Blasph. Sortil. vnde cum comedentes carnes in diebus prohibitis erunt suspecti vehementer torqueri debent, super Intentione, Et vbi se non grauent abiurare de vehementi, puniriq; pœnis, quibus vehementer suspecti puniri solent, maxime autem debent eis imponi Ieiunia, vt in quo peccauerunt puniantur.

Si tamen, isti carnes comedentes non erunt, nec confessi, nec conuicti, adsint tamen indicia ad torturam, poterunt torqueri pro veritate habenda.

16 Quo ad † suspectos vero de leui, hi post abiurationem de leui videntur dimittendi cum pœnitētijs salutaribus, maxime vero Ieiunijs, nisi etiam quo ad istos suspitio sit talis, quod videatur necessarium āte abiurationem eos torquere super intentione iuxta ea quæ dixi in tit de Blasphemis § 10. n. 49. & seq. ad quę in omnibus me remitto.

Qui vero ex tali comestione suspecti nō reddūtur, sed tamen aliqualiter deliquisse reperiuntur, vel comedendo in media nocte, in hora illa diuisoria vnius diei ab alio, vel ex aliqua infirmitate, sed sine licentia; vel etiam inaduertenter, vel cum aliquo scādalo, sed cum licentia, in hisce casibus omissa abiuratione, vidētur grauissime obiurgādi, & cū aliquorum ieiuniorum impositione, vel alijs etiam pœnitentijs salutaribus dimittendi.

§. 7.

Quomodo cum Reis nostris se gerere debeat Confessarius.

17 SIcuti in omnibus † alijs delictis, ita & in hoc, Confessarius pœnitentem monere debet,

bet, an errorem in intellectu habuerit, credens Ecclesiam non potuisse statis dieb. delectũ ciborũ ordinare, nam in hoc casu erit pœnitens ligatus Excomunicatione Bullę Cœnæ Domini, vti notauit Belloch. de Casibus reseruatis p. 2. q. 9. in Tabell. Pisaur. n. 82. & n. 86. & si non habuit errorem in intellectu, an saltem in voluntate prauam habuerit dispositionem, & peccauerit ex contemptu.

Mox Interrogabit eum de omnibus peccati huiusce circunstantijs, & præsertim de Scandalo, & demonstrata ei istius criminis grauitate, ex quo saltem virtualiter Ecclesiæ claues contemnuntur, si peccatum hoc non sit reseruatum Episcopo loci, vt est in multis ciuitatibus, pœnitentem absoluet, iniunctis ei ieunijs, & carnium abstinentia per tempus bene visum, vt sic in eo in quo peccauit, puniatur, ita Belloch. vbi supra n. 88.

TITVLVS DECIMVS SEXTVS.

DE VARIIS PROPOSITIONVM Gradibus.

SVMMARIVM

VArij enumerantur gradus propositionum, n. 1.

Quid sit propositio Hæretica, & an talis sit, etiam si proferatur à non Hæretico, n. 2. & seq.

Dicere Tobiam non habuisse Canem, an sit propositio Hæretica, n. 4.

Propositio Erronea quæ sit, Exemplũ huius propositionis, n. 5. & seq.

Quid sit propositio sapiens Hæresim, n. 7.

Quid sit propositio temeraria, n. 8.

Quid sit propositio Scismatica, n. 9.

Quid sit propositio male sonans, & offensiua piarum aurium, n. 10. & seq.

Quid sit propositio Scandalosa, n. 11. vbi etiam de propositione Blasphema, & non nulla notanda de hoc delicto.

Quid sit propositio Iniurioſa, n. 13.

Vna propositio potest habere plures ex prædicti gradibus, n. 14. & an Ecclesia possit errare in Qualificatione propositionum.

Inquisitores procedunt, contra assertores harum propositionum, & hęc facultas eis non est sublata per fa-

autem concessam Episcopis à Iuſtino procedendi contra Cõciliatores profitentes ſimiles propoſitiones, n. 15. & ſeq.

Contra Cõciliatores antedictos Epiſcopi, & Inquiſitores procedũt vti delegati n. 17.

Contra laycos vero, Epiſcopi vti Ordinarij, & Inquiſitores vti delegati, n. 18.

Praxis procedendi contra aſſertores damnabilium propoſitionum, n. 19. & ſeq. vbi quid de aſſertore propoſitionis Hæreticæ, ſi ſe eam credidiſſe aſſerat, an debeat abiurare de formali, vbi etiam quid de Sortilega ad amorem, quæ credidit Dæmonem poſſe cogere hominis voluntatem.

Praxis procedendi, contra aſſertores propoſitionum dubiarum n. 21.

Praxis Procedendi, contra aſſertorẽ propoſitionis ſcandaloſæ, Temerariæ &c. n. 22.

Forma revocationis ſimilium propoſitionum, remiſſiue, n. 23.

---

1 VArios † damnabilium propoſitionũ gradus enumerare ſolẽt D. D. quos ipſi videntur deſumpſiſſe, ex Concilio Conſtantienſi Seſs. 8. in Sententia damnationis Articulorum, Io. Vuicleph. & Seſs. 25 in Sententia damnationis Io. Hus in quibus ſententijs Concilium mentionẽ facit propoſitionis Hæreticæ, erroneæ, Hæreſim ſapientis &c.

§. 1.

De Propoſitione Hæretica.

2 PRopoſitio †Hæretica dicitur, quæ aperte alicui Catholicæ veritati, de fide definitæ contraria eſt, ita Simanch. de Cath. Inſtit. tit. 54. n. 3. Albertin. de Agnoſc. Aſſert. q. 6. n. 1. Suar. de Fide Diſput. 19. Sect. 2. n 2. & Ricciull. de Iure perſon. extr. Eccleſiæ græmium exiſtentium l. 5. c 8. n. 1.

3 Atq; hæc procedunt, ſiue †propoſitio ab Hæretico proferatur, ſiue à Catholico, nam ſemper propoſitio contraria alicui veritati de fide definitæ, erit Hæretica, ita Suar. loco cit. n 3. & Ricciull. d. c. 8. n. 3. quidquid in contrarium voluerit, Caiet. in 2. 2. q. 11. art. 1.

An autem Hæretica ſit propoſitio, ſi quis aſſereret aliquid cõtra ea, quæ habẽtur in ſacra ſcriptura, puta ſi diceret Tobiã non habuiſſe † canem, Dubitarunt nonnulli.

4 Verum non eſt dubitandũ, quin ea-

lis propositio sit Hęretica, ita Royas de Hęret. p. 1 n. 474. Et Ricciullus loco cit. n. 4. vbi etiã, quod ipse crederet in facti contingentia, asserentem talem propositionem esse examinandum, ac de veritate informandum, & si post informationem, adhuc in sua opinione persisteret, esse cõtra eum vti hæreticum procedendum, ita Albert. de Agnos. propos. q. 30. n. 15.

§. 2.

De Propositione Erronea.

LIcet valde controuersum sit inter D.D. quænam dicenda sit propositio Erronea, attamen magis communis eorum opinio videtur esse, qui dixerunt.

5 Propositionem † Erroneam esse eam, quę est contra veritatem aliquam, ab Ecclesia non definitam, vel non omnibus manifestam, vel à proferrente ignoratam, ac proinde propositionem Erroneam minus continere, quã propositionem Hęreticam, ita Symancha d. tit. 54. n. 8. Albertus q. 6. n 8. Suar d. Sect. 2. n. 11, & seq; Ricciull. d. c. 8. n. 10. Lud. à Paramo, de origine Sanctæ Inquisitionis, lib. 3. q. 3. n. 105. Bariol. in florib. Director. tit. de Varijs propositionum gradibus §. quid est propositio Erronea vbi, quod illa est, quæ continet errorem contra veritatẽ aliquã obscuram, nundum ab Ecclesia definitam, Molfes. in Sum tom. 1. tract. 11. cap. 2. n. 57.

6 Exemplum dat Suar. loco cit. n. 13. huiusce propositionis Erroneæ, aitq; propositionem hãc, Beata Virgo † peccauit venialiter, aliquando ante Concilium Tridentinum fuisse erroneam tãtum, quoniam contraria opinio (licet semper fuerit Cath.) attamen nundum erat definita, de fide.

§. 3.

De Alijs propositionũ gradibus.

7 PRopositio sapiens † Hæresim ea est, quæ prima consideratione habet sensum Hæreticũ, pie tamen intellecta potest habere sensum Cath. vt si quis dicat Bibliam esse falsam, nam prima facie propositio est Hæretica, quia omnia in Biblia contẽta sunt vera, sed quia potest intelligi de Biblia alicuius particularis, per fraudem impressoris deprauata, propositio illa cũ hac qualitate efficitur Cath. ita Symanch. d. tit. 54. n. 6. Albert. vbi supra n. 2. Bariol. loco alleg. §. quid est propositio sapiens Hę-

retum, Vbi quod ea etiam dicitur propositio talis, ex qua, cum notorio vero, quod negari non potest, seq Hæresis, vt si quis diceret, omnis homo existens Romę est in peccato mortali, nam ex hac propositione, iuncta alia notorie vera, infantes Romæ existentes sunt homines, seq. Hæresis, silicet infantes nouiter Baptizatos &c. esse in peccato mortali, atq; hic modus hunc propositionis gradum explicandi, placet Suar d. Sect. 2. n. 17.

8 Propositio temeraria, † est, qua aliquid tamquam certum asseritur, quod nulla potest ratione, vel auctoritate efficaciter probari, vt si quis diceret, quod mũdus intra 10. annos finietur, ita Albert. vbi supra n. 7. Ricciull. d. c. 8. n. 11 Suar. d. Sect. 2. n. 20. Lud. à Paramo. d. l. 3. q. 3. n. 108. Molfes. in Sum. tõ. 1. Tract. 11. c. 2. n. 61.

9 Propositio † Schismatica est, quæ parit in Ecclesia diuisionẽ, vt si quis diceret posse dari in Ecclesia duos Põtifices, Symãc. d. tit. 54. n. 14 Lud. à paramo n. 111. Ricciull n. 13. Molfes. in Sum. tom. 1. Tract. 11. cap. 2. n 62.

10 Propositio Male † sonans est, quæ licet nude sumpta videatur Cath tamen iuncta cum circunstantijs loci, temporis. & personarum male sonat, vt propositio hæc, fides Iustificat, nam nunc attentis hæresibus modernis, dicitur male sonare, ita Lud. à Paramo n. 107. loco citato, & Suar. in sępe citata Sect. 2. n 18. Molfes vbi supra n. 59. vbi quod talis etiã esset propositio illius, qui assereret, quod plures saluãtur in statu sæculari, quã religioso.

Et ab hac propositionum spẽcie parum, aut etiam nihil distare
11 re videtur, propositio † Piarum aurium offensiua, vt dixit Suar. loco citato n. 19.

12 Propositio scãdalosa † est, quæ in materia doctrinæ solet prębere occasionem errandi, ita Ricciull. d. c. 8. n. 14 & Suar. Sect. 2. n. 19. circa medium Molfes. vbi supra n 60.

Propositio Blasphema est, qua Deo, vel Sanctis, maledicta, iniuriæ, & inconuenientia dantur attributa, Symanch. vbi supra n. 16 de materia huius propositionis videndus est totus titulus, de Blasphemis, ibi tamen dictis nunc Addo, de Qualitate Blasph. *al sangue, al Corpo & Putta na* videndum esse Monaldũ cõs. 10. & 11. vol. 2. vbi late de Cõstitutione Pij. 5 & de testibus deponentibus cõtra Blasphemũ, Simon. de Prætis vidend. cons. 51 per totum. Et quod Blasph. *Putrana &c.* sit Hęreticalis vti tenui in d. tit. vide Instructionẽ

ad

ad Vicarios Sancti Offitij, impressam Mutinæ, in tit. *de li Biastemadori* fol. mihi 13. vbi hæc Blasphemia enumeratur inter Hęreticales, & de Blasphemia *Dio Pouerinazzo*, vide Bertaz. cons. 553 vbi eius filius, in Addit vers. Ex His, Et de Blasphemia *Potta della V. & Malanagio il giorno d'oggi* si illo die cadat Die festus alicuius Sancti, vide Viscont in suis Concluſ. Iuris sub littera B. Verbo, Blasphemia, & de Verbis *Por vida de Dios*, an sint Blasphema, & an hæresim sapiant, Sanch in Sum. lib. 2. c. 32. n. 36. & de dicta Blasphemia, & de sequentibus Descreo de Dios, *Mal grado Aya Dios*, *Ni hà poder en Dios*, *ni pesa à Dios* Latiss. Azeued. ad Regias Hyspanię Constitutiones Nouæ Recompilationis lib. 8. tit. 4. l. 5. per totam, vbi etiã de Verbis, *de Boto à Dios*, *& non le puo far Dios*, & de Iurante per Membra pudibunda Christi B. M. V. & Sanctorum, & n. 60. & seq. vbi late de Blasphemia ad Corpus Dei, & quod etiam Inquisitores possunt procedere cõtra proferrentes hanc Blasphemiã, q. intelligo ego, vbi proferens ea verba crederet Deum habere vere Membra, Videatur Sanch. in Sum. d. c. 32. n. 30. & de Verbis *al Corpo di Christo*, vide Thesaur. decis. 241. per tot. & de Pœnis Blasphemis imponendis, vide Azeued. vbi supra Fernand. de Otero, diu. q. Iuris p. 3. q. 14. Negusant. Iun. cons. 496. Ricc. quotid. rerum fori Ecclesiastici p. 3. Resol. 40. & pluribus sequentibus, Parlador. q. quotid. q. 18. post eius Tract. quotid. differentiarũ Iuris, Auendan. omnino Videndus, de exequendis mandatis Regum Hyspaniæ p. 2. c. 5. per totum, Frãc. Bernard. porr. in fasciculo rerũ Criminaliũ fol. mihi 45. & 107. Nouar. in Pragmat Regni, Collect. 41. Marchesel. q. 50 & 51. Scortia in Selectas Rom. Pontif. Const. Theorem. 222. atq; Hæc incidenter occasione Propositionis Blasphemæ, de hac materia Blasphemiarum dicta sufficiãt, ad propositum igitur tituli nostri redeundo.

13 Propositio † Iniuriosa est, quę, detrahit alicui fidelium statui vt sunt verba, quæ Proferuntur aliquando contra aliquas Religiones, vel contra aliquam personam, insignem, ita Albert. q. 6. n. 9. Symanch. tit. 54 n. 18. Ricciull. d. c. 8 n. 15 Bariola in floribus Direct. loco cit. apud quem etiam habentur alij similium propositionum gradus, à supra enumeratis tamen parum distantes, ideo ad eum lectorẽ remitto, & ad Ricciull. Molfes. Suar. & alios supra allegatos, qui-

quibus addit poreſt omnino videndus, P. Hieron. Tamarit, à Tauaria in ſuis floribus Theol. tom. 1. q. 17. ſeu victima Prologi Magiſtri Sent.

Tandem in hac materia notandum, quod omnes animaduer-
14 tũt, non repugnare, † imo ſæpe euenire ſolere, vt vni ſoli propoſitioni plures gradus ex ſupra memoratis conueniant, ita Symanch. d. tit. 54. n. 19. Albert. d. q. 6. n. 27. Ricciull. d. c. 8. n. 17. verſ. Ceterũ, & Suar. d Sect. 2. n. 21. verſ. aliud eſt obſeruandum, vbi hoc probat. Ex Concilio Conſtantienſi Seſs. 22. vbi, Propoſitio illa, Chriſtus quotidie peccat, licet poſſit Catholicè intelligi, declarãdo illam in ſuis Membris, attamen nominatur ibi à Concilio, Erronea, ſcandaloſa, & Piarum aurium offenſiua, de Miſce etiam propoſitionibus videndus eſt P. Zanard. in Sum. Diuin. Præcept. p. 1. Rubrica de Fide Verſ. Vigeſimo ſexto, & Lel. Zechius p. 1. Summę Rubr. de fide c. 11. n. 3.

Solet tamen hoc loco etiam diſputari, num Eccleſia in qualificatione harum propoſitionum poſſit errare, ſtatuendo V. G. hanc propoſitionem eſſe erroneam, illam ſcandaloſam &c.

In qua re, certum eſt Eccleſiã non poſſe errare, & Bannez. 22. q. 11. art. 2. alt, erroneum eſſe aut errori proximum aſſerere Eccleſiam poſſe errare, ſed verius eſt, eſſe Hæreticum, vt cum Maldero, & alijs docuit, Coninch de fide ſpe, & charitate diſp. 18. dubio 8. n. 135. alias Eccleſia non eſſet columna, & firmamentum veritatis, vt dicitur. 1. ad Timot. 3. Quinimo nec poteſt Summus pontifex errare, cũ iudicat aliquam propoſitionem eſſe probabilem, vt V. G. cum in Clem. Vnic. de Sum. Trin. approbat, vt probabiliorem opinionem aſſerentium in Baptiſmo infundi paruulis habitum virtutum Theologicarum, vt per egregie probauit, Turrian. Select. Diſput. p. 1. Diſput. 30. dubio. 3. Verſ. Peculiaris difficultas, & de materia propoſitionis illius, de qua in d. Clem. Vnic. videatur Vaſq. in p. 2. D. Tho. Diſp. 86. tom. 1.

§. 4.

An Inquiſitores poſſint procedere, contra profe rentes propoſitiones ſcãdaloſas temerarias, & ſimiles.

15 PAulus tertius, In ſua Conſtitutione Incip. In Apoſtolici Culminis ſpecula, quæ habetur

tur inter litteras Apostolicas pro Sancto Officio, post Direct. facultatē dedit Inquisitoribus procedendi contra quoscumq; etiam exemptos, asserentes propositiones, suspectas, scandalosas, periculosas, Errores continentes, ac alias Cath. fidei minus consonas, Christianæq; pietati, ac bonis moribus minime conformes, vel publice proponentes, & populis prędicare audentes.

Et Quamuis Episcopi, tamquā Sedis Apostolicę delegati, vigo-
16 re Trid. † Sess. 5 cap. 2. vers. si vero, possint procedere contra concionatores huiusmodi propositiones, in publicis eorum concionibus asserentes, vti & animaduerterunt Io. Franc. Leo. in Thesauro fori Ecclesiastici p. 1. c. 8. n. 12. Flau. Cherub. Scol. 2. ad dictam Constitutionē Pauli 3. & Campanil. in Diuers. Iuris Canonici Rubr. 12. c. 13 n. 21. Attamen non per hoc censetur adempta facultas Inquisitoribus procedendi contra eosdē reos concessa virtute dictę Constitutionis, vti etiam in indiuiduo dixit, P Zanard. in Summ. Diuin. præcept. p 1. Rubr. de Inquisitore q 54. vers. 2. Nota quod.

Ex Quibus collige, quod Episcopus, & Inquisitor, cum contra
17 concionatores † tales propositiones in publicis concionibus asserentes procedunt, sunt paris auctoritatis, cum ambo procedant, vti Sedis Apostolicę Delegati.

Cum vero procedunt contra Laycos easdem propositiones priuatim asserentes, non item, nam tunc Inquisitor procedit,
18 vti † Apostolicę Sedis Delegat. vigore memoratę constit. Pauli 3. Episcopus vero vti ordinarius, ordinaria, facultate sibi de Iure communi competente.

§. 5.

De Praxi Procedendi contra hosce Reos.

19 VBi propositiones prolatæ à Reis, de quibus agimus sunt Hæreticæ, & earum assertores sint viri docti, tunc contra eos eo modo procedendū est, vt sup. docuimus tit. 1. de Hæresi, &
20 Hæreticis, Ita tamen, vt semper, vbi auditores scandalizati metuunt scandalum tollatur, eo modo quo datum fuit, vt corduba factum fuisse, videbimus infra n. 22.

Et si Hæreticarum propositionum assertores, nec viri docte sint, sed rides, nec male vitę, sed probatæ, tunc videnda etiam sunt quæ dixi in d. tit. 1. §. 7. &

8. &

8 & Albertin. de Agnosc. assert. Cath. quæst. vltima per totam. Si .n. propositio Hæretica non sit contra Articulos fidei omnib. notissimos, vt cõtra articulũ Incarnationis Virginitatis B.M.V. & similes, tunc illius propositionis assertor, etiam si se eam credidisse asserat, non est, si sit rudis & idiota statim cogendus ad abiurandum de formali, nisi correctus pertinax esset in illius propositionis assertione, sufficit enĩ, si sit paratus Corrigi, ꝙ abiuret, vel de leui vel vehementi pro modo suspitionis.

Sic Sortilega Hæreticalis ad amorem, si fateatur se credidisse Dæmonem posse cogere hominis voluntatem, si hoc cum pertinatia assereret, abiurare deberet de formali, sed si sit parata Corrigi, licet Hæresim crediderit, sufficit si abiuret de vehemẽti, vti ostendi in tit. de Sortileg. Alf. Castr. cui nunc addo videndum, Binsfeld. l. eorum C. de Malef. & Mathem. q 2. Cõclus. 4.

21 Si vero propositiones dubiæ sint, sensumq; Hęreticum, ac Cath. admittant, illarum assertor ab Inquisitoribus cogendus est, vt publice (si publice, eas protulit) verum sensum earum exponat, vt ab eo datum scandalum cesset, quod si is qui talem propositionem dixerit, alioqui suspectus erat, vocandus est à Iudicibus, atq; interrogandus, qui si probabilem sensum eorumdẽ verborum attulerit, non est cogendus, vt publice illum explanet, si modo nullus scandalizatus fuerit, monendus tamen est, ne deinceps talia dicere audeat, atq; hic est modus procedendi contra assertores propositionũ Erronearum, vel Hæresim sapientium, quem doctissime tradidit Alph. à Castro de Iusta hæret. punitione lib. 1. c. 3 vers. propositio Hęresim sapiẽs, ibi ꝙ cum igitur hæ propositiones, vbi semper ad duo animaduertere debent Iudices in hac materia, Alterum est ad personam asserẽtem, an silicet alias sit de hæresi suspecta, Alterum est an aliquis ex auditoribus, verba illa in sensum hęreticum acceperit, ac proinde scandalizatus fuerit, doctrinamq; hanc Castr. sequuti fuerunt Symanch. de Cath. Inst. tit. 54. n. 11. & Lud. à Paramo de Origine Sanctę Inquisitionis l. 3. q. 9. n. 174. in fi.

22 Quo vero ad assertores † propositionũ temerariarũ scandalosarum, offendentium pias aures In iurioſarum &c. Dicendum est quod (ex quo non possunt cogi ad abiurandum) sunt saltem cogendi ad reuocãdum dictas propositiones, & ad errorem suum detestandum, iuxta Extrauag. Vas. elect. de Hæret. & tradita

per

per Ludouicum à paramo, d. n. 174. vbi alios allegat, sic cum duo Concionatores, Cordubæ, & Mureię temere populo predicascent, virtute Bullę Cruciatæ posse absolui, etiam ab Hæresi, coacti sũt id publice retractare per Censores fidei teste Henriq. in Sum. lib. 6. c. 16. n. 3. in addit. vers. Quare duo prædicatores.

23 Formam autem † reuocationis similium propositionum vide apud Maffinum in praxi Sancti Officij p. 7. sub Rubr. *forma della reuocatione, ò ritratatione* fol. mihi 163. & in altera parte huius operis.

TITVLVS DECIMVS SEPTIMVS.

DE VARIIS, DELICTIS SPECTANTIBVS ad Sanctum Officium.

SVMMARIVM

NOn Confitentes, & Communicãtes semel in anno an sint suspecti de Hæresi, & qualiter n. 1. seq.

Contemnens censuras quando subdatur Iurisdictioni Inquisitorum, & quid de Contemnente Indulgentias, & Ecclesiastic. ritus n. 5. seq.

Professi, & Sacerdotes Matrimonium contrahentes sunt vehemenier suspecti de Hæresi, n. 10. & quid si tantummodo contrahant sponsal.

Greci vxorati promouentur ad ordines, n. 13.

Vidua Sacerdotis Greci, an possit matrimonium sine dispensatione contrahere, n. 14.

Vxoratus ordines suscipiens est susp. de Hæresi, n. 12.

Sumentes Hostiam non Consecratam & Sacerdotes celebrantes, & non Consecrantes, an sint suspecti de hæresi, & qualiter, n. 15. seq.

De Constitutionibus Clem. 8. & Greg 15. de conuersantibus cum Hæreticis, & de Matrimonijs cum Hæreticis, maxime in Anglia n. 19.

Regularis vltra mare Proficiscens sine licentia est suspectus de Hæresi, n. 20.

Obloquentes de Inquisitoribus, & Sancto Officio puniuntur ab Inquisitoribus, n. 21.

Quomodo procedendum contra superiores Regul. procedentes, in causis fidei contra suos subditos, n. 22.

Quomodo procedatur contra inciden-

tes in Constitutiones Pauli 5. & Greg. 15. in materia Conceptionis B. Mę V. n. 23.

De Ventrantibus homines mortuos ante eorum Canonizationem, vel Beatificationem, n. 24. & seq. vbi latissime de Canonizatione, & Beatificatione.

De fingente se ministrum Sancti Officij, n. 40.

De Iudice Layco se ingerente in causis Hæresis, n. 41.

De Teste falso, & subornatorib. n. 42.

De Teste propalante eius depositionem, n. 43.

De Vtente verbis Sacræ Scripturæ ad locum, & turpia n. 44.

De Reuelationibus Mulierũ n. 45.

§. 1.

De non confitentibus, & communicantibus semel in Anno.

1 OMnes †Christi fideles teneri saltem semel in anno peccata sua confiteri, & sacratissimam Eucharistiam sumere, Sãcitum est, in Lateranensi Concilio sub Innocent. 3 vt habetur in c. omnes vtriusq; sexus, de Pœnit & remis. & latius. docuerunt materiam huiusce pręcepti Ecclesiæ pertractantes, plurimi D.D. longa serie relati, per Azor. Inst. Moral. p. 1. l. 7. c. 28. & seq. & per. Fagundez. in quinq; pręcepta Ecclesiæ, super hoc præcepto annuę Confess. & Commun.

2 Ex hoc colligunt †D.D. nõ sum mentem Eucharistiam, & non confitentem semel in anno, censeri debere suspectum de Hęresi, & contra talẽ Inquisitores posse procedere, vti firmarunt Royas. Sing. 98. n 6. Zanch de hæret cap. 35. n. 1. & 2. vbi Campeg. & alij allegati per Farin. de Hęresi, q. 178 n. 79. & Sanctar. de Hæresi c. 41. dub. 3. n. 5. quoniã isti tales deuiãt à communi fidelium cõsuetudine, & vita,

3 Attamen Pegn. in †Annot. ad Ambros. de Viguate, in tract. de Hæret. q. 2. sub n. 32. tenet, q̃ ex hac sola omissione commun. & Cõfessionis nõ potest, quis reddi suspectus de Hæresi, quoniã omnes D.D. contrarium asserentes, sed max. Fel. in Rubr. de Hęret. n. 4. mouentur ex dispositione, text. in Auth. de priuil. dot. hęret. Mulier nõ pręst. qui tamen text. nihil ad hanc rẽ facit, nam Institutum Iustin. erat eo loci docere, qui nam essẽt dicendi Hæretici, aitq; eos esse putandos Hęreticos, qui diuersarum

larum sunt Sectarũ, & postquã diuersas sectas enumerasset, subiungit hæc verba, *Igitur sacrã Communionem in Cath. Ecclesiã non percipientes, à Deo amabilib. Sacerdotibus hæreticos iuste vocamus, nam licet nomen Christianorum sibi imposuerint, Veruntamen à Christianorum se fide, & communione separant*, Ex quo patet ibi non tractari de communione recipienda singulo anno, sed de communione Catholicorũ, & de his, qui ab ea discedunt, hæc Pegna ibi vers. huic vero sententiæ, vbi addit hunc intellectum illius text. magis comprobari, ex versione illius text. græca.

4 Quare † in hac re, licet magis communis opinio D.D. sit ex omissione Confessionis, & Communionis semel in anno oriri hæresis suspitionem, Attamen magis vera videtur opinio Pegnæ, quam sequutus fuit Farin. de hæresi, d. q. 178. n. 79. vers. ex quibus, vbi quod secluso contemptu omittens illa Sacramẽta suscipere, nec potest dici hæreticus, nec suspectus de Hæresi, quod etiam repetijt Idem Pegna, in Addit. ad Lucernam Inq. in verbo Hæresis n. 10.

Si tamen Versaremur in persona, alias de Hæresi suspecta ageretur q; de dicta omissione per plurimos annos, sine vlla legitima, vel colorata causa, & de obstinata voluntate non communicãdi, tunc posset talis omittens inquiri, & puniri, vti suspectus de Hæresi, stante maxime disp. Concilij Tridentini Sess. 13. de Sacramento Eucharist. can. 9.

Et esset interrogandus, etiam in tormentis, super virtute, necessitateq; Sacramentorum & super potestate clauium Ecclesiæ, & cogendus etiam ad abiurandũ secundum modum, & gradum suspitionis.

§. 2.

De Contemnente Censuras.

5 COntemptus † censurarũ est duplex, alter negatiuus, alter positiuus, Negatiuus contemptus, qui & improprie contemptus dicitur est, cum quis de re aliqua nullam curam habet, ei tamen nullam facit iniuriam, sic censuras contemnere dicitur, insordescens in eis, Cõtemptus positiuus est, cum quis censuris infert aliquem actum irreuerentiæ, & iniuriæ, vel verbis vilificando eas, vel facto, Syluester, in Sum. in verbo, Contemptus n. 1. & in proposito nostro, Menoch. de Arbitr. Iudicũ Cent. 5. Cas. 416. n. 27.

6 Quatuor † autem modis dici-

tur censura positiue contemni, secundum magistralem doctrinam, Gemin in c. dilecto n. 8. de Sent. Excom. in 6.

Primo, cũ excomunic. accumulat culpam culpę.

Secundo, cum ex certa scientia intrat Ecclesiam, etiam cum officia diuina non recitãtur, c. 1. 21. dist. c. clericus 24. q. 3.

Tertio cum nõ intrat Ecclesiã, sed ad valuas audit officiũ, quod est contra Iura. c. quod in te, de Pœnit & remiss. c. permittimus, de Sent. Excom. in 6.

Quarto cum communioni Catholicorum, quos potest euitare, se ingerit. c. illud, de clerico Excom. Ministr. Quibus addi potest, Quintus modus, cũ, quis verbo vilipendit censuras.

7 Hosce † positiue censuras contemnentes esse de Hęresi suspectos iuditioq; subdi Inquisitorum, dixit Marc. Ant. Columna relatus à Pegn. Comm 24. p. 3. direct. vbi quod sub nomine S. Officij debebat procedi contra nõnullos, qui deturpauerant & lacerauerant cędulones excommunicationis, ratione contemptus censurarum, & clauium Ecclesię, quod idem dixit Genuens. in Praxi Archiep Neapol. c. 7. n. 6. vbi quod non solum contra illos deturpantes cedulones Curia Neapol procedit, sed etiam cõtra illos qui in contemptum Excomunicationis audent dicere; *che scomunica? che scomunica?* & n. 8. vbi attestatur, quod ob illa verba, quidam Laycus de Anno 1609. de ordine Curiæ Episcopalis Montismarani fuit fustigatus, idem docuerunt Lazzar. de Blasph. q. n. & Menoch. d. cas. 416. n. 27.

Qualitatem autem suspitionis hæresis, metiri debent Inquisitores à qualitate personę, & quãtitate contemptus, Iunctis alijs circunstantijs.

8 Certe † supra quinquaginta annos. Quidam homo pessimę vitæ, de pluribus Blasph. & alijs Criminibus Cremonę in Sancto Offitio Inquisitus, sed maxime de contemptu censurarum, & in specie, quod dixerit, *ancor li Scomunicati Mangiano*, & quod non obstante censura Missam audierit, Ex Voto Congregationis Nostrę habitus fuit pro suspecto, quo ad articulum censurarum, & clauium, de vehementi de hæresi, vti attestatur Reuerendissimus M. Anton. Amid. in suis Votis redditis in Sancto Offitio apud me existentibus manuscriptis, tom. 2. Cas. 34. n. 8 fol. 171.

9 Quod † dictum est de censurarum contemptoribus, Idem dicendum est, de contemptoribus Indulgentiarum, Campanarum, personaꝝ Ecclesiastic. & similiũ.

prout

Prout de contemptore campanarum, atteſtatur Zerola in praxi Epiſcopali, in Verbo caſus In quibus &c Verſ. campanarum, vbi quod hic caſus ſibi accidit in facto, in quodam, qui nocte Sabbati Sancti abſtulit martellos à quibuſdam campanis, & illos appendit in arbore nucis, quiq; propterea poſt longam carcerationem abiurauit, ita etiam Ricc. verba ſupradicta Zerolę de verbo tranſcribens, in Praxi fori Eccleſiaſtici Reſol. 423 verſ. campanarum.

Idem etiam dicendum eſt de Contemptore aliarum Cęremoniarum, & Rituum Eccleſiæ, vnde in noſtra Congregatione Cremonæ ſupra ſexaginta annos, vt apparet ex votis manuſcriptis Reuerendiſſimi D. Amidani, tō. 2. Voto 7. fuit Cōcluſum potuiſſe Sanctum Offitium procedere contra quoſdam Religioſos, qui Ioci cauſa Induerunt quendam fratrem Idiotam, Veſtibus Pontificalibus, mitram Capiti eius Imponendo, & ei honorem vti Epiſcopo deferendo, eum impo nentes ſuper Aſinum, qui ſic ſedens dabat benedictionem per clauſtra monaſterij, alijs fratribus vario modo eum irridentib.

Eodem modo puniri debent in Sancto Offitio, per Iocum alterius Confeſſiones audientes, negari enim nequit, quin iſti magnam iniuriam faciant Sacramēto, maxime ſtāte Hæreſi Luteri, qui voluit Laicum poſſe adminiſtrare Sacramentum pęnitentię, de quo Videndus erit, Roſſenſ. cōtra Luterū art. 13. & ita in noſtro Sancto Offitio ſemper fuiſſe obſeruatum, teſtis eſt Reuerendiſſimus Amid. tom. 3. Voto 81. & 87.

§. 3.

De Profeſſis, & Clericis in Sacris Matrimonium contrahentibus, & vxoratis ſuſcipientibus ordines Sacros.

10 SVſpecti † quoq; ſunt de Hęreſi, & quidem regulariter de Vehementi, Religioſi illi profeſſi, clericiq ſæculares in ſacris tamen ordinibus conſtituti, qui matrimonium contrahere audēt idq; ſiue palam contrahant, ſiue clam, prout diſtinctionem hanc reprobantes tenuerunt, Simāch. de Cath. Inſtit. tit. 40. n 9. & ſeq. & in Enchirid. tit. 12. n. 1. Pegu. com. 74. p. 2. verſ. Iam apoſtata Decian. l. 5. c. 22. n. 40. Menoch. caſu 546 n. 49. Azor. Inſtit. Moral. p. 1. l. 8. c. 21. q. 10 & 11. late Farin. de Hæreſi q. 183. n. 72. & ſeq.

Ratio huius ſuſpitionis prudēter

ter in eo, quod Hodiernis temporibus ab omnibus ferè Hæreticis improbantur vota Monachorum, Comm. Docentes licere Monachis quibuscumq; vxores ducere, etiam eas, quæ Deo perpetuam virginitatem deuouerũt ita Simanch. vbi supra d. tit. 40. n. 10. facere autem opera mala ex genere suo, ab omnibus ferè Hæreticis laudata inducit suspitionem Hæresis, vt cum Soto diximus supra in tit. 15. §. 2. n. 4.

Ex qua ratione patet, in eandẽ Hæresis suspicionẽ incidere Religiosos Soc. Iesu, qui Matrimonium contrahunt, licet emisserit tantũmodo vota simplicia biennij, quia hoc non obstante sũt veri religiosi, & matrimonium eorum ob dicta vota irritatur, vti declarauit Greg. 13. in Bulla sua, Ascendente Domino in Nauiculam, ad quam materiam vide Sanch. de Matr. l. 7. disp. 25. n. 15. & in Summ. l. 5. cap. 1. & Vasq. p. 2 q. 96. dip. 65. vbi latiss. de statu horum Patrum, qui vota biennij tantummodo emisserint, In hac tamen materia Aduertendum, quod licet identitas personæ professi, vel Clerici sic delinquentis sufficienter probetur per confessionem ipsius, hoc debet intelligi, quo ad prejudicium ipsius confitentis, & ad effectum eum puniendi, nam ad effectum declarandi Matrimoniũ nullum, de identitate personę professi &c. sic delinquentis, debet constare per recognitionem personæ, modo de Iure debito, de quo, Scaccia de Iudic. l. 1. c. 87. n. 19. Quod idem obseruari debet in polijgamis.

11 Qnid autem † dicendum sit, vbi dicti religiosi non matrimonium de facto contraxerint, sed tantum sponsalia? Dic vt in simili dixi, in tit. de Polijgamis, de Vxorato, viuente coniuge, cũ alia sponsalia contrahente.

12 Occasione istorum Matrimonium † contrahentium tractãt. D.D. quod sentiendum sit de vxorato, ordines viua vxore suscipiente in qua re communis, & vera est Sententia Symanch. d. tit 40. n. 14. quam seq Farin. d. q 183. n. 74. quod ijsdem omnino regulis Iudicandus est in Sãctæ Inquisitionis Officio, ac regularis professus, & clericus in Sacris matrimonium contrahens.

13 Hæc tamen non habent † locũ in Græcis Vxoratis, cum Vnica tantum, & Virgine, nam hij possunt sine vllo impedimento ad ordines Sacros promoueri, licet mortua postea vxore cum alia matrimonium contrahere nequeant.

14 An autem † Vidua relicta presbiteri Greci, possit cum alio matrimonium contrahere, sine dispensatione dubitari potest.

In qua

In qua difficultate, opinio negatiua quæ etiã mihi magis probat. quod ſilicet ſine diſpenſatione relicta præsbiteri Græci non poſſit ad aliud matrimonium tranſire probari poteſt.

Primo ex diſpoſitione Canonis 22. Concilij Altiſiodorenſ cuius hęc ſunt verba, *Non liceret relictæ, præbyteri, nec relictæ diaconi, nec ſubdiaconi, poſt eius mortem maritum accipere*, Hoc tamen Concilium non fuit generale, nec prouinciale, ſed Dioceſanum, & celebratum fuit anno 590. ſub Greg. 1.

Secundo Videtur probari hoc ex Apoſtolo, prima ad Timoth. cap. 5 ibi, *vidnas autem Iuniores reprehende, quæ cum luxuriate fuerint in Chriſto nubere volunt* circa cuius loci intelligentiam videndus eſt Bellar. tom. 1. cõtr. 5. l. 2 c 24.

Tertio probatur ex diſpoſitione, cap. ſi qua Vidua & c. præcedenti, diſt. 28.

Quarto probatur ex eo, quod id abſolute non licere dictę relictę presbiteri voluerunt in terminis noſtris Palud. in 4. diſt 37. §. quantum ad primum, verſ. d. Concl. & Steph de Gaieta, de Sacramento matrimonij Quæſito 195. verſus finem.

Quamuis D Tho. 3 p. in ſupplemento q. 53. art. 4. ad quartũ & Azor. Inſtit. Moral. lib. 13. cap. 14 Quæſito 7. verſ. ſed dubię Quæſtionis eſt p. p diſtinxerint, num Presbiter Græcus de conſenſu vxoris, ad ordines Sacros aſcenderit an non, nam inquiũt primo caſu non poteſt mulier relicta, ad ſecundas nuptias tranſire 2. vero caſu ſic, De hac etiã re videndus eſt D. Bonauent. in 4 diſt. 37. in Expoſitione litterę.

Ex quibus omnibus apparet, huiuſmodi viduas egere diſpenſatione, ſaltem ad Cautelam ad effectum contrahendi ſecundũ matrimonium.

§. 4.

De Sacerdote celebrante, & non conſecrante, & ſummente Hoſtiam non conſecratam.

15 LAycus † ſumens, maxime tẽpore mortis Hoſtiam non conſecratam, eſt de Hæreſi vehementer ſuſpectus, niſi manifeſte conſtet ipſum id feciſſe ex magna reuerentia, quam habet erga Sacram Euchariſtiam ita Albertin. in Rubr. de Hæret in in 6. q. 13 n. 66. 69 & ſeq Menoch. de preſumpt l. 5 Præſumptione 6 n. 22. & 23. Farin. plures cumulans de Hæreſi q 178. n. 49. Symanch. de Cath. Inſt. tit.

30. n. 19. atq; hæc eſt communiſſima opinio.

16 Sacerdos, † quoq; qui celebrãdo miſſam fingit ſe hoſtiam conſecrare, & non conſecrat, ſed illam non conſecratam ſumit, de quo eſt caſus, in c. de Homine, de Celebratione Miſſarum, eſt de Hęreſi ſuſpectus, maxime ſi eſſet aſſuetus hoc facere, poſſetq; ab Inquiſitoribus, & interrogari, quid ſentiat de Sacramento Altaris, & etiam puniri, ita Lucerna Inq. in verbo Sacerdos celebrans, vbi Pegna in annot. Decian. in tract. Crim. l. 5. cap. 17. n. 43. Locatus in Iuditiali in verbo Sacerdos n. 4. Grill. de Sortil. q. 11. verſ. Quæro quod dicendum.

Atq; hoc nullam poteſt habere probabilem dubitandi rationẽ in contrarium, nam negari non poteſt, quin talis Sacerdos abutatur Sacramento Altaris, Sacratiſſimoq; Miſſę Sacrificio, ſitq; etiam in cauſa, vt Chriſti fideles Hoſtiam non conſecratam adorantes in idolatriam, ſaltem materialiter incidant, Graff. in ſuis aureis deciſion. p 2. l. 3. cap. 15. de celebratione Miſſarum, n. 6. 7. & ſeq.

17 In † qualem autem ſuſpitionẽ hęreſis incidat Sacerdos hoc crimen comittens, non poteſt ſic in abſtracto certo determinari, ſed ſingulę circunſtantię facti debẽt conſiderari, & pręcipue propoſitum, ſeu Intentio delinquentis diligenter eſt exploranda, vt inde criminis qualitate aucta, vel diminuta pro maiori, vel minori hæreſis ſuſpitione, pęna grauior, aut leuior imponatur.

18 Quid † autem dicendum ſit, de Sacerdote celebrante ſuper rebus aptis ad faciendum Sortilegia, Videndus eſt Menoch. de Arbitr. Caſu 388. vbi etiam de Sacerdote dicente Miſſas defunctorum, pro viuis, vt cito moriantur, & Diaz. in praxi Crim. can. cap. 10. & 44. vbi Latiſſime more ſuo, Salcedo.

§. 5.

De Incidentibus in Conſtitutionem Clem. 8. Incipientẽ, Cum ſicut, & Conſtitutionẽ Greg. 15. Incipientẽ Romani Põtificis æditã, Anno 1622. 2. Iulij.

19 FElicis † Record. Clemens Papa 8. in Cõſtitutione ſua peculiari Incipiente Cum ſicut ædita Anno 1596. die 26. Iulij, ſtatuit.

Primo, Ne Itali cuiuſcumq; ſint ſtatus, & conditionis ſub quouis

præ-

prætextu habitent, vel domicilium teneant in loco, in quo aliqua Ecclesia, cũ parocho, vel Sacerdote Cath. non existat, vbi libere audiri possint Missę, & alia diuina Officia, &c. fieri, iuxta ritum Sanctæ Matris Ecclesię.

Gregorius 15. in supra memorata cõstitutione confirmatoria Bullæ Clem. 8. Addidit ac prohibuit, Quibuscumque Hęreticis ne, sub quouis quæsito colore, etiam mercimonij teneant domum apertam propriam, vel conductam domicilium q; contrahant in Italia, lociſq; adiacentibus, Mandauitq: tam ipsos prędictę constitutioni contrafacientes, quam eorum receptatores, secundum formã Iuris puniri.

Atq; hoc idem, quod hoc loco prohibet Clemens 8. erat etiam iam, de Iure communi prohibitũm, vt late probaui in tit. de Fautoribus Hæret. §. de Conuersantibus cum Hęreticis.

Secundo loco statuit, Idem Clemens 8. vt Itali abstineant à Matrimonijs, cum mulieribus Hæreticis, ab Hæreticorum sepulturis, ac ne filios suos de Sacro Baptismi fonte per Hæreticos leuari permittãt, nec ipsi illos, nisi per Sacerdotem Cath. more Baptizatos lenent.

Et hoc idem etiam iam de Iure prohibitũ erat Catholicis vt de Catholicis matrimonium contrahentibus cum Hæreticis latissime docuit, Symanch. de Cath. Instit. tit de Matrim. n. & generaliter de Contrahentibus parentelam cum Hæret. Pegn. Comm. 81. vers. Iam vt vno, p. 2. & nos loco supra citato, ex quo colligitur. quod in Anglia non possunt Parochi assistere matrimonijs huiusmodi, nisi adsit certa spes conuersionis Hæretici, & vlterius subsit causa à Sancta Sede Apostolica approbanda quãuis. n. non leuis controuersia sit inter D.D. num matrimonia huiusmodi sic contracta, sint valida, attamen Verior cõmuniorq; est Sententia affirmat. vt videre est apud Sanch. de Matrimonio disp. 72. l. 7. & Guttier. in simili tractatu cap. 104. maxime accedẽte auctorit. Sedis Apostol.

Tertio loco Vetat. ne Cath. opera medicorum Hæreticorum vtãtur, nisi ex necessitate, Neue Cath. ad Hęreticorum loca accedant, nisi id prius significent suis Ordinarijs, vel Inquisitoribus, quod tamen restringet ad vsum medici Hæretici Animaduertendũ est, quod prohibitio Clem. 8. cessat vrgente necessitate, vt quia V. G. Catholicus graui vrgetur infirmitate, & non adest, nisi vnus medicus Hæreticus & ita fuit decisum in Curia Archiep. Neap. apud Ric. decis. 268. vol. 4.

tate Sedis Apostolicæ.

Tandemq; contrafacientes, tãquam de Hæresi suspectos puniri ab Inquisitoribus, & ordinarijs mandat.

Ex quibus patet quod constitutiones prędictæ sunt Iuri communi conformes, ac proinde fauorabiles, ac ab eodẽ Iure cõi recipere debere interpretationẽ

De hisce Constitutionibus vidẽdi sunt Naldus in Sum. in verbo, Christianus 2 n. 8. & Bariol. post flores Direct. fol. 471. vbi verba harum Bullarum ad verbum referunt, & Homobonus de Bonis in suis Disquisit. Moral. Theol. Tract. 11. cap. 7. q. 17. in 3. Supposito, Beccanus in Manuali Controuers. aduersus Hæreticos Nostri tẽporis, & in sua Sũm. p. 3. in Tract. de fide.

De modo autem procedendi contra reos incidentes in has cõstitutiones, maxime, quo ad torturam, & abiurationem plene dixi, in titulo de Fautoribus &c. in §. de Conuersantibus cum Hæreticis.

§. 6.

De Regulari vltra mare proficiscente, sine licentia superioris.

20 INter † casus vehementis suspitionis Hæresis non infimũ locũ tenet, ille, de quo Ioannes 22. in extrauag. Ad nostrum sub titulo, de regularibus.

De Regularibus, qui sine superioris licẽtia in partibus vltramarinis commorantes, detrahũt Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Constitutionibus, & alia multa à fide deuia in suis sermonibus, & secretis collucutionibus vuomere insanis ausibus non verentur, hosce n. de hæresi esse vehementer suspectos decidit ibi pontifex, & tradidit Pegn. p. 2. Cõm. 81. vers. In extrauaganti.

De Excomunicatione vero cõtra istos regulares lata, videndus est, Bonacina de Clausura q. 2. puncto 4.

§. 7.

De obloquentibus de Inquisitore & S. Officio.

21 SPetialet † est in Sancto Offic. quod Inquisitor possit procedere contra Iniuria afficientes verbali se, & Sanctum Offic. & eius Ministros, vti notauit Zanch. de Hæret. c. 31. vbi late Campeg. Symanch. de Cath. Inst. tit. 34. n. 28. & Farin. de Hæresi q. 182. n. 79. & 80. fuse in Selectas Constitutiones Epitome. 106. Theorem. 278. vers. Quærenti, Ideo autem mẽtionem feci de Iniuria verbali, quia

quia, quo ad Iniurias reales habemus Bullã, Pij 5. Si de Proteg.

Obloquentes igitur de Sancto Officio, si honesti sint possunt cõdemnari ad petendam veniam P. Inquisitori, coram plena congregatione genibus flexis, & vbi iniuria grauis sit, etiã mulctari deberet aliqua pœna pecuniaria.

Si autem viles sint loco pœne pecuniariæ, possunt fustigari.

Atq; Ita cum alias Cremonę Inquisitus fuisset in Sacto Officio, quidam Hæbreus ob libellum famosum factum contra P. Inquisitorem, & Sanctum Officium, Congregatio Crem. fuit in voto, quod si iste Hębreus delictum in tortura fateretur, condemnari deberet, vt publice per Ciuitatẽ fustigaretur, cum mulcta pecuniaria Die 28. Augusti 1576 vti attestatur Reuerendissimus D. Marc. Ant. Amid. in suis Votis manuscriptis in causis Sancti Officij, penes me existẽtibus tõ. 1. Voto 20. n. 5.

§. 8.

De superioribus Regularium Procedentibus contra regulares subditos in causis Hæresis.

22 FElicis† Recordationis Pius Papa 4. in quadam sua Cõstitutione, Incipiẽte Pastoris Eterni, relata inter litteras Apostolicas pro Sancto Officio, post Director. facultatem concessit Inquisitoribus procedẽdi in causis Sancti Officij, cõtra quoscũq; regulares, quantumuis exemptos, dummodo à suis superioribus non essent præventi.

Verum memorata Cõstitutio, quo ad vltimam eius particulã numquam fuit vsu recepta, vt testatur Pegn. Comm. 77. vers. Tametsi vero, p. 3.

Et Paulus 5. in sua Constitutione, incipiente Rom. pontifex ędita anno 1606. Expresse declarauit, & prohibuit, ne superiores regularium in causis Sancti Officij procedant, causas etiam coram ipsis pendentes ad Sanctum Officiũ auocando &c. sub pœna inhabilitationis, priuationis Vocis activę, & passivę, & omnium aliarum pœnarum à Iure impositarum contra fautores Hæreticorum, & Impedientes Sanctum Officiũ, & Excõmunicationis sibi reseruatæ, verba autem Memoratæ constitutionis habentur, apud Campan. in Diuers. Iuris Canonici Rubr. 12. cap. 13. n. 138. & apud Bariol. post Flor. Direct. fol 447.

Quoniam autem multoties Regularium superiores in memoratam Pauli 5. constitutionem incidunt.

Ideo Sanctum Officium contra ipsos debet procedere, ita tamē vt mitius agat, cum superioribus illis, qui ignoranter sed cum aliquali culpa reperiuntur deliquisse, semper tamen debent superiores absolui ab Excomunicatione dictæ Bullæ, quia est reseruata Summo Pontifici. Bonacin. de Censuris in spetie, disp. 2. q. 9. puncto 7. vbi latiss. agit de Excomunicatione huius Bullæ.

Vbi tamen dicti superiores regularium in aliquibus locis haberent Iurisdictionem quasi Episcopalem, tunc sine dubio non obstāte dicta Bulla, possent procedere cōtra regulares suos subditos, ita tamen, vt simul cū Inquisitore procedāt, quo ad illos actus, quos alias Episcopi, & Inquisitores simul debent exercere, ne tamen ex hoc aperiatur via fraudibus, consulo superioribus regularium Iurisdictionem quasi episc. habentibus, vt statim accepta denuncia, de ea certiorem, reddant Supremum Tribunal Vrbis.

Pari modo procedi debet contra superiores regulariū, si quo quo modo impedirent regulare subditum, ne statim Hæreticos, vel de Hæresi suspectos denunciarent, vt in dicta Bulla, vers. simili auctoritate, Bonacina vbi supra d. puncto 7. n. 4. in cuius num, sine animaduertit, quod vt incurratur censura, ad actionem impediendi requiritur audatia, seu præsumptio, ob illa verba Bullę, quoquo modo id Impedire, vel retardare audeant, vel præsumant, verbum enim Præsumant, denotat temeritatē, Bald. cons. 486. n. 5. vol. 4. Menoch. cons. 763. n. 10. Cochier. de Iurisdictione ord. in exemptos l. 4. q. 75. n. 4. & dispositio puniens aliquē præsumentē &c. non comprehendit eum, qui agit bona fide, ignorāter, & inaduertenter, Cened. ad Decretal. Collect. 45. n. 3. Auend. de exeq. Mand. Regum l. 1. c. 4. n. 38. Nanar. c. Acceptæ, de rest. spol. oppos. 8. n. 33. & in extrauag. de dat. & promiss. n. 35.

§. 9.

De Incidentibus in Constitutiones, Pauli 5. & Greg. 15. æditas, in Materia Conceptionis B. M. V.

23 VArijs † temporibus in hac materia Conceptionis B. M. V. à diuersis Summis Pontificibus nonnullæ emanarunt cōstitutiones, Nam in hac Re adest.

pri-

Primo Conſtitutio Sixti 4. in Extrauagāti Graue nimis, de reliquijs, & Veneratione Sāctorū.

Secundo adeſt Conſtitutio Pij 5. incipiens, ſuper ſpecula, quæ eſt conſtitutio 114. in Bullario nouo tom. 2.

Tertio adeſt, Conſtitutio Pauli 5. Incipiens, Regis Pacifici ædita anno 1616.

Quarto adeſt, Decretum Factū ab eodem Sanctiſſimo D.N. Paulo Papa 5. in Congregatione Sāncti Officij, ſub die 31. Auguſti 1617. relatum per Campanil in Diuerſorio Iuris Canonici Rubr. 12. cap. 13. n. 140. in quo decreto de nouo ſtatuitur, quod in poſterum, donec articulus huiuſmodi Conceptionis B. M. V. fuerit definitus, vel per Sanctitatem ſuam, & Sedem Apoſtolicā fuerit aliter ordinatum, nulli audeant in publicis concionibus, lectionibus concluſionibus, & alijs quibuſcumq; actibus publicis aſſerere, quod eadem Beatiſſima V. fuerit concepta cum peccato originali, Et quod etiā opinionem negatiuam vz. ꝙ B. V. non fuerit concepta, cum peccato originali in publicis actibus aſſerentes, aliam opinionem non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, ſeu tractent, ſub cenſuris, & pęnis de quibus in ſupra allegatis Apoſtolicis conſtitutionibus,

Tribuens in ſuper, tam Epiſcopis, & Prelatis ſuperioribus alijſq; ordinarijs locorum, quam Hęreticæ prauitatis vbiq; locorū deputatis Inquiſitoribus poteſtatem ſeuere animaduertēdi contra tranſgreſſores, etiam regulares, & alias quaſcumque perſonas &c.

Quinto Adeſt aliud Decretum Sanctiſſimi D. N. Greg. Papæ 15. factum in Congregatione S. Officij ſub die 24 Maij. 1622. relatum per Flauium Cherubinum in compend. Bull. tom. 3. in Apendice, fol. mihi 18. In quo, Sanctiſſimus extendit decretum memoratum, Pauli 5 etiam ad actus, & colloquia priuata, & Vetat ne in Officio conceptionis, alio quam conceptionis nīe vti poſſit, tribuēs etiā facultatem Epiſcopis, & Inquiſitoribus tanſgreſſores puniendi.

Tandem ſub Die 28 Iulij 1622. Idem Greg. 15. conceſſit Fratribus Prędicatoribus, vt in quib. cumq; priuatis eorū colloqnuis & conferentiis, inter ſe duntaxat, & non inter alios, aut cum alijs, de materia eiuſdem Conceptionis B. M. V. diſſerere, & tractare poſſent.

In hac materia notandum, ꝙ qui crederet concept. immaculatam, vti articulum fidei eſſet Hęreticus, vti animaduertet Alf. à Caſtro de Iuſta Hæreticorum

puni

Punitione l. 1. c. 8. dubio 4.

Vnde etiã propositio cuiusdã, qui dixerat, quod licet articulus Conceptionis non esset de fide, erat tamen de pertinentibus ad fidem, quodq; qui pro eo moreretur esset vere martir, fuit damnata à supremis Inquisitorib. in Portugalia, annuente Sanctissimo Paulo 5. de anno 1619 teste Portel. in dubijs regul. in verbo Conceptio Deiparæ n. 6.

Valeret tamen votum, vel Iuramentum defend. Conceptionẽ Immaculatam, vt late probauit idem Portel. vbi supra n. 1.

De hac materia videnti sunt Naldus in Sum. in verbo Conceptio, Rodriquez in Comp. q regul. Resol 30. per totam Barbosã de Officio Episc. alleg. 105. Comitul. q. Moral. l. 6 q. 40. & Filiuc. q. Moral. tom. 2. tract. 27. c. 3. n. 51. & Et Bonacina de Censuris in specie Disp. 2. q. 3. puncto 34. & Disp. 3. q. 6. puncto 4. & idem Barbos. in Collect. ad Concil Trid. Sess 5. n. 16.

Praxis autem contra hosce trãsgressores nostratum constitutionum esset, vt acceptata denunciatione in Sãcto Officio, vel ad supremam Romanam Inquisitionem mittatur denunciatio, ab eoq; supremo Tribunali expectentur iussa ab Inquisitoribus in partibus exequenda.

Vel si denunciatio comode Romam mitti non potest, fieri debet ab Inquisitoribus diligens per quisitio scripturarum, & cõcionum in domo Inquisiti, & testes super contrauentione diligenter Examinandi, quibus per actis, si de contrauentione constat declarare debẽt Inquisitores, & Ordinarij reos incidisse in pænas, & censuras comminatas in dictis Constitutionibus.

Occasione tamen Harum Constitutionum, sæpius in Praxi occurit dubitare, num Constitutio Pauli 5. & Greg. 15. in illis verbis, nec de opin. Affirmatiua aliquo modo agatur, comprehẽdat etiã casus, quibus de opinione Affirmatiua indirecte pertractetur, vt V. G. cum opinio Negatiua probatur à Concionatore, argumento ducto ab inconuenienti, in qua re licet opinio Negatiua videatur fortassis suaderi ex eo, quod verba intelligẽda sunt in potentiori significatu l. 1. § qui in perpetuum ff. si ager Vectigal.

Attamen, quod virtute memoratarum Bullarum, nec directe, nec indirecte possit de opinione Affirmatiua tractari, probatur euidenter ex formula verborũ, aliquo modo, quę includunt omnem modum possibilem, maxime quando negatiue, vt in casu nostro ponuntur, Card. Tuschus Pract. Conclus. tom. 3. littera D.

Con-

Concluſ. 243. n. 2. vbi alios alle gat, & proprium eſt illorum ver borum diminuere de proprio ſignificatu, ad ſaturitatẽ Tiraq. l. ſi vmquam, verbo omnia n. 14. verſ. ſed & eam glo. Cod. de Reuoc. donationibus, & proprie verificatur etiã in minimo, glo. in clem. prima, in verbo aut earum parte, de foro Compet. cum allegatis per Bertazol. de Clauſulis inſtrumẽtorũ Clauſula 26. glo. 12. n. 1. & operantur propterea, vt in diſpoſitione ea veniant, quæ alias non venirent Barbos Modernus, de Dictionibus, & clauſ. dictione 23. n. 2. igitur etiam modus de opinione Affirmatiua tractandi indirectus Prohibetur à Bullis memoratis.

Intelligenda tamen hæc ſunt de modo indirecto, ex quo ſeq. damnatio opinionis affirmatiuæ ita vt ea excludatur à terminis opinionis, nam mens ſummorũ Pontificum fuit opinionem Affirmatiuam manere debere ſub terminis opinionis, donec aliter à Sancta Sede fuerit iudicatum

Propterea Concionatores qui de opinione Affirmatiua ei detrahendo, etiam indirecte loquũtur arbitror iucidere in pœnas memoratarum conſtitutionum nec puto eſſe in facultate Inquiſitorum, & ordinariorum, in eo caſu minuere dictas pœnas, cum ipſis per dictas Conſtitutiones fuerit impoſita lex, in his tamen Caſibus Conſulo Inquiſitoribus quod referant cauſas horum reorum Eminentiſs. Supremis Inquiſitoribus, qui sẽper in hiſce cauſis benigne reos tractare ſolẽt, & multum de Rigore Bullarum diminuere.

§. 10.

De Venerantibus homines Mortuos Ante illorum Canonizationem, vel Beatificationem.

24 QVoniam † grauiter ab Inquiſitoribus puniendi ſũt, qui inconſulto Rom. Pontif. publice defunctos nundum Canonizatos, vel Beatificatos venerari audent, publice eos inuocando, campanas in die eorum obitus pulſando, altaria erigendo, in litanijs eorũ nomina ponendo, aut in Martirologio, Imagines eorum cũ Diademate vel Miraculis pingendo, pro vt ita ſpetiali cõſtitutione cautum eſt à Sanctiſſimo D. N. Greg. 15. lata in Sancto Officio vniuerſalis Rom. Inquiſitionis ſub Die 13. Martij 1625. quæ impreſſa habetur poſt flores directorij Bariolę fol. mihi 482. & prius notatum

tatum fuerat à Zanchin. de Hæret. cap. 22. n. 8. quoniam reddūtur ſuſpecti de auctoritate Summi Pontificis qui iuſtis de cauſis reſeruauit ſibi facultatē proponendi Sanctos Eccleſiæ colendos, Ideo nonnulla de hac re, & de Canonizatione Sanctorū dicenda ſunt, quę multis per me additis excerpta ſunt, ex quodā ſcripto, Doctiſs. quondam Franciſci Pegnę olim Sac. Rotę Rō. Decani, quod manuſcriptum habui, ab Eminentiſs. & Reuerēd. D. meo Cardinali Cāporeo, qq; poſtea reperi impreſſum, apud Turrian. in ſuis ſelectis diſput. Theol. p. 1. diſp. 33. poſt dub. 5. ſit ergo in hac materia.

35 Prima Concluſio, † Numquam fuit Mos in Eccleſia Cath. venerari homines mortuos, tamquā ſanctos, antequam publica auctoritate legitimorum Iudicum Eccleſiaſticorum eſſent recepti, & approbati, hoc probatur teſtimonio D. Aug. tom. 7. in breuiculo Collationum, cum Donatiſtis in Collatione tertię diei c. 13. & Optati Milleuitani lib. 1. contra Donatiſtas.

36 Legitimi † autem Iudices erāt Romę Pontifices Romani, in Prouincijs autem Epiſcopi, & Concilia prouincialia, & ob hāc cauſam, Romę Clemens Papa 1. Anther. & Fabianus ſalubriter cōſtituerunt 7. notarios, qui acta martirum Inquirerent, vt ea poſſent Romani Pontifices perſcrutari, vt poſtea probanda probarent, hęc colligūtur ex Sancto Aug. & Optato locis alleg. & ex Fabiano Epiſtola 1. ad Eccleſiæ Comminiſtros, late addentes ad Coneluſ. 262. Maſcardi ſub n. 50. vbi allegant Cyprian. Epiſt. 37. lib. 1. & Epiſt. 6. lib. 3.

37 Præterea † illud etiam omnino certum putamus probatos tantum publica auctoritate Eccleſ. Martires. & Confeſſores fuiſſe in Cathalogo Sāctorum, & in Martirologia Eccleſiaſt. Sāctę Rom. Eccleſiæ relatos, vti probarunt Card. Baronius ad Martilog. ſub die 4. Martij, & Io. Molanus in libro de Martilogijs, quidquid aſſeruerit, Card. Bellar. tom. 1. Contro. lib. 1. de Sanctis cap. 8. in fine, circa hanc tamen rem videnda eſt reſponſio Eminentiſs. D. Card. Bellar. de qua Turrian. vbi ſupra Verſ. minus (inquit) probabile, & pulcherrime, ac erudite tradita, per Molfeſ. cōſ. 46. n. 10. & ſeq. poſt ſecūdū vol. ad conſuetud. Neapol.

38 Secunda Concluſio ſit, ſemper in Eccleſia Dei viguit hæc doctrina de præcauenda falſorum Sanctorum veneratione, pluraq; Concilia de hac materia ſalubres leges tulerunt, & imprimis Concilium Carthaginenſe Primum cap. 2.

Con-

Concilium Laodicenum cap. 9. & 34.

Concilium Grangrēſe, cap. 20. relatum à Grat. cap. ſi quis per ſuperbiam 30. diſtinctione.

Conciliū Carthaginenſe quintum, cap. 14 relatum à Grat. c. placuit, de conſecratione diſt. 1.

Concilium Bracharenſe cap. 5. alias 6.

Concilium Moguntinum, c. 51.

Concilium Lateranenſe ſub Innoc. 3. relatum in c. 2. de reliq. Veneratione Sanctorum.

Concilium Tridentinum Seſs. 25. tit. de Inuocatione Veneratione, & Reliquijs Sanctorum.

29 Tertia Concluſio † In confeſſoribus referrendis in numerū Sanctorum, ſemper Eccleſia maiorem adhibuit diligētiam, quā in martiribus, vt not. D D. communiter in c. 1 de reliq; & Veneratione Sanctorum, vbi Innoc. n. 1. Hoſt. n. 6. in fi. verſ. licet autem, Io Andr. n. 4. in fi verſ. licet autem Vita, Abb. & alij qui propterea concludunt Confeſſores non eſſe canonizandos, ob ſolam apparentem Vitæ Sanctitatem, ſed prēterea miracula per eorum interceſſionem facta probare oportere, latiſs. addentes ad Cōcluſ. Maſcardi 262. ſub n 2. non ſic in canonizandis Martiribus in quibus non eſt neceſſaria probatio miraculorum Flau. Cherub. Schol. 2. ad Conſt. 4. Alex. 3. & Schol. 1. ad Conſtitutionē 11. Innoc. 4. vbi tamen, quod neceſſaria eſt probat. cauſæ propter, quam martirium paſſi, sūt Rocca de canonizatione Sanctorum c. 35. bene D. Hiero. in pſal. 115. ſuper illis verbis, Calicem ſalutaris ait, Grandis res eſt martirium, quomodo grādis Res? quoniam retribuit Domino, quod accepit à Domino, Chriſtus pro ipſo paſſus eſt, & ipſe pro eius nomine patitur, & ob id Idem D. Hieron. ſuper ſub ſequentibus verbis Pſalmi, Dirupiſti Domine, ait, *Quicumq; Sanctus moritur ſua morte, licet ſit Sanctus, qui miſericordias operatus ſit, fecerit ſigna Dæmones eiecerit, non vadit ad Dominum ſecurus, Moreſcit eius conſcientia, quādo videt Dominum, Martir autem, & ſi poſt Baptiſmum peccauerit, tamen ſecundo martirij Baptiſmate abiutus, ſecurus vadit ad Dominum.*

30 Quarta Concluſio, Sancta Eccleſia antequam Confeſſores canonizet prēter vitæ Sanctitatē, & Miracula, requirit, etiam & exigit multiplicatas preces magnorum Virorum pro canonizatione intercedentium, conſtantē famam de Sanctitate illius, continuationem Miraculorum, & plura alia, de quibus Canoniſtæ locis cit. & Iacob. Caſtell. de canonizatione Sanctorum q. 8.

Caſſan. in Catalogo Glor. mũdi, P. 3. Conſid. 50. Maluetius de canonizatione Sãctorum, dubio 4. & Pegna in Vita Sancti Didaci, lib. 2. c. 2. & in vita Sãcti Raij mondi, lib 3. c 1.

31 Secunda concluſio, quoniam Veneratio hæc Sanctorum eſt vna de maioribus cauſis, ideo Papa canonizationem Sanctorum ſibi ſpetialiter reſeruauit, c. 1. de reliq. & Vener. Sanctorum, vbi Innoc. n. 2. Hoſt. n. 7. Io. Andr. n. 5. Caſtell. de canonizatione Sanctorum q. 3. & Maluet. in ſimili tractatu, dubio 2. Barboſ. de Officio Epiſc. alleg. 50. n. 43. tom. 3. & Card. Tuſch. Pract. concluſ. tom. 1. littera c. concl. 41. vide Maſcard de Probat. tõ. 1. concl. 262. & taliter cauſa hæc eſt propria Summi Pontificis, vt nullo modo competat, neq; legato ipſius de latere, etiam ex commiſſione ſpetiali ipſius Papæ, Caſtell. de Canon. Sanctorum q. 3. art. 2. Modern. Barboſ. c. 1. de reliq. & Vener. Sanctorum n. 6. & 7. quia Papa non poteſt delegare poteſtatem definiendi res fidei quin, imo, nec Collegium Cardinalium, nec ipſum Concilium generale poſſunt Sanctos canonizare, Barboſ. ibid. qui alios cumulat, n. 8.

32 Sexta Concluſio, Epiſcopi In ſuis Diœceſib. nõ poſſunt inducere celebrationem feſti alicuius Sancti non canonizati per Papã, ita Gemin. in c. 1. de reliq. & Veneratione Sanctorum, n. 12. vbi etiam Franc. n. 3. lib. 6. late Sãch. in Summa lib. 2. cap. 43 n. 9. & ſeq. qui plures cumulat.

33 Septima Concluſio poſt canonizationem alicuius Sancti facta per Rom. Pontif. Sanctus ille ab vniuerſali Eccleſia colitur, & inuocatur, feſtum de eo fit & Officium diuinum ſolemniter in die obitus eiuſdem celebratur eius imago Pingitur cũ Diademate &c. & plures alios honores conſequitur, de quibus Pegn. lib. 3 c. 41. Vitæ diui Raymondi, & Canoniſtæ locis citatis, ac Caſtell. de canoniz. Sanctorum q. 9.

34 Octaua Concluſio, non licet alicui defuncto nundum canonizatio preces ſolemnes, aut publicas fundere, aut eius reliquias venerari c. 2. de reliq. & Ven. Sanctorũ & Canon in c. 1. eod. tit. Hoſt. n. 11. & Abb. n. 3 late Sanch. loco ſupra allegato.

35 Nona Concluſio, quamuis nundum canonizati, non poſſint publice, & ſolemniter coli, ac venerari, attamen in ſecreto licet fundere preces ei, quem, quis credit Virum probum, & Sanctum, vt pro ipſo ad Dominum intercedat, glo. in c. 1. de Relig. & Veneratione Sanctorũ in 6. in verbo, Sedis Apoſtolicæ, & in verbo

dicimus

dicimus enim, Abb. cap. 1. eod. tit. n. 3. notab. 2. vbi id colligit à textu c. 2. eod. tit. arguẽdo à cõtrario ſenſu, nã ibi prohibetur expreſſe publicus cultus, igitur priuatus videtur permiſſus, late Bellarm. lib. 1. de Sanctis cap. 10. Azor. Inſt. Moralium p 1. lib. 9. cap. 8. q 8. Sanch. qui alios cumulat in Summ. tom. 1. lib. 2. cap. 43. n. 4.

36 Hinc colligitur licitum eſſe, etiam alijs audientibus aliquem appellare Sanctum, licet nundũ ſit canonizatus, prout fecerũt D. Greg. Nazianzenus, in vita Diui Athanaſij, & D. Baſilij, Sanctus Hieron. in Vita Sanctæ Paulæ, & Sanctus Bernardus in Vita Sãcti Malachię, ita Bellar. d. lib. 1. de Sanctis c. 10. Sanch. in Summ. d. cap. 43. n. 5. latiſs. Molfeſ. videndus, conſ. 45. n. 22. & ſeq. poſt ſecundum vol. Comm. ad conſuetud. Neapol.

An autem in Oratorijs priuatis pingi poſſit Imago alicuius defuncti, nundum canonizati cũ Radijs vel diademate, dic quod non, Sanch loco cit. n. 7. & hoc expreſſe deciſum reperitur à ſupra citata conſtitutione, & decreto Greg. 15 in principio, pro vt, & ab eadem conſtitutione prohibetur affixio tabellarum Votiuarum ſepulcro alicuius defuncti niſi modo declarato per eundem Greg. 15 die 30. Octobris, anni 1625. quod decretũ impreſsũ habetur apud Barboſ. c. 2. de reliq & Ven. Sanctorum.

37 An vero hæc conſtitutio habeat locum, vbi imago illius, ſic cum radijs picta, teneretur, in angulo domus ſecreto, vel in proprio cubiculo. Dicerem ego & ſic, ob verba ſupramemorati decreti ibi, *aliſq; locis publicis, ac etiam priuatis, cum Laureolis, aut radijs, ſeu ſplendoribus proponuntur*, & infra *Nequorumuis hominum &c. Imagines, aliaq; prædicta &c. in Oratorijs, aut locis publicis, ſeu priuatis apponantur* Quibus conſtitutionibus ſtantibus patet cauendum eſſe ab Andr. Molfeſ. d. conſ. 45. n. 33. & ſeq. vbi voluit ad ſepulchra, & Imagines non canonizatorũ poſſe deferri Tabellas, ac alia dona receptarum gratiarum inditia.

38 Decima Concluſio, quę dicta ſunt de canonizatione Sanctorũ intelligenda ſunt etiam de Beatificaione, quę cum ſit, quædam ſpecies veræ canonizationis, à ſolo Pontifice Rom. poteſt concedi, & ſicuti contra hoſce publice homines mortuos venerantes ante eorum canonizationẽ, vel Beatificationem poterant procedere Inquiſitores, vt teſtis eſt Zanch. de Hęret. c. 22. n. 8. & Pegna in eius ſcriptura ſuper hoc confectu impreſſa apud Turrian. vbi ſupra verſ. poſtremo

vbi quod tales possunt interrogari, quid sentiant de Rom. Pontificis potestate.

Ita nunc circa hosce reos Iurisdictio Inquisitorum redditur euidentissima, ex constitutionib. supra allegatis Greg. 15.

39 Plura de canonizatione & Beatificatione Sanctorũ, vide apud, Graff. in suis decis. Aureis, p. 2. lib. 2. cap. 13. n. 35. & sequẽtib. Mascard. de Probat. Concl. 262. vbi Addentes, Zerol. in praxi Episc. p. 2 in verbo canonizatio, & summistas in eodẽ verbo, Molfes. cons. 45. & 46. post secundũ vol. ad consuet. Neapol. vbi, de probatione Miraculorũ, dę qualitate testiũ, & formatione processus latissime, & ad memoratas cõstitutiones Greg. 15. videatur, Peirin. ad Priuilegia Minimorum, tom. 1. ad constitutionẽ tertiam Leonis 10.

§. 11.

De Fingente se ministrum Sancti Officij.

40 FIngens se ministrum † Sancti Officij, cum non sit, non semel solet in Sancto Officio puniri, vt autem pęna, qua tales mulctandi sunt Iudicibus Violatę religionis innotescat.

Notanda est doctrina, Alex. in Addit. ad Bart. in l. eos §. qui se pro milite, ff. ad l. Corneliam, de falsis.

Quod silicet, vel fingens se ministrum, se talem fingit verbo tenus, & tunc, cum hoc delictum sonet in iactantiam meram, debet puniri pæna extraordinaria iuxta dicta in tit. de Sortilegis § 19. n. 101.

Vel fingens se ministrum, fecit aliquos actus, cõcernentes solos ministros, & tunc talis puniri debet pęna falsi, ad quod etiam faciunt tradita, per Menoch. de Arbitr. Iud Cent. 4. casu 318. n. 21. & seq. Azeued. ad Regias Hyspaniæ constitutiones tom. 1. lib. 2 tit. 11. l. 9. in principio & alij Alleg per Ximenez. in Concord. totius Iuris, ad dictũ §. qui se pro milite.

Potest etiã ad hoc allegari Historia, quam refert Lud. à Paramo, de orig. Sancti Officij lib. 2. tit 2. cap. 15. de Sahabedra, qui fingens se Cardinalem, & supremum Inquisitorem introduxit Officium Sãctæ Inquisitionis in Lusitania, quę Historia si vera est, vere dici debet admirabilis, vt vnicuiq, eam legenti facile apparebit, Dixi, (si vera est,) quia de illius Historię veritate multi dubitant, & eam impugnant omnes fere Iurisconsulti Lusitani, & pręcipuæ, Freitas ad Rodericũ, de Confess. sollicit. q. 22. n. 33. & pluribus sequentibus.

§. 12.

De Iudice layco in causis Hæresis se Ingerẽte.

41 VLtra † ea, quę dixi, in tit. 3. De Apostasia, & dicam in 2. parte huius operis, sępe contingit, quod Iudices Layci capere faciunt Hæreticos, eos interrogant, & contra eos processus formant, & ob id Sancti Officium contra hos procedit, & merito, nam vltra dicta in locis allegatis, Iudices incurrunt excomunicationem, cap. vt Inquisitionis, de Hęreticis in 6. § Prohibemus, hæc tamen Excommunicatio non est reseruata Papæ, vnde Bonac. de Censuris in spetie, disp. 2. q. 10. Puncto 8. ponit hanc censurã, inter nõ reseru.

Huiusmodi autem Iudices sic se in Crimine Hæresis Ingerẽtes incurrunt aliam Excomunicationem, de qua Iul. 3. in Bulla sua Incip. licet à Diuersis, relata per Pegnam inter litteras Apostolicas pro Sancto Officio fol. mihi 118. & hæc est censura reseruata, vt patet in Bulla ibi, *Ita vt nemo vnquã in præmissis delinquẽs, nisi à nobis, &c.* & differentiam hanc, inter censuram latam in d. c. Prohibemus, & latam in Bulla nostra, notauit Scortia in Select. Rom. Pontif. constitutiones Theor. 172. vers. Porrò, quo ad pœnas, & de hac materia videãtur Farin. de Hęresi q 186. n. 153. & Sanctar. in simili tract c. 40. dub. 4. n. 22. Solummodo hoc loco notandum est, Iudices Laycos de hoc Crimine cognoscentes, etiam Incidenter incurrere Excomunicationes prędictas, ob verba dicti §. Prohibemus, ibi quoquomodo, ita Bonacina d Puncto 8. n. 6. vers. Amplia etiam si, & Sanctar. vbi supra vers. & non solum illis interdicitur, Reliqua ad hanc materiam spectantia late pertractãtur in 2 parte huius operis.

§. 13.

De Testibus falsis, & eorum subornatoribus.

DE hac materia late agam, in 2. parte huius operis, solummodo hoc loco aliqua dicam de pœna horum testium; &
42 † imprimis quidem ad horum testium punitionem concurrere debent Episcopus, & Inquisitor simul, ita Pegn 3. Parte Comm. 122. vbi refert constitutionem Leon. 10. ex qua hoc ipsum colligitur.

Et ratio huiusce rei est, quia licet testis deposuerit coram Episcopo, attamen cum in causis hęresis Episcopus sit iudex, sed simul cum Inquisitore, maiestas vtriusq; Iudicis dicitur lesa.

Secun-

Secundo Notandum, quod falsus testis dicitur, non solum, qui falsum deponit, sed etiam qui veritatem tacet, vt late probauit Farin. qui alios cumulauit, de Hæresi q. 188. n. 42.

Tertio loco, circa pœnas falsi testis, distinguendũ est hoc modo. Aut sententiæ ex falsis testibus latæ sunt executæ contra Reum, vel non, in primo casu, si reus fuit ad mortem damnatus, etiam testes falsi debent ad mortẽ damnari, si vero fuit ad triremes damnatus, similiter & ipsi erunt ad triremes damnandi, ita Farin. vbi supra n. 51. P. Zanardus, qui per plures annos fuit Cõsultor nostri Sancti Officij Cremonæ, in Summ. diu. præcept. p. 2. Rubr. de Testibus in Causis fidei, §. sed notandum est primo.

In secundo casu, stilus Sãcti Officij est non punire testem falsũ pœna talionis, sed alia extraordinaria, silicet fustigationis, & triremium Symanch. de Cath. Inst. tit 64. n. 91. Farin. vbi supra n. 39. vbi de praxi supremi Tribunalis.

In puniendis tamen hisce falsis testibus, ad tria potiss. Iudices animaduertere debẽt, videlicet, damnum illatum, vel tentatum, qualitatem personæ testificantis & illius contra, quam testatur, & causam falsi testimonij dicti, ita P. Zanardus vbi supra §. quarto nota, vbi, quod mitius punitur falsum testificans, vel quia cum sit simplex fuerit deceptus, vel ex aliqua vehemẽti pass. præsente, quam qui falsum deponit pecunia Corruptus.

Quarto Sciendum est, quod licet testis deponens falsum ad defensam, vel super generalibus non videatur puniendus pœna triremium, attamen puniri debebit alia pœna graui, p. Massin. in praxi Sancti Officij p. 10. assert. 4. prout etiam graui pœna extraordinaria puniendum esse testẽ, qui verum dixit, sed cum sibi esset ignotum, falso, attestatur Farin. de Testibus q. 67 n. 70. & Marius Giurba cons. 64. n. 29.

Quinto notandum est ijsdẽ pœnis puniendos esse subornatores falsorum testium, imo etiam maioribus cum sint in Maiori culpa Bart. l. non solum §. si mandato meo ff. demniurijs, Bal d. l. præsbiteri n. 10. C. de Episcopis, & Cler. Simanch. d. tit. 64. in fi. Farin. vbi supra n. 44.

Sexto, & Vltimo animaduertãt Inquisitores, Sententias contra falsos testes, & eorum subornatores ferendas esse in loco publico, vti Notabiliter dixit, Symãch. d. tit. 64. n. 91. circa medium.

§. 14

§. 14.

De teste in Sancto Officio reuelante suam depositionem.

43 BReuiter † Dicendum testé cui in Sancto Officio solet sub pęnis arbitrarijs iniungi silẽtium, si suam depositionem reuelet, posse in hoc tribunali puniri arbitrio Iudicantiũ, inspecta inspectis singulis circunstantijs facti, Simanch. de Cath. Inst. tit. 64. n. 83. vbi, quod possunt huiusmodi testes damnari in pænã pecuniariam, Exilij fustium, & etiam triremium, si id facti qualitas deposcit, videatur de hac materia Abb. c. Fraternitatis, n. 13. de Testibus, Farin. De testibus q. 67. n. 296. qui alios allegat

§. 15.

De Vtente verbis Sacræ Scripturæ ad Iocũ, & res turpes.

44 IAm vidimus † in tit. de Blasphemis, n. 36. quod trahentes verba Sacræ Scripturæ ad iocum subduntur Iurisdictioni huiusce Sancti Officij, nunc idem asseuerans, addo de ordine Supremmi Tribunalis Sanctæ Inquisitionis de Vrbe, quendam professum cuiusdam approbatæ Religionis, quod res turpes, & Scandalosas Himno, Iam lucis Orto Sydere, imiscuisset, fuisse in Palatio Sancti Officij fustigatum, Voce actiua, & passiua per decennium priuatum, ita quod per triennĩ singulis sextis ferijs ieiunaret, vti testis est Locat. post Iudiciale Inquisit. in casib. Romę decis. casu 1. fol. mihi 417.

§. 16.

De Reuelationib. Mulierum.

45 QVo ad mulieres, quę se † reuelationes à Deo, Sanctis, & Angelis habere profitẽtur, Hę si in reuelationibus suis, nihil habeant superstitiosi, erronei, temerarij, & Hęretici subduntur iuditio Ordinariorũ, vt passim practicari in Curijs Ecclesiasticis videmus, vbi vero occasione reuelationum aliquod credunt, vel docent Hæretici, sapientis hęresim, Temerarij, scandalosi, erronei, & Blasphemi, tunc sine dubio tales mulieres subduntur iurisdictioni Inquisitorum prout ita in facti contingentia, in Peruensi Regno accidisse testis est, Martinus del Rius, Disquisit. Magicarũ lib. 4. q. 3. Sect. 3. de Reuelationibus mulierum non

Sancta-

Sanctarum fol. mihi 504. in Impressis Venetijs anno 1616. qui omnino videatur.

Interim vero locorum ordinarij, mulieres has, & earum reuelationes, & visiones examinantes semper præ oculis habeant, Io. Gerson. Cancell. Parisiens. in suo perutili tractatu, de Probat. spirituũ, per totum, qui impressus habetur in Maleo, Maleficarum tom. 2. p. 2. fol. 71. vbi inter alia monet ordinarios, in §. Hoc præcipue considerare necesse est, in fi. Tractatus, vt diligẽtissime animaduertant, qualiter Hæ mulieres cũ suis Confessarijs conuersentur, quod monitum ab eo transcripsit, Delrius, vbi supra in fi. illius Sectionis, vbi addit dignum esse, quod scribatur aureis litteris,

TITVLVS DECIMVS OCTAVS.

DE SPONTE COMPARENTIBVS, & Tempore Gratiæ.

SVMMARIVM

Sponte Comparentes, qui dicantur, n. 1.

An sponte comparentes censeantur, qui non vocati veniunt, licet indicijs sint præuenti, n. 2. 3.

Quid si talis comparens, quo ad aliquas propositiones sit preuentus, quo ad alias non, n. 4.

Requisita vt quis sponte comparẽtiũ benef. gaudeat. n. 7.

Hæretici sponte comparentes, quomodo tractandi, n. 8.

Praxis obseruãda circa ipsos, vbi plura notatu digna, n. 9. & seq.

Relapsus sponte comparens, an brachio seculari relaxãd. n. 13. & seq.

De suspectis de Hæresi sponte comparentibus. n. 16.

Quid sit tempus gratiæ, n. 17.

In quibus casibus sit, vel nõ sit locus tempori gratiæ, n. 18.

Quibus personis prosit, vel non tempus gratiæ, n 19.

De Praxi obseruanda in concedendo, & publicando tẽpore gratiæ, n. 20.

Qui auctores de eo tractent, n. 21.

§. 1.

§. 1.

Qui nam dicantur, & haberi debeant, pro ſpõte comparentibus.

OMiſſis multis, quæ de ſignificatione huiuſce particulæ, ſponte dici poſſent Breuiter dicẽdũeſt Eos dicendos eſſe

1 ſponte † comparuiſſe in Sancto Officio, qui nullis præuenti indi tijs coram fidei Iudicibus comparent, plenamq: ac meram, tã de ſe, quam de alijs veritatem dicunt, ac de ſuis delictis humiliter veniam petũt, colligitur hoc ex l. ſponte, de Muneribus, & Honoribus l. 4. §. fi. Cod. de Sicar. l. 2. Cod. de his qui latron. atq; ita docuit Archid. in cap. vt comiſſi, Verbo obedientes de Hæret. in 6. Pegna. ad Direct. p. 3. comm. 12. & Farin. de Hæreſi q. 193. n. 28. vbi quod tales proprie in ſupremo tribunali habẽtur pro ſponte comparentibus,

Dubitari autẽ hoc loco poteſt, quid ſit dicendum, de eo, qui inditijs præuentus, in S. Officio cõparet non citatus, † nec vocatus, in qua re diſtinguendi ſunt duo Caſus.

Primus caſus eſt, de eo, qui ſcit vel ſuſpicatur ſe præuentum, & ſic metu probationum in S. Officio comparuit, & confeſſus eſt, & in hoc caſu, licet mitius iſte comparens ſit tractãdus, Locat. poſt Iudit. Inquiſit. inter caſus deciſos Placentię Caſu. 7. vbi q tales mitius ſunt tractandi, & cũ eis mitiori eſt agendũ Abiuratione attamen nõ debet gaudere beneficio ſponte cõparentiũ colligitur hoc ex ſupra alleg. doct. nam, & eſt præuentus, & ſcit, vel ſuſpicatur ſe præuentum, Farin. vbi ſupra n. 37.

Secundus caſus eſt, cũ Ignorat talis comparens ſe ſe præuentũ, & in hoc caſu debet gaudere beneficio ſponte cõparentiũ, ita Farin. loco cit. n. 38. verſ. niſi forte inditiorum.

3 An autem Comparens, † ſciuerit ſe præuentum, vel ignorauerit, conſideratis omnibus circũſtantijs, prudentię, & Arbitrio Iudicum relinquitur conſiderandũ

Queri tamen poteſt, An etiam comparens, nõ citatus, nec vocatus, tamẽ præuentus, quoad aliquas V.G. Blaſph. ſi alias etiã de quibus nullo modo eſt inditiatus fateatur, quoad has habendus ſit pro † ſpontaneo cõparẽte

4 In qua difficultate.

5 Dicendum eſt, quod ſi dubitat ſe, quo ad illas eſſe præuentum, quamuis non ſit, attamen nõ poteſt haberi pro ſponte cõparẽte, quia ſemper eius confeſſio dici-

tur facta metu probationis Farin. de Hæresi q. 193. n. 37.

6 Si vero scit † se non præuentū, vt quia dicat V. G. se solum nullis præsentibus illas blasph. protulisse, tunc crederem illum esse habendum, pro spont. cōparēte, quia quo ad has blasph. non est inditijs præuentus, nec de eis poterat Iurid. interrogari iuxta trad. per Pegnam p. 3. Comm. 18. sub littera B. vbi quod rei non possunt interrogari, nisi de his. de quibus sunt inditiati.

7 Debēt quoq; tales cōparētes, vt sponte † comparentium beneficio gaudeant, plene tam de se, quam de alijs confiteri, alias habendi sunt, tamquam diminuti confitentes, ita Cōcil. Bitterrēse c. 2. ibi, *infra quem terminū venientes, pœnitentes, & dicentes plenam de se, & de alijs veritatē habeant impunitatem, &c.*

§. 2.

De *Hereticis sponte comparentibus.*

8 HAEretici † sponte comparētes, Mitissime sunt tractandi, pœna aliqua salutari, vel etiā aliquando (si id casus exigat) pecuniaria plectēdi Pegn. dicto Comm. 12. sub littera G. vbi quod tales sponte comparentes habent impunitatem mortis, Immurat. Exilij, & confiscationis bonorū, ex Concil. Bitterr. c. 2. cuius ibi verba refert.

9 Cogendi tamen sunt † hi Hæretici sponte comparentes ad abiurandū formaliter Hæreses, licet abiuratio in hoc casu debeat esse non publica, sed secreta, Symanch. de Cath. Instit. tit. 1. n. 24. Royas Sing. 23. n 8. & tract. de Hæret. p. 2. n. 272. & seq. Farin de Hæresi q. 194. n. 8.

10 Interrogari † etiā huiusmodi sponte Comparentes debent, an Erroribus, suis adhæserint, vel de illis dubitauerīt.

Quanto tempore in illis erroribus permanserīt.

A quib. eos didicerīt, & quom.

An libros prohibitos legerīt, & quos, & à quibus habuerint.

Super complicibus, & an alios cognoscāt Hæreticos, vel de Hæresi suspectos.

An in aliquo Tribunali sit de prędictis erroribus præuenti, vel inditiati.

An ipsos pœniteat in huiusmodi errores incidisse, & an hos, & oēs alias hęreses abiurare sint parate, de Cætero Cath. viuere, & pœnitentiam sibi iniungendam ad implere.

Moneri etiam debēt, ad dicendam integram veritatem, alias quod habebuntur, vti diminuti confitentes, & ficte conuersi.

11 In Praxi etiam Aduertendū, † quod

quod in admiſſione, vel dimiſſione alicuius pęnitentis ſponte ſe deferentis in Sancto Officio, ſolet in ſententia apponi clauſula, dummodo in aliquo S. Officio non ſis præuentus, vti animaduertit Farin. de Hæreſi q. 193. n. 28. verſ. & ſcias.

12 Et vbi ſponte comparens ſit hęreticus † minor. 25. annis, videtur admittendus ad abiurandũ de formali cũ clauſula citra pœnam relapſi, vbi autem ſit maior. 25. annis, ſine dicta clauſula, nã minoribus 25 annis multa conceduntur, quæ maioribus omnino deneg. & ita in praxi obſeruari atteſtati mihi fuerunt viri docti, Pij, & in hoc tribunali verſatiſſimi.

Sed dubitari hoc loco poteſt, An Hæreticus relapſus ſponte cõparẽs, beneficio ſponte cõparẽtiũ gaudere debeat, in qua re.

13 Dicendum † Relapſum ſine dubio in tali caſu eſſe ad pęnitẽtiam admittendum, ita Alph. à Caſtro de iuſta Hæret. punitione lib. 2. c. 2 late Pegn. d. Com. 12. verſ. ſed quid ſi relapſus, & Farin. de Hæreſi q. 193. n 36.

14 Quãuis in hac re, tutiſſimũ ſit ſupremum † tribunal conſulere, vt Animadnertit Symanch. in Enchirid. tit. 60. n. 6 & Pegn. loco alleg. verſ. quia tamen.

15 Hæc tamen intelligenda ſunt, vbi † relapſus, vere eſſet ſponte comparens, & ſecus dicendum; vbi metu probationũ in S. Officio comparuiſſet, vt quia ſciuit V.G. quod aliquis ſe prępparabat ad eum accuſandum, vel quia rumor erat, quod erat accuſandus, nam tunc nullo modo talis relapſus eſt ad Miſericordiã recipiendus, Decian. lib. 5. tract. Crim. c. 56. n. 12. poſt Alph. A Caſtro loco per eũ relato, quos ſequtus fuit Farin. de Hæreſi q. 193 n. 37. de hac re vide Epiſtolam Cornelij, de qua Infra.

§. 3.

De ſuſpectis de Hæreſi ſponte comparentibus.

CIrca ſuſpectos de Hæreſi ſponte comparentes, eodem omnino modo proceditur, quo contra Hæreticos ſimiliter ſponte comparentes procedi debet, vt ſupra diximus § proximo.

Solummodo circa hos eſt aduertendum, quod, ſi confiteantur ſe V.G. hæretica li Sortilegio vſos eſſe, abſq; tamen Hæretica

16 Intentione, nullo modo ſuper † hac intẽtione ſunt torquẽdi ſed ſtandum omnino eſt eorum ſponte prępoſitioni, & cogẽdi ſũt ad abiurandum, pro modo ſuſpitionis, vti animaduertit Pegn. p. 2. Cõ. 59. verſ ſed Videam.

Interrogari etiam, & moneri

debent, vt ſupra, & dimitti cum clauſula, dummodo non ſint prę nenti in aliquo Sãcto Officio, de qua dixi in tit. de Confeſſarijs ſollicit. §. fi. De his ſponte com parentibus Videnda eſt Epiſtola Cornelij, ad Cyprianũ lib. 3. Epiſt. 11. alias ſecundum Ordinationem Pamelij. & 46. Incip. Quantam ſollicitudinem.

§. 4.

De Tempore Gratia.

QVoniam apud Grauiſs. auctores, & nonnulla vetuſta Concilia, prouincialia celebrata in Gallia frequens mentio habetur tẽporis Gratiæ, nonnulla hoc loco explicare de eo neceſſariũ duxi.

37 Tempus itaq; † gratiæ eſt, quidam Dierum terminus, infra, quem ſponte venientibus ad cõfitendum delicta ſua, contra fidem comiſſa, auctoritate Apoſtolica conceditur Impunitas Mortis, immurationis, exilij, & confiſcationis bonorum, ita fere Eymeric. p. 3. n. 56. vbi pegna.

Et licet Albertin. in repet. c. 1. de Hęret. q. 12. n. 4. differentiã conſtituerit, inter hoc gratiæ tẽpus, & tempus, quod ipſe vocat Miſericordiæ, attamen vere inter vtrumq; tempus nulla eſt probabilis, & realis differentia.

Hoc tempus gratiæ à ſolo Summo Pontif. concedi poteſt, quoniam pænæ illæ mortis, &c. in Hæreticos conſtitutę ſunt à Papa, c. ad Abolendam §. illos de hæret. c. ſuper eo, de Hæret. in 6. vbi de Pęna mortis c. Excom. il 2. § qui autem, de Hæret. vbi de pæna perpetui carceris, Leo Primus Epiſtula 45. ad Pulcheriam Auguſtã, vbi de pæna Exilij & c. ſecundum leges, de Hæret. in 6. vbi de pęna cõfiſcationis bonor.

Cum igitur Hæ pænę à nullo alio hæreticis poſſint remitti, niſi à Papa, nullus quoq; præter eũ, poterit tempus gratiæ, per quod Hę pęnę remitt. Hæret. cõcedere

Ex quo patet, quod tẽpus hoc gratię introductum eſt ex apoſtol. Sædis benignitate, nõ autẽ Conſuetudine, vt dicebat Alber. d q. 12. n. 4. circa finem.

Quot autem dies continere debeat hoc tempus, puto Inquiſitoribus eſſe arbitrarium, Pegn. d. Com. 12. ſub littera c.

§. 5.

In Quibus caſibus ſit locus, vel non ſit, tempori Gratia.

28 PRimo Clarum † eſt, quod locus eſt tempori gratiæ, cũ in aliquo loco de nouo conſtituitur Officium Sanctæ Inquiſitionis

nis

nis, ita Pegn. Cõm. 12. p. 3. verſ. ſed Animaduertat, de qua re pulcherrimus locus eſt in Concilio Bitterrenſi, celebrato anno Domini 1246. apud Bitterras corã Archiepiſc. Narbonenſi, & alijs Epiſc. Prouincialib. cap. 1. & 2.

Secundo locus eſt tempori gratiæ, cum in aliquo loco Officiũ Inquiſitionis, ob aliquas cauſas intermiſſum renouatur Albert. in Repet. c. 1. de Hęret. in 6. d. q. 12. n. 4.

Tertio, cum totum aliquod regnũ Hęret ad fidẽ cõuerteretur.

Quarto, Cum in aliqua Ciuitate Hæretici latenter multos Catholicos decipiunt, tunc ad ſubueniendum deceptis, licet Officium Inquiſitionis ibi non introduceretur, tẽpus tamen gratiæ eſſet cõcedendum, ita Card. Alban. in quadam Inſtructione ad Fratr. Prædicatores, In Lombardia ſuper modo procedẽdi contra Hæreticos.

Quinto, Tempus gratiæ triũ menſium conceſſit, Paul 4 in ſua Conſtitutione Incip cum quorumdam, Reis illorum criminũ de quibus in d. Conſtitutione.

Sexto Videtur eſſe locus tempori gratiæ, vbi vniuerſus populus delinquit c. comeſſationes diſt. 44 c. quoties vbi glo. 1. q. 4. ſed hęc doctrina duas patitur exceptiones.

Prima eſt, vbi multitudinis peccatum eſſet grauiſſimum Tiraq. de pœnis temperandis Cauſ. 47. n. 13. Luc. de Penna l. ſiue n. 6. & 11. verſ. In Apoſtaſia vero C. de Exact. lib. 12. Hæreſis autẽ Crimen grauiſſimum eſt c. vergentis de Hæret.

Altera exceptio eſt, vt non habeat locũ, vbi peccatum magis nocet multitudini, quam ſcandalũ, quod ex punitione oriretur, ita D. Tho. 2.2. q. 108 art. 1. ad tertium, Fel. c. dilecte n. 7. de except. Exemplũ habemus, de hac re Moyſis, Exodi 32. Quare in hoc caſu non erit locus conceſſioni dicti temporis gratiæ.

§. 6.

Quibus competat, vel nõ cõpetat tẽpus gratiæ.

19 BEneficium † hoc temporis gratiæ competit omnibus, tam maſculis, quam fœminis, qui ſe culpabiles inuenerint, in vnoquoq; peccato Hæreſis, vel Apoſtaſiæ, vel ſuſpitionis eiuſdẽ.

Dummodo tamen, primo alias beneficio huius tẽporis non ſint vſi, Concil Bitter. d. c. 2. ibi, quibus alias huiuſmodi gratia non eſt facta, 2. veritatem plenã, tam de ſe, quam de alijs dicant, vt ſupra dixi §. 1. Et 3. ſponte compareant. i. nõ nominatim vocati.

Hoc tempus gratiæ, non ſuffragatur

gatur ijs, qui dum tempus gratiæ cæpit concedi, iam erãt prę-uenti, ita Archid. c vt comiſſi, in verbo, obedientes n. 3. & ibi Io. Andr. n. 4. de Hæret. in 6. & Guido fulcod. q. 2 in Conſultat. ad Inquiſitores, niſi forte, tales inditiati ignoraſſent ſe pręuentos, nam tunc vtiq; beneficio dicti tẽporis fruerentur.

Gaudere tamen debent Benef. huius tẽporis gratiæ, Primo qui nec citati, nec vocati, nec pręuenti comparẽt ſtatim poſt tempus gratiæ elapsũ, ita Guido fulcod loco cit. verſ. certe ſi poſt tẽpus.

Secundo ille, qui probat ſe pẽdente dicto tempore gratię fuiſſe legitime Impeditum, probatur autem Impedimentum per Iuramentum ipſius, Rot. deciſ. 4. de Iureiur. in Antiq. Bart. Rõ. Iaſ. & alij l. 2 §. quod diximus ff. ſi quis caut.

Tertio, etiam Relapſus debet gaudere hoc beneficio temporis gratię, vt dixi ſupra §. 2. quod intelligendum eſt, etiam in relapſis ficte, de quibus Paul 4. in ſua Conſt. Incip. cum quorumdam.

Quarto Quæri poſſet, quid eſſet dicendum, de Hęreſiarchis & Dogmatiſtis, ſed de his dixi in titulo de Hæret.

§. 7.

De Praxi obſeruanda in tempore gratiæ publicando, & Applicando illis, quibus competere poteſt.

20 EX † Concilijs Narbonẽſi, & Bitterrenſi, d. c. 2. praxis hæc videtur obſeruanda.

Primo namq; Inquiſitores accedentes ad aliquam Ciuitatẽ populum admonere debent, vt ad talem locum certa die ſe ſe conferant, Pegn. Cõm. 1. in principio, & Comm. 12. 3. p.

Secundo, Conuocato populo Inquiſitor de fide ſermonem habere debet. Eymeric. in direct. p. 3. n. 47. vbi Pegna n. 49. 50. & 51. & Mandatum Apoſtol. explicat.

Tertio, publicatur monitoriũ contra inobedientes Eymeric. d. 3 p. n. 52. & Pegn. Comm. 12. littera B. & ædictum temporis gratię, Pegn. ibid.

Quarto Confeſſiones redeuntium in tempore gratię recipiũtur.

Quinto, Reconciliatis, & abſolutis dantur litterę patentes obtentę abſolutionis.

§. 8.

§. 8.

Qui nam auctores de hoc tempore Gratiæ potiſſimum mentionem fecerunt.

21 DE hoc † tẽpore Gratię preclara fit mentio, in ſequentib. auctorib. & Manuſcrip. &c.

Et primo quidem de eo mentionem facit, Concil. Bitterrenſe cap. 1. & 2. quod apud Bitterras fuit celebratum anno 1246.

Secundo, Guido fulcodius, qui fuit Clemens 4 in ſuis Conſultationibus ad Inquiſitores q. 2.

Tertio Cardinalis Albanenſis Eccleſię R. legatus, in Inſtruct. ad Prouincialem Priorem Prædicatorũ Lombardię, ſuper modo procedendi cõtra Hęreticos.

Quarto, Periti quidam Auenionenſes, in Reſp. quodam Incip. notum ſit omnibus reddito Fratri Guliel. de Valẽtia, ãno 1235. cap. 3.

Quinto, Archid. in c. vt comiſſi in verbo obediẽtes de hęret in 6.

Sexto, Io. And. ibid, verſ. Quærit Archid.

Septimo, Gemin. ibid. § nec nõ n. 3. verſ. qui dicant ſpõte redire.

Octauo, Frãc. ibid n. 2. notab. 4.

Nono Direct. Inq. p. 3. n. 56.

Decimo, Repertor. Inq. in verbo Gratia verſ. Nota quod, & in verbo tẽpus gratię, & in verbo remiſſio.

Vndecimo, Albert. c. 1. de Hæret. in 6 q. 12. n. 3. ſeq.

Duodecimo, Puteus deciſ. 517. Incip. In vna Hyſpal. l. 2.

Decimo tertio, Veral. deciſ. 69. Hęreticor. condemnator. p. 3.

Decimo quarto, Symanch. de Cath. Inſt tit. 41. n. 3.

Decimo quinto, Inſtructio Hyſpalen. anni 1484. cap. 3. & 7.

Decimo Sexto, Pegna ad Direct. p. 3 Comm. 12. & in peculiari tractatu de tempore gratię, qui manuſcrip. circumferẽ.

Decimo ſeptimo, Lud. à Paramo de origine Sanctæ Inquiſit. l. 3. q. 4. rubrica deforma, & ord. proced. n.

Decimo octauo, Farin. de Hæreſi q. 193. n. 28.

Decimo nono, Souſa lib. 4 Afforiſmorum, à quibus omnibus auctoribus plura habebit, qui voluerit de hoc tempore gratię.

TITVLVS DECIMVS NONVS.

DE MODO PROCEDENDI contra Defunctos.

SVMMARIVM

Delicta Extinguũtur Morte, fallit in Crimine Hæresis, n. 1. & seq.
Intra quantum tempus memoria defuncti possit damnari, n. 3. & seq.
Suspecti de Hæresi, an post mortẽ possint inquiri, n. 7.
Memoria se ipsum in Carcere occidentis, an damnetur, n 8.
De probat. contra defunctum in hac causa requisita, n. 9.
De ord. processus late, n. 11. & seq

§. 1.

LIcet in omnibus communiter criminib. extinguantur morte delicta, vt inquit, Vulp. l. vltima ad l. Iul. Maiest & Modestinus l. ex Iudiciorum ff. de Accusat. & ibi, per illos text. hoc notant omnes, quia mortui diuino Iuditio subiecti, ab humano sunt exẽpti, vt dicitur in c. quorumdam dist. 23. & c ex Epistola ibid. prẽuenti enim à Sum. Iudice Deo sunt, & vocati ad maius tribunal, vt late hęc exornantes probant, Symanch. in Enchir. Iud Viol. reliq tit 62. n. 1. & Dec. tract. Cri. lib. 5. c. 67. n. 1.

2 Attamen in Crimne Hęresis† ob eius immanitatem hęc non procedunt, & in hęreticos etiã post mortem inquiritur Symanch. de Cath. Inst. tit. 18. n. 1 & seq. Decian. loco cit. Pegn p. 3 Cõm. 92. Lud à Para. de orig S Inq. lib. 3. q. 4. n 78. & seq. cũ alijs cumul. per Farin. de Hęresi q. 197. n. 86.

§. 2.

Intra quantũ tẽpus possit contra defunctos hæreticos agi.

3 PEgna in † alleg. Com. 92. vers. his positis, distinct. vtitur in hac difficultate, nam aut agitur contra Hæreticum defunctũ ad esse-

effectum eius bona confiscandi, & tunc hęc actio non durat, nisi per annos 40 aut ad effectũ damnandi eius memoriã, & semper durat, hancq; distinct. Pegnę plutimos more suo cumulans sequutus fuit, Sanch. omnino vided. in Summ tom. 1. l. 2. c. 22. n. 38. & pluribus seq.

4 Decianus † in alleg. c. 57. n. 12. quo ad capud bonorum consentiens cum Pegna, quo ad alias pœnas voluit actionẽ quinquennio finiri, per text. in l. 2. Cod. de Apost, atq; hãc Deciani opinionẽ sequutus fuit Baiard. ad Clarũ in §. Hæresis n. 27.

5 Verum hæc opinio † confutatur à Farin. d q. 197. n. 116. ex eo, quod confiscatio bonorum venit accessorie ad damnationem memorię defuncti, ergo si hęc damnari non potest, nisi intra quinquennium, nisi etiam intra illud idem quinquennium locus erit cõdemnationi in bonor. cõfiscat.

Alij tandẽ distinxerunt, an cõfiscata bona sint applicãda fisco sęculari, vel Ecclesiast. de qua distinctione, plura Pegn. loco cit. vers. Hac tamen distinct.

In hac difficult. certe non crederem posse discedi ab opinione
6 pegnę, † quę sicuti in iure verior est, ita etiam magis cõm. à D.D. videt. probata, eam namq; tenuerunt Symanch de Cath. inst. tit. 18. n. 14. & in Enchiridio tit. 62 n. 7. Lud. à Paramo de orig. Sanctæ Inquis. q 4. n. 83. & Sãch. loco iam allegato.

Neq; obstat text in l. 2. Cod. de Apost. quia ille text. procedit de Iure ciuili, secus de iure Canon. vti resp. Pegn. loco alleg. vers. Neq, obstat.

§. 3.

An suspecti de Hæresi post mortẽ possint Inquiri.

IN hac difficultate Lud. à Paramo de orig. S. Inquisit l. 3. Rubr. de ordine Iudic. &c. n. 84. tenet contra fautores &c. Hęreticor. posse post mortem procedi, allegatq; pro se, Symanch. de Cath. Inst. tit. 46. n. 77.

7 Verum in contrarium est † communis opinio, quod silicet post mortem non possit procedi, nisi contra Hæreticos formales, & eorum Hęresibus crędentes, ita Symanch. male à Paramo alleg. loco cit. vbi quod suspitiones, quãtũuis vehemẽtes, morte reorum extinguũtur Pegn. d. comm. 92. vers. alterũ capud & Farin. d. q. 197. n. 104.

§. 4.

An memoria se ipsum in Carcere occidẽtis possit, & debeat damnari.

8 AFfirmatiue † ad hoc dubium respondẽdum est, nam reus ob hæresim in carcere detentus, se ipsum occidens, præsumitur id fecisse ex conscientia patrati criminis, ac proinde puniri debet, ac si eius hęresis plene esset probata, ita Symanch. d. tit. 18. n. 31. Pegn. Comm. 92. vers. de illo Farin. d. q. 197. n. 9.

Admittentur tamẽ filij ad eius defensionem, & probationem, q̃ non ex conscientia criminis mortem sibi conscierit, sed ex tędio carceris metuq; tormentorum Symãch. Pegn. & Farin. locis cit.

§. 5.

De Probatione requisita cõtra defunctũ, ad eius memoriã damnãdã

9 AD defuncti † hęretici memoriam damnandam plena requiritur probatio, nec solæ sufficiunt suspitiones vt dixi supra, & longa serie probauit Farin. q. 197. n. 103. qui alios allegat.

Quinimo secundum tradita, per Pegnam d. Cõm. 92 vers. In hac causa, contra defunctum plenior, & clarior probatio requiritur, quam contra viuentẽ Sim. in Enchir tit 62. n. 5. & Farin. d q. 197. n. 120.

Quare si de Hęresi inquisitus pendente processu obierit, cau-
10 sam Inquisitores † prosequi debẽt, vt eum, vel absoluant, vel eius memoriã damnẽt, si ipsius hęresis plene probetur, nam si solummodo de hęresi ex probationib. suspect. redditur, non poterit eius memoria damnari, vt supra dicebam, & Farin. plures alios cumulans tradidit vbi supra n. 99. bene tamen poterit declarari suspectus de hęresi, ex dictis præsumpt. & probationibus, vti animaduertit Symanch. in Enchir d. tit. 62. n. 6. & Decian. d. lib. 5 c. 57. n. 6. vers. q̃ intellige verum, non tamen poterunt hęreticę prauitatis Iudices ob suspicionem illam pœnã pecuniariam imponere hęredib. suspecti, vt cõsiderauit Symãch. de Cath. Inst tit. 118 n. 13. & Royas de hęret. p. 2 n. 107.

§. 6.

De Ord. Procedendi cõtra defunctos.

11 SVpposita prius † hoc loco doctrina Sing. Ang. in §. Interdum

ţerdum Inſt. de Hęredit. quæ ab Inteſt. quã ſeq. Pegn. Cõm. 92. verſ. obſeruatione dignũ, quod ſilicet proceſſus hic, non eſt inſtituendus contra defunctum, quoniam nõ extat ſed contra illius memoriam.

12 Precedentib. probationib. † de quibus dixi Promotor fiſcalis accuſationem proponet, Inſtãterq; petet contra rei memoriam procedi, propoſito libello, de quo Repertor. Inq. in verbo libellus verſ. forma libelli, ita Pegna d. Comm 92. verſ. cum itaq; & Lud. à Paramo d. q. 4. n. 85.

Intimabit. poſtea hic libellus, omnibus, quorum intereſt' defuncti memoriam non damnari, Pegn loco cit. verſ. Hęc accuſatio Aret. d. §. Interdum, Paramus n. 186 Farin q. 197. n 106. P. Zanard. in Summ. Diuin. Prę cept. p. 2. cap. 142 verſ. 6. poſt bene Cald. in l. Vnica C. ex delicto defuncti, p. 4. n. 5. vbi quod ſunt citandi filij, & Hęredes illius cuius memoria damnatur.

Proponetur quoq; ędictũ, quo quiuis admittatur ad defuncti defenſionem, Statuto eis termino competenti 30. vel 40 dierũ Pegn. verſ. nequis autem P Zanardus vbi ſupra.

Quod ſi in termino prefixo nullus comparuerit, Iudices ex Officio, Procuratorem, & Aduocatũ defuncti cõſtituent, Pegn, vbi ſupra, & Zanard. ibid. verſ. 6. ſi poſt definitum.

Tandem vbi Defuncti memoria nullo modo poterit defendi, deueniendum eſt ad ſententiam contra eum, cuius formulam habes, in Concilio Conſtant. Seſs. 8. in Sententia damnationis Io. Vicleph. & apud Repert. Inq. verbo, Sententia, Decian. d c. 57. n. 16. & Pegnam loco relato.

Ante quam autem Sententia proferatur, Statua defuncti, in publicũ producenda eſt (In qua maioribus caracteribus deſcriptum ſit nomen illius defuncti cuius memoria damnanda eſt) & coram illa, ac ſi defunctos eſſet viuens, legendi ſunt errores rei, & promulgãda Sententia, & tandem relaxanda brachio ſęcu lari, vt comburatur, obſeruando diligentiſſime omnia, de quibus Concil. Conſtantienſe d. Seſs. 8. ita Pegna latiſs. loco citato, & Lud. à Paramo de orig &c. l. 3. q. 4 Rubr. de ord. procedendi n. 87. & ſeq.

Damnata ſic Hæretici memoria (dummodo Hæreticus pęnitens, non fit, nam tunc illius memoria non eſt damnanda, vt animaduertit Farin. q. 193 n. 21.) Eius oſſa, vbi ab oſſibus fideliũ diſcerni poſſint, ſunt exhumanda, bona confiſcanda, ac eorum filij declarãdi inhabiles, &c. iuxta Iura in hac materia loq. de

quibus Pegn. d. Comm 92. Verſ. & ex hoc capite, & Sanchez latiſs. in Summ. l. 7. c. 27 & ſeq.

Et Quandoq; etiam domus rei defuncti euertitur, Area dirutę domus ſale conſpergitur, & in eadem area columella erigitur totam rem geſtam indicans, ita Pegn. d. comm. 92. verſ. quoniam vero, vbi etiam ponit formulam Sententię ferendę in Euerſione domus Hæretici, cuius memoria damnāda eſt, ex Zāch. c. 41. & Repert. Inq. in verbo Sententia verſ. Aliud genus Sententiæ, de qua re vide Farin. de Hæreſi q. 190 n. 30. ſeq.

Dubitari tamen hoc loco poſſet, an ſtatua minoris ſit combu renda, in qua re dicendum eſt, quod ſic dummodo minor ſit maior ānis 14. in hac enim ętate & abiurare coguntur minores, & ſi pertinaces ſint curię ſęculari cō burendi traduntur, Symanch. de Cath. Inſt. tit. de minorib. n. 58. & ita in Congreg. Noſtra Cremonę fuiſſe Concluſum, & ſucceſſiue executum, de anno 1588. atteſtatur Reuer. D. Amid. tō. 3. Vot. 45. n. 6. & 7.

§. 7.

An cum agitur de Damnāda Mem. defuncti nomina teſtiū ſint adēda

13 MEnoch. † conſ 383. vol. 4. per totum, latiſs. nititur probare, nomina teſtiū, & denū ciantium, cum agitur de damnā da Memoria defuncti eſſe defen ſorib. legitis damnandi ędēda.

Moueturq; Menoch. arg. ducto à fortiori, nam inquit, ſi reo viuenti, vbi teſtibus, & denuncian ti periculum non imminet alicuius grauis mali, eorum nomina ſunt ipſimet reo ædenda, iuxta diſpoſita in c. vltimo §. 1. & §. ceſſante de Hæret. in 6. igitur.

14 Attamen, Quidquid ſit † de hac Menochij Sententia, Ego nullo modo ędarem nomina teſtium, & denunciantium, neq; etiam in caſu noſtro, quo de damnanda ageretur memoria defuncti.

Nam hodiernis temporibus sē per pręſumitur teſtibus, & denū ciatoribus imminere periculum propter potentiam reorum, quę tripliciter ſolet conſiderari, nam alia eſt, potentia generis, & familię, alia eſt, potentia pecunię, alia eſt, potentia Malitię, & hę duæ potentię ſpecies, & ſi in caſu noſtro, non poſſint in reo defuncto reperiri, poteſt tamen eſſe, quod reperiantur in hæredib. & filijs, illius, decuius memoria damnanda agitur, de quorū hæredum ac filiorū grauiſſimo damno tractatur, ita Pegn. in Director. 3. p. Comm 124. verſ. & certe ſemper, Ludouicus à Paramo,

ramo, de origine S. Inquisit. lib. 3. q. 4. Rubr. de exped. processus, in causis fidei, n 50. vbi etiã, quod si, à non publicatione nominũ appelletur reijci debet appellatio vti friuola (reproba to Paris. qui cons. 2. vol. 4 in casu cuiusdam Hębrei contrarium consuluerat) late Farin. de hęresi q. 188. n. 12 vbi, quod, quidquid sit de Iure, certe de consuetudine in distincte etiam vbi non adest potentia Inquisiti non dantur, nec publicãtur nostra testiũ nec denunciantium, & ita ait In S. Rom. Inquisit. tribunali supremo inuiolabiliter obseruari.

Neq; obstat text. in d. c. vltimo §. cessante, primo quia perpetuo censetur adesse nunc periculum grauis damni in testibus, & denunciatoribus, atq; ita ad hunc text. respondet Lud. à Paramo loco alleg. Vers. nec obstat text.

Secundo Quia, quidquid sit de Iure, contrarium seruatur de cõsuetudine indistincte, vt dicebat Farin loco supra citato.

Tertio Quia per dispositionẽ Constitutionis Pij 4. Incip. cum sicut quæ impressa habetur post Direct. inter litteras pro S. Officio, videtur derogatum disp. d. c. fi. vti resp. Pegn. d. Comm. 124. vers. Tametsi vero,

FINIS.

quibus Pegn. d. Comm 92. Verſ. & ex hoc capite, & Sanchez latiſs. in Summ. l. 7. c. 27 & ſeq.

Et Quandoq; etiam domus rei defuncti euertitur, Area dirutę domus ſale conſpergitur, & in eadem area columella erigitur totam rem geſtam indicans, ita Pegn. d. comm. 92. verſ. quoniam vero, vbi etiam ponit formulam Sententię ferendę in Euerſione domus Hæretici, cuius memoria damnāda eſt, ex Zāch. c. 41. & Repert. Inq. in verbo Sententia verſ. Aliud genus Sententiæ, de qua re vide Farin. de Hæreſi q. 190 n. 30. ſeq.

Dubitari tamen hoc loco poſſet, an ſtatua minoris ſit comburenda, in qua re dicendum eſt, quod ſic dummodo minor ſit maior ānis 14. in hac enim ętate & abiurare coguntur minores, & ſi pertinaces ſint curię ſęculari cō burendi traduntur, Symanch. de Cath. Inſt. tit. de minorib. n. 58. & ita in Congreg. Noſtra Cremonę fuiſſe Concluſum, & ſucceſſiue executum, de anno 1588. atteſtatur Reuer. D. Amid. tō. 3. Vot. 45. n. 6. & 7.

§. 7.

An cum agitur de Damnāda Mem. defuncti nomina teſtiū ſint adēda

13 MEnoch. † conſ 383. vol. 4. per totum, latiſs. nititur probare, nomina teſtiū, & denūciantium, cum agitur de damnāda Memoria defuncti eſſe defenſorib. legitis damnandi ędēda.

Moueturq; Menoch. arg. ducto à fortiori, nam inquit, ſi reo viuenti, vbi teſtibus, & denuncianti periculum non imminet alicuius grauis mali, eorum nomina ſunt ipſimet reo ædenda, iuxta diſpoſita in c. vltimo §. 1. & §. ceſſante de Hæret. in 6. igitur.

14 Attamen, Quidquid ſit † de hac Menochij Sententia, Ego nullo modo ęderem nomina teſtium, & denunciantium, neq; etiam in caſu noſtro, quo de damnanda ageretur memoria defuncti.

Nam hodiernis temporibus sē per pręſumitur teſtibus, & denūciatoribus imminere periculum propter potentiam reorum, quę tripliciter ſolet conſiderari, nam alia eſt, potentia generis, & familię, alia eſt, potentia pecunię, alia eſt, potentia Malitię, & hę duæ potentię ſpecies, & ſi in caſu noſtro, non poſſint in reo defuncto reperiri, poteſt tamen eſſe, quod reperiantur in hæredib. & filijs, illius, decuius memoria damnanda agitur, de quorū hæredum ac filiorū grauiſſimo damno tractatur, ita Pegn. in Director. 3. p. Comm 124. verſ. & certe ſemper, Ludouicus à Paramo,

ramo, de origine S.Inquisit.lib. 3. q.4. Rubr. de exped. processus,in causis fidei, n 50. vbi etiã, quod si, à non publicatione nominũ appelletur reijci debet appellatio vti friuola (reproba to paris. qui cons. 2. vol. 4 in casu cuiusdam Hębrei contrarium consuluerat) late Farin. de hęresi q. 188.n.12 vbi, quod, quidquid sit de Iure, certe de consuetudine in distincte etiam vbi non adest potentia Inquisiti non dantur,nec publicãtur nostra testiũ nec denunciantium, & ita ait In S. Rom. Inquisit. tribunali supremo inuiolabiliter obseruari.

Neq; obstat text. in d.c. vltimo §. cessante, primo quia perpetuo censetur adesse nunc periculum grauis damni in testibus, & denunciatoribus, atq; ita ad hunc text.respondet Lud. à Paramo loco alleg. Vers. nec obstat text.

Secundo Quia, quidquid sit de Iure, contrarium seruatur de cõsuetudine indistincte, vt dicebat Farin loco supra citato.

Tertio Quia per dispositionẽ Constitutionis Pij 4. Incip.cum sicut quæ impressa habetur post Direct. inter litteras pro S. Officio, videtur derogatum disp.d. c. fi. vti resp. Pegn. d. Comm. 124. vers. Tametsi vero,

FINIS.

EGo D. Io. Baptista Offredus Præpositus Clericorum Regularium Sancti Abundij, & Consultor Sancti Officij accurate perlegi Reuerendiss. Patre Inquisitore mandante, librum inscriptum, Tractatus de modo procedendi in Causis Sancti Officij, à D. Cæsare Carena Cremonensi Sacræ Teologiæ, & I. V. Doctore, ac Eminentiss. D. Cardinalis Camporei Auditore, & Sanctissimæ Inquisitionis Cremonæ Consultore, & Aduocato Fiscali compositum, cumque, omnia in eo contenta non solum sint fidei Catholicæ consona, verum etiam ad illius defensionem valde perutilia, vt pote, qua eiusdem Sanctissimæ Inquisitionis Consultoribus, & Ministris, imo omnibus pro casibus conscientiæ facilem ac certam methodum, & doctrinam prebeant, vnde (maxima Auctori laus debetur,) meritoq; Typis mandari posse censeo.

Imprimatur.

Fr. Dominicus Maria Arefius, Lect. Sac. Theol. ac Vic. S. Offic. Cremonę.

Comes Maioragius, pro Eccelentiss. Senatu

Errata sic Corrige.

Errata		*lege*
Folio 3. Columna 2. Versu 27.	an intelligitur	an intelligatur
Fol. 4. c. 2. v. 25.	Hereſiaſchæ	Hæreſiarchæ
Fol. 5. c. 2. v. 32.	Quorumq; facto	Quorumcumq; facto
Fol. 6. c. 2. v. 7.	manifeſto	manifeſtatio
Fol. 8. c. 1. v. 18.	De ſubiectio	De ſubiecto
Fol. 8. c. 2. v. 14.	talem 53.	talem ſilicet
Fol. 16. c. 2. v. 1.	vet ſunt	Vt ſunt
Fol. 17. c. 1. v. 23.	Proteſtationem	Proteſtantem
ibidem c. 2. v. 2.	Compulus	Compulſus
ibidem c. 2. v. 5.	huiuſmodi	homini
Fol. 50 c. 2. v. penult.	Primum requiruntur	Primum requiſitum
Fol. 51. c. 1. v. 7.	Proportioni	Propoſitioni
Fol. 58. c. 2. v. 8.	tamen Hæretico	tamen Hæretico ſenſu
Fol. 63. c. 1. v. 28.	Domnino	Domino
Fol. 99. c. 2. v. 20.	ob nullitationem	Obnullitatem
Fol. 104. c. 1. v. 20.	Dominum	Dominium
Fol. 139. c. 1. v. 29.	ſollicitantis	ſollicitationis
Fol. 179. c. 1. v. 18.	Inſordeſcentes	Inſordeſcens
Fol. 184. c. 1. v. 5.	tales, quodq;	talis quandoque
ibidem c. 1. v. 6.	Vti Hæreticos	Vti Hæreticus
Fol. 256. c. 2. v. 25.	Duplex quod	Quod duplex
ibidem c. 2. v. 32.	Prohibenda	Prohibita
Fol. 293. c. 1. v. 1.	obiare	obuiare
Fol. 295. c. 2. v. 14.	Influxum	Influxum habentem
Fol. 301 c. 2. v. 10.	Perterrefacerit	Perterrefecerit
Fol. 359. c. 1. v. 9.	deberet	Deberent
Fol 366. c. 2. v. 22.	Canonizatio	Canonizato
Fol. 374. c. 2. v. 31.	Parate	Parati
Fol. 370. c. 2. v. 25.	Demniorijs	De Iniurijs
Fol. 371. c. 1. v. 10.	Dele	Inſpecta

EGo D. Io. Baptista Offredus Præpositus Clericorum Regularium Sancti Abundij, & Consultor Sancti Officij accurate perlegi Reverendiss. Patre Inquisitore mandante, librum inscriptum, Tractatus de modo procedendi in Causis Sancti Officij, à D. Cæsare Carena Cremonensi Sacræ Teologiæ, & I. V. Doctore, ac Eminentiss. D. Cardinalis Camporei Auditore, & Sanctissimæ Inquisitionis Cremonæ Consultore, & Aduocato Fiscali compositum, cum que, omnia in eo contenta non solum sint fidei Catholicæ consona, verum etiam ad illius defensionem valde perutilia, vt pote, quæ eiusdem Sanctissimæ Inquisitionis Consultoribus, & Ministris, imo omnibus pro casibus conscientiæ facilem ac certam methodum, & doctrinam prebeant, vnde (maxima Auctori laus debetur,) meritoq; Typis mandari posse censeo.

Imprimatur.

Fr. Dominicus Maria Arefius, Lect. Sac. Theol. ac Vic. S. Offic. Cremonę.

Comes Maioragius, pro Eccelentiss. Senatu

Errata sic Corrige.

Errata		*legè*
Folio 3. Columna 2. Versu 27.	an intelligitur	an intelligatur
Fol. 4. c. 2. v. 25.	Hereſiaſchæ	Hæreſiarchæ
Fol. 5. c. 2. v. 32.	Quorumq; facto	Quorumcumq; facto
Fol. 6. c. 2. v. 7.	manifeſto	manifeſtatio
Fol. 8. c. 1. v. 18.	De ſubiectio	De ſubiecto
Fol. 8. c. 2. v. 14.	talem 53.	talem ſilicet
Fol. 16. c. 2. v. 1.	vet ſunt	Vt ſunt
Fol. 17. c. 1. v. 23.	Proteſtationem	Proteſtantem
ibidem c. 2. v. 2.	Compulus	Compulſus
ibidem c. 2. v. 5.	huiuſmodi	homini
Fol. 50 c. 2. v. penult.	Primum requiruntur	Primum requiſitum
Fol. 51. c. 1. v. 7.	Proportioni	Propoſitioni
Fol. 58. c. 2. v. 8.	tamen Hæretico	tamen Hæretico ſenſu
Fol. 63. c. 1. v. 28.	Domnino	Domino
Fol. 99. c. 2. v. 20.	ob nullitationem	Obnullitatem
Fol. 104. c. 1. v. 20.	Dominum	Dominium
Fol. 139. c. 1. v. 29.	ſollicitantis	ſollicitationis
Fol. 179. c. 1. v. 18.	Inſordeſcentes	Inſordeſcens
Fol. 184. c. 1. v. 5.	tales, quodq;	talis quandoque
ibidem c. 1. v. 6.	Vti Hæreticos	Vti Hæreticus
Fol. 256. c. 2. v. 25.	Duplex quod	Quod duplex
ibidem c. 2. v. 32.	Prohibenda	Prohibita
Fol. 293. c. 1. v. 1.	obiare	obuiare
Fol. 295. c. 2. v. 14.	Influxum	Influxum habentem
Fol. 301 c. 2. v. 10.	Perterrefacerit	Perterrefecerit
Fol. 359. c. 1. v. 9.	deberet	Deberent
Fol 366. c. 2. v. 22.	Canonizatio	Canonizato
Fol. 374. c. 2. v. 31.	Parate	Parati
Fol. 370. c. 2. v. 25.	Demniorijs	De Iniurijs
Fol. 371. c. 1. v. 10.	Dele	Inſpecta

Errata & Corrige.

Errata		lege
Folio 3. Columna 2. Verſu 27.	an intelligitur	an intelligatur
Fol. 4. C. 2. V. 25.	Hæreſiarchæ	Hæreſiarchæ
Fol. 5. C. 2. V. 35.	Corum, ſacro	Corum, ſacro
Fol. 6. C. 2. V. 7.	manifeſto	manifeſtatio
Fol. 8. C. 1. V. 18.	De ſubjectio	De ſubjecto
Fol. 8. C. 2. V. 24.	talem 53.	talem ſilicet
Fol. 10. C. 2. V. 2.	veſtimæ	Veſtimæ
Fol. 17. C. 1. V. 33.	Proceſſationem	Proceſſionem
ibidem C. 2. V. 2.	Compulus	Compullis
ibidem C. 2. V. 5.	humanodi	hominis
Fol. 19 C. 2. V. penult.	Primum requiramus	Primum requiſitum
Fol. 21. C. 1. V. 7.	Proportionis	Proportioni
Fol. 32. C. 2. V. 6.	ramen Hæretico	ramen Hæretico ſenſu
Fol. 63. C. 1. V. 18.	Domino	Domino
Fol. 93. C. 2. V. 10.	de nollicitanem	O humiliatem
Fol. 104. C. 1. V. 10.	Dominum	Dominatum
Fol. 129. C. 1. V. 19.	ſolliciranis	ſollicitationis
Fol. 173. C. 1. V. 18.	Inforde ſcens	Inforde ſcens
Fol. 184. C. 1. V. 5.	tales, quodq	talis quandoque
ibidem C. 1. V. 6.	Vt Hæreticus	Vt Hæreticus
Fol. 256. C. 2. V. 51.	Duplex quod	Quod duplex
ibidem C. 2. V. 32.	Prohibenda	Prohibita
Fol. 293. C. 1. V. 1.	obtinere	obtinere
Fol. 295. C. 2. V. 14.	Inflexum	Inflexum hal enim
Fol. 301. C. 2. V. 10.	Peregre ſcaeris	Peregre ſcaeris
Fol. 319. C. 1. V. 9.	debere.	Debere
Fol. 366. C. 2. V. 22.	Canonizatio	Canonizato
Fol. 374. C. 2. V. 31.	Patre	Patri
Fol. 370. C. 2. V. 17.	Dominoris	De Iniuris
Fol. 371. C. 1. V. 10.	Dele	Inſpecta